

JAAR- STUKKEN 2022

EINDHOVEN

Inhoudsopgave

Jaarverslag	5
1. Hoofdlijn	7
2. Programma's	15
Leeswijzer.....	15
Programma 1 Veiligheid.....	17
Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat.....	22
Programma 3 Economie	30
Programma 4 Onderwijs	38
Programma 5 Sport, cultuur en recreatie	43
Programma 6 Sociaal domein.....	61
Programma 7 Volksgezondheid en milieu	89
Programma 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing.....	98
Programma 0 Bestuur en ondersteuning.....	104
3. Paragrafen	118
3a. Lokale heffingen.....	119
3b. Weerstandsvermogen en risicobeheersing	123
3c. Onderhoud kapitaalgoederen	131
3d. Financiering	137
3e. Bedrijfsvoering	141
3f. Verbonden partijen.....	146
3g. Grondbeleid	164
3h. Gebiedsgericht werken	172
3i. Duurzaamheid.....	173
3j. Investerings	179
3k. Openbaarheidsparagraaf	184
Jaarrekening	185
4. Jaarrekening	186
4.1 Algemene grondslagen van waardering en resultaatbepaling	186
4.2 Balans en toelichting.....	195
4.3 Overzicht baten en lasten	225
4.4 Gebeurtenissen na balansdatum	243
4.5 Sisa.....	244
4.6 Subsidieregeling Bereikbaarheidsakkoord	263
5. Overig	265
5.1 Controle verklaring onafhankelijke accountant	266
Bijlagen	272
Bijlage 1. Samenstelling van bestuur	273
Bijlage 2. Kernegevens	276
Bijlage 3. EMU saldo.....	277
Bijlage 4. Reserves.....	278
Bijlage 5. Financieel overzicht.....	280
Bijlage 6. Subsidies.....	282
Bijlage 7. Afkortingen	284

Jaarverslag

1. Hoofdlijn

Eindhoven staat volop in verbinding met de belangrijkste mondiale ontwikkelingen. In 2022 leidden de naweeën van corona en de gevolgen van de oorlog in de Oekraïne tot onder meer een omvangrijke vluchtelingenstroom, ongekende energieprijzen (en dito inflatie), onzekerheid bij inwoners en maatschappelijke instellingen en bedrijven, stijgende bouwkosten en een krappe arbeidsmarkt. Maar er zitten meer aspecten aan het internationale karakter van onze stad. We staan in de voorhoede van Europese steden die inzien dat we nu het verschil moeten maken om klimaatneutraal te worden. Daarvoor zullen we onze CO₂ uitstoot veel sneller omlaag moeten brengen dan de afgelopen jaren is gebeurd. Per inwoner was deze in 2020 ten opzichte van 1990 met een vijfde teruggebracht. Maar door de groei van de stad lag de totale uitstoot van Eindhoven in datzelfde jaar nog altijd rond het niveau van 1990. Tegelijkertijd bevinden we ons op het snijvlak van geopolitieke spanningen tussen grootmachten VS en China, mede door het succes van de multi-helix samenwerking tussen bedrijfsleven, politiek en kennisinstellingen.

Enkele cijfers die dit succes beschrijven: de Brainport regio investeert een kwart van de binnenlandse private R&D (CBS, 2019), herbergt vestigingen van 7 van de 11 organisaties die het meeste patenten in het land aanvragen (European Patent Office, 2021) en groeit 50% sneller in BBP dan de rest van Nederland (CBS, 2010-2021). Dit is ook zichtbaar in de arbeidsparticipatie die in 2022 groeide naar 72,3% en het aantal uitkeringen dat afnam met 80 naar 6.230. In 2022 heeft het kabinet, na de eerdere erkenning van Brainport in regeerakkoorden, zich nu ook financieel geïnteresseerd aan de regio. Het Rijk, de provincie Noord-Brabant, de 21 Brainport gemeenten en het bedrijfsleven trekken gezamenlijk op met een historisch investeringspakket van afgerond € 1,6 miljard om de bereikbaarheid te verbeteren en meer woningen te bouwen. Als gevolg van stijgende bouwkosten en personeelstekorten zijn in 2022 netto 2.080 woningen opgeleverd versus onze ambitie van 2.500-3.000. Daarom is het belangrijk de woningbouw te versnellen.

Als economisch en maatschappelijk hart van Brainport hebben we een enorme uitdaging om deze schaa sprong in goede banen te leiden. Want alleen van brood, wegen en woningen kan men niet leven. We staan aan de lat om de stad leefbaar, groen, sociaal in balans te houden en om maatschappelijke en culturele voorzieningen te ontwikkelen. Een selectie van sociaal-maatschappelijke indicatoren laat genoeg kansen en uitdagingen zien. De objectieve veiligheidsindex (o.b.v. politiecijfers) verslechterde licht in 2022, terwijl het veiligheidsgevoel constant bleef. Het aantal leerlingen met een startkwalificatie nam in 2022 met 3 procentpunt af tot 83%. Op sportgebied bleef het aandeel volwassenen dat voldoet aan de beweegrichtlijnen gelijk. De tevredenheid over Kunst en Cultuur infrastructuur bleef eveneens constant met een 7.1 als rapportcijfer. Het aantal WMO en jeugdhulp cliënten nam af, maar minder dan begroot. Een verdere toelichting op deze en andere indicatoren vindt u in [hoofdstuk 2 programma's](#).

Om een versnelling te realiseren op deze complexe opgaven pionieren we bestuurlijk met onze stadsgeuzanten Brainport voor Elkaar en Doorbraak Wijkgericht werken. We hebben in 2022 de voorbereidingen getroffen voor lancering van het platform Brainport voor Elkaar en het Pact Woensel West. Samen met aangesloten sociaal maatschappelijke organisaties, bedrijven, overheden en onderwijsinstellingen slaan we de handen ineen voor een fijne, veilige en sociale wijk waar we inwoners helpen gezond te zijn en stappen te zetten naar een goede toekomst.

In de tweede helft van 2022 hebben we de ambities uit ons bestuursakkoord 'Samen morgen mooier maken' vertaald in concrete acties. Parallel daaraan hebben we de bestaande gemeentelijke taken uitgevoerd en oog gehad voor urgente maatschappelijke opgaven (zie paragraaf 1.1). Het is goed te beseffen dat we met de ambities, going concern taken en actuele onderwerpen een stevig beroep doen op onze organisatie. We koesteren dan ook de drive die we bij velen zien om dagelijks bij te dragen aan de toekomst van onze dynamische stad. Positief is ook dat het peilstok onderzoek heeft uitgewezen dat er veel potentie is om effectiever samen te werken.

Onze financiële positie is gezond. We pakken er drie kengetallen uit: we schrijven voor het 5^e jaar op rij zwarte cijfers (inclusief mutatie reserves), de solvabiliteit is toegenomen naar 43,8% en de structurele exploitatieruimte is

11,3%. Over 2022 hebben we een positief financieel resultaat geboekt van € 48,1 miljoen. Dit overschot wordt voornamelijk gedreven door extra inkomsten uit het gemeentefonds (+ € 25,8 miljoen) en verschillende effecten in het sociaal domein (+ € 13,5 miljoen). Dit is ongeveer 3,9% van begroting van het sociaal domein waarbij de effecten nader zijn toegelicht in de tabel onder paragraaf 1.2 van deze hoofdlijn en in de [inleiding op programma 6](#). Daarnaast blijft het uitdagend om onze korte termijn investeringsdoelen te behalen binnen de geschetste macro context en met onze interne capaciteit. De noodzaak tot sparen voor lange termijn investeringen is echter onverminderd. Daarom zijn we in 2022 gestart met een spaarsysteem dat we richting 2040 stapsgewijs opbouwen.

1.1 Wat hebben we bereikt en gedaan?

Urgente opgaven 2022

Het Rijk heeft ingezet op compensatie van coronaeffecten, koopkracht en energiearmoede om maatschappelijke effecten van de crisis te verzachten. De Rijksregelingen hebben wij aangevuld met lokale maatregelen. We hebben daarbij ingezet op bestaanszekerheid van de inwoners, het overeind houden van de maatschappelijke en culturele infrastructuur en het zo goed mogelijk opvangen van de vluchtelingen.

Corona

- Naast onze eigen middelen (€ 30 miljoen) zijn compensatiemiddelen van het Rijk gestort in de saldireserve specifiek. Met de afwegingskaders corona ondersteuningsmaatregelen en herstelmaatregelen zijn middelen besteed aan innovatie, inkomstenderving en continuïteit van zorg zoals nader toegelicht in bijlage 5;
- Per 31 december 2022 is het saldo coronamiddelen € 14,3 miljoen. In 2023 komt daar € 5,9 miljoen bij vanuit de decembercirculaire 2022. De inzet en voortzetting wordt afgewogen bij de kadernota 2024.

Maatschappelijke en culturele infrastructuur

- Begin 2022 is nog coronasteun verleend. We hebben gezorgd voor een tegemoetkoming in de huisvestingskosten voor onder andere buurthuizen. Aan de culturele sector zijn incidentele middelen beschikbaar gesteld (via subsidie), dan wel is huurkorting verleend;
- Als verhuurder hebben we coronasteun verleend:
 - Door onder voorwaarden de huur deels kwijt te schelden (50%) voor sportverenigingen en andere niet-commerciële sport- en beweegaanbieders voor de periode(s) van oktober 2021 tot april 2022;
 - We hebben geen incasso's en aanmaningen verstuurd en uitstel van betaling verleend voor de portefeuilles cultuur en welzijn en hebben onder voorwaarden een korting gegeven aan commerciële huurders en erfpachters van gemeentelijke gebouwen op de huur of erfpachtcanon.
- De continuïteit van zorg hebben we gewaarborgd door zorgaanbieders meerkosten a.g.v. corona te vergoeden en extra subsidie te verstrekken aan WJJeindhoven voor achterstallige contacten en werkzaamheden;
- Eind 2022 is een subsidieregeling energiecompensatie ingesteld voor onze maatschappelijke partners met een subsidierelatie met de gemeente Eindhoven en Stichting Cultuur Eindhoven en buurthuizen.

Huiseigenaren en MKB

- Om de toegang voor de coronasteun toegankelijk te houden is het Ondernemersloket en corona-helpdesk begin 2022 gecontinueerd en medio het jaar afgebouwd;
- Voor ondersteuning van controles op het coronatoegangsbewijs hebben we een eenmalige subsidieregeling opengesteld voor ondernemers en vrijwilligersorganisaties in de sport, horeca, evenementen en cultuur.

Opvang ontheemden (Vluchtelingen)

- Sinds de oorlog in Oekraïne op 24 februari 2022 is er een stroom van ontheemden op gang gekomen om het oorlogsgeweld te ontvluchten. Aan elke Veiligheidsregio is gevraagd om opvangplekken te realiseren. Voor Brabant-Zuidoost kwam de inspanningsverplichting in 2022 neer op 3.100 opvangplekken. Eindhoven heeft eind december 2022 alle 1.060 toebedeelde plekken gerealiseerd in verschillende opvanglocaties in de stad;

- We hebben 10 objecten aangewezen als gemeentelijke opvanglocatie. Daarnaast heeft een aantal woningcorporaties in totaal 40 woningen beschikbaar gesteld. NEOS, Springplank040, Leger des Heils, Lunet en Herstelpark zorgen voor ondersteuning op de locaties. Daarnaast helpen GGD, Rode Kruis, WIJeindhoven, Vluchtelingenwerk en Lumens met ondersteuning en begeleiding;
- De dotatie in 2022 aan de reserve "Reserve Opvang Ontheemden Oekraïne" bedraagt vooralsnog € 8,6 miljoen. Voor een verdere specificatie verwijzen we u naar [4.2.1 toelichting op de balans](#) en [4.5 sisa bijlage](#);
- In november 2022 heeft het college een principieel besluit genomen om zo spoedig mogelijk de reguliere opvang van 400 asielzoekers/statushouders in Eindhoven te realiseren.

Bestaanszekerheid inwoners

- In 2022 stond de bestaanszekerheid van een deel van de Eindhovenaren door de stijgende energieprijzen en inflatie onder druk. In 2022 richtten we ons onder meer op het tijdig ondersteunen van onze inwoners via de landelijke én lokale energietoeslag.
- Om maximaal onze inwoners te bereiken is samen met netwerkpartners geïnvesteerd in de communicatie over de energietoeslag en de Meedoenbijdrage.
- Ook is er stevig ingezet op vroegsignalering van schulden, om opstapeling van problemen te voorkomen.

Ambities bestuursakkoord

Klimaat en Weersverandering (groen en water)

- Energie en warmtetransitie:
 - We werken aan de verduurzaming van de gebouwde omgeving: eerst zoveel mogelijk besparen, de resterende warmtevraag verduurzamen. De eerste concrete projecten zijn inmiddels opgestart:
 - Aquathermie vanuit het Beatrixkanaal voor de proeftuin 't Ven-Lievendaal;
 - Project t'ven Lievendaal: start innovatieve collectorveld;
 - 2^e proeftuin Generalenbuurt-Zuid: 500 woningen van het aardgas afhalen en te verwarmen met warmte uit de Rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI);
 - Onverminderde inzet op de verduurzaming van ons eigen gemeentelijk vastgoed: in totaal zijn er op 41 panden zonnepanelen gelegd, zijn 25 panden extra geïsoleerd, hebben 50 panden LED verlichting gekregen
 - E-besparingsprogramma is gestart met de inzet van de Eindhovense klusbus samen met de woningcorporaties Trudo, 'thuis, Woonbedrijf en Wooninc. Daarnaast zijn 20.356 vouchers voor kleine energiebesparende maatregelen en 2499 Energieboxen plus advies vanuit de RREW verstrekt.
- Eind april 2022 is Eindhoven samen met Helmond als duo-stad geselecteerd voor de Europese klimaatmissie: '100 klimaat neutrale en slimme steden in 2030'.
- We zetten in op een gezonde en evenwichtige stad door een robuuste stedelijke groenstructuur, die zich vanuit het buitengebied fijnmazig vertakt tot diep in de wijken:
 - Ambities voor vergroenen van het centrum via het groenplan Centrum en daarnaast zijn o.a. de Bilderdijklaan, Mathildelaan, Emmasingel vergroend;
 - Het Natuur Netwerk Brabant: Eind 2022 breiden we uit en zijn in totaal 3 van de 5 aanvragen ingediend bij de provincie (samen 85ha van de beoogde 130ha) en deels goedgekeurd;
 - Het project vergroening Groenarme wijken is in 2022 opgestart en de Lijnbeekstraat is in uitvoering
 - Een drietal Tiny Forests is gerealiseerd in samenwerking met IVN en scholen;
 - De Groene Wiggen zijn versterkt met de aankoop van de Wielewaal en het bijbehorende participatie-proces voor de toekomstvisie is opgestart. Bij herinrichtingen, worden de straten ook meteen klimaatadaptief ingericht, onder andere door zoveel mogelijk te ontharden en vergroenen en tevens de toegankelijkheid te waarborgen;
 - Het WKA 2023-2027 is vastgesteld waarbij voor de komende 4 jaar ruim 50 miljoen euro beschikbaar is voor riolering en klimaatadaptieve maatregelen.

Ondernemende en Sociale stad (iedereen mee)

- In 2022 ondersteunden we inwoners met een laag inkomen met zowel de landelijke als de lokale energietoeslag, vergrootten we het bereik van onze minimaregelingen en zetten we stevig in op vroegsignalering schulden om opstapeling van problemen te voorkomen;
- We hebben ingezet op het werken vanuit vertrouwen en de menselijke maat in de uitvoering van de bijstand via de omgekeerde toets. Resultaten hiervan zien we in minder buitenbehandelingstellingen en minder bezwaarschriften;
- In onze arbeidsmarktregio hielpen we in Huis naar Werk maar liefst 1600 mensen met vraagstukken rondom werk, scholing en ontwikkeling. Daarnaast organiseerden we banenmarkten, werkgelegenheidsprojecten en evenementen als Buddywerkt en Passie voor Werk;
- De afgelopen jaren zijn er stappen gezet vanuit de beheersingsopgave, maar het is goed om vanuit de oorspronkelijke bedoeling – waarbij de inwoner centraal staat – te kijken naar de inrichting en het functioneren van het sociaal domein. In 2022 zijn daarom de eerste stappen gezet in de vereenvoudiging en, daar waar wenselijk, digitalisering van het sociaal domein;
- De vastgestelde Nota Inwoners – en Overheidsparticipatie is handen en voeten gegeven, zowel intern (evaluaties, handleidingen, opleidingen) als extern (nieuwe instrumenten, innovatieve trajecten, gesprekken raad en stad). Ook is de bestuursopdracht van de stadsgezant vastgesteld. In 2022 is de Raad akkoord gegaan met de ontwikkeling van de Brainport Industries Campus;
- De inzet van het Team Transformatie Centrumgebieden liep volgens afspraak en is geïntensiveerd met incidentele middelen weke het mogelijk maakte dat in vijf centrumgebieden subsidies zijn aangevraagd voor verbetering verblijfskwaliteit.
- We hebben intensief met de partners in de stad samengewerkt om uitvoering te geven aan de Lokaal Educatieve Agenda 2020-2024 en Programma jeugd en corona;
- We startten met het Deltaplan Jeugd en gingen aan de slag met het toekomstgericht preventief jeugdbeleid. Met de landelijke hervormingsagenda voor de jeugdzorg en het Deltaplan jeugd zal de komende jaren worden ingezet op het verbeteren van de zorg en ondersteuning voor kwetsbare jeugdigen en gezinnen en een financieel houdbaar stelsel.

Woningbouw, Bereikbaarheid

- In het BO MIRT is een enorm grote stap gezet om te investeren in de noodzakelijke mobiliteitstransitie van de Brainport. Het pakket van afgerond € 1,6 miljard richt zich op het verbeteren van de bereikbaarheid en infrastructurele maatregelen in de regio, die tevens de versnelling van de ontwikkeling van 21.000 woningen mogelijk moet maken;
- Een belangrijke invulling aan de noodzakelijke mobiliteitstransitie is de start van HOV3 op de Luchthavenweg, het autoluw maken van de Emmasingel en de voortgang van belangrijke fietspaden Eindhoven – Helmond en HTCe – De Run. In 2022 is een grote stap gezet in de doorontwikkeling van Programmaorganisatie Stationsdistrict en MIRT (PSM). Resultaten zijn o.a. investeringsafspraken met het Rijk van afgerond €1,6 miljard tijdens BO MIRT 22 & Ondertekening verstedelijkingsakkoord SGE;
- We hebben prestatieafspraken gemaakt met de wooncorporaties;
- We hebben netto 2080 woningen toegevoegd;
- We hebben locaties aangewezen voor verplaatsbare woningen.

Fijne en Veilige wijken

- Om jongeren uit de criminaliteit te houden en perspectief te bieden hebben we de BOTOC-projecten (Brede Offensief Tegen georganiseerde Criminaliteit) in 2022 verder doorontwikkeld. In aanvulling hierop zijn we in 2022 ook begonnen met de aanpak Preventie met Gezag;
- In het kader van de doorontwikkeling van gebiedsgericht werken en het versterken van de uitvoeringskracht hebben we in 2022 een begin gemaakt met de noodzakelijke uitbreiding van BOA capaciteit;
- We hebben in Woensel Zuid een start gemaakt met een meerjarige aanpak, gesteund vanuit de landelijke aanpak rondom het Nationaal Programma Leefbaarheid & Veiligheid;
- In 3 buurten zijn we begonnen met zichtbare en concrete resultaten voor bewoners en ondernemers, zoals het inzetten van gastheren in de Kruisstraat en het inzetten van een wijk-GGD'er;
- We hebben de waarderingssubsidies breder inzetbaar gemaakt;
- In de Kruisstraat/Woenselse Markt zijn we begonnen met het vergroenen van de straat en diverse verkeersingrepen;

- Na een succesvolle start van ‘Samenleven in Verscheidenheid’ in één van de wijken binnen Woensel Zuid is deze opgeschaald naar meer wijken in twee andere stadsdelen;
- De bestuursopdracht van Stadgezant Bellemakers, gericht op het geven van een impuls aan integraal gebiedsgericht werken, is afgerond en goedgekeurd;
- Er is een bijdrage geleverd voor het onderhoud aan de Bokketuin en er zijn ontmoetingsplekken Trudoplein gerealiseerd.

Levendige stad (Cultuur, Sport en Evenementen)

- In 2022 zijn veel culturele organisaties weer open gegaan en konden evenementen als DDW en Glow als vanouds grootschalig uitpakken. Omdat culturele organisaties en makers begin 2022 nog te maken hadden met beperkingen vanwege Corona is hiertoe noodsteun verleend. Daarnaast is er een subsidieregeling opgezet voor compensatie van gestegen energielasten;
- Eind 2022 opende Next Nature Network de deuren van het Evoluon en kon het publiek genieten van de eerste grootschalige expo Retro Future, het aantal bezoekers was boven verwachting. Daarnaast is het bestemmingsplan voor VONK vastgesteld;
- Om lagere schooljeugd meer in contact te brengen met kunst en cultuur is in aanvulling op Kies je sport, Kies je kunst succesvol onder de aandacht gebracht in samenwerking met culturele partners;
- Tijdens de Dutch Design Week is het startschot gegeven voor de realisatie van het Eindhoven Design District, dat design en technologie meer zichtbaar moet maken in de openbare ruimte;
- Met de ondernemers in de binnenstad is een Binnenstadsdeal gesloten met een gezamenlijke actiegerichte agenda voor twee jaar voor een binnenstad die voor iedereen aangenaam is en die niemand uitsluit.

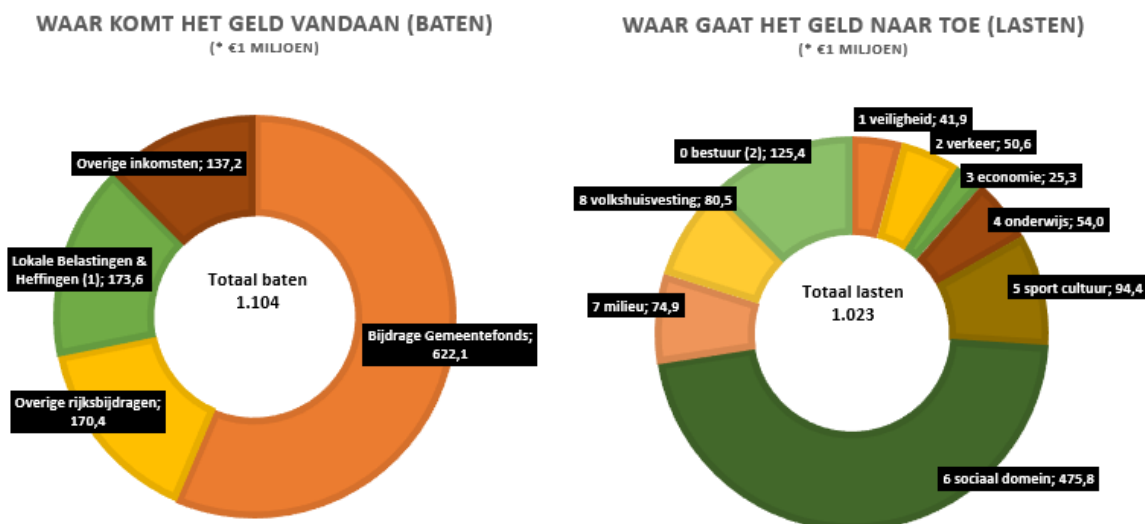
Organisatie

- Op het gebied van informatievoorziening is een professionaliseringslag gemaakt ten aanzien van o.a. portfoliomanagement, procesmanagement en architectuur;
- De aanbevelingen uit het Berenschot peilstok-onderzoek zijn vertaald naar een uitwerking van organisatieontwikkeling;
- De extra toestroom van Oekraïense vluchtelingen is goed opgevangen door afdeling burgerzaken en het Klant Contact Centrum;
- De digitale dienstverlening is uitgebreid.

1.2 Financieel beeld

Resultaat 2022

Doordat de reguliere opgave is achtergebleven, hebben we eind 2022 een forse reservering gedaan om dit later in te lopen. Het gerealiseerd resultaat over 2022 bedraagt € 48,1 miljoen positief.

(1) Zie toelichting in [paragraaf lokale heffingen](#)

(2) Overhead is sterk verbonden met de bedrijfsvoering. Hierover leest u meer in [paragraaf bedrijfsvoering](#)

Saldo

	2022
Totaal baten	1.103,4
Totaal lasten	1.022,8
Saldo lasten en baten	80,5
Mutaties reserves	
Stortingen	165,7
Onttrekkingen	133,3
Totaal mutaties reserves	32,4
Resultaat	48,1

Onderstaand een overzicht van het resultaat 2022 per programma gevolgd door een toelichting op de grote afwijkingen ten opzichte van de begroting 2022.

(x € 1.000)	saldo begroting primair (nov '21) (1)	bijstelling begroting (2)	saldo begroting na wijziging (dec '22) (3=1+2)	saldo realisatie (4)	afwijking realisatie tov begroting na wijziging (5=4-3)	% afwijking
1 Veiligheid	33,6	1,2	34,7	33,3	1,4 V	4,2%
2 Verkeer, vervoer en waterstaat	40,9	0,2	41,1	39,6	1,4 V	3,5%
3 Economie	4,6	0,7	5,3	5,0	0,2 V	4,6%
4 Onderwijs	30,9	2,1	33,0	32,2	0,8 V	2,5%
5 Sport, cultuur en recreatie	69,5	0,7	70,2	70,0	0,3 V	0,4%
6 Sociaal domein	317,3	28,2	345,5	332,0	13,5 V	3,9%
7 Volksgezondheid en milieu	16,5	0,9	17,3	16,7	0,6 V	3,6%
8 Volkshuisvesting, leefomgeving	15,0	1,2	16,2	14,6	1,6 V	10,0%
0 Bestuur en ondersteuning	-528,3	-35,7	-563,9	-591,4	27,4 V	-4,9%
Resultaat	0,0	-0,7	-0,7	-48,1	47,4 V	

Toelichting afwijkingen exploitatie 2022 op hoofdlijn

De grootste afwijkingen tussen de gewijzigde begroting en gerealiseerd resultaat zijn onderstaand toegelicht en in hoofdstuk [2 programmaverantwoording](#) leest u hier meer over per programma. In hoofdstuk [4.3 overzicht baten en laten](#) zijn de resultaten per programma en taakveld in één overzicht weergegeven, lichten we de algemene

dekkingsmiddelen nader toe, zijn de incidentele resultaten toegelicht en is een analyse opgenomen van de begrotingsrechtmatigheid van de lasten en mutaties in reserves. Uit onderstaande toelichting is af te leiden dat de grootste afwijkingen ook bij Turap 1 en Turap 2 in beeld waren.

Afwijking t.o.v. bijgestelde begroting 2022 (*€1 miljoen)				
	Turap-1	Turap-2	Rekening	Toelichting jaarrekening
Programma 6 sociaal domein				
Jeugd	-4,7	8,8	6,3	Effecten woonplaatsbeginsel (+3,0), Hervormingsagenda (+3,4), landelijke inkoop (+3,4), Mono (-12,3) en Multi (+5,5) zorgtrajecten en overige posten (+3,3).
Sociale basis	1,1	2,3	6,3	Lagere lasten inburgering door dekking vanuit rijk; in december ontvangen landelijke vreemdelingen voorziening (+3,2). Energiecompensatie sociale partners minder benut (+ 0,6). Extra inzet WIJeindhoven lager omdat projecten Deltaplan Jeugd pas in 2023 opstarten en geen aanspraak is gemaakt op extra budget opvang vluchtelingen Oekraïne (+0,9). Overige (+1,7).
WMO	-0,9	0,3	0,5	Eigen bijdrage WMO is lager (-0,6). 'Samen uit corona'gestarte projecten zijn niet volledig uitgevoerd (+ 0,4). Overige posten WMO (+ 0,7).
Werk & Inkomen	4,0	1,8	0,5	Re-integratietrajecten: voldoende dekking vanuit "Huis naar Werk" en toename trajecten blijft uit (+3,5). Lagere inkomsten definitieve BUIG en lagere lasten door sterke economie en daling van het bijstandsbestand (-2,7); Overige (-0,3).
Programma 0 bestuur en ondersteuning				
Gemeentefonds	21,5	24,6	25,8	Actualisatie op basis van mei- september- en decembercirculaire.
Rente	2,6	3,1	3,7	Lagere rentelasten door minder investeringen in de afgelopen jaren (+3,3) en vanaf september weer renteontvangsten op banksaldo bij de schatkist (+0,4).
Lokale lasten en heffingen	0,0	0,6	2,7	Hogere inkomsten OZB (+1,5) vanwege de waardeestijging van nieuwbouwoBJECTEN (woningen) en een aantal grotere niet-woningen. Voordeel op parkeerinkomsten omdat een aantal parkeerterreinen nog niet vervallen is (+0,9). Overige (+0,3).
Storting voorziening verlofsparen	0,0	0,0	-1,7	Voor de toekomstige verplichting (het gespaarde verlof) is cf. uitspraak van commissie BBV een voorziening opgenomen.
(Voormalig) bestuurders	-4,3	-4,4	-2,8	Actualisatie toekomstige pensioenverplichtingen en kosten 2022 (-2,0). Actualisatie toekomstige wachtgeldverplichtingen (-0,8).
Overige posten programma 0	1,2	-1,3	-0,4	Voordeel op ICT lasten hoger dan ingeschat omdat vacatures/inhuur lastig in te vullen bleken en enkele ICT projecten zijn vertraagd (+1,4). De fiscale positie en de vennootschapsbelasting die hieruit volgt is begin 2023 in beeld gebracht (-2,1). Door prijsstijgingen is het niet mogelijk om de gemeentebrede taakstelling in te vullen via inkoopvoordelen (-1,5). Overige (+1,8).
Overige programma's				
Overige posten	-4,5	0,7	6,5	Betreft veel kleine posten < € 1 miljoen waar per jaareinde voordelen zichtbaar werden.
Totale afwijking	16,0	36,5	47,4	

Financiële positie en Balansbeeld

De financiële positie begin 2022 is gezond. Dat blijkt ook uit de benchmark die BDO heeft uitgevoerd onder de verschillende gemeenten op basis van de financiële gegevens 2021, waar Eindhoven op basis van de kengetallen een 9 krijgt. De ontwikkeling van de kengetallen in 2022 toont aan dat de algemene financiële positie in 2022 opnieuw verbeterd is ten opzichte van voorgaand jaar.

Kengetal (realisatie)	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Rekeningresultaat in % van lasten (incl. mutatie reserves)	-2,1%	-0,3%	7,6%	5,4%	4,0%	3,0%	4,0%
Solvabiliteit	21,2%	19,9%	27,6%	33,8%	37,6%	39,4%	43,8%
Structurele exploitatieruimte	-5,8%	-2,9%	1,9%	6,8%	8,5%	8,3%	11,3%

Daarnaast zien we dat de netto schulden en de voorraad bouwgronden (grondexploitatie) zijn gedaald en daarmee ook de risico's, terwijl de solvabiliteit (verhouding eigen vermogen/totaal vermogen) juist is toegenomen.

bedragen x € 1 miljoen

Balans Activa	31-12-2021	31-12-2022	Balans Passiva	31-12-2021	31-12-2022
Vaste activa	746,5	827,2	Vaste Passiva	766,3	823,0
Immateriële vaste activa ⁽¹⁾	180,4	201,1	Eigen vermogen ⁽⁴⁾	393,5	474,0
Materiële vaste activa ⁽¹⁾	543,8	605,1	Voorzieningen	16,2	25,9
Financiële vaste activa ⁽²⁾	22,2	21,0	Vaste schulden (> 1 jr)	356,6	323,1
Vlottende activa	252,9	254,1	Vlottende Passiva	233,0	258,4
Voorraden ⁽³⁾	76,6	43,7	Netto vlottende schulden (< 1jr) ⁽²⁾	48,0	66,1
Uitzettingen (< 1jr)	136,3	151,6	Overlopende passiva	185,1	192,3
Liquide middelen	0,4	0,2			
Overlopende Activa	39,6	58,6			
TOTAAL	999,4	1.081,4		999,4	1.081,4

(1) De investeringen zijn toegelicht in [Paragraaf investeringen](#). Het onderhoud van onze kapitaalgoederen (activa) staat toegelicht in de paragraaf [onderhoud kapitaalgoederen](#). De begrotingsrechtmatigheid van de investeringskredieten is toegelicht in [hoofdstuk 4.3](#). (2) In de [paragraaf financiering](#) wordt meer toelichting gegeven op onze verstrekte en aantrokken leningen, de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. (3) De voorraden betreft met name onze eigen bouwgronden in exploitaties. Daarover kunt u meer lezen in [paragraaf grondbeleid](#). (4) Het eigen vermogen vormt de beschikbare weerstandscapaciteit. In de [paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing](#) gaan we nader in op de weerstandscapaciteit in relatie tot de optredende risico's en zijn de wettelijk verplichte kengetallen opgenomen. De risico's omtrent grond zijn in de [paragraaf grondbeleid](#) nader uitgewerkt.

Het eigen vermogen is toegenomen door het toevoegen van het rekeningresultaat en door de toename van onze bestemmingsreserves. De vermogenstoename van onze bestemmingsreserves in de afgelopen twee jaar wordt verklaard doordat:

- We zijn gaan sparen voor strategische investeringen;
- We meer incidentele middelen ontvangen vanuit het Rijk die we over jaargrenzen heen inzetten (o.a. compensatie crises effecten, wijzigingen in taken, invoeringskosten omgevingswet).
- De raad bewust nieuwe reserves heeft ingesteld om de financiën te borgen voor o.a. transformatieprogramma sociale basis sociaal domein, regionale inzet op (innovatie) beschermd wonen, kapitaallasten uitbreiding internationale school Eindhoven (ISE);
- Om verschillende redenen (o.a. de huidige economische situatie, de arbeidsmarkt, inzet op crises) een gedeelte van onze geplande opgaven doorschuift naar achter en we deze middelen reserveren om de opgaven later te kunnen uit te voeren.

In hoofdstuk [4.2 Balans en toelichting](#) zijn de balansposten nader uitgesplitst conform BBV en leest u meer over de mutaties per balanspost in 2022.

2. Programma's

Leeswijzer

Algemene toelichting

In dit hoofdstuk is de programmaverantwoording opgenomen. We presenteren de volgende voorgeschreven (BBV) onderdelen in deze programmaverantwoording:

1. De realisatie per programma, die inzicht geeft in de mate waarin de doelstellingen gerealiseerd zijn, wat we daarvoor gedaan hebben, welke verbonden partijen daarbij betrokken zijn en wat dit heeft gekost.
2. Het overzicht van de algemene dekkingsmiddelen (programma 0: inleiding)
3. Het overzicht van de overheadkosten (programma 0: taakveld 0.4)
4. Een toelichting op het bedrag 'onvoorzien' (programma 0: taakveld 0.8)
5. Het bedrag voor de heffing van de vennootschapsbelasting (programma 0: taakveld 0.9)

Opbouw van de programmaverantwoording

De raad heeft de volgende indeling van de programma's vastgesteld. Per programma zijn taakvelden gedefinieerd. Eindhoven heeft ervoor gekozen om qua programma en daaronderliggende taakvelden aan te sluiten op de voorgeschreven programma- en taakveldindeling van het BBV. Achtereenvolgens zijn in de programmaverantwoording toegelicht:

1. Veiligheid
2. Verkeer, vervoer en waterstaat
3. Economie
4. Onderwijs
5. Sport, Cultuur en Recreatie
6. Sociaal domein
7. Volksgezondheid en milieu
8. Volksgezondheid, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing
0. Bestuur en ondersteuning

We presenteren programma 0 als laatste omdat dit uit veel uiteenlopende taakvelden bestaat.

Inleiding	Hierin staat per thema een toelichting en een doelenboom.
	Wat hebben we bereikt? (eerste W-vraag) Hier staan de doelen beschreven.
	Wat hebben we daarvoor gedaan? (tweede W-vraag) Hier staan de prestaties behorend bij het doel beschreven.
Indicatoren Speerpunten	De te bereiken doelen en prestaties zijn meetbaar gemaakt met door de raad vastgestelde effect- en prestatie-indicatoren. Ook zijn de belangrijkste speerpunten van 2022 opgenomen. Bij de indicatoren en de prestaties wordt met een kleur aangegeven of de uitvoering conform de raming is verlopen. uitvoering/ indicator verloopt volgens planning uitvoering/ indicator verloopt niet volgens planning maar de planning c.q. raming is bijgesteld en realisatie is geen probleem Uitvoering/indicator verloopt niet volgens planning en realisatie is een probleem Gegeven is niet bekend
	Wat heeft het gekost? (derde W-vraag) Bij "wat heeft het gekost" lichten we de financiële resultaten in de exploitatie toe met een toelichting op de afwijkingen. De begrote en gerealiseerde lasten zijn positief gepresenteerd. De begrote en gerealiseerde baten negatief (-/-). Bij de afwijkingen geldt dat een -/- een nadeel en een + een voordeel is. We geven aan of de afwijking structureel is of niet. Als uitgangspunt hanteren we dat afwijkingen \geq € 500.000 en afwijkingen op een politiek gevoelig

	<p>onderwerp apart worden toegelicht. In totaliteit nemen we in ogenschouw dat hiermee zo'n 80% van de afwijkingen wordt toegelicht en 20% onder "overig" wordt gepresenteerd.</p>
	<p>BBV-indicatoren Deze zijn wettelijk verplicht en gelden voor alle gemeenten. De definities van deze indicatoren zijn vastgesteld en vastgelegd in de regeling beleidsindicatoren gemeenten. Voor de BBV-indicatoren wordt de vergelijking gemaakt met heel Nederland, met gemeenten van 100.000 tot 300.000 inwoners en omdat we steeds vaker te maken met grootstedelijke (veiligheids)problematiek vergelijken we de indicatoren ook met de 4 grote gemeenten (> 300.000 inwoners). Deze gegevens worden ontleend van de website www.waarstaatjegemeente.nl maar zijn in sommige gevallen niet recent, nog niet bekend of betreffen voorlopige cijfers. Voor de indicatoren binnen programma 0 geldt dat deze gegevens niet worden ontsloten via de website waardoor vergelijkende cijfers van andere gemeenten niet beschikbaar zijn. Daarom vergelijken we daar realisatie 2022 met realisatie 2021.</p>
	<p>Verbonden partijen De bijdrage van de verbonden partijen aan onze programma's/taakvelden (extra informatie is terug te vinden in de paragraaf verbonden partijen).</p>

Afrondingsverschillen

In de gepresenteerde tabellen kunnen afrondingsverschillen voorkomen. Dit komt doordat de gegevens in de jaarrekening, ter bevordering van de leesbaarheid, op duizendtallen gepresenteerd worden terwijl de automatisch vanuit de administratie ingelezen gegevens op centen nauwkeurig zijn.

Programma 1 Veiligheid

Dit programma omvat twee taakvelden: taakveld 1.1 Crisisbeheersing en brandweer betreft reguliere taken van de brandweer en de taken voor het beperken en bestrijden van rampen en zware ongevallen. Voor dit taakveld zijn op gemeentelijk niveau geen afzonderlijke doelen, prestaties en daarbij behorende effect- en prestatie-indicatoren opgenomen. Resultaten worden op regionaal of landelijk niveau bereikt en/of gemonitord en zijn ook in de begroting van de Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) opgenomen. Taakveld 1.2 Openbare orde en veiligheid heeft betrekking op alle gemeentelijke taken op het gebied van de openbare orde en veiligheid, waaronder een veilige woon- en leefomgeving en toezicht en handhaving van de openbare orde.

1.1 Crisisbeheersing en brandweer
1.2 Openbare orde en veiligheid.

Veiligheid is een basisvoorwaarde voor een aantrekkelijke stad en voor economische en sociale ontwikkeling. Eindhoven bevindt zich midden in een schaa sprong: het aantal nieuwe bedrijven en inwoners stijgt in groten getale. Deze schaa sprong mag echter niet ten koste gaan van de leefbaarheid en veiligheid in de stad. Die verantwoordelijkheid dragen we samen met vele in- en externe partners.

In 2022 was sprake van diverse crises en ontwikkelingen die van invloed zijn geweest op onze veiligheidsinzet en realisatie van onze veiligheidsdoelstellingen. We hebben te maken met de coronacrisis, een oorlog in Europa, een energiecrisis en een omvangrijke vluchtelingeninstroom. Bovendien constateren we dat een aantal andere ontwikkelingen, zoals de toename van ondermijnende criminaliteit en cybercriminaliteit en ook de afname van het vertrouwen in de overheid zich doorzetten. Bovenstaande ontwikkelingen zorgen voor een herprioritering van veiligheidsinzet en zijn ook de komende jaren van invloed op de te bereiken veiligheidsdoelstellingen.

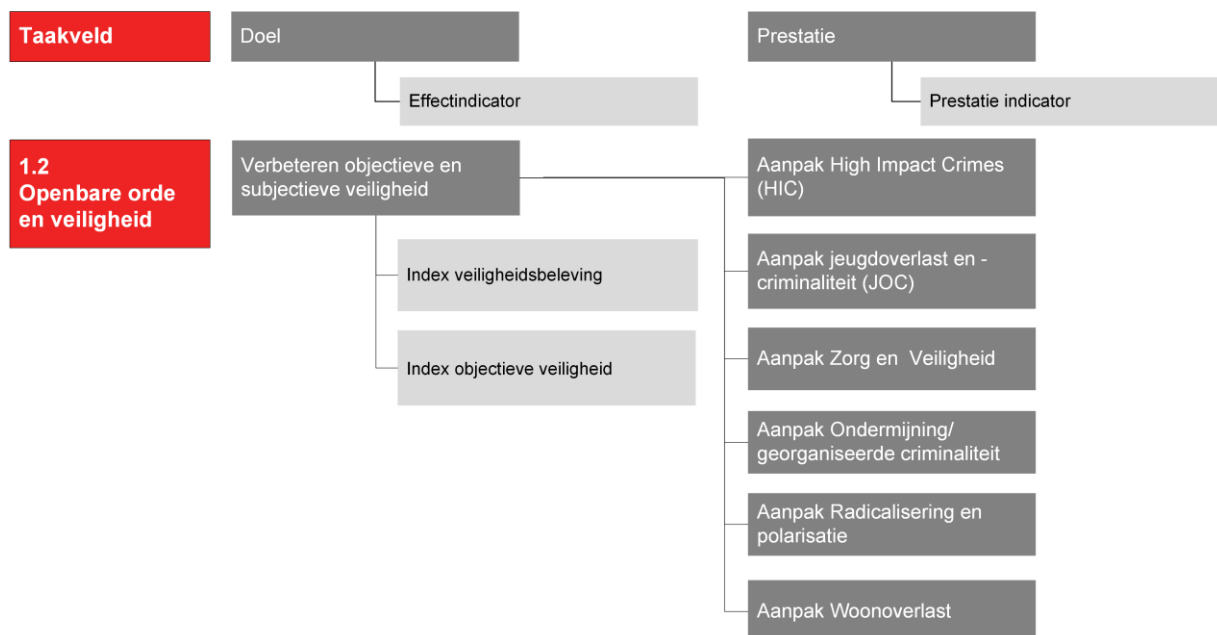
We hebben, in samenwerking met bewoners en maatschappelijke partners in de wijk, verder gebouwd aan veilige en veerkrachtige wijken. Dit hebben we gedaan door het gebiedsgericht werken verder te versterken. Onze focus lag hierbij allereerst op Woensel-Zuid en Oud-Gestel en later in het jaar ook Doornakkers.

Er is verder gewerkt aan de doorontwikkeling van cameratoezicht. Ook hebben we het informatiegestuurd werken verder doorontwikkeld met de realisatie van de eerste fases van het Veiligheidsinformatieknooppunt (VIK). Door middel van de analyse van data zijn we in staat ontwikkelingen beter in beeld te brengen en op basis daarvan gericht en efficiënter inzet te kunnen plegen.

Door de genoemde ontwikkelingen en de toename van complexe veiligheidsvraagstukken is een integrale veiligheidsaanpak in samenwerking met in- en externe partners essentieel. Ook in 2022 is daar verder op ingezet. Als partner en financier toetsen we daarbij de doelmatigheid en doeltreffendheid van de samenwerkingsverbanden, zoals dat hoort bij professioneel samenwerken. Daarnaast investeren we in onze eigen werkprocessen die goed moeten aansluiten op wat er plaatsvindt in de samenwerkingsverbanden.

Naast de reguliere veiligheidsbudgetten is in 2022 ook ingezet op basis van incidenteel beschikbaar gestelde veiligheidsmiddelen vanuit het Rijk. Zo zijn we in 2022 begonnen met Preventie met Gezag; een aanpak gericht op het uit de (georganiseerde) criminaliteit halen van jongeren en voorkomen van doorgroei in de criminaliteit. In een aantal gevallen zijn deze middelen als gevolg van herprioritering niet volledig uitgenut. Door middel van reserveringen of in overleg met het Rijk zijn restantmiddelen overgeheveld naar 2023.

In het kader van toezicht en handhaving leefbaarheid is in 2022, op basis van het jaarlijks uitvoeringsprogramma Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH), uitvoering gegeven aan de VTH-taken. Er is een begin gemaakt met de noodzakelijke uitbreiding van BOA's, die ook de komende jaren verder gefaseerd doorgezet zal worden.

1.1 Crisisbeheersing en brandweer

Begin 2022 zat Nederland nog in een harde lockdown vanwege de zorgen over de (op dat moment nieuwe) omikronvariant van het coronavirus. Op 14 januari werden de eerste versoepelingen aangekondigd en vanaf dat moment werden de meest ingrijpende maatregelen steeds verder uitgebouwd.

Door de Russische invasie van Oekraïne, kwam een stroom vluchtelingen uit Oekraïne op gang. In korte tijd wisten de VRBZO en gemeenten honderden, tot later duizenden, opvangplekken te organiseren. Daar kwam later de opgave bij om asielzoekers op te vangen om het AZC in Ter Apel te ontlasten.

Beide crises hebben in 2022 grote impact gehad op de taakuitvoering van de VRBZO.

Binnen gemeente Eindhoven is adequaat gereageerd op de vluchtelingenstroom die vanuit Oekraïne op gang kwam en is regie gevoerd over de opvangopgaven die vanuit het Rijk werden gesteld. Op het gebied van rampen en crisis was een duidelijke toename van vluchtelingenstromen uit onder andere Afghanistan merkbaar. Diverse keren was sprake van een 'begeleide terugkeer'-vlucht waarbij vanuit rampen en crisis samen is gewerkt met de Immigratie en Naturalisatiedienst, het Nederlands Rode Kruis, de GGD/GHOR en het Landelijk Operationeel Coördinatiecentrum om de aankomst en opvang op Eindhoven Airport én de eerste 72-uursopvang goed te laten verlopen.

In 2022 hebben we ons vooral gericht op:

- **Maatregelen coronacrisis:**
In januari 2022 werden de eerste versoepelingen na de harde lockdown aangekondigd. De weken daarna ging Nederland steeds verder terug in maatregelen. Zowel in de VRBZO als in de gemeente is in het voorjaar van 2022 de corona-organisatie afgeschaald.
- **Opdrachtgevers- en opdrachtnemersrelatie:**
De duidelijke scheiding tussen de rol van burgemeester en de rol van de burgemeester als voorzitter van de VRBZO is ook in 2022 gehanteerd. In 2022 is daarbij een inhaalslag gemaakt met de controles rondom brandveiligheid horeca.
- **Herijking rampen- en crisisorganisatie:**
Op regionaal niveau heeft de herijking van het regionaal crisisplan vertraging opgelopen, mede door de inzet van team crisisbeheersing in de corona- en opvangcrisis. De herijking is doorgeschoven naar het 1e kwartaal 2023.

- OTO-momenten:
Nieuwe medewerkers zijn opgeleid. De collegeleden zijn opgeleid voor hun rol als (loco)burgemeester tijdens rampen en crisis. De noodzakelijke trainingen voor de ambtenaren rampenbestrijding en de gemeentesecretaris van dienst zijn doorgegaan.
- Visie 2025 VRBZO:
De werkzaamheden van de VRBZO rondom de opvangcrisis waren niet ingepland en hebben een verdere achterstand veroorzaakt bij de uitvoering van de bestuurlijke visie 2025. Daardoor is vertraging opgelopen bij diverse trajecten.
- Meerjarenbeleidsplan VRBZO:
Aan de hand van een uitvoeringsagenda is uitvoering gegeven aan het meerjarenbeleidsplan VRBZO. Op onderdelen is vertraging ontstaan onder andere bij de voorbereiding van het nieuwe crisisplan en het versterken van netwerken.
- Toekomstvisie rampenbestrijding en crisisbeheersing Eindhoven:
Het piket Ambtenaar Rampenbestrijding is herzien en toekomstbestendig gemaakt. Ook het piket Gemeentesecretaris is herzien om de rampen- en crisisfunctie beter aan te laten sluiten op dagelijkse werkzaamheden en verantwoordelijkheden van piketleden.

€	Exploitatie x € 1.000	Begr. prim.	Begroting	Realisatie	Afwijking
		2022 (nov '21)	2022 (dec '22)	2022	2022
	Lasten	15.592	15.547	15.501	46
	Baten	-407	-407	-428	21
	Mutatie reserves (TV 0.10)	0	2	15	-13
	Saldo	15.185	15.142	15.088	54

Toelichting afwijking exploitatie (x € 1.000)	Lasten	Baten	Mutatie reserve	Afwijking	
Overig	46	21	-13	54	incidenteel
SALDO	46	21	-13	54	

1.2 Openbare orde en veiligheid

Verbeteren objectieve en subjectieve veiligheid

In Eindhoven werken we samen aan een stad waar mensen veilig zijn en zich veilig voelen. Om de wijken leefbaar en de stad (internationaal) aantrekkelijk te houden, willen we een stad met minder overlast en criminaliteit.

Voor dit taakveld zijn, op basis van het vastgestelde beleidskader veiligheid, dat is verlengd tot en met 2022, onderstaande prestaties/uitgangspunten vastgesteld.

Aanpak High Impact Crimes (HIC)

Met preventiecampagnes is ingezet op het vergroten van aangiftebereidheid, het beperken van de slachtofferkans en het vergroten van de pakkans. De doorontwikkeling persoonsgerichte aanpak en het project veilig wonen hebben niet plaatsgevonden.

Aanpak jeugdoverlast en -criminaliteit (JOC)

Er is ingezet op de aanpak van geëscaleerde jeugdgroepen en het voorkomen van jonge aanwas en verdere doorgroei in de criminaliteit. Met incidenteel beschikbare middelen hebben we ingezet op Integrale Persoonsgerichte Toeleiding naar Arbeid (IPTA).

Aanpak Zorg en Veiligheid

De Aanpak ter Voorkoming van Escalatie (AVE) is herijkt en geïmplementeerd, waarmee duidelijke kaders zijn ontstaan over wie de regie heeft op casuïstiek. De introductie van de Wijk-GGD'er draagt bij aan de doelstelling 'niemand tussen wal en schip'.

Aanpak Ondernijning/georganiseerde criminaliteit

Door de integrale aanpak in de wijken en dader-, slachtoffergerichte en preventieve maatregelen hebben we de voedingsbodem weggenomen en de weerbaarheid tegen ondernijning vergroot. Ook is de verbinding gelegd met Pact van Woensel.

Aanpak Radicalisering en polarisatie

Ook in 2022 hebben we ingezet op de drie pijlers, te weten signaleren, voorkomen, interveniëren en terugdringen. Daarnaast is het project Samenleven in Verscheidenheid als integrale manier van gebiedsgericht werken uitgerold over 2 nieuwe gebieden.

Aanpak Woonoverlast

Via het meldpunt woonoverlast en door buurtbemiddeling worden meldingen van woonoverlast opgepakt. Het convenant aanpak complexe woonoverlast is gerealiseerd waardoor een integrale adequate opvolging van casuïstiek met ketenpartners mogelijk is.

Effect-indicatoren	Realisatie 2021	Begroting 2022	Realisatie 2022
 Index veiligheidsbeleving Hoewel er binnen de index lichte stijgingen en een lichte daling zijn kan in de populatie niet van een afwijking van 2021 gesproken worden. Gemiddeld genomen over heel Eindhoven en alle indicatoren is de subjectieve veiligheid gelijk gebleven.	101,6	>100,8	101,6
 Index objectieve veiligheid Er is wel sprake van een lichte verslechtering ten opzichte van 2021. Gemiddeld over de elementen Inbraak, diefstal, geweld en overlast/vernietiging is sprake van een verslechtering.	105,2	>103,1	104,6

In 2022 hebben we ons vooral gericht op:

- **Programma High Impact Crimes (HIC) :**
De 2 preventiecampagnes zijn met succes georganiseerd. De Week van de Veiligheid heeft plaatsgevonden en buurtpreventieteams zijn geïnformeerd over de thema's ondermijning en polarisatie. Met incidentele middelen is ingezet op actuele problematiek.
- **Programma jeugdoverlast en -criminaliteit (JOC):**
We hebben ons gericht op het voorkomen van jonge aanwas, dit in samenhang met de BOTOC aanpak. Ook is er aandacht geweest voor online awareness en weerbaarheid in de keten rondom scholen en is het inloopsprekuren School en Veiligheid doorontwikkeld.
- **Programma Zorg en Veiligheid :**
De escalatieketen voldoet aan de wettelijke kaders voor gegevensdeling. Nieuwe kaders voor outreachend werk zijn vastgesteld en nazorg ex-gedetineerden is gecontinueerd. Ook is gewerkt aan randvoorwaarden voor een veilige maatschappelijke opvang.
- **Programma Ondermijning/georganiseerde criminaliteit:**
Vanuit actiegerichtheid hebben we zichtbaarheid gegenereerd en bijgedragen aan een veiligere leefomgeving in de wijken. Door inzet van strategisch communicatie is de weerbaarheid vergroot en vanuit BOTOC is ingezet op het voorkomen van jonge aanwas.
- **Programma Radicalisering en polarisatie :**
Er is ingezet op bevordering van bewustwording en vakmanschap. De persoons-/netwerkgerichte aanpak, aanpak problematisch gedrag en aanpak polarisatie zijn verder vorm gegeven. Ook is er opgetreden bij incidenten en regie gevoerd bij manifestaties.
- **Programma Woonoverlast :**
De preventieve aanpak ter voorkoming van escalatie is geïmplementeerd. Op woonoverlast en verschijningsvormen van malafide verhuur is volop ingezet door BITE waar handhavend is opgetreden en datagegevens zijn geregistreerd.
- **Toezicht en Handhaving :**
Op basis van het jaarlijks uitvoeringsprogramma is uitvoering gegeven aan de VTH-taken. Er is een begin gemaakt met de noodzakelijke uitbreiding van BOA's, wat heeft bijgedragen aan het vergroten van de bereidheid om regels na te leven.
- **Intelligence en informatiegestuurd werken :**
Door analyses van data hebben we veiligheidsmaatregelen ingezet die hebben bijgedragen aan de realisatie van onze veiligheidsdoelstellingen. Daarnaast zijn verdere stappen gezet in de doorontwikkeling van het veiligheidsinformatieknooppunt (VIK).

 Exploitatie x € 1.000	Begr. prim.	Begroting	Realisatie	Afwijking
	2022 (nov '21)	2022 (dec '22)	2022	2022
Lasten	19.768	27.030	26.353	677
Baten	-1.399	-6.205	-6.871	666
Mutatie reserves (TV 0.10)	0	-1.262	-1.307	45
Saldo	18.369	19.563	18.175	1.388

Toelichting afwijking exploitatie (x € 1.000)	Lasten	Baten	Mutatie reserve	Afwijking	
Apparaatskosten	780	-	-	780	incidenteel
Betreft afwijking op de doorbelaste apparaatskosten die met name veroorzaakt is door het niet kunnen invullen van vacatures door krapte op de arbeidsmarkt. In het resultaat van €780.000 zit €305.000 aan niet bestede coronamiddelen die zijn teruggestort in de reserve corona (nadeel op TV04).					
Toezicht en handhaving leefbaarheid	-148	325	-	177	incidenteel
Betreft incidenteel hogere inkomsten als gevolg van opgelegde dwangsommen. Hiervoor is extra capaciteit ingezet, waardoor een negatief resultaat op de lasten.					
Reguliere veiligheidsbudgetten	198	-21	89	266	incidenteel
Door diverse crises en ontwikkelingen die in 2022 hebben plaatsgevonden is sprake geweest van herprioritering van onze veiligheidsinzet. Hierdoor zijn reguliere veiligheidsbudgetten op onderdelen niet volledig uitgenut.					
Externe incidentele veiligheidsbudgetten	-446	451	-	5	incidenteel
Het Rijk heeft eerder en ook in 2022 incidenteel middelen beschikbaar gesteld voor extra veiligheidsinzet. Hierop zit een terugbetalingsverplichting. Door herprioritering in 2022 zijn deze niet volledig uitgenut en zijn beschikbaar in 2023.					
Overig	293	-89	-44	160	
SALDO	677	666	45	1.388	

BBV-indicatoren en verbonden partijen

BBV-indicatoren zijn wettelijk bepaald en worden verzameld door de VNG. Voor programma 1 Veiligheid zijn de volgende indicatoren voorgeschreven:

Indicator	peiljaar	NL	100-300	> 300	Eindhoven
Verwijzingen Halt (per 1.000 jongeren)	2021	8	10	8	10
De indicator van Eindhoven is vergelijkbaar met die van gemeenten uit dezelfde grootteklasse (100.000-300.000 inwoners) en hoger dan de indicatoren van de 4 grote gemeenten (>300.000). De indicator is de afgelopen jaren gedaald.					
Winkeldiefstallen (per 1.000 inwoners)	2022	2,3	3,4	4,3	3,7
In Eindhoven is de indicator verslechterd ten opzichte van 2021 (3,0). Dit zien we ook terug bij de 4 grote gemeenten.					
Geweldsmisdrijven (per 1.000 inwoners)	2022	4,6	5,2	8,1	7,1
Ten opzichte van 2020 (7,5) is deze indicator verbeterd. Dit zien we ook terug bij de 4 grote gemeenten, waarbij Eindhoven alleen slechter scoort dan Utrecht.					
Diefstallen uit woning (per 1.000 inwoners)	2022	1,4	1,5	1,8	1,7
De indicator is in Eindhoven verslechterd ten opzichte van 2021 (1,5). Ook in Rotterdam is sprake van een verslechtering. Eindhoven scoort in 2022 alleen slechter dan Den Haag.					
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte) (1.000 inwoners)	2022	6	7	8,3	9,1
De indicator is verbeterd ten opzichte van 2021 (9,2). We zien dit ook terug bij de 4 grote gemeenten.					

Verbonden partijen dragen bij aan de te bereiken doelstellingen. Voor programma 1 Veiligheid zijn dat de volgende:

Taakveld 1.1: GR Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO)

Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) is een organisatie waarin de brandweer en de geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio (GHOR) samenwerken om incidenten en rampen te voorkomen, te beperken en te bestrijden. VRBZO is een samenwerkingsverband tussen 21 gemeenten in de regio Zuidoost-Brabant.

Kerntaken: Taken op het terrein van brandweezorg, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, rampenbestrijding en crisisbeheersing.

Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat

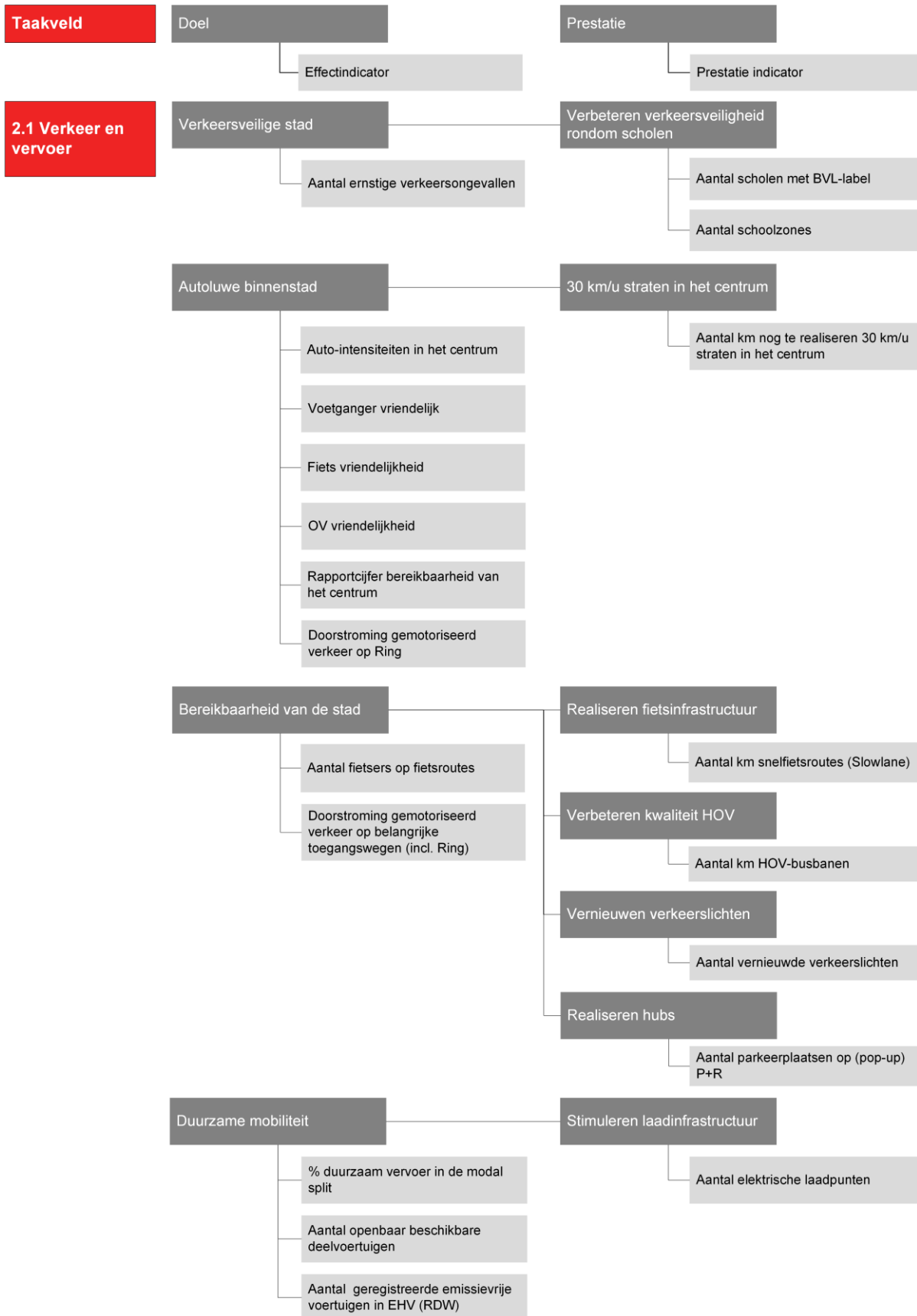
Dit programma bestaat uit vijf taakvelden. Taakveld 2.1 Verkeer en Vervoer omvat niet alleen taken voor verkeer en vervoer maar ook de bijbehorende infrastructuur en het onderhoud. De taakvelden 2.2 Parkeren en 2.5 Openbaar vervoer dragen bij aan de doelstellingen van taakveld 2.1. De taakvelden 2.3 en 2.4 kennen een zeer beknopte toelichting omdat hier geen specifiek beleid op is.

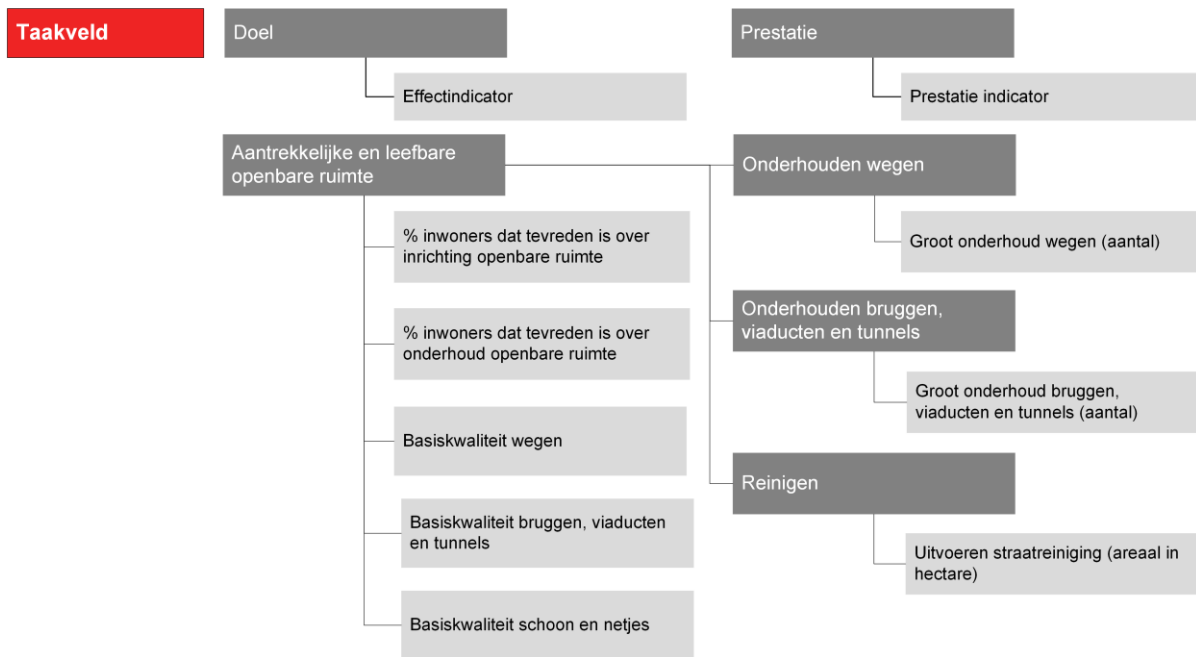

- 2.1 Verkeer en vervoer
- 2.2 Parkeren
- 2.3 Recreatieve havens
- 2.4 Economische havens en waterwegen
- 2.5 Openbaar vervoer

Ontwikkelingen op het gebied van stedelijke mobiliteit dragen bij aan een gezondere, aantrekkelijkere en bereikbare stad. In het BO MIRT van afgelopen november is een enorm grote stap gezet om te investeren in de noodzakelijke mobiliteitstransitie van de Brainport. Het pakket van 1,59 miljard euro richt zich op het verbeteren van de bereikbaarheid en infrastructurele maatregelen in de regio, die tevens de versnelling van de ontwikkeling van 21.000 woningen mogelijk moet maken. Het gaat onder andere om ontwikkeling busstation Eindhoven, HOV4, A58, spoormaatsregelen en het Korte termijn maatregelenpakket mobiliteitstransitie. In 2022 zagen we het na enkele rustigere coronajaren, weer fors drukker worden in de stad. Hiermee stond de bereikbaarheid en leefbaarheid onder druk. Enkel met een mobiliteitstransitie naar meer lopen, fietsen en OV kunnen we daar invulling aangeven. En hoewel de MIRT-investeringen nog voorbereidingstijd nodig hebben, zijn er op het gebied van fietspaden (Eindhoven-Helmond), autoluw (herinrichting Emmasingel) en OV (realisatie HOV3) al belangrijke stappen gezet.

In 2022 hebben we diverse onderhoudsprojecten uitgevoerd die bijdragen aan het op basis kwaliteit brengen en houden van de stad. Door het uitvoeren van dagelijks onderhoud (o.a. reinigen, onkruidbestrijding, zwerfafval ruimen en in de winter gladheidsbestrijding) is de stad schoon, heel, netjes en veilig gehouden. De pilot bladkorven is uitgevoerd om te onderzoeken of dit bijdraagt aan een schone en veilige stad. In 2023 evalueren we de pilot en voeren we de 2^e fase van de pilot uit. Ook is aan een aantal straten groot onderhoud uitgevoerd. Zo is de deklaag vervangen van o.a. de Piuslaan, Limburglaan en Fellenoord. Ook is gestart met de uitvoering van een aantal herinrichtingen, waarbij de straten ook meteen klimaatadaptief worden ingericht, onder andere door zoveel mogelijk te ontharden en vergroenen. Voorbeelden zijn De Koppele, Strijpsestraat. Ook is, net zoals voorgaande jaren, aandacht besteed aan de toegankelijkheid van de openbare ruimte en is bewegen en ontmoeten in de openbare ruimte gestimuleerd. In dat kader zijn er onder andere zeven ommetjes gerealiseerd, zijn de fietspaden van de 1^e Lieve de Keylaan en Tilburgseweg voorzien van asfalt en hebben wij het asfalt van de fietspaden Riel vervangen. Duurzaamheid en circulariteit zijn begrippen die steeds meer vorm hebben gekregen in de openbare ruimte. Zo is de verlichting in de Grebbenberglaan en van de Tilburgseweg vervangen door LED. De handreiking circulaire openbare ruimte die we in 2021 hebben opgesteld passen we toe in onze onderhoudsprojecten.

2.1 Verkeer en vervoer

Verkeersveilige stad

In 2022 hebben we ingezet op een betere verkeersveiligheid in de stad. Onder ander met gedragsmaatregelen zoals campagnes, maar ook door samen met de stad te kijken hoe subjectieve verkeersonveilige plekken verbeterd kunnen worden.

Verbeteren verkeersveiligheid rondom scholen

In 2021 zijn alle reguliere basisscholen, welke gelegen zijn aan wegen met gemotoriseerd verkeer, voorzien van een schoolzone. In 2022 zijn aanvullende maatregelen getroffen in overleg met diverse scholen.

Autoluwe binnenstad

In 2022 hebben we gewerkt aan een aantrekkelijke binnenstad, dit hebben we gedaan door duurzame mobiliteit zoals lopen, fietsen en OV te stimuleren. Bij grote ontwikkelingen is de parkeernormennota toegepast. Bij herinrichtingen in en rond het centrum zijn straten heringericht als 30 km/u (kruising Mathildelaan en Emmasingel).

30 km/u straten in het centrum

De kruising Mathildelaan, Emmasingel en Keizersgracht is ingericht als 30km/u zone met meer ruimte voor groen en verbeterde oversteekbaarheid.

Bereikbaarheid van de stad

Brainport Eindhoven groeide ook in 2022 hard door. Na rustige jaren door de coronamaatregelen en het thuiswerkadvies is het afgelopen jaar weer (bijna) net zo druk geworden als pre-corona. Wel is er een verschuiving te zien in het mobiliteitspatroon van mensen. Zo is het gebruik van openbaar vervoer nog niet terug op het oude niveau.

Realiseren fietsinfrastructuur

De fietsroute Eindhoven - Helmond binnen de bebouwde kom is grotendeels uitgevoerd. Binnen het maatregelenpakket Bereikbaarheid De Run zijn er stappen gezet op de route HTCE - De Run.

Verbeteren kwaliteit HOV

Er zijn grote stappen nodig op het gebied van HOV om invulling te kunnen geven aan de noodzakelijke mobiliteitstransitie. De realisatie van HOV3 is afgelopen jaar gestart op de Luchthavenweg.

Vernieuwen verkeerslichten

We hebben in 2022 14 verkeerslichtinstallaties (VRI's) vervangen. Dankzij de investeringsmiddelen heeft hier een intensivering plaatsgevonden.

Realiseren hubs

Op diverse niveaus is gewerkt aan hubs. Zo zijn er vanuit SmartwayZ.NL stappen gezet voor de regionale smart hubs in de omliggende kernen van Eindhoven om zo als transfer te dienen naar werkgelegenheidslocaties aan de westkant van de stad.

Duurzame mobiliteit

Naast de inzet op meer lopen, fietsen en het OV, hebben we ook ingezet op het verschonen van de Eindhovense mobiliteit. Bijvoorbeeld door het stimuleren van emissievrije (deel)mobiliteit, maar ook door het versnellen van laadinfrastructuur voor inwoners en de aanscherping van de milieuzone per 1 januari voor vrachtverkeer.

Stimuleren laadinfrastructuur

De uitrol van laadinfrastructuur gaat onverminderd door. Door te werken met geclusterde verkeersbesluiten is de uitrol van laadinfra versneld.

Aantrekkelijke en leefbare openbare ruimte

We willen een openbare ruimte die schoon, heel, veilig en toegankelijk is en die mensen stimuleert tot bewegen en ontmoeten. Dit doen we conform een vastgesteld kwaliteitsniveau.

We hebben hier invulling aan gegeven door het uitvoeren van het dagelijks onderhoud (reinigen, onkruid verwijderen, aanpak zwerfafval ect.), het uitvoeren van groot onderhoud en vervangingen. Om bewegen te stimuleren hebben we in 2022 7 ommetjes gerealiseerd.

Onderhouden wegen

Er is uitvoering gegeven aan het onderhoudsprogramma wegen.

Onderhouden bruggen, viaducten en tunnels

Uitvoering loopt conform planning. Er is onderhoud uitgevoerd aan 6 bruggen/tunnels/viaducten.

Reinigen

Alle openbare ruimte in eigendom van de gemeente is gereinigd.

Effect-indicatoren	Realisatie 2021	Begroting 2022	Realisatie 2022
 Aantal ernstige verkeersongevallen Het aantal ernstige verkeersongevallen wat geregistreerd is door de politie is op het niveau van voor corona is opnieuw gestegen. Het betreft nog niet de definitieve registratie.	107	94	102
 Auto-intensiteiten in het centrum Door de drie centrumtunnels reed, ondanks het versmallen van diverse straten, in 2022 meer gemotoriseerd verkeer als in 2019, het laatste jaar voor corona.	98	97	101
 Voetganger vriendelijk De voetgangervriendelijkheid is ten opzichte van 2021 gelijk gebleven	7,4	7,6	7,4
 Fiets vriendelijkheid De fietsvriendelijkheid wordt beoordeeld met een 7,5. Net iets minder dan het begroot cijfer.	7,4	7,6	7,5
 OV vriendelijkheid De OV-vriendelijkheid is 0,4 punt lager dan begroot. Een oorzaak kan liggen in de maatregelen in het OV door de impact van Corona en personeelstekort.	7,2	7,4	7,0

Effect-indicatoren	Realisatie 2021	Begroting 2022	Realisatie 2022
 Rapportcijfer bereikbaarheid van het centrum Het rapportcijfer bereikbaarheid centrum is ten opzichte van 2021 gelijk gebleven	7,4	7,5	7,4
 Doorstroming gemotoriseerd verkeer op Ring Tijdens Corona was het erg rustig op de weg, in 2022 is het drukker geworden, maar stroomt het verkeer nog altijd beter door dan verwacht.	126	103	113
 Aantal fietsers op fietsroutes Het aantal fietsers op belangrijke routes in Eindhoven is sterk toegenomen. Er fietsen inmiddels weer meer mensen dan het laatste jaar voor Corona.	99	106	108
 Doorstroming gemotoriseerd verkeer op belangrijke toegangswegen (incl. Ring) Tijdens Corona was het erg rustig op de weg, in 2022 is het drukker geworden, maar stroomt het verkeer nog altijd beter door dan verwacht.	113	103	104
 % duurzaam vervoer in de modal split Dit jaar is er een stevige stap gezet in het aandeel lopen, fietsen en OV in Eindhoven.	62%	≥61%	67%
 Aantal openbaar beschikbare deervoertuigen Het aantal openbaar beschikbare deervoertuigen is iets gedaald door het aflopen van het experiment smart hub Genneper Parken en minder free floating deelauto's van Amber.	1.107	1.350	1.094
 Aantal geregistreerde emissievrije voertuigen in EHV (RDW) Het aantal elektrische auto's in Eindhoven is sterker toegenomen dan verwacht.	3.845	3.174	4.959
 % inwoners dat tevreden is over inrichting openbare ruimte De daling in de tevredenheid in 2021 heeft niet doorgezet. Er is geen directe verklaring voor de afwijking ten opzichte van de streefwaarde. De tevredenheid over groeninrichting laat een stijging zien.	67%	>75%	69%
 % inwoners dat tevreden is over onderhoud openbare ruimte Ook voor onderhoud is na een daling in 2021 weer sprake van oplopende tevredenheid. Sinds 2021 is de kwaliteit voor reinigen van A (hoog) naar B (basis) gegaan. Mogelijk dat dit een verklaring is van de afwijking.	67%	>75%	69%
 Basiskwaliteit wegen De weginspectie wordt 1x per 2 jaar uitgevoerd. In 2022 heeft geen inspectie plaatsgevonden	87%	90%	-
 Basiskwaliteit bruggen, viaducten en tunnels De bruggen, tunnels en viaducten voldoen aan de vastgestelde basiskwaliteit	94%	90%	95%
 Basiskwaliteit schoon en netjes De openbare ruimte is conform kwaliteitsniveau schoon en netjes gehouden (reiniging).	95%	90%	94%
Prestatie-indicatoren			
 Aantal scholen met BVL-label Het aantal scholen met Brabants verkeersveiligheidslabel is tijdens Corona teruggelopen, en nog niet gegroeid in 2022.	38	53	38
 Aantal schoolzones Elke reguliere basisscholen, welke gelegen zijn aan wegen met gemotoriseerd verkeer, heeft een schoolzone.	53	56	54
 Aantal km nog te realiseren 30 km/u straten in het centrum In 2022 is de volledige westelijke binnenring (Emmasingel, Keizersgracht en Wal) 30 km/u, alsmede een gedeelte van de Mathildelaan. In het centrumgebied resteren nog (delen van): Vestdijktunnel, Stationsweg, Mathildelaan, en Boschdijktunnel.	2,5	1,4	1,4

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2021	Begroting 2022	Realisatie 2022
 Aantal km snelfietsroutes (Slowlane) In verband met andere lopende trajecten (o.a. HOV4) is het Slowlanetracé Kasteellaan – Roffart nog niet gerealiseerd.	30,5	32	30,5
 Aantal km HOV-busbanen Realisatie van HOV3 is gestart met de Luchthavenweg, maar is pas later van start gegaan dan eerder verwacht.	24	29	24
 Aantal vernieuwde verkeerslichten We hebben in 2022 14 verkeerslichtinstallaties (VRI's) vervangen. Dankzij extra investeringsmiddelen heeft hier een intensivering plaatsgevonden (was 11 per jaar).	140	153	154
 Aantal parkeerplaatsen op (pop-up) P+R Het aantal parkeerplaatsen op (pop up) P+R's is gelijk gebleven. Wel zijn er voorbereidingen getroffen voor wijkhubs.	910	975	910
 Aantal elektrische laadpunten Het aantal elektrische (semi)publieke laadpunten is sterk gestegen. Het grootste deel is te verklaren door private ontwikkelingen.	1.313	1.273	1.782
 Groot onderhoud wegen (aantal) De projecten waarvan de start uitvoering in 2022 zou plaatsvinden zijn in 2022 gestart.	9	11	11
 Groot onderhoud bruggen, viaducten en tunnels (aantal) Het geplande onderhoud aan de bruggen, kunstwerken en viaducten is uitgevoerd. Ook in het kader van de Tunnelvisie o.a. de spoortunnel Boschdijktunnel en de snelwegonderdoorgang Boschdijk aangepakt.	3	6	6
 Uitvoeren straatreiniging (areaal in hectare) Alle openbare ruimte in beheer van de gemeente is gereinigd.	1.351	1.357	1.353

In 2022 hebben we ons vooral gericht op:

- Een aantrekkelijke en toekomstbestendige openbare ruimte:
In 2022 zijn we gestart met de uitvoering van o.a. de Javalaan, Lijmbeekstraat, Vlokhovenseweg, Strijpsestraat en Jerusalemlaan e.o. We zorgen in deze projecten voor een groene, klimaatbestendige en toegankelijke openbare ruimte.
- Duurzame openbare ruimte:
In 2022 is hier uitvoering aan gegeven door bij herinrichtingen de openbare ruimte zoveel mogelijk te vergroenen. We hebben 7 ommetjes gerealiseerd en 2 fietspaden geasfalteerd. De pilot bladkorven is uitgevoerd en wordt in 2023 geëvalueerd.
- Herinrichting Boschdijk:
Het project Herinrichting Boschdijk binnen de Ring is in 2022 conform planning voorbereid en wordt in 2023 uitgevoerd.
- Uitwerking en uitvoer van het MIRT-pakket:
Het Rijk en de regio hebben in 2022 besloten om afgerond 1,6 miljoen te investeren in het verbeteren van de bereikbaarheid en het versnellen van de woningbouw in regio Brainport Eindhoven.
- Mobility as a Service (MaaS):
Uit de evaluatie van de pilot blijkt dat we als organisatie veel geleerd hebben, maar dat de app van dienstverlener Turnn op dit moment in de huidige vorm nog niet voldoende meerwaarde biedt. Op basis van de evaluatie beramen we ons op het vervolg.
- Bereikbaarheidsplan De Run:
Diverse stappen zijn gezet binnen het maatregelenpakket bereikbaarheid De Run om de bereikbaarheid te verbeteren. Zo is de fietsoversteek Cranendonk gerealiseerd en is uitvoering gestart van de Kempenbaan Oost (de aansluiting op de A2/N2 en de Karel
- No-regret maatregelen bundelroute:
In Eindhoven is de afrit vanaf de Ring naar de Kennedylaan van één naar twee rijstroken verdubbeld. Daarnaast is de bestaande Groene Golf op de Eisenhowerlaan – Ring Noordoost verder geoptimaliseerd en slimmer gemaakt.
- Autoluw centrum:
In 2022 is een belangrijke stap gezet met het terugbrengen van het aantal autorijstroken van 2 naar 1 op de Emmasingel en Keizersgracht en deze straten in te richten als 30 km/u. Hiermee is een barrière in het centrum vermindert.
- Uitvoeren maatregelen SmartwayZ.NL / bereikbaarheidsagenda:
De routegebonden projecten fietsroute Eindhoven Helmond en de Bundelroutes zijn in 2022 in uitvoering gegaan. Daarnaast is er ook gewerkt aan regiobrede gedragsprojecten bij Brainport Bereikbaar.

- HOV3:
In 2022 is gestart met de reconstructie van de Luchthavenweg.
- Intensiveringsmiddelen:
Met de intensiveringsmiddelen op verkeersveiligheid, smart mobility en doorstroming zijn diverse maatregelen en acties tot stand gekomen.

 Exploitatie x € 1.000	Begr. prim. 2022 (nov '21)	Begroting 2022 (dec '22)	Realisatie 2022	Afwijking 2022
Lasten	38.712	57.022	43.207	13.815
Baten	-3.001	-13.289	-8.459	-4.830
Mutatie reserves (TV 0.10)	-198	-8.195	-337	-7.858
Saldo	35.513	35.538	34.410	1.128

Toelichting afwijking exploitatie (x € 1.000)	Lasten	Baten	Mutatie reserve	Afwijking
Projecten (geen investeringen)	13.312	-5.807	-7.505	- incidenteel
Het gaat hier om onderhouds- en verkeerprojecten waarbij de jaarschijven in de begroting afwijken t.o.v. het werkelijke uitvoeringsjaar. Dit zijn afwijkingen op de jaarschijf 2022.				
Stelpost strategische investeringen	759	-	-759	- incidenteel
De stelpost is aangevuld met € 145.000 vanuit de meeropbrengst uitbreiding betaald parkeren 2022 en voor € 386.000 ingezet voor aankoop van Landgoed de Wielewaal. Het restant van € 759.000 wordt toegevoegd aan de reserve strategische investeringen				
Bijdrage Brainport Bereikbaar voor regiobrede projecten	-517	-	517	- incidenteel
Dit betreft de bijdrage voor de regio-brede projecten van de bereikbaarheidsagenda Zuidoost-Brabant in 2022. Deze bijdrage wordt bepaald op basis van realisatie en is niet geraamd. Dit bedrag wordt verrekend met de hiervoor ingestelde reserve.				
Heffing verkooppunten motorbrandstoffen	-92	561		469 incidenteel
De definitieve afrekening 2021 levert een voordeel op van € 110.000. De verwachte inkomsten voor 2022 zijn € 100.000 hoger vanwege indexering en € 260.000 hoger vanwege een met terugwerkende kracht gesloten overeenkomst voor de Meerenakkerweg.				
Overig	353	416	-111	658
SALDO	13.815	-4.830	-7.858	1.127

2.2 Parkeren

In dit taakveld betreft het parkeerbeleid. Voor de inhoudelijke toelichting verwijzen we naar taakveld 2.1 Verkeer en vervoer.

 Exploitatie x € 1.000	Begr. prim. 2022 (nov '21)	Begroting 2022 (dec '22)	Realisatie 2022	Afwijking 2022
Lasten	9.608	10.542	5.794	4.748
Baten	-2.992	-12.776	-1.899	-10.877
Mutatie reserves (TV 0.10)	-2.825	6.175	-208	6.383
Saldo	3.791	3.941	3.687	254

Toelichting afwijking exploitatie (x € 1.000)	Lasten	Baten	Mutatie reserve	Afwijking
Projecten (geen investeringen)	4.570	-11.019	6.449	- incidenteel
Betreft fietsenstallingen aan noord- en zuidzijde van het station waarbij moment van realisatie afwijkt van planning. Dit zijn afwijkingen op de jaarschijf en leiden volgens de huidige inzichten niet tot voor- of nadelen per einde van deze projecten.				
Overig	178	142	-66	254
SALDO	4.748	-10.877	6.383	254

2.3 Recreatieve havens

In Eindhoven is er de EJV Beatrix (Eindhovense Jachten Vereniging Beatrix) aan het Beatrixkanaal, Welschapsedijk, met circa 80 ligplaatsen in het water en 350 plaatsen op het droge voor winteropslag. De gehele locatie met opstallen is in beheer en onderhoud bij de vereniging. Hiervoor is een pachtovereenkomst afgesloten die loopt van 1992 tot 2022. Daarnaast is er de EKV Beatrix (Eindhovense Kanovereniging Beatrix) aan het Beatrixkanaal, nabij haven De Hurk. Deze vereniging heeft het terrein en de opstallen in eigen beheer en betaalt erfpacht.

2.4 Economische havens en waterwegen

In Eindhoven kennen we een economische haven op de Hurk. Momenteel is er sprake van vier havengebonden bedrijven, gericht op overslag van onder andere cement, zand, grind en diervoeder. Het beheer en onderhoud van het Beatrixkanaal en de kade is de verantwoordelijkheid van de gemeente. De schepen betalen daarbij kanaalrechten van 26 cent per ton. Voor de aanvraag voor het gebruik van het kanaal en de betaling is een app ontwikkeld.

Exploitatie x € 1.000	Begr. prim.	Begroting	Realisatie	Afwijking
	2022 (nov '21)	2022 (dec '22)	2022	2022
Lasten	264	274	233	41
Baten	-118	-118	-77	-41
Saldo	146	156	156	0

Toelichting afwijking exploitatie (x € 1.000)	Lasten	Baten	Mutatie reserve	Afwijking
Overig	41	-41	-	-
SALDO	41	-41	-	-

2.5 Openbaar vervoer

We stimuleren meer gebruik van openbaar vervoer door de aanleg van vrijliggende HOV-infrastructuur, het leveren van maatwerk voor bepaalde doelgroepen en door vraaggericht openbaar vervoer aan te bieden zoals collectief vervoer en deelsystemen.

Exploitatie x € 1.000	Begr. prim.	Begroting	Realisatie	Afwijking
	2022 (nov '21)	2022 (dec '22)	2022	2022
Lasten	1.456	1.896	1.394	502
Baten	-12	-41	-61	20
Mutatie reserves (TV 0.10)	0	-439	27	-466
Saldo	1.444	1.416	1.360	56

Toelichting afwijking exploitatie (x € 1.000)	Lasten	Baten	Mutatie reserve	Afwijking	
Projecten (niet investeringen)	465	-	-465	-	incidenteel
Betreft met name project traject Eindhoven-Düsseldorf waarbij het moment van realisatie afwijkt van de planning. Dit zijn afwijkingen op de jaarschijf 2022 en leiden volgens de huidige inzichten niet tot voor- of nadelen per einde van dit project.					
Overig	37	20	-1	56	
SALDO	502	20	-466	56	

BBV-indicatoren en verbonden partijen

Dit programma heeft geen BBV-indicatoren en geen verbonden partijen.

Programma 3 Economie

Dit programma omvat vier taakvelden die allen bijdragen aan de versterking van de bedrijvigheid in de stad en regio. Deze doelstelling staat onder het eerste taakveld Economische ontwikkeling uitgewerkt in de economische groei, toename werkgelegenheid en de digitalisering van de stad. De prestaties en indicatoren die hier mede aan bijdragen staan op meer uitgewerkt niveau beschreven onder de taakvelden 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur, 3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen en 3.4 Economische promotie. Dit is ook als zodanig zichtbaar gemaakt in de doelenboom.

- 3.1 Economische ontwikkeling
- 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur
- 3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen
- 3.4 Economische promotie

Uit kwartaalramingen van het CBS (laatste van 23 februari 2023) komt naar voren dat de economie van Brainport in 2022 met ca. 6 procent is gegroeid. Dit is echter nog wel een voorlopige raming die naderhand kan worden bijgesteld. Met deze voorlopige cijfers laten we als Brainportregio Eindhoven zien dat we, ook in tijden van crisis, een sterke economie hebben opgebouwd. Het is belangrijk om dit vast te houden

Vanuit de gemeente Eindhoven hebben we de basis van onze economische ontwikkeling verder versterkt via werklocaties (inzet op doorontwikkeling van Brainport Industrie Campus (BIC), Flight Forum en de binnenstad), inclusieve arbeidsmarkt, Huis naar Werk, de aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt (Leven lang Ontwikkelen), innovatie, het brede MKB en onze dienstverlening. In 2021 is het MKB Plan opgesteld voor de periode van vijf jaar. Voor 2022 hebben we de focus gelegd op de MKB deal thema's: internationalisering, menselijk kapitaal en digitalisering.

In 2022 hebben we verdere uitvoering gegeven aan het Brainport Eindhoven startup beleid 2020-2023. In 2022 lag met name de focus op de organisatie van het Level Up evenement, de lancering van het Startup in Residence programma en de aansluiting van het gemeentelijk beleid bij one-stop-shop The Gate. Dit met als doel de startups verder te helpen in het regionale netwerk en het startup ecosysteem beter zichtbaar te maken.

Diverse voorzieningencentra hebben te maken gekregen met de gevolgen van veranderend consumentengedrag, soms ook met meer consumenten en ook met (nieuwe) aanbieders die hier op inspelen. Samen met de partners die betrokken en actief zijn in de centra hebben we hier over het gesprek gevoerd door de hele stad. Concreet

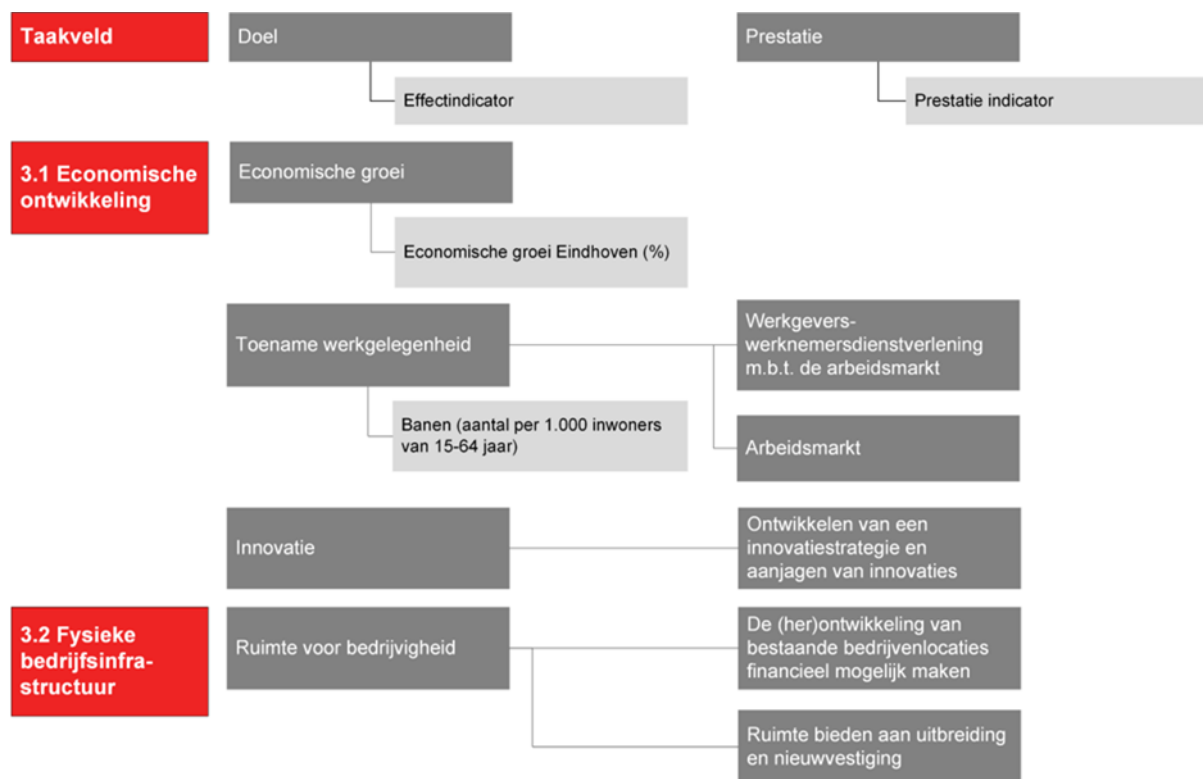
hebben we in de binnenstad, WoensXL en Kastelenplein de kaders neergezet voor de transformatie naar multifunctioneel aanbod. Voor de radialen Kruisstraat Woenselse Markt, Tongelresestraat Haagdijk en de Geldropseweg hebben we in overleg met de belanghebbenden de eerste uitgangspunten voor multifunctionele branching opgezet, dit wordt in 2023 afgerond. Voor andere centra in de stad zoals in Eckart, Vaartbroek, Acht kijken we naar de mogelijkheden voor een vitale(re) toekomst. Onze inzet op het niveau van voorzieningen in deze gebieden verbetert het toekomstige verblijfsklimaat van de hele stad.

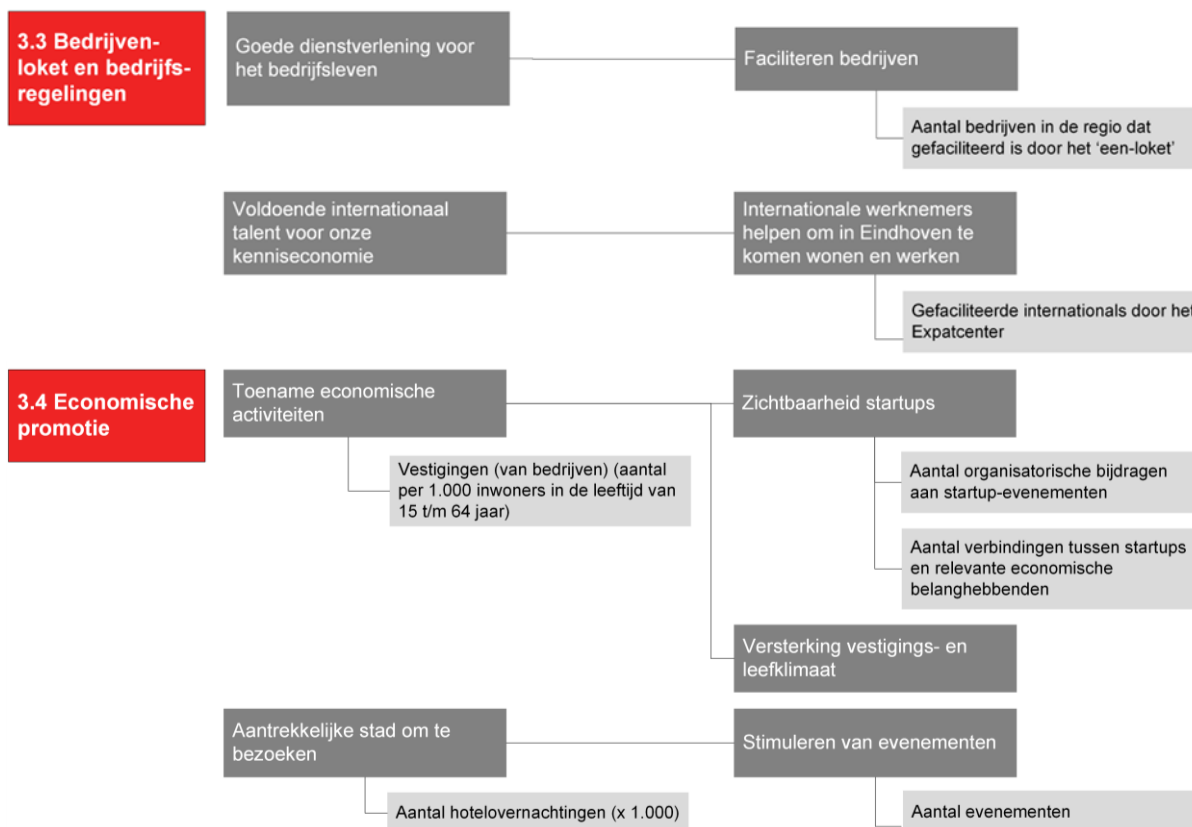
Het Huis naar Werk is de ingang voor alle werknemers, werkzoekenden en werkgevers met vraagstukken over Werk, Scholing en Ontwikkeling. In 2022 hebben we ons ingezet voor een arbeidsmarkt die zich steeds meer vanuit een skills based economy en een Leven lang Ontwikkelen richt op duurzame talent inzet in brede zin. We hebben samen met Brainport Development en de regionale partners, verenigd in het Regionaal Werkbedrijf, ingezet op een breed arbeidsmarktbeleid gericht op de gehele beroepsbevolking. Want al het talent telt en is nodig in onze groeiende economie.

Kunst, cultuur, design, evenementen, sport, onderwijs en recreatie hebben in belangrijke mate bijgedragen aan de aantrekkingskracht van Eindhoven voor inwoners, bezoekers, bedrijven en (internationaal) talent. De inzet op deze 'zachtere' factoren, zorgen voor een impuls voor de stad. Begin 2022 is nog corona steun verleend aan een aantal culturele instellingen en eind 2022 is een regeling ter compensatie van de sterk verhoogde energielasten voor culturele (en andere) instellingen in werking getreden. Deze regeling wordt gecontinueerd in 2023. Met deze steun houden we de belangrijke culturele infrastructuur overeind voor Eindhoven.

Leven in Eindhoven is na de coronatijd weer in beweging gekomen en samen met de partners in de stad hebben we ervoor kunnen zorgen dat er weer evenementen plaatsvinden en dat het weer meer bruist in Eindhoven.

Eindhoven is de stad van design. In 2022 was er gelukkig weer een 'normale' DDW. Daarnaast hebben we in 2022 de ontwikkeling van een designvisie van het Eindhovense designveld gefaciliteerd.

3.1 Economische ontwikkeling

Economische groei

De groei van onze economie is het resultaat van de totale productie door bedrijven en de bestedingen of het inkomen van onze inwoners. Als de economie groeit, groeit de (materiële) welvaart. De economische groei is geen doel op zich, maar deze is randvoorwaardelijk voor brede welvaart. De gemeente schept hiervoor voornamelijk de randvoorwaarden. Een deel van de randvoorwaarden komt tot stand door activiteiten die onze deelneming, Brainport Development NV uitvoert. Ook is in het 3de kwartaal 2021 een start gemaakt met een Campussenoverleg.

De onderliggende doelstellingen en prestaties die bijdragen aan deze doelstelling staan beschreven in taakveld 0.1 (als het gaat om de samenwerkingsverbanden waarmee we dit realiseren) en in de taakvelden 3.2, 3.3 en 3.4.

Toename werkgelegenheid

Naast 'economische groei' geeft ook het aantal banen een indicatie voor de omvang van onze economie. Hier draagt de gemeente aan bij. Direct, door de samenwerking binnen het Regionaal werkbedrijf, de ontwikkelingen van Huis naar Werk en via het verbeteren van het vestigingsklimaat, maar ook indirect door bijvoorbeeld te zorgen voor voldoende groeimogelijkheden op onze bedrijventerreinen en werklocaties.

Werkgevers-werknemersdienstverlening m.b.t. de arbeidsmarkt

Er zijn 600 inwoners door Werkgelegenheidsteam ondersteund naar werk en uitkeringsonafhankelijk geworden. Ook is voorkomen dat er aanspraak gemaakt moest worden op een uitkering. Ruim 180 werkgevers zijn geholpen met invulling vacatures.

Arbeidsmarkt

Met het tekort op de arbeidsmarkt hebben we ieders talent nodig. 1500 hulpvragen hebben Huis naar Werk bereikt en zijn inwoners geholpen met beroeporiëntatie, opleiding of naar een baan. Dienstverlening is verder ontschot.

Innovatie

De maatschappelijke opgaven zijn bijzonder complex. Er is een transdisciplinaire aanpak nodig om het aan te kunnen pakken. Dat doen we samen met de samenleving, bedrijfsleven, kennisinstellingen, maatschappelijke en culturele organisaties, met andere woorden de kracht van het regionale ecosysteem.

Het afgelopen jaar is geïnvesteerd in innovatieve producten om beter inzicht te krijgen in de stad, bijvoorbeeld een cluster-analyse van bedrijven. Er zijn hackathons in het Stadslab georganiseerd om samen met inwoners oplossingen voor de stad te bedenken. Maar er is blijvend aandacht nodig om samen te leren van innovaties en deze te vertalen naar concrete toepassingen in de stad.

Ontwikkelen van een innovatiestrategie en aanjagen van innovaties

Met het oprichten van de ethische commissie en het opleiden is inhoud gegeven aan de implementatie van publieke waarden in innovaties. Stadslab, UDC en UDI zijn de plekken waar wordt geëxperimenteerd rekening houdend met bv. mensenrechten, ethiek.

Effect-indicatoren	Realisatie 2021	Begroting 2022	Realisatie 2022
 Economische groei Eindhoven (%)	5,5%	1%	N.N.B.
 Banen (aantal per 1.000 inwoners van 15-64 jaar) De verwachte ontwikkeling van banen verschilt per regio en sector. Het zegt iets over de groeipotentie van bedrijven, over de mogelijkheden voor werk voor haar inwoners. De toename van aantal banen is een graadmeter voor de economische gesteldheid	1.053	1.035	N.N.B.

In 2022 hebben we ons vooral gericht op:

- **ARBEIDSMARKT:**
Vragen van inwoners en werkgevers staan centraal in het Huis naar Werk. In 2022 zijn 1.500 mensen geholpen met advies, bemiddeling en 700 interventies (scholing, loopbaanoriëntatie en jobcoaching). Focus op tekortsectoren zoals Tech Zorg Welzijn.
- **Werkgevers-werknemersdienstverlening:**
We benaderen bedrijven die arbeidsmarkt vraagstukken en/of een social return verplichting hebben. Partners trekken samen op bij organiseren van events en brengen zo vraag en aanbod bij elkaar. Samen werken we aan vernieuwende manier van werven.
- **Brainport Human Capital Agenda:**
In 2022 is gestart met de voorbereiding van een financieringsaanvraag bij het Rijk voor Schaa sprong Talent. Onderwijsinstellingen, bedrijfsleven en overheden werken hierbij samen aan een programma gericht op het invullen van 70.000 arbeidsplaatsen
- **Skillsbased economy:**
We werken aan innovatieve methodes, bv Passport for Work, voor werving van personeel en leer/werkprojecten gericht op tekortsectoren. We organiseren events waar het draait om de persoon en niet om het cv. We gaan met werkgevers in gesprek.
- **ESF:**
Arbeidsmarktregio ZOB heeft in nov 2022 een aanvraag ingediend voor het Europees Sociaal Fonds, project ESF+ 1ste tranche. Voor regionale middelen voor werkzoekenden met een afstand tot de arbeidsmarkt.
- **KENNIS EN INNOVATIE:**
Er is een Urban Data Centrum (UDC) ingericht om ontwikkelingen van de stad te begrijpen, bijv door een economische hittekaart van bedrijventerreinen. Daarnaast is stadslab Eindhoven opgericht om met inwoners maatschappelijke opgaven aan te pakken.
- **Het ontwikkelen van een kennis- en innovatieagenda (KIA):**
Zie hierboven.
- **Innovatie:**
Zie hierboven.
- **Gestructureerd omgaan met gemeenschappelijke innovaties:**
Zie hierboven.
- **Ethische commissie:**
In het bestuursakkoord is afgesproken ook de digitale grondrechten van inwoners te borgen door zelf het goede voorbeeld te geven. De ethische commissie helpt daarbij. In 2022 zijn tijdens drie bijeenkomsten de werkwijze en verschillende cases door de commissie besproken. Ook is er gewerkt aan een (ongevraagd) advies over de VNG Principes in de digitale Samenleving voor het college. In 2022 zijn belangrijke stappen gezet om ethiek in de organisatie in te bedden.

Exploitatie x € 1.000	Begr. prim.	Begroting	Realisatie	Afwijking
	2022 (nov '21)	2022 (dec '22)	2022	2022
Lasten	3.254	3.227	3.311	-84
Baten	0	0	0	0
Mutatie reserves (TV 0.10)	0	130	12	118
Saldo	3.254	3.357	3.323	34

Toelichting afwijking exploitatie (x € 1.000)	Lasten	Baten	Mutatie reserve	Afwijking
Overig	-84	-	118	34
SALDO	-84	-	118	34

3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Ruimte voor bedrijvigheid

Bestaande bedrijven in Eindhoven hebben ruimte nodig om te groeien. Wanneer een bedrijf de groei niet op de eigen locatie kan realiseren, ligt een verhuizing voor de hand. Waar nodig, kunnen we de ondernemer begeleiden bij de herhuisvesting. In het geval de ondernemer kiest voor nieuwbouw, kijken we of deze in aanmerking komt voor een gemeentelijke kavel bedrijfsgrond. In de Meerjaren Prognose Grondexploitaties (MPG) worden jaarlijks de grondexploitatieprojecten geprogrammeerd en geprioriteerd. Daarom zijn er voor de doelstellingen uit 3.2 geen effect- en prestatie-indicatoren opgenomen. De inspanningen bij het faciliteren van ondernemers, zijn te vinden onder taakveld 3.3.

De (her)ontwikkeling van bestaande bedrijvenlocaties financieel mogelijk maken

Er zijn twee aanvragen bij het Regionaal Ontwikkelfonds Werklocaties SGE door de Adviescommissie behandeld waarover het bestuur van de stichting ROW een subsidiebesluit heeft genomen. Hiervan er is er één toegekend.

Ruimte bieden aan uitbreiding en nieuwvestiging

In 2022 is de Raad akkoord gegaan met de ontwikkeling van de Brainport Industries Campus, fase 2.

In 2022 hebben we ons vooral gericht op:

- **ROW:**
Bij behandelen van de nieuwe verordening voor het ROW in 2021, heeft een aantal gemeenteraden gevraagd om een tussentijdse evaluatie. Deze is in 2022 uitgevoerd, waarover de gemeenteraden begin 2023 via een raadsinformatiebrief zijn geïnformeerd.
- **Stedelijk Gebied Eindhoven:**
Naast de 'Vastgoedmonitor' is in 2022 een Kantorenbrief opgesteld waarin regionale afspraken over de kantorenmarkt in SGE zijn opgenomen. De regionale detailhandelsvisie is geactualiseerd en vanuit '9voor1' zijn ruim 100 huisvestingsvragen behandeld. Niet alle vragen konden positief worden beantwoord. We zien dat we naar een tekort aan kavels op bedrijventerreinen zijn gekomen in het Stedelijk Gebied Eindhoven.

Exploitatie x € 1.000	Begr. prim.	Begroting	Realisatie	Afwijking
	2022 (nov '21)	2022 (dec '22)	2022	2022
Lasten	7.084	13.643	15.016	-1.373
Baten	-6.356	-12.742	-14.193	1.451
Mutatie reserves (TV 0.10)	0	-155	-30	-125
Saldo	728	746	792	-46

Toelichting afwijking exploitatie (x € 1.000)	Lasten	Baten	Mutatie reserve	Afwijking
Grondexploitaties bedrijventerreinen	-1.405	1.405	-	- incidenteel
Grondexploitaties hebben een meerjarig karakter. De lasten en baten per jaar worden in het taakveld verwerkt. Het jaarsaldo wordt geboekt naar de balans waardoor er geen resultaat op het taakveld is. Zie voor een verdere toelichting de paragraaf grondbeleid.				
Overig	32	46	-125	-47
SALDO	-1.373	1.451	-125	-47

3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen

Goede dienstverlening voor het bedrijfsleven

We willen de bestaande bedrijvigheid verder stimuleren, door optimaal toegankelijk te zijn voor de ondernemers in de stad en nieuwe (inter)nationale ondernemers die zich hier vestigen. Een graadmeter voor onze dienstverlening is eens in de vier jaar beschikbaar, via de enquête over de 'MKB-vriendelijkste gemeente'. Daarom hebben we geen jaarlijkse effectindicator voor deze doelstelling.

Faciliteren bedrijven

De vraag naar bedrijfshuisvesting is hoog, terwijl het aanbod historisch laag is. De mismatch tussen vraag en aanbod is daarom groot en er zijn geen aanwijzingen dat dit binnenkort verbetert omdat ruimte een steeds schaarser goed wordt in deze regio.

Voldoende internationaal talent voor onze kenniseconomie

De grote hightech bedrijven en onderzoeksinstituten in onze regio zoeken in heel de wereld naar mensen met bijzondere en specifieke talenten. Deze mensen willen we zo goed mogelijk faciliteren bij de noodzakelijke formele procedures en we helpen hen om mee te doen in de samenleving. Daarnaast richten we ons via de ontwikkelingen van het Huis naar Werk op structurele versterking van talent in de breedte voor onze economie.

Internationale werknemers helpen om in Eindhoven te komen wonen en werken

De opgelopen wachttijden voor registratie van internationals zijn nog niet ingelopen. Er zijn extra BRP-medewerkers opgeleid die eind Q1 2023 inzetbaar zijn. De uitvoering van de provinciale subsidie 'Living In & MKB Accountmanagement' is van start

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2021	Begroting 2022	Realisatie 2022
Aantal bedrijven in de regio dat gefaciliteerd is door het 'een-loket'	121	80	Ruim 100
Gefaciliteerde internationals door het Expatcenter	6.100	4000	9.850

In 2022 hebben we ons vooral gericht op:

- **One-Stop-Shop voor internationals:**
Het expat center heeft in 2022 bijna 10.000 registratie-handelingen uitgevoerd dit is de BRP-inschrijving en de afgifte van de verblijfsvergunning (door IND).
- **Living In programma internationals:**
Ingezet op behoud van talent en integratie. Projecten zijn te relateren aan arbeidsmarkt, cultuur, sport, taal en gezondheidszorg. In 2022 via samenwerking in het Women for Women /Talent100/ HnW project ruim 150 spouses aan baan geholpen.
- **MKB-accountmanagement mbt internationals:**
We helpen het MKB dat met internationals gaat werken. Vragen handelen we proactief en reactief af. Met 250 MKB-ers contact gehad, 150 nieuwe MKB-ers hebben via het expat center voor het eerst een international ingeschreven.
- **HOTSPOT:**
In 2022 is dit project verder uitgewerkt. Dit heeft niet geleid tot een financiële aanvraag bij de 4e tranche Regiodeal. Wel is het project daar, samen met andere ingediende projecten, inhoudelijk meegenomen in de aanvraag.

Exploitatie x € 1.000

	Begr. prim. 2022 (nov '21)	Begroting 2022 (dec '22)	Realisatie 2022	Afwijking 2022
Lasten	2.048	2.764	2.439	325
Baten	-1.823	-2.263	-2.044	-219
Mutatatie reserves (TV 0.10)	0	100	74	26
Saldo	225	601	469	132

Toelichting afwijking exploitatie (x € 1.000)	Lasten	Baten	Mutatatie reserve	Afwijking
Overig	325	-219	26	132
SALDO	325	-219	26	132

3.4 Economische promotie

Toename economische activiteiten

We willen meer economische dynamiek in de stad krijgen door nieuwe bedrijven en investeerders aan te trekken en te zorgen voor nieuwe banen. De waarde van citymarketing voor de stad van de afgelopen 10 jaar is hoog geweest en dit gaan we voortzetten. Hiervoor wordt een nieuwe strategie vastgesteld waarbij inwoners, bedrijven en instellingen betrokken worden. Samen met Brainport Development promoten we de campussen van Eindhoven als vestigingsplaats voor internationale bedrijven. Verder maken we door het jaar heen evenementen mogelijk en stimuleren we startende ondernemers en startups bij hun zoektocht naar kennis, financiering en contacten met relevante organisaties die hen kunnen bijstaan.

Zichtbaarheid startups

Het launching customer programma is doorgeschoven naar 2023. In 2022 vond voor het eerst het LevelUP event plaats. The Gate is inmiddels een centraal punt in regio voor de vroege fase startups voor ondersteuning.

Versterking vestigings- en leefklimaat

De inzet van team Economische Transformatie Centrumgebieden liep volgens afspraak en is geïntensiveerd met incidentele middelen welke het mogelijk maakte dat in vijf wijkcentrumgebieden subsidies zijn aangevraagd voor verbetering verblijfskwaliteit.

Aantrekkelijke stad om te bezoeken

We willen een aantrekkelijke stad zijn, waar mensen graag wonen, werken, verblijven en recreëren. De toename en verandering van ons inwonersbestand vraagt om optimalisatie van ons stedelijke en maatschappelijke voorzieningenaanbod. In samenwerking met onze gemeentelijke projectleiders hebben we de kaders voor publieksgericht aanbod meegegeven aan ontwikkelaars en vastgoedeigenaren welke in 2022 aan stedelijke verdichting en transformatie van wijkcentrumgebieden gewerkt hebben. Behalve een economische functie hebben deze gebieden ook een sociale en maatschappelijke functie. Het zijn de plekken waar inwoners en bezoekers wonen, recreëren, elkaar ontmoeten en winkelen, waar lokale MKB-ondernemers ondernemen en waar een groot deel van onze inwoners een baan vinden. Uit onderzoek blijkt dat gemeenten die zelf actief de handschoen oppakken en de transformatie van wijkcentrumgebieden en binnensteden niet puur aan de markt overlaten, aantoonbaar meer succes boeken. We staan voor het belang van vitale centrumgebieden en zullen daarom nadrukkelijker de regie pakken.

Stimuleren van evenementen

SGE heeft onderzoek gedaan naar locaties voor grootschalige evenementen in de regio. Dit leverde 4 locaties op en die worden nader onderzocht. In 2022 zijn meer meldingen, kleine evenementen met minder dan 250 bezoekers, voor een evenement gedaan.

Effect-indicatoren	Realisatie 2021	Begroting 2022	Realisatie 2022
Vestigingen (van bedrijven - aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar)	156,8	143	N.N.B.
Aantal hotelovernachtingen (x 1.000)	540.762	700	N.N.B.

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2021	Begroting 2022	Realisatie 2022
Aantal organisatorische bijdragen aan startup-evenementen We hebben aan meer evenementen bijgedragen dan verwacht. In nasleep van Corona is er meer georganiseerd en om onze expertise gevraagd.	5	5	7
Aantal verbindingen tussen startups en relevante economische belanghebbenden	31	25	47
Aantal evenementen	41	400	569

In 2022 hebben we ons vooral gericht op:

- **Startup in residence programma:**
In 2022 zouden de eerste challenges gelanceerd worden. Door langere aanlooptijd en intern capaciteitsvraagstuk, is de start van het programma (incl budget) doorgeschoven naar 2023. Het programma is geborgd in de organisatie, mede door Stadslab.
- **Brancheringsvoorstellen centrumgebieden:**
Zowel in de binnenstad als de wijkcentrumgebieden input gegeven aan ontwikkelvisies en brancheringsvoorstellen. Voor de binnenstad, WoensXL en Kastelenplein maken deze onderdeel uit van de integrale visies voor de verschillende projecten/ visies.
- **Citymarketing:**
Begin 2022 is de nieuwe citymarketing strategie 2022-2030 vastgesteld: 'De toekomst is van ons samen'. In 2022 is onder meer een interactieve expositie rondom 'duurzaam toerisme' georganiseerd (DDW) en een internationale campagne Eindhoven souvenir

 Exploitatie x € 1.000	Begr. prim.	Begroting	Realisatie	Afwijking
	2022 (nov '21)	2022 (dec '22)	2022	2022
Lasten	3.247	4.483	4.516	-33
Baten	-2.817	-3.317	-4.396	1.079
Mutatie reserves (TV 0.10)	-49	-605	320	-925
Saldo	381	561	440	121

Toelichting afwijking exploitatie (x € 1.000)	Lasten	Baten	Mutatie reserve	Afwijking	
Toeristenbelasting 2022	-	897	-710	187	incidenteel
Er is een voordelig resultaat behaald van €897.000 op de toeristenbelasting 2022. Dit voordeel wordt voor €710.000 verrekend met de reserve citymarketing (rekening houdend met de maximale stand van €2.000.000 van voorgenoemde reserve). Het overige deel à € 187.000 valt vrij.					
Toeristenbelasting 2020/2021	-	221	-221	-	incidenteel
Op basis van de aangiffes toeristenbelasting 2020 en 2021 is er in 2022 sprake van een nagekomen voordelig resultaat van €221.000. Dit vloeit terug naar de saldireserve specifiek onderdeel corona, compensatie voor de inkomstenderving is hier namelijk ook uit gedekt.					
Overig	-33	-39	6	-66	
SALDO	-33	1.079	-925	121	

BBV-indicatoren en verbonden partijen

BBV-indicatoren zijn wettelijk bepaald en worden verzameld door de VNG. Voor programma 3 Economie zijn de volgende indicatoren voorgeschreven:

Indicator	peiljaar	NL	100-300	> 300	Eindhoven
Functiemenging	2021	53,3	56,2	58,8	60
Vestigingen (van bedrijven) (per 1.000 inw.15 t/m 64 jr)	2021	165,1	154,2	207,4	156,8

Verbonden partijen dragen bij aan de te bereiken doelstellingen. Voor programma 3 Economie zijn dat de volgende:

Taakveld 3.1: Brainport Development N.V.

Brainport Development draagt bij aan de duurzame economische structuurversterking van Brainport Eindhoven, versterking van het vestigingsklimaat en een toename van werkgelegenheid op alle niveaus. Dat doet de onderneming door het stimuleren en realiseren van projecten en programma's, het promoten van Brainport Eindhoven in binnen- en buitenland, en het ontwikkelen en monitoren van de regionaal-economische strategie van de triple helix (Stichting Brainport).

Taakveld 3.1: Breedband Regio Eindhoven B.V.

Breedband Regio Eindhoven (BRE) B.V draagt bij aan het vestigingsklimaat door het in eigendom verwerven, exploiteren en beheren van glasvezelinfrastructuren, dan wel het op andere wijze realiseren van breedbandconnectiviteit in de regio Eindhoven ten behoeve van bedrijven en instellingen. Vanuit maatschappelijk

perspectief is BRE is een deelneming met een strategisch karakter voor het realiseren van de ambities van de gemeente Eindhoven op het gebied van digitalisering en vestigingsklimaat.

Meer en meer is hoogwaardige digitale connectiviteit een nutsfunctie geworden waarvan goede borging van het publiek belang aan de orde is.

Taakveld 3.1: Twice Eindhoven B.V.

Twice stimuleert de totstandkoming en ontwikkeling van jonge, innovatieve technologie-ondernemingen in vijf thematische bedrijvencentra op 2 innovatieve hotspots in Eindhoven (Twinning 1999 - Bèta 2007 - Catalyst 2012 - M μ 2013 – Alpha 2021). Doel is om kleinschalige innovatieve high tech bedrijven hoogwaardige (infrastructurele) faciliteiten en voorzieningen te bieden (waaronder huisvesting) en uit te laten stromen om de sociaal economische structuur te versterken voor de Brainport Regio. Daarnaast ondersteunt Twice het ecosysteem door verbinding met het regionale netwerk van adviseurs, investeerders en andere interessante partners. Twice blijft daarmee uniek en daarmee van groot belang voor het Brainportvestigingsklimaat. Instroom - uitbreiding- en uitstroom van bedrijven zijn de KPI parameters voor succes.

Taakveld 3.2: Flight Forum Beheer B.V.

Zie Flight Forum C.V.

Taakveld 3.2: Flight Forum C.V.

Dit betreft een samenwerkingsverband met Schiphol Real Estate voor de ontwikkeling van een innovatief en kwalitatief hoogstaand businesspark nabij Eindhoven Airport. De ontwikkeling van dit terrein is erop gericht om de economie van Eindhoven verder te versterken door nieuwe bedrijvigheid aan te trekken en uitbreiding van bestaande bedrijvigheid. Een extern onderzoek heeft begin 2021 uitgewezen dat het onwaarschijnlijk is dat de resterende ontwikkelopgave van ca. 50.000 m² BVO op het kantorencluster van Flight Forum nog wordt ingevuld met nieuwe kantoren. Kantoorhoudende bedrijven geven tegenwoordig de voorkeur aan locaties die zijn gelegen nabij centrumvoorzieningen en een (bij voorkeur intercity) treinstation. Het kantorencluster van Flight Forum voldoet daar niet aan. Daarom zetten we erop in om Flight Forum een bredere invulling te geven; naast kantoren ook ruimte creëren voor o.a. een selecte groep niet-kantoorhoudende bedrijfsactiviteiten, onderwijsvoorzieningen en een experiment met short stay. Dit draagt bij aan de levendigheid van het kantorencluster en past binnen de gebiedsvisie die in 2022 is vastgesteld voor het gehele Eindhoven Airport District waar Flight Forum deel van uitmaakt.

Programma 4 Onderwijs

Het taakveld 4.1 Openbaar Onderwijs heeft geen specifieke budgetten, de doelen en prestaties behorende bij dit taakveld zijn opgenomen bij de taakvelden 4.2 en 4.3. Taakveld 4.2 betreft de onderwijshuisvesting, dit is een wettelijke plicht voor openbaar en bijzonder onderwijs (o.a. nieuwbouw of aanpassing van bestaande schoolgebouwen). Taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken betreft het uitvoeren van wettelijke taken op het terrein van onderwijs en de inzet om voor iedereen in de leeftijd van 0-23 jaar ontwikkelkansen te creëren en de basisvaardigheden van volwassenen te bevorderen.

4.2 Onderwijshuisvesting (incl. 4.1 Openbaar basisonderwijs)

4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken (incl. 4.1 Openbaar basisonderwijs)

De gemeente is wettelijk verplicht om te zorgen voor kwalitatieve onderwijshuisvesting. Daarvoor hebben we samen met de PO en VO schoolbesturen Integrale Huisvesting Plannen opgesteld. Afgelopen jaar stond in het teken van de opvang van vluchtelingen. Dit heeft onder andere geleid tot de inrichting van de voormalige school aan de Broodberglaan. In 2023 zullen meer wissellocaties voor onderwijs aan vluchtelingen en anderstaligen

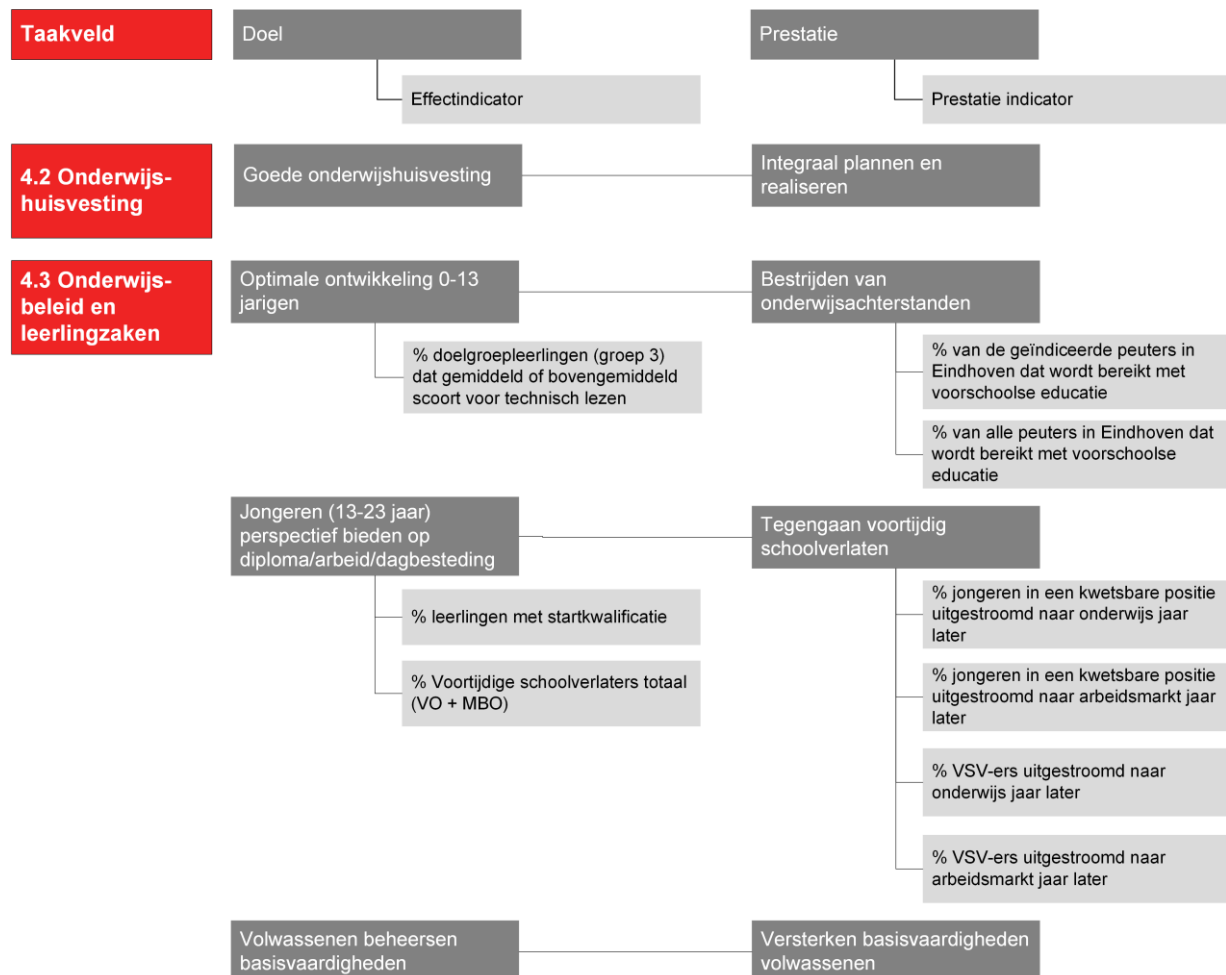
worden ingericht. Daarnaast heeft de internationalisering van Eindhoven impact op de samenstelling van de leerling populatie.

We hebben als gemeente de volgende wettelijke taken op het terrein van onderwijs, die ook in 2022 zijn uitgevoerd:

- bestrijden van onderwijsachterstanden;
- toezicht en handhaving kinderopvang;
- toezicht openbaar onderwijs;
- handhaven Leerplichtwet;
- uitvoeren van regionale meld- en coördinatiefunctie (RMC);
- tegengaan van voortijdig schoolverlaten (VSV);
- uitvoeren van Wet Educatie Beroepsonderwijs (WEB);
- zorgdragen voor leerlingenvervoer.

Daarnaast hebben we in 2022 intensief met de partners in de stad samengewerkt om uitvoering te geven aan de Lokaal Educatieve Agenda 2020-2024, Programma jeugd en Corona, lokale aanpak RMC/VSV en Stadsplan basisvaardigheden.

Ook regionaal hebben we intensief samengewerkt met diverse partijen om uitvoering te geven aan het regionaal programma VSV en Regionaal educatief plan om voortijdig schoolverlaten tegen te gaan en laaggeletterdheid te bestrijden.

4.1 Openbaar basisonderwijs

Het taakveld 4.1 openbaar basisonderwijs heeft geen specifieke budgetten, de doelen en prestaties behorende bij dit taakveld zijn opgenomen bij de taakvelden 4.2 en 4.3.

4.2 Onderwijshuisvesting

Goede onderwijshuisvesting

Het onderwijslandschap van Eindhoven is divers en in ontwikkeling. Samen met regiogemeenten zijn we voorloper op het gebied van internationalisering van onderwijs. Dit heeft geleid tot de in juni 2020 vastgestelde visie internationalisering van onderwijs. Gevolg van deze visie is een uitbreiding van de International School Eindhoven (ISE) en het faciliteren van internationaal onderwijs bij regulier onderwijs voor long stay internationals.

Integraal plannen en realiseren

De oplevering van IHP Gestel schuift door naar 2023 door de vele nieuwe ontwikkelingen in 2022 en de personele onderbezetting in het beleidsteam. Om dezelfde reden schuift de aanvang van de werkzaamheden voor het overkoepelend IHP door naar 2023.

In 2022 hebben we ons vooral gericht op:

- **IHP Voortgezet Onderwijs:**
In 2022 is de sporthal bij het stedelijk college gerealiseerd en is gestart met uitvoering van het van Maerlant Lyceum. Uitvoering van het Lorenz Casimir Lyceum, het Joris College en Plein Helder start naar verwachting in 2023.
- **Nieuw IHP:**
De oplevering van IHP Gestel schuift door naar 2023 door de vele nieuwe ontwikkelingen in 2022 en de personele onderbezetting in het beleidsteam. Om dezelfde reden schuift de aanvang van de werkzaamheden voor het overkoepelend 16 jarig IHP door naar 2023
- **Nieuwbouw basisscholen:**
Onder andere door prijsstijgingen is de oplevering van BS Strijp Dorp verschoven naar 2023. De realisatie van de Tweelingen is gestart in 2022 en kent grote uitdagingen. De uitvoering van BS Klapwiek en BS Achtbaan vindt plaats in 2023.
- **Ventilatie scholen:**
De uitvoering van het project verloopt trager dan verwacht. Ook door prioriteitstelling bij de schoolbesturen, o.a. door kostenstijgingen. In heel Nederland zien we dat veel SUVIS projecten om die reden verschuiven.
- **ISE:**
In 2022 is de definitieve beheerovereenkomst met de ISE ingegaan. Aanvang van de realisatie van de uitbreiding van de ISE staat gepland in 2023.

Exploitatie x € 1.000

	Begr. prim. 2022 (nov '21)	Begroting 2022 (dec '22)	Realisatie 2022	Afwijking 2022
Lasten	22.297	27.590	24.452	3.138
Baten	-2.739	-5.374	-9.512	4.138
Mutatie reserves (TV 0.10)	-2.735	-4.811	2.229	-7.040
Saldo	16.823	17.405	17.169	236

Toelichting afwijking exploitatie (x € 1.000)	Lasten	Baten	Mutatie reserve	Afwijking
Verkoop oude schoolgebouwen	-	4.011	-4.011	- incidenteel
Een aantal te verkopen oude schoolgebouwen is onderdeel van een grondexploitatie. Hierbij is tussentijdse winstgenomen. Saldo is afgewikkeld op reserve onderwijshuisvesting.				
Kapitaallasten	3.538	-	-3.538	- incidenteel
Grotendeels resultaat op stelpost kapitaallasten. Dit is een exploitatiebudget dat wordt ingezet ter dekking van nieuwe kapitaallasten van IHP-projecten. Door vertraging in projecten (m.n. in de jaren voor 2019) is het budget nog niet besteed. Saldo is afgewikkeld op de reserve onderwijshuisvesting.				
Overig	-400	127	509	236 incidenteel
Dit betreffen kleinere positieve en negatieve afwijkingen bij bewegingsonderwijs, schades, verzekeringen, SPIL, en OZB. Ook het beheer van de wissellocaties is hier een onderdeel van. Saldo is gedeeltelijk afgewikkeld op reserve onderwijshuisvesting (+0,6 miljoen) en reserve eigenarenonderhoud (-0,1 miljoen)				
SALDO	3.138	4.138	-7.040	236

4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Optimale ontwikkeling 0-13 jarigen

Kinderen krijgen de mogelijkheden om zich optimaal te ontwikkelen. De sociale basis is versterkt en kansgelijkheid bevordert. Onderwijsachterstanden worden voorkomen en bestreden.

Bestrijden van onderwijsachterstanden

Veel activiteiten volgens planning uitgevoerd. Vanwege personeelstekorten in de kinderopvang wel minder locaties met een speelinloop en de extra pedagogisch medewerker is minder ingezet dan vooraf was beoogd.

Jongeren (13-23 jaar) perspectief bieden op diploma/arbeid/dagbesteding

We willen verzuim en voortijdig schoolverlaten voorkomen en jongeren begeleiden naar het behalen van een startkwalificatie of naar duurzame arbeid.

Tegengaan voortijdig schoolverlaten

Met gemeenten en onderwijsinstellingen in de regio en lokaal extra ingezet op voortijdig schoolverlaters. Landelijk en lokaal meer voortijdig schoolverlaters dan verwacht door o.a. het na-ijl effect van corona en een aantrekkelijke arbeidsmarkt.

Volwassenen beheersen basisvaardigheden

We versterken de basisvaardigheden van volwassenen om de zelfredzaamheid, de maatschappelijke participatie en de doorstroom naar werk of kans op het behoud van werk te vergroten.

Versterken basisvaardigheden volwassenen

We hebben samen met de partners uitvoering gegeven aan het herijkte stadsplan laaggeletterdheid. Samen met de bibliotheek wordt uitvoering gegeven aan de opdracht om te komen tot stadsdeelbibliotheken.

Effect-indicatoren	Realisatie 2021	Begroting 2022	Realisatie 2022
% doelgroepopleerlingen (groep 3) dat gemiddeld of bovengemiddeld scoort voor technisch lezen We zien een daling t.o.v. 2021 en een verklaring daarvoor is lastig te geven. Vermoedelijk zijn het najleffecten van de lockdowns van corona en heeft het te maken met een toename van instroom van kinderen uit het buitenland.	69%	68%	63%
% leerlingen met startkwalificatie	86%	86%	83%
% Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO) Definitieve realisatiecijfers schooljaar 2021-2022 in maart beschikbaar via DUO (voorlopige cijfer 2,6%)	2,58%	2,1%	n nb

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2021	Begroting 2022	Realisatie 2022
% van de geïndiceerde peuters in Eindhoven dat wordt bereikt met voorschoolse educatie Het bereik van VE- geïndiceerde peuters is gelijk aan 2021 en met 91% nog steeds hoog. Landelijk ligt dat op ca. 85%.	91%	93%	91%
% van alle peuters in Eindhoven dat wordt bereikt met voorschoolse educatie Het bereik van alle peuters is ongeveer gelijk aan 2021. Voor de zomer ontvangt de raad de spilmonitor waarin ook dit realisatiecijfer is opgenomen.	70%	74%	69%
% jongeren in een kwetsbare positie uitgestroomd naar onderwijs jaar later	67%	70%	67%
% jongeren in een kwetsbare positie uitgestroomd naar arbeidsmarkt jaar later	10%	15%	16%
% VSV-ers uitgestroomd naar onderwijs jaar later Definitieve realisatiecijfers schooljaar 2021-2022 volgen in maart	-	24%	n nb
% VSV-ers uitgestroomd naar arbeidsmarkt jaar later Definitieve realisatiecijfers schooljaar 2021-2022 volgen in maart	-	38%	n nb

In 2022 hebben we ons vooral gericht op:

- Uitvoeren van wettelijke taken:
We hebben de wettelijke taken uitgevoerd in 2022 en het leerlingenvervoer is opnieuw aanbesteed vanaf schooljaar 2022/2023, welke gegund is aan Connexxion o.b.v. beste prijs-kwaliteit verhouding.
- Lokaal Educatieve Agenda 2020-2024 uitvoeren:
We hebben intensief met de partners in de stad samengewerkt om uitvoering te geven aan de Lokaal Educatieve Agenda 2020-2024 en programma jeugd en corona. Voor de zomer ontvangt de raad een monitor met resultaten.
- SPIL beleid uitvoeren:
In 2022 is vanuit SPIL ingezet op 17 schakelklassen, regie- en coördinatie VVE/SPIL, voorschoolse educatie, de pedagogische coach in de VE en de Zomerschool. Voor de zomer ontvangt de raad een monitor met resultaten.
- Uitvoering geven aan stadsplan basisvaardigheden:
Samen met de bondgenoten van het stadsplan basisvaardigheden zijn we verder aan de slag gegaan met de uitvoering van de 4 speerpunten: preventie, vergroten bereik NT1, passend en blijvend aanbod en bewustwording.
- Plan aanpak voortijdig schoolverlaten uitvoeren :
Samen met de gemeenten, en het onderwijs en overige ketenpartners in de regio zijn veel activiteiten uitgevoerd. We hebben daarbij extra ingezet op een brede jongerenaanpak voor de jongeren die zonder startkwalificatie thuis (komen te) zitten.
- Continuering constructieve samenwerking:
Dankzij de constructieve samenwerking met de onderwijspartners hebben we de Oekraïense vluchtelingen, die onverwachts snel instroomden van onderwijs kunnen voorzien (binnen 6 weken een centrale locatie gerealiseerd).

 Exploitatie x € 1.000	Begr. prim.	Begroting	Realisatie	Afwijking
	2022 (nov '21)	2022 (dec '22)	2022	2022
Lasten	27.209	31.124	29.535	1.589
Baten	-12.502	-14.689	-14.318	-371
Mutatie reserves (TV 0.10)	-622	-840	-209	-631
Saldo	14.085	15.595	15.008	587

Toelichting afwijking exploitatie (x € 1.000)	Lasten	Baten	Mutatie reserve	Afwijking
Primair onderwijs - Voorschoolse Educatie 2020-2024	636	245	-636	245 incidenteel
De subsidies 2021 zijn wegens corona en personeelskrapte € 636.000 lager vastgesteld. Dit voordeel is gestort in de reserve VVE. De baten met betrekking tot het onderwijsachterstandenbeleid vallen € 245.000 hoger uit. In onze begroting waren reeds voldoende middelen beschikbaar, waardoor dit extra bedrag niet nodig was.				
Leerlingenvervoer en projecten	407	-	-	407 incidenteel
Het voordeel van € 407.000 is ontstaan vanwege het uitstellen van de aanbesteding met een schooljaar, terwijl in de begroting al wel rekening was gehouden met hogere kosten.				
NP Onderwijs	690	-690	-	- incidenteel
Op de uitvoeringstafel Speciaal Onderwijs zijn de aanvragen uitgesteld, omdat er behoefte was eerst inzicht te krijgen middels een onderzoek in de toename van leerlingen. De resterende bedragen kunnen ingezet worden in de resterende periode 2023-2025.				
Overig	-144	74	5	-65
SALDO	1.589	-371	-631	587

BBV-indicatoren en verbonden partijen

BBV-indicatoren zijn wettelijk bepaald en worden verzameld door de VNG. Voor programma 4 Onderwijs zijn de volgende indicatoren voorgeschreven:

Indicator	peiljaar	NL	100-300	> 300	Eindhoven
Absoluut verzuim (per 1.000 leerlingen)	2021	2,7	3,2	3,7	3,9
Relatief verzuim (per 1.000 leerlingen)	2021	20	20	34	8
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	2021	1,9	2,2	2,4	2,6

Programma 5 Sport, cultuur en recreatie

Dit programma omvat zeven taakvelden die we hebben ondergebracht in drie thema's: sport, cultuur en groen en recreatie. Onder dit laatste thema vallen ook de taken op het gebied van openbare ruimte voor groen, water, speel- en recreatievoorzieningen (dit is aanvullend op taken in de openbare ruimte voor verkeer en vervoer, deze staan in taakveld 2.1).

Sport

5.1 Sportbeleid en activering
5.2 Sportaccommodaties

Cultuur

5.3 Cultuurpresentatie,-productie en -participatie
5.4 Musea
5.5 Cultureel erfgoed
5.6 Media

Groen en recreatie

5.7 Openbaar groen en recreatie

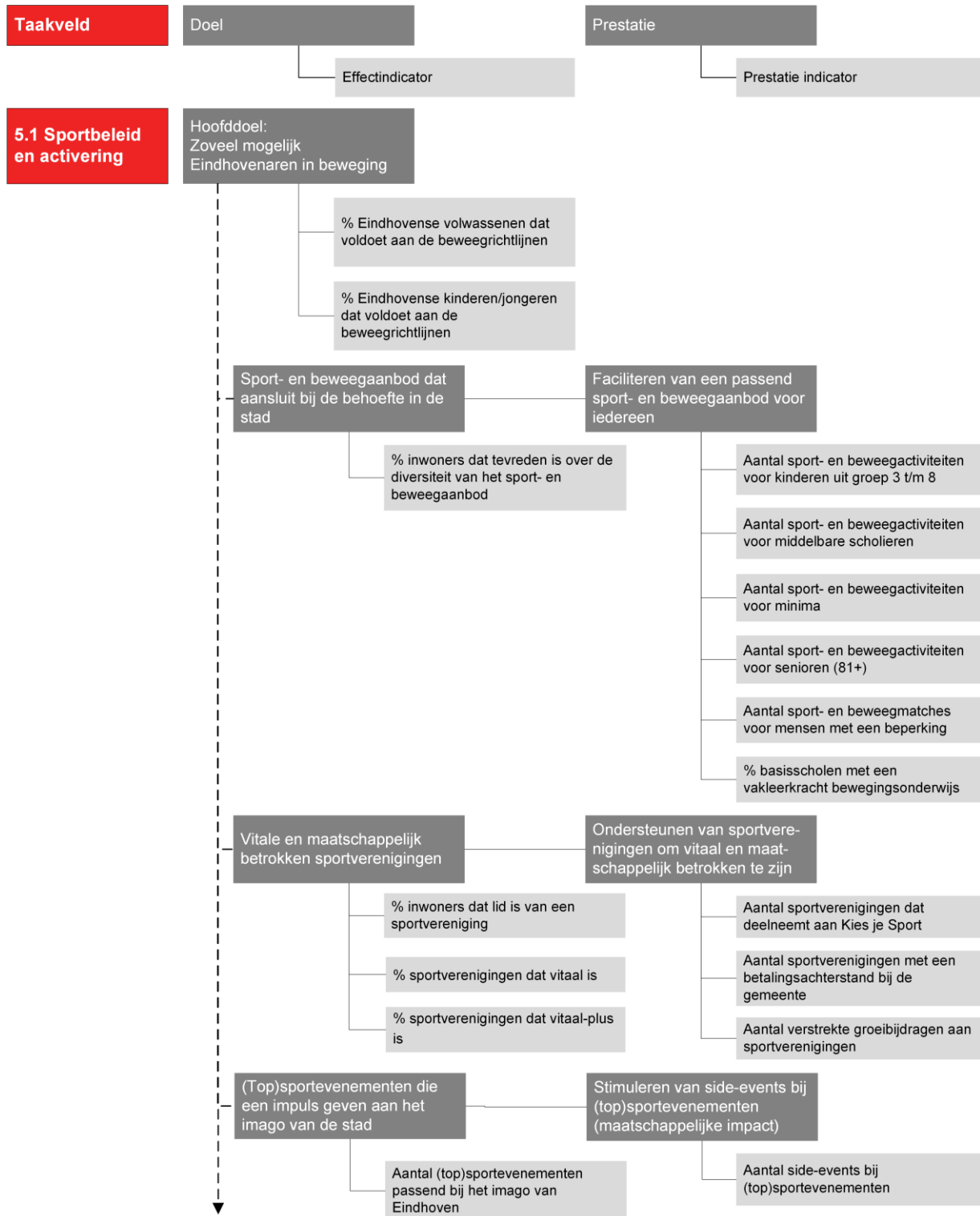
Sport

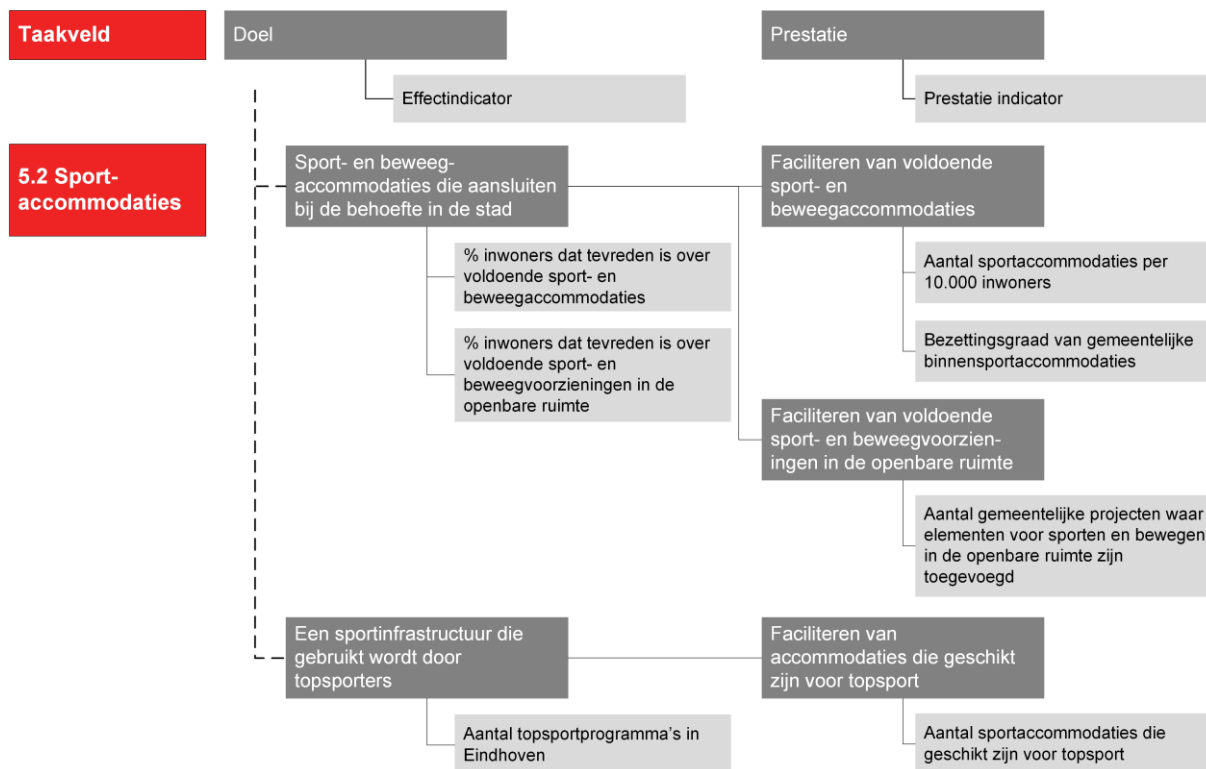
In 2021 heeft de gemeenteraad de sport en beweegvisie "Heel Eindhoven beweegt" vastgesteld. De ambities uit het Lokaal Sportakkoord uit 2018 zijn nauw met de sport- en beweegvisie verweven. Om uitvoering te geven aan deze ambities is er tot en met 2023 uitvoeringsbudget opgenomen in de begroting. Daarnaast is er in 2022 € 1 miljoen incidenteel beschikbaar gesteld om de ambities op Sport te realiseren en zijn er middelen beschikbaar uit het Lokaal Sportakkoord. Voor de besteding van de middelen stelt het college jaarlijks het uitvoeringsprogramma Sport vast, met daarin concrete acties en doelstellingen.

De overkoepelende ambitie is om zo veel mogelijk Eindhovenaren in beweging te brengen, met specifieke aandacht voor jongeren en senioren. In 2022 hebben we een menukaart voor passend aanbod per school opgesteld om jongeren te enthousiasmeren en tegelijk interviews afgenomen om de sport en beweegbehoefte in beeld te brengen. Het aanbod voor senioren is in 2022 zowel digitaal als fysiek gecommuniceerd: er is persoonlijk advies aan thuiswonende senioren gegeven en er zijn instructiefilms ontwikkeld.

De groei van de stad vraagt om toekomstbestendige accommodaties, die intensief gebruikt worden. De verduurzaming van bestaande accommodaties en het verbeteren van de sportinfrastructuur (maatschappelijke- en commerciële sportaanbieders) is daarom een continu aandachtspunt. Daarnaast zetten we vanuit de sport in op een beweegvriendelijke openbare ruimte: in 2022 zijn er 2 zogenaamde pop-up voorzieningen aangeschaft.

Ten slotte geven we met sportevenementen en bijbehorende side events, die het TDK-profiel van onze stad tonen, sport een podium en dragen we bij aan een dynamische en aantrekkelijke stad om te wonen, te leven, te verblijven of te vestigen.

5.1 Sportbeleid en activering

-

Zoveel mogelijk Eindhovenaren in beweging
Het doel is om voor iedereen een leuk, passend en toegankelijk sport en beweegaanbod te realiseren, zodat Eindhovenaren van jongst af aan vaardig in bewegen worden en er tot op gevorderde leeftijd plezier aan kunnen beleven.
-

Sport- en beweegaanbod dat aansluit bij de behoefte in de stad
Om het sportaanbod dicht bij onze inwoners te ontsluiten werkt de gemeente met sportregisseurs, die gebieds- en themagericht werken. Ze versterken en bevorderen de samenwerking met sportaanbieders en koppelen vraag en aanbod in de wijk en verhogen zo de sportparticipatie en versterken de sportinfrastructuur.

 -

Faciliteren van een passend sport- en beweegaanbod voor iedereen

 Voor de jongste kinderen is er gestart met het Nijntje beweegdiploma op 5 kinderopvanglocaties. Daarnaast voert Innosport een interventie uit om meer kinderen na de zwemles te behouden voor de zwemsport, genaamd "zwemles van de Toekomst".
-

Vitale en maatschappelijk betrokken sportverenigingen
Het is belangrijk dat er vitale sportverenigingen zijn, die samen met andere sport- en beweegaanbieders helpen met het versterken van de sociale cohesie in de stad en dat onze groeiende stad voor iedereen kansen en ruimte blijft bieden om te bewegen en te sporten.

 -

Ondersteunen van sportverenigingen om vitaal en maatschappelijk betrokken te zijn

 De gemeente ondersteunt sportverenigingen via de groeibijdrage. In 2022 zijn 14 aanvragen voor een bijdrage toegekend.
-

(Top)sportevenementen die een impuls geven aan het imago van de stad
In 2022 hadden diverse grote en kleine (top)sportevenementen plaats: van het So you think you can longboard dance? (urban sport) en de kwalificatiewedstrijd Handbal Heren tot het 4-landentoernooi van GP Bulls en het WK Baton Twirl. Ook de International Talent Trophy (zwemmen) en het EK Championship U19 Squash kwamen naar Eindhoven.

 -

Stimuleren van side-events bij (top)sportevenementen (maatschappelijke impact)

 Het traject "Doe een zet tegen eenzaamheid", in het verlengde van het WK Dammen is afgerond. Tijdens de ASML Marathon Eindhoven is een side event georganiseerd rondom het wandelevenement de Your Marathon Challenge.

Effect-indicatoren	Realisatie 2021	Begroting 2022	Realisatie 2022
 % Eindhovense volwassenen dat voldoet aan de beweegrichtlijnen Geen opvallende ontwikkelingen	71%	65%	71%
 % Eindhovense kinderen/jongeren dat voldoet aan de beweegrichtlijnen Verandering vraagstelling. Van: voldoet u aan de beweegrichtlijnen met antwoordmogelijkheid ja/ nee, naar: hoeveel dagen voldoet u aan de beweegrichtlijnen (1 t/m 7 dagen)?	23%	77%	18%
 % inwoners dat tevreden is over de diversiteit van het sport- en beweegaanbod Geen opvallende ontwikkelingen	76%	81%	76%
 % inwoners dat lid is van een sportvereniging Vooral onder kinderen is het percentage leden hoger dan verwacht.	-	35%	37%
 % sportverenigingen dat vitaal is Data is onvergelykbaar met vorig jaar want zowel de criteria als de bouwstenen zijn aangepast.	-	61%	36%
 % sportverenigingen dat vitaal-plus is Data is onvergelykbaar met vorig jaar want zowel de criteria als de bouwstenen zijn aangepast.	-	46%	26%
 Aantal (top)sportevenementen passend bij het imago van Eindhoven So you think you can longboard dance? (urban), kwalificatiewedstrijd Handbal Heren, WK Dammen, Marathon, de International Talent Trophy (zwemmen), EK Championship U19 Squash	3	5	6

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2021	Begroting 2022	Realisatie 2022
 Aantal sport- en beweegactiviteiten voor kinderen uit groep 3 t/m 8 Deze indicator wordt tweejaarlijks gemeten.	317	315	-
 Aantal sport- en beweegactiviteiten voor middelbare scholieren Deze indicator wordt tweejaarlijks gemeten.	444	450	-
 Aantal sport- en beweegactiviteiten voor minima Geen opvallende ontwikkelingen.	158	160	158
 Aantal sport- en beweegactiviteiten voor senioren (81+) Geen opvallende ontwikkelingen.	144	150	141
 Aantal sport- en beweegmatches voor mensen met een beperking Geen opvallende ontwikkelingen	148	65	163
 % basisscholen met een vakleerkracht bewegingsonderwijs Geen opvallende ontwikkelingen.	93%	90%	97%
 Aantal sportverenigingen dat deelneemt aan Kies je Sport Door de goede resultaten nemen steeds meer verenigingen deel aan "Kies je Sport"	65	62	97
 Aantal sportverenigingen met een betalingsachterstand bij de gemeente NB. Het gaat hier om betalingsachterstanden >5K	4	3	3
 Aantal verstrekte groeibidragen aan sportverenigingen Geen opvallende ontwikkelingen.	18	16	14
 Aantal side-events bij (top)sportevenementen Geen opvallende ontwikkelingen.	5	2	2

In 2022 hebben we ons vooral gericht op:

- Sportstimulering voor middelbare scholieren:
Menukaart voor passend aanbod per school om jongeren te enthousiasmeren. Interviews afgenomen om de sport en beweegbehoefte in beeld te brengen. Naschoolse clinics op 4 middelbare scholen. Pilot E-sports op VMBO.
- Stimuleren fitheid ouderen:
Het aanbod voor 55+ ers is in 2022 zowel digitaal en fysiek gecommuniceerd. Ook is er persoonlijk advies aan thuiswonende senioren gegeven en zijn er voor verzorgingstehuizen en/ of woongroepen

beweegmappen ontwikkeld met een instructiefilmpje.

- **Zwemles van de Toekomst:**

De evaluatie van het project Zwemles van de toekomst gaat in Q1 naar de raad.

- **Inzet op buurten waar de sport- en beweegparticipatie relatief laag is:**

In Drents Dorp is behoefte aan aanbod voor 0-4 jarige, daarop heeft Monkey Moves activiteiten in de wijk gestart. Voor senioren met weinig leefgeld is er mogelijkheid om met de vitalityclub mee te doen, doel: fit en gezond en voor ontmoetingen.

Exploitatie x € 1.000	Begr. prim.	Begroting	Realisatie	Afwijking
	2022 (nov '21)	2022 (dec '22)	2022	2022
Lasten	3.231	4.086	4.244	-158
Baten	0	-451	-343	-108
Mutatie reserves (TV 0.10)	-292	-1.149	-1.130	-19
Saldo	2.939	2.486	2.772	-286

Toelichting afwijking exploitatie (x € 1.000)	Lasten	Baten	Mutatie reserve	Afwijking
Sportbeleid en activering	-158	-108	-19	-286
Binnen dit taakveld is sprake van een nadelige afwijking als gevolg van de administratieve verwerkingswijze van de VWS-middelen i.v.m. Sportakkoord (loopt over meerdere programma's). Deze afwijking wordt (ruimschoots) gecompenseerd door een lagere reservering (€350.000 lager dan begroot) op taakveld 4.2 Onderwijshuisvesting.				incidenteel
SALDO	-158	-108	-19	-286

5.2 Sportaccommodaties

Sport- en beweegaccommodaties die aansluiten bij de behoefte in de stad

De gemeente exploiteert 18 sportaccommodaties (met name sportparken, sporthallen en zwembaden). Met een sociale tariefstelling van deze accommodaties zetten we verenigingen en andere gebruikers in hun kracht om iedereen te kunnen laten sporten en bewegen en dus om mee te doen.

- **Faciliteren van voldoende sport- en beweegaccommodaties**

Alle gemeentelijk geëxploiteerde sportaccommodaties rookvrij. Het gewenste onderhoudsniveau van de accommodaties en de kosten zijn in beeld gebracht. Steeds meer accommodaties zijn digitaal toegankelijk gemaakt. Sporthal Tivoli is gerenoveerd.

- **Faciliteren van voldoende sport- en beweegvoorzieningen in de openbare ruimte**

Inspiratieboek sporten in de Openbare ruimte. Er is een sportcontainer aangeschaft die als Pop-up sportlocatie dient.

Een sportinfrastructuur die gebruikt wordt door topsporters

De gemeente exploiteert vier accommodaties (IJsbaan, PvdH-zwemstadion, FC Eindhoven stadion, Oranje Rood hockey-complex) die geschikt zijn voor internationale wedstrijden en toernooien. In de Tongelreep is een van de vier Team NL centra gevestigd.

- **Faciliteren van accommodaties die geschikt zijn voor topsport**

Het ontwerp en de voorbereidingen voor de bouw van het project Omvorming Tongelreep zijn in 2022 afgerond.

Effect-indicatoren	Realisatie 2021	Begroting 2022	Realisatie 2022
● % inwoners dat tevreden is over voldoende sport- en beweegaccommodaties Geen opvallende ontwikkelingen.	71%	73%	71%
● % inwoners dat tevreden is over voldoende sport- en beweegvoorzieningen in de openbare ruimte Geen opvallende ontwikkelingen.	46%	49%	47%
● Aantal topsportprogramma's in Eindhoven Geen opvallende ontwikkelingen.	7	6	7

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2021	Begroting 2022	Realisatie 2022
 Aantal sportaccommodaties per 10.000 inwoners Geen opvallende ontwikkelingen.	18	18	18
 Bezettingsgraad van gemeentelijke binnensportaccommodaties Het streefgetal is niet gehaald, omdat er weinig animo is onder de gebruikers om de incurante uren, op de randen van de dag, structureel af te nemen.	25%	50%	38%
 Aantal gemeentelijke projecten waar elementen voor sporten en bewegen in de openbare ruimte zijn toegevoegd Het streefgetal is niet gehaald, omdat 5 lopende projecten niet in 2022 opgeleverd zijn.	5	5	2
 Aantal sportaccommodaties die geschikt zijn voor topsport Geen opvallende ontwikkelingen.	7	6	7

In 2022 hebben we ons vooral gericht op:

- Opleveren definitief ontwerp nieuwe Tongelreep:
Het ontwerp en de voorbereidingen voor de bouw zijn gestart. De raad heeft recent (jan 2023) het dossier om het National Aquatic Center Tongelreep te realiseren vastgesteld.
- Realiseren twee "pop-up sportvoorzieningen":
Er zijn 2 pop-up voorzieningen opgestart, middels de aanschaf sportcontainer en er is gestart met de voorbereidingen van de aanleg van een nudging-route Oirschotsedijk. Na realisatie wordt gebruik gemonitord en geëvalueerd.
- Verdere verduurzaming sportparken en buitensportkleedaccommodaties:
De gemeente heeft in 2022 besloten om de kleedzalen versneld te verduurzamen en om de veldverlichting om te zetten naar LED. Op sportpark Strijp komt een collectorveld dat warmte levert aan nabije woningen.
- Alle gemeentelijke sportaccommodaties zijn rookvrij:
Sinds 1 augustus 2022 zijn, op het IJssportcentrum Eindhoven na, alle gemeentelijke sportaccommodaties rookvrij.
- Opstellen Eindhovense Sportnorm:
De analyse en benchmarking voor het opstellen van de Eindhovense sportnorm is gestart. Dit zal worden afgerond in 2023, in navolging van vergelijkbare normen in andere steden.

 Exploitatie x € 1.000	Begr. prim.	Begroting	Realisatie	Afwijking
	2022 (nov '21)	2022 (dec '22)	2022	2022
Lasten	24.102	25.301	27.527	-2.226
Baten	-11.035	-11.115	-12.823	1.708
Mutatie reserves (TV 0.10)	31	-1.089	-1.539	450
Saldo	13.098	13.097	13.165	-68

Toelichting afwijking exploitatie (x € 1.000)	Lasten	Baten	Mutatie reserve	Afwijking	
Onderhoudsbudgetten De werkelijke onderhoudskosten 2022 zijn fors hoger uitgevallen dan begroot (dit betreft o.a. diverse incidentele kosten zoals asbestsanering en instandhouding oudbouw Tongelreep). Een deel van de overschrijding wordt gecompenseerd door een hogere bijdrage via de specifieke uitkering sport en een onttrekking aan de reserves onderhoud. N.a.v. het raadsdossier 'Vaststellen kwaliteitsniveaus en geactualiseerde beheerplannen inclusief actualisatie en demarcatie onderhoudsbudgetten Sportaccommodaties' zijn de onderhoudsbudgetten 2023 en verder geactualiseerd.	-1.983	347	471	-1.165	deels structureel
Tegemoetkoming als gevolg van de coronamaatregelen In 2022 is van het Rijk een uitkering TVS (Tegemoetkoming Verhuurders Sportaccommodaties) ontvangen als tegemoetkoming voor gedeelde huurinkomsten in de periode 1 november 2021 tot en met 31 januari 2022 als gevolg van de coronamaatregelen (afgerond €563.000); daarnaast is in 2022 een opbrengst van (afgerond) €228.000 geboekt vanwege de rijksregeling Specifieke Uitkering IJsbanen en Zwembaden (spuk IJZ) ter dekking van exploitatietekorten (in de periode 1 november 2021 tot en met 31 januari 2022) als gevolg van de coronamaatregelen.	-	791	-	791	incidenteel
Opbrengst specifieke uitkering Sport (spuk Sport) Via de spuk Sport worden gemeenten gecompenseerd voor de kostenverhogende btw (sinds 2019 n.a.v. de uitbreiding btw-vrijstelling sport). De voordelige afwijking heeft voor afgerond €294.000 betrekking op	-	346	-	346	incidenteel

Toelichting afwijking exploitatie (x € 1.000)	Lasten	Baten	Mutatie reserve	Afwijking	
de compensatie van het gemeentebrede nadelige effect mengpercentage btw. De overige afwijking is met name het gevolg van hogere kosten dan begroot (zie ook afwijking onderhoudskosten) waardoor ook de bijdrage van het Rijk (17,5% van de bestedingen inclusief btw) hoger uitvalt dan begroot.					
Vrijval voorziening waardevermindering materiele vaste activa (MVA)	-	263	-	263	incidenteel
In de voorziening waardevermindering MVA was op basis van de eerdere planning rekening gehouden met de sloop van de om te vormen onderdelen Tongelreep. Vanwege de aanpassing in de tijdsplanning (en doorlopende afschrijvingskosten) is in 2022 een deel van het voorziene bedrag vrijgevallen.					
Doorbelaste apparaatskosten	-230	-	-	-230	incidenteel
Betreft afwijking op doorbelaste apparaatskosten (voornamelijk personele lasten, zie hiervoor paragraaf 3e bedrijfsvoering onderdeel personeelskosten).					
Overig	-13	-39	-21	-73	
SALDO	-2.226	1.708	450	-68	

Cultuur

Kunst en cultuur, erfgoed, evenementen en design (evenals sport en recreatie) hebben bijgedragen aan de aantrekkingskracht van Eindhoven voor inwoners, bezoekers, bedrijven en (internationaal) talent. Om hier te wonen, te leven, te verblijven of te vestigen. Daarnaast hebben ze in samenhang met andere domeinen een belangrijke bijdrage geleverd aan de leefbaarheid van de stad. En ze hebben bijgedragen aan de eigen kracht van de inwoners, verbinding en ontmoeting en het imago en vestigingsklimaat van de stad.

We streven ernaar dat zoveel mogelijk mensen culturele activiteiten bezoeken en waarderen. De Stichting Cultuur Eindhoven (SCE) is daarbij essentieel. Zij heeft uitvoering gegeven aan de Cultuurbrief 2021-2024, het beleidskader voor kunst en cultuur, waarvan 2022 het tweede jaar was van deze periode. Eindhoven is een creatieve stad, waar naast culturele professionals inwoners zelf aan kunstbeoefening kunnen doen. We hebben het beoefenen van amateurkunst gefaciliteerd en hebben kinderen en jongeren, zoveel als dit jaar mogelijk was, in contact gebracht met kunst en cultuur. Eindhoven is ook designstad, we hebben in 2022 de ontwikkeling van een designvisie van het Eindhovense designveld gefaciliteerd.

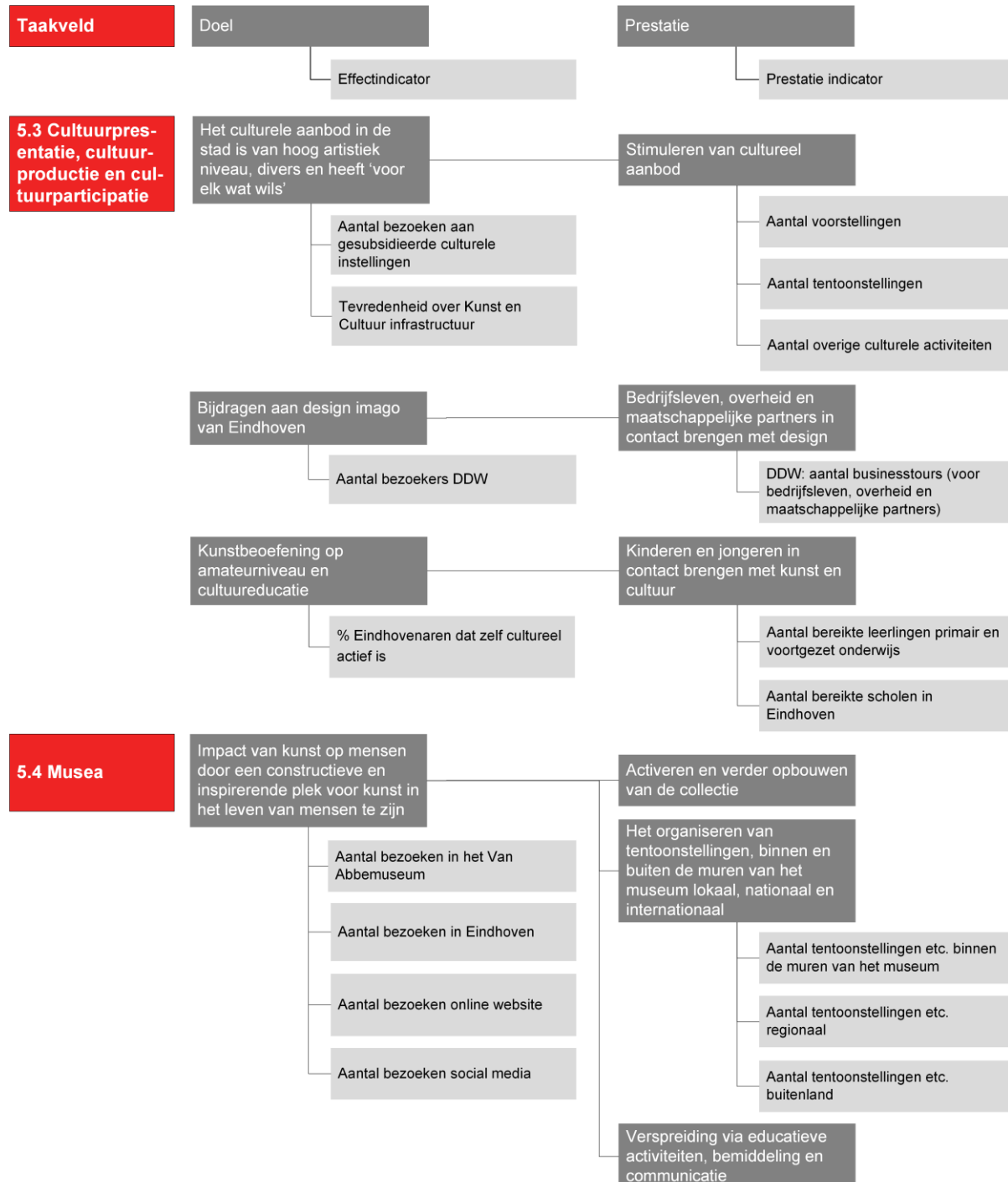
Culturele organisaties en makers in Eindhoven hebben begin 2022 nog te maken gehad met beperkingen vanwege corona. Begin 2022 zijn door het college nog besluiten genomen over noodsteun voor een aantal culturele organisaties. Daarnaast is geïnvesteerd in herstelmaatregelen voor de makers die door SCE werden uitgevoerd. Stijgende energielasten, hoge inflatie en krapte op de arbeidsmarkt hebben ook culturele partijen in de stad geraakt. Om de basis van de culturele sector financieel gezond te houden is er eind 2022 een subsidieregeling opgezet voor compensatie van gestegen energielasten.

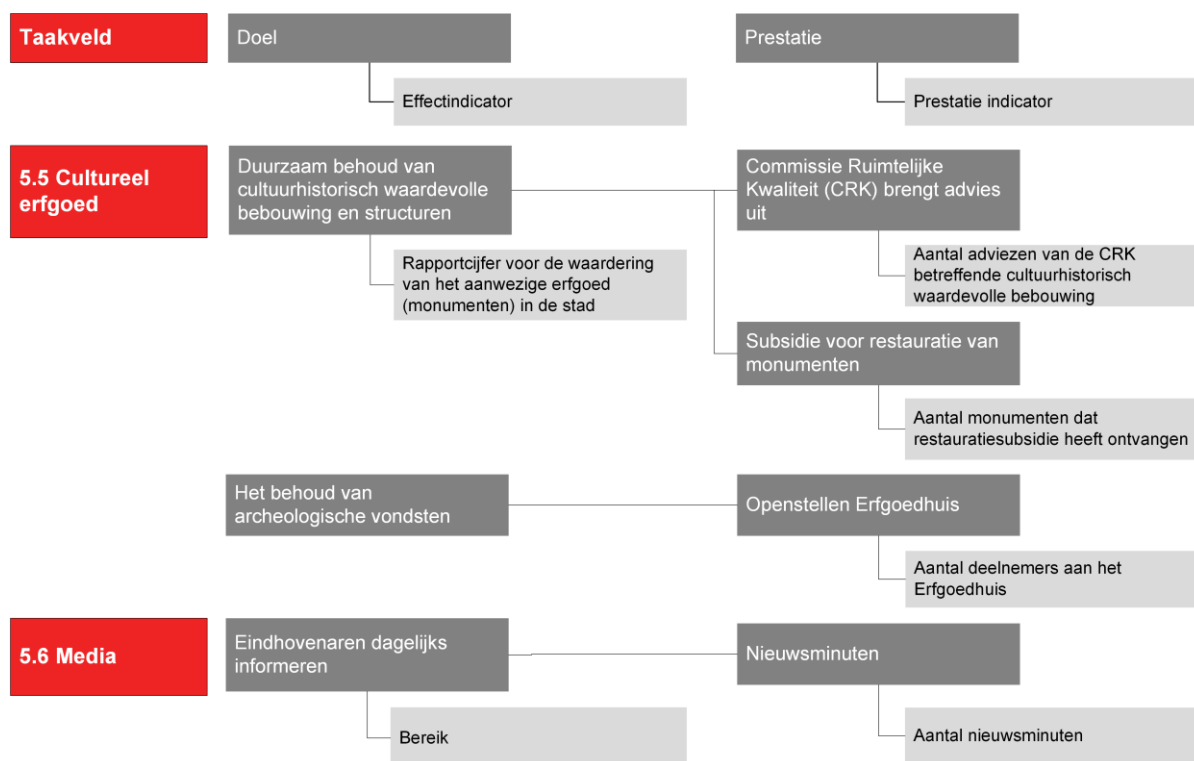
Het Van Abbemuseum is een publieke plek waar kunst de mensen – nu, straks en in al hun verschil – uitdaagt, inspireert en verbindt. Het Van Abbemuseum heeft zijn lokale, regionale, nationale en internationale samenwerkingsverbanden met culturele organisaties, onderwijs, bedrijfsleven, Brainport en diverse burgerinitiatieven geïntensiveerd. Herstel van het na-ijlend effect van corona en toegankelijkheid voor en samenwerken met bredere doelgroepen heeft centraal gestaan. Herstel heeft wel opgetreden, maar we zitten nog niet op het niveau van 2019 en zeker nog niet op het gewenste ambitieniveau. Dit zien we bij veel Nederlandse musea terug. Alle inspanningen zijn erop gericht om meer en bredere bezoekersgroepen aan te trekken. Dit sluit aan met de doelstelling van het museum om zo inclusief, meerstemmig en multizintuiglijk mogelijk te werken met en voor deze partijen.

Op 15 september 2022 adviseerde de Restitutiecommissie het schilderij “Blick auf Murnau mit Kirche” van Kandinsky te restitueren aan de erven. In goed overleg met de familie is dit advies uitgevoerd. Er is veel

voorbereidend werk verricht om de unieke mogelijkheid tot aankoop van de designcollectie van Lidewij Edelkoort te gaan realiseren begin 2023.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen is erfgoed een vast aandachtspunt. Cultuurhistorisch waardevolle bebouwing willen we behouden en daar waar nodig transformeren voor nieuwe gebruikers. Dit alles om de geschiedenis van Eindhoven zichtbaar te houden in het straatbeeld en in de beleving. Via het Erfgoedhuis laten we bewoners van dichtbij kennismaken met archeologische vondsten, historische voorwerpen en beelden. In 2022 zijn een nieuwe archeologische verwachtingen- en waardenkaart alsmede nieuwe archeologierichtlijnen vastgesteld. Ook zijn de erfgoedverordening en cultuurhistorische waardenkaart geactualiseerd, evenals de subsidieregeling gemeentelijke monumenten. Er zijn grote stappen gezet om (in 2023) te komen tot aanwijzing van nieuwe gemeentelijke monumenten, met een nadruk op de wederopbouwperiode (1940-1965).

5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie

Het culturele aanbod in de stad is van hoog artistiek niveau, divers en heeft ‘voor elk wat wils’
 We streven ernaar dat zoveel mogelijk mensen culturele activiteiten bezoeken en waarderen. Stichting Cultuur Eindhoven is daarbij essentieel. Zij geeft uitvoering aan de Cultuurbrief 2021-2024 die de raad heeft vastgesteld. In de stad is een breed spectrum van makers en culturele organisaties aanwezig die een divers en veelzijdig aanbod creëren. Hun werk wordt ook gewaardeerd op (inter)nationaal niveau. Na een forse daling van bezoekersaantallen en publieksinkomsten bij culturele organisaties vanwege coronamaatregelen in 2020 en 2021, ging in 2022 veel aandacht naar het stimuleren van breed publieksbezoek. Het publiek is in 2022 nog lang niet bij al het aanbod weer ‘op niveau’ gekomen.

Stimuleren van cultureel aanbod

Culturele activiteiten zijn begin 2022 nog serieus belemmerd geweest vanwege coronamaatregelen, ondertussen vindt veel cultureel aanbod plaats. Het publiek is echter nog niet in volle omvang terug. Dit wordt als zorgelijk ervaren.

Bijdragen aan design imago van Eindhoven
 Eindhoven kiest in de stadspromotie voor Techniek-Design-Kennis (TDK). Het design-onderdeel ligt voornamelijk bij de Dutch Design Foundation (DDF). We geven hen de opdracht om een succesvolle Dutch Design Week en Dutch Design Awards neer te zetten, onze belangrijke designiconen. Met de Design Academy, het Sint Lucas en de opleiding Industrial Design (TU/e) hebben we veel ontwerpers die hier starten, zich verbinden aan maatschappelijke vraagstukken en die een breed podium zoeken van ateliers en broedplaatsen tot topvoorzieningen.

Dit jaar hebben we als gemeente deelgenomen aan de DDW met de expo ‘In de volle grond’. Dit leverde veel reacties op waar het ‘team ondergrond’ mee aan de slag gaat, dit is een doorlopend proces.

Bedrijfsleven, overheid en maatschappelijke partners in contact brengen met design

Dit gebeurde in 2022 weer tijdens de Dutch Design Week (DDW). De Dutch Design Foundation (DDF) bood weer tours voor bedrijven aan om partners in contact te brengen met design. Buiten de DDW wordt dit nog niet actief opgepakt.

Kunstbeoefening op amateurniveau en cultuureducatie
 Eindhoven is een creatieve stad waar naast culturele professionals ook de inwoners zelf aan kunstbeoefening doen. We faciliteren het beoefenen van amateurkunst via het huis voor de Amateurkunst, het CKE. In 2022 is extra geïnvesteerd in revitaliseren van amateurkunstbeoefening na corona waarbij

CKE zowel amateurkunstverenigingen als ongeorganiseerde amateurs in de stad heeft betrokken. Kinderen en jongeren brengen we in contact met kunst en cultuur door onder andere het continueren van het programma Cultuureducatie met Kwaliteit. Het aanbod voor cultuureducatie werd weer opgepakt op VO en BO/BSO.

 Kinderen en jongeren in contact brengen met kunst en cultuur

In samenwerking met Sport is door SCE Kies je Sport Kies je Kunst uitgevoerd. Voor de invulling van de rijkschooldag is in kaart gebracht welke culturele partners mee kunnen werken aan de realisatie van het programma op Eindhovense scholen.

Effect-indicatoren	Realisatie 2021	Begroting 2022	Realisatie 2022
 Aantal bezoeken aan gesubsidieerde culturele instellingen	859.000	1.000.000	1.628.343
 Tevredenheid over Kunst en Cultuur infrastructuur	7,1	7,5	7,1
 Aantal bezoekers DDW	230.000	300.000	320.000
 % Eindhovenaren dat zelf cultureel actief is	46%	≥37%	47%

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2021	Begroting 2022	Realisatie 2022
 Aantal voorstellingen	6.028	8.500	10.752
 Aantal tentoonstellingen	97	80	92
 Aantal overige culturele activiteiten	3.965	3.500	9.234
 DDW: aantal businesstours (voor bedrijfsleven, overheid en maatschappelijke partners)	89	150	150
 Aantal bereikte leerlingen primair en voortgezet onderwijs	48.504	80.000	38.747
 Aantal bereikte scholen in Eindhoven	73	60	76

In 2022 hebben we ons vooral gericht op:

- **Uitvoering Cultuurbrief 2021-2024 door Stichting Cultuur Eindhoven:**
Er zijn zes subsidierondes, herstelmaatregelen voor makers, corona- en energielasten steun uitgevoerd, Eindhoven Cultuurprijs en diverse bijeenkomsten georganiseerd en bijgewoond, zowel lokaal, landelijk als internationaal.
- **Uitwerking Atelierbeleid en makerspaces:**
In 2022 werkten we het Atelierbeleid weer verder uit met de voorbereidingen voor het aanpassen van twee gemeentelijke panden voor laagdrempelige ateliers. En we stimuleerden en ondersteunden elf makerspaces, waarvan een aantal inmiddels is afgerond.
- **Faciliteren van de opstart van het Futurelab in Eindhoven:**
Eind 2022 heeft het publiek kennis kunnen maken met Retro Future in het Evoluon. Het aantal bezoekers was hoger dan verwacht. Eind 2022 is een evaluatie uitgevoerd die in 2023 wordt afgerond.
- **Monitoring van de gesubsidieerde instellingen:**
O.b.v. controle van de jaarverantwoordingen van gesubsidieerde instellingen heeft SCE de rapportage met KPI's aangeleverd en gepubliceerd. Daarnaast zijn monitoringsprekken gevoerd met alle culturele instellingen die meerjarige subsidie ontvangen.

Exploitatie x € 1.000

	Begr. prim. 2022 (nov '21)	Begroting 2022 (dec '22)	Realisatie 2022	Afwijking 2022
Lasten	34.032	38.402	35.441	2.961
Baten	-4.013	-5.570	-3.752	-1.818
Mutatie reserves (TV 0.10)	0	-1.603	-1.081	-522
Saldo	30.019	31.229	30.608	621

Toelichting afwijking exploitatie (x € 1.000)	Lasten	Baten	Mutatie reserve	Afwijking	
Muziekgebouw	1.056	-1.056	-	-	incidenteel
Conform besluit Raadsvoorstel Ontwikkelplan route Muziekcluster (21bst01475) 1.056 miljoen achterstallige huur kwijtgescholden ten laste van de reeds in dit kader gevormde voorziening voor dubieuze debiteuren.					
Regiofonds atelierbeleid	1.075	-1.059	-	16	incidenteel
De uitvoering van dit project (Ateliergebouw en Makerspaces) vindt gefaseerd plaats in de jaren, waarbij het onderdeel Ateliergebouwen begroot staat in de projectadministratie.					
Noodmaatregel Cultuur Covid-19	300	-	-300	-	incidenteel
De Stichting Cultuur Eindhoven (SCE) heeft uiteindelijk de corona steun kunnen bieden met minder middelen, dus het resterende budget à € 300.000 terug kan vloeien naar de saldireserve specifiek, onderdeel corona.					
Merkrecht Dutch Design Week	-	385	-	385	incidenteel
Inkomsten voor merkrecht/licentiefees van 2020 en 2021 ontvangen. Ten tijde van corona stonden deze betalingen on hold.					
Design (DDW, graduation, awards)	105	-	-	105	incidenteel
Uit voorzorg is een gedeelte van het restantbudget 2021 meegenomen in het reserveringsdossier vorig jaar. Dat gedeelte van het budget is dit jaar niet nodig gebleken.					
Overig	425	-89	-222	114	
SALDO	2.961	-1.819	-522	620	

5.4 Musea

Impact van kunst op mensen door een constructieve en inspirerende plek voor kunst in het leven van mensen te zijn

De nieuwe collectiepresentatie en tentoonstellingsprogrammering van het Van Abbemuseum biedt alle mensen, zowel de incidentele als de ervaren museumbezoekers en gebruikers van het museum, - door kunst - diverse en verrassende perspectieven op de stad en de wereld om hen heen.

Activeren en verder opbouwen van de collectie

De collectie stond centraal in de tentoonstelling Altic en tijdens de DDW-tentoonstelling waarin de kunstcollectie en de nieuwe designcollectie samen getoond werden. Tevens is gewerkt aan uitbreiding van de collectie met de Edelkoort designcollectie.

Het organiseren van tentoonstellingen, binnen en buiten de muren van het museum lokaal, nationaal en internationaal

We programmeerden voor brede publieksgroepen. In het museum van collectiepresentaties, tentoonstellingen van Eindhovense en internationale kunstenaars tot kinder- en scholierenprojecten. Internationaal reisden tentoonstellingen naar Lund en Dublin.

Verspreiding via educatieve activiteiten, bemiddeling en communicatie

De impact van corona op het schoolprogramma was eerste halfjaar nog groot. Na de zomer konden we volledig open en waren de meeste programma's weer volgeboekt. Ondanks invloed corona toch rond de 8000 scholieren en leerlingen bereikt.

Effect-indicatoren	Realisatie 2021	Begroting 2022	Realisatie 2022
● Aantal bezoeken in het Van Abbemuseum Invloed van corona is nog groot op het aantal bezoekers. We zien het langzaam verbeteren maar komen op 75% van de aantallen in 2019.	38.766	110.000	81.966
● Aantal bezoeken in Eindhoven Glow was een groot succes met het kinderproject Museum Monsters. De bezoekersaantallen van dit bijzondere project in Eindhoven laten we apart zien van de reguliere bezoekers in het museum.	3.500	10.000	95.128
● Aantal bezoeken online website Het aantal bezoekers op de website is met name in het 4e kwartaal 2022 erg aangetrokken, net als de terugkerende bezoekers van de tentoonstellingen in het museum.	284.569	325.000	349.938
● Aantal bezoeken social media Samenwerking met partijen in Eindhoven geïntensiveerd, dit zien we terug in de aantallen.	90.180	90.000	94.393
Prestatie-indicatoren	Realisatie 2021	Begroting 2022	Realisatie 2022
● Aantal tentoonstellingen etc. binnen de muren van het museum Bijzondere tentoonstellingen waren Oog in oog met Gustav Klimt, Ferrari Karamustafa, Altic, presentatie Edelkoortcollectie (samenwerking met Kazerne), Rewinding Internationalism, scholierenproject Radically Mine, kinderproject Museum Monsters (Glow)	21	25	18
● Aantal tentoonstellingen etc. regionaal De tentoonstellingen in de vitrines bij Eindhoven Airport, Van der Valk Hotel Eindhoven en Domus Dela zijn in de loop van het jaar weer opgestart.	3	3	3
● Aantal tentoonstellingen etc. buitenland De werken van Karamustafa zijn in Lund tentoongesteld en hebben 14.066 bezoekers getrokken. Otolith is verder gereisd naar IMMA in Dublin en loopt nog door in 2023. In Ljubljana is ook werk van Otolith Group getoond.	2	4	3

In 2022 hebben we ons vooral gericht op:

- Meerstemmige en multizintuiglijke collectiepresentatie in de nieuwbouw van het Van Abbemuseum:
Door samenwerking met partners als Embassy of Inclusive Society, Stichting Ik Wil, diverse vrouwengroepen in project Patricia Kaersenhout en nieuwe theaterrondleiding zijn nieuwe doelgroepen bereikt. Samenwerking Brabantse musea groter bereik van VMBO
- Wisselende grote tentoonstellingen:
Naast de opstart van de reguliere grotere en kleinere tentoonstellingen hadden tijdens de DDW de samenwerking met de Embassy of Inclusive Society (DDF) en het kinderproject Museum Monsters van Glow grote impact.
- Fondsenwerving:
Actieve fondsenwerving voor de aankoop van de persoonlijke collectie van Lidewij Edelkoort en de diverse tentoonstellingen in de programmering. Ruim 1 miljoen euro geworven.
- Educatie, bemiddeling en communicatie:
Post corona weer succesvol van start gegaan. De collectie was weer een bron van inspiratie voor "Kunst met Archipel"(cliënten), "Radically Mine!"(scholieren), "Buurt expo"(bewoners Drents Dorp). Van Abbedebat en Onbeperkt Van Abbe werden druk bezocht
- Doorontwikkeling cultureel ondernemerschap, in of na de pandemie in een sterk ontwikkelende regio:
Bruikleenverkeer tussen musea blijft sterk achter, touren langzaam op gang na verschuiving in de programma's bij buitenlandse partners, events, feesten, ontvangsten laatste kwartaal op gang. Digitale verdienmodellen bleken helaas beperkt te zijn.

Exploitatie x € 1.000	Begr. prim.	Begroting	Realisatie	Afwijking
	2022 (nov '21)	2022 (dec '22)	2022	2022
Lasten	5.914	5.925	6.812	-887
Baten	-1.016	-791	-1.951	1.160
Mutatie reserves (TV 0.10)	0	-185	88	-273
Saldo	4.898	4.949	4.949	0

Toelichting afwijking exploitatie (x € 1.000)	Lasten	Baten	Mutatie reserve	Afwijking
Invloed corona op het Van Abbemuseum	-27	71	-44	- incidenteel
Invloed van corona is in de begroting bijgesteld. Vooral in oktober en november meer bezoekers dan verwacht. De bruikleeninkomsten blijven echter achter, omdat andere musea ook nog steeds kampen met de invloed van corona. Op totaalniveau inkomstenderving kleiner dan verwacht en verrekend middels een terugstorting in de saldireserve specifiek coronamiddelen.				
Egalisatie via Reserve Gebruikersonderhoud	100	-	-100	- incidenteel
Fluctuaties in de kosten voor gebruikersonderhoud worden opgevangen via de Egalisatiereserve Gebruikersonderhoud.				
Kosten en baten inzake Reserve Aankoop kunst en Reserve Tentoonstellingen	-882	1.011	-129	- incidenteel
Aankopen van kunstwerken en kosten inzake de programmering van tentoonstellingen worden afgestemd op de beschikbaarheid van grotendeels extern geworven middelen. Het werven van externe middelen voor jaaroverschrijdende projecten is vooraf niet op jaarbasis te begroten.				
Externe bijdragen ter dekking van kosten	-78	78	-	- incidenteel
Bijdragen van Mondriaan Fonds coronaregeling medewerker collectiebeheer, CAOP regeling stimulering HR-expertise culturele en creatieve sector, uitkering UWV en bijdrage van Vriendenloterij ter dekking van diverse personele kosten en inzet van marketingcampagnes.				
SALDO	-887	1.160	-273	-

5.5 Cultureel erfgoed

Duurzaam behoud van cultuurhistorisch waardevolle bebouwing en structuren

In de stad zijn een groot aantal waardevolle gebouwen, monumenten en structuren zoals oude linten/straten of parken. Voor de identiteit van Eindhoven is het van belang om die objecten en structuren in goede staat te behouden.

Commissie Ruimtelijke Kwaliteit (CRK) brengt advies uit

Conform verwachting is ook in 2022 het aantal CRK-adviezen m.b.t. cultuurhistorisch erfgoed uitgekomen rond de 300.

Subsidie voor restauratie van monumenten

In 2022 zijn 21 subsidieaanvragen gehonoreerd, waarvan vier met het maximale bedrag van € 25.000. De overige aanvragen betrof relatief klein onderhoud aan overwegend woningen. Van het beschikbare subsidiebudget (€ 166.000) is € 155.000 beschikbaar.

Het behoud van archeologische vondsten

Het verrichten van archeologisch onderzoek is bij wet verplicht. Vondsten willen we behouden en tonen aan het publiek omdat daarmee de ontstaansgeschiedenis van de stad wordt blootgelegd en begrepen.

Openstellen Erfgoedhuis

In 2022 zijn er circa 6000 bezoekers gekomen, met een duidelijke piek rond de DDW in oktober (9 dagen, circa 4500 bezoekers).

Effect-indicatoren	Realisatie 2021	Begroting 2022	Realisatie 2022
Rapportcijfer voor de waardering van het aanwezige erfgoed (monumenten) in de stad Het rapportcijfer is gelijk aan 2021, maar onze ambitie is nog niet behaald. Het betreft de rapportcijfers vanuit de Inwonersenquête, dus het is lastig een specifieke oorzaak aan te wijzen.	6,4	7,2	6,4

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2021	Begroting 2022	Realisatie 2022
 Aantal adviezen van de CRK betreffende cultuurhistorisch waardevolle bebouwing Conform verwachting is ook in 2022 het aantal CRK-adviezen m.b.t. cultuurhistorisch erfgoed uitgekomen rond de 300.	316	200	301
 Aantal monumenten dat restauratiesubsidie heeft ontvangen In 2022 zijn 21 subsidieaanvragen gehonoreerd, waarvan vier met het maximale bedrag van € 25.000. De overige aanvragen betrof relatief klein onderhoud aan overwegend woningen. Van het beschikbare subsidiebudget (€ 166.000) is € 155.000 beschikt.	23	15	21
 Aantal deelnemers aan het Erfgoedhuis Mede dankzij meer activiteiten in het erfgoedhuis zijn meer bezoekers gekomen dan daarvoor: open dag, exposities, lezingen, DDW. Circa driekwart van het jaarbezoek was dankzij de DDW.	1.050	4.700	6.000

In 2022 hebben we ons vooral gericht op:

- Basis op orde:
 Voor het naoorlogse erfgoed zijn de onderzoeken uitgevoerd en dossiers ter bescherming in voorbereiding. Archeologische en cultuurhistorische waardenkaart zijn in 2022 vastgesteld. Met oog op de Omgevingswet is de erfgoedverordening geactualiseerd.
- Erfgoed en stedelijke opgaven:
 Bij diverse uiteenlopende stedelijke opgaven (herstel panden binnenstad, Campina-terrein, Wielewaal) is en wordt erfgoed succesvol in verbinding gebracht met andere ambities, zoals verdichting en klimaatopgaven.
- Samenwerken en zichtbaar maken:
 Er zijn meerdere voorbeelden te noemen, we lichten uit: het in de nieuwe bestrating verwijzen naar de middeleeuwse Stratumse poort na archeologisch onderzoek op de kruising Stratumseind en Oude Gracht.

Exploitatie x € 1.000	Begr. prim.	Begroting	Realisatie	Afwijking
	2022 (nov '21)	2022 (dec '22)	2022	2022
Lasten	1.678	2.228	2.820	-592
Baten	-136	-134	-416	282
Mutatie reserves (TV 0.10)	69	-497	-902	405
Saldo	1.611	1.597	1.502	95

Toelichting afwijking exploitatie (x € 1.000)	Lasten	Baten	Mutatie reserve	Afwijking
Catharinakerk In 2022 is het uitgesteld grootschalig onderhoud gestart. De kosten worden volledig gedekt uit de onderhoudsreserve en een ontvangen subsidie voor monumentenonderhoud.	-274	237	74	37 incidenteel
Uitvoeringsplan monumenten Er zijn onderhouds- en overige kosten gemaakt voor de gemeentelijke monumenten. Deze kosten worden volledig gedekt uit de reserve Revolving Fund monumenten. De kosten en onttrekking uit de reserve waren niet begroot.	-380	-	380	- incidenteel
Apparaatskosten Betreft het resultaat op doorbelaste apparaatskosten (voornamelijk personele lasten, zie hiervoor paragraaf 3e bedrijfsvoering onderdeel personeelskosten).	12	-	-	12 incidenteel
Overig	50	45	-49	46
SALDO	-592	282	405	95

5.6 Media

Eindhovenaren dagelijks informeren

Eindhovenaren via de lokale publieke omroep Studio 040 (gratis toegankelijk) dagelijks informeren via tv, radio, online en social media over de relevante ontwikkelingen in de stad.

Nieuwsminuten

Aantal nieuwsminuten conform planning.

Effect-indicatoren	Realisatie 2021	Begroting 2022	Realisatie 2022
Bereik De vraagstelling over het mediagebruik studio040 is vanaf de inwonersenquête 2021 veranderd. De nieuwe vraagstelling resulteert in lagere bereikcijfers. Vanaf begroting 2023 is de waarde van deze effectindicator aangepast aan de nieuwe vraagstelling.	<21%	21%	14%

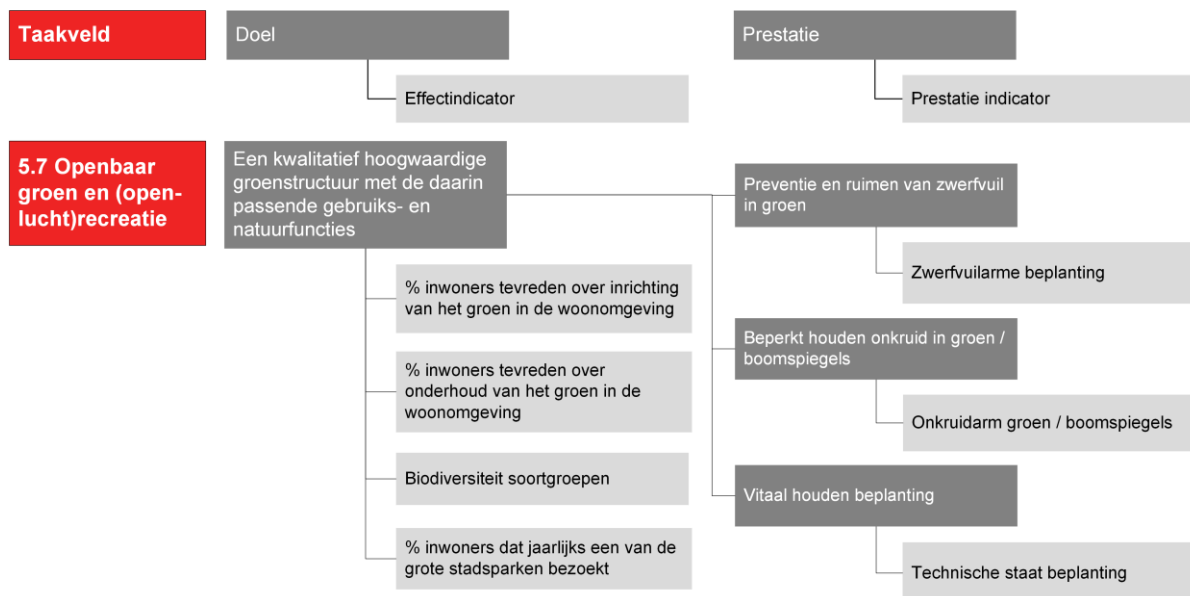
Prestatie-indicatoren	Realisatie 2021	Begroting 2022	Realisatie 2022
Aantal nieuwsminuten Het aantal nieuwsminuten is conform begroting gerealiseerd.	2.150	2.150	2.150

Exploitatie x € 1.000	Begr. prim.	Begroting	Realisatie	Afwijking
	2022 (nov '21)	2022 (dec '22)	2022	2022
Lasten	431	431	431	0
Saldo	431	431	431	0

Groen en Recreatie

Het taakveld Openbaar Groen en Recreatie richt zich op het groen houden, het vergroenen van de stad en de groene inbedding van de stad, om daarmee bij te dragen aan een gezonde, klimaatrobuuste en (be)leefbare stad. Met beheeringrepen en investeringen in landschappelijke structuren, parken, lanen, bomen en beplantingen onderhouden en versterken we het groene deel van de openbare ruimte en de speelvoorzieningen. Openbaar groen maakt de stad aantrekkelijk, is belangrijk voor de natuurwaarden en waarborgt een gezonde leefomgeving waarin bewoners in de nabijheid van hun woning en werk kunnen recreëren. Investeringen in groen worden samen met andere taakvelden en in samenwerking met bewoners, omliggende gemeenten en belangengroepen gedaan. Een groene inrichting versterkt de ruimtelijke structuur, de leefbaarheid en klimaatbestendigheid van de stad met behulp van onder meer parken, plantsoenen, wegbermen, straatbomen en gevelgroen. Met groen dragen we bij aan sociale doelstellingen en doelstellingen op het gebied van sport, gezondheid, bewegen, leefbaarheid, biodiversiteit, luchtkwaliteit, reductie van hittestress en waterdoelstellingen zoals het lokaal langer vasthouden van water.

5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie

Een kwalitatief hoogwaardige groenstructuur met de daarin passende gebruiks- en natuurfuncties

We zetten in op een gezonde en evenwichtige stad door een robuuste stedelijke groenstructuur, die zich vanuit het buitengebied fijnmazig vertakt tot diep in de wijken. Een groenstructuur die ontspanningsmogelijkheden biedt, frisse lucht en verkoeling brengt tot in het centrum en hittestress vermindert. Met gericht beheer en investeringen in de groene ruimte versterken we het verblijfskarakter van de openbare ruimte voor mensen alsmede de leefomgeving voor planten en dieren. Op de eerste plaats zetten we bij gebiedsgerichte opgaven in en rond de groene wiggen in op versterking van het groene karakter, de klimaatrobuustheid, de biodiversiteit en de mogelijkheden tot recreatief (mede)gebruik. We breiden het Natuur Netwerk Brabant geleidelijk verder uit in aansluiting op de regionale structuren. In de stad richten we ons op het gezamenlijk verder vergroenen van de binnenstad en het stapsgewijs uitbreiden van groen in groenarme buurten bij ruimtelijke ontwikkelingen. We stimuleren natuur-inclusief bouwen. Door het duurzaam onderhouden van stads-, wijk- en buurtparken nodigen we uit tot bewegen, ontspannen, verblijven en ontmoeten en dragen we bij aan sociale- en gezondheidsdoelstellingen.

Preventie en ruimen van zwerfvuil in groen

Zwerfvuilbeheersing in het groen verloopt conform doelstelling. Vanwege de impact op de beleving van de openbare ruimte en het belang dat de inwoners aan beheersing van zwerfvuil hechten, wordt het beheersen van zwerfvuil zo nodig geprioriteerd.

Beperkt houden onkruid in groen / boomspiegels

Vanwege beperkte personele capaciteit bij de groenaanemers als gevolg van arbeidsmarktbrede tendensen, zijn in de zomer-piekperiode tijdelijk zaken als veiligheid en zwerfvuil geprioriteerd boven onkruidbeheersing in beplanting.

Vitaal houden beplanting

Licht dalende trend door het uitgesteld onderhoud onder invloed van de krappe onderhoudsbudgetten. Met de storm- en droogteschade in 2022 (inmiddels herplant), is extra schade ontstaan, waarmee de doelstelling uiteindelijk net niet is gehaald.

Effect-indicatoren	Realisatie 2021	Begroting 2022	Realisatie 2022
<ul style="list-style-type: none"> % inwoners tevreden over inrichting van het groen in de woonomgeving Hoewel de doelstelling nog niet wordt gehaald, is er sprake van een lichte stijging van de tevredenheid over de inrichting van het groen ten opzichte van vorig jaar.	69%	>75%	71%
<ul style="list-style-type: none"> % inwoners tevreden over onderhoud van het groen in de woonomgeving Hoewel de doelstelling nog niet wordt gehaald, is er sprake van een lichte stijging van de tevredenheid over het onderhoud van het groen ten opzichte van vorig jaar.	69%	>75%	71%

Effect-indicatoren	Realisatie 2021	Begroting 2022	Realisatie 2022
<p> Biodiversiteit soortgroepen</p> <p>Biodiversiteit is versterkt met kruidenrijk gras, blad in plantvakken, faunatunnels en vernattingsprojecten. Bovenregionale trends (verdroging en vermessing) zijn echter leidend gebleken, met name droogtegevoelige soortgroepen zijn achteruit gegaan.</p>	+/-	kl.: +/-	-
<p> % inwoners dat jaarlijks een van de grote stadsparken bezoekt</p> <p>De waardering van stadsparken en het aantal bezoekers is ook na de coronaperiode onverminderd hoog. De meeste mensen bezochten in 2022 een park om van de natuur te genieten en tot rust te komen.</p>	92%	≥ 90%	92%
Prestatie-indicatoren	Realisatie 2021	Begroting 2022	Realisatie 2022
<p> Zwerfvuilarme beplanting</p> <p>Zwerfvuilbeheersing in het groen verloopt conform doelstelling. Vanwege de impact op de beleving van de openbare ruimte en het belang dat de inwoners aan beheersing van zwerfvuil hechten, wordt het beheersen van zwerfvuil zo nodig geprioriteerd.</p>	98%	>90%	96%
<p> Onkruidarm groen / boomspiegels</p> <p>Vanwege beperkte personele capaciteit bij de groenaanemers als gevolg van arbeidsmarktbrede tendensen, zijn in de zomer-piekperiode tijdelijk zaken als veiligheid en zwerfvuil geprioriteerd boven onkruidbeheersing in beplanting.</p>	86%	>90%	84%
<p> Technische staat beplanting</p> <p>Licht dalende trend door het uitgesteld onderhoud onder invloed van de krappe onderhoudsbudgetten. Met de storm- en droogteschade in 2022 (inmiddels herplant), is extra schade ontstaan, waarmee de doelstelling uiteindelijk net niet is gehaald.</p>	91%	>90%	87%

In 2022 hebben we ons vooral gericht op:

- Vergroenen Binnenstad:
Het groenplan Centrum is vastgesteld, er is gestart met het opstellen van de uitvoeringsstrategie. Het Stratumseind is in uitvoering. Verder vergroend is o.a. de Bilderdijklaan, Mathildelaan, Emmasingel en er is geschetst aan het Wilhelminaplein.
- Vergroenen wijken:
Het project vergroening Groenarme wijken is in 2022 opgestart. De Lijnbeekstraat is in uitvoering en wordt extra vergroend. Er is in verschillende projecten in totaal een oppervlak van meer dan 230.000 stoeptegels aan verharding verwijderd.
- Natuur Netwerk Brabant:
Eind 2022 zijn in totaal 3 van de 5 aanvragen ingediend bij de provincie (samen 85ha van de beoogde 130ha). De 1e en 2e aanvraag zijn inmiddels goedgekeurd door de provincie (samen 44ha, geplande uitvoering 2023 en 2024).
- Kruidenrijk gras:
Met de introductie van kleinschalige machines voor langgrasbeheer (in eerste instantie in ca 50% van de stad) hebben we het kruidenrijk gras ver boven verwachting tot diep in de wijken kunnen uitbreiden in 2022, met in totaal maar liefst 150.000m².
- Uitvoeren van het jaarlijks onderhoudsprogramma:
Het onderhoudsprogramma is uitgevoerd conform planning (waarbij de beschikbare budgetten maatgevend zijn). Voorbeelden zijn de Baltesakker, het Bloemenplein, de Halvemaanstraat en de Di Cambioweg.
- Realisatie Tiny Forests:
We hebben ten behoeve van natuur- en educatieve doeleinden in plantseizoen 2021/2022 een drietal Tiny Forests gerealiseerd in samenwerking met IVN en scholen.
- Intensiveringen:
Intensiveringsmiddelen zijn o.a. besteed aan subsidieregeling vergroenen Schoolpleinen, 6 locaties voor speelvoorzieningen. De Groene Wiggen zijn versterkt met aankoop Wielewaal en vergroening Gennepark (met besluit uitv. programma en Vonk).

Exploitatie x € 1.000

	Begr. prim. 2022 (nov '21)	Begroting 2022 (dec '22)	Realisatie 2022	Afwijking 2022
Lasten	17.787	19.506	17.169	2.337
Baten	-206	-198	-969	771
Mutatie reserves (TV 0.10)	-1.045	-2.872	325	-3.197
Saldo	16.536	16.436	16.525	-89

Toelichting afwijking exploitatie (x € 1.000)	Lasten	Baten	Mutatie reserve	Afwijking	
Projecten Groen en Bomen (geen investeringen)	2.455	674	-3.132	-3	incidenteel
Het gaat hier om meerdere onderhoudsprojecten waarbij het moment van realisatie afwijkt van de planning. De afwijkingen op de jaarschijf 2022 leiden volgens de huidige inzichten niet tot voor- of nadelen per einde van de projecten.					
Personeel en Apparaatskosten	-41	-	-	-45	incidenteel
Betreft afwijking op doorbelaste apparaatskosten (voornamelijk personele lasten, zie hiervoor paragraaf 3e bedrijfsvoering onderdeel personeelskosten).					
Overig	-77	97	-65	-45	incidenteel
SALDO	2.337	771	-3.197	-93	

BBV-indicatoren en verbonden partijen

BBV-indicatoren zijn wettelijk bepaald en worden verzameld door de VNG. Voor programma 5 Sport, cultuur en recreatie zijn de volgende indicatoren voorgeschreven:

Indicator	peiljaar	NL	100-300	> 300	Eindhoven
Niet-sporters (%)	2020	49,3	47,7	44,8	45,5

Verbonden partijen dragen bij aan de te bereiken doelstellingen. Voor programma 5 Sport, cultuur en recreatie zijn dat de volgende:

Taakveld 5.3: Muziekgebouw Eindhoven N.V.

De exploitatie, zowel artistiek als commercieel, van het Muziekgebouw en het verzorgen van een pluriform muziekaanbod voor alle geledingen van de bevolking en met een hoge mate van toegankelijkheid voor alle geledingen van de bevolking.

Taakveld 5.3: Parktheater Eindhoven N.V.

De exploitatie, zowel artistiek als commercieel, van het Parktheater te Eindhoven. Het verzorgen van een pluriform theateraanbod voor alle geledingen van de bevolking en met een hoge mate van toegankelijkheid voor alle geledingen van de bevolking.

Programma 6 Sociaal domein

Dit programma omvat tien taakvelden die we hebben ondergebracht in vier thema's.

Sociale basis

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
6.2 Wijkteams

Werk & Inkomen

6.3 Inkomensregelingen
6.4 Begeleide participatie
6.5 Arbeidsparticipatie

WMO

6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+
6.81 Geëscaleerde zorg 18+

Jeugd

6.72 Maatwerkdienstverlening 18-
6.82 Geëscaleerde zorg 18-

Het sociaal domein zet zich in om de eigen kracht en samenkracht van inwoners van Eindhoven te vergroten. Daarbij zijn onze visie en het bestuursakkoord 'Samen morgen mooier maken 2022-2026' leidend. Het bestuursakkoord geeft sinds halverwege 2022 focus aan ontwikkelingen. Om Eindhoven een stad te laten zijn waar iedereen kan meedoen en talenten kan ontwikkelen wordt in het bestuursakkoord topprioriteit gegeven aan het bieden van gelijke kansen. Dit deden we in 2022 onder andere door nog meer in te zetten op preventie op alle leefdomeinen. Zo gaven we onder andere samen met het ruimtelijk domein, cultuur en sport concreet invulling aan de preventieakkoorden voor een integraal en preventief gezondheidsbeleid.

2022 was een veelbewogen jaar en stond onder andere in het teken van de naweeën van corona met extra aandacht voor eenzaamheid, mentaal welbevinden en meedoen in de maatschappij. Daarnaast stond 2022 in het teken van de inval in Oekraïne, het goed opvangen en begeleiden van Oekraïners en de gevolgen die dit had voor de energieprijzen. Zo richtte het armoede- en schuldenbeleid zich in 2022 vooral op het tijdig ondersteunen van onze inwoners die in de problemen dreigden te raken vanwege de stijgende energieprijzen. We hebben ervoor gekozen om de energietoeslag te koppelen aan de Meedoenbijdrage. Waardoor we een groter bereik hebben en ook meer bereik op de Meedoenbijdrage. om de inwoners die ons het hardst nodig hebben het best te kunnen ondersteunen. We hebben ook ingezet op vroegsignalering, zodat we mensen in een financieel kwetsbare positie tijdig kunnen bereiken. Ook hebben we onder andere ingezet op het bereiken van jongeren met financiële problemen via het Jongerenperspectieffonds, zodat we de jongeren die het nodig hebben tijdig kunnen ondersteunen.

In 2022 zagen we ook een toenemende krapte op de arbeidsmarkt, terwijl de kloof tussen vraag en aanbod niet kleiner werd. Daarom hebben we met Ergon vanuit Werk en Inkomen de Passie voor werk-markt georganiseerd. Ook hebben we ingezet op het werken vanuit vertrouwen en de menselijke maat in bijstand via het werken met de omgekeerde toets. Resultaten hiervan zien we in een hoger aantal toegekende aanvragen, minder buitenbehandelingstellingen en minder bezwaarschriften.

Ook startten we met de nieuwe basisvoorziening en maatwerkvoorziening van de maatschappelijke opvang. Hiermee brachten we de visie op de maatschappelijke opvang in de praktijk. Om kansengelijkheid te bevorderen gaven we samen met onderwijspartners verder uitvoering aan de Lokaal Educatieve Agenda. Als het gaat om specialistische ondersteuning op het gebied van Jeugd en WMO, gaven we in 2022 samen met Stichting WIJ Eindhoven verdere invulling aan de Mono-Multi aanpak. We maakten onderscheid tussen enkelvoudig, eenvoudige vragen (mono) én meervoudige complexe ondersteuningsvragen (multi) en zijn in de

zomer gestart met de implementatie van multi, zodat inwoners zo snel mogelijk passende ondersteuning krijgen.

Daarnaast was er zowel landelijk als ook in Eindhoven veel aandacht voor de hervormingsopgave in de jeugdzorg. We investeerden in 2022 middels incidentele landelijke middelen fors in onze jeugd. We startten met het Deltaplan Jeugd en gingen aan de slag met het toekomstgericht preventief jeugdbeleid. Opvallend is het overschot op het budget voor jeugd(zorg). Dit komt niet doordat er in dit jaar minder uitgaven zijn geweest, de jeugdzorgkosten komen in 2022 nagenoeg uit op het begrote bedrag.

Wel hebben we in 2022 te maken gehad met ophogingen van het Rijksbudget. Deels doordat het Rijk incidenteel extra middelen heeft verstrekt aan gemeenten ter compensatie van de tekorten in de jeugdzorg, maar ook doordat in de loop van het jaar bleek dat het nieuwe woonplaatsbeginsel een positief financieel effect heeft gehad. Daarnaast was er landelijk sprake van vertraging bij het opstellen van de Hervormingsagenda voor de jeugdhulp, waardoor we in 2022 middelen over hebben gehouden die we conform landelijke afspraken begroot hadden voor de implementatie van maatregelen uit de Hervormingsagenda.

In de meerjarenbegroting loopt het jeugdbudget de komende jaren terug, waardoor we het overschot op jeugd in 2022 als incidenteel beschouwen.

Met de landelijke Hervormingsagenda voor de jeugdzorg en het Deltaplan jeugd zal de komende jaren worden ingezet op het verbeteren van de zorg en ondersteuning voor kwetsbare jeugdigen en gezinnen en een financieel houdbaar stelsel.

In de verantwoording over de taakvelden 6.1 t/m 6.82 leest u hoe we op de diverse beleidsonderwerpen in 2022 op onze ambities hebben ingezet. Er ligt ook een sociaal domein brede opgave om vanuit een breed perspectief en de bedoeling kijken naar de inrichting en het functioneren van het sociaal domein. De afgelopen jaren zijn er stappen gezet vanuit de beheersingsopgave, maar het is goed om vanuit de oorspronkelijke bedoeling – waarbij de inwoner centraal staat – te kijken naar de inrichting en het functioneren van het sociaal domein. Het afgelopen jaar zijn daarom de eerste stappen gezet in de vereenvoudiging en, daar waar wenselijk, digitalisering van het sociaal domein. Een belangrijk instrument hierbij is het transformatieprogramma. Via projecten zoals het Bouwdepot en met de doorbraakmethode draagt het transformatieprogramma op innovatieve wijze bij aan het verbeteren van het systeem voor de inwoner.

De realisatie van de ambities van het Sociaal Domein vonden dit jaar binnen de vastgestelde financiële kaders plaats. We hadden te maken met financiële meevallers, met name bij Jeugd, die voortkomen uit extra ontvangen rijksmiddelen. Een belangrijke kanttekening hierbij is dat we ons niet rijk moeten rekenen. De overschotten van de laatste jaren zijn grotendeels niet structureel van aard en worden veroorzaakt door incidentele middelen.

Sociale basis

De sociale basis gaat over het versterken van de veerkracht van inwoners en de sociale cohesie (het sociaal weefsel) in wijken. Het gaat over het geven en ontvangen van ondersteuning aan elkaar, in de eigen omgeving van inwoners. Het gaat over samenleven in verscheidenheid, en omzien naar elkaar waardoor ondersteuningsvragen (vroeg) opgepakt worden en erger wordt voorkomen. De sociale basis is voor èn van iedereen, is beschikbaar voor iedere Eindhovenenaar en is dus niet gericht op een specifieke doelgroep.

De waardevolle inzet van de vele vrijwilligers(organisaties), mantelzorgers en (gesubsidieerde) professionele organisaties vormen het fundament van de sociale basis. Samen met de wijkteams van Stichting WIJ Eindhoven zetten zij zich in om inwoners van Eindhoven laagdrempelig en dichtbij te ondersteunen en (verergering van) problemen te voorkomen.

Het versterken van de sociale basis is een continu proces. Net als alle jaren ondersteunden en faciliteerden we, in 2022, diverse partijen in de sociale basis middels onze subsidieregelingen en actief contractmanagement. We gaven voor het tweede jaar vorm aan de laagdrempelige voorziening basisdagbesteding. Op basis van het vastgestelde preventief jeugdbeleid '22-'26 'Geen Kinderspel' was er extra aandacht (en middelen) voor preventie

in het jeugddomein. 2022 werd gekenmerkt door de nasleep van Corona. De impact van corona is groot geweest op de vrijwilligers en organisaties in de sociale basis. Op basis van extra middelen zijn er in 2022 extra activiteiten geweest gericht op de waardering en ondersteuning van vrijwilligers. In 2022 startte Recovery College Eindhoven, een nieuwe laagdrempelige ontmoetingsplek in de sociale basis gericht op herstel na een periode van psychische ontregeling. Ook zijn er weer stappen gezet in het optimaliseren van de keten Outreachend Werk waardoor inwoners met een complexe hulpvraag eerder gerichtere ondersteuning krijgen. In 2022 is ook de doorontwikkeling gestart op gebied van kwaliteit, samenwerking en vindbaarheid en herkenbaarheid van de Onafhankelijke Cliëntondersteuning. We hebben opnieuw geïnvesteerd in een aanpak preventie en gezondheid (zie ook [taakveld 7.1 volksgezondheid](#)) en gaven in 2022 concreet invulling aan de verschillende preventieakkoorden en het mantelzorgbeleid. Vanuit de doorontwikkeling van gebiedsgericht werken keken we vanuit de behoeften in gebieden (focusgebieden Bennekel, Doornakkers en Woensel Zuid (PACT)) hoe we de sociale basis in die gebieden konden versterken. Hiertoe werkten we o.a. samen met partners binnen de aanpak 'Samenleven in Verscheidenheid'. Eindhoven is een diverse stad en maakt werk van een inclusieve samenleving waar geen plaats is voor racisme en andere vormen van discriminatie. Ook in 2022 hebben er allerhande activiteiten plaatsgevonden op basis van het uitvoeringsprogramma diversiteit en inclusie om daar concreet aan bij te dragen.

Transformatieprogramma

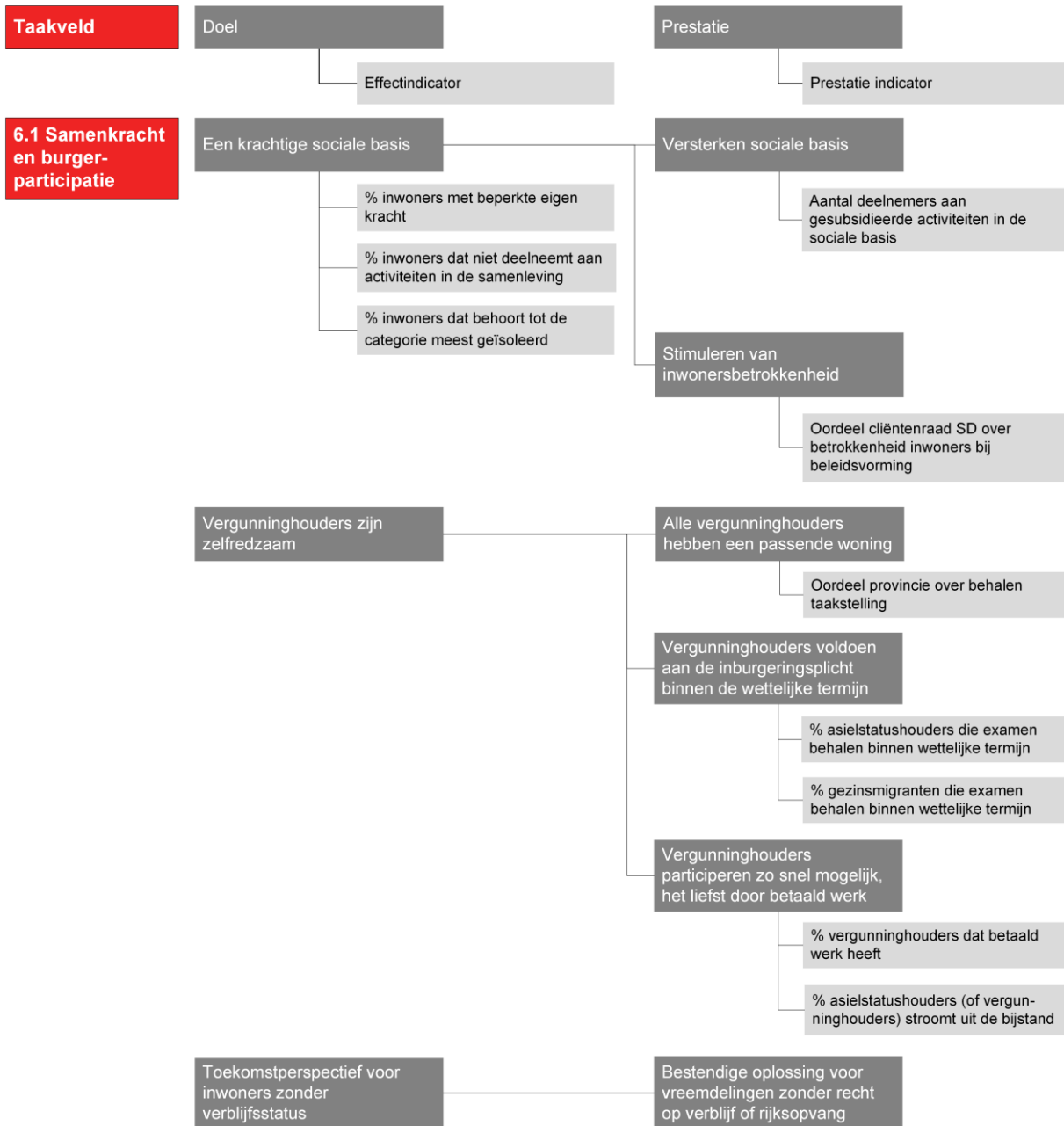
Het doel van dit programma is werken aan een toekomstbestendig sociaal domein. In 2022 zaten er circa 20 projecten in het transformatieprogramma. Deze varieerden zowel qua thema, grootte en fase waarin het project zich bevond. Zo is bijvoorbeeld de pilot voor het Bouwdepot onlangs verlengd met een tweede tranche, werd de subsidieregeling voor Inwonersinitiatieven geborgd binnen de lijn, gaat de sociale doorbraakmethode verder met een stedelijk doorbraakteam en werd het project Virtueel inkomensloket toegevoegd aan het programma. Voor de instroom van nieuwe projecten gebruikten we de transformatietool als kader, die in 2021 met de raads werkgroep transformatie sociaal domein is uitgewerkt. Verder is er verkend hoe projecten systematischer kunnen worden gemonitord en hoe er nog meer lering uit de projecten gehaald kan worden, zodat het lerende karakter een nog centraler onderdeel van het programma werd.

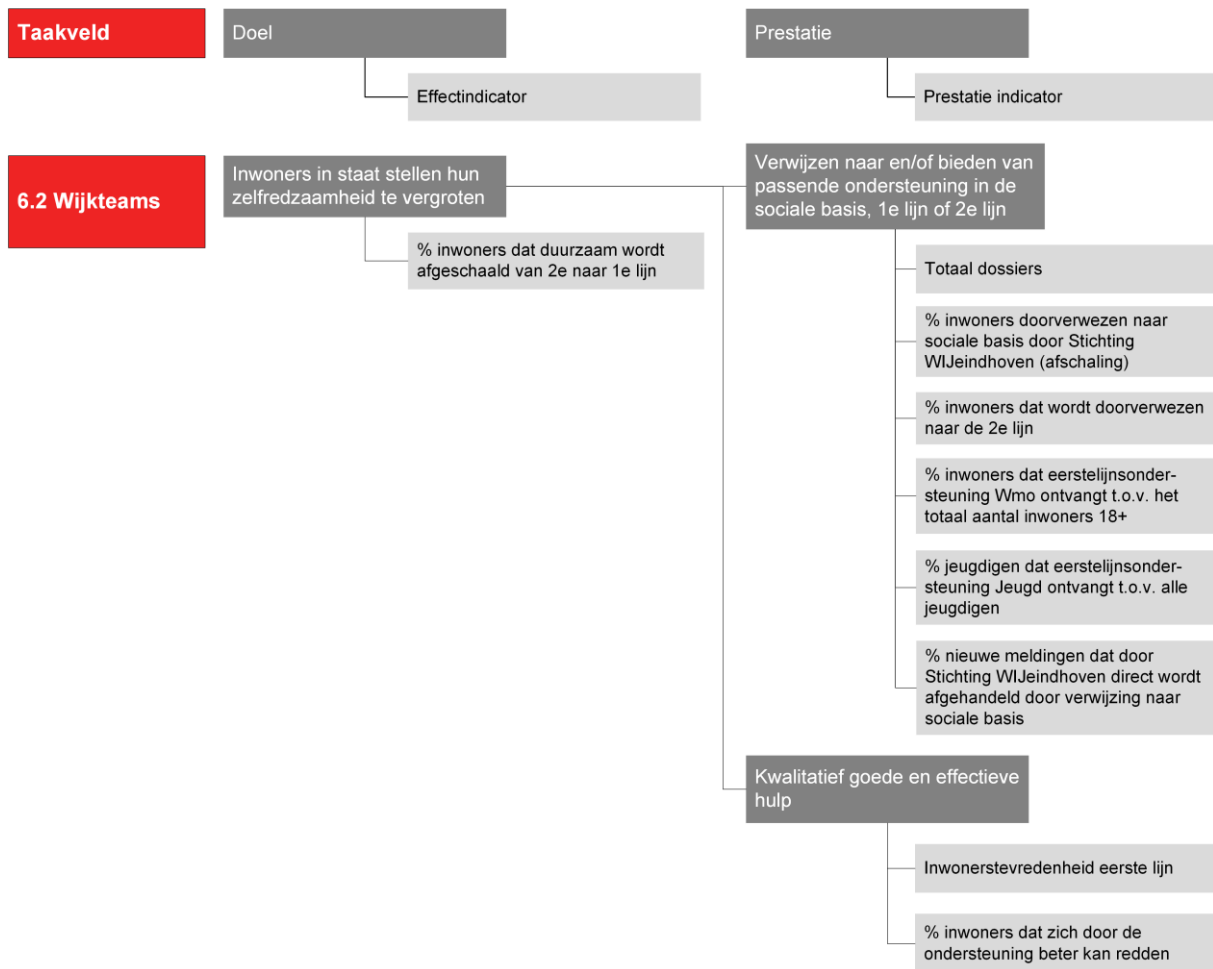
Wijkteams

Gedurende 2022 kwamen inwoners bij de wijkteams met vragen op allerlei leefgebieden. De generalisten zagen hierbij een toename van complexiteit in de casussen wat extra tijd en inzet vroeg. De complexiteit zit vooral in de vele vragen rondom geldzorgen en mentale problematiek. WIJeindhoven heeft veel ingezet op de bestendinging van Buurt in Bloei waarmee wordt gebouwd aan een sterke sociale basis. Inwoners worden hierdoor positief gestimuleerd in hun sociale contacten in de buurt. Verder heeft WIJeindhoven in 2022 meegewerkt aan een verbeterde toegang voor de inwoner. Met de Mono-Multi aanpak en het begin van Vereenvoudiging Sociaal Domein zorgen we voor een goede samenwerking in de toegang zodat de inwoner geholpen wordt, of dat nu in de sociale basis, de wijkteams of met aanvullende ondersteuning is. Zo krijgt de inwoner niet alleen passende ondersteuning, maar ook een passend 'pad' naar deze ondersteuning toe.

Ondersteuning vergunninghouders en vluchtelingen

De uitvoering van de nieuwe Wet inburgering is in 2022 gestart voor alle nieuwe inburgeraars. Daarnaast werden de inwoners die onder de oude wet vielen begeleid om volgens de oude wet in te burgeren. De landelijke besluitvorming over de Landelijke Vreemdelingen Voorziening (LVV) is een jaar uitgesteld, waardoor besluitvorming hierover pas in 2023 plaats gaat vinden.

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie

Een krachtige sociale basis

Een krachtige sociale basis kenmerkt zich door sterke gemeenschappen waarin wordt omgezien naar elkaar. Een sociaal vangnet dat je opvangt bij tegenslagen. Veerkrachtige inwoners die worden ondersteund (informeel of formeel) als dat nodig is. Blijvend investeren in de vernieuwing en het versterken van de sociale basis is essentieel vanuit het idee dat een krachtige sociale basis met passende laagdrempelige voorzieningen en een toegankelijk ondersteuningsaanbod ertoe bijdraagt dat inwoners vroegtijdig passende ondersteuning ontvangen en (verergering) van problemen voorkomen kan worden. In 2022 zijn er op diverse beleidsterreinen, en (bottom-up) vanuit buurten/gebieden concrete resultaten bereikt die hieraan bijdragen. Stellen dat dit doel 'bereikt' is, is te kort door de bocht. Het versterken van de sociale basis is een continu proces, maar er zijn wel weer stappen gezet.

Versterken sociale basis

Aandacht is in 2022 met name uitgegaan naar preventief gezondheidsbeleid, preventief jeugdbeleid, ondersteuning van vrijwilligers na corona, outreachend werk, onafhankelijke cliëntondersteuning en gebiedsgericht bouwen aan de sociale basis.

Stimuleren van inwonersbetrokkenheid

Ook in 2022 is blijvend aandacht voor inwonersparticipatie. Een mooi voorbeeld is het FOMO festival voor jongvolwassenen. Ook in gebiedsgerichte activiteiten zoals PACT Woensel Zuid en Samenleven in Verscheidenheid staat inwonerbetrokkenheid centraal

Vergunninghouders zijn zelfredzaam

We begeleiden vergunninghouders die in Eindhoven komen wonen naar een zelfredzaam bestaan binnen de inburgeringstermijn. Dat betekent dat vergunninghouders hun inburgering goed doorlopen, zoveel als mogelijk betaald werk kunnen verrichten, in staat zijn hun financiën te beheren en maatschappelijk participeren binnen de stad.

 Alle vergunninghouders hebben een passende woning

De gemeente heeft in 2022 aan haar taakstelling voldaan. Door extra inspanning zijn er 39 extra statushouders gevestigd die meetellen voor de taakstelling van 2023.

 Vergunninghouders voldoen aan de inburgeringsplicht binnen de wettelijke termijn

De wettelijke termijn van inburgering is 3 jaar. Vanaf 1 januari 2022 is de gemeente verantwoordelijk voor het inburgeringsproces van vergunninghouders. In 2024 kan dus op zijn vroegst hierover gerapporteerd worden.

 Vergunninghouders participeren zo snel mogelijk, het liefst door betaald werk

De wettelijke termijn van inburgering is 3 jaar. Vanaf 1 januari 2022 is de gemeente verantwoordelijk voor het inburgeringsproces van vergunninghouders. In 2024 kan dus op zijn vroegst hierover gerapporteerd worden.

Toekomstperspectief voor inwoners zonder verblijfsstatus

Inwoners van Eindhoven zonder verblijfsstatus worden opgevangen en waar kan begeleid naar een bestendige oplossing. Dit kan zijn: alsnog een asielpcedure voor verblijf in Nederland, terugkeer naar eigen land of doormigratie naar een ander land.

 Bestendige oplossing voor vreemdelingen zonder recht op verblijf of rijksopvang

Het bestuursakkoord in Eindhoven en het landelijke coalitieakkoord hebben een verschillende definitie gegeven aan bestendige oplossingen voor deelnemers aan de LVV. Deze discussie wordt in 2023 vervolgd.

Effect-indicatoren	Realisatie 2021	Begroting 2022	Realisatie 2022
 % inwoners met beperkte eigen kracht De streefwaarde uit de begroting is nog niet aangepast o.b.v. de nieuwe berekeningswijze van deze indicator. De lichte stijging van 15 naar 17% kan een nasleep zijn van Corona, of te maken hebben met stijgende kosten op allerlei gebieden.	15%	≤ 7%	17%
 % inwoners dat niet deelneemt aan activiteiten in de samenleving Het cijfer is ongewijzigd sinds de vorige meting in 2020. Het percentage is opgebouwd uit verschillende indicatoren uit de inwonersenquête. Noemenswaardig is dat het aantal inwoners dat vrijwilligerswerk doet is afgenomen.	-	≤ 4%	4%
 % inwoners dat behoort tot de categorie meest geïsoleerd Sinds 2020 zien we een lichte stijging van 1% per jaar. Verder terugkijkend zagen we in 2016 een score van 5%. De recente groei kan te maken hebben met corona, er kan een link liggen met de vergrijzing of het beter bespreekbaar maken van eenzaamheid	10%	≤ 5%	11%
Prestatie-indicatoren	Realisatie 2021	Begroting 2022	Realisatie 2022
 Aantal deelnemers aan gesubsidieerde activiteiten in de sociale basis We hebben onze subsidiepartners (n=162) gevraagd een inschatting te geven van het aantal unieke inwoners dat zij in 2022 hebben bereikt. 124 organisaties hebben een cijfer aangeleverd. De optelsom zal (erg) veel dubbelingen bevatten.	-	ntb	227.145
 Oordeel cliëntenraad SD over betrokkenheid inwoners bij beleidsvorming Dit cijfer is anders tot stand gekomen dan in 2021 waardoor je niet kunt spreken van een afname. Dit jaar is een gemiddelde genomen van de cijfers op een aantal onderdelen uit de eigen evaluatie van de CRSD m.b.t. hun werkzaamheden en functioneren.	7,4	7	7
 Oordeel provincie over behalen taakstelling We scoren groen op het overzicht van de provincie. De taakstelling is gehaald, zelfs 39 statushouders extra gehuisvest. Deze tellen mee voor de taakstelling van 2023.	-	groen/oranje	groen
 % asielstatushouders die examen behalen binnen wettelijke termijn De nieuwe Wet Inburgering is in 2022 gestart, de wettelijke termijn voor inburgering is 3 jaar. Vanaf 2024 zijn de eerste cijfers bekend.	-	-	nnb

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2021	Begroting 2022	Realisatie 2022
 % gezinsmigranten die examens behalen binnen wettelijke termijn De nieuwe Wet Inburgering is in 2022 gestart, de wettelijke termijn voor inburgering is 3 jaar. Vanaf 2024 zijn de eerste cijfers bekend.	-	-	nnb
 % vergunninghouders dat betaald werk heeft De nieuwe Wet Inburgering is in 2022 gestart, de wettelijke termijn voor inburgering is 3 jaar. Vanaf 2024 zijn de eerste cijfers bekend.	-	50%	nnb
 % asielstatushouders (of vergunninghouders) stroomt uit de bijstand De wettelijke termijn van inburgering is 3 jaar, omdat de nieuwe Wet Inburgering in 2022 is gestart is de realisatie nog niet bekend.	-	40%	nnb

In 2022 hebben we ons vooral gericht op:

- Nieuwe wet Inburgering:
In 2022 zijn we gestart met de nieuwe Wet Inburgering voor de nieuwkomers vanaf 2022. Daarnaast hebben we ook de mensen begeleid die nog onder de oude wet vallen. Dit was in 2022 nog de grootste groep.
- Landelijke Vreemdelingen Voorziening:
De pilot LVV is verlengd tot en met 2023, in 2023 wordt deze bestendigd en geregionaliseerd.

 Exploitatie x € 1.000	Begr. prim.	Begroting	Realisatie	Afwijking
	2022 (nov '21)	2022 (dec '22)	2022	2022
Lasten	32.524	50.239	43.270	6.969
Baten	-3.150	-24.988	-29.126	4.138
Mutatie reserves (TV 0.10)	1	3.792	9.480	-5.688
Saldo	29.375	29.043	23.624	5.419

Toelichting afwijking exploitatie (x € 1.000)	Lasten	Baten	Mutatie reserve	Afwijking	
Sociale basis: initiatieven gericht op jeugd en jongeren	619	-	-	619	incidenteel
In de oorspronkelijke meerjarenbegroting van het programma werd rekening gehouden met een financiële piek in het eerste jaar (2022). Dat is gewijzigd vanwege uitvoerige analyse en behoefte in de stad en zorgvuldige bekostigingsvormen. Zoals verwacht is nu een groot deel van de bestedingsruimte door meerjarige projecten en initiatieven reeds benut voor de komende jaren.					
Sociale basis: energievergoeding voor sociaal maatschappelijke partners	555	-	-	555	incidenteel
De compensatiebehoefte bij de maatschappelijke partners is -ondanks alarmerende signalen uit het veld- uiteindelijk sterk achtergebleven bij de verwachte vraag. Op basis van een rondvraag bij onze partners verwachten wij een toenemende behoefte aan ondersteuning in 2023.					
Sociale basis: coronamiddelen	445	-	-445	-	incidenteel
Betreft (1) initiatieven gericht op stimulering vrijwilligers en (2) het maatschappelijk ondersteuningsfonds voor partners in de sociale basis. De initiatieven gericht op stimulering vrijwilligers hebben plaatsgevonden en het fonds was gedurende het jaar beschikbaar. De werkelijke kosten zijn uiteindelijk achtergebleven bij de begrote kosten. Ook de gerealiseerde ondersteuning vanuit het ondersteuningsfonds is achtergebleven bij de verwachtingen, welke mede waren gebaseerd op signalen vanuit het veld. De onderbesteding vloeit terug naar de gemeentelijke coronamiddelen.					
Transformatieprogramma Sociale basis	1.534	-	-1.534	-	incidenteel
Bij raadsbesluit (2021) is ingestemd met het Transformatieprogramma sociale basis 2021-2025 en daarbij met een reserve met egaliseringsfunctie. Projecten (en daarmee kosten) zijn jaar overstijgend. Het gerealiseerde (jaar)overschot vloeit naar deze egaliseringsreserve.					
Migratie	1.259	1.501	409	3.169	incidenteel
Het positieve resultaat op de lasten is vooral te danken aan extra rijksmiddelen die wij gedurende 2022 hebben ontvangen voor inburgering. Het positieve resultaat op de baten wordt vooral veroorzaakt door een specifieke uitkering 2022 voor de Landelijke Vreemdelingen Voorzieningen (LVV) die afgelopen december is ontvangen en niet meer in de begroting kon worden verwerkt. Hierdoor kon ook een reservering van € 409.000 voor 2023 niet worden geëffectueerd. Aan de raad wordt voorgesteld een deel van het jaarrekeningresultaat 2022 (€ 409.000) te bestemmen voor voortzetting van de LVV-pilot in 2023.					

Toelichting afwijking exploitatie (x € 1.000)	Lasten	Baten	Mutatie reserve	Afwijking
Opvang ontheemden Oekraïne	1.570	2.516	-4.086	- incidenteel
Voor de opvang van ontheemden ontvangen wij voor de gemaakte uitgaven vanuit het Rijk een (norm)vergoeding. Omdat de in totaal ontvangen normvergoeding hoger is dan de gemaakte uitgaven resteert een positief saldo van € 4,1 miljoen. Dit bedrag wordt in de reserve gestort.				
Overig	987	122	-33	1.076
SALDO	6.969	4.139	-5.689	5.419

6.2 Wijkteams

Inwoners in staat stellen hun zelfredzaamheid te vergroten

Stichting WIJeindhoven zet zich in op de brede onderwerpen van het Sociaal Domein. In lijn met de visie WIJeindhoven zoeken generalisten naar duurzame oplossingen op maat. Door het bieden van ondersteuning en het verwijzen naar passende ondersteuning stellen we, samen met Stichting WIJeindhoven en andere partners, onze inwoners in staat hun zelfredzaamheid te vergroten en mee te laten doen aan de samenleving. Dat doen we bijvoorbeeld door middel van Buurt in Bloei, maar ook door inzet van ondersteuning in de sociale basis of de tweede lijn. Hoewel altijd wordt ingezet op het vergroten van de zelfredzaamheid is dit niet voor elke inwoner mogelijk of wordt het niet als zodanig ervaren.

Verwijzen naar en/of bieden van passende ondersteuning in de sociale basis, 1e lijn of 2e lijn

De ondersteuningsvragen bij WIJeindhoven zijn toegenomen in aantal en complexiteit, wat betekent dat inwoners vaak langer moeten wachten op contact met een generalist van WIJeindhoven. Ook blijven generalisten langer betrokken bij lopende casussen.

Kwalitatief goede en effectieve hulp

Inwoners zijn zeer tevreden over de hulp van WIJeindhoven, zo blijkt uit het eigen onderzoek van WIJeindhoven. Dit onderzoek is in 2022 niet gevalideerd met een gemeentelijk onderzoek vanwege ontbrekende privacyafspraken.

Effect-indicatoren	Realisatie 2021	Begroting 2022	Realisatie 2022
% inwoners dat duurzaam wordt afgeschaald van 2e naar 1e lijn Gegevens zijn niet beschikbaar.	nmb	40%	nmb

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2021	Begroting 2022	Realisatie 2022
Totaal dossiers De dossiers zijn complexer geworden en wachttijden bij zorgaanbieders langer. Hierdoor is WIJeindhoven langer betrokken bij lopende dossiers.	26.383	25.000	22.969
% inwoners doorverwezen naar sociale basis door Stichting WIJeindhoven (afschaling) Inwoners worden opgevangen in de sociale basis waar mogelijk.	16%	18%	19%
% inwoners dat wordt doorverwezen naar de 2e lijn Er wordt gebruik gemaakt van de sociale basis waar mogelijk, en aanvullende ondersteuning gevraagd waar nodig.	-	48%	37,8%
% inwoners dat eerstelijns-ondersteuning Wmo ontvangt t.o.v. het totaal aantal inwoners 18+ 6.625 inwoners kregen in 2022 hulp in de eerste lijn Wmo. 'Slapende' dossiers zijn afgesloten en zijn dus niet meer meegenomen in totaal.	-	5,3%	3,5%
% jeugdigen dat eerstelijns-ondersteuning Jeugd ontvangt t.o.v. alle jeugdigen Er werden 3.451 jeugdigen in de eerste lijn ondersteund in 2022. Zie 6.72 Maatwerkdienstverlening 18- voor realisatie.	-	12%	nmb
% nieuwe meldingen dat door Stichting WIJeindhoven direct wordt afgehandeld door verwijzing naar sociale basis In 2022 is dit cijfer verkeerd begroot vanwege foutieve informatie uit het systeem. Vanaf 2023 staat deze indicator op 30%.	-	50%	29%
Inwonerstevredenheid eerste lijn Op basis van eigen onderzoek WIJeindhoven. Gemeente heeft dit niet kunnen valideren door ontbrekende privacyafspraken.	63%	70%	82%

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2021	Begroting 2022	Realisatie 2022
 % inwoners dat zich door de ondersteuning beter kan redden Onderzoek door gemeente over dienstverlening WIJeindhoven ontbreekt. Uit onderzoek van WIJeindhoven zelf blijkt dat inwoners zich beter kunnen redden.	60%	63%	nmb

In 2022 hebben we ons vooral gericht op:

- Verbeteren samenwerkingsketen Veilig Thuis en Jeugdbescherming:
Er is een verbeterproces ingericht en in afronding. Samen met partners is een aanpak Ouderenmishandeling opgeleverd. Eindevaluatie 'Veilig Thuis' geeft een positief resultaat.
- De uitbreiding en bestending van Buurt in Bloei:
WIJeindhoven geeft steeds meer inwoners een waardevolle plek in de samenleving. De buurtbus wordt dagelijks ingezet en is beschikbaar in de sociale basis. De samenwerking met de sociale basis kreeg een boost.
- Uitwerking en implementatie van triage Mono Multi / toegang:
WIJeindhoven en Gemeente Eindhoven hebben samengewerkt aan de triage en invulling van het Mono-Multi proces. Snel waar kan, uitgebreid waar nodig. Wat Telt wordt hierbij altijd ingezet.
- Inzetten op preventie :
Er is sneller hulp bij sprake van beginnende schulden. WIJeindhoven gaat in gesprek met mensen en biedt ondersteuning. Dit is onderdeel geworden van de vaste werkwijze.

 Exploitatie x € 1.000	Begr. prim.	Begroting	Realisatie	Afwijking
	2022 (nov '21)	2022 (dec '22)	2022	2022
Lasten	32.441	34.604	33.881	723
Baten	0	0	-92	92
Mutatie reserves (TV 0.10)	0	-1.800	-1.890	90
Saldo	32.441	32.804	31.899	905

Toelichting afwijking exploitatie (x € 1.000)	Lasten	Baten	Mutatie reserve	Afwijking	
Kinderopvangtoeslagenaffaire	-90	92	90	92	incidenteel
Jaarlijks ontvangen we van het Rijk een bedrag voor de uitvoeringskosten van de Kinderopvang toeslagenaffaire (KOT). Dit bedrag is bestemd voor de afhandeling van de (potentieel) gedupeerden KOT gedurende de periode t/m 2025. Aan de raad wordt voorgesteld het overschot in 2023 te bestemmen voor voortzetting van het project.					
Extra inzet WIJeindhoven	869	-	-	869	incidenteel
Voor het programma Deltaplan Jeugd wordt het merendeel van de projecten begin 2023 opgestart, hierdoor is € 619.000 niet ingezet. Voor de opvang vluchtelingen Oekraïne heeft WIJeindhoven geen aanspraak op extra budget (€ 250.000) gemaakt. Inzet is binnen het verstrekte subsidiebudget opgepakt.					
Overig	-56	-	-	-56	
SALDO	723	92	90	905	

Werk en inkomen

Met ons arbeidsmarktbeleid hebben we economische ontwikkelingen in onze regio gestimuleerd om te komen tot duurzame werkgelegenheid voor onze inwoners. Bij het Huis naar Werk zijn er 1.600 ondersteuningsvragen gesteld en zijn ruim 700 inwoners geholpen met een interventietraject. Deze aantallen liggen flink hoger dan in de andere arbeidsmarktregio's. Inwoners zijn hierbij ondersteund van werk naar werk, van school naar werk en van werkzoekend/uitkeringsgerechtigd naar werk.

Er was een enorme krapte op de arbeidsmarkt in veel sectoren. Daardoor waren er veel baankansen voor onze inwoners. Toch zien we dat bij-, her- en omscholing steeds belangrijker wordt. Mede door inwoners snel aan het werk te helpen bij UWV, Huis naar Werk en WIJeindhoven, is de instroom in de bijstand lager was dan voorzien.

Dat hebben we met partners als UWV, Huis naar Werk en WIJeindhoven gedaan. Ook is een grotere uitstroom uit de bijstand naar werk gerealiseerd dan voorzien werd.

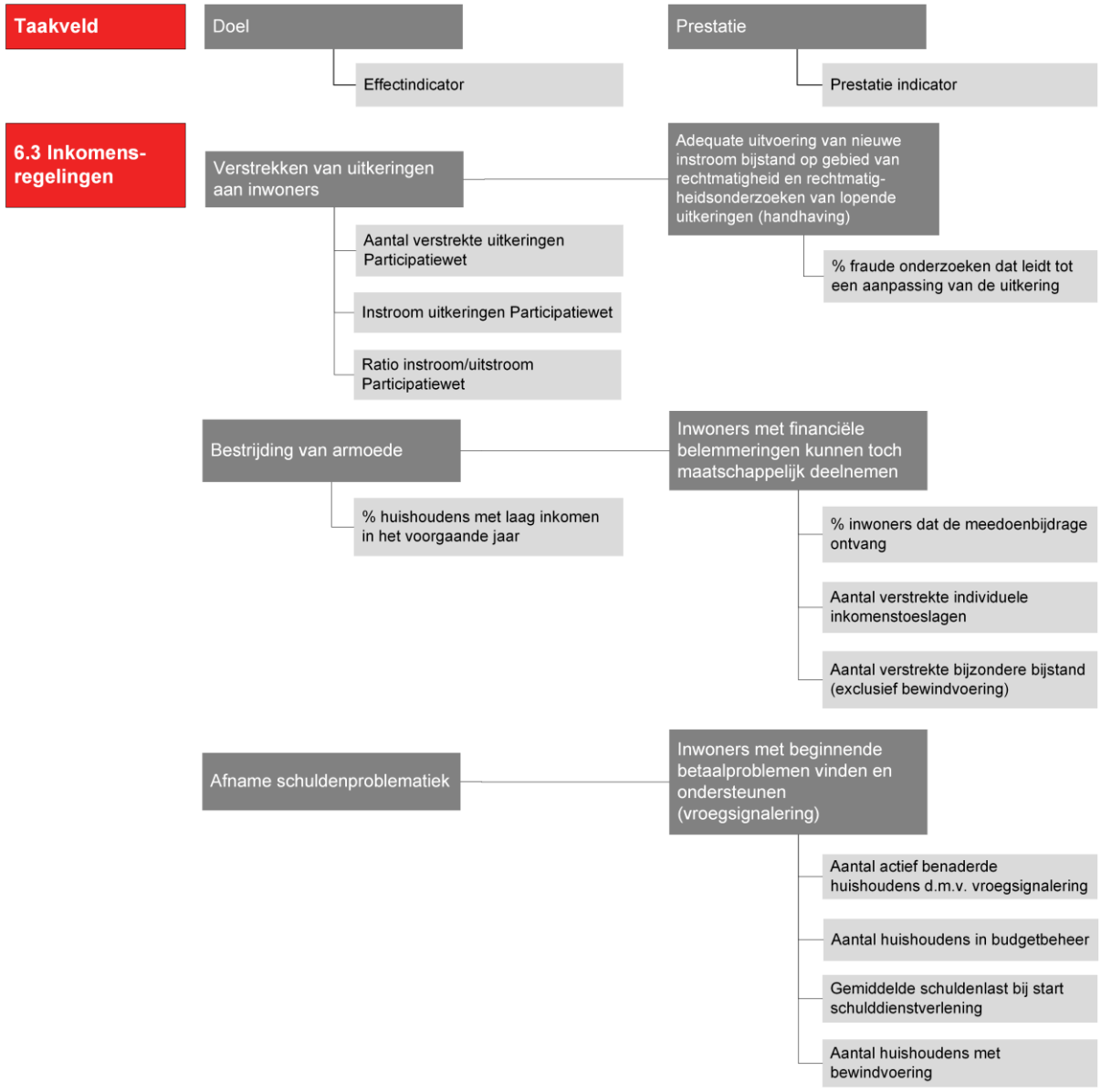
Wel constateren we dat inwoners die bijstandsafhankelijk worden een grotere afstand tot de arbeidsmarkt hebben. Een goede ondersteuning en begeleiding wordt daarom belangrijker. Om duurzaamheid te borgen hebben we meer werknemers ondersteund door jobcoaches vanuit onder meer Ergon en het Werkgelegenheidsteam. Daarnaast wordt door Ergon en het Werkgelegenheidsteam met de werkgever vaker meegedacht over jobcreation, jobcarving en jobcrafting. Het werkgelegenheidsteam heeft diverse werkgelegenheidsprojecten ontwikkeld in alle sectoren en heeft diverse activiteiten in samenspraak met werkgevers georganiseerd als open hiring, workshops, rondleidingen en banenmarkten. Door een lagere instroom en de effecten van de coronacrisis is een lager aantal inwoners met een arbeidsbeperking bij of via Ergon geplaatst met loonkostensubsidie of via beschermt werk.

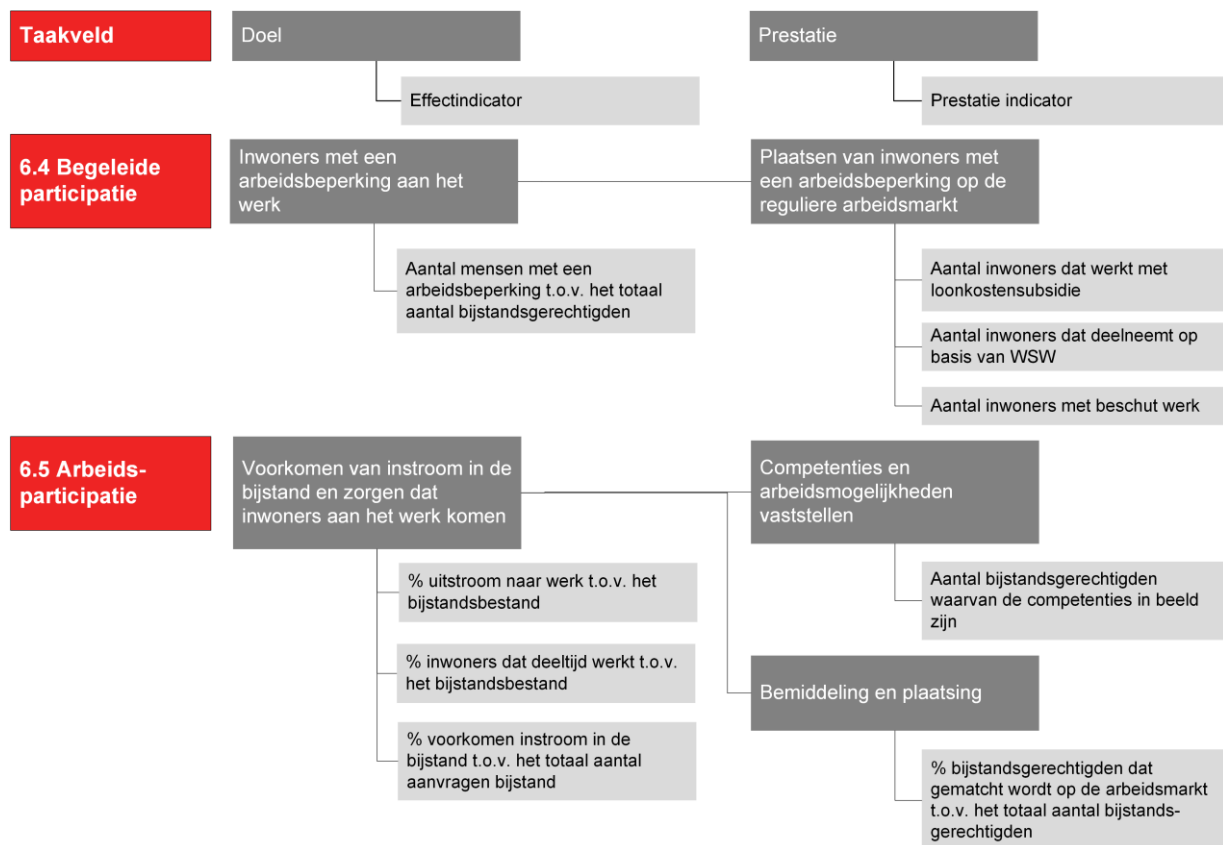
In 2022 zijn belangrijke verbeteringen doorgevoerd in het netwerk van Werk en Inkomen. Voor inwoners die bijstand aanvragen wordt een gezamenlijk gesprek 'Mijn weg naar werk' door Ergon/WIJeindhoven georganiseerd. Daarnaast wordt goede nazorg geboden voor bijstandsgerechtigden die uitstromen. Ook zijn er verschillende evenementen georganiseerd die succesvol waren zoals de wijk-vierdaagse en de passie voor werk markt.

Voor inwoners die de bijstandsuitkering nodig hebben, hebben we ervoor gezorgd dat zij beter ondersteund worden bij hun aanvraag door hen proactief te benaderen. We hebben veel aandacht besteed aan de bejegening en de ondersteuning. Onze dienstverlening heeft in het teken gestaan van het veel meer oog hebben voor de menselijke maat en het tijdig en passend voorzien van een inkomen. Ook werken we met de omgekeerde toets waarbij we meer naar de bedoeling van de Participatiewet kijken. We zagen hierdoor dat er minder aanvragen buiten behandeling werden gesteld of werden afgewezen. Ook het aantal bezwaarschriften was lager. We merken ook de eerste positieve effecten van de sociale weegtafel.

De armoede- en schuldenaanpak heeft in 2022 in het teken gestaan van het borgen van de bestaanszekerheid van inwoners in een periode waarin de kosten van het levensonderhoud, en dan met name voor energie, hard stegen. Veel aandacht is uitgegaan naar het verstrekken van de energietoeslag. Naast de uitvoering van de landelijke regeling hebben inwoners met een toekenning Meedoenbijdrage een lokale energietoeslag ontvangen. Samen met netwerkpartners is geïnvesteerd in de communicatie rondom de energietoeslag en de Meedoenbijdrage, met als gevolg dat het bereik flink is gestegen. Op basis van de meest recente cijfers hebben we bijna 80% van de doelgroep in beeld, hetgeen nog zal stijgen omdat een aantal aanvragen nog in behandeling zijn. Verder hebben we onze aanpak vroegsignalering geborgd in de uitvoering. We hebben ruim 13.000 inwoners actief benaderd op basis van signalen van betalingsachterstanden door schuldeisers. Door inwoners vroegtijdig hulp te bieden willen we ernstige betaalproblemen van inwoners zoveel mogelijk voorkomen. Het effect hiervan is helaas nog niet zichtbaar in het gemiddelde schuldbedrag, dat wordt gekleurd door een aantal hoge uitschieters, en ook wordt hulp niet altijd meteen geaccepteerd.

Daarnaast hebben we het afgelopen jaar, samen met onze sociale partners, geïnvesteerd in de kwaliteit van onze integrale dienstverlening, met als doel de laagdrempeligheid, effectiviteit en klantbeleving te vergroten. Extra aandacht is daarbij uitgegaan naar het budgetbeheer en de samenwerking met bewindvoerders, voor inwoners die hun geldzaken (tijdelijk) niet zelf ter hand kunnen nemen. Ook het nazorgaanbod hebben we herzien en verbeterd, zodat mensen tijdens en na de schuldregeling een steun in de rug ervaren en waar kan geholpen worden om het beheer over hun financiële administratie weer zelf op te pakken. Landelijke initiatieven zoals het schuldenknooppunt en de rode knop, waarbij we als gemeente zijn aangesloten, helpen ons om de hulpverlening aan inwoners te versnellen en te vereenvoudigen. Ook zijn we gestart met financiële educatie in 45 klassen in het voortgezet onderwijs. Dit betreft een pilot die in 2023 wordt geëvalueerd.

6.3 Inkomensregelingen

-
Verstrekken van uitkeringen aan inwoners
 Op grond van de Participatiewet verstrekken we bijstandsuitkeringen aan inwoners die daar recht op hebben. We willen deze uitkering zo snel mogelijk verstrekken aan de mensen die daar recht op hebben zodat er geen schulden ontstaan. Daarom worden mensen die dat nodig hebben adequaat ondersteund bij hun aanvraag en behandelen we hen correct.
-
Adequate uitvoering van nieuwe instroom bijstand op gebied van rechtmatigheid en rechtmatigheidsonderzoeken van lopende uitkeringen (handhaving)

 Bij de instroom van de uitkering wordt conform de Participatiewet het recht op bijstand vastgesteld. Als er gerede twijfel was, hebben er onderzoeken plaatsgevonden naar het recht op bijstand van lopende uitkeringen. Bij al deze beoordelingen wordt de methodiek van de omgekeerde toets toegepast om maatwerk te kunnen toepassen. Het aantal bezwaren is fors gedaald.
-
Bestrijding van armoede
 Met de publiek-private partners stellen we een agenda van de stad op om armoede en schulden te voorkomen en waar nodig te bestrijden.
-
Inwoners met financiële belemmeringen kunnen toch maatschappelijk deelnemen

 Deze indicator is gericht op de Meedoenbijdrage, de IIT, de IST, de kindregelingen en de CZG. Het bereik van m.n. de Meedoenbijdrage stijgt, hetgeen het resultaat is van langdurige inzet op communicatie en de verbinding met de energietoeslag.
-
Afname schuldenproblematiek
 De Werkplaatsen Financiën XL financieren we structureel, waardoor ze een structureel onderdeel blijven van de ketensamenwerking schulddienstverlening.
-
Inwoners met beginnende betaalproblemen vinden en ondersteunen (vroegsignalering)

 Maandelijks ontvangen we zo'n duizend achterstandsmeldingen van vaste lasten partners op basis waarvan we inwoners een hulpaanbod doen. De pilot is afgerond, vroegsignalering is regulier aanbod.

Effect-indicatoren	Realisatie 2021	Begroting 2022	Realisatie 2022
<p>● Aantal verstrekte uitkeringen Participatiewet</p> <p>We hebben een daling van het bijstandsbestand van 77 gerealiseerd. Dit komt door een goede preventie en de uitstroom naar werk, mede vanwege de gunstige economische omstandigheden.</p>	6.308	6.891	6.231
<p>● Instroom uitkeringen Participatiewet</p> <p>De na-ijleffecten van de coronacrisis zijn meegevallen. Als gevolg van de economische groei en de krapte op de arbeidsmarkt waardoor er zeer veel vacatures zijn, zijn minder mensen bijstandsafhankelijk geworden.</p>	1.381	1.680	1.170
<p>● Ratio instroom/uitstroom Participatiewet</p> <p>De instroom in de bijstand was lager dan verwacht. Daarnaast hebben we onze doelstelling op het gebied van uitstroom naar werk ruimschoots gerealiseerd. De ratio instroom/uitstroom is daardoor gunstig.</p>	0,9	1,11	0,94
<p>● % huishoudens met laag inkomen in het voorgaande jaar</p> <p>Daling t.o.v. 2021, hetgeen mogelijk te verklaren is door de gunstige arbeidsmarkt voor werkzoekenden. Begroting 2022 was gebaseerd op een niet correct realisatiecijfer 2021.</p>	9 %	8,1%	8,3%

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2021	Begroting 2022	Realisatie 2022
<p>● % fraude onderzoeken dat leidt tot een aanpassing van de uitkering</p> <p>Alleen als er concrete signalen voor waren is er onderzoek gedaan. Door gericht te werken is het percentage daarom hoger. Eerst wordt administratief onderzoek gedaan. Naar aanleiding daarvan kan verdiepend onderzoek gedaan worden.</p>	49%	30%	44%
<p>● % inwoners dat de meedoenbijdrage ontvang</p> <p>Dit betreft het cijfer op 31-12. Dit is niet definitief, tot april 2023 worden aanvragen verwerkt, omdat veel aanvragen einde 2022 zijn ingediend. Laatste cijfer van aantal rechthebbenden (120%) volgens CBS dateert van 2021.</p>	???	82,2%	79%
<p>● Aantal verstrekte individuele inkomenstoelagen</p> <p>Deze indicator blijft min of meer stabiel, omdat het gaat over mensen in langdurige armoede. In 2022 is het aantal verstrekte IIT licht gedaald, wellicht onder invloed van de arbeidsmarkt.</p>	4.119	4.050	4.010
<p>● Aantal verstrekte bijzondere bijstand (exclusief bewindvoering)</p> <p>Aantal verstrekkingen is enorm gestegen onder invloed van de energietoeslag die in meerdere tranches is verstrekt. Wanneer we kijken naar het aantal verstrekking buiten de energietoeslag zien we geen stijging.</p>	7.337	2.900	73.754
<p>● Aantal actief benaderde huishoudens d.m.v. vroegsignalering</p> <p>Forse stijging t.o.v. 2021 conform verwachting. Vroegsignalering is inmiddels geïmplementeerd bij WIJeindhoven en de gemeente, het aantal convenantpartners sinds vorig jaar verder uitgebreid.</p>	8.254	500	13.213
<p>● Aantal huishoudens in budgetbeheer</p> <p>Conform het beleidsplan is ingezet op een stijging van het aantal mensen in budgetbeheer. Ondanks dat het begrote streefcijfer niet is behaald, is er een forse stijging zichtbaar van het aantal huishoudens in budgetbeheer t.o.v. 2021.</p>	522	1.210	1150
<p>● Gemiddelde schuldenlast bij start schulddienstverlening</p> <p>Deze indicator wordt gekleurd door een klein aantal zeer hoge uitschieters, waardoor deze minder valide is.</p>	63.870	45.000	161.000
<p>● Aantal huishoudens met bewindvoering</p> <p>De verwachte daling van het aantal huishoudens met bewindvoering is ingezet, echter minder hard dan vooraf begroot.</p>	2.910	2.800	2850

In 2022 hebben we ons vooral gericht op:

- Rechtmatige, snelle toekenning van bijstand:

De uitkeringen wordt rechtmatig verstrekt. Als gevolg van toepassing van de omgekeerde toets zijn er minder afwijzingen en buiten behandeling stellingen. De doorlooptijden zijn iets opgelopen door toepassing van de omgekeerde toets omdat we inzetten op meer persoonlijk contact en we inwoners meer ruimte geven om informatie te geven m.b.t. het recht op uitkering.

- Correcte bejegening:
We werken met de omgekeerde toets en zorgen ervoor dat inwoners beter ondersteund worden bij hun (aan)vragen. De resultaten daarvan zijn dat er minder afgewezen of buiten behandeling gelaten aanvragen zijn en er minder bezwaarschriften gekomen zijn.
- Naleving:
Er wordt maatwerk toegepast. Daar waar sprake is van onbedoelde of onbewuste vergissingen worden geen boetes opgelegd.
- Vergroten van het bereik van en de toegang tot de minimaregelingen:
Het bereik is sterk gestegen, dit onder invloed van de energietoeslag en de communicatie hierover aan onze inwoners.
- Vroegsignalering ter voorkoming van problematische schulden:
Vroegsignalering is geborgd in onze dienstverlening, 13.000 inwoners hebben een hulpaanbod ontvangen.

 Exploitatie x € 1.000	Begr. prim.	Begroting	Realisatie	Afwijking
	2022 (nov '21)	2022 (dec '22)	2022	2022
Lasten	141.985	159.249	159.287	-38
Baten	-121.049	-121.049	-107.986	-13.063
Mutatie reserves (TV 0.10)	0	7.460	-1.067	8.527
Saldo	20.936	45.660	50.234	-4.574

Toelichting afwijking exploitatie (x € 1.000)	Lasten	Baten	Mutatie reserve	Afwijking	
Energietoeslag Met het reserveringsdossier 2022 is een bedrag naar het jaar 2023 overgeheveld, echter de toeslag is alsnog in 2022 uitgekeerd waardoor de begrote reservering in werkelijkheid lager is.	-8.446	-	8.446	-	incidenteel
Meedoenbijdrage De uitbetaling van de meedoenbijdrage 2022 is gekoppeld aan de aanvragen voor de lokale energietoeslag 2022. Dit heeft tot gevolg dat er meer inwoners gebruik hebben gemaakt van de meedoenbijdrage.	-927	3	-	-924	structureel
Bijzondere Bijstand Ondanks een lichte toename van het aantal aanvragen incidentele bijzondere bijstand is het budget niet volledig benut. Hogere ontvangsten door terugvorderingen en aflossingen.	274	255	-	529	incidenteel
Bijstandsverlening Zelfstandigen (BBZ) Laag aantal reguliere aanvragen BBZ en uitstel van terugbetaling van openstaande vorderingen of alsnog, na toetsing, het omzetten van een openstaande lening in een uitkering.	1.073	-1.978	-	-905	incidenteel
Voorziening Dubieuze Debiteuren Het saldo van de mutaties op de voorziening dubieuze debiteuren en het feit dat we minder terugvorderen dan geraamd levert een nadeel op. Dit is mogelijk een gevolg van het afschaffen van de kostendelersnorm en de omgekeerde toets.	-	-333	-	-333	incidenteel
BUIG rijksbijdrage Dit nadeel ontstaat door dalende inkomsten van de BUIG rijksbijdrage als gevolg van een daling van het bijstandbestand en een gunstige economie.	-	-10.770	-	-10.770	incidenteel
Participatiewet Tegenover een geraamde stijging van 167 bijstandsgerechtigden staat een gerealiseerde daling van 77 van het bijstandbestand. Dit levert een voordeel op van € 8,1 miljoen.	8.115	-	-	8.115	incidenteel
TOZO Als gevolg van extra inhuur en afrekeningen van het Rijk 2020 tm 2022 waar geen rekening mee was gehouden ontstaat er een incidenteel tekort van € 604.000.	-167	-437	-	-604	incidenteel
Overig	40	197	81	318	
SALDO	-38	-13.063	8.527	-4.574	

6.4 Begeleide participatie

Inwoners met een arbeidsbeperking aan het werk

Inwoners met een arbeidsbeperking (die niet het sociaal minimum kunnen verdienen door een structurele beperking) werken via de Wsw, met loonkostensubsidie of beschut. Sinds 2015 is de Wsw een afbouwregeling en worden loonkostensubsidie en beschut werken ingezet.

Plaatsen van inwoners met een arbeidsbeperking op de reguliere arbeidsmarkt

Als gevolg van de krapte op de arbeidsmarkt (veel mensen worden regulier geplaatst, zonder loonkostensubsidie) en het iets lagere aantal aanmeldingen is er druk op de plaatsingen voor mensen met een arbeidsbeperking.

Effect-indicatoren	Realisatie 2021	Begroting 2022	Realisatie 2022
Aantal mensen met een arbeidsbeperking t.o.v. het totaal aantal bijstandsgerechtigden De realisatie is iets lager, met name omdat de afbouw van de Wsw vanwege pensioen etc. sneller ging dan voorzien.	25,6	26,5	25,7

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2021	Begroting 2022	Realisatie 2022
Aantal inwoners dat werkt met loonkostensubsidie Door de gunstige economische omstandigheden zijn veel mensen regulier (zonder loonkostensubsidie) geplaatst. Daarnaast was de instroom van mensen met een arbeidsbeperking lager dan voorzien.	558	651	575
Aantal inwoners dat deelneemt op basis van WSW De uitstroom uit de Wsw door natuurlijke uitstroom (bijvoorbeeld pensioen) was hoger dan voorzien. Dit is een landelijke tendens, de afbouw gaat sneller dan werd voorzien.	1.043	1.091	976
Aantal inwoners met beschut werk Als gevolg van een lagere instroom en een laag aantal indicaties dat afgegeven wordt door het UWV is het aantal mensen dat werkt in het kader van beschut werk bij/via Ergon lager.	67	80	68

In 2022 hebben we ons vooral gericht op:

- Mensen met een arbeidsbeperking plaatsen bij of via Ergon:
Het aantal plaatsingen loopt iets achter. We werken aan een plan om het aantal plaatsingen te verhogen.
- Plaatsen zo dicht mogelijk tegen de reguliere arbeidsmarkt:
We hebben mensen zo regulier mogelijk geplaatst, met name bij de doelgroep Participatiewet is dit volledig gerealiseerd. De Wsw-doelgroep blijft iets achter in deze taakstelling.
- Prestatie-afspraken:
Het aantal plaatsingen van mensen met een arbeidsbeperking is iets achtergebleven. We werken aan een plan om de instroom te verhogen.

Exploitatie x € 1.000	Begr. prim.	Begroting	Realisatie	Afwijking
	2022 (nov '21)	2022 (dec '22)	2022	2022
Lasten	34.018	35.907	35.920	-13
Mutatie reserves (TV 0.10)	952	121	121	0
Saldo	34.970	36.028	36.041	-13

Toelichting afwijking exploitatie (x € 1.000)	Lasten	Baten	Mutatie reserve	Afwijking
Overig	-13	-	-	-13
SALDO	-13	-	-	-13

6.5 Arbeidsparticipatie

Voorkomen van instroom in de bijstand en zorgen dat inwoners aan het werk komen

Daar waar mogelijk proberen we mensen naar werk te helpen, vóórdat ze bijstandsafhankelijk worden. Zo hebben we projecten samen met het UWV waarbij we WW-gerechtigden die naar verwachting gaan doorstromen naar bijstand bemiddelen naar werk. Ook Stichting WIJeindhoven zet zich in om uitkeringsafhankelijkheid te voorkomen.

Competenties en arbeidsmogelijkheden vaststellen

We constateren dat de mensen die in de huidige arbeidsmarkt nog niet aan het werk zijn meer ondersteuning nodig hebben. In het kader van innovatie zoeken we de verbinding met het project Passport for Work (PFW).

Bemiddeling en plaatsing

We constateren dat inwoners meer ondersteuning nodig hebben. Dat doen we door het bieden van onder meer arbeidsmarktorientatie, workshops, begeleiding, jobcoaching en nazorg.

Effect-indicatoren	Realisatie 2021	Begroting 2022	Realisatie 2022
<p> % uitstroom naar werk t.o.v. het bijstandsbestand</p> <p>Door verbeteringen in het netwerk Werk en Inkomen zijn er veel plaatsingen gerealiseerd. Daarbij constateren we wel dat er meer ondersteuning nodig is (arbeidsmarktorientatie, workshops, begeleiding, nazorg etc)</p>	10,5%	8,0%	9,0
<p> % inwoners dat deeltijd werkt t.o.v. het bijstandsbestand</p> <p>Door de gunstige arbeidsmarkt stromen relatief veel mensen volledig uit de uitkering. Ook stromen mensen door van deeltijdwerk naar voltijdwerk. Het aantal mensen dat werkt met aanvullende uitkering is daardoor iets lager.</p>	10,4%	10,1%	9,0
<p> % voorkomen instroom in de bijstand t.o.v. het totaal aantal aanvragen bijstand</p> <p>Door de gunstige arbeidsmarkt is de instroom in de bijstand lager dan begroot. We hebben een goede preventieve aanpak met WIJeindhoven en het UWV. We zien dat mensen die nu instromen in de bijstand een grotere afstand tot de arbeidsmarkt hebben.</p>	9,0%	11,0%	10%
Prestatie-indicatoren	Realisatie 2021	Begroting 2022	Realisatie 2022
<p> Aantal bijstandsgerechtigden waarvan de competenties in beeld zijn</p> <p>Vanwege corona zijn er veel Competensys-rapporten in 2021 afgerond. In 2022 is het aantal daardoor lager. Het betreft het aantal afgeronde Competensys rapportages van inwoners die actief in traject zijn bij het Participatiebedrijf.</p>	1.867	3.500	1.266
<p> % bijstandsgerechtigden dat gematcht wordt op de arbeidsmarkt t.o.v. het totaal aantal bijstandsgerechtigden</p> <p>Als gevolg van de krapte op de arbeidsmarkt (veel vacatures) en de verbeteringen in het netwerk Werk en Inkomen, zijn veel mensen geplaatst, zowel volledige uitstroom als gedeeltelijke uitstroom. Wel is daarbij meer ondersteuning nodig.</p>	???	9,0%	10,2

In 2022 hebben we ons vooral gericht op:

- Creëren van werk:
Bij ruim 180 werkgevers hebben we invulling kunnen geven aan de openstaande vacatures. Daarnaast zijn er ruim 25 banenmarkten georganiseerd, 60 werkgelegenheidsproject ontwikkeld en 200 rondleidingen, citytours en workshops gegeven. Daarnaast zijn er evenementen georganiseerd zoals Buddywerkt en Passie voor Werk markt.
- Samenwerking binnen Huis naar Werk:
Er zijn 1.600 vragen gesteld door inwoners en bedrijven en ruim 700 inwoners zijn geholpen met een interventie zoals scholing of begeleiding uit het RMT-interventiebudget

Exploitatie x € 1.000

	Begr. prim. 2022 (nov '21)	Begroting 2022 (dec '22)	Realisatie 2022	Afwijking 2022
Lasten	16.580	32.060	18.039	14.021
Baten	-297	-9.887	-3.592	-6.295
Mutatie reserves (TV 0.10)	0	-4.593	-1.927	-2.666
Saldo	16.283	17.580	12.520	5.060

Toelichting afwijking exploitatie (x € 1.000)	Lasten	Baten	Mutatie reserve	Afwijking	
Reintegratie	500	-	-	500	incidenteel
Als gevolg van de gunstige arbeidsmarkt is er minder vraag naar private trajecten die leiden naar werk ook mede vanwege het feit dat het Participatiebedrijf zelf trajecten inzet.					
Studietoelage	244	-	-	244	structureel
Een deel van dit budget blijft onbenut omdat er minder aanvragen zijn van arbeidsbeperkte studenten die geen baan kunnen vinden. Het meer bekendheid geven aan deze regeling laat nog onvoldoende effect zien.					
Impuls middelen corona reintegratietrajecten	3.463	-	-	3.463	incidenteel
Vanwege voldoende dekking voor Huis naar Werk (RMT middelen) en vanwege uitblijven toename reintegratietrajecten vallen deze corona middelen vrij tgv jaarrekeningresultaat.					
Projecten Maatschappelijk NUT	9.105	-6.348	-2.757	-	incidenteel
Bij de projecten maatschappelijk nut kan het jaar van feitelijke realisatie afwijken van de planning. Hierdoor ontstaan er afwijkingen op dit taakveld met een gelijke tegenhanger bij de reserve. Het gaat hier vooral om Europese projecten waarbij definitieve afronding in 2023 ev plaatsvindt.					
Arbeidsparticipatie	420	-	-	420	incidenteel
Nederland kampt met een ongekend tekort aan personeel. Deze krapte leidt ertoe dat de werkgevers op dit moment zelf meer investeren in begeleiding, ontwikkeling en dergelijke om een arbeidskracht binnen te krijgen en maken daardoor nu in mindere mate gebruik van werkgelegenheidsprojecten en regelingen als de werkcheque. Vacatures worden veelal 1 op 1 ingevuld. Daarom bestaat er in 2022 een incidentele afwijking inzake de projecten van het werkgelegenheidsteam en de werkcheque.					
Overig	289	53	91	433	
SALDO	14.021	-6.295	-2.666	5.060	

Wmo

De landelijke trends en ontwikkelingen laten ons zien dat het nodig aandacht te hebben voor de ouder wordende mens en de uitdagingen die dat met zich meebrengt. Nederland vergrijs, we krijgen steeds meer ouderen en de ouderen worden ook steeds ouder. Dat betekent dat er over een aantal jaren minder handjes beschikbaar zijn om voor die ouderen te zorgen. In 2022 hebben we het Actieplan Langer Thuis vastgesteld. Een richting bepalend beleidsdocument waarmee we ernaar toewerken dat de ouder wordende inwoner in onze gemeente nu en in de toekomst met vertrouwen en zoveel mogelijk eigen regie langer vitaal (gezond), samen en veilig thuis en in de eigen omgeving ouder kan worden. In 2022 hebben we dan ook gewerkt aan de invulling van de scenario's. Binnen het scenario 'zorgzame samenleving' hebben we twee dementievriendelijke wijken hebben opgezet en hebben we basisdagbesteding doorontwikkeld en uitgebreid.

Ook hebben we in het scenario 'ondersteun de ondersteuner' nader onderzoek gedaan naar de huidige mantelzorgondersteuning en de behoefte van mantelzorgers zodat zij hun ondersteunende taken voor hun thuiswonende partner of ouder kunnen blijven uitvoeren. Ook hebben we uitvoering gegeven aan het project Leef Samen, waarmee we ouderen in Eindhoven de beschikking geven over slimme sensoren waarmee ze veiliger thuis kunnen wonen en er verlichting voor het ondersteunend netwerk ontstaat.

We bieden op allerlei manieren ondersteuning aan de beweging van langer thuis wonen. Door het beleid op preventie en gezondheidsbevordering, door het bouwen van ecosystemen in buurten en wijken, door het

aanbieden van laagdrempelige voorzieningen. Maar natuurlijk voeren we ook onze wettelijke taken in het kader van de Wmo uit, in de vorm van het verstrekken van voorzieningen als begeleiding, maatwerkdagbesteding, hulpmiddelen en voorzieningen, vervoersregeling zoals Taxibus en natuurlijk huishoudelijke ondersteuning. In 2022 hebben we gezien dat de druk op de voorziening Huishoudelijke Ondersteuning verder toeneemt. De invoering van het abonnementstarief heeft een aanzuigende werking gehad, waardoor steeds meer mensen gebruik maken van de voorziening. In een periode van personele krapte leverde dit in 2022 steeds vaker langere wachttijden op.

In 2022 is de aanbesteding voor begeleiding en maatwerkdagbesteding afgerond en hebben we contracten gesloten voor meerdere jaren. We werken met een beperkt aantal aanbieders, om daarmee de kwaliteit van de dienstverlening voor onze inwoners te verbeteren. We werken volgens 1 plan (Wat Telt) en in de keten om dubbelingen in het proces zoveel mogelijk te voorkomen. In 2022 hebben we meegewerkt aan het koplopersproject voor onafhankelijke cliëntondersteuning en hebben we inwoners betrokken bij verschillende klantreizen op basis waarvan we het proces zoveel mogelijk hebben aangepast en vereenvoudigd.

De aanbesteding voor Beschermd wonen is afgerond en geïmplementeerd, hierdoor zorgen we ervoor dat er ondersteuning en begeleiding (soms in combinatie met wonen) is voor mensen met psychische kwetsbaarheid. De financiële middelen die dit jaar resteerden, onder meer vanwege overgang van cliënten naar de Wet Langdurige Zorg (WLZ), zijn gereserveerd voor innovaties op het terrein van Beschermd wonen vooruitlopend op de doordecentralisatie van Beschermd wonen naar de regiogemeenten en gericht op het voorkomen van instroom en bevorderen van uitstroom uit Beschermd wonen. Samen met de regiogemeenten zijn voorbereidingen getroffen voor deze decentralisatie, zoals gemaakte financiële afspraken en inrichting van innovatietafels samen met het veld van professionals.

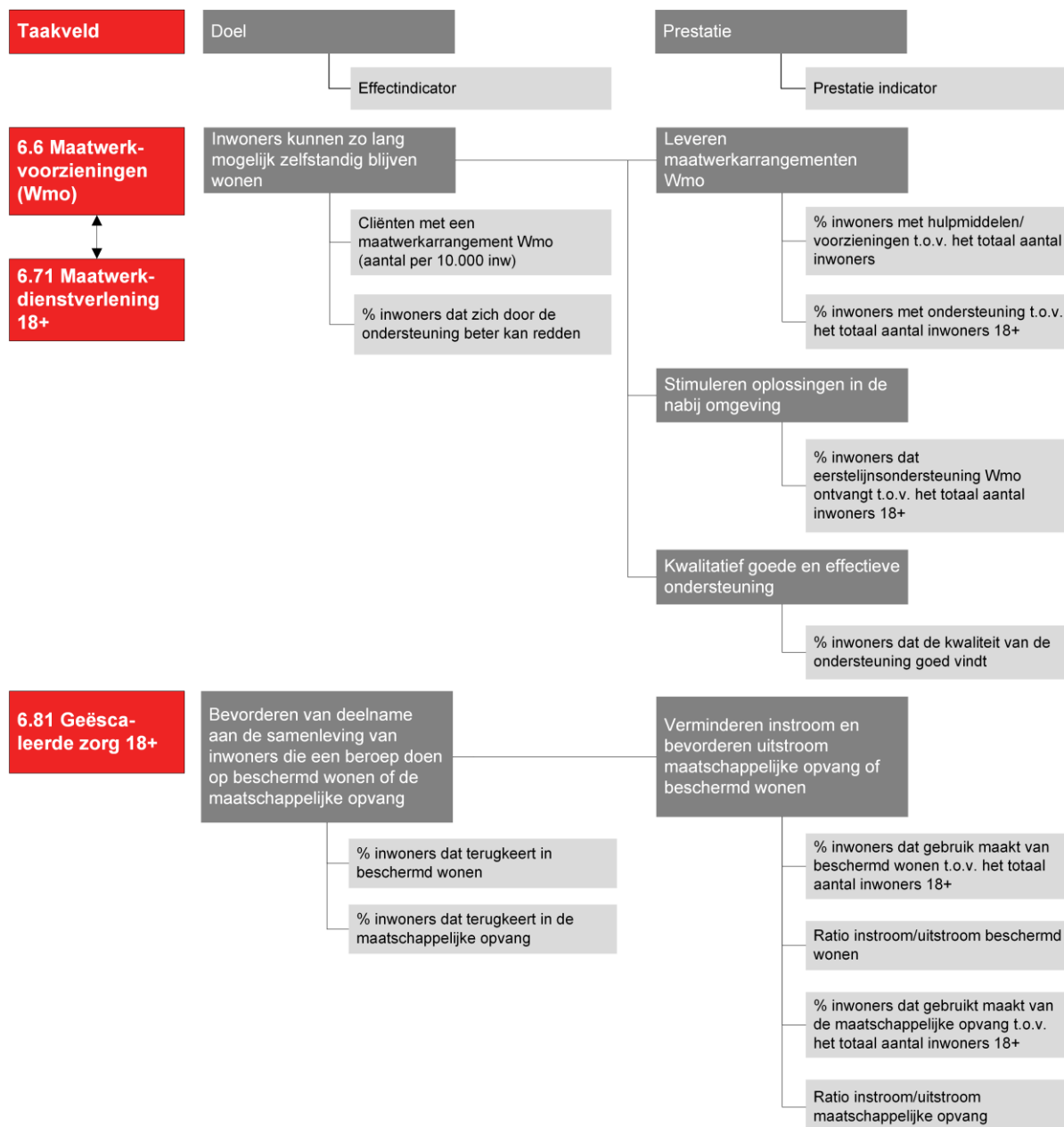
Vorbereidingen zijn getroffen voor de opening van de inloop- en basisvoorziening daklozen aan de Fuutlaan en de opening van een drietal andere maatschappelijke opvanglocaties. De druk op de opvang is groot, aangezien de uitstroom naar de woningmarkt is achtergebleven. Dit geldt ook voor de uitstroom uit Beschermd wonen. We hebben onderzoek gedaan naar de behoefte aan woningen voor inwoners in een kwetsbare positie. De uitkomsten hiervan zullen worden meegenomen in de woonzorgvisie en het daaraan gekoppelde uitvoeringsprogramma dat in 2023 bestuurlijk wordt voorgelegd.

Samen met regiogemeenten is gewerkt aan preventie van dakloosheid middels verschillende projecten, zoals voorkomen huisuitzettingen en investeren in de lokale sociale basis. We zijn gestart met het project Onder de Pannen, waarbij (dreigend) daklozen tijdelijk wonen in een huis van Eindhovense inwoners met daarbij ondersteuning vanuit stichting WIJeindhoven. In Eindhoven is de pilot Wijk GGD positief geëvalueerd en is het aantal uitgebreid naar een drietal Wijk- GGD'ers. Hiertoe zijn structurele middelen beschikbaar in de gemeentebegroting.

Vorbereidingen zijn getroffen voor de subsidiëring van vrouwen- en gezinsopvang per juli 2023. Hiertoe zijn aandachtspunten geformuleerd samen met het veld, zoals het kind centraal stellen in de aanpak, ook een daderaanpak en voldoende opvangplekken.

In 2022 zijn samen met Veilig Thuis, Stichting WIJeindhoven en de uitvoerende teams van de gemeente belangrijke stappen gezet in het verder verbeteren en versterken van de lokale samenwerking bij huiselijk geweld. Verbeteracties zijn doorgevoerd, een verbeterproces is ingericht en de verbeteropgave voor 2022 is in de afrondende fase. Daarnaast is met partners in de stad een plan van aanpak ouderenmishandeling opgeleverd waarvan de implementatie op dit moment in voorbereiding is.

Eind 2022 heeft de eendevuatie van "Het lokale netwerk na Veilig Thuis - Eindhoven" met het Toezicht Sociaal Domein (TSD) plaatsgevonden. De positieve uitkomst van deze evaluatie en de afsluitende brief van het TSD zijn in januari 2023 met de raad gedeeld.

6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)

Inwoners kunnen zo lang mogelijk zelfstandig blijven wonen

Langer zelfstandig wonen is een doelstelling binnen de wetgeving die mede door de toenemende vergrijzing en het woningtekort steeds belangrijker wordt. Door middel van betere informatieverstrekking op onder andere de website, bij Stichting WIJindhoven en bij andere (sociale) partners kunnen wij onze inwoners eerder bereiken en op de hoogte stellen van de mogelijkheden en beperkingen binnen de kaders van de wetgeving. Hierdoor kan beter worden geanticipeerd op het ouder worden, zodat een eventuele verhuizing naar een passende woning mogelijk wordt. We onderzoeken echter ook nieuwe woonvormen, samenwoning en het gebruik van verschillende technologieën.

Leveren maatwerkarrangementen Wmo

Er zijn diverse verbeteracties in de ketensamenwerking uitgevoerd waardoor de overdracht en beoordeling van aanvragen steeds beter verloopt en binnen de gestelde termijn gebeurt

Stimuleren oplossingen in de nabij omgeving

We zien een stijging in het aantal gebruikers van basisdagbesteding. De tevredenheid onder deelnemers is goed.

 Kwalitatief goede en effectieve ondersteuning

Er zijn contracten gesloten waarmee goede en effectieve ondersteuning wordt geboden. Er zijn afspraken gemaakt over de samenwerking in de keten. Inwoners kunnen zo lang mogelijk zelfstandig wonen.

Effect-indicatoren	Realisatie 2021	Begroting 2022	Realisatie 2022
 Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo (aantal per 10.000 inw) Er zijn meer inwoners die gebruik maken van een maatwerkarrangement dan begroot. Inwoners (met zwaardere problematiek) blijven langer thuis wonen. We zien een daling in gebruik maatwerkdagbesteding en toename basisdagbesteding	700	510	653
 % inwoners dat zich door de ondersteuning beter kan redden Uit het clientervaringsonderzoek blijkt dat 80% van de inwoners aangeeft zich beter te kunnen redden door de ondersteuning	76%	80%	80%

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2021	Begroting 2022	Realisatie 2022
 % inwoners met hulpmiddelen/voorzieningen t.o.v. het totaal aantal inwoners Er is een stijging te zien in het aantal inwoners dat gebruik maakt van voorzieningen, waarmee het langer zelfstandig thuis wonen wordt bevorderd. Deze stijging is structureel.	4%	2,8%	4%
 % inwoners met ondersteuning t.o.v. het totaal aantal inwoners 18+ het percentage inwoners dat ondersteuning krijgt is conform begroting. Daaruit concluderen we dat het aanbod in de sociale basis, de ondersteuning in de eerste lijn en de aanvullende ondersteuning conform worden ingezet	5%	4%	4%
 % inwoners dat eerstelijns-ondersteuning Wmo ontvangt t.o.v. het totaal aantal inwoners 18+ De gegevens zijn niet beschikbaar uit de data van WIJindhoven	-	5,3%	nwb
 % inwoners dat de kwaliteit van de ondersteuning goed vindt Er is een stijging ten opzichte van vorig jaar	73%	80%	77%

In 2022 hebben we ons vooral gericht op:

- De beweging van maatwerkdagbesteding naar basisdagbesteding:
Er hebben ongeveer 1500 mensen naar tevredenheid gebruik gemaakt van basisdagbesteding. Tegelijkertijd zien we de aantallen inwoners met een maatwerkvoorziening dalen. Er is een succesvolle beweging van 2 naar 0.
- Implementatie en monitoring van de contracten Wmo-begeleiding en Maatwerkdagbesteding:
In april zijn contracten gesloten. Er is in 2022 gewerkt aan de implementatie van de overeenkomsten en de kwaliteitsverbetering in de keten van samenwerking. We werken volgens 1 plan (Wat Telt) in de keten.
- Scenario's voor de toekomst:
In het actieplan langer thuis werken geven we voor de ouderen uitvoering aan zorgzame samenleving, ondersteun de ondersteuner en herstelgerichte aanpak. Hiermee geven we steeds verder invulling aan de manieren waarop ouderen langer thuis kunnen wonen
- Verbeterplan toegang:
Koplopersproject Onafhankelijke Cliëntondersteuning OCO), doorlopend cliëntervaringsonderzoek, de sociale 7 en de kernwaarden voor medewerkers zijn ontwikkeld. Uitgangspuntendocument Mono-Multi en proces Multi is uitgewerkt.

 Exploitatie x € 1.000	Begr. prim.	Begroting	Realisatie	Afwijking 2022
	2022 (nov '21)	2022 (dec '22)	2022	
Lasten	8.388	8.547	9.096	-549
Baten	0	0	-7	7
Saldo	8.388	8.547	9.089	-542

Toelichting afwijking exploitatie (x € 1.000)	Lasten	Baten	Mutatie reserve	Afwijking	
Hulpmiddelen	-444	-	-	-444	structureel
De uitgaven aan woonvoorzieningen gedurende 2022 zijn hoger dan geraamd, dit wordt veroorzaakt door zowel stijgende prijzen als door een stijging in het aantal woningaanpassingen.					
Overig	-105	7	-	-98	
SALDO	-549	7	-	-542	

6.71 Maatwerkdienstverlening 18+

Vanwege de samenhang tussen taakveld 6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO) en dit taakveld zijn alle doelen, prestaties en indicatoren opgenomen onder taakveld 6.6.

Exploitatie x € 1.000	Begr. prim.	Begroting	Realisatie	Afwijking
	2022 (nov '21)	2022 (dec '22)	2022	2022
Lasten	47.127	46.938	46.142	796
Baten	-2.667	-2.667	-2.166	-501
Mutatie reserves (TV 0.10)	0	-327	-465	138
Saldo	44.460	43.944	43.511	433

Toelichting afwijking exploitatie (x € 1.000)	Lasten	Baten	Mutatie reserve	Afwijking	
Eigen bijdrage		-584	-	-584	incidenteel
De ontvangen eigen bijdragen is lager dan begroot o.a. door het effect van het abonnementstarief en lagere clientaantallen door uitstroom naar WLZ en de sociale basis.					
Overige maatwerkdienstverlening	604	67	-	671	incidenteel
Het voordeel op dit onderdeel wordt o.a. veroorzaakt doordat in het kader van 'samen uit corona' gestarte projecten niet volledig zijn uitgevoerd (+ € 350.000) en er minder is ingezet op medische advisering en (kwaliteits)toetsing door externen (+ € 150.000).					
Overig	192	16	138	346	
SALDO	796	-501	138	433	

6.81 Geëscaleerde zorg 18+

Bevorderen van deelname aan de samenleving van inwoners die een beroep doen op beschermd wonen of de maatschappelijke opvang

We willen inwoners met complexe zorgvragen in de gelegenheid stellen zo snel mogelijk weer deel te nemen aan de samenleving. Dit doen we door een passend aanbod voor maatschappelijke opvang, waarin werk en meedoen centraal staan en door beschermd wonen aan te bieden. Met onze partners bieden we doelmatige ondersteuning aan de meest kwetsbare groep inwoners.

Verminderen instroom en bevorderen uitstroom maatschappelijke opvang of beschermd wonen

Uitstroom blijft achter door gebrek aan voldoende betaalbare woningen. In Q4 wordt een onderzoek naar de woningbehoefte van kwetsbare inwoners opgeleverd. In 2023 volgt een woonzorgvisie en parallel wordt er geïnvesteerd in preventie en innovatie.

Effect-indicatoren	Realisatie 2021	Begroting 2022	Realisatie 2022
 % inwoners dat terugkeert in beschermd wonen	-	2%	1,33%
 % inwoners dat terugkeert in de maatschappelijke opvang	-	15%	2,21
Omdat het een nieuwe KPI is hebben we nog betrekkelijk weinig uitstroom gehad en daardoor ook minder terugkeer. Over 2023 verwachten we een realistischer beeld			

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2021	Begroting 2022	Realisatie 2022
 % inwoners dat gebruik maakt van beschermd wonen t.o.v. het totaal aantal inwoners 18+ In 2022 is een groot aantal cliënten overgegaan naar de Wet Langdurige Zorg	0,7%	0,6%	0,35%
 Ratio instroom/uitstroom beschermd wonen	-	0,8	0,8
 % inwoners dat gebruikt maakt van de maatschappelijke opvang t.o.v. het totaal aantal inwoners 18+ Door krapte op de woningmarkt blijft de uitstroom uit opvang achter, waardoor naar verhouding meer inwoners gebruik maken van de opvang	0,24%	0,18%	0,21%
 Ratio instroom/uitstroom maatschappelijke opvang Door krapte op de woningmarkt blijft de uitstroom uit de maatschappelijke opvang achter	-	<1	1,44

In 2022 hebben we ons vooral gericht op:

- Doordecentralisatie van Beschermd Wonen:
De aanbesteding van beschermd wonen is in 2022 afgerond en er zijn regionale afspraken gemaakt over inzet innovatiegelden voor de komende jaren tot de doordecentralisatie
- Doorontwikkeling gezinsopvang MO en Vrouwenopvang:
Samen met partners is gewerkt aan kaders voor vrouwen en gezinsopvang en zijn voorbereidingen getroffen voor subsidieafspraken per 1 juli 2023.
- Onderzoek naar opvanglocaties en het uitbreiden van herstelplekken:
Het college is akkoord gegaan met vestiging van de basis- en inloopvoorziening aan de Fuutlaan en onderzoek naar 3 andere nieuwe MO locaties. In Q1 2023 is hierover een voorstel aan het college voorgelegd.

 Exploitatie x € 1.000	Begr. prim.	Begroting	Realisatie	Afwijking
	2022 (nov '21)	2022 (dec '22)	2022	2022
Lasten	51.655	50.003	47.789	2.214
Baten	-1.030	-1.070	-853	-217
Mutatie reserves (TV 0.10)	0	1.996	3.437	-1.441
Saldo	50.625	50.929	50.373	556

Toelichting afwijking exploitatie (x € 1.000)	Lasten	Baten	Mutatie reserve	Afwijking	
Regionale aanpak Preventie van dakloosheid	158	-	-	158	incidenteel
De regionale aanpak is anders vormgegeven waardoor de inzet in 2022 minder is. Aan de raad wordt voorgesteld dit overschot in 2023 te bestemmen voor voortzetting van dit plan omdat dit (deels) middelen betreffen afkomstig van regio-gemeenten.					
Aanpak dak- en thuisloosheid (project MO-locaties)	626	-	-	626	incidenteel
Bij B&W besluit is besloten om meerdere locaties in te regelen ten behoeve van Maatschappelijke Opvang. Aan de raad wordt voorgesteld het overschot in 2023 te bestemmen voor voortzetting van het project omdat er vertraging is opgelopen in de planning waardoor de kosten deels in 2023 landen waar geen dekking voor bestaat.					
Gezinsopvang	-509	-	-	-509	structureel
Vanwege beperkt aantal woonplekken verblijven dakloze gezinnen langer op de beschikbare opvangplekken. Hierdoor ontstaat er een tekort aan plekken en is het noodzakelijk om alternatieve locaties in te zetten en nieuwe dakloze gezinnen een tijdelijk onderkomen te bieden.					
Ondersteuning inwoners complexe hulpvraag	752	-	-	752	incidenteel
Een aantal posten op deze begroting wordt gedekt vanuit reguliere middelen, zoals de inzet van ervaringsdeskundigheid vanuit de subsidieregeling VSB (binnen Outreachend Werk). Voor een ander deel van de uitgaven is meer voorbereidingstijd nodig, waardoor uitgaven pas vanaf 2023 gedaan worden.					
Winternood	-828	-	-	-828	incidenteel
De kosten zijn hoger dan begroot vanwege noodgedwongen gebruik van systeembouw op een tijdelijke locatie en onvoorzien werkzaamheden om de locatie in gebruik te kunnen nemen.					
Beschermd wonen	1.302	-257	-995	50	incidenteel
Het beroep op ondersteuning is afgenomen als gevolg van de uitstroom naar de WLZ. Het overschot wordt conform Raadsbesluit gestort in de reserve					

Toelichting afwijking exploitatie (x € 1.000)	Lasten	Baten	Mutatie reserve	Afwijking
innovatie beschermd wonen. De lagere lasten hebben als gevolg dat de ontvangen eigen bijdragen eveneens lager zijn dan begroot. De meerkosten zijn gedekt uit de coronamiddelen (saldireserve specifiek)				
Overig	713	40	-446	307
SALDO	2.214	-217	-1.441	556

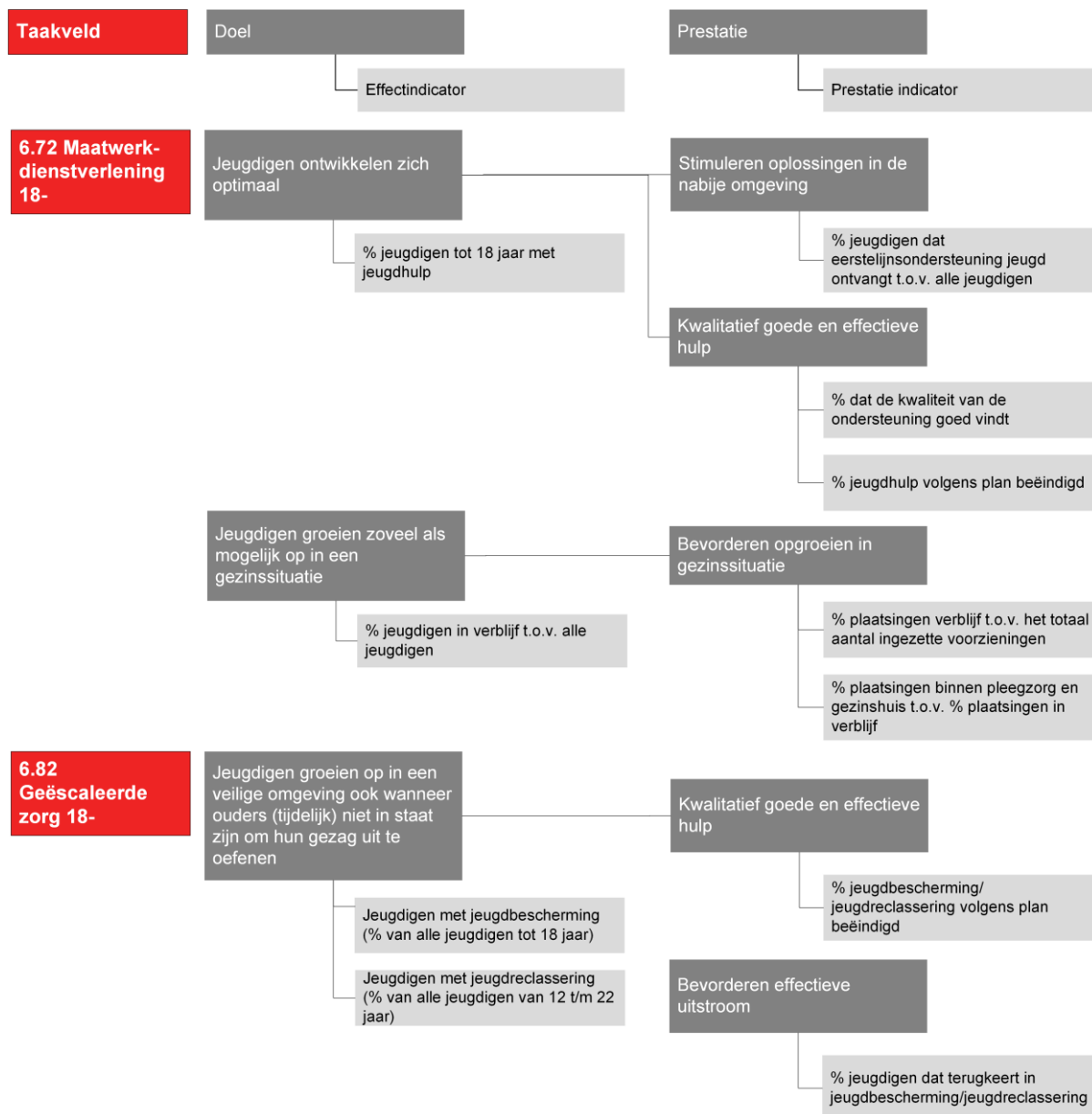
Jeugd

De houdbaarheid van het huidige jeugdhulpstelsel staat landelijk en lokaal al langere tijd onder druk. Daarom is in 2022 het startsein gegeven voor de uitvoering van het Deltaplan jeugd, een meerjarig programma ter verbetering en vernieuwing van de hulp en ondersteuning aan jeugdigen en gezinnen in Eindhoven. Met de inzet van extra jeugdmiddelen lopen we hiermee vooruit op de ontwikkelingen in de landelijke hervormingsagenda jeugd. Vanuit vier ontwikkellijnen (preventie, aanpak wachttijden, versterking van de toegang en de transformatie) zijn lacunes in bestaand aanbod opgevuld en waar nodig innovatieve projecten gefinancierd en/of gecontinueerd. De inzet van alle initiatieven moet ertoe bijdragen dat het stelsel in Eindhoven beheersbaar en uitvoerbaar wordt. Zo werken we samen met ouders, jeugdigen, zorgprofessionals en preventieve partners aan de verbetering van de zorg.

Een van onze speerpunten is preventie, om het deel van de Eindhovense jeugdigen waar het goed mee gaat zo groot mogelijk te houden en de jeugdigen of opvoeders die hier lichte steun bij nodig hebben te helpen. In 2022 is met het preventief jeugdbeleid ingezet op het opbouwen en versterken van het (preventieve jeugd)netwerk en gewerkt aan intensiever partnerschap met (preventieve) partners. Daarnaast is uitvoering gegeven aan inhoudelijke maatschappelijke doelstellingen van het beleidsplan. Zo zijn er in 2022 diverse initiatieven ontplooid om breder en op meer manieren jeugdigen te bereiken en te betrekken (jongerenparticipatie), er is gewerkt aan het inzetten van preventieve interventies om mentale problematiek onder jeugdigen te voorkomen en is gestart met de implementatie van 'Nu Niet Zwanger'.

Voor jeugdigen en gezinnen die desondanks specialistische ondersteuning nodig hebben bij het opgroeien en opvoeden, willen we dat er tijdig passende hulp beschikbaar is. In sommige gevallen is dit een uitdaging. In 2022 kreeg de transformatie van de jeugdhulp verder vorm, door een Regiovisie jeugdhulp op te stellen. Hierin worden diverse ontwikkelingen voor de toekomst van de (organisatie van) jeugdhulp geschetst. Ook werkten we aan het concreter maken van de regionale transformatiedoelen, in samenspraak met jongeren zelf. Wachttijden, een krappe arbeidsmarkt en een samenleving met een grote druk om te 'slagen' zijn uitdagingen voor een toekomstbestendig jeugdstelsel.

Zeker als de veiligheid van onze kinderen en jongeren in het geding is, is tijdigheid van hulp essentieel. We willen dat kinderen die aan een gecertificeerde instelling voor jeugdbescherming en jeugdreclassering (GI) zijn toevertrouwd binnen drie maanden de meest passende hulp ontvangen. Helaas is dit niet altijd de realiteit en een grote uitdaging waar we ons samen met ketenpartners ook in 2022 onverminderd voor ingezet hebben. We draaiden daarbij aan meerdere knoppen, zowel in samenwerking met andere jeugdzorgregio's in Brabant als regionaal en/of lokaal. Dit hebben we o.a. gedaan door (voor de GI) processen te vereenvoudigen om passende hulp in te zetten, door met wijkteams en GI's de samenwerking te evalueren en waar nodig te verbeteren en door GI's wanneer nodig te ondersteunen in een doorbraak van vastgelopen casuïstiek. Als voorbeeld heeft Eindhoven samen met de regiogemeenten het voortouw genomen om tot een Brabant-brede Uniforme route en format voor jeugdhulpbepaling voor alle GI's te komen. Na implementatie heeft dit tot een verminderde administratieve druk voor de GI's geleid

6.72 Maatwerkdienstverlening 18-

Jeugdigen ontwikkelen zich optimaal

Jeugdigen ontwikkelen zich tot zelfredzame volwassenen. Als dit niet vanzelf gaat, ontvangen zij en hun ouders tijdelijk (en soms blijvend) ondersteuning vanuit algemene voorzieningen of specialistische jeugdhulp, zodat zij weer op eigen kracht verder kunnen.

Stimuleren oplossingen in de nabije omgeving

Onze professionals in de toegang zetten waar mogelijk in op oplossingen in de nabije omgeving. Met het Deltaplan jeugd en het regionaal transformatieplan zetten we hier extra op in.

Kwalitatief goede en effectieve hulp

Het Deltaplan jeugd wordt dit jaar conform planning uitgevoerd, hiermee zetten we in op betere jeugdhulp in Eindhoven. Inmiddels zijn de eerste verbeterprojecten/-pilots gestart, in Q4 zullen nog diverse andere (verbeter)initiatieven starten.

Jeugdigen groeien zoveel als mogelijk op in een gezinssituatie

Jeugdigen groeien op bij hun ouders. Als dit niet mogelijk is, wordt een vervangende woonplek geboden, die zoveel mogelijk gericht is op de terugkeer naar huis.

Bevorderen opgroeien in gezinssituatie

We willen dat jeugdigen zo thuis mogelijk opgroeien. Daartoe zijn (en worden) diverse transformatieprojecten en verbeterinitiatieven uitgevoerd. Een voorbeeld daarvan is Buurtgezinnen, een succesvol initiatief dat in 2022 uitgebreid is

Effect-indicatoren	Realisatie 2021	Begroting 2022	Realisatie 2022
% jeugdigen tot 18 jaar met jeugdhulp Het landelijk gemiddelde van jeugdigen tot 18 jaar met jeugdhulp is 10,7%, in de eerste helft van 2022 lag het percentage in Eindhoven met 9,1% iets onder het landelijk gemiddelde	9,6%	8,2%	9,1%
% jeugdigen in verblijf t.o.v. alle jeugdigen 1,1% van de jeugd in Eindhoven maakte in de eerste helft van 2022 gebruik van jeugdhulp in verblijf. Dit sluit aan bij het landelijk percentage (ook 1,1%)	1,1%	1,0%	1,1%

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2021	Begroting 2022	Realisatie 2022
% jeugdigen dat eerstelijnsondersteuning jeugd ontvangt t.o.v. alle jeugdigen In 2022 heeft WIJ Eindhoven in 69% van alle dossiers jeugd (enkel) ondersteuning vanuit de eerste lijn ingezet. In de overige dossiers bleek meer (specialistische jeugdhulp) nodig om tot een passende oplossing te komen.	-	12%	69%
% dat de kwaliteit van de ondersteuning goed vindt Het oordeel van ouders over de uitvoering van de zorg is op een aantal vlakken iets positiever (79%). Het oordeel van de jongeren ligt lager dan vorig jaar (61%).	81%	84%	61%
% jeugdhulp volgens plan beëindigd In de eerste helft van 2022 is 85% van de jeugdhulp volgens plan beëindigd. Dit ligt iets lager dan het streefpercentage zoals opgenomen in de begroting 2022, maar hoger dan het landelijk gemiddelde van 80,3%	88,7%	85,8%	85%
% plaatsingen verblijf t.o.v. het totaal aantal ingezette voorzieningen In de eerste helft van 2022 was van het totaal ingezette voorzieningen in 9,2% van de gevallen sprake van een plaatsing in verblijf. Dit is iets hoger dan de streefwaarden zoals opgenomen in de begroting en dan het landelijk gemiddelde (8,1%).	8,6%	8,9%	9,2%
% plaatsingen binnen pleegzorg en gezinshuis t.o.v. % plaatsingen in verblijf 67% van alle jeugdigen die niet thuis kunnen wonen hebben ondersteuning gekregen binnen een pleeggezin of gezinshuis. Dit percentage ligt iets hoger dan het streefpercentage in de begroting.	65%	64%	67%

In 2022 hebben we ons vooral gericht op:

- **Implementatie en uitvoering preventief jeugdbeleid:**
Het beleidsplan is uitgevoerd, zo is de samenwerking in het preventief jeugddomein versterkt en is samen met de partners ingezet op (het aanpakken van) actuele opgaves in de stad.
- **Aanpakken wachtlijsten en wachttijden:**
Vanuit het Deltaplan is met ketenpartners de aanpak wachttijden opgesteld. Hoofddoel is dat jeugdigen binnen 3 maanden passende jeugdhulp krijgen en tijdens het wachten samen met hun ouders werken aan herstel van hun situatie.
- **Uitvoering transformatieplan specialistische jeugdhulp:**
In 2022 zijn we met input van de gemeenten, jeugdhulpaanbieders en verwijzers gekomen tot SMART transformatiedoelen. Dit krijgt in 2023 een vervolg, dan zullen ook concrete verbeterinitiatieven en -pilots opgestart worden.

Exploitatie x € 1.000

	Begr. prim. 2022 (nov '21)	Begroting 2022 (dec '22)	Realisatie 2022	Afwijking 2022
Lasten	70.376	71.082	66.123	4.959
Baten	-478	-478	-1.400	922
Mutatie reserves (TV 0.10)	0	-603	-647	44
Saldo	69.898	70.001	64.076	5.925

Toelichting afwijking exploitatie (x € 1.000)	Lasten	Baten	Mutatie reserve	Afwijking	
Jeugdzorgplus	838	-	-	838	incidenteel
Er zijn minder aanvragen tot plaatsing in JeugdzorgPlus, mogelijk als gevolg van terughoudendheid van jeugdzorgwerkers en ouders wegens landelijke negatieve aandacht voor plaatsing in een gesloten setting.					
Mono zorgtaken	-12.391	-	82	-12.309	structureel
Het nadeel op het budget mono zorgtaken wordt veroorzaakt door de stijging van de instroom (deels door het nieuwe woonplaatsbeginsel), verzwaren van de ingezette trajecten en gestegen tarieven. Door latere start van multi is sprake van een substitutie effect.					
Multi zorgtaken	5.466	-	-	5.466	incidenteel
Door uitstel van de aanbesteding Multi zijn minder casussen op multi geregistreerd. Geleverde zorg is vanuit mono gefinancierd.					
Landelijke inkoop jeugdzorg	3.359	-	-	3.359	structureel
De wijzigingen in het woonplaatsbeginsel hebben ertoe geleid dat de kosten op landelijke inkoop sterk verminderd zijn.					
Compensatie nieuw woonplaatsbeginsel	2.994	-	-	2.994	incidenteel
Van het Rijk is een compensatie ontvangen voor de meerkosten als gevolg van de wijziging Woonplaatsbeginsel (WPB). De compensatie is meer dan toereikend als gevolg van een gunstige berekening door het ministerie.					
Deltaplan Jeugd	1.435	-	-	1.435	incidenteel
Het programma Deltaplan Jeugd kent, in tegenstelling tot de inschatting voorafgaande aan het programma, een financieel zwaartepunt in 2023. Begrotingstechnisch is hier in 2023 in voorzien.					
Landelijke hervormingsagenda	3.442	-	-	3.442	incidenteel
Vertraging van de landelijke afspraken onder aanvoering van het ministerie van VWS en de VNG rondom de landelijke hervormingsagenda.					
Samen voor Jeugd	-207	741	-	534	incidenteel
Achtergebleven projectkosten en lager vastgestelde subsidies zorgen voor een voordeel van € 534.000 op deze regionale samenwerking. Aan de raad wordt voorgesteld dit overschot in 2023 te bestemmen voor de samenwerking omdat afgesproken is dat afwijkingen over 4 jaar (2022 t/m 2025) verrekend worden.					
Overig	23	181	-38	166	
SALDO	4.959	922	44	5.925	

6.82 Geëscaleerde zorg 18-

Jeugdigen groeien op in een veilige omgeving ook wanneer ouders (tijdelijk) niet in staat zijn om hun gezag uit te oefenen

De inzet van jeugdbescherming en jeugdreclassering vindt plaats op voordracht van de Raad voor de Kinderbescherming en bij beschikking van de rechter. Het betreft verregaande overheidsbemoeienis, namelijk het ingrijpen in het recht van ouders op het naar eigen inzicht opvoeden. Daarom dient deze vorm van zorg terughoudend en zo kort mogelijk te worden ingezet. Instroom bij jeugdbescherming en jeugdreclassering en de effectiviteit van die bemoeienis hangen zeer sterk samen met de werking van wijkteams enerzijds en met de opbrengst van tweedelijns jeugdhulp die tijdens de bemoeienis wordt ingezet anderzijds.

Kwalitatief goede en effectieve hulp

Dit heeft minder aandacht gehad dan voorzien. De meeste inzet wordt gepleegd op het voorkomen van instroom en het tijdig starten van passende jeugdhulp, omdat dit belangrijke aandachts-/verbeterpunten zijn voor de jeugdbescherming in Brabant.

 Bevorderen effectieve uitstroom

Dit heeft minder aandacht gehad dan voorzien. De meeste inzet wordt gepleegd op het voorkomen van instroom en het tijdig starten van passende jeugdhulp, omdat dit belangrijke aandachts-/verbeterpunten zijn voor de jeugdbescherming in Brabant.

Effect-indicatoren	Realisatie 2021	Begroting 2022	Realisatie 2022
 Jeugdigen met jeugdbescherming (% van alle jeugdigen tot 18 jaar) Percentage jeugdigen met jeugdbescherming is gelijk aan het landelijk gemiddeld (1,1%). Data is gebaseerd op eerste half jaar van 2022.	1,1%	0,8%	1,1%
 Jeugdigen met jeugdreclassering (% van alle jeugdigen van 12 t/m 22 jaar) Data is gebaseerd op eerste half jaar van 2022. Percentage in Eindhoven is gelijk aan het landelijk gemiddelde.	0,4%	0,2%	0,3%

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2021	Begroting 2022	Realisatie 2022
 % jeugdbescherming/jeugdreclassering volgens plan beëindigd Data ontbreekt, prestatie-indicatoren aangepast in begroting 2023.	nrb	ntb	nb
 % jeugdigen dat terugkeert in jeugdbescherming/jeugdreclassering Data ontbreekt, prestatie-indicatoren aangepast in begroting 2023.	nrb	2,2%	nb

In 2022 hebben we ons vooral gericht op:

- Tijdig passende hulp:

Er zijn (boven)regionaal en lokaal diverse maatregelen ingezet om de tijdigheid te bevorderen: van vereenvoudiging van het proces dat professionals doorlopen om hulp in te zetten tot de doorbraakaanpak om in gevallen alsnog tot passende hulp te komen

 Exploitatie x € 1.000	Begr. prim. 2022 (nov '21)	Begroting 2022 (dec '22)	Realisatie 2022	Afwijking 2022
Lasten	9.920	17.365	16.299	1.066
Baten	0	-6.453	-5.715	-738
Mutatie reserves (TV 0.10)	0	23	23	0
Saldo	9.920	10.935	10.607	328

Toelichting afwijking exploitatie (x € 1.000)	Lasten	Baten	Mutatie reserve	Afwijking	
Jeugdbescherming/Jeugdreclassering Er zijn minder Jeugdbeschermingsmaatregelen afgegeven. Doordat er geen invloed is op de besluitvorming/beschikking door de kinderrechter, is het moeilijk de hoogte van deze kosten te beïnvloeden.	357	-	-	357	incidenteel
Bovenregionaal Expertise Netwerk Jeugd Het voordeel op de lasten bij deze specifieke uitkering komt doordat minder gebruik is gemaakt van de opengestelde subsidieregelingen. In 2022 zijn nieuwe middelen ontvangen en in totaal wordt € 5,0 miljoen overgeheveld naar 2023.	805	-805	-	-	incidenteel
Overig	-96	67	-	-29	
SALDO	1.066	-738	-	328	

BBV-indicatoren en verbonden partijen

BBV-indicatoren zijn wettelijk bepaald en worden verzameld door de VNG. Voor programma 6 Sociaal domein zijn de volgende indicatoren voorgeschreven:

Indicator	peiljaar	NL	100-300	> 300	Eindhoven
Banen (per 1.000 inwoners van 15-64 jaar)	2021	805,5	886,2	989,8	1052,8
Jongeren met een delict voor de rechter	2020	1	1	2	1
Kinderen in uitkeringsgezin	2021	6	7	12	8
Werkloze jongeren	2021	2	2	1	2
Netto arbeidsparticipatie	2022	72,2	72,2	71,1	72,3
Personen met een bijstandsuitkering (per 10.000 inwoners)	2021	431,2	492,9	901,1	502,8
Lopende re-integratievoorzieningen (per 10.000 inwoners van 15-64 jaar)	2020	202	179,6	294,9	56,1
Jongeren met jeugdhulp (% van alle jongeren tot 18 jaar)	2022	10,7	11,1	10	9,1
Jongeren met jeugdbescherming	2022	1,1	1,2	1	1,1
Jongeren met jeugdreclassering	2022	0,3	0,3	0	0,3
Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo (per 10.000 inwoners)	2022	640	663	682	690

Verbonden partijen dragen bij aan de te bereiken doelstellingen. Voor programma 6 Sociaal domein zijn dat de volgende:

Taakveld 6.4: Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorziening Regio Eindhoven (GRWRE)

De GRWRE behartigt de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW), loonkostensubsidie en beschut werken. Daarnaast zijn er gezamenlijk participatietaken afgesproken in het netwerk van Werk en Inkomen. Ergon en het Participatiebedrijf zijn de uitvoeringsorganisatie van de GRWRE. Ergon is de uitvoeringsorganisatie van de Participatiewet en de voormalige Wet Sociale Werkvoorziening voor de gemeenten Eindhoven, Heeze-Leende, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre. Het Participatiebedrijf van de GRWRE brengt de talenten/competenties van bijstandsgerechtigden in beeld en zorgt ervoor dat mensen vaardigheden opdoen zodat ze bemiddeld kunnen worden naar betaald werk.

Programma 7 Volksgezondheid en milieu

Dit programma omvat vijf taakvelden die zijn ondergebracht in twee thema's: volksgezondheid en milieu. Volksgezondheid: dit betreft de maatregelen ter bescherming van de gezondheid van de bevolking. De uitvoering is belegd in een gemeenschappelijke regeling; de GGD Brabant-Zuidoost. Het sturen op doelen, prestaties en indicatoren vindt dan ook in GGD verband plaats. Er is voor dit taakveld dan ook geen doelenboom opgesteld. Onder het thema milieu vallen riool, afval, milieubeheer en begraafplaatsen en crematoria. Voor dit laatste taakveld voeren we gemeentelijke taken op het terrein van de lijkbezorging uit, hierbij hoort logischerwijs geen doelenboom.

Gezondheid(sverbetering) is een onderwerp dat een integrale aanpak vraagt tussen het sociale, veiligheids, economische en ruimtelijke domein, passend bij de nota Nationaal gezondheidsbeleid 2020-2024 van het Rijk "Gezondheid breed op de agenda". We doen dit door projecten te initiëren, bij te dragen aan daarop gerichte initiatieven en faciliteren of ondersteunen van projecten van derden.

Volksgezondheid

7.1 Volksgezondheid

Milieu

- 7.2 Riolering
- 7.3 Afval
- 7.4 Milieubeheer
- 7.5 Begraafplaatsen en crematoria

7.1 Volksgezondheid

Exploitatie x € 1.000	Begr. prim.	Begroting	Realisatie	Afwijking
	2022 (nov '21)	2022 (dec '22)	2022	2022
Lasten	10.920	11.389	11.320	69
Baten	0	-224	-46	-178
Mutatie reserves (TV 0.10)	0	242	210	32
Saldo	10.920	11.407	11.485	-78

Toelichting afwijking exploitatie (x € 1.000)	Lasten	Baten	Mutatie reserve	Afwijking
Overig	69	-178	32	-77
SALDO	69	-178	32	-77

Milieu

De omgevingskwaliteit is van invloed op de gezondheid van inwoners. De Ruimtelijk Domein taakvelden RO, Verkeer, Water, Groen, Milieu, en Duurzaamheid zorgen gezamenlijk voor de gezondheidslast van de leefomgeving. Er zijn in de stad majeure samenhangende opgaven tussen de genoemde taakvelden zoals de energietransitie, de beoogde verdichting van de stad (naar 300.000 inwoners in 2040), het klimaatadaptief maken van de stad, het vergroenen van het centrum van de stad en het daarbij verbinden van de drie groene wiggens. Er is daarnaast een directe relatie met gezond kunnen leven, wonen en werken in de stad. De stad verdicht en voor

de huidige en beoogde vele duizenden nieuwe inwoners is het belang van de openbare ruimte flink groter: als gezamenlijke "groene huiskamer" om actief te bewegen, te verplaatsen (lopen/fietsen), te sporten, spelen, ontmoeten e.d. Het is voor het toenemend aantal inwoners van belang het areaal openbare leefruimte te vergroten en zodanig in te richten dat die verleidt tot gezond gedrag. Een belangrijke sleutel voor de ontwikkeling van de stad en het realiseren van de opgaven is het energieneutraal maken van de stad ten aanzien van wonen, werken en verplaatsen. We willen de binnenstad autoluw en NUL-emissie maken, in lijn met de bereikbaarheidsvisie Eindhoven op weg. Zodanig dat de stad met alternatieve modaliteiten zoals lopen, fietsen en HOV goed bereikbaar blijft. Daarmee kan de hoeveelheid klimaatadaptieve en groene leefruimte significant worden vergroot en verbeterd. Ook dit draagt direct en indirect bij aan de gezondheid van inwoners.

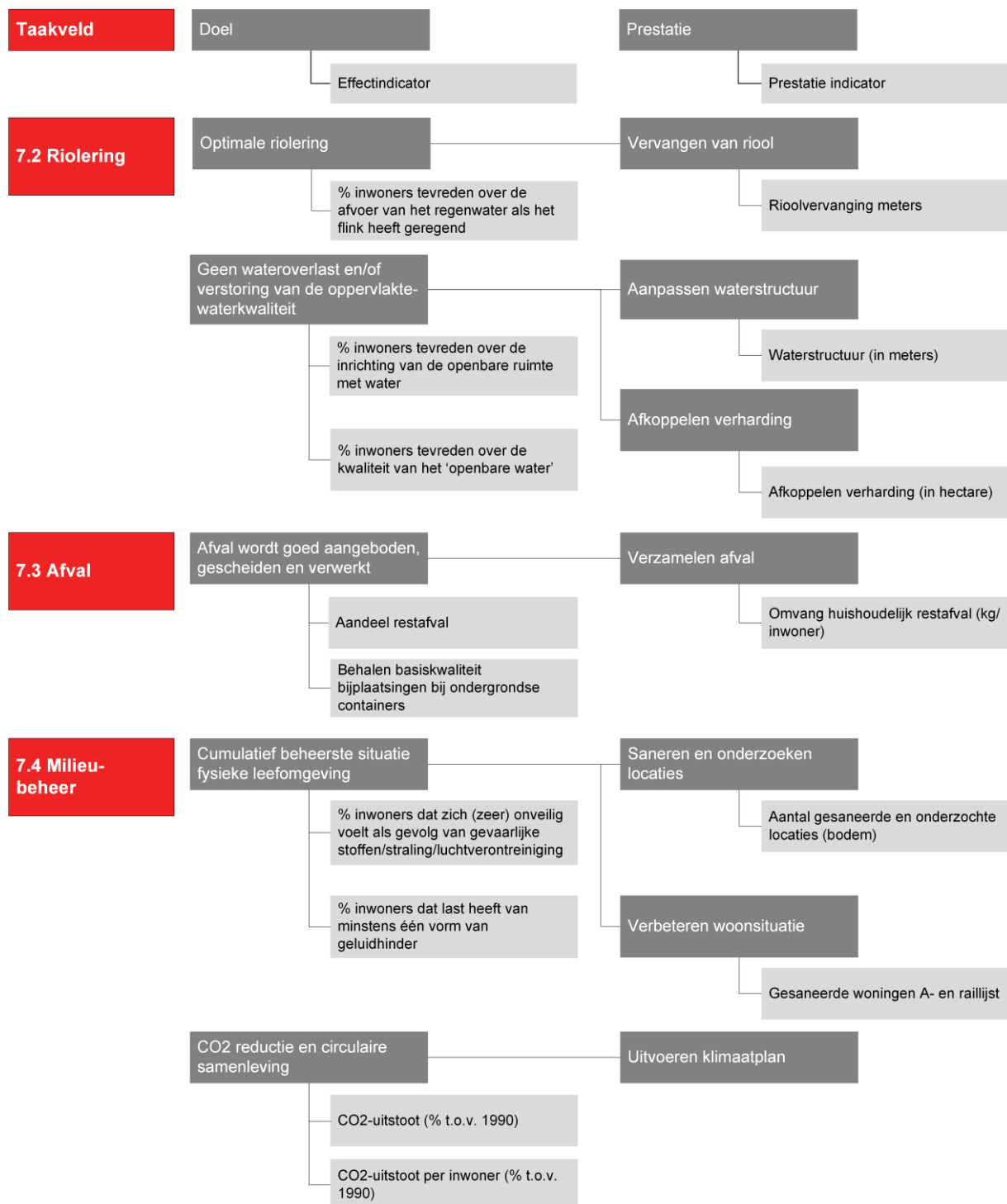
In het kader van milieu zijn ook de thema's afval en water relevant. De gemeente heeft een wettelijke zorgplicht voor het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval. De kosten daarvan worden via het afvalstoffentarieef doorbelast aan de huishoudens. Om van huishoudelijk afval nieuwe grondstoffen te kunnen maken, is het van belang dat deze goed gescheiden worden aangeboden. Goede scheiding maakt dat de materialen als nieuwe grondstoffen brede toepassing kunnen krijgen in nieuwe producten. Dit draagt bij aan duurzame ontwikkeling (beperken CO₂, minder grondstoffen onttrekken uit de aarde, nieuwe economie/werkgelegenheid) van de stad en de regio en het beheersbaar houden van de afvalstoffenheffing.

Naast het beperken van afval, stimuleren we de ontwikkeling naar een circulaire samenleving in Eindhoven, door circulair ontwerpen en het uitdagen van de markt via inkoop- en aanbesteding, waarbij overbodige materialen worden ingezet voor nieuwe toepassingen.

Volgens de wetgeving heeft de gemeente drie zorgplichttaken voor water, namelijk de inzameling en het transport van stedelijk afvalwater, de zorgplicht voor afvloeiend hemelwater en het (onder voorwaarden) treffen van maatregelen tegen grondwateroverlast in openbaar gemeentelijk gebied.

Onder de naam rioolheffing heft de gemeente een belasting. Het Gemeentelijk RioleringsPlan (GRP) is het (technisch en financieel) kader bij de uitvoering van deze watertaken en de basis voor het afleggen van verantwoording. Door invulling te geven aan deze watertaken houden we droge voeten, beschermen we het milieu en leveren we een bijdrage aan een betere leefomgeving.

De fysieke kwaliteit van de leefomgeving wordt in sterke mate bepaald door milieu-emissies (geluid, lucht, straling) van werken, vervoer en wonen. De milieubelasting heeft negatieve impact op de gezondheid van inwoners. De grootste lokale impact wordt veroorzaakt door wegverkeer. In de stad is op een aantal plekken sprake van opeenstapeling van milieu- en gezondheidseffecten. Bij ruimtelijke verdichting moet de bereikbaarheid zo ingepast worden dat de milieu- en gezondheidsbelasting afneemt. We sturen aan op minder en 'schonere' auto's, een verandering van het gebruik en ruimtelijk beslag van auto's naar lopen, fietsen en HOV (modal split) en het daarmee maken van meer leefruimte.

7.2 Riolering

Optimale riolering

We hebben gewerkt aan een optimaal functionerende riolering. Een optimaal functionerende riolering voert al het afvalwater af naar de rioolwaterzuivering (RWZI) en beperkt, op een doelmatige wijze, wateroverlast en / of verstoring van de oppervlaktewaterkwaliteit door lozing uit het rioelstelsel. Een voorbeeld is het uitvoeren van kleinschalige reparaties die de afvalwaterafvoer belemmeren.

Vervangen van riool

De realisatie van een aantal projecten is iets vertraagd en vindt plaats in 2023.

Geen wateroverlast en/of verstoring van de oppervlakte-waterkwaliteit

We hebben gewerkt aan een gezonde en water- en klimaatrobuuste(re) stad. Bij de (her)inrichting van de openbare ruimte, bijvoorbeeld bij De Koppele, Grebbeberglaan, Baronielaan en Van Renesseweg hebben we zoveel mogelijk hemelwaterstructuren aangelegd en onthard / vergroend om wateroverlast en verstoring van de oppervlaktewaterkwaliteit zo veel mogelijk te voorkomen.

Via onze subsidieregelingen hebben onze inwoners en ondernemers in totaal 0,24 ha afgekoppeld, 14.949 tegels verwijderd en 3.112 m2 duurzaam groen dak aangelegd. In totaal hebben we 233.090 tegels verwijderd in 2022.

Aanpassen waterstructuur

Uitvoering loopt volgens planning / programma.

Afkoppelen verharding

Uitvoering loopt volgens planning / programma.

Effect-indicatoren	Realisatie 2021	Begroting 2022	Realisatie 2022
% inwoners tevreden over de afvoer van het regenwater als het flink heeft geregend Waarde vergelijkbaar met 2021: de tevredenheid van onze inwoners over de afvoer van het regenwater als het flink geregend heeft, is ongeveer gelijk gebleven.	68%	≥ 70%	70%
% inwoners tevreden over de inrichting van de openbare ruimte met water Waarde vergelijkbaar met 2021: de tevredenheid van onze inwoners over de inrichting van de openbare ruimte met water is gelijk gebleven.	88%	≥ 80%	88%
% inwoners tevreden over de kwaliteit van het 'openbare water' Waarde vergelijkbaar met 2021: de tevredenheid van onze inwoners over de kwaliteit van het 'openbare water' is ongeveer gelijk gebleven.	86%	≥ 80%	88%

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2021	Begroting 2022	Realisatie 2022
Riolvervanging meters De realisatie van een aantal projecten is iets vertraagd en vindt plaats in 2023. Voorbeelden zijn (een deel van) de Vlokhovenseweg en de Ruysdaelbaan.	3.677	4.800	4.012
Waterstructuur (in meters) De realisatie is ruim boven begroting, omdat in de begroting is gekeken naar de realisatie van waterstructuren aan het maaiveld. Deze zijn volgens begroting gerealiseerd. Daarnaast hebben we, net als in 2021, ook veel hemelwaterstructuren aangelegd.	3.110	500	5.078
Afkoppelen verharding (in hectare) Voor een deel betrof dit realisatie van projecten die doorliepen uit 2021. Het grootste afkoppel resultaat in 2022 is behaald bij de Van Renesseweg.	4,1	6	9,6

In 2022 hebben we ons vooral gericht op:

- Basisvoorzieningen in stand houden:
Het huidige rioolstelsel en de hemel- en grondwatervoorzieningen hebben we op een doelmatige wijze in stand gehouden en verbeterd waar mogelijk. In 2022 hebben we de intensivering voor de reparaties aan de riolering uit 2021 voortgezet..
- Klimaatbestendig en waterrobuust tot in de haarvaten van de stad:
We hebben gewerkt aan het klimaatbestendig(er) en waterrobuust(er) maken van de stad door afkoppelen van hemelwater en het realiseren van (liefst groene) waterberging in de openbare ruimte door slimme (her)inrichting.
- Zichtbare waterstructuren:
We hebben de belevingswaarde vergroot via zichtbare waterstructuren. Daarmee beperken we wateroverlast en verdroging, verbeteren we de waterkwaliteit, verminderen we hittestress en verbeteren we de groenstructuren.
- Beheersbaar grondwatersysteem om de aan de grond gegeven bestemming mogelijk te houden:
We hebben ingezet op het bestrijden van de huidige grondwateroverlast en het voorkomen van

grondwateroverlast door nieuwe ontwikkelingen. Bij ruimtelijke ontwikkelingen lag de focus ook sterk op het tegengaan van verdroging.

- Gedeeld eigenaarschap voor een klimaatrobuuste stad:
We kunnen onze stad niet water- en klimaatrobuust (her)inrichten als we ons enkel beperken tot de openbare ruimte. Daarom hebben we ons in 2022 ingezet om de Eindhovenaren zelf handelingsperspectief te geven (o.a. via subsidies).
- Uitwerken van het nieuwe gemeentelijke rioleringsplan 2023 – 2026:
Naast de zorgplichten voor afval-, hemel- en grondwater hebben we ook de oppervlaktewater taken en de water gerelateerde klimaatadaptatie opgaven meegenomen in de vastgestelde "Water en Klimaatadaptatie Aanpak (WKA) Gemeente Eindhoven 2023 - 2026".

 Exploitatie x € 1.000	Begr. prim.	Begroting	Realisatie	Afwijking
	2022 (nov '21)	2022 (dec '22)	2022	2022
Lasten	21.443	22.410	21.254	1.156
Baten	-22.452	-22.763	-22.714	-49
Mutatie reserves (TV 0.10)	0	-570	375	-945
Saldo	-1.009	-923	-1.085	162

Toelichting afwijking exploitatie (x € 1.000)	Lasten	Baten	Mutatie reserve	Afwijking	
Exploitatie riool	518	-377	-	141	incidenteel
Het resultaat wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door voordelen op de exploitatie van afval- en hemelwater (€ 331.000) en door nadelen op de rioleringsbaten (€ -326.000), rioolaansluitingen op verzoek (€ -127.000 netto) en diverse kleine negatieve afwijkingen .					
Opbrengst rioolrechten	-	-301	-	-301	incidenteel
Nadeel is ontstaan door 219 meer rioolaansluitingen (eigenaar) a € 168 en 1.407 minder rioolaansluitingen (gebruiker) a € 233 dan begroot					
Onttrekking voorziening	-	322	-	322	incidenteel
De onttrekking uit de voorziening is als volgt berekend: ontvangen rioolrechten (€ 21.553.000) -/- exploitatie riolen (€ 20.686.000) -/- extracomptabele overhead (conform artikel 12 van de Financiële Verordening: € 1.189.000). Het resultaat is verrekend met de egalisatievoorziening riolering, waardoor het saldo in deze voorziening per 31-12-2022 € 1,3 miljoen bedraagt. (Stand 1-1-2022 € 1,6 miljoen -/- € 0,3 miljoen = € 1,3 miljoen per 31-12-2022).					
Projecten riolering (geen investeringen)	638	307	-945	-	incidenteel
Het gaat hier om projecten waarbij het moment van realisatie afwijkt van de planning. Dit zijn afwijkingen op de jaarschijf 2022 en leiden volgens de huidige inzichten niet tot voor- of nadelen per einde van dit project					
Overig	-	-	-	-	
SALDO	1.156	-49	-945	162	

7.3 Afval

Afval wordt goed aangeboden, gescheiden en verwerkt

Uitvoeren van het op 28 april 2021 vastgestelde raadsdossier 'strategie gescheiden inzameling huishoudelijk afval' met als doel de hoeveelheid fijn huishoudelijk restafval terug te brengen tot 150 kg/inwoner en het aandeel restafval binnen de totale afvalstroom verder terug te dringen. Daarnaast het verder uitwerken van het initiatief tot een nascheidingsinstallatie in Zuid-Nederland en het toekomstbestendig maken van het inzamelsysteem voor het stadscentrum.

Verzamelen afval

De uitvoering verloopt volgens planning.

Effect-indicatoren	Realisatie 2021	Begroting 2022	Realisatie 2022
 Aandeel restafval Veroorzaakt door een afname van hoeveelheid aangeboden afval op milieustraten (het aantal bezoeken is vergelijkbaar met voorgaande jaren) en afkeuring van GFT afval waardoor het als restafval is afgevoerd.	45%	45%	49%
 Behalen basiskwaliteit bijplaatsingen bij ondergrondse containers	80%	95%	80%

Effect-indicatoren	Realisatie 2021	Begroting 2022	Realisatie 2022
De hoeveelheid bijzet is licht afgenomen. Echter de constatering van bijzet (dus ook één enkele zak is een constatering) is ongeveer gelijk gebleven aan 2021.			

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2021	Begroting 2022	Realisatie 2022
 Omvang huishoudelijk restafval (kg/inwoner) Zonder afkeuring van vervuild GFT zou dit 209 kg/inwoner zijn geweest.	230	225	215

In 2022 hebben we ons vooral gericht op:

- Uitvoeren van het plan van aanpak bijzet:
Het plan van aanpak bijzet is uitgevoerd (hotspots; locaties met integrale gebiedsaanpak). De hoeveelheid bijzet is afgenomen (m.n. van grof huishoudelijk afval en papier) en bestaat veelal uit afvalzakken. Het aantal meldingen is toegenomen.
- Uitwerken raadsbesluit strategie inzameling huishoudelijk afval 28 april 2021 tav reduceren % restafval:
De afvalstrategie (april 2021) wordt gefaseerd in projectplannen gerealiseerd tot en met 2024. De plannen voor de uitrol van papier minicontainers, bovengrondse PBD containers en GFT hoogbouw zijn voorbereid (uitrol 2023).
- Uitwerken raadsbesluit strategie inzameling huishoudelijk afval 28 april 2021 ten aanzien van nascheidingsinstallatie (NSI):
Het nascheidingsinitiatief is via Midwaste (zie Over ons - Midwaste) in een marktverkenning uitgezet. De resultaten worden in de 1e helft van 2023 verwacht. Het streven is om in 2023 een uitgewerkt voorstel ter besluitvorming voor te leggen.
- Uitwerken raadsbesluit strategie inzameling huishoudelijk afval 28 april 2021 tav nieuw afvalinzamelsysteem in het centrum:
De verkenning naar een nieuw afval inzamelsysteem voor de binnenstad (KnoopXL en het winkelgebied) is met Cure en gebiedsmanagement gestart. Daarbij wordt bezien of en hoe inzameling van MKB afval kan worden gecombineerd.
- Invoeren Milieupas:
De milieupas is volledig uitgerold en heeft geen grote problemen gegeven in het gebruik van ondergrondse containers en de milieustraten. Er wordt aanzienlijk minder 'illegaal' bedrijfsafval aangeleverd. Met verzorgingscentra zijn afspraken gemaakt.

 Exploitatie x € 1.000	Begr. prim.	Begroting	Realisatie	Afwijking
	2022 (nov '21)	2022 (dec '22)	2022	2022
Lasten	27.044	27.055	27.148	-93
Baten	-28.587	-28.579	-28.872	293
Mutatie reserves (TV 0.10)	0	0	0	0
Saldo	-1.543	-1.524	-1.724	200

Toelichting afwijking exploitatie (x € 1.000)	Lasten	Baten	Mutatie reserve	Afwijking	
Afvalstoffenheffing en reinigingsrecht	-	137	-	137	incidenteel
De inkomsten voor afvalstoffenheffing en reinigingsrecht waren in 2022 hoger dan begroot vanwege een hoger aantal (362) aangeslagen huishoudens en een hoger aantal (304) aangesloten bedrijven. Hiertegenover stond een nagekomen nadelig resultaat over voorgaande jaren. Per saldo is het resultaat positief.					
Onttrekking voorziening	-	93	-	93	incidenteel
Deze voorziening is in het leven geroepen om overschotten en tekorten te kunnen verrekenen zodat schommelingen in het tarief worden voorkomen. Inkomsten uit de afvalstoffenheffing mogen namelijk niet voor andere doeleinden worden ingezet. Jaarlijks wordt een storting van € 0,5 miljoen begroot om tekorten mee op te vangen. Het netto resultaat van alle afval gerelateerde inkomsten en uitgaven, de aan afval toe te rekenen overhead (taakveld 0.4) en de kwijtscheldingen (taakveld 6.3), wordt onttrokken aan een gestort in deze voorziening. Met name de kwijtscheldingen vielen hoger uit dan begroot (€ 176.000). Op 1 januari 2022 was de stand nihil. Per 31-12 bedraagt de stand € 0,4 miljoen.					
Overig	-93	63	-	-30	
SALDO	-93	293	-	200	

7.4 Milieubeheer

Cumulatief beheerste situatie fysieke leefomgeving

De gemeente heeft wettelijke taken om te hoog belaste situaties van bodem, geluid, luchtkwaliteit, risico's (gevaarlijke stoffen, elektromagnetische straling) te saneren en bij ruimtelijke ontwikkelingen te voldoen aan gestelde normen. In de ruimtelijke ontwikkeling van de stad beperken we opeenstapeling van milieugezondheidseffecten zo veel mogelijk. Daarnaast wordt uitwerking gegeven aan de vastgestelde Omgevingsvisie 1.0, het doel Gezonde en toekomstbestendige ontwikkeling.

Saneren en onderzoeken locaties

De uitvoering verloopt volgens planning.

Verbeteren woonsituatie

De uitvoering verloopt volgens planning.

CO₂ reductie en circulaire samenleving

- 95% CO₂-reductie in 2050 en 55% in 2030 ten opzichte van 1990.
- Circulaire samenleving in 2050 en 50% minder primaire grondstoffen in 2030 t.o.v. 2016.

Uitvoeren klimaatplan

Achterstand in verduurzamen eigen organisatie blijft. Inzet flexcapaciteit succesvol aanbesteed. Bestuursakkoord Samen Morgen Mooier Maken maakt een impuls/versnelling mogelijk. Wordt uitgewerkt in de concept begroting 2023 en het collegeprogramma.

Effect-indicatoren	Realisatie 2021	Begroting 2022	Realisatie 2022
% inwoners dat zich (zeer) onveilig voelt als gevolg van gevaarlijke stoffen/straling/luchtverontreiniging.	33%	35%	36%
% inwoners dat last heeft van minstens één vorm van geluidhinder De hinderbeleving is toegenomen over burens, evenementen en horeca (vermoedelijk ook als gevolg beëindiging in februari 2022 van tot dan geldende beperkende maatregelen door Corona).	47%	38%	52%
CO ₂ -uitstoot (% t.o.v. 1990) Het betreft de totale directe uitstoot over 2020 zoals gerapporteerd in de klimaatbegroting 2023.	100%	104%	
CO ₂ -uitstoot per inwoner (% t.o.v. 1990) Het betreft de totale directe uitstoot per inwoner in 2020 (5,1 ton) zoals gerapporteerd in de klimaatbegroting 2023, ten opzichte van de uitstoot per inwoner in 1990 (6,35 ton).	80%	84%	

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2021	Begroting 2022	Realisatie 2022
Aantal gesaneerde en onderzochte locaties (bodem) Het aantal locaties is hoger als gevolg van het toegenomen aantal bouwplannen.	137	110	128
Gesaneerde woningen A- en raillijst Covid en AVG eisen (te verkrijgen instemmingsverklaringen) hebben gezorgd voor vertraging van gevelsaneringen Leenderweg binnen De Ring. Sanering gaat in Q1 2023 van start.	0	96	0

In 2022 hebben we ons vooral gericht op:

- Gezonde en toekomstbestendige ontwikkeling van de stad:
Gezondheid is uitgewerkt in ruimtelijke projecten, Omgevingsvisie 2.0, Brabantroute, Proefcasus EA en BBT. Het Bidbook schone lucht is verder uitgewerkt. Monitoringsrapportages lucht 2022 zijn gemaakt. Geluidsbelastingskaarten zijn geactualiseerd.

- Saneren en onderzoeken locaties:
Bodem: grote saneringen Emmasingel, Tapuitstraat, Eimerick, Bredabaan, Gijzenrooij, Den Bult zijn gestart/begeleid. Straling: er is opdracht verstrekt aan Tennet voor het haalbaarheidsonderzoek verkabelen van de hoogspanningslijn in Woensel.
- Gezonde en toekomstbestendige ontwikkeling borgen als randvoorwaarde voor de ruimtelijke ontwikkelingen in de stad:
Milieu Gezondheids Risico Indicator is meegenomen in de Omgevingsvisie 2.0, MER KnoopXL, verkenning uitwerking aanbevelingen Rekenkameronderzoek luchtkwaliteit, het OPE, Gezondheidsafwegingskader TU/e, rapportage gezonde verstedelijking Brabant.
- Ontwikkelen van indicatoren over de fysieke belasting in de stad van Geluid, Lucht:
De ontwikkeling van indicatoren is vertraagd door personele krapte en wisselingen in de programmaleiding. Deze zal in 2023 plaatsvinden.
- Visievorming en plan van aanpak Eindhoven circulaire stad:
Er is een impuls voorbereid voor de aanpak van circulariteit in de stad. In de Begroting 2023 zijn hiervoor middelen toegekend.
- Opschalen en versnellen van bestaande duurzaamheidsopgaven:
Taken en projecten op het gebied van duurzaamheid zijn integraal uitgewerkt in paragraaf 3i Duurzaamheid. Deze zijn in dit taakveld niet apart vermeld om dubbeling te voorkomen.

Exploitatie x € 1.000	Begr. prim.	Begroting	Realisatie	Afwijking
	2022 (nov '21)	2022 (dec '22)	2022	2022
Lasten	12.375	16.666	14.230	2.436
Baten	-14.570	-13.834	-7.893	-5.941
Mutatie reserves (TV 0.10)	10.066	5.266	1.312	3.954
Saldo	7.871	8.098	7.649	449

Toelichting afwijking exploitatie (x € 1.000)	Lasten	Baten	Mutatie reserve	Afwijking	
Regionaal Zonnepanelenproject	-1.838	1.941	-	103	incidenteel
Het project de Groene Zone, waarvoor de gemeente de contract afhandeling heeft verzorgd, is in 2022 afgelopen. De verkochte zonnepanelen (inclusief extra dekking voor de eerder gemaakte administratiekosten) in 2022 verklaren de hogere lasten en baten.					
Projecten (geen investeringen)	4.403	-8.989	4.586	-	incidenteel
Het gaat hier om duurzaamheidsprojecten en bodem-, geluid- en luchtkwaliteitprojecten waarbij het moment van realisatie afwijkt van de planning. Dit zijn afwijkingen die niet tot voor- of nadelen per einde van deze projecten leiden.					
Bio energiecentrale Meerhoven	-543	1.015	-447	25	incidenteel
Een positief bedrijfsresultaat vanwege gestegen inkomsten voor levering energie, ondanks nadelen door lagere SDE subsidie, toegenomen kosten Biomassa en bedrijfsvoering. Het extra resultaat (€ 447.000) wordt gestort in de reserve Biomassa.					
Milieubeheer	287	136	-186	237	incidenteel
Het betreft hier diverse afwijkingen waaronder een netto onderbesteding ad € 240.000 bij milieubeheer door diverse effecten en een conform raadsdossier Gebiedsgericht Grondwaterbeheer ontvangen bijdrage van € 150.000.					
Overig	127	-44	1	82	
SALDO	2.436	-5.941	3.954	447	

7.5 Begraafplaatsen en crematoria

Exploitatie x € 1.000	Begr. prim.	Begroting	Realisatie	Afwijking
	2022 (nov '21)	2022 (dec '22)	2022	2022
Lasten	863	922	983	-61
Baten	-648	-648	-601	-47
Mutatie reserves (TV 0.10)	0	0	0	0
Saldo	215	274	382	-108

Toelichting afwijking exploitatie (x € 1.000)	Lasten	Baten	Mutatie reserve	Afwijking	
Overig	-61	-47	-	-108	incidenteel
SALDO	-61	-47	-	-108	

BBV-indicatoren en verbonden partijen

BBV-indicatoren zijn wettelijk bepaald en worden verzameld door de VNG. Voor programma 7 Volksgezondheid en milieu zijn de volgende indicatoren voorgeschreven:

Indicator	peiljaar	NL	100-300	> 300	Eindhoven
Omvang huishoudelijk restafval (kg per inwoner)	2021	169	174	259	230
In 2022 215 kg restafval/inwoner. Zonder afkeuring van vervuild GFT zou dit 209 kg/inwoner zijn geweest.					
Hernieuwbare elektriciteit	2020	26,8	11,6	12,2	7,4

Verbonden partijen dragen bij aan de te bereiken doelstellingen. Voor programma 7 Volksgezondheid en milieu zijn dat de volgende:

Taakveld 7.1: GR GGD Brabant Zuidoost

De GGD Brabant Zuidoost heeft tot doel een bijdrage te leveren aan de publieke gezondheidszorg (PG) en de ambulance zorg (AZ).

Taakveld 7.3: GR Centrum Uitvoering reinigingstaken Eindhoven en omgeving (CURE)

Cure behartigt de belangen van en de samenwerking tussen Eindhoven, Geldrop-Mierlo en Valkenswaard voor het beheer van huishoudelijke afvalstoffen en daarmee samenhangende taken. Dit, in lijn met de Wet milieubeheer en het door de overheid gevoerde afvalstoffenbeleid.

Cure doet dit door de focus te leggen op 4 kernwaarden, zijnde 100% hergebruik van de huishoudelijke afvalstromen, het optimaliseren van het serviceniveau voor de burgers, het beheersen en optimaliseren van de kosten en de inzet van mensen met een achterstand tot de arbeidsmarkt. Hierdoor kan het product afval verder ontwikkeld worden tot nieuwe grondstoffen en kan onder andere de werkgelegenheid en de circulaire regionale economie worden gestimuleerd.

Taakveld 7.4: Eindhoven Airport N.V.

Samenwerkingsverband met de provincie Noord-Brabant en Schiphol Nederland BV voor de exploitatie van voorzieningen ten behoeve van de burgerluchtvaart op de militaire vliegbasis Eindhoven.

Taakveld 7.4: GR Omgevingsdienst Zuidoost Brabant (ODZOB)

De ODZOB voert ten behoeve van de deelnemers taken uit op het gebied van het omgevingsrecht. Als uitvoeringsdienst van het lokaal en provinciaal bestuur levert de Odzob een bijdrage aan het realiseren en borgen van de door de verantwoordelijke overheden in de regio Zuidoost-Brabant aangegeven kwaliteit van de fysieke leefomgeving. De opdrachtportefeuille van de ODZOB is voor circa 30% landelijk opgelegd als verplichte basistaak, de rest van de taken zijn verzoektaken. En door de deelnemers ingebrachte budgetten voor collectieve taken en intensivering van taken.

Programma 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Dit programma omvat drie taakvelden. Taakveld 8.1. omvat de taken op grond van de wet Ruimtelijke Ordening. Vanwege de invoering van de Omgevingswet heeft het rijk voorgeschreven om dit taakveld te hernoemen tot Ruimte en leefomgeving (in plaats van Ruimtelijke ordening). Taakveld 8.2 - Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen) heeft betrekking op bouwgrondexploitaties zoals verwerving, bouw- en woonrijp maken en verkoop van gronden. Grond zetten we als instrument in om doelstellingen van de andere programma's te bereiken. Taakveld 8.3 Wonen en bouwen is gericht op gebiedsontwikkeling, woningvoorraad en huisvestingsvoorziening.

Dit programma draagt door woningbouw, stedelijke vernieuwing en ruimtelijke ontwikkeling bij aan een aantrekkelijke en duurzame woon- en leefomgeving voor huidige en nieuwe bewoners. Dit met behoud van onze identiteit als ambitieuze, solidaire en innovatieve stad. We willen immers dat Eindhovenaren trots op de stad kunnen zijn.

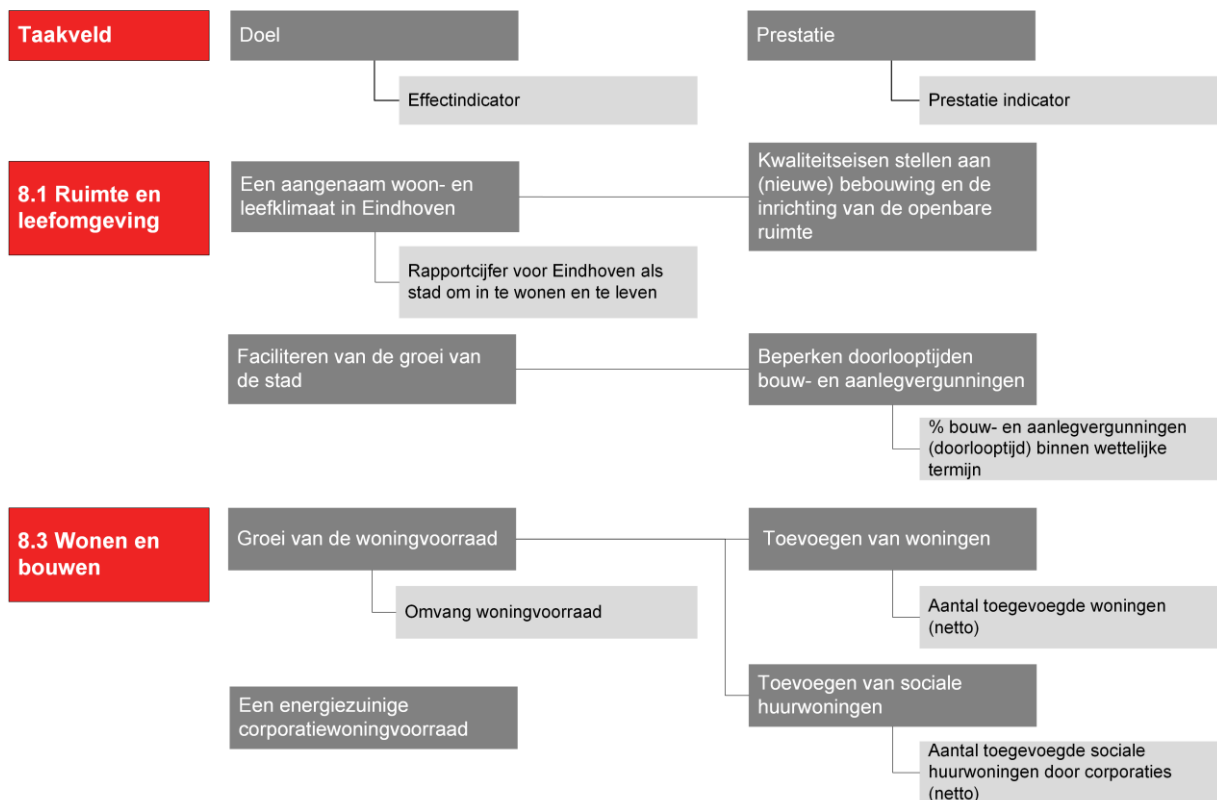
- 8.1 Ruimte en leefomgeving
- 8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)
- 8.3 Wonen en bouwen

Door middel van woningbouw, stedelijke vernieuwing en ruimtelijke ontwikkeling streven we naar een aantrekkelijke en duurzame woon- en leefomgeving voor huidige en nieuwe bewoners. Dat doen we door te werken aan samenhangende integrale gebiedsontwikkelingen, zoals Brainport City, Spoorzone, Internationale Knoop XL en Brainport Industries Campus (BIC). Daarbij is een goed functionerende woningmarkt van belang, die zowel invulling geeft aan de ambities van de stad (binden van talent) als aan de solidaire stad van twee snelheden. We transformeren en verdichten binnen de Ring en we streven naar voldoende betaalbare koop- en sociale huurwoningen in al onze wijken. Hierbij stimuleren wij de verduurzaming van de (bestaande) woningvoorraad en innovatie in de bouw. Ook zetten we in op bescherming en hergebruik van het historisch erfgoed. We faciliteren initiatieven uit de stad door slagvaardig en klantgericht samen te werken en onze ruimtelijke instrumenten zo efficiënt en transparant mogelijk in te zetten. Daarbij is het streven om inwoners zo veel mogelijk bij de ontwikkelingen in de stad te betrekken.

In de Woonvisie van 2015 heeft de gemeenteraad het kader voor het gemeentelijk woonbeleid vastgelegd. In deze visie is gekozen voor:

- Een ambitieus groeiscenario (naar 300.000 inwoners) via verdichting van de bestaande stad met nadruk op het hoogstedelijke woonmilieu binnen de Ring.
- Een solidaire stad met voldoende ruimte voor sociale huur, middenhuur, wonen en zorg en zelfbeheer.
- Een innovatieve stad met creatieve oplossingen voor woningbouw, zoals tijdelijk wonen.

Het college zet zich al geruime tijd in op het versnellen van de bouw binnen de stadsgrenzen, met nadruk op sociale- en middenhuur en middeldure koop. Dit sluit aan bij de bouwversnellingsafspraken in het kader van de Woondeal, die in maart 2019 is afgesloten en de in aansluiting hierop met regio, Rijk en Provincie gemaakte afspraken over verstedelijking in het Verstedelijkingsakkoord, dat in november 2021 is vastgesteld. Dit laatste volgt uit de BO MIRT afspraken van november 2020. Het is in 2022 niet gelukt om de beoogde 3.000 woningen gerealiseerd te krijgen, mede vanwege gestegen bouwkosten, stijgende rente en personeelstekorten bij bouwende partijen.

8.1 Ruimtelijke ordening

Een aangenaam woon- en leefklimaat in Eindhoven.

Eindhoven zet in op groei van de stad. Om deze groei te realiseren is een aantrekkelijke stad voor huidige en toekomstige inwoners en werknemers belangrijk. Het gaat dan bijvoorbeeld om een aantrekkelijke openbare ruimte, veel groen, een divers woningaanbod en een scala aan recreatieve voorzieningen (sport/recreatie, onderwijs, detailhandel, cultuur/evenementen etc.).

Kwaliteitseisen stellen aan (nieuwe) bebouwing en de inrichting van de openbare ruimte

Kwaliteit heeft ook in 2022 de continue aandacht gehad bij het Intakeloket, via de inbreng van stedenbouwkundigen in de projectteams en via de toetsing door de CRK.

Faciliteren van de groei van de stad

Onze ambitie om als stad te groeien betekent ook dat er veel initiatieven voor nieuwbouw, verbouw of transformatie van bestaande gebouwen bij de gemeente worden ingediend. Om deze bouwopgave mogelijk te maken zetten we het hele scala van planologische instrumenten in zoals planwijzigingen, vergunningverlening en ontheffingen.

Beperken doorlooptijden bouw- en aanlegvergunningen

73% van de vergunningen is binnen de wettelijke termijnen afgedaan. Merendeel van de overige 27% is in overleg met aanvragers verlengd. Door overstap naar een nieuw systeem medio 2022 is dit nog niet zichtbaar in de stuurinformatie.

Effect-indicatoren	Realisatie 2021	Begroting 2022	Realisatie 2022
Rapportcijfer voor Eindhoven als stad om in te wonen en te leven Dit cijfer komt voort uit de inwonersenquête. Het is daardoor niet duidelijk wat de afwijking veroorzaakt heeft.	onbekend	7.6	7,4
Prestatie-indicatoren	Realisatie 2021	Begroting 2022	Realisatie 2022
% bouw- en aanlegvergunningen (doorlooptijd) binnen wettelijke termijn zie toelichting op prestatie	99%	99%	73%

In 2022 hebben we ons vooral gericht op:

- Ontwikkeling integraal ontwikkelperspectief voor de stad Eindhoven:
De aanbesteding voor het OPE is doorlopen en de geselecteerde partijen zijn samen met de gemeente volop aan de slag gegaan; afronding OPE zal eind 2023 zijn.
- Opstarten traject Omgevingsvisie 2.0:
Het maken van de nieuwe omgevingsvisie vraagt vele stappen. In 2022 is hier voorbereidend aan gewerkt, o.a. startnotitie, concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (MER) en inventarisatie van recent vastgesteld beleid. Vaststelling eind 2024.
- Opstellen nieuwe verordening ruimtelijke kwaliteit:
In 2021 is een nieuwe verordening vastgesteld voor de CRK. Deze vraagt nog wat aanpassingen. Door het meermaals vooruitschuiven van de invoering van de Omgevingswet komt de aanpassing in de loop van 2023.
- Eindhoven Internationale Knoop XL:
In 2022 is een grote stap gezet in de doorontwikkeling van Programmaorganisatie Stationsdistrict en MIRT (PSM). Resultaten zijn o.a. investeringsafspraken met het Rijk van afgerond € 1,6 miljard tijdens BO MIRT 22 & ondertekening verstedelijkingsakkoord SGE

Exploitatie x € 1.000	Begr. prim.	Begroting	Realisatie	Afwijking
	2022 (nov '21)	2022 (dec '22)	2022	2022
Lasten	12.564	20.037	17.317	2.720
Baten	-3.957	-10.175	-6.811	-3.364
Mutatie reserves (TV 0.10)	-1.001	-1.669	-2.403	734
Saldo	7.606	8.193	8.103	90

Toelichting afwijking exploitatie (x € 1.000)	Lasten	Baten	Mutatie reserve	Afwijking
Facilitaire grondexploitaties	-302	302		- incidenteel
Facilitaire exploitaties hebben een meerjarig karakter. De lasten en baten per jaar worden in het taakveld verwerkt. Het jaarsaldo wordt geboekt naar de balans waardoor er geen resultaat op het taakveld is. Zie voor een verdere toelichting de paragraaf grondbeleid.				
Programmaorganisatie Stationsdistrict en MIRT (PSM)	513	-	-	513 incidenteel
In 2022 was er een inhuurbudget van € 1 miljoen beschikbaar. De totale loonkosten waren € 775.000. Hiervan is € 487.000 t.l.v. dit budget en € 288.000 t.l.v. het taakveld overhead geboekt. Niet het volledige budget is besteed doordat medewerkers later zijn begonnen dan begroot. In 2023 wordt het inhuur budget omgezet naar formatie budget en juist verdeelt over de taakvelden.				
Projecten (niet-investeringen)	3.502	-5.046	1.544	- incidenteel
Het gaat hier om projecten waarbij het moment van realisatie afwijkt van de planning. Dit zijn afwijkingen op de jaarschijf 2022 en leiden volgens de huidige inzichten niet tot voor- of nadelen per einde van dit project.				
Ontvangen bijdragen Bovenwijkse voorzieningen	-	808	-808	- incidenteel
In 2019 is kostenverhaal voor bovenwijkse voorzieningen ingevoerd. In 2022 heeft dit geresulteerd in een bijdrage van nagenoeg € 0,8 miljoen welke conform besluit is gestort in de reserve BOVO.				
Resultaten facilitaire grondexploitaties	-582	39	-2	-545 incidenteel
Jaarlijkse actualisatie van de voorziening negatieve facilitaire exploitaties heeft geresulteerd in een storting van € 0,55 miljoen. Zie voor toelichting de paragraaf grondbeleid. Het afsluiten van enkele exploitaties en incidentele grondverkoop heeft geresulteerd in een gering positief resultaat. Dit is gestort in de reserve strategische investeringen.				
Apparaatskosten	-110	-	-	-110 incidenteel
Betreft het resultaat op doorbelaste apparaatskosten (voornamelijk personele lasten, zie hiervoor paragraaf 3e bedrijfsvoering onderdeel personeelskosten).				
Overig	-301	533	-	232
SALDO	2.720	-3.364	734	90

8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)

De gebiedsontwikkeling in de stad krijgt mede vorm via projecten op basis van grondexploitaties. De grondexploitaties en private ontwikkelingen zijn ondersteunend aan vooral de programma's Wonen, Economie (Kantoren en bedrijventerreinen) en maatschappelijke functies (zoals Onderwijs, Cultuur en Sport). In de Meerjaren Prognose Grondexploitaties (MPG) wordt jaarlijks inzicht gegeven in de financiële en programmatische

stand van zaken. Daarnaast faciliteren we private ontwikkelingen via (zogenoemde 'anterieure') overeenkomsten, waarbij we door kostenverhaal actief en projectmatig meewerken aan initiatieven van derden op hun eigen grond. Dit gebeurt vooral daar waar maatschappelijke meerwaarde te realiseren is.

De resultaten van grondexploitaties en private ontwikkelingen landen naast dit taakveld ook op taakveld 3.2 (bedrijventerreinen) en taakveld 8.1 (private ontwikkelingen). Voor een integrale toelichting op de ontwikkelingen in de portefeuille, de projecten en risico's verwijzen we naar paragraaf 3g. Grondbeleid.

 Exploitatie x € 1.000	Begr. prim.	Begroting	Realisatie	Afwijking
	2022	2022	2022	2022
	(nov '21)	(dec '22)		
Lasten	75.430	75.050	45.055	29.995
Baten	-72.838	-71.043	-45.400	-25.643
Mutatie reserves (TV 0.10)	437	-312	3.215	-3.527
Saldo	3.029	3.695	2.870	825

Toelichting afwijking exploitatie (x € 1.000)	Lasten	Baten	Mutatie reserve	Afwijking	
Actieve grondexploitaties niet-bedrijven terreinen	28.784	-28.807	-	-23	incidenteel
Grondexploitaties hebben een meerjarig karakter. De lasten en baten per jaar worden in het taakveld verwerkt. Het jaarsaldo wordt geboekt naar de balans waardoor er geen resultaat op het taakveld is. Zie voor een verdere toelichting de paragraaf grondbeleid.					
Resultaat actieve grondexploitaties niet bedrijventerreinen	526	2.329	-2.990	-135	incidenteel
Tussentijds winstnemen en het afsluiten van projecten heeft voor taakveld 8.2 in een resultaat van € 2,9 miljoen geresulteerd en is gestort in de reserve bovenwijks en reserve strategische investeringen. Jaarlijkse actualisatie van de voorziening negatieve grondexploitaties heeft geresulteerd in per saldo een storting van € 0,1 miljoen. Zie voor toelichting de paragraaf grondbeleid.					
Gronden in voorraad en projecten nog niet in uitvoering	-36	500	-	464	incidenteel
Het jaarlijks budget dat beschikbaar is om kosten af te boeken voor projecten die niet in uitvoering kunnen worden genomen beperkt overschreden. Verder kon uit de voorziening waardevermindering voorraad gronden € 0,5 miljoen vrijvallen door een iets hogere marktwaarde van 2 objecten.					
Overig beheerresultaat	111	555	-	666	incidenteel
Een voordeel wordt veroorzaakt door incidentele grondverkoop (€ 497.000) en door vrijval van in depot staande waarborgsommen waarbij het recht op terugbetaling is verjaard (€ 374.000). Nadelen zijn er ontstaan bij het beheer van bebouwde en onbebouwde eigendommen, oa lagere huuropbrengsten (€ 296.000), hogere onderhoudskosten (€ 217.000) en hogere lasten OZB en waterschapslasten (€ 84.000).					
Projecten (niet-investeringen)	607	-127	-480	-	incidenteel
De ontwikkeling van Buurtschap Te Veld heeft in 2022 iets vertraging opgelopen. Een gedeelte van de geraamde uitgaven 2022 verschuiven naar 2023.					
Overig	3	-93	-57	-147	
SALDO	29.995	-25.643	-3.527	825	

8.3 Wonen en bouwen

Groei van de woningvoorraad

De druk op de woningmarkt is hoog. Dit heeft de afgelopen jaren geleid tot sterke koopprijsstijgingen en lange wachttijden voor sociale huurwoningen. Deze ontwikkelingen zijn ontwrichtend met name voor mensen met een laag- of een middeninkomen. Het is daarom van het grootste belang dat er voldoende woningen worden gebouwd. Doel is dan ook om jaarlijks gemiddeld 3.000 woningen toe te voegen. De samenwerking met onze partners in de stad aan de Versnellingstafel hebben wij in 2022 verder geïntensiveerd. De Versnellingstafel heeft in 2022 een woningbouwakkoord opgesteld, met de doelstelling om nauwer samen te werken aan de woningbouwopgave van Eindhoven, ook bij tegenwind. Iedereen onderschrijft de urgentie om de betaalbare woningvoorraad te vergroten. Naar verwachting zal het Akkoord in Q1 2023 worden ondertekend. Daarnaast is er, ook in afstemming met de Versnellingstafel, een maatregelenpakket samengesteld met als titel "Eindhoven bouwt door". Dit pakket moet perspectief

en zekerheid bieden aan marktpartijen om in onzekere tijden toch door te (blijven) bouwen in Eindhoven. Het pakket wordt in Q1 2023 vastgesteld.

Toevoegen van woningen

Er zijn in 2022 netto 2.080 woningen opgeleverd. Als gevolg van enkele vertragingen wordt de doelstelling van 2.500-3.000 woningen per jaar niet gehaald met name door stijgende bouwkosten, personeelstekorten en stijgende rente.

Toevoegen van sociale huurwoningen

Er zijn netto 460 sociale huurwoningen toegevoegd, dat zijn reguliere woningen, tijdelijke woningen en flexwoningen.

Een energiezuinige corporatiewoningvoorraad

We hebben als stad klimaatdoelstellingen gesteld. Daarnaast brengen de huidige stijgende energieprijzen steeds meer huishoudens in de problemen. We streven daarom naar een energiezuinige corporatiewoningvoorraad. We hebben hierover concrete afspraken gemaakt in het duurzaamheidspact en de prestatieafspraken.

Effect-indicatoren	Realisatie 2021	Begroting 2022	Realisatie 2022
 Omvang woningvoorraad Er zijn in 2022 netto 2.080 woningen opgeleverd. Als gevolg van vertragingen wordt de doelstelling van 2.500-3.000 woningen per jaar niet gehaald met name door stijgende bouwkosten, personeelstekorten en stijgende rente.	114.503	118.000	116.583

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2021	Begroting 2022	Realisatie 2022
 Aantal toegevoegde woningen (netto) Er zijn in 2022 netto 2.080 woningen opgeleverd. Als gevolg van enkele vertragingen wordt de doelstelling van 2.500-3.000 woningen per jaar niet gehaald.	1.538	2.500-3.000	2.080
 Aantal toegevoegde sociale huurwoningen door corporaties (netto) Dit betreft zowel reguliere woningen als verplaatsbare woningen, tijdelijke woningen en flexwoningen.	425	297	460

In 2022 hebben we ons vooral gericht op:

- **Versnelling woningbouw:**
We hebben uitvoering gegeven aan de acties uit het Versnellingsplan 2021, met extra aandacht voor de Versnellingstafel en de Eindhovense woningbouwcorporaties. Door de woningbouwcrisis is de focus verschoven van versnellen naar doorbouwen.
- **Versnelling productie sociale huurwoningen:**
Een team Woningbouwversnelling is van start gegaan dat zich richt op zeven projecten van woningcorporaties, goed voor >1000 sociale huurwoningen, op te leveren voor 2027. Verder is in 2022 het project "verplaatsbare woningen" opgestart.

 Exploitatie x € 1.000	Begr. prim.	Begroting	Realisatie	Afwijking
	2022 (nov '21)	2022 (dec '22)	2022	2022
Lasten	14.644	16.804	18.133	-1.329
Baten	-9.844	-10.528	-12.782	2.254
Mutatie reserves (TV 0.10)	-404	-1.974	-1.757	-217
Saldo	4.396	4.302	3.594	708

Toelichting afwijking exploitatie (x € 1.000)	Lasten	Baten	Mutatie reserve	Afwijking
Verduurzamen Maatschappelijk Vastgoed Ons eigen vastgoed wordt verduurzaamd. Het resultaat voor de verduurzaming wordt via de reserve CO ₂ reductie vastgoed geëgaliseerd (en gebruikt als revolving fund), conform raadsbesluit 2019 en 2021.	824	-803	-21	- incidenteel
Loostraat 9 saneren grond en verkoop Eind 2022 is dit adres verkocht en geleverd. In 2022 zijn ter voorbereiding van de verkoop kosten gemaakt. Dit betreft met name de sanering van de grond voor circa € 100.000.	-111	170	-	59 incidenteel

Toelichting afwijking exploitatie (x € 1.000)	Lasten	Baten	Mutatie reserve	Afwijking	
Afwikkelen achterstallige facturatie Philips Fruittuinen	-265	150	-	-115	incidenteel
Dit betreft een boekhoudkundige correctie die nodig was om een ontstane facturatie achterstand over de periode 2017-2022 te herstellen. Verder zijn er dit jaar extra juridische kosten gemaakt.					
Bouwvergunningen	-1.999	2.681	-	682	incidenteel
De gemeente Eindhoven zet zich volop in om de woningbouw te versnellen. Dit heeft geleid tot meer aanvragen voor (grote) bouwvergunningen. Het verwerken van deze extra aanvragen betekent dat er ook meer capaciteit gevraagd is van de organisatie, wat leidt tot meer kosten.					
Wonen Projecten (niet-investeringen)	251	-	-251	-	incidenteel
Het gaat hier om projecten waarbij het moment van realisatie afwijkt van de planning. Dit zijn afwijkingen op de jaarschijf 2022 en leiden volgens de huidige inzichten niet tot voor- of nadelen per einde van dit project.					
Apparaatskosten	60	-	-	60	incidenteel
Betreft het resultaat op doorbelaste apparaatskosten (voornamelijk personele lasten, zie hiervoor paragraaf 3e bedrijfsvoering onderdeel personeelskosten).					
Overig	-89	56	55	22	
SALDO	-1.329	2.254	-217	708	

BBV-indicatoren en verbonden partijen

BBV-indicatoren zijn wettelijk bepaald en worden verzameld door de VNG. Voor programma 8 Volkshuisvesting, leefomgeving zijn de volgende indicatoren voorgeschreven:

Indicator	peiljaar	NL	100-300	> 300	Eindhoven
Gemiddelde WOZ waarde (x € 1.000)	2022	317	300	359	314
Nieuw gebouwde woningen (per 1.000 woningen)	2022	9,3	9,5	11,8	13,8
Demografische druk	2022	70,3	63,9	52,5	56,2
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	2022	823	834	759	791
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	2022	905	913	846	879

Verbonden partijen dragen bij aan de te bereiken doelstellingen. Voor programma 8 Volkshuisvesting, leefomgeving zijn dat de volgende:

Taakveld 8.3: Park Striip Beheer B.V.

Zie Park Striip C.V.

Taakveld 8.3: Park Striip C.V.

Dit betreft een samenwerkingsverband met VolkerWessels voor ontwikkeling van vm. Philips-locatie Striip S met de ambitie om een kwalitatief aantrekkelijk en bruisend hoogstedelijk gebied te maken voor nieuwe gebruikers; cultuuruitingen, innovaties, bedrijfjes, evenementen en bewoners. Primaire doelstelling van de gemeente is de kwaliteitsverbetering van het Plangebied, de wijk en de stad door de herontwikkeling van de huidige bedrijfsbestemming in wervende woon-, werk- en centrumfuncties zoals voorzien in het Masterplan. De doelstelling van Park Striip C.V. is een kostendekkende grondexploitatie tegen een beheersbaar risico ten behoeve van een vernieuwd stedelijk gebied met hoge dichtheid, hoge kwaliteit en hoge mate van functiemenging, met een zodanige flexibiliteit in plan en programma dat ingespeeld kan worden op marktontwikkelingen met een wervend hoogstedelijk milieu, met ruimte voor een maximale 'woon- resp. werk-ladder', en van hoogwaardige kwaliteit.

Programma 0 Bestuur en ondersteuning

Dit programma omvat veel uiteenlopende taakvelden. We hebben deze onderverdeeld in drie thema's: (1) bestuur en burgerzaken, (2) organisatie en financiën en (3) lokale lasten en belastingen.

Een groot deel van de taakvelden is puur financieel en/of technisch van aard en hebben daarom geen doelenboom.

Bestuur en burgerzaken

0.1 bestuur
0.2 burgerzaken

Organisatie en financiën

0.3 beheer overige gebouwen en gronden
0.4 overhead
0.5 treasury
0.7 algemene uitkering
0.8 overige baten en lasten
0.9 vennootschapsbelasting
0.10 mutaties reserves
0.11 Resultaat rek. van baten en lasten

Lokale lasten en belastingen

0.61 OZB woningen
0.62 OZB niet-woningen
0.63 parkeerbelasting
0.64 overige belastingen

	Begroting 2022 voor wijziging (nov '21)			Begroting 2022 na wijziging (dec '22)			Realisatie 2022		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Algemene dekkingsmiddelen:									
Lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is		85.061	85.061	84.611	84.611		86.310	86.310	
Algemene uitkeringen		524.862	524.862	576.945	576.945		622.126	622.126	
Dividend		528	528	415	415		406	406	
Saldo financieringsfunctie		-1.972	-1.972	-3.066	-3.066		624	624	
Overige algemene dekkingsmiddelen		3.267	3.267	3.885	3.885		3.885	3.885	
Onvoorzien	239		239	155		155	155		155
Totaal algemene dekkingsmiddelen	239	611.746	611.985	155	662.790	662.945	155	713.350	713.505
Bedrag van de heffing voor de vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-	-	2.094	-2.094	
Totaal saldo van baten en lasten	973.108	969.007	-4.101	1.108.294	1.107.875	-419	1.022.848	1.103.367	80.519
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	32.062	36.163	4.101	128.814	129.930	1.116	165.732	133.307	-32.425
Het gerealiseerde resultaat	1.005.170	1.005.170	-	1.237.108	1.237.805	697	1.188.581	1.236.674	48.094

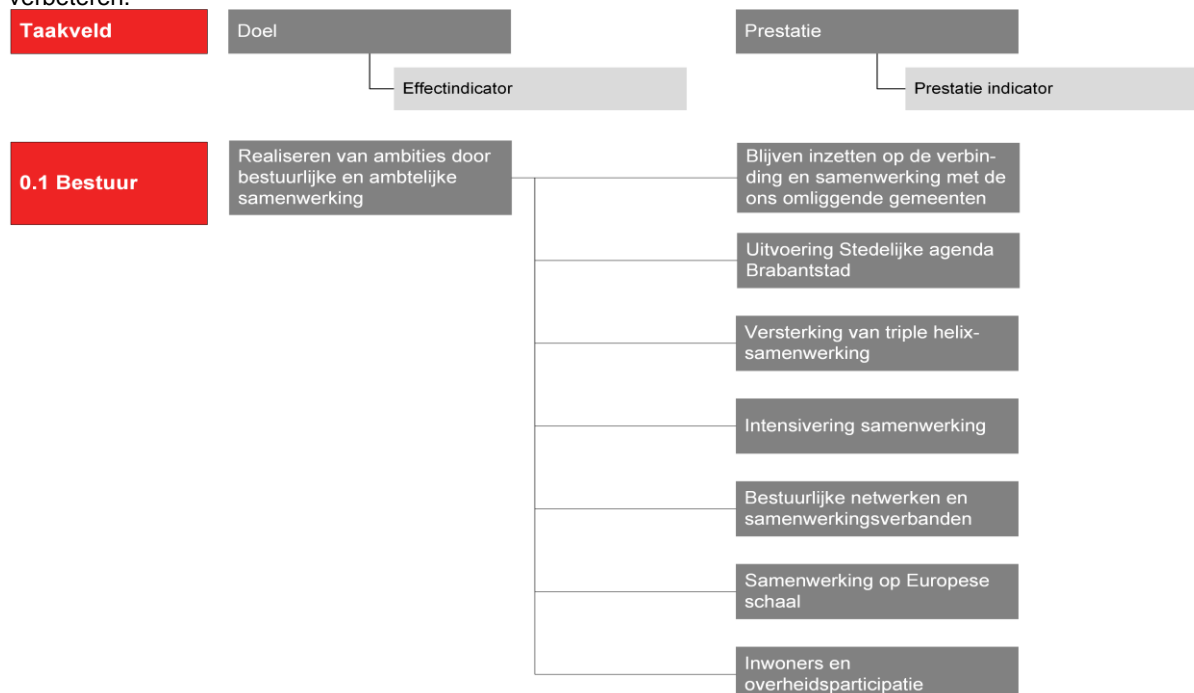

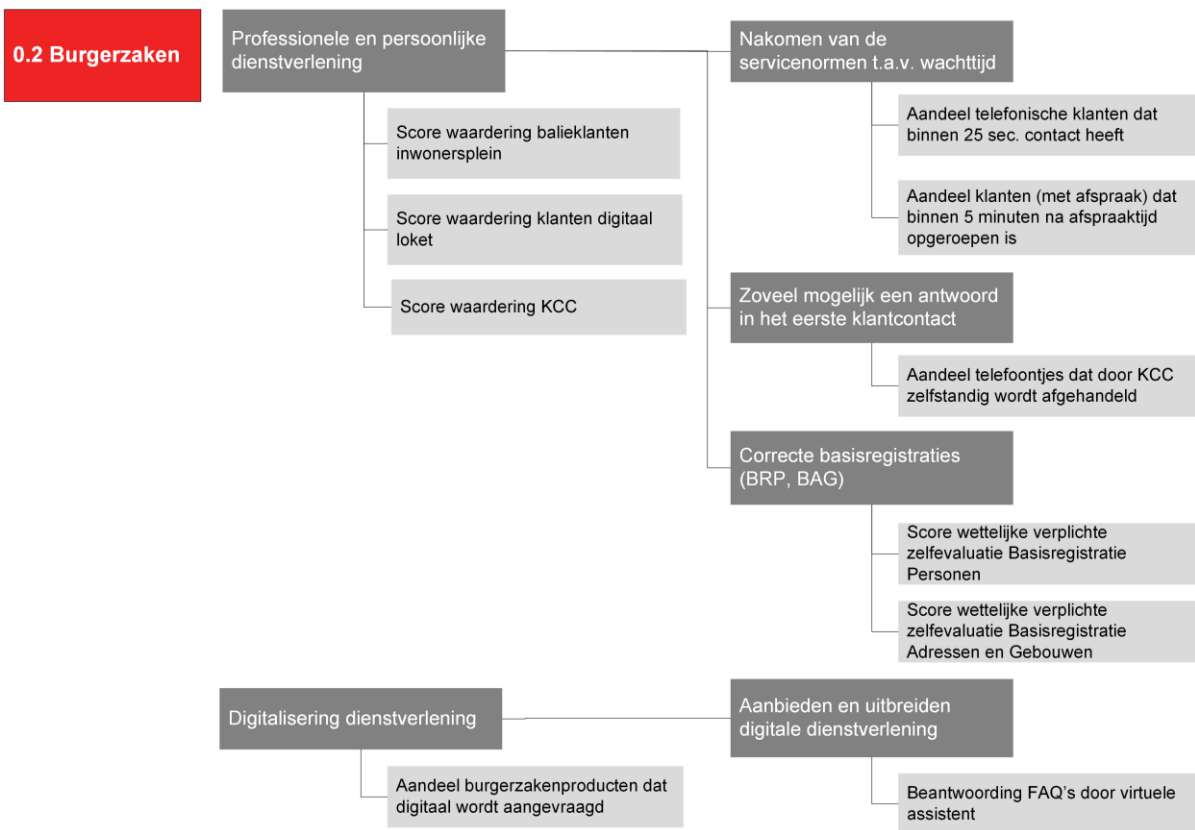
Bestuur en burgerzaken

Eindhoven is een levendige, zorgzame, inclusieve en veilige stad. Een niet-gepolariseerde stad. We koesteren verscheidenheid, we gaan uit van eigen kracht en samenredzaamheid. We hanteren het principe van brede welvaart als uitgangspunt en kader. We zorgen dat iedereen mee kan doen, kan werken en fijn kan wonen en leven in de verschillende buurten die onze stad rijk is. Brainport, met Eindhoven als kloppend hart, is een toptechnologieregio van wereldformaat. We leveren een grote bijdrage aan de Nederlandse economie én aan de oplossing van belangrijke maatschappelijke opgaven zoals gezondheid, mobiliteit en duurzaamheid.

We opereren op veel schaalniveaus om te bouwen aan Eindhoven en de belangen van de stad te behartigen. In de regio doen we dat in het Stedelijk Gebied Eindhoven en de Metropoolregio. Met de triple-helix partners werken we samen in (de stichting) Brainport. Samen met de provincie en de grote Brabantse steden realiseren we gericht opgaven in BrabantStad-verband. Met de provincie hebben we daarnaast een warme samenwerkingsrelatie voor het realiseren van de Brainport Nationale Actieagenda en de ontwikkeling van KnoopXL. Vanuit onze kantoren en Den Haag en Brussel behartigen we de (inter)nationale belangen van stad en regio.

2022 was opnieuw een bewogen jaar voor Publiekscontacten. Dit wordt enerzijds veroorzaakt door de aanhoudende (landelijke) grote vraag naar producten en diensten als gevolg van de coronacrisis van de afgelopen jaren. Anderzijds zijn hier de extra werkzaamheden bijgekomen, die moeten worden verricht door de toestroom van Oekraïense vluchtelingen. Daarnaast hebben na de coronacrisis veel kennismigranten en buitenlandse studenten zich ingeschreven in Eindhoven. Dit heeft tot gevolg dat de wachttijden langer geworden zijn voor bepaalde producten. Met een grote krapte op de arbeidsmarkt zorgden dit voor een hele grote werkdruk op de afdeling Burgerzaken en de afdeling Klantcontactcentrum. Desondanks is in 2022 volop gewerkt aan verbetering van de dienstverlening. De contactkanalen telefonie, chat en klanttevredenheidssysteem worden gemoderniseerd, zijn aanbesteed en worden ingevoerd in 2023. We zijn volop bezig met de beweging naar digitaal “zakendoen” met inwoners, een beweging die we digitale transformatie noemen. Een goede dienstverlening kan niet zonder een goede digitale infrastructuur. Inzet van technologie verhoogt de effectiviteit en efficiency van de bedrijfsvoering en verbetert de dienstverlening aan inwoners. Daarnaast moet de offline dienstverlening voor mensen die dat wensen optimaal functioneren. We zetten steeds vaker customer journeys in om de dienstverlening klantgericht te maken en daarbij wordt de klanttevredenheid gemeten om processen te verbeteren.

0.1 Bestuur

Realiseren van ambities door bestuurlijke en ambtelijke samenwerking

Dit taakveld heeft in merendeel betrekking op het realiseren van onze ambities door bestuurlijke en ambtelijk samen te werken in wisselende coalities en op wisselende schaalniveaus. Samenwerking in netwerken is en wordt steeds noodzakelijker om (complexe) maatschappelijke opgaven te realiseren. Denk aan opgaven zoals ons voorzieningenniveau op een hoger niveau brengen, de energietransitie, de circulaire economie, digitalisering, veiligheid en mobiliteit. Burgers en andere partijen ontplooiën zelf allerlei initiatieven. Wij spelen daarop in, nodigen uit en definiëren publieke randvoorwaarden. Onder andere door inzet vanuit onze kantoren in Den Haag en Brussel.

Blijven inzetten op de verbinding en samenwerking met omliggende gemeenten (MRE en SGE)

De MRE werkte aan de thema's Economie, Mobiliteit, Energietransitie en Transitie Landelijk Gebied obv het werkprogramma MRE 2022. Het SGE werkte aan de thema's Wonen, Economie, Ruimte en Voorzieningen en Evenementen o.b.v. het jaarprogramma SGE 2022.

Uitvoering Stedelijke agenda Brabantstad

In 2022 is de herijking van de stedelijke agenda Brabantstad voorbereid. Deze herijkte agenda dient als leidraad en kader voor de samenwerking in de periode 2022 – 2026. Deze agenda wordt begin 2023 vastgesteld.

Versterking van triple helix-samenwerking

In akkoord Rutte IV staat doorontwikkeling Mainportstatus. Met Rijk en provincie wordt een Strategische Agenda opgesteld en Bestuurlijk Overleg Brainport loopt. Brainport voor Elkaar gestart t.b.v. een sterke multiple helix Sociale Brainport Agenda.

Intensivering samenwerking

REOS heeft inmiddels zijn werking gehad door opnemings ervan in de Nationale Omgevingsvisie. De samenwerking van REOS ontwikkelt zich nu door als kennisnetwerk. De samenwerking met de G4/G6 ontwikkelt zich door.

Bestuurlijke netwerken en samenwerkingsverbanden

Wethouder Toub is voorgedragen om deel te nemen aan de VNG-commissie Asiel en Migratie. Wethouder Lammers neemt deel aan het algemeen bestuur en de sociale pijler van de G40, en wethouder Esselbrugge neemt deel aan het Netwerk Kennisstedes.

Samenwerking op Europese schaal

Naast de reguliere belangenbehartiging en positionering van de stad hebben we ingezet op de lobby voor de missie Klimaatneutrale en slimme steden en zijn we met Helmond in april 2022 door de Europese Commissie geselecteerd als één van de 100 steden.

Inwoners en overheidsparticipatie

De vastgestelde Nota IOP is handen en voeten gegeven, zowel intern (evaluaties, handleidingen, opleidingen) als extern (nieuwe instrumenten, innovatieve trajecten, gesprekken raad en stad). Ook is de bestuursopdracht van de stadsgezant vastgesteld.

In 2022 hebben we ons vooral gericht op:

- Inwoners en Overheidsparticipatie:

Het stimuleren van innovatie in participatietrajecten, borgen van procesafspraken en verwachtingsmanagement, ontwikkelen van een leergang Inwoners en Overheidsparticipatie (IOP) en als een digitaal instrumentarium. Dit is een continue ontwikkeling.

 Exploitatie x € 1.000	Begr. prim.	Begroting	Realisatie	Afwijking
	2022	2022	2022	2022
	(nov '21)	(dec '22)		
Lasten	13.786	18.624	20.979	-2.355
Baten	-422	-4.811	-5.076	265
Mutatie reserves (TV 0.10)	122	-268	-225	-43
Saldo	13.486	13.545	15.679	-2.134

Toelichting afwijking exploitatie (x € 1.000)	Lasten	Baten	Mutatie reserve	Afwijking	
Voorziening pensioen (voormalige wethouders)	-2.729	-	-	-2.729	incidenteel
Voor de uitvoering van de Pensioenen van (voormalig) wethouders had de gemeente Eindhoven een tweetal contracten die we hebben moeten beëindigen. Zowel lopende als toekomstige pensioenverplichtingen worden ondergebracht in een voorziening. Op basis van een actuele actuariële berekening per jaareinde is de voorziening aangevuld.					
Voorziening wachtgeld bestuurders + voormalig personeel	-851	-	-	-851	incidenteel
Oud bestuurders hebben recht op een uitkering (wachtgeld). Op basis van een actuele inschatting per jaareinde (inkomsten die worden gegeneerd door oud wethouders worden in mindering gebracht) is een aanvullende storting in de voorziening gedaan.					
Positief resultaat exploitatie	812	-	-	812	incidenteel
Door het instellen van de voorziening Pensioenen wethouders en het op peil brengen van de voorziening Wachtgeld bestuurders zijn de kosten 2022 ten laste van deze voorzieningen geboekt. Tezamen met wat kleinere verschillen resulteert dit in een voordelig resultaat van € 812.000					
Overig	413	265	-43	635	
SALDO	-2.355	265	-43	-2.133	

0.2 Burgerzaken

Professionele en persoonlijke dienstverlening

2022 was opnieuw een bewogen jaar voor de afdeling Burgerzaken. Dit wordt enerzijds veroorzaakt door de aanhoudende (landelijke) grote vraag naar producten en diensten als gevolg van de coronacrisis van de afgelopen jaren. Anderzijds zijn hier de extra werkzaamheden bijgekomen, die moeten worden verricht door de toestroom van Oekraïense vluchtelingen. Daarnaast hebben zich na de coronacrisis veel kennismigranten en buitenlandse studenten ingeschreven in Eindhoven. Ook krijgt de afdeling Burgerzaken te maken met veranderingen in de landelijke en provinciale wetten regelgeving. De snelheid waarmee nieuwe inzichten ontstaan en details veranderen is amper bij te houden. We doen er alles aan om de inwoners die contact opnemen een prettige, kwalitatief goede en betaalbare dienstverlening te laten ervaren waarbij de inwoner centraal staat. We streven naar een hoge klanttevredenheid. Dit alles binnen de financiële en wettelijke kaders.

 Nakomen van de servicenormen t.a.v. wachttijd

 Het servicelevel om 75% binnen 25 seconden op te nemen bedroeg gemiddeld 71%. Diverse oorzaken speelden een rol waaronder extra telefoontjes van Oekraïense vluchtelingen en vragen over energietoeslag.

 Zoveel mogelijk een antwoord in het eerste klantcontact

 Gemiddeld beantwoordden we 70% van de telefoontjes in 1 keer. We kennen een groot verloop van callagents. Nieuwe medewerkers kennen een inwerkperiode voordat ze vol mee draaien.

 Correcte basisregistraties (BRP, BAG)

 De jaarlijkse zelfevaluaties BRP en BAG zijn weer met voldoende resultaten afgerond. Naar aanleiding van deze zelfevaluaties zijn er verbeteracties geformuleerd.

Digitalisering dienstverlening

Het gebruik van de digitale dienstverlening is toegenomen. Goede digitale dienstverlening is echter meer dan alleen digitale diensten aanbieden. Zo vergt digitale dienstverlening een visie op het niveau van dienstverlening op andere tijden dan de traditionele openingstijden, het moet het gemak en de efficiency voor de inwoner vergroten, het vergt een goede beveiliging van persoonsgegevens en andere gevoelige data en er moet aandacht zijn voor inwoners met minder digitale vaardigheden. Het motto is 'digitaal waar het kan en persoonlijk waar dat nodig is'.

 Aanbieden en uitbreiden digitale dienstverlening

 69 % van de digitaal aan te vragen producten Burgerzaken wordt digitaal aangevraagd.

Effect-indicatoren	Realisatie 2021	Begroting 2022	Realisatie 2022
 Score waardering balieklanten inwonersplein Het nieuwe klanttevredenheidssysteem laat een waardering van 8,4 zien voor 3 balieprocessen bij Burgerzaken. De komende maanden wordt het klanttevredenheidsonderzoek bij meer balieprocessen geïntroduceerd en aangeboden.	8,5	≥ 7,5	8,4
 Score waardering klanten digitaal loket De norm van 8 wordt in 2022 niet gerealiseerd, dat heeft te maken met de overstap naar een nieuwe methodiek in combinatie met andere vragen.	8,6	≥ 8	7,1
 Score waardering KCC Dit cijfer is het resultaat van mystery calling, dat maandelijks plaatsvindt. Bij mystery calling wordt telefonisch onderzoek gedaan naar de ervaring van personen die bellen naar de gemeente.	9,5	≥ 8	8,8
 Aandeel burgerzakenproducten dat digitaal wordt aangevraagd Er wordt voortdurend gewerkt aan de digitalisering van burgerzakenproducten. Voor inwoners betekent dit dat ze steeds meer producten en diensten 24/7 digitaal kunnen regelen en volgen, zoals een verhuizing doorgeven of uittreksel aanvragen,	61%	65%	69%

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2021	Begroting 2022	Realisatie 2022
 Aandeel telefonische klanten dat binnen 25 sec. contact heeft Het servicelevel om 75% (verhoogd van 25% naar 75% door inzet van incidentele gelden) binnen 25 seconden op te nemen bedroeg gemiddeld 71%. Diverse oorzaken waaronder extra telefoontjes van Oekraïense vluchtelingen en vragen over energietoeslag.	56%	25%	71%
 Aandeel klanten (met afspraak) dat binnen 5 minuten na afspraaktijd opgeroepen is Dit wordt veroorzaakt door de aanhoudende (landelijke) grote vraag naar diensten als gevolg van de coronacrisis. En door de extra werkzaamheden, die moeten worden verricht door de toestroom van Oekraïense vluchtelingen en kennismigranten.	79%	80%	77%
 Aandeel telefoontjes dat door KCC zelfstandig wordt afgehandeld	73%	75%	70

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2021	Begroting 2022	Realisatie 2022
Het KCC kent veel incidentele financiering, waardoor er een grote in- en uitstroom van callagents is. Met verdwijnen van medewerkers verdwijnt ook de kennis en moet er steeds opnieuw opgeleid worden.			
 Score wettelijke verplichte zelfevaluatie Basisregistratie Personen We voldoen 98.1% aan de wettelijke eisen op de inrichting, werking en beveiliging van de BRP en 75% op de aanbevelingen. Samen 95.2%. Uit de zelfevaluatie zijn actiepunten geformuleerd ter verbetering.	94%	96%	95,2%
 Score wettelijke verplichte zelfevaluatie Basisregistratie Adressen en Gebouwen De jaarlijkse zelfevaluatie BAG is weer met voldoende resultaten afgerond. Om tot betere resultaten te komen zijn naar aanleiding van deze onderzoeken verbeterpunten geformuleerd.	89%	80%	85%
 Beantwoording FAQ's door virtuele assistent De beoogde assistent is niet gerealiseerd, we hebben ons teruggetrokken en aangesloten bij de Virtuele Assistent Gem. Een landelijke ontwikkeling met steeds meer functionaliteiten en informatie (content) en Eindhoven is live sinds maart 2023.	-	4	

 Exploitatie x € 1.000	Begr. prim.	Begroting	Realisatie	Afwijking
	2022 (nov '21)	2022 (dec '22)	2022	2022
Lasten	9.452	10.362	10.539	-177
Baten	-3.575	-3.599	-4.346	747
Mutatie reserves (TV 0.10)	-39	-339	-362	23
Saldo	5.838	6.424	5.831	593

Toelichting afwijking exploitatie (x € 1.000)	Lasten	Baten	Mutatie reserve	Afwijking
Diverse producten Burgerzaken Betreft een afwijking op producten Burgerzaken waarbij het grootste gedeelte verklaard kan worden door de reisdocumenten en de naturalisaties. Door meer aanvragen zijn er hogere rijksafdrachten (€476.000) en hogere legesopbrengsten (€662.000) dan begroot.	-481	751	7	277 incidenteel
Apparaatskosten Betreft het resultaat op doorbelaste apparaatskosten (voornamelijk personele lasten, zie hiervoor paragraaf 3e bedrijfsvoering onderdeel personeelskosten).	262	-	-	262 incidenteel
Overig	42	-4	16	54
SALDO	-177	747	23	593

Organisatie en financiën

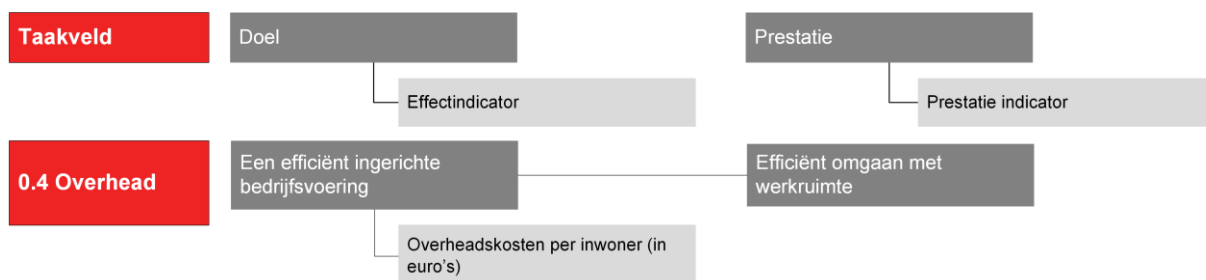
In de [paragraaf bedrijfsvoering](#) zijn de ontwikkelingen rondom onze organisatie (o.a. voor ICT- en personele ontwikkelingen) uiteengezet. Dit betreft investeringen om te voldoen aan nieuwe wet- en regelgeving (zoals de AVG en de Wet open overheid), maar ook in de context van de schaa sprong van onze stad. Hiervoor is gestart met "Richting Eindhoven!", het anders vormgeven van samenwerken met de stad én in de eigen organisatie. Ook start in 2021 een onderzoek, gericht op de staat van de organisatie en de vraagstukken van de stad. Deze externe peilstok geeft dan voor 2022 en verder meer houvast voor het maken van structurele en incidentele keuzes om de stad te brengen naar de gewenste ambities.

Financiën

De inzet van de algemene dekkingsmiddelen van het gemeentefonds wegen we integraal af in de kadernota en de begroting. Deze begroting is gebaseerd op de meicirculaire 2021. De informatie uit de septembercirculaire 2021 gebruiken we om – voorafgaand aan de vaststelling van deze begroting – te beoordelen of aanvullende maatregelen nodig zijn voor een sluitende meerjarenbegroting.

De invoering van het gemeentefonds- nieuwe-stijl is verschoven naar 2023. Het is aan het nieuwe kabinet om te besluiten tot invoering van het nieuwe verdeelmodel. Het VNG-bestuur heeft laten weten dat er pas sprake kan zijn van een herverdeling van middelen als dat gepaard gaat met een oplossing van de totale financiële pijn van gemeenten. Hoewel Eindhoven uit de eerdere presentatie van voorlopige herverdeeleeffecten naar voren kwam als voordeelgemeente, kan dit resultaat nog worden bijgeteld bij het herziene herijkingsvoorstel.

De actuele effecten zijn opgenomen in [taakveld 0.7 Algemene en overige uitkering gemeentefonds](#). De overige taakvelden (zie de [inleiding bij programma 0 voor een overzicht](#)) zijn voor een groot deel puur financieel en/of technisch van aard.

0.3 Beheer overige gebouwen en gronden

Exploitatie x € 1.000	Begr. prim.	Begroting	Realisatie	Afwijking
	2022 (nov '21)	2022 (dec '22)	2022	2022
Lasten	1.633	1.711	2.254	-543
Baten	-87	-95	-1.293	1.198
Mutatie reserves (TV 0.10)	0	0	2	-2
Saldo	1.546	1.616	963	653

Toelichting afwijking exploitatie (x € 1.000)	Lasten	Baten	Mutatie reserve	Afwijking	
Steentjeskerk (St. Antoniusstraat 5-7)	-515	1.198	-	683	incidenteel
De gemeente heeft de rechtszaak tegen de koper uiteindelijk verloren en derhalve het eigendom overgedragen. De opbrengst, het afwaarderen van de boekwaarde en de juridische kosten waren niet gebudgetteerd.					
Overig	-28	-	-2	-30	
SALDO	-543	1.198	-2	653	

0.4 Overhead

Een efficiënt ingerichte bedrijfsvoering

De opgaven van onze gemeente vragen om een excellente bedrijfsvoering. Ontwikkelingen op het gebied van informatietechnologie en nieuwe, complexe wetgeving, vereisen dat onze organisatie wendbaar en van een kwalitatief hoog niveau is. We opereren als één concern: organisatiebelang en het eindresultaat staan voorop.

Efficiënt omgaan met werkruimte

We hebben gezorgd voor een moderne, passende huisvesting zonder dat extra vierkante meters nodig zijn. Dit hebben we gedaan door flexibilisering van de werkomgeving.

Effect-indicatoren	Realisatie 2021	Begroting 2022	Realisatie 2022
Overheadskosten per inwoner (in euro's) De waarde begroting 2022 (340) is niet geactualiseerd en moet zijn begroting primair (360) en gewijzigd (353). De realisatie bedraagt 349 per inwoner. Voor de overheadskosten zie de toelichting afwijking exploitatie op dit taakveld.	336	340	349

Exploitatie x € 1.000

	Begr. prim. 2022 (nov '21)	Begroting 2022 (dec '22)	Realisatie 2022	Afwijking 2022
Lasten	88.368	87.233	87.921	-688
Baten	-2.237	-2.732	-2.768	36
Mutatie reserves (TV 0.10)	-6.604	-5.996	-5.652	-344
Saldo	79.527	78.505	79.501	-996

Toelichting afwijking exploitatie (x € 1.000)	Lasten	Baten	Mutatie reserve	Afwijking	
Voordeel Bedrijfsvoering gemeld bij Turap2	6.427	-	-	6.427	incidenteel
Bij de 2de Turap is aangegeven dat door complexiteit van een aantal onderwerpen/opdrachten, afhankelijkheid van expertise van leveranciers en de schaarste in de markt niet alle budgetten worden besteed.					
Reserveringen Bedrijfsvoering	-6.427	-	-	-6.427	incidenteel
Conform raadsbesluit (van 20-12-2022) is het maximale bedrag van €6.427.000 gereserveerd. Dit nadelige bedrag wordt gedekt uit de voordelen bij de onderdelen van Bedrijfsvoering.					
Slim Verduurzamen gemeentelijke gebouwen	-411	16	395	-	incidenteel
Dit contract (uitgezet bij Impuls) voor beheer en onderhoud/verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed loopt tot 1 januari 2027. Het resultaat m.b.t. de exploitatie die onder het contract-SVGG vallen is afgewikkeld in een reserve.					
Mutaties reserves	-	-	-650	-650	incidenteel
De afwijking heeft grotendeels betrekking op een (per saldo) lagere onttrekking uit de saldireserve specifiek (met name doordat onttrekkingen aan de reserve gerelateerd aan 'corona'bestedingen lager uitvielen dan begroot).					
Organisatiebrede taakstelling (KN 2020)	-1.500	-	-	-1.500	structureel
Zoals aangegeven in de raadsinformatiebrief financieel bericht is het door prijsstijgingen niet mogelijk om de gemeentebrede taakstelling op de organisatie van € 1,5 miljoen in 2022 en € 2 miljoen vanaf 2023 in te vullen via inkoopvoordelen (en alternatieven zijn onzeker).					
Programmaorganisatie stationsdistrict en MIRT	-283	-	-	-283	incidenteel
Voor Programma Stationsdistrict en MIRT heeft er een gedeeltelijke verschuiving van de personeelskosten van Ruimtelijke Ordening naar Overhead plaats gevonden. Vanaf 2023 is de begroting hierop aangepast					
ICT gerelateerde kosten	1.369	-	-	1.369	incidenteel
Personeelslasten Vacature's zijn moeilijk invulbaar, inhuur is vrijwel volledig benut. Vervanging heeft daardoor niet plaatsgevonden (€1.039.000).					
Projecten vertraagd Projecten zijn opgestart, aanbestedingen hebben niet meer in 2022 plaatsgevonden (€201.000). Vanaf 2023 volgen de implementatiekosten.					
Telefooncentrale In afwachting van VNG aanbesteding vaste telefonie / KCC. In 2022 is de aanbestedingsstrategie vastgesteld door VNG. Uitgaven volgen in 2023 (€129.000).					
Overig	137	20	-89	68	
SALDO	-688	36	-344	-996	

0.5 Treasury

Exploitatie x € 1.000

	Begr. prim. 2022 (nov '21)	Begroting 2022 (dec '22)	Realisatie 2022	Afwijking 2022
Lasten	2.313	3.499	185	3.314
Baten	-4.007	-4.604	-4.971	367
Mutatie reserves (TV 0.10)	0	-113	-113	0
Saldo	-1.694	-1.218	-4.899	3.681

Toelichting afwijking exploitatie (x € 1.000)	Lasten	Baten	Mutatie reserve	Afwijking	
Renteresultaat	3.315	376	-	3.691	incidenteel
Het voordelige renteresultaat is met name het gevolg van €3,293 miljoen lagere externe rentelasten door minder investeringen in de afgelopen jaren. Op de baten is een voordeel van €376.000 omdat vanaf september weer rente is ontvangen op het bankrekeningsaldo bij de schatkist.					
Overig	-1	-9	-	-10	incidenteel
SALDO	3.314	367	-	3.681	

0.7 Algemene en overige uitkering gemeentefonds

Via het gemeentefonds ontvangen wij de algemene uitkering, de integratie-uitkeringen participatie, beschermd wonen en voogdij en een aantal decentralisatie-uitkeringen.

De algemene uitkering is conform bestendige gedragslijn gebaseerd op: de accressen op basis van de septembercirculaire en alle overige mutaties op basis van de decembercirculaire. Alles wat officieel in latere circulaire wordt toegekend met betrekking tot 2022 wordt een nagekomen bate in een volgend rekeningjaar.

Bij de decembercirculaire hebben wij coronacompensatie ontvangen voor inkomstenderving gemeenten 2021 i.v.m. corona en voor meerkosten Wmo en Jeugd 2022 i.v.m. corona. Deze middelen zijn bij de jaarrekening gestort in de reserve circulaire gemeentefonds en vervolgens in 2023 gestort in de Saldireserve Specifiek i.r.t. corona. Mogelijk ontvangen wij in 2023 van het Rijk nog andere/aanvullende coronacompensatie over 2022.

Bij de decembercirculaire is compensatie ontvangen voor meerkosten zorgtaken sociaal domein en leerlingenvervoer in verband met de opvang van Oekraïense vluchtelingen. Deze middelen zijn in de realisatie als inkomst verantwoord. Eerder is bij de septembercirculaire compensatie ontvangen voor leerlingenvervoer i.v.m. Oekraïne. Die middelen zijn als budget toegekend aan de sector.

 Exploitatie x € 1.000	Begr. prim.	Begroting	Realisatie	Afwijking
	2022 (nov '21)	2022 (dec '22)	2022	2022
Lasten	116	116	116	0
Baten	-524.862	-576.945	-622.126	45.181
Mutatie reserves (TV 0.10)	0	14.534	33.878	-19.344
Saldo	-524.746	-562.295	-588.132	25.837

Toelichting afwijking exploitatie (x € 1.000)	Lasten	Baten	Mutatie reserve	Afwijking	
Resultaat op algemene uitkering					
Nagekomen resultaat 2020, 2021, actualisering verdeelmaatstaven	-	292	-	292	incidenteel
Actualisering verdeelmaatstaven	-	387	-	387	incidenteel
Afrekening BCF-plafond 2021 in 2022	-	1.593	-	1.593	incidenteel
Opvoeren BCF-plafond in algemene uitkering 2022	-	3.640	-	3.640	incidenteel
Aanpassing accres 2022	-	13.946	-	13.946	incidenteel
Vrijval behoedzaamheidsmarge	-	3.200	-	3.200	incidenteel
LPO (Loon- en Prijswikkeling en volume-index integratie-uitkeringen sociaal domein)	-	2.307	-	2.307	incidenteel
Decembercirculaire 2022 - compensatie Oekraïne	-	472	-	472	incidenteel
Decembercirculaire 2022 - taakmutaties	-	13.412	-	13.412	incidenteel
Decembercirculaire 2022 - coronacompensatie	-	5.932	-	5.932	incidenteel
Jaarovergang: storting reserve circulaire gemeentefonds december-circulaire	-	-	-19.344	-19.344	incidenteel
SALDO	-	45.181	-19.344	25.837	

0.8 Overige baten en lasten

In dit taakveld zijn de overige baten en lasten opgenomen die niet tot een specifiek taakveld behoren, zoals vrijval vanuit de reserve risico's, garanties en geldleningen, storting in de voorziening spaarverlof en onvoorziene uitgaven (post onvoorzien).

Post onvoorzien

In de begroting 2022 is een bedrag van € 239.000 opgenomen voor onvoorziene lasten en voor niet begrote uitgaven die onvoorzien, onvermijdbaar en onuitstelbaar (O-O-O) zijn. De post is ingezet ter werving van een nieuwe burgemeester (€ 75.000) en inhuur t.b.v. toename in verantwoording van het aantal SISA regelingen (€ 35.000). Daarnaast is de post ingezet voor het maken van een ontwerpplan gerelateerd aan de gezondmaking van het muziekgebouw (€ 30.000) en de meerkosten van de accountant inzake de controle jaarrekening 2021 (€ 15.000) die begin 2022 is uitgevoerd. Hiermee resteert op de post onvoorzien een budget van € 84.000.

 Exploitatie x € 1.000	Begr. prim. 2022 (nov '21)	Begroting 2022 (dec '22)	Realisatie 2022	Afwijking 2022
Lasten	-4.154	-4.308	-2.700	-1.608
Baten	-35	-35	-14	-21
Mutatie reserves (TV 0.10)	35	2.159	1.381	778
Saldo	-4.154	-2.184	-1.333	-851

Toelichting afwijking exploitatie (x € 1.000)	Lasten	Baten	Mutatie reserve	Afwijking	
Vrijval reserve risico's garanties geldleningen	-	-	753	753	incidenteel
Naar aanleiding van de beoordeling van de toereikendheid van de reserve is geconstateerd dat er een bedrag van €753.000 kon vrijvallen. De stand van de reserve bedraagt hierdoor op 31/12/2022 €2,6 miljoen.					
Storting voorziening Spaarverlof	-1.693	-	-	-1.693	incidenteel
Medewerkers kunnen vanaf 1 januari 2022 (bovenwettelijke) vakantie-uren sparen. Voor de toekomstige verplichting (het door medewerkers gespaarde verlof) is cf. uitspraak van commissie BBV een voorziening opgenomen omdat sprake is van een spaarsaldo dat in de tijd, naar verwachting, niet van gelijke omvang zal zijn. Naast de verlofuren welke zijn voorzien (spaarverlof) is er daarnaast nog een saldo aan verlofuren welke niet zijn voorzien omdat dit een jaarlijks gelijkblijvend volume betreft. Zie '4.2.2 Niet uit balans blijvende rechten en verplichtingen'.					
Overig	85	-21	25	89	
SALDO	-1.608	-21	778	-851	

0.9 Vennootschapsbelasting (VPB)

Per 1 januari 2016 is de "Wet modernisering vennootschapsbelastingplicht overheidsondernemingen" in werking getreden. Dit betekent dat lagere overheden vennootschapsbelastingplicht (VPB) moeten betalen over de fiscale winsten die met ondernemersactiviteiten worden behaald. Op basis van de huidige wetgeving en interpretatie van deze regels is de te betalen vennootschapsbelasting over 2022 berekend.

 Exploitatie x € 1.000	Begr. prim. 2022 (nov '21)	Begroting 2022 (dec '22)	Realisatie 2022	Afwijking 2022
Lasten	0	0	2.094	-2.094
Saldo	0	0	2.094	-2.094

Toelichting afwijking exploitatie (x € 1.000)	Lasten	Baten	Mutatie reserve	Afwijking	
Vennootschapsbelasting	-2.094	-	-	-2.094	incidenteel
Jaarlijks schatten we de geprognosticeerde belastbare winst en de hieruitvolgende VPB verplichting in. Op basis van de begin 2023 bepaalde fiscale positie t/m 2022 bedraagt de totale ingeschatte belastbare winst over de periode 2016 t/m 2022 € 5,8 miljoen. Hiervan is t/m 2021 € 3,7 miljoen als last verantwoord. De te verantwoorden last over 2022 bedraagt € 2,1 miljoen en bestaat uit de ingeschatte belastbare winst 2022 en effecten van aanpassingen over de voorgaande jaren (met name: definitieve aanslag 2017).					
SALDO	-2.094	-	-	-2.094	

0.10 Mutaties reserves

Voorheen werden op dit taakveld alle mutaties (vermeerderingen en verminderingen) in de reserves opgenomen. Met ingang van 2020 worden deze mutaties op de bijbehorende taakvelden gepresenteerd. Bij de toelichting op de balans (paragraaf 4.2.1) is een verloopoverzicht opgenomen van alle reserves.

0.11 Resultaat rekening van baten en lasten

Onder dit taakveld is het verwacht en gerealiseerd rekeningresultaat van 2022 gepresenteerd.

 Exploitatie x € 1.000	Begr. prim.	Begroting	Realisatie	Afwijking
	2022 (nov '21)	2022 (dec '22)	2022	2022
Lasten	0	697	48.094	-47.397
Saldo	0	697	48.094	-47.397

Toelichting afwijking exploitatie (x € 1.000)	Lasten	Baten	Mutatie reserve	Afwijking	
Begroot saldo / rekeningresultaat 2022	-47.397	-	-	-47.397	incidenteel
De vermelde afwijking is het verschil tussen het begrote saldo 2022 (€ 0,7 miljoen) en het daadwerkelijk rekeningresultaat 2022 (€ 48,1 miljoen). Voor een nadere toelichting van het rekeningresultaat verwijzen we u naar de hoofdlijn. Aanvullend verwijzen we u naar de afzonderlijke programma's waar per taakveld de afwijkingen nader zijn toegelicht					
SALDO	-47.397	-	-	-47.397	

Lokale lasten en belastingen

Voor de woonlasten hanteren we het gemiddelde van de G40 als uitgangspunt. In 2022 bedragen de gemiddelde woonlasten voor een gezin in Eindhoven € 879. Een nadere toelichting staat in de [paragraaf 3a Lokale heffingen](#).

0.61 OZB woningen

In 2022 hebben we ons vooral gericht op:

- Intensivering en uitbreiding van het aantal taken:

De nieuw gevormde afdeling Belastingen is in de basis geëquipeerd om de gehele keten te bedienen, maar de werkzaamheden voor de WOZ blijven sterk in ontwikkeling door toenemende digitalisering en zwaardere waarderingsseisen.

Exploitatie x € 1.000	Begr. prim.	Begroting	Realisatie	Afwijking
	2022 (nov '21)	2022 (dec '22)	2022	2022
Lasten	1.323	1.379	1.333	46
Baten	-39.189	-39.189	-39.642	453
Saldo	-37.866	-37.810	-38.309	499

Toelichting afwijking exploitatie (x € 1.000)	Lasten	Baten	Mutatie reserve	Afwijking	
OZB Woningen eigenaren	-	453	-	453	incidenteel
Er waren bij de tariefsberekening meer onzekerheden dan andere jaren, m.n. het project van inhoud naar oppervlakte. Bij de inschatting zijn we daarom voorzichtiger geweest en zijn de onzekerheden meegevallen. Verder heeft de hogere waarde van de nieuwbouwobjecten geleid tot het overschot.					
Apparaatskosten	46	-	-	46	incidenteel
Betreft het resultaat op doorbelaste apparaatskosten (voornamelijk personele lasten, zie hiervoor paragraaf 3e bedrijfsvoering onderdeel personeelskosten).					
SALDO	46	453	-	499	

0.62 OZB niet-woningen

In 2022 hebben we ons vooral gericht op:

- Intensivering en uitbreiding van aantal taken:

De nieuw gevormde afdeling Belastingen is in de basis geëquipeerd om de gehele keten te bedienen, maar de werkzaamheden voor de WOZ blijven sterk in ontwikkeling door toenemende digitalisering en zwaardere waarderingseisen.

Exploitatie x € 1.000	Begr. prim.	Begroting	Realisatie	Afwijking
	2022 (nov '21)	2022 (dec '22)	2022	2022
Lasten	893	929	899	30
Baten	-43.585	-43.585	-44.672	1.087
Saldo	-42.692	-42.656	-43.773	1.117

Toelichting afwijking exploitatie (x € 1.000)	Lasten	Baten	Mutatie reserve	Afwijking	
OZB Niet-Woningen	-	1.087	-	1.087	incidenteel
Bij de tariefsberekening waren er meer onzekerheden dan voorgaande jaren. M.n. de waardering van een beperkt aantal grotere objecten was nog niet afgerond en kon voor afwijkingen zorgen. Daarom is de waardering voorzichtig geweest. De onzekerheden, bezwaar, en leegstand zijn meegevallen.					
Apparaatskosten	30	-	-	30	incidenteel
Betreft het resultaat op doorbelaste apparaatskosten (voornamelijk personele lasten, zie hiervoor paragraaf 3e bedrijfsvoering onderdeel personeelskosten).					
SALDO	30	1.087	-	1.117	

0.63 Parkeerbelasting

Exploitatie x € 1.000	Begr. prim.	Begroting	Realisatie	Afwijking
	2022 (nov '21)	2022 (dec '22)	2022	2022
Lasten	380	396	453	-57
Baten	-16.022	-16.017	-16.963	946
Mutatie reserves (TV 0.10)	0	-400	-400	0
Saldo	-15.642	-16.021	-16.910	889

Toelichting afwijking exploitatie (x € 1.000)	Lasten	Baten	Mutatie reserve	Afwijking	
Inkomsten betaald parkeren op straat	-70	1.048	-	978	incidenteel
In de raming is reeds rekening gehouden met het komen te vervallen van parkeerterreinen in de stad maar deze zijn in werkelijkheid nog niet komen te vervallen (o.a. Stationsweg, VVV-terrein en parkeerterrein Raiffeisenstraat).					
Overig	13	-102	-	-89	
SALDO	-57	946	-	889	

0.64 Belastingen overig

Exploitatie x € 1.000	Begr. prim.	Begroting	Realisatie	Afwijking
	2022 (nov '21)	2022 (dec '22)	2022	2022
Lasten	987	1.005	1.296	-291
Baten	-2.847	-2.397	-2.929	532
Mutatie reserves (TV 0.10)	0	-450	-450	0
Saldo	-1.860	-1.842	-2.083	241

Toelichting afwijking exploitatie (x € 1.000)	Lasten	Baten	Mutatie reserve	Afwijking	
Opbrengsten invordering	-	383	-	383	incidenteel
Voordeel op de opbrengst van in rekening gebrachte aanmaningskosten en met name de dwangbevelen t.a.v. de gemeentelijke belastingen en heffingen.					
Precario bouwprojecten	-	121	-	121	incidenteel
Voordeel als gevolg van het gebruik van openbare grond t.b.v. bouwprojecten. De precario wordt bij de start van projecten in rekening gebracht en is moeilijk te voorspellen, zowel qua tijd als omvang.					
Storting voorziening dubieuze debiteuren	-329	-	-	-329	incidenteel
De hogere storting is gebaseerd op de gemiddelde historische oninbaarheid t.o.v. de belastingopbrengst. Bovendien heeft vanwege de corona crisis een nadere analyse plaatsgevonden op de inbaarheid van de nog openstaande vorderingen.					
Apparaatskosten	18	-	-	18	incidenteel
Betreft het resultaat op doorbelaste apparaatskosten (voornamelijk personele lasten, zie hiervoor paragraaf 3e bedrijfsvoering onderdeel personeelskosten).					
Overig	20	28	-	48	
SALDO	-291	532	-	241	

BBV-indicatoren

BBV-indicatoren zijn wettelijk bepaald en worden verzameld door de VNG. Voor programma 0 Bestuur en ondersteuning zijn de volgende indicatoren voorgeschreven:

	Eindhoven 2021	Eindhoven 2022
Formatie (fte per 1.000 inwoners)	8,7	8,8
Bezetting (fte per 1.000 inwoners)	8,4	8,9
Apparaatskosten (kosten per inwoner)	950	1.010
Externe inhuur (kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen)	17,7%	19,3%
Overhead (% van totale lasten)	8,4%	8,3%

Verbonden partijen dragen bij aan de te bereiken doelstellingen. Voor programma 0 Bestuur en ondersteuning zijn dat de volgende:

Taakveld 0.1: GR Metropoolregio Eindhoven

Bestuurlijk samenwerkingsverband tussen Eindhoven en de twintig andere Zuidoost Brabantse gemeenten dat bijdraagt aan een excellent vestigingsklimaat voor bedrijven en inwoners in de Brainportregio. De focus van het vigerende samenwerkingsakkoord 2019-2022 ligt op het terrein van Economie, Mobiliteit, Energietransitie en Transitie Landelijk Gebied. Binnen deze focus zijn o.a. de uitvoering van het Stimuleringsfonds en de functie van betaalautoriteit en aandeelhouder Brainport Development NV door de 21 samenwerkende gemeenten belegd. Tot slot maakt ook het Regionaal Historisch Centrum (RHCE) onderdeel uit van de GR-MRE. In 2022 is het proces gestart om tot een nieuw samenwerkingsakkoord te komen.

Taakveld 0.5: BNG Bank N.V., gevestigd te Den Haag

BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.

Taakveld 0.5: Enexis Holding N.V.

Zorgt voor distribueren en transporteren van energie, en voor in stand houden, beheren, exploiteren en uitbreiden van distributie en transportnetwerken. Het is wettelijk geregeld dat het netwerk in overheidshanden moet blijven en dat energielevering bij private partijen weggelegd kan worden.

3. Paragrafen

3a. Lokale heffingen

Binnen de lokale heffingen worden algemene belastingen, bestemmingsbelastingen en rechten/retributies onderscheiden. In het overzicht hierna worden deze typen onderscheiden en wordt aangegeven of sprake is van maximaal kostendekkende tarieven. Dit betekent dat de begrote opbrengsten de begrote kosten niet mogen overstijgen.

Typen lokale heffingen	Voorbeelden per type	Maximaal kostendekkende tarieven?
Algemene belastingen	OZB, parkeerbelasting, precariobelasting	Nee (opbrengst valt in de algemene middelen)
Bestemmingsbelasting	Afvalstoffen-, riool- en BIZ-heffing	Ja
Rechten / retributies	Leges en begraafplaatsrechten	Ja (tarief als vergoeding voor een individueel verleende dienst)

Hierna wordt eerst een overzicht gegeven van de begrote en gerealiseerde inkomsten per lokale heffing. Vervolgens wordt een toelichting op de verschillende heffingen gegeven (woonlasten, kwijtschelding en een nadere toelichting op een aantal heffingen). Tot slot volgt een overzicht van de kostendekkendheid per heffing (op realisatiebasis).

Inkomsten lokale heffingen

Belastingsoort (x € 1.000)	Herziene begroting 2022	Realisatie 2022	Afwijking 2022	Toelichting
OZB Woningen	39.189	39.642	453	De hogere waarde van de nieuwbouwobjecten heeft geleid tot het overschot.
OZB Niet-woningen	43.585	44.672	1.087	De afwijking is ontstaan doordat de waardering van een aantal grotere objecten uiteindelijk hoger is uitgevallen.
Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten *	28.569	28.706	137	
Rioolheffing *	21.854	21.553	-301	
Parkeerbelastingen **	16.017	16.963	946	Het overschot is ontstaan doordat parkeerterreinen nog niet zijn vervallen (Stationsweg, VVV-terrein en Raiffeissenterrein).
Leges vergunningen en burgerzaken *	11.262	14.640	3.378	Door meer aanvragen van reisdocumenten en naturalisaties zijn er hogere rijksafdrachten (€476.000) en hogere legesopbrengsten (€662.000) bij burgerzaken. De aanvragen van (grote) bouwvergunningen zijn harder gestegen dan begroot en daarmee ook de bouwleges (voordeel van € 2.681.000).
Toeristenbelasting	2.557	3.674	1.117	Met een verwachte bezettingsgraad van 73% is het niveau van pre-corona bijna bereikt. Vanwege raadsbesluit wordt € 710.000 gestort in de reserve City Marketing en valt € 187.000 vrij in het resultaat 2022. Tevens is sprake van een nagekomen voordelig resultaat van € 220.000.
Hondenbelasting	1.192	1.217	25	Tarieven 2022 zijn verhoogd met 1,4%.
Precariobelasting	645	778	133	Tarieven 2022 zijn verhoogd met 1,4%.
BIZ-heffing	787	787	-	
Begraafplaatsrechten *	648	601	-47	
Marktgeden *	577	320	-257	
Kanaalrechten *	60	40	-20	
Standplaatsgeld autobussen	12	31	19	
Totaal	166.954	173.625	6.671	

* Voor deze heffingen is hieronder een kostenonderbouwing opgesteld waaruit blijkt dat de geraamde baten niet hoger zijn dan de geraamde lasten: dus hoogstens kostendekkend.

** De naheffingsaanlagen zijn opgenomen onder parkeerbelastingen. De kostendekkendheid daarvan bedraagt 80% (zie specificatie hieronder).

Toelichting op belastingen

Woonlasten

Op grond van het Coalitieakkoord 2018-2022 is voor de woonlasten het gemiddelde van de G40 (bij een 3-persoonshuishouden) als uitgangspunt gehanteerd. Dit gemiddelde wordt jaarlijks door het Centrum voor Onderzoek van de Economie van Lagere Overheden (COELO) uitgerekend. Vanaf 2022 hanteert het COELO echter een andere systematiek. De door het COELO berekende gemiddelde WOZ-waarde werd voorheen berekend over alle woningen in een gemeente; dus het totaal van alle huur- en koopwoningen. Vanaf 2022 betreft het COELO de huurwoningen niet langer in de berekening van de gemiddelde WOZ-waarde. Het gevolg hiervan is dat de gemiddelde woningwaarde fors is gestegen. De gemiddelde huurwoning heeft immers een lagere waarde dan de gemiddelde koopwoning. Door deze gewijzigde systematiek zijn ook de gemiddelde woonlasten fors gestegen, want de OZB is afhankelijk van de WOZ-waarde.

Door deze wijziging sluiten de woonlasten van de begroting 2022 niet meer aan bij het gemiddelde van de G40 zoals het COELO deze voor 2022 publiceert. Daarom laten we de woonlasten in twee tabellen met de oude en de nieuwe definitie zien. In tabel 1 wordt de oude systematiek voorgezet, waarbij de gemiddelde WOZ-waarde is berekend op basis van het totaal van alle koop- en huurwoningen. Bij deze gemiddelde waarde is de OZB berekend. Zichtbaar wordt dat de gemiddelde aanslag conform de begroting is opgelegd. In tabel 2 is gerekend met de nieuwe systematiek, waarbij de gemiddelde WOZ-waarde is berekend op basis van uitsluitend de koopwoningen. In deze tabel is het bedrag van de OZB hoger als gevolg van de hogere gemiddelde WOZ-waarde. Daarnaast is zichtbaar dat de door COELO berekende totale gemiddelde woonlasten in Eindhoven vrijwel overeenkomen met het gemiddelde zoals het COELO dit voor de G40 heeft berekend.

Tabel 1 Totaal koop- en huurwoningen (3-persoonshuishouden)	Realisatie 2021 Eindhoven (2)	Realisatie 2021 G40 (2)	Begroting 2022 Eindhoven (1)	Realisatie 2022 G40	Realisatie 2022 Eindhoven (1)
Onroerende-zaakbelastingen	319	266	340		340
Afvalstoffenheffing	281	332	289		289
Rioolheffing	156	176	168		168
Totaal gemiddelde woonlasten per jaar	756	774	797	-	797
Tabel 2 Uitsluitend koopwoningen (3-persoonshuishouden)	Realisatie 2021 Eindhoven (2)	Realisatie 2021 G40 (2)	Begroting 2022 Eindhoven	Realisatie 2022 G40 (2)	Realisatie 2022 Eindhoven (1)
Onroerende-zaakbelastingen	393	335		347	422
Afvalstoffenheffing	281	332		342	289
Rioolheffing	156	176		186	168
Totaal gemiddelde woonlasten per jaar	830	843	-	876	879

(1) Bron: Gemeente Eindhoven

(2) Bron: COELO

Beleid en tariefstelling

Met de vaststelling van de Begroting 2022-2025 is ervan uitgegaan dat er bij de inkomsten geen andere dan autonome tariefsverhogingen zullen plaatsvinden. Anders dan voor de algemene belastingen geldt voor bestemmingsbelastingen en rechten dat zoveel mogelijk kostendekkende tarieven worden gehanteerd, rekening houdende met de maatschappelijke effecten van de tarieven. Bij de tariefstelling van de leges zijn de kosten van de samenhangende dienstverlening over de verschillende legestarieven verdeeld, de zogenaamde kruissubsidiëring, zodat er binnen de samenhangende dienstverlening geen sprake is van overschrijding van de opbrengstlimiet van 100%.

Kwijtschelding

Kwijtschelding kan voor verschillende belastingen, heffingen en rechten verleend worden, conform de Invorderingswet 1990. Op gemeentelijk niveau is dit geregeld in de Kwijtscheldingsverordening en de Leidraad Invordering. In 2022 is voor een bedrag van € 1,46 miljoen aan afvalstoffenheffing en overige gemeentelijke belastingen kwijtgescholden.

Onroerende-zaakbelasting

Voor de tarieven van de OZB is de herwaardering ingevolge de Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ) van belang. Deze WOZ-waarde wordt jaarlijks vastgesteld. Voor belastingjaar 2022 gaat het daarbij om de waarde naar peildatum 1 januari 2021. De definitieve tarieven zijn in december 2021 door de raad vastgesteld.

Precariobelasting

Door de sterke groei van de bouwactiviteiten, in combinatie met een aantal grote bouwprojecten, zijn de opbrengsten hoger dan begroot.

Met betrekking tot de precariobelasting voor terrassen is door de Raad een 0-tarief vastgesteld voor 2022. De inkomstenderving bedroeg € 448.000 in 2022 en is voor € 450.000 gecompenseerd uit de Intensiveringsmiddelen 2022.

Afvalstoffenheffingen en reinigingsrechten

Voor de opstelling van de tariefberekening zijn de kosten geactualiseerd op basis van de vastgestelde begroting 2022 van Cure en op basis van de gemeentelijke kostenposten van de vastgestelde begroting 2022 voor afval. De waarde van gescheiden ingezamelde afvalstoffen is sterk onderhevig aan internationale marktontwikkelingen. In 2022 gaf dat ten opzichte van 2020 en deels ook ten aanzien van 2021 een beter resultaat vanwege gestegen marktprijzen van papier, textiel en milieustraatstromen. In totaal heeft Cure een positief resultaat behaald ten opzichte van de begroting. We zien verder dat het aantal kwijscheldingen in 2022 is toegenomen. De beschikbare afvalvoorziening is om die reden ook in 2022 nodig gebleken voor de uitvoering van de afvaltaken in 2022

BIZ Centrum

Op verzoek van de binnenstadondernemers is sinds 2017 de Stichting BIZ Eindhoven Centrum actief. De opbrengst van deze heffing wordt als subsidie naar de Stichting Bedrijven Investeringszone Eindhoven Centrum overgemaakt. Op verzoek van ondernemers en eigenaren is deze heffing verlengd voor de periode 2022-2026 en is het gebied uitgebreid met het zgn. Van Abbekwartier.

Kostendekkendheid

Rioolheffing	x € 1.000
0.8 BTW/BCF	1.544
7.2 Riolering	6.874
Reserves en voorzieningen	10.648
Personeelskosten	1.761
Overige baten en lasten	-464
Overhead	1.190
Totaal kosten	21.553
Eigenarendeel	20.483
Gebruikersdeel	1.070
Totaal opbrengsten	21.553
Kostendekkingspercentage	100%
Afvalstoffenheffing	x € 1.000
0.8 BTW/BCF	2.986
2.1 verkeer en vervoer	1.681
5.7 Openbaar groen	457
6.3 Inkomen (kwijschelding)	1.404
7.3 Afval	21.407
Voorziening	-93
Personeelskosten	617
Overige baten en lasten	-71
Overhead	320
Totaal kosten	28.708
Eenpersoonshuishoudens	9.214

Tweepersoonshuishoudens	8.564
Driepersoonshuishoudens	3.757
Meerpersoonshuishoudens	6.317
Bedrijven	854
Totaal opbrengsten	28.706
Kostendekkingspercentage	100%
Begraafplaatsrechten	x € 1.000
7.5 Begraafplaatsen	819
Personeelskosten	68
Overhead	44
Totaal kosten	931
Begraafrecht	143
Grafrecht	458
Totaal opbrengsten	601
Kostendekkingspercentage	65%
Kanaalrechten	x € 1.000
2.4 Economische havens	139
Personeelskosten	
Overhead	
Totaal kosten	139
Kanaalrechten	40
Totaal opbrengsten	40
Kostendekkingspercentage	29%

Marktgeld	x € 1.000
3.3 Bedrijfsloket	203
Personeelskosten	455
Overhead	225
Totaal kosten	883
Marktgeden	320
Totaal opbrengsten	320
Kostendeckingspercentage	36%

Naheffingsaanslagen	x € 1.000
1.1 Informatieverwerking	443
Personeelskosten	2.465
Overhead en kapitaallasten	1.232
Totaal kosten	4.140
Op te leggen bonnen	4.169
Oninbare bonnen	-831
Totaal opbrengsten	3.338
Kostendeckingspercentage	80%

Titel 1 Algemene dienstverlening	Taakveld (A)	Overhead (B)	Totale Kosten (A+B)	Totale opbrengsten	Kosten-dekking
hoofdstuk 1 Vervallen			-		-
hoofdstuk 2 Taxivergunning	4	3	7	5	71%
hoofdstuk 3 Verkeer en vervoer	293	114	407	197	48%
hoofdstuk 4 Gebruik openbare grond	146	86	232	173	75%
hoofdstuk 5 Bouwhinder			-		-
hoofdstuk 6 Kansspelen	57	45	102	6	6%
hoofdstuk 7 Leegstand	1	1	2	1	50%
hoofdstuk 8 Collectievergunning	1	1	2	-	0%
Kostendeckking Titel 1	502	250	752	382	51%
Titel 2 Fysieke leefomgeving / omgevingsvergunning	Taakveld (A)	Overhead (B)	Totale Kosten (A+B)	Totale opbrengsten	Kosten-dekking
hoofdstuk 1 Begripsomschrijvingen					-
hoofdstuk 2 Conceptaanvraag	363	212	575	61	11%
hoofdstuk 3 Omgevingsvergunning	6.136	2.795	8.931	9.886	111%
hoofdstuk 4 Vermindering en afwijking eerder ingediende aanvraag			-		-
hoofdstuk 5 Vermindering en teruggaaf			-	-124	-
hoofdstuk 6 Bestemmingswijzigingen / herzieningen	9	5	14	10	71%
hoofdstuk 7 Sloopvergunning			-	1	-
hoofdstuk 8 In deze titel niet benoemde beschikking en overige diensten			-	47	-
Kostendeckking Titel 2	6.508	3.012	9.520	9.881	104%
Titel 3 Europese dienstenrichtlijn	Taakveld (A)	Overhead (B)	Totale Kosten (A+B)	Totale opbrengsten	Kosten-dekking
hoofdstuk 1 Horeca	126	83	209	182	87%
hoofdstuk 2 Organiseren evenementen	366	283	649	156	24%
hoofdstuk 3 Prostitutiebedrijven			-		-
hoofdstuk 4 Vermindering en teruggaaf			-		-
hoofdstuk 5 Huisvesting			-		-
hoofdstuk 6 Telecommunicatie, kabels en leidingen	185	109	294	302	103%
hoofdstuk 7 Standplaats	59	22	81	37	46%
hoofdstuk 8 Winkeltijdenwet			-		-
hoofdstuk 9 In deze titel niet benoemde beschikking			-		-
Kostendeckking Titel 3	736	497	1.233	677	55%
Titel 1 Algemene dienstverlening	Taakveld (A)	Overhead (B)	Totale Kosten (A+B)	Totale opbrengsten	Kosten-dekking
hoofdstuk 1 Algemene Verstrekingen			-		-
hoofdstuk 2 Huwelijken / partnerschap	115	38	153	270	176%
hoofdstuk 3 Reisdocumenten en (vervangende) Nederlandse identiteitskaart	1.253	378	1.631	1.465	90%
hoofdstuk 4 Rijbewijzen	549	255	804	699	87%
hoofdstuk 5 Verstrekingen uit de basisregistratie personen	137	102	239	197	82%
hoofdstuk 6 Verstrekingen uit het kiezersregister	1	1	2	1	50%
hoofdstuk 7 Vervallen			-		-
hoofdstuk 8 Overige producten burgerzaken	678	118	796	211	27%
Kostendeckking Titel 1	2.733	892	3.625	2.843	78%

3b. Weerstandvermogen en risicobeheersing

Een gezonde financiële positie van de gemeente vergt niet alleen een sluitende begroting, maar vraagt ook om voldoende beschikbare weerstandscapaciteit in relatie tot de optredende risico's. Het weerstandvermogen bepaalt in hoeverre de gemeente in staat is de financiële gevolgen van optredende risico's op te vangen en legt een relatie tussen de risico's die de gemeente loopt (deze bepalen het *benodigd* weerstandvermogen) en de middelen die de gemeente vrij kan maken om de risico's op te vangen (*beschikbare* weerstandscapaciteit)

Beschikbare weerstandscapaciteit en norm

In onze [nota reserves, voorzieningen en weerstandvermogen](#) is vastgelegd dat de vrij beschikbare weerstandscapaciteit wordt gevormd door de algemene reserve (eigen kapitaal). Eind 2022 bedraagt de reserve eigen kapitaal € 151 miljoen. Het rekeningresultaat over 2022 (afgerond € 48 miljoen) wordt toegevoegd aan de reserve eigen kapitaal. Conform de vastgestelde begroting 2023 wordt in de jaren 2023 t/m 2025 al een gedeelte van het weerstandvermogen ingezet (- € 61 miljoen). Daarnaast wordt het weerstandvermogen de komende jaren aangevuld met name door vrijval van de reserve onderhoud wegen conform het in 2020 vastgestelde raadsvoorstel over het wegenbeheerplan (+ € 7 miljoen). Per saldo een vrij inzetbare weerstandscapaciteit van € 144 miljoen eind 2026. In de kadernota/begroting 2024 actualiseren we de gewenste inzet en het beschikbare weerstandvermogen voor de jaren 2024 en verder.

Naast deze beschikbare weerstandscapaciteit is er potentiële weerstandscapaciteit bestaande uit stille reserves en onbenutte belastingcapaciteit. Stille reserves zijn waardecomponenten die vanuit de voorschriften niet op onze balans mogen worden opgevoerd, zoals de overwaarde op onze panden en de waarde van de kunst die in ons bezit is. De onbenutte belastingcapaciteit wordt bepaald door de huidige belastingdruk van de gemeente af te zetten tegen het 'redelijk peil' van het belastingpakket. In de jaarlijkse meicirculaire wordt de berekening van het redelijk peil jaarlijks gepubliceerd. We nemen op voorhand de stille reserves en onbenutte belastingcapaciteit niet mee als beschikbare weerstandscapaciteit. Daartegenover staat dat ook niet alle risico's goed kwantificeerbaar zijn.

Voor de benodigde weerstandscapaciteit is geen wettelijke norm. De raad heeft voor de weerstandscapaciteit de minimum norm bepaald op 10% van het begrotingstotaal. De norm van 10% van het begrotingstotaal beweegt jaarlijks mee met de omvang van de primaire begroting en daarmee met mogelijke extra risico's uit een hogere exploitatie. Eind 2022 voldoen we ruimschoots aan de vastgestelde norm. In het bestuursakkoord is vastgelegd dat onderzocht wordt of een dynamische norm voor het weerstandvermogen passend is. De uitkomsten hiervan verwachten we in de P&C-cyclus van 2024.

Overzicht weerstandvermogen (x € 1 miljoen)	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Weerstandvermogen 1 januari	167	172	199	141	145	144
Onttrekkingen	-40	-26	-60	0	-1	
Storting	12	5	2	5	0	0
<i>Stand reserve eigen kapitaal 31-12</i>	<i>139</i>	<i>151</i>	<i>141</i>	<i>145</i>	<i>144</i>	<i>144</i>
Rekening resultaat 2021	33					
Rekening resultaat 2022		48				
Weerstandvermogen 31 december 2022	172	199	141	145	144	144
<i>Norm</i>	<i>93</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>
<i>verschil</i>	<i>79</i>	<i>99</i>	<i>41</i>	<i>45</i>	<i>44</i>	<i>44</i>

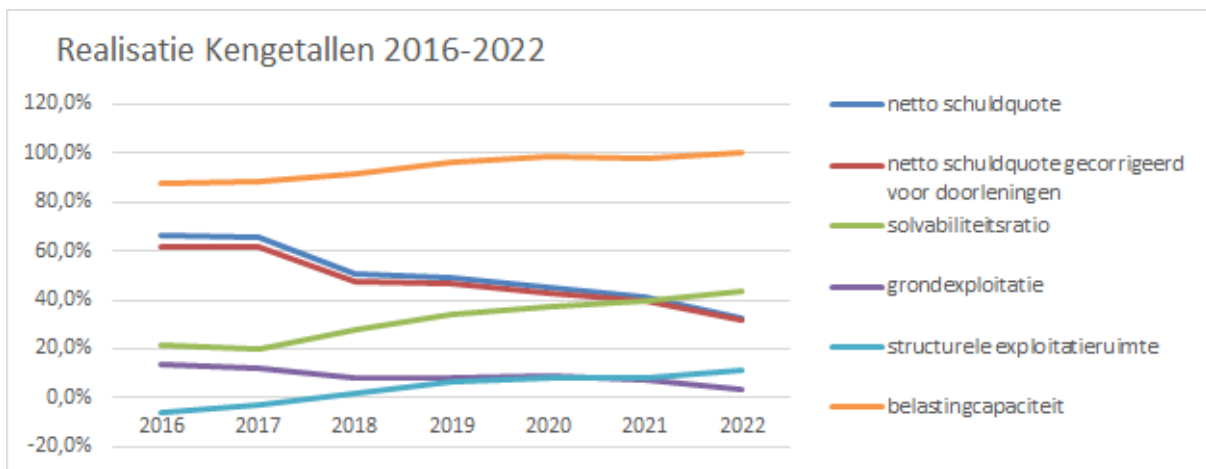
Kengetallen

De BBV- kengetallen zijn voorgeschreven, maar niet genormeerd. Ze geven nadere informatie over de financiële positie van de gemeente. Omdat de landelijke cijfers voor 2022 niet beschikbaar zijn, presenteren we de landelijke gemiddelde over het voorgaand jaar (bron: website waarstaatjegemeente.nl). Dat sluit aan bij de werkwijze van vorige jaren. De gerealiseerde kengetallen over de jaren 2016-2022 laten de ontwikkeling van de financiële positie over de afgelopen jaren zien. Het beeld van de kengetallen toont aan dat de algemene financiële positie in 2022 opnieuw verbeterd is ten opzichte van voorgaand jaar. De schuldquota en de grondexploitatie (voorraadquote) zijn gedaald en daarmee ook de risico's terwijl de solvabiliteit juist is toegenomen.

	NL 2021	Realisatie 2021 Eindhoven	Begroting 2022 Eindhoven	Realisatie 2022 Eindhoven
netto schuldquote	49,7%	40,9%	52,0%	32,9%
netto schuldquote gecorrigeerd voor doorleningen	42,6%	39,5%	50,0%	31,7%
solvabiliteitsratio	37,5%	39,4%	35,0%	43,8%
grondexploitatie	7,1%	7,4%	1,0%	3,8%
structurele exploitatieruimte	2,5%	8,3%	0,0%	11,3%
belastingcapaciteit	98,2%	97,7%	100,0%	100,3%

De *netto schuldquote* weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Bij een negatieve netto schuldquote heeft een gemeente meer vorderingen dan schulden. De *gecorrigeerde netto schuldquote* geeft aan hoeveel van de vermogensbehoefte van de gemeente (dus exclusief doorlening aan derden) extern gefinancierd is. In 2022 werd voor een bedrag van € 33,5 miljoen aan leningen afgelost. Vanwege de ruime liquiditeitspositie was het niet noodzakelijk om nieuwe lange financiering aan te trekken in 2022. De leningen verstrekt aan derden zijn per saldo € 1,3 miljoen afgenomen. Zowel de netto schuldquote als de netto schuldquote gecorrigeerd voor doorleningen is hierdoor verbeterd en ligt onder het landelijk gemiddelde. De *solvabiliteit* geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar verplichtingen te blijven voldoen. Vanaf 2017 zien we hierin een stijgende lijn, wat resulteert in een percentage boven het landelijk gemiddelde. Het kengetal *grondexploitatie* geeft aan hoe hoog de waarde van de grond is ten opzichte van de totale geraamde baten. Door afname van de balanswaarde van bouwgronden in exploitatie daalt de indicator (en het risico). Bij de *structurele exploitatieruimte* betekent een positief percentage dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. De *belastingcapaciteit* reflecteert de hoogte van de gemiddelde woonlasten (OZB, rioolheffing, reinigingsheffing). In [paragraaf lokale heffingen](#) zijn de woonlasten toegelicht.

Ontwikkeling 2016-2022

Risico's en benodigd weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is de belangrijkste buffer voor risico's waarvoor geen specifieke voorzieningen/ reserves zijn getroffen. Het weerstandsvermogen geeft de mate aan waarin de gemeente in staat is om substantiële tegenvallers op te vangen zonder direct ingrepen in de begroting te hoeven doen. Tevens biedt het weerstandsvermogen ruimte om een overbrugging te creëren om de eventueel structurele financiële gevolgen vanuit de externe en strategische invloeden structureel op te lossen.

Onderstaande figuur maakt duidelijk voor welk gedeelte van de risico's we weerstandsvermogen aanhouden.

Bruto risico	Beheersmaatregelen		Voorziening /bestemmingsreserve	weerstandsvormogen
	Netto risico	Kwantificeerbaar		
		Niet goed kwantificeerbaar	Van materiele omvang Van geringe betekenis	

We onderkennen:

- *Externe risico's*: risico's waar je als organisatie geen invloed op hebt zoals (natuur)rampen, economische omstandigheden, vluchtelingenstromen, wet- en regelgeving vanuit het Rijk .
- *Strategische risico's*: risico's die inherent zijn aan de aard van de organisatie zoals risico's op het gebied van decentralisaties, subsidieverstrekingen, grondexploitaties, investeringen, samenwerkingsverbanden en overige exploitatierisico's.

Voor de juridische claims waarvan het waarschijnlijk is dat ze leiden tot een toekomstige financiële verplichting en waarvan een reële inschatting gemaakt kan worden, is conform de verslaggevingsvoorschriften een voorziening gevormd (voorziening juridische claims en geschillen). De overige claims en geschillen vormen onderdeel van de risico's die ten laste van het weerstandsvermogen komen. De risicoreserve garanties en geldleningen dekt de risico's op de verstrekte leningen en garanties. Dit risico komt daarom niet ten laste van het weerstandsvermogen.

De op dit moment te kwantificeren risico's tellen op tot een bedrag van maximaal € 96,2 miljoen. Als we dit bedrag afzetten tegen de vrij beschikbare weerstandscapaciteit van € 144 miljoen zijn we prima in staat om 100% van de gekwantificeerde risico's op te vangen en is er ook nog ruimte om (een gedeelte) van de niet gekwantificeerde risico's op te vangen. Daarnaast is er ook ruimte voor de risico's die in de toekomst gaan spelen bij de ontwikkeling van Knoop XL (€ 15 miljoen). Deze risico's zijn gekoppeld aan de 3 binnenplanse investeringen die uitgevoerd gaan worden en gaan spelen zodra de voorbereiding/gunning van deze investeringen gaat lopen (naar verwachting vanaf 2028).

Overzicht risico's

Onderwerp (bedragen x € 1 miljoen)	Programma	Status	Schadekans	Bedrag min	Bedrag max
Externe Risico's				0,6	47,0
(Humanitaire) rampen	0	bestaand	mogelijk	-	10,0
Marktontwikkelingen	0	bestaand	mogelijk	-	15,0
Rijksbezuinigingen: algemeen	0	bestaand	mogelijk	-	10,0
Rijksbezuinigingen: Ontwikkelingen rijksbeleid sociaal domein	6	bestaand	mogelijk	-	10,0
Schade als gevolg van extreem weer	5	bestaand	waarschijnlijk	0,6	2,0
Strategische risico's				32,8	49,2
Afhandeling bezwaar- en beroepschriften	0	bestaand	mogelijk	0,5	0,5
Asbestsaneerder TR Ketelhuis Eindhoven	0	bestaand	mogelijk	-	2,5
Claim Lidl planschade (bestuursrechtelijk)	0	bestaand	mogelijk	0,1	0,2
Vennootschapsbelasting	0	bestaand	mogelijk	-	0,2
OZB	0	bestaand	mogelijk	0,5	0,5
Maatregelen inspecties wet- en regelgeving	0	bestaand	waarschijnlijk	0,5	1,5
Privacy - Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)	0	bestaand	mogelijk	-	-
Risico oninbaarheid dubieuze belastingvorderingen	0	vervallen		-	-
Weerbare overheid	1	bestaand	mogelijk	-	-
BTW risico bij realisatie fietsflat Neckerspoel	2	bestaand	mogelijk	0,9	0,9
Parkeerterrein 't Eindje	2	bestaand	mogelijk	-	0,5
Staat bruggen/viaducten	2	bestaand	mogelijk	2,5	2,5
Sportbesluit BTW / Specifieke uitkering Sport	5	bestaand	mogelijk	0,3	0,3
Open einde regelingen	6	bestaand	mogelijk	5,0	5,0
Toename van de zorg zwaarte	6	bestaand	mogelijk	6,0	6,0
Afval: leveringscontract Attero	7	bestaand	mogelijk	-	1,5

Onderwerp (bedragen x € 1 miljoen)	Programma	Status	Schadekans	Bedrag min	Bedrag max
Programma Aanpak Stikstof	7	bestaand	mogelijk	-	-
GR Omgevingsdienst Zuid-Oost Brabant (GR ODZOB)	7	bestaand	mogelijk	0,2	0,2
Civiele procedure de Groene Toren	8	vervallen		-	-
Schadevergoeding Genneper Watermolen	8	nieuw	waarschijnlijk	-	0,6
Grondbedrijf – weerstandscapaciteit	8	bestaand	mogelijk	16,4	16,4
Exploitatierisico's	div.	bestaand	mogelijk	-	10,0
Totaal Risico's				33,4	96,2

Toelichting risico's

Externe risico's

(Humanitaire) rampen

In 2022 zijn de coronamaatregelen langzaam versoepeld na een harde lockdown. Uiteindelijk vervielen de laatste maatregelen in maart 2022, maar de effecten van de crisis waren daarmee nog niet opgelost. Corona heeft in de afgelopen twee jaar tot behoorlijke ontwrichtingen in de (Eindhovense) samenleving geleid. We hebben maatregelen getroffen om de stad overeind te houden en ook het Rijk is gekomen met diverse steunpakketten. De algemene rijkscompensatie en de eigen vrijgemaakte middelen zijn gestort in de saldireserve specifiek. Eind 2022 bedraagt de stand van de coronamiddelen € 14,6 miljoen. Naast het continueren van de ondersteuningsmaatregelen in 2022 hebben we ingezet op herstel. Er is echter onzekerheid over de (middellange)-termijn effecten voor de stad van deze crisis. Eind februari 2022 is de wereld opnieuw opgeschrikt door een nieuwe crisis: de inval van Rusland in de Oekraïne. Een wezenlijke bedreiging van de veiligheid en met grote gevolgen voor iedereen. We vangen ontheemden op en bieden humanitaire hulp. Onduidelijk is hoe lang de oorlog in Oekraïne aanhoudt, wat de langjarige gevolgen zijn en hoe lang de opvang van ontheemden nodig is. Wat we wel weten is dat de prijzen van gas en electra fors zijn gestegen. De energiecrisis en de algemeen stijgende prijzen van het levensonderhoud hebben tot gevolg dat steeds meer mensen moeite hebben om rond te komen. Het is op dit moment nog niet te voorspellen wat de sociaal maatschappelijke en economische gevolgen hiervan zullen zijn, maar duidelijk is dat we maatregelen met extra kosten zullen moeten treffen. Ook de kosten voor de veiligheid die zullen toenemen.

Marktontwikkelingen

De betaalbaarheid en uitvoerbaarheid van (de groei) van stad staat onder druk als gevolg van externe ontwikkelingen. We zien kwetsbaarheden bij de uitvoering van onze programma's, projecten en (strategische) investeringen. Er is sprake van opwaartse druk op het loongebouw, krapte op de arbeidsmarkt, prijsstijgingen van aanbestedingen op (middel)langere termijn. Meer algemeen spelen rentestijgingen, schommelingen op de vastgoedmarkt, economische ontwikkelingen en werkeloosheid.

Rijksbezuinigingen

Gemeenten in Nederland zijn voor wat betreft hun inkomsten sterk afhankelijk van de Rijksoverheid. In december 2021 is het regeerakkoord van het nieuwe Kabinet Rutte IV gepresenteerd. Kenmerkend voor het regeerakkoord en van belang voor de gemeentebegroting is, dat er grotendeels sprake is van een tijdelijke inzet van financiële middelen tot en met 2025, het laatste jaar van het regeerakkoord. Dit betreft zowel middelen die via het gemeentefonds als via specifieke uitkeringen beschikbaar worden gesteld. Vanaf 2026 ontstond een 'ravijn' in de structureel beschikbare middelen voor gemeenten, dat voor het gemeentefonds door een incidentele Rijksbijdrage in 2026 gedeeltelijk is gedicht. Het ravijn is daarmee verschoven naar 2027. Dit is een risico voor het opstellen van een structureel sluitende meerjarenbegroting. Mogelijk kan dit risico, in overleg met het Rijk en de provinciaal toezichthouder, worden vermindert.

Schade als gevolg van extreem weer

In de afgelopen jaren is er regelmatig sprake geweest van schade als gevolg van droogte en stormen. Het maximale risicobedrag is gebaseerd op de schade van de afgelopen jaren, omdat naar verwachting extreem weer vaker zal voorkomen. In 2022 heeft schade plaatsgevonden aan zowel bomen als beplanting, waarbij de gemeente ook extra kosten heeft gemaakt voor het opruimen. De schade aan bomen en beplanting als gevolg van storm bedroeg in 2022 in totaal €620.000. Het schadebedrag is even groot als het bedrag dat de raad op grond van de risicoparagraaf aan extra middelen beschikbaar heeft gesteld in 2022. Het bedrag is gebruikt om de schade op te ruimen en er heeft vervanging plaatsgevonden. Bij vervanging van beplanting en bomen is zoveel mogelijk rekening gehouden met risico's van droogte en stormen, zodat de nieuwe beplanting en bomen beter bestand zijn hiertegen. Naast storm heeft ook de droogte in 2022 enige schade veroorzaakt. Echter de effecten van droogteschade die in een bepaald jaar wordt veroorzaakt manifesteren zich soms pas een groeiseizoen later doordat dan alsnog uitval kan plaatsvinden.

Rijksbezuinigingen: Ontwikkeling rijksbeleid sociaal domein

Betreft onder andere: doordecentralisatie bij Beschermd wonen vanaf 1-1-2024 en restrisico's ten aanzien van de onvoorspelbaarheid macrobudget en verdeelsystematiek BUIG.

Bij Beschermd Wonen is sprake van onzekerheid over de toekomstige cliëntaantallen. De doordecentralisatie naar alle gemeenten vindt plaats via een objectief verdeelmodel per 1-1-2024, met een ingroeipad van 10 jaar. Het is onzeker of de doordecentralisatie van de middelen aansluit bij de werkelijke kosten per gemeente. In de nieuwe situatie blijven bestaande cliënten voor rekening komen van de gemeente Eindhoven en nieuwe cliënten

voor de herkomstgemeente. Met de regiogemeenten zijn afspraken gemaakt over onderlinge solidariteit en gewenste innovatie.

Strategische risico's

Afhandeling bezwaar- en beroepschriften

De afgelopen jaren is geïnvesteerd in het stabiliseren van het aantal binnenkomende bezwaar- en beroepsprocedures en klachten. Als er nieuw beleid wordt vastgesteld met een grote impact op de inwoners, zien we een toename van het aantal bewaar- en beroepszaken, wat van invloed is op de doorlooptijden. Rekening houdend met deze ontwikkelingen handhaven we vooralsnog het bestaande risico op toenemende dwangsommen.

Asbestsaneerder TR Ketelhuis Eindhoven

De curator van de failliete voormalig asbestsaneerder van het TR Ketelhuis Eindhoven, heeft in 2017 een claim ingediend bij de gemeente. De rechtbank heeft 4 september 2019 uitspraak gedaan. Het faillissement van Horyon is niet veroorzaakt door de gemeente. Maar de gemeente heeft ten onrechte geweigerd de "meer-meerwerk" opdracht te verstrekken. De schade die daaruit voortvloeit moet in een aparte schadestaatprocedure worden begroot. Er is dus nog geen concrete schadevergoeding toegewezen. De gemeente heeft op 28 november 2019 bij het Gerechtshof 's-Hertogenbosch hoger beroep ingesteld tegen het vonnis van de rechtbank. De curator is niet in hoger beroep gegaan. Daarmee ligt vast dat de gemeente in ieder geval niet aansprakelijk is voor het boedeltekort (ad. € 3.500.000). In het arrest van het Gerechtshof 's-Hertogenbosch d.d. 15 november 2022 heeft het hof het vonnis van de rechtbank grotendeels bevestigd. Namelijk dat de gemeente een aanvullende vergoeding verschuldigd was voor de aanvullende/andere saneringswerkzaamheden en de gemeente in verzuim is geraakt toen zij Horyon te kennen gaf het extra meerwerk niet te vergoeden. Op 31 januari 2023 heeft het college besloten niet in cassatie te gaan bij de Hoge Raad. De curator van Horyon zal nu de reeds aanhangige bodemprocedure over de omvang van de schade hervatten bij de rechtbank Oost Brabant. In die procedure kan de gemeente wederom aanvoeren dat, anders dan de curator beweert, de gemeente niet of nauwelijks nog aan Horyon had hoeven te betalen vanwege het feit dat werkzaamheden niet zijn uitgevoerd althans kwalitatief ondermaats zijn uitgevoerd. Tegen een vonnis van de rechtbank in die schadestaatprocedure staan ook weer rechtsmiddelen open (hoger beroep resp. cassatie). Een inschatting van de eventuele schade is op dit moment niet mogelijk.

Claim Lidl planschade (bestuursrechtelijk)

Naar aanleiding van een eerste bestuursrechtelijke uitspraak van de Raad van State (8 februari 2017) zijn de gemeente en Lidl tot een minnelijke oplossing gekomen. Dit betreft een compensatie in natura, die is uitgewerkt in een vaststellingsovereenkomst (VSO), die beide partijen in maart 2019 hebben ondertekend. De bestuursrechtelijke procedure is hiermee per direct komen te vervallen. Echter, wanneer compensatie in natura door de gemeente Eindhoven niet slaagt, dient de gemeente Eindhoven Lidl in geld tegemoet te komen in een gefixeerde planschadevergoeding. De claim van LIDL komt te vervallen bij het onherroepelijk worden van het nieuw bestemmingsplan voor de Hofdijkstraat. De Lidl en gemeente Eindhoven hebben een allonge op de VSO uitgewerkt en ondertekend waarmee de deadline van het onherroepelijk worden van het bestemmingsplan is bepaald op 1 januari 2024.

Exploitatierisico's

De externe risico's leiden ook tot effecten in de exploitatie en extra druk op de beschikbare budgetten. Hierbij kan worden gedacht aan de gevolgen voor de beheerbudgetten door grote strategische investeringen, wegvallende parkeerinkomsten door beleidskeuzes en herontwikkeling, druk op de veiligheidsbudgetten door groei van de stad. We houden, in lijn met de begroting maximaal 10% van de normruimte beschikbaar om dit op te kunnen vangen.

Gevolgen vennootschapsbelastingplicht (VPB)

Per 1 januari 2016 is de Wet modernisering vennootschapsbelastingplicht overheidsondernemingen in werking getreden. De berekende VPB-last voor de periode is voor een beperkt deel nog gebaseerd op aannames en interpretaties van de wet- en regelgeving.

De meeste onderwerpen zijn inmiddels uitgekristalliseerd, maar op het punt van reclame-inkomsten is er nog een verschil van inzicht tussen belastingdienst en gemeenten. Vooralsnog nemen we een risico mee bij de berekening van ons weerstandsvermogen van afgerond € 175.000 per belastingjaar. De reclame-inkomsten bedragen per jaar ongeveer € 700.000, de toerekenbare kosten zijn minimaal. Er worden (landelijk) juridische procedures over reclame gevoerd en die zijn nog niet afgerond. Naar verwachting gaat dit nog enige tijd duren.

Kosten maatregelen inspecties wet- en regelgeving

Het uitvoeren van wet- en regelgevingsinspecties (W&R) wat betreft asbest, legionella, brandveiligheid en elektrotechnische veiligheid in ons gemeentelijk vastgoed, is een reguliere taak van de gemeente. Sinds 2020 hebben we de prioriteit hiervan verhoogd. Met uitzondering van de inspecties brandveiligheid zijn alle inspecties afgerond. Bij constatering van ernstige gebreken worden deze direct opgelost. Indien dergelijke zaken zich voordoen, zullen ze in het eerstvolgende P&C-product worden gemeld. Maatregelen die wel noodzakelijk maar niet urgent zijn, zullen na afronding van de inspecties worden gebundeld en projectmatig worden opgelost. De kosten van deze maatregelen, urgent en minder urgent, worden als afwijking gemeld.

OZB

Als gevolg van een lopend bezwaar bestaat een risico voor de daadwerkelijke OZB-opbrengst, hier is geen voorziening voor. Of het risico zich voordoet is afhankelijk van de mogelijke hertaxatie en kan leiden tot negatieve correctie van circa €500.000. Deze €500.000 refereert naar het totale risico voor de jaren 2020 t/m 2022.

Privacy - Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)

Het voldoen aan de AVG is een wettelijke verplichting. Indien niet wordt voldaan aan de regelgeving uit de AVG bestaat de kans op het onverantwoordelijk gebruik en uitwisseling van persoonsgegevens en privacygevoelige informatie binnen de organisatie en haar partners. Daarnaast zou vertrouwelijke/gevoelige informatie beschikbaar kunnen komen bij niet-geautoriseerden (binnen en buiten de organisatie). Wij proberen dit risico te minimaliseren door Data Protection Impact Assessments (DPIA's) uit te voeren bij processen waarbij verwerking van persoonsgegevens plaatsvindt, cfm het privacybeleid. In de DPIA worden de risico-mitigerende maatregelen beschreven. Het niet voldoen aan de AVG heeft de volgende algemene risico's:

- Datalekken, waarbij de privacy van betrokkene(n) in het geding kan zijn. Een datalek brengt een hoog risico met zich mee wanneer het kan leiden tot lichamelijke, materiële of immateriële schade voor de betrokken personen. In deze gevallen moet de verwerkingsverantwoordelijke ervan uit gaan dat het datalek gemeld moet worden aan de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) en aan de betrokkene(n).
- Op overtreding van de AVG staat een maximale boete van € 20 miljoen euro of 4% van de wereldwijde jaaromzet, uit te delen door de Autoriteit Persoonsgegevens (AP).
- Naast administratieve geldboetes is de AP bevoegd een verwerkingsverantwoordelijke corrigerende maatregel op te leggen. Denk aan de verplichting te stoppen met een bepaalde gegevensverwerking of aan de eis een betrokkene alsnog in kennis te stellen van een datalek.
- Een burger die, of een bedrijf dat, schade lijdt doordat de AVG niet is nageleefd, kan een schadevergoeding eisen.
- Reputatieschade wanneer bekend wordt dat in strijd met de AVG is gehandeld.

Risico inbaarheid dubieuze belastingdebiteuren

Veel ondernemers en zzp'ers hebben als gevolg van de corona-crisis liquiditeitsnood. Daarom heeft het college van B&W besloten om voor hen op verzoek uitstel te verlenen van betaling (geen afstel) voor de gemeentelijke belastingen OZB, reinigingsrecht, afvalstoffenheffing, rioolheffing, precario, reclame- en toeristenbelasting en BIZ. Er is een uitstelregeling voor de ondernemers die met een lockdown te maken hebben gehad met uitstel van betaling tot mogelijk 1 juli 2023. Eerder was de verwachting dat als gevolg van de coronacrisis en de voorspelde mogelijke recessie de invordering van de belastingen onder de druk zou komen te staan waardoor de toereikendheid van de voorziening dubieuze belastingdebiteuren en de extra kosten van voor het ambtelijke apparaat voor de uitvoering van de uitstelregelingen moeilijk voorspeld konden worden. Bij de jaarrekening 2022 zien we dit niet meer als een groot risico en vervalt het eerder gemelde risico.

Weerbare overheid

Diverse wetgeving bepalen dat de gemeente verantwoordelijk is voor de veiligheid en integriteit van de medewerkers, bestuurders en organisatie als geheel. Dit is een randvoorwaarde voor het waarborgen van de werking van de lokale democratie. De programmatische aanpak, gericht op het professionaliseren van deze basistaak, is in 2021 beëindigd. We hebben zicht op kwetsbaarheden, maar onvoldoende structureel zicht op (be)dreigingen die de werking van de organisatie op een oneigenlijke wijze beïnvloeden en daarbij behorend handelingsperspectief. Gezien de groei, internationalisering en opgaven van de stad is er meer nodig voor een weerbare gemeente Eindhoven. Het werken aan onze weerbaarheid moet structureel worden geborgd in de gemeentelijke organisatie. Op dit moment bestaat er een risico dat hierdoor de democratische besluitvorming (verder) onder druk komt te staan.

BTW-risico bij realisatie fietsflat Neckerspoel

Er is mogelijk sprake van een niet verrekenbaar btw-risico bij ProRail, dat (deels) door de gemeente moet worden gedekt. De VNG heeft (in samenwerking met NS en ProRail) enige tijd geleden een brief met drie veel voorkomende situatieschetsen aan het ministerie van Financiën voorgelegd. Het ministerie van Financiën heeft de VNG echter gevraagd deze brief in te trekken, waarop is geprobeerd de casus individueel voor te leggen aan de inspecteur van ProRail. ProRail wilde daar niet aan beginnen maar heeft verzekerd dat zij in vergelijkbare situaties in het verleden de btw heeft teruggevraagd en daar nooit problemen bij heeft ondervonden. Er wordt echter geen garantie gegeven, aangezien fiscale wetgeving multi-interpretabel is en de aandacht er bij de inspecteur van ProRail vanwege de VNG-brief wellicht op gericht is. Daarnaast is mogelijk dat het naderende ZBO-schap van ProRail er toe leidt dat ProRail überhaupt geen btw meer in vooraftrek kan brengen. In dat geval is door I&W bevestigd dat een btw-nadeel dat het gevolg is van het ZBO-schap volledig wordt gecompenseerd, ook aan financierende overheden.

Het totale risico is € 1.886.000. Uitgaande van de verdeling 50% gemeente en 50% ProRail gaat het om € 943.000. De netto investering voor de gemeente zal met dit bedrag toenemen als de btw als niet verrekenbaar door de fiscus aangemerkt wordt.

Parkeerterrein 't Eindje

Parkeerterrein 't Eindje is geen gemeentelijk eigendom, maar het betaald parkeren op dit terrein wordt wel door de gemeente geëxploiteerd. De eigenaren van dit terrein hebben het contract over de exploitatie en het beheer van het terrein met ingang van 1 maart 2018 opgezegd, omdat ze van mening zijn dat er achterstallig onderhoud is. Op dit moment vinden daarover onderhandelingen plaats met de eigenaren. Voor een mogelijke extra onderhoudsimpuls is bij de 2e turap van 2017 een bedrag gereserveerd. De onderhandelingen over de onderhoudswerkzaamheden lopen, maar de eigenaren van het parkeerterrein hebben ook de mogelijkheid om de exploitatie van dit parkeerterrein in eigen beheer te verzorgen. Als dat gebeurt, levert dat een structureel nadeel aan gedeerde parkeerinkomsten op.

Staat bruggen/viaducten

Bij bruggen en viaducten die ouder zijn dan 20 jaar bestaat het risico dat de constructie niet meer voldoet aan de huidige verkeersintensiteit. Met visuele inspecties kan niet in beeld worden gebracht of de constructie voldoet.

Door middel van risicoanalyses onderzoeken we of maatregelen noodzakelijk zijn. Hierbij toetsen we aan regelgeving zoals het bouwbesluit en Eurocodes. Indien er niet wordt voldaan, onderzoeken we op welke wijze we wel weer aan regelgeving kunnen voldoen. Dit kan door het kunstwerk te vervangen of te versterken, maar een aslastbeperking hoort in bepaalde gevallen ook tot de mogelijkheden. Eind 2025 zijn de risico's van de bruggen, tunnels en viaducten voor gemotoriseerd verkeer, gebouwd voor 2000, inzichtelijk en is duidelijk welke maatregelen getroffen moeten worden. Dit loopt uit, omdat we ook een aantal fiets- en voetgangersbruggen te laten beschouwen. Ook moeten er nog een aantal kunstwerken nader beschouwd worden, die in een vroeg stadium zijn beoordeeld (2012-2016). De regelgeving is de loop der jaren namelijk verandert en deze moeten daarom opnieuw geanalyseerd worden. Op dit moment lopen we geen acuut risico.

Sportbesluit BTW / Specifieke uitkering sport

De btw-sportvrijstelling is met ingang van 1 januari 2019 aangepast. Het betreft een aanpassing door het ministerie van Financiën op grond van een uitspraak van het Europese Hof van Justitie. Hierdoor is het gelegenheid geven tot sportbeoefening door gemeenten weer vrijgesteld van btw. Dit kost de gemeente geld omdat ze de betaalde btw op onder andere investeringen in sportaccommodaties (alsmede onderhoud en exploitatie) niet meer als vooraf trek kan terugkrijgen van de belastingdienst. Vanuit het Rijk (ministerie VWS) is hiervoor compensatie opgenomen. De compensatie voor gemeenten gaat via de specifieke uitkering sport (SPUK Sport). Aangezien er landelijk een (maximaal) plafond geldt voor de compensatie via de (jaarlijkse) specifieke uitkering, wordt het onderwerp als risico aangemerkt. De vaststelling van de specifieke uitkering sport 2019, 2020 en 2021 heeft inmiddels plaatsgevonden (ter info: voor gemeente Eindhoven betrof dit een bedrag van € 2.652.986 (2019), €2.384.277 (2020) en €2.136.464 (2021)). Over 2019, 2020 en 2021 is volledig gecompenseerd (m.a.w. het landelijk plafond was toereikend). De vaststelling van de specifieke uitkering sport 2022 vindt naar verwachting eind 2023 plaats. Tot moment van (definitieve) vaststelling van de uitkering voor het betreffende jaar bestaat er vanwege het plafond onzekerheid of volledige compensatie plaatsvindt. Het vermelde risicobedrag heeft betrekking op het risico i.v.m. het landelijk plafondbedrag. Daarnaast is continuïteit van de regeling SPUK sport een risico. De regeling SPUK sport geldt vooralsnog t/m 2023. Vanuit het rijk is nog geen duidelijkheid gegeven op welke wijze de regeling na 2023 gecontinueerd gaat worden.

Openeinderegelingen

Betreft regeling die personen voor Wmo en Jeugd recht geeft op een bijdrage indien zij voldoen aan bepaalde criteria. Het kenmerkende van deze regelingen is dat de uitgaven ervoor en het aantal gebruikers ervan niet gelimiteerd zijn. De vergrijzing in combinatie met de groei van de stad zorgt voor een stijgende vraag naar huishoudelijke ondersteuning. Daarnaast lopen de incidentele middelen bij jeugd meerjarig sterk af. Het risico hierbij is dat de middelen niet effectief genoeg worden ingezet om de tekorten bij jeugd structureel te kunnen verminderen.

Toename van de zorgzwaarte

Betreft het toekennen van zwaardere en/of duurdere indicatiestelling bij Wmo en Jeugd (o.m. via de medische verwijzroute).

Afval: leveringscontract Attero

Er speelt een geschil over de vermeende minderlevering van afval tussen Attero en de Brabantse gewesten die in de Vereniging van contractanten (VvC) zijn verenigd. Op 17 maart 2023 heeft de Hoge Raad arrest gewezen in dit geschil. Met dit - voor de gemeenten negatief uitvallend arrest - is er een einde gekomen aan de procedure over de periode 2015-2017. Dit betekent dat Attero aanspraak kan maken op de eerder door het tweede scheidsgerecht toegekende suppletievergoeding. Bij het eerdere arbitrale vonnis in 2019 (dat door de VvC voor vernietiging bij de Hoge Raad was voorgedragen), ging het voor de gezamenlijke Brabantse gewesten/gemeenten om een suppletievergoeding van afgerond € 15 miljoen, waarvan € 5,1 miljoen voor de 21 gemeenten in MRE-verband. Het is op dit moment nog onduidelijk welke exacte claim Attero de VvC zal voorleggen. Er zal binnen de VvC (voor de kostenverdeling tussen de verschillende gewesten) en vervolgens in MRE-verband een kostenverdeling tussen de 21 deelnemende gemeenten overeen moet worden gekomen. De gemeente Eindhoven heeft binnen het aandeel restafval van de 21 MRE-gemeenten nagenoeg ongewijzigde hoeveelheden afval aangeleverd aan Attero en heeft zich al eerder op het standpunt gesteld dat bij een succesvolle claim van Attero aan de MRE, de bijdrage van de gemeente Eindhoven nihil is. Dat is tot nu toe ook steeds zo uitgedragen. De (te verwachten) claim zal volgens de gemeente Eindhoven dan ook betaald moeten worden door de overige regiogemeenten die in betreffende jaren minder afval zijn gaan aanleveren. Het gecaluleerde risico is gezien het voorgaande € 0. Indien Eindhoven toch zou moeten meedoen in een regionale verdeling van de claim, is het risico op basis van de huidige informatie maximaal € 1,5 miljoen.

GR Omgevingsdienst Zuid-Oost Brabant (GR ODZOB)

De algemene reserve van GR ODZOB bedraagt ultimo 2022 €142.000. Aanvulling van de reserve is noodzakelijk. Er is circa €1,1 miljoen nodig is om tot de minimum vereiste waarde van € 1,2 milj (maximum is € 1,5 milj). Er wordt over 2022 een substantieel negatief resultaat verwacht. Storting door de ODZOB-deelnemers is noodzakelijk. Dat kan eenmalig, of worden uitgesmeerd over enkele jaren. Het is aan het algemeen bestuur om hier, na consultatie van de gemeenteraden en Provinciale Staten, een keuze in te maken. Er wordt uitgegaan van een eenmalige aanvulling. Voor Eindhoven is dat indicatief € 89.000.

Het financiële perspectief van ODZOB is in 2022 sterk verslechterd. Als gevolg van verhoogd ziekteverzuim, te verwachten gevolgen van lopende CAO onderhandelingen, declarabiliteit moet het uurtarief worden verhoogd. Dit werkt door naar de vastgestelde begroting 2023 en volgende jaren. Eindhoven moet rekening houden met een indicatieve aanvulling voor 2023 van € 132.000.

ODZOB heeft de gemeenteraden en provinciale staten op 21 december 2022 geïnformeerd over de ontwikkelingen. Het perspectief is dat er in het AB van maart 2023 voorstellen tot reparatie zullen worden vastgesteld, die om zienswijzen zullen worden voorgelegd aan de deelnemers.

Programma Aanpak Stikstof

Dankzij de in 2020 door de minister getroffen snelheidsbeperkende maatregel op snelwegen (maximaal 100 km/h), was het perspectief voor Eindhoven medio 2020 dat er voor geplande voorbereiding van woningbouw geen belemmeringen te verwachten waren. Voor bedrijven en bedrijventerreinen is deze duidelijkheid er nog niet. Er is sinds medio 2021 een provinciale stikstofbank operationeel (Ondersteuningsloket Stikstof). De AERIUS-rekentool is verbeterd, maar is eind 2022 nog niet compleet c.q. uitontwikkeld. Nog niet alle bestaande stikstofemissies zijn daarin goed verwerkt. Voor de ontwikkeling van de luchthaven (vanaf circa 2006) is geen vergunning Wet natuurbescherming verleend. De groei van vliegverkeer daarna geeft een substantiële stikstofbelasting. Reparatie daarvan kan concurreren met andere beoogde ruimtelijke/infrastructurele ontwikkelingen en de woningbouwopgave. De vergunningverlening Wet natuurbescherming stagneert, omdat de stikstofberekening en beoordeling door de gebrekkige rekentool en complexiteit van berekenen niet voldoende nauwkeurig gedaan kan worden. Daardoor dreigt stagnatie van veel grootschalige plannen (woningbouw, bedrijven, infrastructuur). Het Kabinet heeft begin juni 2022 besloten tot een gebiedsgerichte aanpak met ingrijpende saneringsopgaven van de stikstofbelasting bij veehouderijen en agrarische bedrijven in de regio Brabant Zuidoost. De provincie is verantwoordelijk voor de uitwerking. Daarmee moet worden bereikt dat de stikstofbelasting van de Natura 2000 gebieden zo ver wordt beperkt dat er ruimte ontstaat voor gewenste ruimtelijk-economische ontwikkelingen. Het zal nog geruime tijd vergen voordat die ruimte zal zijn verkregen/bereikt. In ruimtelijke projecten waarbij geen uitstoot van stikstof plaatsvindt, door bv. inzet van elektrisch materieel, is geen stagnatie te verwachten.

Civiele procedure Groene Toren

De Groene Toren (DGT) huurde een parkeerterrein binnen het gebied VDMA van de gemeente tot 2019. In 2018 heeft de gemeente de huurovereenkomst opgezegd. Het verzoek van De Groene Toren tot ontruimingsbescherming is door de kantonrechter afgewezen. Het parkeerterrein wordt sindsdien niet meer door De Groene Toren gebruikt.

Op 24 januari 2022 heeft de gemeente een dagvaardiging van de Groene Toren ontvangen. De Groene Toren stelt in de dagvaarding dat de gemeente tekort is geschoten in haar verplichtingen uit de huurovereenkomst. Daarbij gaat het in hoofdzaak om (slechte) bereikbaarheid en beschikbaarheid van het parkeerterrein en het niet functioneren van de slagbomen van het parkeerterrein. Ze vordert van de gemeente ruim €277.000.

Verder meent DGT dat de gemeente in 1992 een verplichting is aangegaan tot het bouwen van een gebouwde parkeervoorziening voor De Groene Toren op het VDMA-terrein en dat de gemeente die verplichting niet of onvoldoende is nagekomen. Daarvoor is door DGT nog geen schadebedrag genoemd.

De zitting heeft op 15 december 2022 plaatsgevonden. In de nasleep van de zitting is op 8 februari 2023 een schikking overeengekomen. En komt het risico daarmee te vervallen.

Grondbedrijf – weerstandscapaciteit

Een toelichting hierover is terug te vinden in paragraaf 3g - Grondbeleid.

Schadevergoeding Genneper Watermolen

De gemeente is in 2016 een juridische procedure gestart en heeft ontbinding van de huurovereenkomst en ontruiming van de verhuurde locatie Genneper Watermolen geëist. De gemeente was dit proces gestart omdat de huurder tekort schoot, met name inzake het gebruik van de watermolen. Op 13 september 2022 is hiervan uitspraak geweest en is de huurder in het gelijk gesteld. De advocaat van de gemeente heeft een negatief cassatieadvies gegeven, om welke reden geen cassatieberoep is ingesteld. Dit betekent dat de oude huurovereenkomst weer van kracht werd en de molen per 1 november 2022 weer is verhuurd. De huurder heeft als gevolg van de uitspraak sowieso recht op een schadevergoeding voor de periode dat de huurovereenkomst ontbonden is geweest. Op dit moment werkt een onafhankelijke partij aan een berekening voor de omvang van de schadevergoeding. De huurder heeft zelf in de procedure een bedrag van € 600.000 aangeleverd als schadevergoeding. Het eerste beeld is dat de onafhankelijke partij, die ingezet is om de schadevergoeding te berekenen, veel lager uitkomt waardoor een reële inschatting van de verplichting niet te maken is. In het tweede kwartaal 2023 hopen we tot een definitieve vaststelling van de schadevergoeding te komen

3c. Onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

De gemeente heeft de verantwoordelijkheid voor het beheer van de openbare ruimte, de gemeentelijke gebouwen en gemeentelijke sportcomplexen. Deze paragraaf beschrijft de verschillende onderdelen en activiteiten op het gebied van onderhoud van de openbare ruimte (kapitaalgoederen); de wegen, openbare verlichting, bruggen, tunnels en viaducten (taakveld 2.1), groen (taakveld 5.7), water (inclusief riolering) (taakveld 7.2) en gemeentelijke gebouwen en sportcomplexen. Veel meldingen van inwoners hebben betrekking op onderhoud van kapitaalgoederen. De inwoner spreekt de gemeente bijvoorbeeld aan op zaken als loszittende stoeptegels of gaten in de weg. Onderhouden van kapitaalgoederen is nodig om de voorzieningen voor de stad in stand te houden en is onder te verdelen in:

- cyclisch jaarlijks onderhoud: dagelijks of cosmetisch onderhoud zoals onkruidbestrijding, straatvegen, maaien, snoeien, kolken reinigen, rioolgemalen reinigen en periodiek reinigen en onderhouden van oppervlaktewater;
- curatief onderhoud: naar aanleiding van meldingen. Hier spelen de drie o's: onvoorzien, onvermijdbaar, onuitstelbaar. Curatief onderhoud is noodzakelijk voor de veiligheid en permanente gebruikskwaliteit van de openbare ruimte, het rioolsysteem, oppervlaktewatersysteem en oplossen van bijvoorbeeld plagen in het groen;
- groot onderhoud en vervanging zoals renovatie van beplantingen en bomen, opnieuw bestraten en asfaltrenovaties.

Beleidskaders

Voor openbare verlichting, kunstwerken, groen en water is de in 2006 vastgestelde Visie Openbare Ruimte het leidend kwaliteitskader. Hierin is de ambitie opgenomen om de basis kwaliteit in de openbare ruimte op het gebied van onderhoud voor alle wijken te behalen. Voor wegen geldt het kwaliteitsniveau dat in het wegenbeheerplan 2016 is vastgesteld. Samen met het handboek Openbare Ruimte (2021), het Basisboek Openbare Ruimte (2013) en de Kwaliteitscatalogus Onderhoud Openbare Ruimte zorgt dit voor een bestuurlijk vastgesteld ambitieniveau voor het onderhoud van de stad. Voor gemeentelijke gebouwen en sportcomplexen wordt dit kader gevormd door de spelregels vastgoedbeleid. In het vervolg van deze paragraaf gaan we per kapitaalgoed nader in op de realisatie 2022.

Wegen, Bruggen/viaducten/kunstwerken en verlichting

Kerncijfers en overige gegevens:

Elementverharding	8.830.000	m2
Asfaltverharding	4.110.000	m2
Halfverharding	3.800.000	m2
Aantal lichtpunten	54.294	stuks

Middelen:

Voor onderhoud van kapitaalgoederen (groot onderhoud aan wegen, terreinen, verlichting, civieltechnische kunstwerken) maken we onderscheid in onderhoud en vervanging van kapitaalgoederen. Onderhoud wordt bekostigd uit structurele middelen uit de begroting. Vervangingen worden geactiveerd en hier vloeien kapitaallasten uit voort. In de begroting 2022 is voor onderhoud (exploitatie) een bedrag van € 4,6 miljoen opgenomen. Dit bedrag is volledig (€ 4,6 miljoen euro) uitgegeven aan de uitvoering van onderhoud in 2022. Voor de uitvoering van groot onderhoudsprojecten is in 2022 een bedrag ingezet ad. € 5,2 miljoen. Daarnaast is in 2022 een bedrag ad € 15,7 miljoen geïnvesteerd in het vervangen van wegen, fietspaden, verlichting en kunstwerken.

Wegen

In november 2020 is het nieuwe wegenbeheerplan 2021-2024 vastgesteld, waarbij het vastgestelde kwaliteitsniveau in 2016 gehandhaafd blijft en waarbij we met het onderhoud blijven bijdragen aan een toekomstbestendige stad en de daaruit voortvloeiende kosten dekken uit de beschikbare middelen in de meerjarenbegroting.

Nadere toelichting over het uitgevoerde onderhoud aan wegen in 2022 in relatie tot het geplande onderhoud 2022

Voor de kapitaalgoederen is het cyclisch onderhoud, het technisch meerjaarlijkse onderhoud en de vervangingen relevant. In 2022 is onder andere de deklaag vervangen van de Piuslaan, Boutenslaan en Fellenoord. De Strijpsestraat, Javalaan zijn heringericht en we zijn gestart met de vervanging van de Vlokhovenseweg, Lijmbeekstraat en Jerusalemlaan e.o. Daarnaast hebben we ruim 14000 m2 trottoirs herstraat. Naast de middelen voor het feitelijk onderhoud van de kapitaalgoederen zijn er ook curatieve middelen ten behoeve van de kapitaalgoederen. Deze middelen zijn ingezet om de veiligheid van de openbare ruimte te garanderen oftewel om gevaarlijke situaties of afsluiting van wegen te voorkomen (gebaseerd op onvoorzien, onvermijdbaar en onuitstelbaar). Inzet van deze middelen geeft een signaal over hoe het staat met het onderhoud van de stad. In 2022 is er geen noodzaak geweest om extra curatief in te grijpen. Er zijn geen overschrijdingen op de curatieve middelen in 2022.

Onderhoudsachterstanden

In november 2020 heeft de gemeenteraad het wegenbeheerplan 2021-2024 vastgesteld. Hierin is, evenals in het vorige wegenbeheerplan, het kwaliteitsniveau voor het onderhoud van wegen opgenomen: kwaliteitsniveau C, waarbij kwaliteitsniveau D wordt geaccepteerd mits dit niet leidt tot kapitaalvernietiging en onveilige situaties (dit behelst maximaal 9,6% van het totale areaal). Weginspecties worden 1x per 2 jaar gehouden. In 2022 zijn geen nieuwe weginspecties gehouden. Uit de weginspectie van 2021 blijkt dat 87% van de wegen voldoet nu aan de vastgestelde kwaliteit. Dit wordt met name veroorzaakt door het feit dat sprake is van een vertraging in de uitvoering van herinrichtingen. Mede door complexiteit en zorgvuldige afstemming, is de looptijd van deze projecten lang. Als we rekening houden met de reeds geplande en gedekte projecten dan bedraagt de achterstand 11%. We zijn bezig met een verdere inhaalslag met name op het gebied van voetpaden, om deze achterstand verder in te lopen. Er is geen sprake van kapitaalvernietiging. Er zijn voldoende middelen beschikbaar om de achterstand weg te werken, complexiteit zit in de afstemming met andere werkzaamheden, het werk met werk maken en de afstemming met stakeholders.

Uitvoering projecten maatschappelijk- en economisch nut ter verbetering van kapitaalgoederen

Het onderhoud lift ook mee in projecten die in het kader van andere programma's (waaronder water en verkeer) worden uitgevoerd. Zo zijn in 2022 de Mathildelaan, Celebeslaan, de Van Renesseweg en de Boutenslaan heringericht.

Ontwikkelingen

In 2020 is het nieuwe wegenbeheerplan vastgesteld voor de periode 2021-2024. Hieruit blijkt dat, zoals het er nu naar uit ziet, tot 2035 voldoende structurele middelen zijn om het groot onderhoud en de vervangingen uit te voeren (passend binnen het vastgestelde kwaliteitsniveau). Elke 4 jaar wordt een nieuw wegenbeheerplan opgesteld en wordt opnieuw bekeken of het kwaliteitsniveau moet worden aangepast en of de middelen toereikend zijn.

Openbare verlichting

De openbare verlichting bestaat uit ruim 54.000 lichtpunten die worden onderhouden op basis van de uitgangspunten 'veiligheid' (er is voldoende goed werkende openbare verlichting) en 'betrouwbaarheid'. Een lichtpunt bestaat in de meeste gevallen uit een mast en een armatuur. In 2022 zijn 503 masten en 636 armaturen vervangen. Een mast heeft een afschrijvingstermijn van 40 jaar. De afschrijvingstermijn voor een armatuur is 20 jaar. Er is al een aantal jaren een achterstand op het onderhoud op de masten en armaturen. Hoewel de achterstand op de armaturen in 2022 iets kleiner is geworden is nog steeds 31% van de armaturen ouder dan 20 jaar en 13% van de masten ouder dan 40 jaar. Dat betekent niet dat er een onveilige en onbetrouwbare situatie is ontstaan. Voor de masten worden stabiliteitstesten uitgevoerd om te kunnen beoordelen of de mast nog langer dan 40 jaar kan blijven staan. Ook armaturen worden frequent gecontroleerd en zo nodig worden lampen vervangen, om een betrouwbaar en veilig lichtbeeld te kunnen garanderen. Vanaf 2024 zijn extra vervangingsmiddelen structureel in de begroting geregeld t.a.v. masten en armaturen om te verleden en te vervangen.

Civieltechnische kunstwerken

We hebben rond de 310 kunstwerken in beheer, deze worden jaarlijks geschouwd (schoon, heel en veilig) en elke 2 à 3 jaar technisch geïnspecteerd. Jaarlijks wordt regulier en groot onderhoud uitgevoerd aan de bruggen, tunnels en viaducten. In 2022 is het beheerplan kunstwerken vastgesteld. Er is binnen de exploitatie vooralsnog structurele dekking om de geplande investeringen de komende jaren te doen. Bij bruggen en viaducten die ouder zijn dan 20 jaar bestaat het risico dat de constructie niet meer voldoet, omdat de verkeersbelasting en -intensiteit sterk zijn toegenomen t.o.v. de oorspronkelijke situatie en omdat als gevolg daarvan de rekenregels zijn verscherpt. Met visuele inspecties kan niet in beeld worden gebracht of de constructie voldoende is. Door middel van risicoanalyses en herberekeningen wordt nader onderzocht of maatregelen noodzakelijk zijn. Uit de huidige risicoanalyses blijkt dat 75 kunstwerken (van voor 2000) voldoen aan de huidige verkeersintensiteit en -belasting. Op dit moment voldoet één kunstwerk niet, nl. de landhoofden van de hoofdrijbaanbrug over de Dommel in de Insulindellaan. Hier zijn tijdelijke maatregelen getroffen om de situatie veilig te stellen. 13 Kunstwerken voldoen met een ingestelde gewichtsbepijking van 30 of 45 ton. Voor 2023/2024 staan versterkings- en vervangingsmaatregelen geprogrammeerd voor de Dommelbruggen Insulindellaan, de Koebrug en de Hanevoetbrug over het Afwateringskanaal.

Indien een brug niet tijdig wordt versterkt of vervangen, moeten de wegen afgesloten worden voor bijvoorbeeld vrachtverkeer om de situatie veilig te houden. De kunstwerken die niet voldoen worden middels periodieke veiligheidsmonitoring gecontroleerd. In 2025 zijn de risico's van de kunstwerken inzichtelijk en is duidelijk welke maatregelen getroffen moeten worden. Dit loopt uit ten opzichte van de eerdere planning, omdat we ook een aantal fiets- en voetgangersbruggen te laten beschouwen. Ook moeten er nog een aantal kunstwerken nader beschouwd worden, die in een vroeg stadium zijn beoordeeld 2012-2016. De regelgeving is de loop der jaren namelijk verandert en daarom moeten deze opnieuw worden geanalyseerd. Op dit moment lopen we geen acuut risico.

Water (inclusief riolering en oeverbescherming)

Water kerncijfers en overige gegevens

Riool	1.375	km
Rioolkolken	87.400	stuks
Gemalen	159	stuks
Oppervlaktewater	58	km lengte

Werkelijke kosten onderhoud in 2022 ten opzichte van begrote kosten

Voor onderhoud van kapitaalgoederen (riolering, gemalen, oppervlaktewater) is in de begroting 2022 een bedrag van € 5,2 miljoen opgenomen. Dit zijn de kosten voor exploitatieonderhoud exclusief de personele lasten en exclusief de kapitaallasten, afdracht BCF en mutatie voorziening. De werkelijke kosten bedragen € 4,2 miljoen.

Verklaring afwijking werkelijke kosten ten opzichte van begrote kosten

De afwijking wordt op hoofdlijnen veroorzaakt doordat er weinig rioolaansluitingsverzoeken zijn geweest en het plafondbedrag van de aanvragen voor particuliere regelingen niet is bereikt. Ook zijn de in het GRP opgenomen middelen voor regionale samenwerkingsverbanden niet in voldoende mate besteed en is er een klein overschot op onderhoud kolken en gemalen.

Nadere toelichting over het uitgevoerde onderhoud in 2022

Het GRP 2019-2022 legt een duidelijk accent op een gestructureerd beheer en onderhoud en bijbehorende exploitatielasten. Er heeft in de afgelopen jaren een intensivering van het reinigings- en inspectieprogramma plaatsgevonden, waarbij het hele stelsel aan bod is gekomen. Alle overige elementen van onderhoud (zoals kolken, lijnafwatering, overstorten, gemalen, bergingskelders, zinkers) zijn opgenomen in het meerjarig onderhoudsprogramma. Hierin zijn frequentie en wijze van onderhoud vastgelegd. Dit borgt de instandhouding van deze voorzieningen. Het onderhoud kan onderverdeeld worden in:

- Cyclisch jaarlijks onderhoud: kolken reinigen, rioolgemalen reinigen; periodiek reinigen en onderhouden oppervlaktewater.
- Curatief onderhoud: naar aanleiding van klachten. Noodzakelijk voor goed laten functioneren van het riolsysteem en het oppervlaktewatersysteem.
- Meerjarig onderhoud: reinigen en inspecteren (stam)riolen.

Er is volledig uitvoering gegeven aan de geplande onderhoudswerkzaamheden.

Uitvoering projecten ter verbetering van kapitaalgoederen

Conform het GRP 2019-2022 zijn in 2022 vervangings- en verbeteringsinvesteringen uitgevoerd. In totaal is een bedrag van € 10,1 miljoen geïnvesteerd*. Dit betreft vervangingsprojecten en verbeteringen, zoals afkoppelen verhard oppervlak, aanleg waterstructuren en opheffen/voorkomen grondwateroverlast.

Voor de totale looptijd van het huidige GRP (2019-2022) is € 63,5 miljoen aan investeringen opgenomen (inclusief restantkrediet 2018). In 2019 tot en met 2022 is € 46,4 miljoen geïnvesteerd*, wat 73% van het totale investeringsbudget van € 63,5 miljoen is. *) Excl. Bijdragen derden.

Groen

Aantal individueel geregistreerde bomen in beheer	109.000	stuks
Oppervlakte groen in beheer in stedelijk* gebied	850	ha
Oppervlakte groen in beheer in buitengebied*	1150	ha
Kinderboerderij	1	stuk
Bokkentuinen	4	stuks
Speelplekken	518	stuks
Omheinde speeltuinen	5	stuks

*Met ingang van 2020 wordt het onderscheid tussen stedelijk- en buitengebied gemaakt op grond van de bebouwde komgrens (in de zin van de wet natuurbescherming, WNB).

In 2022 is het oppervlakte groen buiten de bebouwde kom WNB fors uitgebreid. Voornamelijk door aankoop van Landgoed De Wielewaal door de gemeente (142ha). Ook rekenen we de landbouwgronden in het bezit van de gemeente (die inmiddels primair met ecologische en landschappelijk doelen worden beheerd) tot het gemeentelijk groen vanaf eind 2022.

Werkelijke kosten onderhoud in 2022

De werkelijke besteedde onderhoudskosten in 2022 bedroegen afgerond € 12,7 miljoen.

Voor onderhoud van kapitaalgoederen maken we onderscheid in onderhoud en vervanging van kapitaalgoederen. Onderhoud wordt bekostigd uit structurele middelen uit de begroting. Vervangingen worden geactiveerd en hier vloeien kapitaallasten uit voort. Het bedrag dat in de begroting 2022 voor onderhoud (exploitatie) is bestemd is volledig uitgegeven aan uitvoering van het onderhoud in 2022 (afwijking nihil). Ook wat betreft de uitvoering van (integrale) groot-onderhoudsprojecten (vervangingen, waarop wordt afgeschreven) is er inhoudelijk geen afwijking. Voor zover er verschil is tussen het begrote bedrag en het bedrag aan uitgevoerde projecten, heeft dit een administratieve achtergrond. Voor de projecten (die een looptijd over meerdere jaren hebben) en waarvan de budgettoekenning administratief in 2022 staat geregistreerd, blijven de eerder voor 2022 begrootte middelen nog steeds beschikbaar, deze gaan voor zover niet aangesproken in 2022 noodzakelijkerwijs mee naar volgende jaren (waarmee de dekking behouden blijft voor deze lopende projecten).

Nadere toelichting over het uitgevoerde onderhoud in 2022 in relatie tot het geplande onderhoud 2022. Er heeft conform planning cyclisch jaarlijks onderhoud plaatsgevonden aan beplantingsvakken, bomen, speelvoorzieningen en de kinderboerderij. Zo zijn onder meer het gras gemaaid, onkruid verwijderd, beplantingen gesnoeid en speelvoorzieningen zijn gecontroleerd en zo nodig op basis daarvan gerepareerd. Er heeft plaagdierbeheersing plaatsgevonden en de dieren in de kinderboerderij en bokkentuinen zijn verzorgd. Er heeft cyclisch meerjaarlijks onderhoud plaatsgevonden. Onder meer zijn bomen op kwaliteit gecontroleerd en zo nodig gesnoeid. Beplantingsvakken en bomen zijn zo nodig ingeboet (weer aangevuld na gedeeltelijke uitval). Afgeschreven speelvoorzieningen zijn indien nodig in overleg met omwonenden vervangen. Er heeft gecombineerd met investeringen groot onderhoud plaatsgevonden. Zo zijn in overleg met omwonenden speelplaatsen gerenoveerd en zijn (al dan niet met riolerings- of verkeersprojecten gecombineerd) straten opnieuw ingericht met bomen, parkrenovaties voorbereid en zover de budgetten dat toelieten uitgevoerd. Er heeft curatief onderhoud plaatsgevonden. Zo zijn er veelal op basis van meldingen van bewoners schades gerepareerd. De stormschade van begin 2022 is in de loop van 2022 hersteld met extra hiervoor door de raad beschikbaar gestelde middelen. Ook het laatste deel van de stormschade 2019 is in 2022 afgerond, zoals opgenomen in het in 2019 vastgestelde 'plan van aanplant'. De droogteschade van 2022 is (zover de schade direct inzichtelijk was) in 2022 hersteld.

Ontwikkelingen

Door de intensivering van binnenstedelijk wonen wordt het bestaande groen intensiever gebruikt. Met de verdichting en de bijbehorende infrastructuur staat de resterende fysieke ruimte voor bomen en beplanting zowel ondergronds als bovengronds onder druk, terwijl deze tegelijk aan belang wint. Met zulke ontwikkelingen is ook extra aandacht nodig voor onderhoud. Het blijft van belang goed in te zetten op kwalitatieve en kwantitatieve versterking van de groene wiggen en het binnenstedelijk groen om bij te dragen aan de 4 thema's waar groen een belangrijk middel in vormt: klimaatadaptatie, gezondheid, biodiversiteit en identiteit. In combinatie met de schaa sprong wordt ook het groen in (integrale) projecten uitgebreid om aan de toenemende behoefte aan groen te voldoen. De komende jaren zal daarmee door ontharding een geleidelijke fijnmazige uitbreiding plaats vinden. Door de toenemende verweving van het groen met de intensiever gebruikte buitenruimte, en de toenemende gerichtheid op doelen als ecologie en klimaatadaptatie, ontstaat ook steeds meer verbreding én verdieping van de onderhoudsdoelstellingen.

Risico's

Door krapte aan middelen in relatie tot de stedelijke ontwikkeling is over de jaren heen een licht dalende trend te zien in de technische kwaliteit van het groen. De verwachting was dat we eind 2022 nog zouden kunnen voldoen aan de door de raad gestelde normen ten aanzien van de bomen en het groen. Door droogte in 2022 (en stormschade, waarop met extra door de raad beschikbaar gestelde middelen is ingegrepen) komen we aan het einde van het jaar deels toch net onder de normen uit. Door de toenemende hoge druk op het bestaande groen in samenhang met de schaa sprong en de geleidelijke uitbreiding van het groen om te kunnen voldoen aan de vraag, houden de reguliere uitbreidings- en inflatiecorrecties op de onderhoudsbudgetten geen gelijke tred met de werkelijke kostenstijgingen van het groenonderhoud. De druk op de middelen voor de instandhouding van het groen zal hierdoor de komende jaren naar verwachting verder oplopen. Naast regulier onderhoud wordt mede in het verlengde van de bovenstaande ontwikkelingen de komende jaren een tekort op het gebied van de jaarlijks beschikbare investeringsmiddelen voor vervangingen voorzien. De kostenstijgingen voor vervangingen worden naast door inflatie mede veroorzaakt door het toenemend intensief ruimtegebruik (ook ondergronds) en de vraag om meer flexibiliteit in de openbare ruimte. Steeds meer voorzieningen zijn nodig om bomen en beplanting de kans te geven om op termijn weer net zo groot te worden als in de huidige situatie.

Gemeentelijk vastgoed

Beleidskader

De gebouwenportefeuille omvat 480 gebouwen (peildatum 1 oktober 2021). Vanuit de verantwoordelijkheid als eigenaar verzorgt de gemeente het technisch, administratief en juridisch beheer van de in eigendom zijnde en beperkt aantal aangehuurde gebouwen, niet zijnde de panden waarvoor deze rol is ondergebracht bij derden, zoals de gemeentelijke parkeergarages en de claimrechtsscholen (onderwijs panden waarvan de eigendom bij het schoolbestuur ligt zolang de instelling het pand als school gebruikt). De kantoorpanden voor ambtelijke huisvesting (incl. stadhuis) en Van Abbe Museum worden structureel beheerd en gerenoveerd vanuit een contract met het marktconsortium IMPULS! en vallen ook buiten ons reguliere beleidskader.

Conform de vastgestelde "Spelregels vastgoedbeleid" van 15 december 2020 hanteren wij Conditie Afhankelijk Onderhoud (NEN 2767) voor de permanente gemeentelijke gebouwen in de gebouwenexploitatie. Hierbij is tevens het minimaal onderhoudsniveau vastgesteld op Basisniveau.

Het Basisniveau van een object garandeert een redelijke tot goede bruikbaarheid van de gebouwen voor gebruikers en medewerkers. Gestreefd wordt naar een evenwicht tussen de uitgaven voor onderhoud en de effecten daarvan en de afbreukwaarde van onvoldoende onderhoud aan het object. Uitgangspunt voor dit onderhoudsniveau is doelmatigheid. Het streven is de overlast als gevolg van uitval zoveel mogelijk te voorkomen door het tijdig uitvoeren van planmatig onderhoud en een naar de huidige maatstaven acceptabel gebruikscomfort.

De gebouwen, gebouwdelen en bouwdelen verkeren in een redelijk tot goede technische staat, die incidenteel verstoord mag worden door calamiteiten. De uitstraling van het gebouw of een bouwdeel is sober zonder dat de gebouwen een verwaarloosde indruk maken. Het onderhoud wordt planmatig aangepakt. Gebreken die de

uitstraling en het gebruik van gebouwdelen ernstig en duidelijk zichtbaar aantasten dienen op korte termijn te worden verholpen.

Actuele staat van onderhoud

De actuele staat van onderhoud van de gemeentelijke gebouwen die permanent bij ons in beheer zijn voldoet, conform het uitgangspunt, aan conditieniveau Basis. Er is geen sprake van achterstallig onderhoud. Enkel bij de panden die op de verkooplijst worden vermeld of gepland staan voor sloop, is er sprake van een lagere onderhoudsconditie, waarbij geldt dat verloedering niet acceptabel is.

Overzicht onderhoudsbudgetten

x € 1.000	Realisatie 2021	Prognose 2022	Realisatie 2022	Prognose 2023	Prognose 2024	Prognose 2025	Prognose 2026
Dagelijks onderhoud	3.682	3.636	6.080	3.669	3.692	3.693	3.693
Groot onderhoud	1.956	4.054	4.036	2.362	2.362	2.362	2.362
Investerings	5.473	7.989	4.654	4.741	3.279	4.535	3.339
Totaal	11.111	15.679	14.770	10.772	9.333	10.590	9.394

NB1: Als gevolg van het Raadsbesluit Vaststellen kwaliteitsniveaus en geactualiseerde beheerplannen inclusief actualisatie en demarcatie onderhoudsbudgetten (22bst101404) zijn op TV 52 Sportaccommodaties de prognoses 2022 t/m 2026 voor het dagelijks onderhoud ten opzichte van de Begroting 2023 gewijzigd.

NB2: Voor de structurele budgetten voor groot onderhoud wordt uitgegaan van een jaarlijks gemiddelde. Voor het lopende begrotingsjaar (Prognose 2022) zijn de budgetten met een begrotingswijziging incidenteel aangepast aan de planning.

Toelichting

De overschrijding op dagelijks onderhoud wordt met name veroorzaakt doordat het onderhoud van sportaccommodaties meer gekost heeft dan begroot. Daarnaast wordt de overschrijding veroorzaakt door de werkzaamheden naar aanleiding van de inspecties voor asbest, elektrotechnische installaties, legionella en brandveiligheid. De omslag naar het werken op regiebasis heeft ook een prijsopdrijvend effect gehad.

De realisatie van de investeringen in 2022 is achtergebleven op de planning. Dit laat zich onder andere verklaren door uitvoering van de activiteiten vanuit Cultuur Totaal. Dit bestaat uit groot onderhoud voor de huurders/exploitanten van onze cultuurpanden, denk hierbij aan audiovisuele apparaten en de inrichting. Dergelijk 'onderhoud' heeft haar eigen planning en staat los van de conditiescores conform de NEN 2767, welke vastgoed gerelateerd is. Het werk voor Cultuur Totaal laat zich over het algemeen wat lastiger plannen, omdat de visie en wensen van de culturele instellingen hierbij leidend zijn. Dit zorgt ervoor dat de investeringen veelal achterblijven op de planning, maar het heeft daarentegen geen effect op de algemene staat van onderhoud van onze panden. Verder zijn bij een aantal panden de voorbereidingen van het onderhoud wel gestart, maar vindt de uitvoering hiervan pas plaats in 2023.

3d. Financiering

Deze paragraaf gaat in op het treasurybeleid en het risicobeheer van de financieringsportefeuille. In 2022 voldoen we aan de kasgeldlimiet, renterisiconorm en norm voor schatkistbankieren. De netto-schuldpositie is verder afgenomen. Lagere schuld en geen financieringsvraag in 2022 geven een positief renteresultaat. Het bedrag aan verstrekte leningen en garanties aan derden is wederom gedaald.

De kaders zijn vastgelegd in de wet Financiering Decentrale Overheden (Fido). De belangrijkste doelstelling is het beheersen van de (mogelijk) uit de treasuryfunctie voortvloeiende risico's. Het wettelijk kader is verder uitgewerkt in het treasurystatuut van de gemeente Eindhoven.

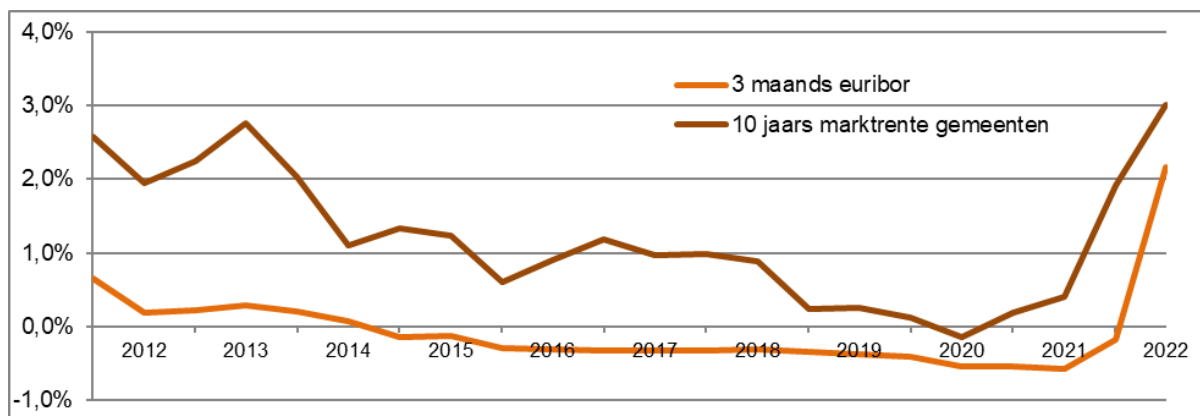
Het kasstroomoverzicht geeft inzicht in de feitelijke geldstromen in 2022. Het rekeningresultaat wordt gecorrigeerd voor resultaatposten die geen kasstroom met zich meebrengen (bijvoorbeeld afschrijvingen) en voor kasstromen die geen resultaatpost zijn (bijvoorbeeld mutaties in voorzieningen). De gemeente werkt vanuit totaalfinanciering: alle gemeentelijke inkomsten en uitgaven worden gesaldeerd voordat de gemeente zich op de geld- of kapitaalmarkt begeeft.

Op basis van de cijfers in de primaire begroting was een liquiditeitenuitstroom van € 123 miljoen voorzien. De realisatie over 2022 laat een kasinstroom zien van € 6,5 miljoen als gevolg van ontvangst van diverse grote specifieke uitkeringen van het Rijk, grondverkoop, en achterblijvende uitgaven.

Kasstroomoverzicht 2022 (x € 1 miljoen)	
Rekeningresultaat	48,1
Correctie voor afschrijvingen en mutaties voorzieningen/reserves	65,7
Aanpassingen voor mutaties in netto werkkapitaal (voorraden)	32,4
Aanpassingen voor mutaties in netto werkkapitaal (overig: crediteuren, debiteuren)	- 0,5
Kasstroom operationele activiteiten	145,7
Investerings in (im)materiele vaste activa	-107,5
Desinvesteringen in (im)materiele vaste activa	0,5
Totaal kasstroom investeringsactiviteiten	-107,0
Aflossing van opgenomen leningen	-33,5
Aflossing van verstrekte leningen	1,3
Kapitaalverstrekking aan deelneming	0
Totaal kasstroom financieringsactiviteiten (benodigde herfinanciering)	-32,2
Netto kasinstroom	6,5
Financiering (x € 1 miljoen)	
Hoger saldo bankrekeningen en contant geld	6,5
Nieuwe opgenomen langlopende leningen	0
Afname kasgeldleningen	0
Financiering van kasinstroom	6,5

Renteontwikkelingen

2022 is het jaar geworden van een sterke rentestijging. Coronamaatregelen werden begin 2022 steeds verder versoepeld en er was een forse onevenwichtigheid tussen een enorme vraag naar goederen en diensten en het beperkte aanbod in veel delen van de wereld, o.a. vanuit China. Dit leidde tot stijgende grondstofprijzen. Op 24 februari viel Rusland Oekraïne binnen. De al opgelopen gas en olieprijs stegen door het conflict tot recordhoogtes in augustus. De inflatie schoot omhoog, evenals de lange rentes. Vanaf september verhoogde de Europese Centrale Bank (ECB) de depositorente in drie stappen van 0% naar 2,0%. In 2022 is de 10 jaars marktrente voor gemeenten gestegen van 0,4% naar 3,0%. Uiteindelijk kwam de inflatie over 2022 uit op 10,0% net name als gevolg van hogere prijzen voor energie, voedingsmiddelen en motorbrandstoffen. Zo lang de inflatie niet substantieel daalt zal de ECB ook in 2023 doorgaan met renteverhogingen (status: 2,5% in maart 2023). Over de afgelopen tien jaar hebben de rentes zich als volgt ontwikkeld:

Kasgeldlimiet en renterisiconorm

De wet FIDO stelt dat de gemeente maximaal 8,5% van het begrotingstotaal (de kasgeldlimiet) met kort geld mag financieren. Als de netto-vlottende schuld, bestaande uit kasgeldleningen en het saldo van de bankrekeningen, de kasgeldlimiet (€ 85 miljoen) drie kwartalen overschrijdt, moeten aanvullende maatregelen worden genomen. In 2021 zijn alle kasgeldleningen afgelost. Het gehele jaar 2022 is het bankrekeningsaldo positief geweest. Vanaf september is de rente op kasgeld na jaren weer positief. Echter omdat geen kasgeld is aangetrokken, is er ook geen rente betaald.

Kasgeldlimiet (x € 1 miljoen)	kw1	kw2	kw3	kw4
Norm 8,5% van begrotingstotaal	85	85	85	85
Gemiddelde Netto vlottende schuld (x € 1 miljoen)	0	0	0	0

De renterisiconorm uit de wet FIDO regelt dat gemeenten tot een dusdanige opbouw van de leningenportefeuille komen, dat tegenvallers als gevolg van renteaanpassing en herfinanciering in voldoende mate worden beperkt. Het totaal aan aflossingen en renteherziening op leningen mag jaarlijks maximaal 20% van het begrotingstotaal zijn. Voor Eindhoven is dat in 2022 € 200,1 miljoen. Het bruto bedrag aan aflossingen bedroeg € 33,1 miljoen.

Renterisiconorm (X € 1 miljoen)	2020	2021	2022
Norm 20% van begrotingstotaal	187,3	187,6	200,1
Stand	27,5	16,2	33,1

Ontwikkeling langlopende schuld

De langlopende schuldpositie van de gemeente Eindhoven is in 2022 gedaald van € 357 miljoen naar € 323 miljoen. In 2022 werd voor een bedrag van € 33,5 miljoen aan leningen en waarborgsommen afgelost. Vanwege de ruime liquiditeitspositie was het niet noodzakelijk om nieuwe lange financiering aan te trekken in 2022.

Ontwikkeling opgenomen geldleningen (x € 1.000)	Restant bedrag per 31-12-2021	Vermeerdering in 2022	Aflossing in 2022	Restant bedrag per 31-12-2022
Eigen financiering	297.408		30.492	266.916
Projectfinanciering zonnepanelen project	8.542		2.563	5.979
Lening t.b.v. aankoop gronden PSV	48.600			48.600
Voor doorlening aan woningbouw	1.499		68	1.431
Waarborgsommen van derden	517	52	392	178
Totaal vaste schuld	356.565	52	33.514	323.103

Verstreckte leningen

Het totaal bedrag aan verstreckte leningen is in 2022 afgenomen met € 1,3 miljoen tot € 12,6 miljoen.

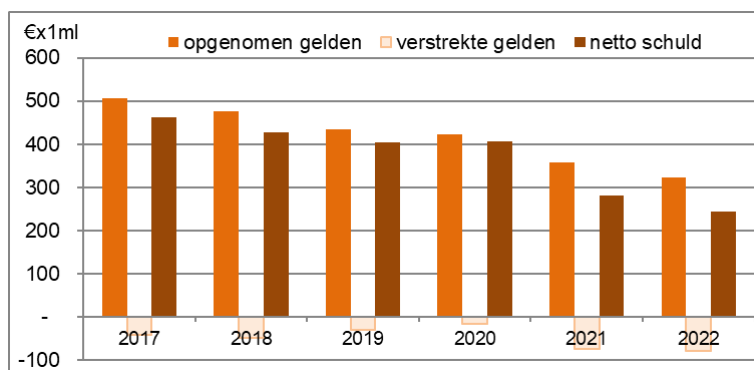
- woningbouw: de verstreckte leningenportefeuille bevat nog slechts één lening, die is doorgeleend aan een Eindhovense woningbouwcorporatie. Deze lening à € 1,4 miljoen is afgesloten met zogenaamde WSW-garantie; in geval de tegenpartij in gebreke blijft, kan de gemeente haar lening via het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) terug krijgen.
- deelnemingen: de lening aan het Muziekgebouw Eindhoven is in 2022 volgens planning afgelost. Er resteert een lening aan Park Strijp CV, waarin in 2022 € 2,583 miljoen is afgelost.

- overige: er is voor € 2,3 miljoen aan nieuwe leningen verstrekt aan particulieren binnen het zonnepanelenproject Zuidoost-Brabant (totaal € 6,033 miljoen eind 2022). Op reeds lopende leningen binnen dit project en op starters- en duurzaamheidsleningen via SVn is regulier afgelost.

Ontwikkeling verstrekte geldleningen (x € 1.000)	Restant per 31-12-2021	Mutatie	Restant per 31-12-2022
Lening aan woningbouw	1.499	-68	1.431
Lening aan deelnemingen	4.260	-2.783	1.477
Overige leningen (startersleningen, zonnepanelen, duurzaamheidsleningen, Enexis, ROW, bijstand, waarborgsommen derden, etc.)	8.072	1.579	9.651
Totaal vaste schuld	13.831	-1.272	12.559

Netto schuld

Om de netto schuld te bepalen corrigeren we de opgenomen gelden (lang en kort) met de verstrekte leningen en liquide middelen. Per saldo is de netto schuld in 2022 verder afgenomen met € 38,7 miljoen naar € 243,3 miljoen. De opgenomen gelden zijn € 33,5 miljoen afgenomen door aflossing van langlopende leningen. Er zijn geen kort lopende leningen in 2022. Het saldo liquide middelen (bankrekeningen plus schatkist) is met € 6,5 miljoen toegenomen. Hier tegenover staat een afname van de verstrekte leningen van € 1,3 miljoen. Over de afgelopen jaren heeft de netto-schuld zich als volgt ontwikkeld:

Renteresultaten

De treasury-rol, die wordt ingevuld vanuit de sector Control, kan gezien worden als de interne bank van de gemeente en opereert op de geld- en kapitaalmarkt. De kosten van het eigen vermogen en de rentekosten van de leningen worden via de interne rekenrente doorberekend aan de sectoren met investeringen in economisch nut of grond. De commissie BBV heeft in 2016 de methode van berekening van de interne rente en de rente grondbedrijf voorgeschreven. Voor de berekening van de interne rente worden de rentekosten omgeslagen over de activa die integraal zijn gefinancierd. De interne rente en de rente op reserves en voorzieningen zijn bij de begroting 2022 vastgesteld op 1,0%. De, op basis van dit percentage, doorbelaste rentelasten mogen in de realisatie niet meer dan 25% afwijken van de werkelijke netto (externe) rentelasten: het zogenaamde renteresultaat. Het gerealiseerde renteresultaat op het taakveld treasury valt in 2022 binnen de bandbreedte die in de BBV notitie is gedefinieerd. Het rentepercentage voor het grondbedrijf is bij de gewijzigde begroting vastgesteld op 1,1%. Dit percentage is ook gehanteerd in de realisatie.

Onderstaand schema geeft inzicht in de netto rentelasten, de wijze waarop rente aan grondexploitaties, projectfinanciering aan specifieke taakvelden en omslagrente aan investeringen wordt toegerekend en het renteresultaat op het taakveld treasury.

Het gerealiseerde renteresultaat is € 0,6 miljoen positief. De voordelige afwijking ten opzichte van gewijzigde begroting is met name het gevolg van lagere externe rentelasten door minder investeringen in de afgelopen jaren. Ook in 2022 was het niet noodzakelijk om lange financiering aan te trekken. Daarnaast is vanaf september weer rente ontvangen op het bankrekeningsaldo bij de schatkist. Sinds september is de rente weer positief als gevolg van de verhogingen van de depositorente door de ECB.

Schema rentetoerekening (x € 1 miljoen)	Primaire begroting	Gewijzigde begroting	Realisatie
Saldo externe rente lasten en baten	9,0	9,5	5,8
Rente over eigen vermogen en voorzieningen	3,3	3,9	3,9
Totale netto rentekosten op taakveld treasury	12,2	13,4	9,7
Doorbelaste rente naar grondexploitaties en projectfinanciering	-2,9	-3,5	-3,5
Doorbelaste rente naar activa via renteomslag	-7,4	-6,9	-6,9
Renteresultaat op taakveld treasury	2,0	3,1	-0,6

Verstreckte garanties

Per eind 2022 is voor een bedrag van € 10,1 miljoen aan leningen direct gegarandeerd door de gemeente aan instellingen, die actief zijn op het gebied van gezondheidszorg, welzijn, sport en cultuur. De garanties zijn deels verstrekt met hypothecaire zekerheid. Het college van B&W is terughoudend in het verstrekken van nieuwe garanties of leningen. In geval van materiële bedragen wordt vooraf advies ingewonnen van de raad. Er zijn geen nieuwe garanties verstrekt in 2022. In 2016 is besloten om een garantie te verstrekken voor de gebiedsontwikkeling Mariënhage (€ 2,5 miljoen), waarvoor ook de provincie Noord-Brabant en het Nationaal restauratiefonds leningen verstrekken. De gronden en gebouwen zijn geleverd aan DomusDELA Vastgoed B.V. en de herontwikkeling is gereed. De overeenkomst voor de garantie wordt in 2023 geformaliseerd. Per saldo is het bedrag aan verstrekte garanties afgenomen in 2022 met € 0,6 miljoen als gevolg van reguliere aflossingen door geldnemers.

Op de uitstaande leningen en garanties loopt de gemeente risico. Daarom brengen we over (een deel van) de lopende leningen en garanties jaarlijks een risicopremie in rekening bij de geldnemers. Met deze premies voeden we de reserve algemene risico's garanties en geldleningen. Als de gemeente wordt aangesproken op haar garantie, of een lening niet wordt afgelost, komt dit verlies ten laste van deze reserve. In 2022 zijn er geen bedragen ten laste van de reserve gebracht. Jaarlijks bepalen we de minimale hoogte van de reserve aan de hand van de financiële positie van de geldnemers (solvabiliteit) en de (hypothecaire) zekerheden. Uit deze analyse bleek dat een reserve van € 2,59 miljoen eind 2022 passend is voor het afdekken van de risico's. Een bedrag van € 0,75 miljoen is vrijgevallen in de algemene middelen.

Woningbouwcorporaties kunnen voor de financiering van hun investeringen leningen aantrekken met borging van het Waarborgfonds Sociale Woningbouw. Rijk en gemeenten staan samen garant voor het WSW via de achtervangpositie. Indien het garantievermogen van het WSW te laag is (bijvoorbeeld doordat corporaties in andere steden een beroep op het WSW doen) moeten alle deelnemende gemeenten en het rijk aan het WSW renteloze leningen verstrekken. Eindhoven neemt eind 2022 voor een bedrag van € 1,55 miljard de achtervangpositie in. Momenteel zijn er geen signalen dat deze achtervangpositie wordt aangesproken.

Gewaarborgde geldleningen (bedragen x € 1 miljoen)	31-12-2021	Mutatie	31-12-2022
Garanties aan derden	8,2	-0,6	7,6
Garanties incl. best. toezeggingen voor Mariënhage	10,7	-0,6	10,1

Schatkistbankieren

Eind 2013 is verplicht schatkistbankieren voor decentrale overheden ingevoerd. Nieuwe beleggingen zijn niet meer toegestaan. Kasoverschotten op reguliere bankrekeningen moeten boven de norm (€ 11 miljoen voor Eindhoven) verplicht worden afgestort naar de schatkist van de Staat. Eindhoven heeft geen structurele tegoeden, maar het afgelopen jaar was er het hele jaar sprake van een liquiditeitsoverschot. Vanwege gunstigere rentecondities dan op reguliere betaalrekeningen, zijn alle tegoeden dagelijks afgestort. Daardoor is in 2022 het saldo op de bankrekeningen ruim onder de norm van € 11,0 miljoen gebleven.

Schatkistbankieren	kw1	kw2	kw3	kw4
Limiet (norm)	11,0	11,0	11,0	11,0
Gemiddeld saldo op bankrekeningen gedurende het kwartaal	0,2	3,5	0,7	0,0

3e. Bedrijfsvoering

Bedrijfsvoering

Inleiding en schaa sprong

Er is geïnvesteerd in de organisatie dit jaar. Dat was en is nodig. Enerzijds om als organisatie onze reguliere taken te kunnen uitvoeren. En anderzijds om net als de stad de schaa sprong goed op te kunnen vangen. In de onderstaande paragraaf is beschreven hoe we dat hebben gedaan.

Informatievoorziening

In 2022 zijn de volgende resultaten op het gebied van informatievoorziening gerealiseerd, die randvoorwaardelijk zijn voor de doorontwikkeling van de organisatie en dienstverlening aan de stad:

- Portfoliomanagement is ingericht voor informatievoorziening, waarmee prioritering van de inzet van mensen en middelen mogelijk wordt. Hierdoor kunnen we de juiste dingen doen in de organisatie en voor de stad. Tevens zijn strategisch informatiemanagers gestart die een inventarisatie van de digitaliseringsbehoefte van alle sectoren hebben opgesteld. Deze kan ingevuld worden met gedeelde of generieke voorzieningen.
- De functies voor procesmanagement zijn gestandaardiseerd en er is een eenduidige manier van continu verbeteren geïmplementeerd. Ook is gestart met het implementeren van nieuwe werkwijzen, zoals het volledig automatiseren van routinematige processen.
- De architectuurfunctie is versterkt en architectuuradviezen zijn inmiddels integraal onderdeel van IT-aanbestedingen en de doorontwikkeling van de i-functie (werken in de cloud, zaakgericht werken en datagedreven werken). Er is geparticipeerd in innovatietrajecten zoals e-Wallet en Europese Digitale Identiteit, als ook op gebied van data.
- Er zijn structurele verbeteringen in het contractmanagement doorgevoerd. Tevens is begonnen aan het wegwerken van achterstanden in de vernieuwing van verouderde systemen (uitvoeren aanbestedingskalender). Eind 2022 waren 8 van het 20-tal aanbestedingen op de aanbestedingskalender 2022-2023 afgerond. Om de gemeentebrede dienstverlening te verbeteren is geïnvesteerd in een pilot met een zaakstelsel (Open zaak), een generieke voorziening op basis van common ground. Daarnaast is met de Haal Centraal toepassing gewerkt aan een manier van gegevensuitwisseling op basis van common ground.
- De governance op IV is verbeterd met een nieuwe gemeentebrede mandaatregeling en IT-control framework. Een groot deel van processen van de IV-organisatie zijn doorgelicht en er zijn beheersmaatregelen voor de belangrijkste risico's.
- De achterstand in de uitvoering van de DPIA's is vrijwel geheel ingelopen. In november 2022 is een verbeterplan AVG opgesteld en in uitvoering gebracht, met aanvullende maatregelen op het vlak van privacy-awareness. De implementatie van de Wet politiegegevens (Wpg) is in volle gang. Op het gebied van informatieveiligheid is een groot deel van de bevindingen uit verschillende audits (onder andere Rekenkamerrapport smart & safe) opgelost. Het strategisch informatiebeveiligingsbeleid, inclusief alle tactische documenten is vernieuwd en er is een hackaton uitgevoerd met partners uit de stad. Tevens is in de 2e helft van 2022 gestart met het traject voor een passende IAM (Identity- en Access Management) oplossing.

Arbeidsmarktstrategie

Er is een arbeidsmarktstrategie ontwikkeld, met de bedoeling om in de krappe arbeidsmarkt de juiste mensen aan te trekken, te binden en te boeien en te investeren in doorstroom en uitstroom van het huidige personeel. We zagen een toename van het aantal ingevulde vacatures van circa 330 in 2022 t.o.v. 260 in 2021 en 130 in 2020. Op het gebied van diversiteit en inclusie is ingezet op verscheidene (diversiteits)netwerken en samenwerking met onderwijsinstellingen. Er is een barometer culturele diversiteit uitgevoerd en is de 3e restudy van de universiteit Tilburg naar de stand van zaken m.b.t. diversiteit en inclusiviteit van de organisatie gestart. De resultaten worden in 2023 gepresenteerd.

Leren en ontwikkelen

In 2022 is leren en ontwikkelen binnen de organisatie verder gebracht door:

- organisatiebrede thema's zoals het leiderschapsprogramma en procesmanagement
- programma's binnen de sectoren zoals het Apollo programma in het Sociaal Domein of de IV-academie voor I&B/CIO
- opstarten van een Community Leren & Ontwikkelen
- de Eindhoven academie met een ruim aanbod van interne trainingen, micro-learnings (video's en artikelen) en e-learnings voor medewerkers.

Het opleidingsbudget is in 2022 uitgenut.

Vitaliteit

Het ziekteverzuim is in 2022 gestegen naar 5,55% (In 2021 was het ziekteverzuim 4,7%. De norm voor 2022 was 4,9%). Deze stijging is landelijk zichtbaar bij bedrijven en de overheid. Psychische klachten hebben een belangrijk aandeel in het verzuim. Werkdruk blijft een belangrijk thema. Onder de vlag van 'Samen Vitaal' is er een aanbod voor medewerkers voor het voorkomen van werkdruk en het stimuleren van dagelijks bewegen.

Huisvesting – thuiswerkfaciliteiten

De werkomgeving is verder aangepast en het project Hybride werken is afgesloten en geborgd in de organisatie. De huisvesting biedt een mix voor focuswerk, routinewerk en samenwerking welke verdeeld zijn over verschillende werkzones. Dit in combinatie met een thuiswerkplek. Medewerkers kunnen gebruik maken van de thuiswerkfaciliteitenregeling en daarmee zorgen voor een Arbo-proof werkplek thuis.

Richting Eindhoven!

De aanbevelingen in het door Berenschot opgeleverde peilstok-onderzoek zijn door het nieuwe college en de directieraad opgepakt en vertaald naar een aantal activiteiten. De samenwerking tussen college en organisatie is geïntensiveerd en er zijn middelen vrijgegeven voor organisatie-ontwikkeling. Deze zijn vooral gericht op het uitwerken van een sector die zich gaat bezighouden met het ontwikkelen van de stadsvisie en het oprichten van een sector Strategie en Opgaven. Daarnaast is het bestuursakkoord vertaald naar een uitvoeringsprogramma wat getoetst wordt op haalbaarheid en uitmondt in een jaarkalender voor raad, college en organisatie. Het stuurmodel waarlangs de organisatie wordt ingericht is vastgesteld. De directie is uitgebreid naar 5 directeuren gericht op collectieve verantwoordelijkheid voor de grote complexe stads- en organisatievraagstukken. Aangezien het niet alleen gaat om aanpassen van structuren is er vooral geïnvesteerd in het anders samenwerken in complexere vraagstukken. Tevens is er een aanzet gemaakt in het fitter krijgen van de organisatie voor het bestaande werk door te investeren in ruimte voor vak-ontwikkeling en het vast aannemen van medewerkers.

Gemeentebrede ontwikkelingen formatie en inhuur 2022

Onze stad zit midden in een schaa sprong met als gevolg ook een gewenste personele capaciteitsgroei binnen de gemeente. Deze groei is in te delen naar:

- groei vanwege ambities en de schaa sprong (kwantiteit)
- groei vanwege professionalisering van de organisatie (kwaliteit)
- groei om continuïteit in het primaire proces te borgen.

In totaal is in 2022 circa 145 fte toegevoegd aan de formatie, waarvan circa 65 tijdelijk.

Inhuur is een wezenlijk onderdeel van onze personeelskostenbegroting. De primaire begroting inhuur voor het jaar 2022 bedroeg € 30,1 miljoen. Gedurende het jaar zijn diverse begrotingswijzigingen doorgevoerd waardoor het inhuurbudget met de jaarrekening € 37,6 miljoen bedraagt. Daarnaast zien we een toename aan inhuur op vacatures omdat de financiële middelen incidenteel zijn voor een kortere periode zijn toegekend en er geen vaste dienstverbanden kunnen worden aangeboden. Deze verwachting is aangegeven in de begroting 2022. De realisatie is bij de jaarrekening € 43,4 miljoen. Inhuur bedraagt daarmee ca. 19% van de totale loonkosten.

CPO office en Inkoop

De visie en beleidslijnen zijn geïmplementeerd en verder uitgewerkt aan de hand van het vastgestelde inkoopbeleid. Handboeken zijn geïmplementeerd, diverse sjablonen ontwikkeld en processen beschreven. We hebben daarmee een belangrijke slag gemaakt in de professionalisering van de inkoopfunctie. En er is een

belangrijke stap gezet naar de borging van een gemeentebreed inkoopproces. Middels voorlichting en trainingen blijven niet alleen de directe collega's van de inkoopafdelingen up to date, maar dragen we er zorg voor dat de organisatie en externe relaties meegenomen worden in deze ontwikkelingen. Het vraagt om herhaling en voortdurende aandacht wat dan ook in 2023 wordt voortgezet. MVI wordt als standaard toegepast in onze aanbestedingen. Op die manier dragen we bij aan onze gemeentebrede beleidsambitie ten aanzien van duurzaamheid. Dat doen we ook voor andere beleidsonderwerpen zoals social return.

Toekomstvaste Financiële Functie

Met het programma Toekomstvaste Financiële Functie maken wij de organisatie gereed voor uitdagingen en ambities op het gebied van sturing, beheersing en verantwoording.

De volgende resultaten behaald:

- De koers en visie op de financiële en control functie zijn opgesteld.
- Adviesaanvraag ingediend bij de OR over het verduidelijken van de financiële functies en rollen overeenkomstig het afwegingskader centraal-decentraal.
- De investeringen worden eenvoudiger en overzichtelijker gepresenteerd.
- Het dashboard personeelsformatie en -kosten is operationeel.
- De aanbesteding van het nieuwe financieel systeem is uitgevoerd. Begin 2023 kan na gunning worden overgegaan tot daadwerkelijke vervanging.

Vorbereiding op wet- en regelgeving rechtmatigheidsverantwoording

De wetwijziging inzake de rechtmatigheidsverantwoording zal voor het eerst gelden voor het verslagjaar 2023. Om het college van B&W goed in stelling te kunnen brengen zodat zij de rechtmatigheidsverantwoording kan afgeven, wordt gesteund op een combinatie van interne controles binnen de primaire processen (IC) en de audits hierop door de verbijzonderde interne controle functie (VIC). Verder wordt in de opzet samengewerkt met de externe accountant. Dit samenwerkingsmodel tussen de lijnorganisatie, de VIC-functie en de externe accountant zorgt voor een effectieve en efficiënte werkwijze. Wij hebben onze interne processen adequaat ingericht om te voldoen aan de nieuwe wet. Onze accountant onderschrijft deze werkwijze.

Communicatie

We hebben de zichtbaarheid van wat we in de stad realiseren, van ons stadsbestuur en de gemeenteraad vergroot. We hebben het afscheid van enkele wethouders en burgemeester Jorritsma én de installatie van het nieuwe college en burgemeester Dijsselbloem georganiseerd.

We blijven investeren in duidelijke brieven, o.a. door het trainen van medewerkers en het herschrijven van brieven. Onze website houden we digitoegankelijk (waarmerk: Drempelvrij). Anderstaligen bedienen we momenteel vooral via info op eindhoven.nl die voor hen toegankelijk wordt via google translate. Onze sociale mediakanalen worden steeds volwassener, zowel qua inhoud als qua aantallen volgers. Met geografisch targeten van doelgroepen hebben we ervaring opgedaan voor bijvoorbeeld verkeersprojecten. Op advies van onze CISO zijn we niet meer actief op TikTok. Er vond een mix van online en fysieke samenspraakbijeenkomsten plaats.

Uitvoering wet WOZ en belastingheffing

De Waarderingskamer ziet binnen een termijn van 2 jaar een ontwikkeling richting de 4 sterren (=goed), mits we voortgaan op de ingeslagen weg. De hoeveelheid WOZ-bezwaren is voor 2022 gestabiliseerd. Het aantal gegronde bezwaren van de No-Cure -No-Pay bureaus is fors afgenomen. BGT-BAG en WOZ worden verder op elkaar afgestemd. Deze afstemming levert in samenhang met de vereiste controles nog steeds verbeteringen op in de datakwaliteit. Er zijn veel nieuwe medewerkers en de werkzaamheden zijn gemoderniseerd, worden procesmatiger en meer in samenhang uitgevoerd. Dit vergt aanpassingsvermogen van de mensen in de organisatie. Opleidingen en tijd is nodig om deze transitie goed te volbrengen. Hierbij komt ook nog een grote uitdaging van de aanbesteding van de Belastingapplicatie. De afdeling zal zijn focus hier dus op moeten leggen en dit betekent een extra inspanning voor de reguliere bezetting boven op de dagelijkse taken.

Vermeldingen rechtmatigheid

Niet-financiële onrechtmatigheden

Op basis van het addendum (2021) op de kadernota 2018 zijn we verplicht vanaf 2021 de niet-financiële onrechtmatigheden in verband met het niet naleven van bepalingen in de Wet fido en bijbehorende regelingen in de paragraaf bedrijfsvoering op te nemen en toe te lichten. Het gaat in dit geval om de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Zoals blijkt uit de paragraaf financiering is er 2022 geen sprake van overschrijding van beide normen. Er is dus ook geen sprake van een niet financiële onrechtmatigheid.

Personeelskosten

Resultaat

In 2022 is de realisatie € 200,3 miljoen (zie onderstaande tabel hieronder).

Een overschrijding van € 4,5 miljoen ten opzichte van de begroting.

(bedragen x € 1 miljoen)

	Begroot	Realisatie	Vershil
Eigen personeel	186,2	181,9	4,3
Inhuur	29,9	37,0	-7,1
Inhuur t.b.v. projecten	7,7	6,4	1,3
Opbrengsten personeel	-2,6	-3,6	1,0
Dekking uit projecten	-25,4	-21,4	-4,0
Subtotaal	195,8	200,3	-4,5
Personeelslasten t.l.v. diverse voorzieningen		0,9	1)
Geactiveerde personeelslasten		0,2	2)
Totaal		201,4	

1) Deze kosten zijn afgewikkeld met voorzieningen, hierdoor is er geen resultaat in de exploitatie.

2) Deze kosten zijn geactiveerd (balanspost), daardoor is er geen resultaat in de exploitatie. Bij de investeringen is rekening gehouden met implementatiekosten (waaronder deze personeelskosten).

Uitgangspunten

De vaste personeelslasten in deze integrale analyse bevatten meer dan de personeelslasten gepresenteerd bij 4.3.2 "Baten en lasten naar categorieën" (alleen vast personeel en inhuur).

Opgemerkt wordt dat bovenstaande onderdelen werken als "communicerende vaten". Ze zijn onderling met elkaar verbonden. Op het moment dat er vanwege krapte op de arbeidsmarkt kandidaten minder snel kiezen voor een vast of tijdelijk dienstverband bij de gemeente, zijn we genoodzaakt om meer in te huren. Uiteraard kan dat onder andere arbeidsmarkt-omstandigheden ook andersom gelden.

De afwijking op de personeelslasten kan als volgt nader verklaard worden:

Eigen personeel

Per saldo is er een voordelig resultaat van € 4,3 miljoen op de eigen personeelslasten. In december heeft de werkgevers organisatie de Cao-2022 aangepast door in december een extra eenmalige vergoeding te verstrekken. Dit heeft geleid tot een nadeel van € 1,0 miljoen. Daarnaast hebben inschalingsverschillen en niet ingevulde (tijdelijke) vacatureruimte een voordeel van € 5,3 miljoen opgeleverd.

Inhuur

Het niet kunnen invullen van alle vacatures heeft tot de inzet van meer inhuurkrachten geleid (nadeel € 7,1 miljoen). De opbrengsten personeel, voordeel eigen personeel (exclusief het nadeel van de cao stijging) compenseren de grotendeels de (relatief dure) inhuur. Het nadeel van deze communicerende vaten is grotendeels toe te schrijven aan de hogere kosten voor inhuur ten opzichte van vast personeel.

Opbrengsten personeel

Het voordeel van € 1,0 miljoen op de personeelsopbrengsten valt uiteen in twee componenten. Allereerst zijn de opbrengsten van het vast personeel dat bij andere organisaties is gedetacheerd hoger dan begroot. Daarnaast

landen de UWV-bijdragen die bijvoorbeeld in het kader van de Ziektewet en Levensloop worden ontvangen in de personeelsopbrengsten. Ook hier zijn meer baten ontvangen dan aanvankelijk werd verwacht.

Inhuur en dekking uit projecten

Er is in breder verband minder inzet op de projecten geweest. Dit komt voornamelijk door minder inzet van inhuur voor projecten dan beoogd (voordeel in de kosten € 1,3 miljoen). Echter door minder inzet van inhuur wordt ook de dekking niet gerealiseerd (nadeel van € 4,0 miljoen). Daartegen over zijn voor € 1,8 miljoen uren geschreven die rechtstreeks lopen via de exploitatiebudgetten en daardoor niet zichtbaar als dekking bij de projecturen.

Samengevat geeft dit voor de projecten het volgende beeld:

	(* € 1 miljoen)
Minder doorbelast aan projecten dan begroot	- 4,0
Voordeel minder inhuur (minder uren ingehuurd dan geraamd, minder dekking nodig).	+ 1,3
Dekking uit andere exploitatiebudgetten (klusuren)	+ 1,8
Netto tekort	- 0,9

3f. Verbonden partijen

In de jaarrekening 2021 zijn van een aantal verbonden partijen de concept cijfers over 2021 opgenomen op basis van het concept jaarverslag 2021. In de jaarrekening 2022 zijn deze geactualiseerd naar de definitieve cijfers over 2021 op basis van het definitief jaarverslag 2021. Door deze actualisatie zijn de vergelijkende cijfers over 2021 niet altijd overeenkomstig de cijfers zoals in de gemeentelijke jaarrekening 2021 opgenomen.

Naam verbonden partij (bedragen x € 1.000)	Taak Resultaat veld 2022	Resultaat 2022	Vreemd vermogen 2022	Eigen vermogen 2022	Resultaat 2021	Vreemd vermogen 2021	Eigen vermogen 2021	Vestigings plaats
Gemeenschappelijke regelingen								
Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorziening Regio Eindhoven (GRWRE)	6.4	761	10.683	12.530	685	9.787	12.425	Eindhoven
GR Centrum Uitvoering reinigingstaken Eindhoven en omgeving (CURE)	7.3	0	34.342	998	-1.152	36.001	-1.152	Eindhoven
GR GGD Brabant Zuidoost	7.1	nmb	nmb	nmb	12	28.707	4.707	Eindhoven
GR Metropoolregio Eindhoven	0.1	469	14.449	13.786	598	14.427	14.325	Eindhoven
GR Omgevingsdienst Zuidoost Brabant (ODZOB)	7.4	1.046	8.620	3.266	1.046	8.620	3.266	Eindhoven
GR Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO)	1.1	390	2.168	40.267	-73	40.395	2.145	Eindhoven
Test verbonden partij	0.5	202.201	202.202	202.203	202.101	202.102	202.103	Eindhoven
Vennootschappen en coöperaties								
BNG Bank N.V., gevestigd te Den Haag	0.5	nmb	nmb	nmb	236.000	143.995.000	5.062.000	Den Haag
Brainport Development N.V.	3.1	20	4.282	3.324	27	4.046	3.304	Eindhoven
Breedband Regio Eindhoven B.V.	3.1	339	2.809	4.612	322	3.024	4.215	Eindhoven
Eindhoven Airport N.V.	7.4	18.764	17.650	120.089	-2.293	36.650	101.325	Eindhoven
Enexis Holding N.V.	0.5	1.300	4.907	5.441	1.990	5.154	4.241	Groningen
Flight Forum Beheer B.V.	3.2	nmb	nmb	nmb	0	32	18	Eindhoven
Flight Forum C.V.	3.2	500	4.772	22.273	-299	4.947	21.773	Eindhoven
Muziekgebouw Eindhoven N.V.	5.3	nmb	nmb	nmb	313	7.764	-2.614	Eindhoven
Park Strijp Beheer B.V.	8.3	nmb	nmb	nmb	nmb	nmb	nmb	Eindhoven
Park Strijp C.V.	8.3	nmb	nmb	nmb	nmb	nmb	nmb	Eindhoven
Parktheater Eindhoven N.V.	5.3	nmb	nmb	nmb	-13	4.050	4.089	Eindhoven
Twice Eindhoven B.V.	3.1	nmb	nmb	nmb	82	11.571	7.094	Eindhoven

(bedragen in onderstaande tabel x € 1.000)

Gemeenschappelijke regelingen

Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorziening Regio Eindhoven (GRWRE)

Doelstelling en openbaar belang De GRWRE behartigt de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW), loonkostensubsidie en beschut werken. Daarnaast zijn er gezamenlijk participatietaken afgesproken in het netwerk van Werk en Inkomen. Ergon en het Participatiebedrijf zijn de uitvoeringsorganisatie van de GRWRE. Ergon is de uitvoeringsorganisatie van de Participatiewet en de voormalige Wet Sociale Werkvoorziening voor de gemeenten Eindhoven, Heeze-Leende, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre. Het Participatiebedrijf van de GRWRE brengt de talenten/competenties van bijstandsgerechtigden in beeld en zorgt ervoor dat mensen vaardigheden opdoen zodat ze bemiddeld kunnen worden naar betaald werk.

Inzicht bestuurlijk belang

Aandeel (jaarlijkse bijdrage):

- Gemeente Eindhoven ca. 80%;
- Overige gemeenten ca. 20 %

Het bestuur bestaat uit het Algemeen Bestuur (AB), het Dagelijks Bestuur (DB) en de Voorzitter. Het DB bestaat uit de leden van het AB. Het AB benoemt uit zijn midden een voorzitter van het AB die tevens voorzitter is van het DB. De voorzitter vertegenwoordigt Ergon in- en buiten rechte. Het AB, DB en de voorzitter kunnen commissies van advies instellen.

Voor zowel het algemeen alsook het dagelijks bestuur geldt één stem per lid, de voorzitter inbegrepen. Een besluit komt tot stand wanneer meer dan de helft van het aantal stemmen die meer dan de helft van het totaal aantal inwoners van de gemeenten die deelnemen in deze gemeenschappelijke regeling vertegenwoordigen, zich voor het voorstel heeft verklaard. Bij staking der stemmen heeft de voorzitter een doorslaggevende stem.

Wisselingen bestuur RvC / RvT	Het AB bestaat uit 10 leden, 2 collegeleden uit elke gemeente. Vanuit Eindhoven zijn dit wethouder Lammers en wethouder van Lanschot. Het DB kent 3 leden, te weten een van zetel voor Veldhoven, één voor Eindhoven (plv voorzitter) en een zetel voor de A2 gemeenten (voorzitter is de wethouder van Valkenswaard).
Wet Normering Topinkomens	Wordt op getoetst. Uit navraag blijkt dat er geen bestuurders zijn bij Ergon die een salaris ontvangen groter dan de norm.
Maatsch. verantwoord ondernemen	De GRWRE voert de Wsw, LKS (Banenafpraak), beschut werk en re-integratietaken uit. Daarmee voeren zij belangrijke taken in het kader van MVO uit. Ergon heeft als opdracht om loonvormende arbeid tot stand te brengen. Daarnaast dragen ze bij aan de CO ₂ -reductie door inzet van elektrische auto's, met name voor gebruik in de binnenstad (stadsreiniging). Tevens elektrisch gereedschap. De gemeente Eindhoven heeft Ergon ook een bijdrage in de kosten verstrekt voor het inrichten van de benodigde laad-infrastructuur. Verder heeft Ergon voor haar activiteiten in de openbare ruimte van Eindhoven een CO ₂ -emissie-certificaat behaald.
Geleverde prestaties	<p>Levering prestaties: de belangrijkste taakstellingen zijn:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Het uitvoeren van de WSW-oud voor de 5 deelnemende gemeenten. Sinds 2015 is er geen sprake meer van een echte taakstelling, maar van een verwachte realisatie. Er is immers geen instroom meer. 2. Het aanbieden van trajecten aan deelnemende gemeenten i.h.k.v. participatie gericht op betaald werk. 3. Uitvoering geven aan beschut werk nieuw en loonkostensubsidie (Banenafpraak) onder de Participatiewet. 4. Uitvoering geven en doorontwikkelen van re-integratiedienstverlening aan de vijf deelnemende gemeenten. 5. Het aanbieden van (betaalde) werkplekken aan deelnemende gemeenten in het kader van re-integratie of in een andere vorm (met behoud van uitkering). <p>Realisatie doelstellingen: Uit de geleverde prestaties blijkt dat de doelstellingen niet volledig zijn gerealiseerd. Belangrijkste oorzaak hiervan is Corona en de achterblijvende instroom vanuit het netwerk werk en inkomen mede door de krapte op de arbeidsmarkt waardoor veel mensen regulier zijn uitgestroomd.</p> <p>Belangrijkste ontw. en wijz. risico's</p> <p>Er is sprake van een landelijk risico op het gebied van de WSW vanwege een lagere rijkssubsidie per WSW-werkplek (de zogenaamde efficiëncykorting), vergrijzing van de doelgroep en een lager volume Wsw-werknemers. Op termijn zijn er nog andere risico's te noemen zoals cyberrisico en die verband houden met Rijksmaatregelen zoals CAO Participatiewet "CAO aan de slag".</p> <p>De directie van Ergon heeft begin 2017 het risicoprofiel van de GRWRE opgesteld en deze extern laten toetsen. In 2018 is in opdracht van het bestuur een her-evaluatie van het reservebeleid uitgevoerd en in 2019 opnieuw bevestigd. Op basis van deze her-evaluatie heeft het bestuur vastgesteld dat een reëel weerstandsvermogen van Ergon tussen de € 13,8 en € 16,3 miljoen ligt. Per 31-12-2021 bedraagt de reserve € 10,8 miljoen. Het advies om dit risicoprofiel te actualiseren is tot op heden nog niet overgenomen.</p>

	Resultaat 2022	Vreemd vermogen 2022	Eigen vermogen 2022	Resultaat 2021	Vreemd vermogen 2021	Eigen vermogen 2021
	761	10.683	12.530	685	9.787	12.425
Toelichting financiële informatie	Jaarcijfers 2022 zijn op basis van de definitieve jaarrekening 2022, waarbij het gerealiseerde resultaat voor bestemming is.					

GR Centrum Uitvoering reinigingstaken Eindhoven en omgeving (CURE)

Doelstelling en openbaar belang	<p>Cure behartigt de belangen van en de samenwerking tussen Eindhoven, Geldrop-Mierlo en Valkenswaard voor het beheer van huishoudelijke afvalstoffen en daarmee samenhangende taken. Dit, in lijn met de Wet milieubeheer en het door de overheid gevoerde afvalstoffenbeleid.</p> <p>Cure doet dit door de focus te leggen op 4 kernwaarden, zijnde 100% hergebruik van de huishoudelijke afvalstromen, het optimaliseren van het serviceniveau voor de burgers, het beheersen en optimaliseren van de kosten en de inzet van mensen met een achterstand tot de arbeidsmarkt. Hierdoor kan het product afval verder ontwikkeld worden tot nieuwe grondstoffen en kan onder andere de werkgelegenheid en de circulaire regionale economie worden gestimuleerd.</p>
Inzicht bestuurlijk belang	<p>Aandeel (jaarlijkse bijdrage):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gemeente Eindhoven ca. 75%; • Overige gemeenten ca. 25 % (Geldrop en Valkenswaard tezamen). <p>Voor zowel het AB alsook het DB geldt één stem per lid, de voorzitter inbegrepen. Bij staking der stemmen heeft de voorzitter een doorslaggevende stem.</p>

- Het AB bestaat uit twee leden per deelnemende gemeente. De voorzitter is voorzitter van het AB en van het DB;
- Het DB wordt gevormd door de voorzitter van het AB alsmede twee overige leden. De twee overige leden worden uit en door het AB aangewezen. De leden van het DB zijn elk afkomstig uit verschillende deelnemende gemeenten.

Wisselingen bestuur RvC / RvT	Als gevolg van de verkiezingen zijn de bestuursleden conform de bepalingen in de GR volledig aangewezen c.q. benoemd.
Wet Normering Topinkomens	Niet van toepassing: het betreft aangestelde bestuurders van gemeenten (vanuit hun functie als wethouder) en een ambtenaar als directeur, ingepast in de lokaal gemeentelijke CAR structuur.
Maatsch. verantwoord ondernemen	Cure staat op de PSO-Prestatieladder op Trede 3. Dat betekent dat ze koploper zijn als het gaat om werkgelegenheid voor mensen met een kwetsbare arbeidspositie. Naast het bieden van kansen aan deze mensen om werkzaam te zijn worden ze ook opgeleid door Cure. Hierdoor vergroten zij hun kansen om door te stromen naar een regulier betaalde baan in onze samenleving. In 95% van de gevallen stromen de medewerkers uit naar een regulier betaalde baan. De nieuwe milieustraat + kantoor Cure op lokatie GDC Acht zijn duurzaam en toekomstbestendig gebouwd.
Geleverde prestaties	Het afval in Eindhoven is in 2022 binnen de ruimte van de begroting ingezameld en verwerkt. Het voorlopig resultaat kent voor 2022 een beperkt positief saldo; het definitieve resultaat zal verrekend worden met de gemeente.
Belangrijkste ontw. en wijz. risico's	De belangrijkste ontwikkelingen en financiële risico's bij Cure zijn: <ul style="list-style-type: none"> • Plan B: Cure werkt vanaf 2020 samen met een aantal andere gemeenten in Noord-Brabant en de provincie een Plan B uit voor het realiseren van een nascheidingsinstallatie in zuid Nederland, waarmee het aandeel restafval kan worden verkleind. In 2022 zijn vergaande verkenningen en voorbereidingen gedaan. De planning is dat hierover medio 2023 kan worden gerapporteerd en het initiatief nog in 2023 tot besluitvorming kan worden gebracht. • De voorbereidingskosten voor REnescience worden net zoals in 2021, in het rekeningresultaat van 2022 afgeboekt, uitgaande van het bij de tussentijdse rapportage gepresenteerde verwachte positieve resultaat. • Corona en Cure: Er zijn in 2020 en 2021 extra kosten gemaakt (zoals bijvoorbeeld inhuur van professionele papierinzamelaars, desinfectiemiddelen), die binnen de begroting zijn opgevangen. Cure heeft haar dienstverlening in 2022 kunnen voortzetten. De effecten van Corona zijn in 2022 minimaal geweest. • Marktwerving afvalstoffen: Cure heeft in 2022 kunnen " profiteren " van sterk verbeterde marktprijzen voor gescheiden afvalmaterialen papier en plastic. De verwachting is dat in 2023 de markt zich zal stabiliseren waardoor de opbrengsten voor papier wat zullen dalen. • Zorgwekkend is de ontwikkeling van de vervuiling van het GFT-afval. Vanaf de 2e helft 2022 vindt er vermindering plaats door het Afvalfonds op de vergoeding voor GFT-afval door te veel vervuiling. Enerzijds omdat de controles op het GFT-afval door verwerkers is aangescherpt, anderzijds omdat we ook een toename van de vervuiling in het GFT-afval zien. In 2023 zal daar specifiek aandacht aan worden gegeven richting bewoners.

	Resultaat 2022	Vreemd vermogen 2022	Eigen vermogen 2022	Resultaat 2021	Vreemd vermogen 2021	Eigen vermogen 2021
	0	34.342	998	-1.152	36.001	-1.152

Toelichting financiële informatie De jaarcijfers 2022 zijn op basis van de concept jaarrekening 2022.

GR GGD Brabant Zuidoost

Doelstelling en openbaar belang De GGD Brabant Zuidoost heeft tot doel een bijdrage te leveren aan de publieke gezondheidszorg (PG) en de ambulance zorg (AZ).

De GGD Brabant Zuidoost vervult daartoe de volgende kerntaken:

- Infectieziektenbestrijding;
- medische milieukunde;
- toezichthoudende taken (o.a. kinderopvang, WMO);
- jeugdgezondheidszorg 0-18 jaar;
- onderzoek en beleidsadviesing;
- gezondheidsbevordering;
- ambulancezorg.

Inzicht bestuurlijk belang Gemeentebestuurders zijn vertegenwoordigd in het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur van de GGD. Het algemeen bestuur (AB) stelt de hoofdlijnen van het GGD beleid vast alsmede de begroting en de jaarrekening. Het dagelijks bestuur (DB) ziet toe op de dagelijkse gang van zaken, bereidt samen met de directeur de AB-vergaderingen voor en

draagt zorg voor het uitvoeren van de besluiten van het AB. Het AB en DB vergaderen ca. 5 keer per jaar.

Stemverhouding:

De stemverhouding van de aangewezen leden bij (financiële) besluitvorming in het Algemeen Bestuur is als volgt:

- gemeenten tot 20.000 inwoners heeft één stem;
- gemeenten vanaf 20.000 inwoners heeft twee stemmen;
- de gemeente Helmond heeft drie stemmen;
- de gemeente Eindhoven heeft vijf stemmen.

Aandeel jaarlijkse bijdrage:

- gemeente Eindhoven ca. 30,0%
- overige gemeenten ca. 70,0%

Wisselingen bestuur RvC / RvT	/Namens gemeente Eindhoven maakt wethouder Toub deel uit van het AB en DB van de GGD-BZO.
Wet Normering Topinkomens	In 2022 werd voldaan aan de voorwaarden met betrekking tot normering van topinkomens. Bij de GGD-BZO ontvangt de directeur de hoogste beloning. Deze beloning valt ruimschoots onder het genoemde bezoldigingsmaximum. De definitieve jaarrekening 2022 is nog niet ontvangen.
Maatsch. verantwoord ondernemen	Dit zit opgesloten in het feit dat zij in het leven geroepen zijn voor het uitvoeren van een wettelijke taak (Wet Publieke Gezondheid).
Geleverde prestaties	De belangrijkste ontwikkelingen waarmee de GGD te maken heeft gekregen in 2022 zijn: <ul style="list-style-type: none">- Coronabestrijding (testen, broncontactonderzoek, vaccineren en herhaalcampagnes, informeren publiek en professionals);- Kansrijke start; coalitie om ieder kind de best mogelijke start te geven. De GGD ondersteunt gemeenten bij de uitvoering;- Nu niet zwanger: biedt hulpverleners concrete middelen om in gesprek te gaan met hun client;- Steunpunt Mantelzorg: ontwikkelen van deskundigheid over mantelzorgondersteuning;- Toezicht kinderopvang, WMO-voorzieningen en tattoo-piercingshops;- Gezondheidsbevordering en ondersteuning lokaal gezondheidsbeleid; bijdrage geleverd aan het proces te komen tot een preventieakkoord;- Gezonde leefomgeving: GGD participeert in regionale samenwerking Omgevingswet;- Implementatie van het Lean gedachtegoed (continu verbeteren) binnen de GGD;- Implementeren van zelforganisatie en tweelagenstructuur.
Belangrijkste ontw. en wijz. risico's	De belangrijkste ontwikkelingen waarmee de GGD Brabant Zuidoost in 2022 te maken heeft gekregen zijn: <ul style="list-style-type: none">• Werkzaamheden Covid-19 plus organisatie voor de Coronabestrijding (testen, bron- en contactonderzoek, vaccineren en herhaalcampagnes, informeren publiek en professionals);• Optuigen bestrijding Monkey-pox;• Ondersteuning van Oekraïense vluchtelingen en crisisopvang;• Kansrijke start: coalitie om ieder kind de best mogelijke start te geven. De GGD ondersteunt gemeenten bij de uitvoering;• Nu niet zwanger: biedt hulpverleners concrete middelen om in gesprek te gaan met hun cliënt;• Steunpunt Mantelzorg: ontwikkelen van deskundigheid over mantelzorgondersteuning;• Toezicht kinderopvang, WMO voorzieningen en tattoo-piercingshops;• Gezondheidsbevordering en ondersteuning lokaal gezondheidsbeleid: bijdrage geleverd aan het proces te komen tot een preventieakkoord;• Gezonde leefomgeving: de GGD participeert in regionale samenwerking Omgevingswet;• Ontwikkelingen rondom DE STAP naar gezonder, het regioakkoord rondom gezondheidsbevordering en preventie;• Monitoring van interventies die zich richten op gezondheidsbevordering en preventie;• Inzetten van de JOGG regisseur in de wijken met een lage SES en een verhoogd risico op overgewicht bij kinderen;• In 2022 heeft de GGD-BZO besloten te stoppen met het WMO toezicht (calamiteiten). De werkzaamheden zijn tot eind 2022 uitgevoerd en per 2023 overgedragen aan de GGD Hart van Brabant.

- Implementatie van het Lean gedachtegoed (continu verbeteren) binnen de GGD;
- Implementeren van zelforganisatie en tweelagenstructuur.

Resultaat	Vreemd vermogen	Eigen vermogen	Resultaat	Vreemd vermogen	Eigen vermogen
2022	2022	2022	2021	2021	2021
nbn	nbn	nbn	12	28.707	4.707

Toelichting financiële informatie
Jaarcijfers 2022 zijn nog niet beschikbaar.

GR Metropoolregio Eindhoven

Doelstelling en openbaar belang	Bestuurlijk samenwerkingsverband tussen Eindhoven en de twintig andere Zuidoost Brabantse gemeenten dat bijdraagt aan een excellent vestigingsklimaat voor bedrijven en inwoners in de Brainportregio. De focus van het vigerende samenwerkingsakkoord 2019-2022 ligt op het terrein van Economie, Mobiliteit, Energietransitie en Transitie Landelijk Gebied. Binnen deze focus zijn o.a. de uitvoering van het Stimuleringsfonds en de functie van betaalautoriteit en aandeelhouder Brainport Development NV door de 21 samenwerkende gemeenten belegd. Tot slot maakt ook het Regionaal Historisch Centrum (RHCE) onderdeel uit van de GR-MRE. In 2022 is het proces gestart om tot een nieuw samenwerkingsakkoord te komen.
Inzicht bestuurlijk belang	Financiële jaarlijkse bijdrage geschiedt op basis van (relatief) inwoneraantal. · Gemeente Eindhoven ca. 30% · Overige gemeenten ca. 70% Specifiek voor het onderdeel RHCE geldt dat ook het voor een gemeente in gebruik zijnde aantal strekkende meters archief (en terabytes digitaal archief) onderdeel uitmaakt van de verdeling van de bijdrage over de deelnemende gemeenten. In het Algemeen Bestuur heeft iedere gemeente een gelijk stemgewicht. Bij besluiten moet meer dan de helft van het totale aantal stemgerechtigde leden van het algemeen bestuur aanwezig zijn, besluitvorming geschiedt bij meerderheid van stemmen. Voor het tot stand komen van een beslissing over vaststelling van de begroting, begrotingswijzigingen, jaarrekening en regionale agenda is een gekwalificeerde meerderheid vereist van drie/vierde van hen die een stem uitbrengen.
Wisselingen bestuur RvC / RvT	/Met zijn aantreden als nieuwe burgemeester van Eindhoven, vervult Jeroen Dijsselbloem per 1 oktober 2022 het voorzitterschap van de Metropool regio Eindhoven.
Wet Normering Topinkomens	Er wordt voldaan aan de voorwaarden met betrekking tot normering van topinkomens. Mocht het onderwerp bezoldiging op de agenda staan, dan neemt de gemeente Eindhoven dit mee in haar advies richting het lid algemeen bestuur.
Maatsch. verantwoord ondernemen	De organisaties van de Metropool Regio Eindhoven (MRE) en RHCE kennen een beperkte omvang, waarbij het merendeel van de begroting bestaat uit de kosten van personeel, bedrijfsvoering en gebouwen. Maatschappelijk verantwoord ondernemen wordt hierbij continue nagestreefd.
Geleverde prestaties	Metropoolregio Eindhoven (MRE), specifiek vermeldenswaardige resultaten in 2022: Binnen het thema economie is de connectie van de MRE op de Brainport agenda versterkt door de bredere aanhaking van de 21 gemeentes op zowel de innovatie en talentopgave als ook de opgave om het woon- en leefklimaat in de regio (i.r.t. de groei van de regio) te versterken. Binnen het thema Energietransitie is het samenwerkings- en uitvoeringsprogramma Regionale Energiestrategie (RES) MRE vastgesteld door alle colleges en zijn coalities gesmeed en ambtelijke werkgroepen gestart gericht op het uitvoeren van concrete projecten Verder wordt samen opgetrokken en afgestemd over het actuele knelpunt van netcongestie. Binnen het thema Mobiliteit is het regionaal fietsbeleid nagenoeg afgerond en is het regionaal mobiliteitsprogramma vastgesteld. Binnen het thema transitie landelijk gebied wordt gebiedsgericht samengewerkt aan met Rijk en Provincie concrete projecten in de Peel en breder in kader van het nationaal programma landelijk gebied. Verder is het proces voor het nieuwe samenwerkingsakkoord gestart en is eind 2022 het concept samenwerkingsakkoord ter zienswijze aan de 21 gemeenteraden toegestuurd. En was er een kennismakingsprogramma voor nieuwe gemeenteraads- en collegeleden na de gemeenteraadsverkiezingen. M.b.t. Gulbergen, loopt het proces om te komen tot een ontwikkeling van het gebied en een overdracht van eigendom, exploitatie en beheer aan een marktpartij. In 2022 heeft een breed communicatie- en burgerparticipatieproces plaatsgevonden. Het Dagelijks bestuur heeft opdracht gegeven om op basis van die resultaten te komen tot een invulling van het gebied. Naar verwachting zal begin 2023 een voorkeursscenario kunnen worden bepaald.

Belangrijkste ontv. en wijz. risico's

Metropoolregio Eindhoven: 2022 is het laatste jaar van het huidige samenwerkingsakkoord. In 2022 is het nieuwe samenwerkingsakkoord voorbereid. Het nieuwe samenwerkingsakkoord is eind 2022 voor zienswijze aan de 21 raden aangeboden en zal in 2023 door het Algemeen Bestuur MRE worden vastgesteld.

Gulbergen: de voormalige stortplaats is officieel nog niet gesloten en de nazorg niet overgedragen aan de Provincie Noord Brabant. De voornaamste reden hiervoor is dat er tussen de stortplaatsen en de provincie Noord Brabant nog geen overeenstemming is over de voorwaarden van sluiting en overdracht. Vanuit strategische overwegingen heeft de Metropoolregio Eindhoven eind 2020 de erfpacht met Attero beëindigd. Hierdoor werd de Metropoolregio Eindhoven weer volledig eigenaar van het Landgoed. Doordat de Metropoolregio Eindhoven nu weer volledig eigenaar is van het gebied, is het mogelijk dit gebied integraal te gaan ontwikkelen. Het belangrijkste risico is of er voldoende belangstelling uit de markt is om het landgoed aan te kopen met een ontwikkel- en exploitatieafpraak die voldoet aan de planologische verwachtingen van MRE (in casu de 21 MRE-gemeenten), met daarbij in het bijzonder de beide grondgebiedgemeenten.

Naheffingen afval: Er speelt een geschil over de vermeende minderlevering van afval tussen Attero en de Brabantse gewesten die in de Vereniging van contractanten (VvC) zijn verenigd.

Op 17 maart 2023 heeft de Hoge Raad arrest gewezen in dit geschil. Met dit - voor de gemeenten negatief uitvallend arrest - is er een einde gekomen aan de procedure over de periode 2015-2017. Dit betekent dat Attero aanspraak kan maken op de eerder door het tweede scheidsrecht toegekende suppletievergoeding. Bij het eerdere arbitrale vonnis in 2019 (dat door de VvC voor vernietiging bij de Hoge Raad was voorgedragen), ging het voor de gezamenlijke Brabantse gewesten/gemeenten om een suppletievergoeding van afgerond € 15 miljoen, waarvan € 5,1 miljoen voor de 21 gemeenten in MRE-verband. Het is op dit moment nog onduidelijk welke exacte claim Attero de VvC zal voorleggen.

Er zal binnen de VvC (voor de kostenverdeling tussen de verschillende gewesten) en vervolgens in MRE-verband een kostenverdeling tussen de 21 deelnemende gemeenten overeen moet worden gekomen.

De gemeente Eindhoven heeft binnen het aandeel restafval van de 21 MRE-gemeenten nagenoeg ongewijzigde hoeveelheden afval aangeleverd aan Attero en heeft zich al eerder op het standpunt gesteld dat bij een succesvolle claim van Attero aan de MRE, de bijdrage van de gemeente Eindhoven nihil is. Dat is tot nu toe ook steeds zo uitgedragen. De (te verwachten) claim zal volgens de gemeente Eindhoven dan ook betaald moeten worden door de overige regiogemeenten die in betreffende jaren minder afval zijn gaan aanleveren. Het gecalculerde risico is gezien het voorgaande € 0.

Indien Eindhoven toch zou moeten meedoen in een regionale verdeling van de claim, is het risico op basis van de huidige informatie maximaal € 1,5 miljoen.

RHCE: De afgelopen jaren is er veel energie gestoken in het terug op orde brengen van de organisatie en dienstverlening van het RHCE. Er zijn goede stappen vooruit gezet, alle vacatures zijn in 2021 ingevuld. In 2022 is een proces opgestart om te komen tot besluitvorming over de bestuurlijke positionering van het RHCE. Hier wordt in 2023 uitsluitel over verwacht.

	Resultaat 2022	Vreemd vermogen 2022	Eigen vermogen 2022	Resultaat 2021	Vreemd vermogen 2021	Eigen vermogen 2021
	469	14.449	13.786	598	14.427	14.325
Toelichting financiële informatie	Jaarcijfers zijn op basis van de voorlopige jaarrekening 2022. Het positieve resultaat 2022 van € 469.458 heeft voor € 260.577 betrekking op MRE en voor € 208.881 betrekking op RHCE.					

GR Omgevingsdienst Zuidoost Brabant (ODZOB)**Doelstelling en openbaar belang**

De ODZOB voert ten behoeve van de deelnemers taken uit op het gebied van het omgevingsrecht. Als uitvoeringsdienst van het lokaal en provinciaal bestuur levert de Odzob een bijdrage aan het realiseren en borgen van de door de verantwoordelijke overheden in de regio Zuidoost-Brabant aangegeven kwaliteit van de fysieke leefomgeving. De opdrachtportefeuille van de ODZOB is voor circa 30% landelijk opgelegd als verplichte basistaak, de rest van de taken zijn verzoektaken. En door de deelnemers ingebrachte budgetten voor collectieve taken en intensivering van taken.

Inzicht bestuurlijk belang

Aandeel (financiële bijdrage, op basis van omzet, bepaald in 2022 (jaarrekening 2021, afgerond)):

- Gemeente Eindhoven: 7%
- Andere gemeenten: 57%
- Provincie: 32%
- Derden: 4% (Dit percentage is juridisch begrensd tot 17% als richtwaarde, in verband met de Europese richtlijn aanbestedingen (bron: Adviesbureau AKD, 2013)).

Het openbaar lichaam heeft een algemeen bestuur (AB). Gedeputeerde Staten en de colleges wijzen uit hun midden ieder één lid van het AB aan. De ODZOB kent 22 deelnemers. De voorzitter wordt door en uit het AB aangewezen. Het dagelijks bestuur (DB) bestaat uit minimaal 3 leden en maximaal 6 leden waaronder de voorzitter. De leden worden uit en door het AB gekozen.

Wisselingen bestuur /Niet van toepassing.

RvC / RvT

Wet Normering

Topinkomens

Er wordt voldaan aan de voorwaarden met betrekking tot normering van topinkomens. De rollen worden ingevuld vanuit de aanstelling bij de deelnemende partijen. Er worden geen salarissen of vergoedingen uitgekeerd.

Maatsch. verantwoording ondernemen

Bij de verbouwing van kantoorruimte als gevolg van de groei van de organisatie is LED-verlichting toe gepast. Er zijn ook elektrische bedrijfsauto's geleased. Het facilitaire team is uitgebreid met een gastvrouw via de Ergon (SW bedrijf). Voor wat betreft inkoop is ingezet op verdere verduurzaming van de bedrijfsvoering.

Geleverde prestaties

De opgedragen taken (basis, verzoek, collectief, intensivering) zijn volgens planning gerealiseerd binnen de ruimte van de begroting 2022.

Belangrijkste ontw. en wijz. risico's

De belangrijkste ontwikkelingen en risico's zijn:

- een omzetsijging vanwege wettelijk verplichte taken, vrijwillig door deelnemers belegde vrijwillige taken, extra verkregen SpUK subsidies voor toezicht op energie en verbeteren van de robuustheid van de omgevingsdiensten (naar aanleiding van het advies Van Aartsen).
- ODZOB heeft in 2022 te maken gekregen met significante lastenstijgingen als gevolg van noodzakelijke professionalisering van de dienst (grip op de samenwerking; uitbreiding management, informatie gestuurd werken, voorbereidingen) en toename van ziekteverzuim, lagere productiviteit, hoge inflatie, toegenomen brandstofkosten, onduidelijkheid vanwege de stikstofproblematiek in de agrarische dienstverlening, en vertraging van de inwerkingtreding van de Omgevingswet.
- Het AB ODZOB heeft in de vergadering van oktober 2022 geconstateerd dat de lasten in 2022 naar verwachting flink hoger zullen zijn (bijna € 2 miljoen). De reserve van ODZOB zal daardoor naar verwachting flink slinken tot € 0,14 miljoen; de afgesproken bandbreedte van de regionale richtlijn is € 1,2 tot 1,5 miljoen. ODZOB heeft de deelnemers geïnformeerd over de financiële ontwikkelingen. Die zullen ook doorwerken in de begroting 2023 en volgende jaren (collegebrief 29 november 2022).
- De datum van inwerkingtreding van de Omgevingswet is uitgesteld naar 1 januari 2024. Niet uitgesloten is dat die datum opnieuw wordt uitgesteld vanwege het niet op orde zijn van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO).
- Uitwerking Rekenkameronderzoek ODZOB: het AB ODZOB heeft in de vergadering van december 2022 ingestemd met de nieuwe werkwijze die inzet op de verbeteracties die zich richten op 1. opgave gerichte sturing, 2. verbetering van de slagkracht en 3. verbetering van de communicatie met gemeenteraden en provinciale staten.

	Resultaat 2022	Vreemd vermogen 2022	Eigen vermogen 2022	Resultaat 2021	Vreemd vermogen 2021	Eigen vermogen 2021
Toelichting financiële informatie	1.046	8.620	3.266	1.046	8.620	3.266

GR Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO)

Doelstelling en openbaar belang

Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) is een organisatie waarin de brandweer en de geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio (GHOR) samenwerken om incidenten en rampen te voorkomen, te beperken en te bestrijden. VRBZO is een samenwerkingsverband tussen 21 gemeenten in de regio Zuidoost-Brabant (www.vrbzo.nl)

Inzicht bestuurlijk belang

Kerntaken: Taken op het terrein van brandweerbijstand, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, rampenbestrijding en crisisbeheersing.

Aandeel (financiële bijdrage) 2022:

- Gemeente Eindhoven: 34,3%
- Overige gemeenten: 65,7%

Het bestuur van VRBZO bestaat uit de burgemeesters van de deelnemende gemeenten en kent een Algemeen Bestuur, Dagelijks Bestuur en de voorzitter. De voorzitter is in september 2022 gewijzigd door het vertrek van de burgemeester van Eindhoven en benoeming van een nieuwe burgemeester, tevens voorzitter VRBZO. In de Adviescommissie Financiën & Bedrijfsvoering hebben vertegenwoordigers van het bestuur, gemeentesecretarissen (2) en controllers van gemeenten (2) zitting.

	De partners zijn: Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel- De Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre.
Wisselingen bestuur / RvC / RvT	De voorzitter VRBZO is in september 2022 gewijzigd door de benoeming van de nieuwe burgemeester van Eindhoven.
Wet Normering Topinkomens	Binnen de VRBZO valt, gezien het criteria van de dagelijkse leiding over de gehele veiligheidsregio, alleen de directeur onder de meldingsplicht Wet Normering Topinkomens (WNT). Op basis van de concept jaarstukken 2022 voldeed de VRBZO aan de WNT.
Maatsch. verantwoord ondernemen Geleverde prestaties	In de concept jaarstukken 2022 VRBZO is niet specifiek iets over dit onderwerp opgenomen. Voor de in 2022 geleverde prestaties verwijzen we naar de concept jaarverslag VRBZO 2022, die onderdeel is van de concept jaarstukken VRBZO 2022.
Belangrijkste ontw. en wijz. risico's	Het jaar 2022 stond voor Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) in het teken van de 'ongekende' crisis. Kort nadat de meeste coronamaatregelen werden opgeheven, brak de oorlog in Oekraïne uit. De veiligheidsregio's werden gevraagd om de eerste opvang van vluchtelingen te coördineren. Daarvoor is een zogenaamde regionale hub-locatie in Eindhoven ingericht.

Richting de zomer werd de druk op de asielketen groot. Om te voorkomen dat mensen buiten moesten slapen, kreeg elke veiligheidsregio de vraag om 225 tot 450 mensen op te vangen in locaties voor noodopvang. Tijdens de opvangperiode organiseert en faciliteert de veiligheidsregio de dagelijkse gang van zaken, een veilige leefomgeving, voor eten en drinken, medische noodzorg, schoonmaak en dagbesteding. Ook op het gebied van brandweerzorg was 2022 een druk jaar. Na het vervallen van de coronamaatregelen kwamen er weer meer adviesaanvragen en controles bij (grote) evenementen. Verder had de brandweer in 2022 meer dan 5.600 uitrukken voor de bestrijding van incidenten, ruim 15% meer dan in 2021. Belangrijkste oorzaak van de stijging is het aantal natuurbranden in de regio door het droge en warme weer.

Al deze ontwikkelingen zorgen voor een grote (werk)druk op de organisatie. Aanbestedingstrajecten bij de brandweer verlopen op het scherpst van de snede door de hoge inflatie. Binnen bedrijfsvoering vragen de ondersteuning op deze ontwikkelingen en nieuwe wetgeving (zoals BIO, HR-vraagstukken en andere wet- en regelgeving) veel extra capaciteit.

	Resultaat 2022	Vreemd vermogen 2022	Eigen vermogen 2022	Resultaat 2021	Vreemd vermogen 2021	Eigen vermogen 2021
Toelichting financiële informatie	390	40.267	2.168	-73	40.395	2.145
	De jaarcijfers 2022 zijn o.b.v. de concept jaarrekening 2022					

Vennootschappen en coöperaties

BNG Bank N.V., gevestigd te Den Haag

Doelstelling en openbaar belang	BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.
Inzicht bestuurlijk belang	0,3% aandelenbelang en daaraan gekoppeld stemrecht in Algemene vergadering van Aandeelhouders (AvA; geen actieve vertegenwoordiging vanwege beperkt aandelenbelang). Er heeft geen wijziging in aandeelverhouding plaatsgevonden in 2022.
Wisselingen bestuur / RvC / RvT	AvA 21 april 2022: Wisseling Raad van Commissarissen: herbenoeming van mevrouw M.E.R. van Elst voor de periode tot einde AVA 2026 en het aftreden van de heer C.J. Beuving. Vanaf AVA 2022 zal de Raad van Commissarissen weer uit zeven leden bestaan.
Wet Normering Topinkomens	Voor de BNG bank NV is de wet Normering Topinkomens niet van toepassing. In dossiers ter voorbereiding van de AvA's wordt aandacht geschonken aan het beloningsbeleid. De BNG bank NV behandelt het onderwerp van beloning tijdens de AvA's of tijdens een bijzondere AvA in geval er een besluit wordt gevraagd.
Maatsch. verantwoord ondernemen	Met 'OnsKompasNaarImpact' heeft BNG Bank ervoor gekozen om terug te gaan naar de essentie: het publieke domein en het publieke belang. De focus ligt op 5 sustainable goals (SDG), waarmee de bank, samen met publieke klanten het verschil wil maken: Goede gezondheid en welzijn, kwaliteitsonderwijs, betaalbare duurzame energie, klimaatactie en duurzame steden en gemeenschappen. Vanaf 2022 wil de bank in kaart gaan brengen wat de voortgang van haar klanten is op deze SDG's, met als uiteindelijk doel een stijging van 10% impact in 2023 ten opzichte van de nulmeting.
Geleverde prestaties	De bank ondersteunt overheidsbeleid door op basis van haar kredietwaardigheid financiering tegen gunstige voorwaarden te verstrekken ten behoeve van gemeenten,

woningcorporaties, zorg- en onderwijsinstellingen, projectfinanciering en andere instellingen met een maatschappelijk belang.

Belangrijkste ontw. en wijz. risico's

De naar risico's afgewogen solvabiliteitsratio's van de BNG bank blijven op een hoog niveau. Het leverage ratio van de bank is 10,8%. Dit is een stijging ten opzichte van eerdere jaren als gevolg van de nieuwe Capital Requirements Directive. BNG Bank vindt dat de dividenduitkering aan aandeelhouders niet mag worden geraakt door de niet toegekende extra rentekorting als gevolg van een procesmatige fout. Om die reden keert de BNG bank in 2021 een dividendpercentage uit van 60% (2020: 50%) over de winst na belasting. Voor de gemeente Eindhoven betekent dit een dividend van € 391.248. Uitkering van het dividend over 2021 vindt plaats in 2022. Kredietbeoordelaar Fitch Ratings geeft de BNG bank AAA rating. De ratings van Moody's, Standard & Poor's en Fitch Ratings zijn nu allemaal triple A. Hiermee behoort BNG bank tot de veiligste banken ter wereld.

Resultaat 2022	Vreemd vermogen 2022	Eigen vermogen 2022	Resultaat 2021	Vreemd vermogen 2021	Eigen vermogen 2021
nbn	nbn	nbn	236.000	143.995.000	5.062.000

Toelichting financiële informatie

De nettowinst over 2021 bedraagt € 236 miljoen. Dit is een stijging van € 15 miljoen ten opzichte van 2020. Belangrijke oorzaak van dit relatief hoge rendement is het positieve resultaat financiële transacties van € 100 miljoen, vergeleken met een negatieve resultaat van € 17 miljoen in 2020. Het renteresultaat bedroeg in 2021 € 407 miljoen, een daling van € 70 miljoen ten opzichte van 2020. De daling is voor € 57 miljoen toe te schrijven aan het feit dat BNG Bank als gevolg van een procesmatige fout niet tijdig heeft voldaan aan een rapportageverplichting om in aanmerking te komen voor de extra rentekorting van 0,5% over het eerste tijdvak van de Targeted Longer-Term Refinancing Operation (TLTRO). Doel van de TLTRO III is het stimuleren van liquiditeit aan specifieke doelgroepen, waaronder corporaties en zorginstellingen. Naar aanleiding van deze fout zijn maatregelen genomen om dit in de toekomst te voorkomen.

Jaarcijfers 2022 zijn nog niet beschikbaar.

Brainport Development N.V.

Doelstelling en openbaar belang

Brainport Development draagt bij aan de economische structuurversterking van Brainport Eindhoven, versterking van het vestigingsklimaat en een toename van werkgelegenheid. Dat doet de onderneming door het stimuleren en realiseren van projecten en programma's, het promoten van Brainport Eindhoven in binnen- en buitenland, en het ontwikkelen en monitoren van de regionaal-economische strategie van de triple helix (Stichting Brainport).

Inzicht bestuurlijk belang

14,52% aandelenbelang (aandelen A) en daaraan gekoppeld stemrecht in AvA. De andere publieke aandeelhouders ('A'-aandeelhouders) zijn: de Metropoolregio Eindhoven (24,73%), de gemeente Helmond (5,27%), de gemeente Veldhoven (3,25%) en de gemeente Best (2,23%). De houder van de B-aandelen (de Stichting Brainport (50%)) bepaalt de strategie van de vennootschap. De publieke aandeelhouders (A-aandelen) hebben de zeggenschap over de financiën/bedrijfsvoering.

Wisselingen bestuur RvC / RvT

Algemeen directeur van Brainport Development is de heer Van Nunen. Hij is (enig) statutair bestuurder van de vennootschap. De leden van de raad van commissarissen zijn: de heer Van Ham, de heer. Hendrikse en de heer Van der Beek.

Wet Normering Topinkomens

Er wordt voldaan aan de voorwaarden met betrekking tot normering van topinkomens. Hoewel Brainport Development formeel niet onder de werkingssfeer van de WNT valt, wil de vennootschap vanwege zijn (deels) publieke aandeelhouders en financiering buiten twijfel hebben dat ten allen tijde wordt voldaan aan deze wettelijke norm, ook bij een eventuele toekomstige 2-hoofdige directie (waarin de statuten voorzien). In het bezoldigingsbeleid is expliciet opgenomen dat de beloningscomponenten in het bezoldigingsbeleid tezamen de bezoldigingsnorm, die voortkomt uit de WNT, niet mag overschrijden. Dit is door de AvA van 18 mei 2017 bekrachtigd.

Maatsch. verantwoord ondernemen

De vennootschap heeft ten doel het creëren van een duurzaam en innovatief ecosysteem dat internationaal kan concurreren en zo de basis vormt voor welvaart en welzijn in de regio en daarbuiten.

Geleverde prestaties

De strategische koers van de Stichting Brainport (vastgelegd in de Brainport Agenda) is vertaald in een door de AvA vastgesteld meerjarenplan voor de periode 2021-2024. Dit meerjarenplan draagt bij aan de economische structuurversterking van Brainport Eindhoven, waaronder diversificatie van de regionale economie, minder conjunctuurgevoelige economische groei, versterking van het vestigingsklimaat en een toename van werkgelegenheid. Focus in het meerjarenplan ligt op het verder ontwikkelen en toepassen van sleuteltechnologieën voor het realiseren van innovaties met een maatschappelijke impact, het ontwikkelen, aantrekken en behouden van talent op alle niveaus en het helpen realiseren van een goed vestigings- en leefklimaat. Het meerjarenplan is vertaald in jaarplannen. In 2022 lag extra nadruk op de krappe arbeidsmarkt, nieuwe consortia voor duurzaamheid en de doorontwikkeling van de mainportstatus van Brainport Eindhoven, samen met het Kabinet, zoals is afgesproken in het regeerakkoord van Rutte IV. Dat laatste

heeft geresulteerd in een eerste investeringspakket van € 1,6 miljard voor de bereikbaarheid van de regio.

Onder Brainport Development NV (100% aandeelhouder) hangt ook het Regiofonds Brainport BV. Via de Regio Deal Brainport Eindhoven wordt door rijk en regio (bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheden) gezamenlijk voor €370 miljoen geïnvesteerd in de Brainportregio. Hiervan is €130 miljoen afkomstig van het rijk. Een eenmalige extra impuls voor een aantal concrete en aanvullende investeringen op het gebied van het voorzieningenniveau, aantrekken en behouden van talent (op alle onderwijsniveaus) en innovaties met een maatschappelijke impact. De Rijksmiddelen uit de Regio Deal Brainport Eindhoven (€130 miljoen) zijn inmiddels alle toegekend aan de daarin opgenomen 26 projecten, de eerste 3 van de 26 (Urban Sports Park, Area 51 en regionale zorginfrastructuur) zijn inmiddels ook al volledig afgerond. Het bestuur van Regiofonds Brainport BV berust bij de stichting Brainport die ook bepalend is bij de toekenning van de Rijksmiddelen aan projecten.

De uitvoering van de Regio Deal Brainport Eindhoven eindigt op 31 december 2025 tenzij door de contractpartners eerder, uiterlijk 1 juli 2025, tot een verlenging wordt besloten. De oplevering van de eindevaluatie gebeurt uiterlijk 1 september 2026. Naar huidige verwachting zullen de middelen van Regiofonds Brainport BV dan ook uitgeput zijn en zal de dochteronderneming enige tijd daarna worden opgeheven.

Belangrijkste ontw. en wijz. risico's

Regio Deal Brainport Eindhoven: De 'Regio Deal' bevat de kaders waarbinnen partijen zich inspanssen om de bijdrage van 130 miljoen euro die het rijk vanuit de Regio Envelop heeft gereserveerd voor Brainport Eindhoven in te zetten. De financiële stroom van middelen liep via de begroting van gemeente Eindhoven, doordat het geld via een decentralisatie uitkering aan gemeente Eindhoven werd verstrekt, die het vervolgens doorzette via een incidentele subsidie naar een regiofonds onder beheer en aansturing van Stichting Brainport ('Regiofonds Brainport BV', een 100% dochteronderneming van Brainport Development NV). Deze incidentele subsidie is geheel uitgekeerd en in 2022 door de gemeente vastgesteld.

De risico's voor de financiële positie van de gemeente zijn over het algemeen beperkt. Voor financiële risico's die voort zouden kunnen komen uit de door de vennootschap ontwikkelde en uitgevoerde projecten wordt binnen de onderneming een weerstandvermogen opgebouwd. Op basis van het risicoprofiel heeft de AvA in december 2019 de hoogte van het weerstandsvermogen bepaald op maximaal € 3,2 mln. Ultimo 2021 bedroeg het weerstandsvermogen € 2,5 mln. Positieve resultaten zullen toekomstig dan ook aan het eigen vermogen worden toegevoegd.

De Belastingdienst en Brainport Development NV waren in juli 2014 samen het traject horizontaal toezicht ingegaan op basis van een individueel handavingsconvenant voor onbepaalde tijd. Inmiddels heeft de Belastingdienst (eind 2020) de regels voor Horizontaal Toezicht zodanig aangepast dat de vennootschap, op basis van kwantitatieve criteria, niet meer tot de groep mogelijke convenantpartners behoort. Het convenant wordt dan ook beëindigd. Brainport Development onderhoudt nog wel contact met de dienst 'Grote Ondernemingen' van de Belastingdienst, middels bedrijfs gesprekken of aparte afspraken in het kader van 'Individuele klantbehandeling'.

Resultaat 2022	Vreemd vermogen 2022	Eigen vermogen 2022	Resultaat 2021	Vreemd vermogen 2021	Eigen vermogen 2021
20	4.282	3.324	27	4.046	3.304
Toelichting financiële informatie: Jaarcijfers 2022 zijn op basis van de concept jaarrekening 2022.					

Breedband Regio Eindhoven B.V.

Doelstelling en openbaar belang	Breedband Regio Eindhoven (BRE) B.V draagt bij aan het vestigingsklimaat door het in eigendom verwerven, exploiteren en beheren van glasvezelinfrastructuur, dan wel het op andere wijze realiseren van breedbandconnectiviteit in de regio Eindhoven ten behoeve van bedrijven en instellingen. Vanuit maatschappelijk perspectief is BRE is een deelneming met een strategisch karakter voor het realiseren van de ambities van de gemeente Eindhoven op het gebied van digitalisering en vestigingsklimaat. Meer en meer is hoogwaardige digitale connectiviteit een nutsfunctie geworden waarvan goede borging van het publiek belang aan de orde is.
Inzicht bestuurlijk belang	Gemeente Eindhoven heeft 37,6% van de aandelen. Andere grote aandeelhouders zijn Stichting Woonbedrijf SWS HhV.L (12,3 %), Stichting De Vitalis Zorg Groep (6,8 %), Stichting beheer Activa Summa (6,8 %).
Wisselingen bestuur RvC / RvT	Op 31 december 2022 liep de termijn af van één van de RvC-leden. Een opvolger wordt gezocht waarbij gestreefd wordt naar meer diversiteit in de RvC.

Wet Normering Topinkomens	Er wordt voldaan aan de voorwaarden met betrekking tot normering van topinkomens. Via de voorbereiding van een AVA wordt dit in het advies meegegeven aan de aandeelhouder.
Maatsch. verantwoord ondernemen	Indien van toepassing wordt hiervoor bij de AvA-vergaderingen aandacht gevraagd. Bij het inrichten van het datacentrum (operation room) is nadrukkelijk aandacht besteed aan duurzaamheid. Zo is gekozen voor een systeem van koeling die energiezuinig en milieuvriendelijk is en worden waar mogelijk aanvullende activiteiten opgepakt om het energieverbruik te verminderen en/of klanten bewust te maken van hun mogelijkheden. Ook de onderwerpen diversiteit en social return krijgen aandacht.
Geleverde prestaties	BRE is verantwoordelijk voor het beheer, onderhoud en eventuele uitbreiding van het BRE netwerk voor haar aandeelhouders en andere klanten. Daarnaast is BRE verantwoordelijk voor het beheer en de exploitatie van de EFX (een neutraal en onafhankelijk knooppunt voor communicatienetwerken, met name glasvezelnetwerken). Via BRE/EFX worden honderden bedrijven en instellingen en een groot aantal huishoudens voorzien van een hoogwaardige breedbandverbinding. Op basis van de vraag in de markt kan geconstateerd worden dat door uitbreiding van de dienstverlening van BRE met laag 2 toepassing door overname van de EFX een rijk palet aan mogelijkheden is ontstaan om beter in te spelen op connectiviteitsbehoeften in de regio. De schaal en opzet van BRE-EFX biedt veel ruimte voor specifiek maatwerk, zeker voor maatschappelijke organisaties. Met de overname van GVE in 2021 heeft BRE haar dienstverlening op bedrijventerreinen uitgebreid. Ook in 2022 is veel inzet geweest voor het BrabantStad-project BrabantRing om een open en laagdrempelig toegankelijke digitale hoofdsnelweg naar alle Brabantse gemeenten te realiseren, te beginnen tussen de B5-steden.
Belangrijkste ontw. en wijz. risico's	<p>Er zijn in 2022 een aantal strategische ontwikkelingen geweest die relevant zijn voor BRE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De integratie en vernieuwing van het glasvezelnetwerk van Glasvezel Eindhoven ten behoeve van hoogwaardige connectiviteit op bedrijventerreinen. - Het Regiodealproject Regionale Zorginfrastructuur is opgeleverd waardoor BRE een bijdrage heeft geleverd aan de hoogwaardige connectiviteit van zorgverleners in de regio - Succesvolle strategische projecten zoals de Eindhovense aansluiting van verkeersregelinstallaties (VRI) bieden kansen voor opschalen naar de regio. Hierover lopen gesprekken. - In 2022 is veel inzet gepleegd op het realiseren van de BrabantRing. Dit biedt veel kansen voor BRE, maar heeft ook operationele consequenties. Over de haalbaarheid zal in 2023 duidelijkheid komen.

Samenvattend kan geconstateerd worden dat de dienstverlening van BRE in een behoefte voldoet. Met name het publieke karakter en de mogelijkheid om laagdrempelig maatwerk te bieden tegen acceptabele kosten draagt in belangrijke mate bij aan het (digitale) vestigingsklimaat in de Brainport Eindhoven.

	Resultaat 2022	Vreemd vermogen 2022	Eigen vermogen 2022	Resultaat 2021	Vreemd vermogen 2021	Eigen vermogen 2021
	339	2.809	4.612	322	3.024	4.215

Toelichting financiële informatie De jaarcijfers 2022 zijn op basis van de concept jaarrekening 2022.

Eindhoven Airport N.V.

Doelstelling en openbaar belang	Samenwerkingsverband met de provincie Noord-Brabant en de Royal Schiphol Group voor de exploitatie van voorzieningen ten behoeve van de burgerluchtvaart op het militaire luchtvaartterrein Eindhoven.
Inzicht bestuurlijk belang	24,5% aandelenbelang en daaraan gekoppeld stemrecht in AvA, andere aandeelhouders zijn provincie Noord-Brabant (24,5%) en Royal Schiphol Group (51%). Zeggenschap verloopt via de AVA (via minderheidsbelang).
Wisselingen bestuur RvC / RvT	Dhr. Van der Els is in 2022 herbenoemd als voorzitter van de Raad van Commissarissen en dhr. Van Kemenade is herbenoemd als lid van de Raad van Commissarissen (op voordracht van de gemeente Eindhoven). Dhr. Van der Ven, mevr. Hustinx (beiden op voordracht van de Schiphol group) en mevr. Moons (op voordracht van de provincie Noord-Brabant) zijn in 2022 benoemd als lid van de Raad van Commissarissen.
Wet Normering Topinkomens	Door de Gemeente Eindhoven is in de AVA als aandeelhouder aandacht gevraagd voor het gemeentelijk standpunt dat de salariëring van de directie van Eindhoven Airport te hoog is in vergelijking met de normen die gelden op grond van de WNT.
Maatsch. verantwoord ondernemen	Eindhoven Airport heeft de vijf speerpunten uit het advies van dhr. Van Geel verwerkt in de herijkte strategie en positionering. Eindhoven Airport wil zich daarin presenteren als goede buur en visitekaartje voor de Brainport Regio.
Geleverde prestaties	In 2022 is, mede door Eindhoven Airport, verder gewerkt aan de uitvoering van het advies van dhr. Van Geel. Dit is gebeurd binnen het Luchthaven Eindhoven Overleg (LEO), het

overleg- en participatieorgaan rond de luchthaven. Zo zijn er afspraken gemaakt over het vervolg van het Leefbaarheidsfonds en de toekomst van het meldingenbureau. Eindhoven Airport heeft verder gewerkt aan het uitvoeren van de eigen strategie. De focus en prioriteit van Eindhoven Airport heeft in 2022 voor een groot deel gelegen op het herstel na de corona-crisis en de uitdagingen die ontstonden door personeelstekorten. Het vliegverkeer is eind 2022 weer bijna op het niveau van 2019.

Belangrijkste ontw. en wijz. risico's In de AVA van 2020 is het nieuwe dividendbeleid vastgesteld door de aandeelhouders. Vanwege de coronacrisis en bijbehorende financiële onzekerheden is in de AVA van 2022 bevestigd dat er over het boekjaar 2021 geen dividend uitgekeerd wordt aan de aandeelhouders.

In 2022 is een nieuwe medegebruiksvergunning voor 2023 afgegeven voor 41.500 vliegbewegingen (een zogenoemde stand still) en geen geplande vluchten na 23.00 uur. Daarnaast is een kleinere geluidscontour vastgelegd gebaseerd op de verwachte vlootvernieuwing, om op deze manier alvast uitvoering te kunnen geven aan het proefcasus-advies vooruitlopend op een nieuw Luchthavenbesluit.

	Resultaat 2022	Vreemd vermogen 2022	Eigen vermogen 2022	Resultaat 2021	Vreemd vermogen 2021	Eigen vermogen 2021
	18.764	17.650	120.089	-2.293	36.650	101.325

Toelichting financiële informatie Jaarcijfers 2022 zijn op basis van de definitieve jaarrekening 2022.

Enexis Holding N.V.

Doelstelling en openbaar belang	Zorgt voor distribueren en transporteren van energie, en voor in stand houden, beheren, exploiteren en uitbreiden van distributie en transportnetwerken. Het is wettelijk geregeld dat het netwerk in overheidshanden moet blijven en dat energielevering bij private partijen weggelegd kan worden.
Inzicht bestuurlijk belang	0,015% aandelenbelang en daaraan gekoppeld stemrecht in AVA, andere aandeelhouders zijn zes provincies (ligging van het netwerk) die de meerderheid (74 % van de aandelen) bezitten. De 116 gemeenten bezitten 26 % van de aandelen. Alleen sprake van eigenaarschap (eigenaarsrol) – belegd bij wethouder Financiën. Puur “volgend”, wel AVA stukken vooraf in het college, echter gezien de zeggenschap geen vertegenwoordiging in de AVA.
Wisselingen bestuur RvC / RvT	Met ingang van 14 april 2022 is de heer J. Nijhuis benoemd als commissaris en is de heer P. Moerland teruggetreden. Mevrouw M.J.C Spierings en de heer A.G.M. Roest zijn benoemd als lid van de Aandeelhouderscommissie.
Wet Normering Topinkomens	De beloning van de raad van bestuur en van commissarissen voldoet in 2022 aan de bezoldigingsbepalingen van de WNT.
Maatsch. verantwoord ondernemen	Enexis is partner voor de provincies, gemeenten en waterschappen bij de totstandkoming van de Regionale Energie Strategieën (een lokaal ontwerp van het energiesysteem van de toekomst).
Geleverde prestaties	In 2022 heeft Enexis vorm gegeven aan de strategische koers die in april 2022 is vastgesteld: Enexis wil mederichting geven aan maatschappelijk optimale energiekeuzes, en tegelijkertijd iedereen een toegankelijke, veilige energie-infrastructuur bieden tegen de laagste mogelijke kosten, en transparante, betrouwbare en efficiënte dienstverlening leveren, zodat klanten weten wat ze aan Enexis hebben. Realisatie van deze doelen stelt hoge eisen aan de medewerkers en organisatie. Belangrijke waarden daarbij zijn veilig werken, elkaar versterken, duurzame impact hebben en financieel solide blijven. Het uitbreiden van de capaciteit in de elektriciteitsnetten heeft topprioriteit.
Belangrijkste ontw. en wijz. risico's	Afgelopen jaar is Nederland meer en sneller dan verwacht gebruik gaan maken van elektriciteit. Door de oorlog in Oekraïne en de stijgende energieprijzen, is de verduurzaming in een verdere stroomversnelling gekomen. Door de grote vraag zit het regionale hoogspanningsnet van TenneT in o.a. Noord-Brabant vol. Op 9 juni heeft TenneT laten weten dat er (voorlopig) in de provincies Noord-Brabant en Limburg geen nieuwe of verzwaarde aansluitingen voor zowel afname als teruglevering van elektriciteit meer mogelijk zijn. Ook de netten van Enexis naderen op steeds meer plekken hun maximale capaciteit. Daarom blijft Enexis investeren in het uitbreiden van de capaciteit van haar netwerk en bouwt jaarlijks minimaal 1 gigawatt netcapaciteit (uitbreiding van 10%) bij om de structurele toename van vraag en aanbod van energie mogelijk te maken, zoals duurzame opwek, elektrificatie en elektrisch vervoer. De investeringen in het netwerk van Enexis hebben helaas niet kunnen voorkómen dat er knelpunten optreden in het elektriciteitsnetwerk. Op veel tijdstippen zijn de kabels te dun en transformatorhuisjes te klein voor al het verkeer over het netwerk (netschaarste). De netbeheerders verzwaren kabels en transformatoren, maar kunnen de groei niet bijbenen. Op 4 april 2022 heeft Enexis een zogenaamde “fase 1” schaarste afkondiging gedaan voor nieuwe of

uitgebreidere aansluitingen op het Middenspanningsstation Eindhoven West. TenneT en Enexis werken hard aan het realiseren van uitbreidingen van het hoogspanningsnetwerk en middenspanningsnetwerk.

De komende jaren zijn samenwerking en innovatieve oplossingen noodzakelijk voor een zo efficiënt gebruik van het bestaande net. Om de transportcapaciteit voor verbruik en teruglevering op het elektriciteitsnet beter te verdelen is congestiemanagement ontwikkeld. Daarnaast wordt gewerkt aan de inzet van tijdgebonden contracten met klanten, waarmee het mogelijk wordt om de beschikbare capaciteit van het elektriciteitsnet ook buiten de piekmomenten optimaal te benutten. Alles is erop gericht dat de energievoorziening veilig en betrouwbaar blijft, dat klanten tijdig aangesloten worden en het energiesysteem van de toekomst gerealiseerd wordt.

Om de energietransitie voor elkaar te krijgen, zullen netbeheerders en gemeenten veel nauwer samen moeten werken aan de programmering en ruimtelijke inpassing van de elektriciteitsnetwerken en zijn aanvullend innovatieve oplossingen nodig die weinig tot geen gebruik maken van het netwerk. Een forse opschaling van kennis en capaciteit binnen zowel de gemeente als Enexis is nodig om het tempo en de kwaliteit van de energietransitie in Eindhoven te kunnen garanderen.

Om ook op lange termijn alle netuitbreidingen te kunnen blijven financieren, is het belangrijk dat Enexis voldoende eigen vermogen houdt. Eind 2022 hebben de 3 regionale netbeheerders (Enexis, Alliander en Stedin) en hun aandeelhouders een onderhandelaarsakkoord bereikt met het Rijk over de voorwaarden en het proces voor een toekomstige participatie door het Rijk als de kapitaalbehoefte de mogelijkheden van het bedrijf en de huidige aandeelhouders overstijgt. Dit zogenaamde Afsprakenkader wordt in 2023 voorgelegd aan de aandeelhouders.

	Resultaat	Vreemd vermogen	Eigen vermogen	Resultaat	Vreemd vermogen	Eigen vermogen
	2022	2022	2022	2021	2021	2021
	1.300	4.907	5.441	1.990	5.154	4.241
Toelichting financiële informatie	De nettowinst over 2022 bedraagt € 1.300 miljoen (2021: € 199 miljoen). De nettowinst bedraagt in 2022 € 1.300 miljoen. Genormaliseerd voor incidentele posten bedraagt de nettowinst over 2022 € 187 miljoen (2021: € 216 miljoen). In 2022 zijn alle aandelen in Fudura B.V. verkocht met een netto boekwinst van € 1.113 miljoen. De netto-omzet van Enexis steeg in 2022 tot € 1.705 miljoen (2021: € 1.634 miljoen), met name als gevolg van gereguleerde tariefstijgingen. De operationele kosten stegen door hogere kosten van Tennet voor transportdiensten en door distributieverliezen.					

Flight Forum Beheer B.V.

Doelstelling en openbaar belang Zie Flight Forum C.V.

Inzicht bestuurlijk belang Zie Flight Forum C.V.

Wisselingen bestuur RvC / RvT /Zie Flight Forum C.V.

Wet Normering Zie Flight Forum C.V.

Topinkomens Zie Flight Forum C.V.

Maatsch. verantwoord ondernemen Zie Flight Forum C.V.

Geleverde prestaties Zie Flight Forum C.V.

Belangrijkste ontw. en wjz. risico's Zie Flight Forum C.V.

	Resultaat	Vreemd vermogen	Eigen vermogen	Resultaat	Vreemd vermogen	Eigen vermogen
	2022	2022	2022	2021	2021	2021
	nbn	nbn	nbn	0	32	18
Toelichting financiële informatie	De jaarcijfers 2022 zijn op basis van de concept jaarrekening 2022.					

Flight Forum C.V.

Doelstelling en openbaar belang Dit betreft een samenwerkingsverband met Schiphol Real Estate voor de ontwikkeling van een innovatief en kwalitatief hoogstaand businesspark nabij Eindhoven Airport. De ontwikkeling van dit terrein is erop gericht om de economie van Eindhoven verder te versterken door nieuwe bedrijvigheid aan te trekken en uitbreiding van bestaande bedrijvigheid. Dit bevordert een toename van werkgelegenheid.

Inzicht bestuurlijk belang Gemeente is als aandeelhouder vertegenwoordigd in de aandeelhoudersvergadering (50,95 % belang) van zowel de BV als de CV. De CV wordt bestuurd door de beherend vennoot (BV). De voorbereiding voor de AVA vergaderingen gebeurt vanuit de ambtelijke opdrachtgever Flight Forum. Dit in goed overleg met de betreffende gebiedsmanagers binnen het Ruimtelijk Domein.

Wisselingen bestuur RvC / RvT /Bestuur: Per 1 juni 2022 is de heer Carlo Welten als (part time) commercieel directeur aangesteld naast de (eveneens part time) algemeen directeur Bart Verschut.
RvC: De heer Jerome Verhagen treedt op als voorzitter van de RvC namens gemeente

Eindhoven met als einddatum 30 september 2024 (hij kan dan worden herbenoemd). Eind 2021 is mevrouw Sheila Hicks (namens Schiphol Commercial Real Estate) voor een tweede termijn benoemd. De termijn van de heer Rob Jansen is per 31 december 2022 beëindigd. Hij kon niet meer worden herbenoemd. In het najaar van 2022 heeft de gemeente Eindhoven middels een open procedure een opvolger geworven. Dit heeft geleid tot de voordracht en benoeming van de heer Peter Struik in de aandeelhoudersvergadering van 14 december 2022. Hij treedt per 1 januari 2023 formeel toe tot de RvC namens de gemeente Eindhoven, voor een periode van 4 jaar.

Wet Normering

Topinkomens

Maatsch. verantwoord ondernemen

Er wordt voldaan aan de voorwaarden met betrekking tot normering van topinkomens.

Geleverde prestaties

De intentie is om Flight Forum als duurzaam businesspark verder te ontwikkelen. Het is de bedoeling het terrein verder te vergroenen, de fiets meer en prominenter te introduceren en mogelijk te maken en door te onderzoeken of een duurzame energie voorziening mogelijk is. In 2022 is een aanvang gemaakt met de implementatie van de eind 2021 vastgestelde ontwikkelstrategie. Deze strategie voorziet in een verbreding van de doelgroep voor het kantorencluster. De nieuwe ontwikkelstrategie is uitgewerkt in een herziene grondexploitatie en heeft geleid tot een aangepaste branding van Flight Forum. Voorts is de ontwikkelstrategie vertaald in een acquisitieplan en is er een commercieel directeur aangesteld om hier uitvoering aan te geven. De directie heeft in 2022 vele gesprekken gevoerd met vastgoedpartijen, eigenaren en gebruikers op het kantorencluster om samen met hen de weg te plaveien om de strategische doelstellingen te kunnen behalen. Daarbij gaat het om; het aantrekken van nieuwe bedrijven, het realiseren van publieke voorzieningen in de plinten van de gebouwen, het voorbereiden van een short stay-voorziening, het verbeteren van de parkeerfaciliteiten en het opwaarderen van de openbare ruimte.

Belangrijkste ontw. en wijz. risico's

De ontwikkelstrategie voor Flight Forum is afgestemd op de visie die in 2021 voor het hele luchthavengebied is vastgesteld. Flight Forum trekt samen met de andere stakeholders op (gemeente Eindhoven, Provincie Brabant, Defensie en Eindhoven Airport) om de eigen ontwikkelstrategie, maar ook de gebiedsvisie voor het gehele Eindhoven Airport District, tot uitvoer te brengen. Doel is om een levendiger en daarmee aantrekkelijker gebied te realiseren waartoe bedrijven zich aangetrokken voelen om zich nieuw te vestigen c.q. om er gehuisvest te blijven. In 2022 zijn de voorbereidingen getroffen om de komende jaren een tweetal majeure projecten te kunnen realiseren. Enerzijds gaat het daarbij om een short stay-voorziening op het kantorencluster, bestaande uit enkele honderden eenheden. Anderzijds een parkeergarage tegenover het kantorencluster die hier moet leiden tot een vermindering van de parkeerdruk, en het daarnaast mogelijk maakt om parkeerplaatsen op maaiveld te verwijderen zodat ruimte vrij komt voor een verdere vergroening van Flight Forum.

	Resultaat 2022	Vreemd vermogen 2022	Eigen vermogen 2022	Resultaat 2021	Vreemd vermogen 2021	Eigen vermogen 2021
	500	4.772	22.273	-299	4.947	21.773
Toelichting financiële informatie	De jaarcijfers 2022 zijn op basis van de concept jaarrekening 2022.					

Muziekgebouw Eindhoven N.V.

Doelstelling en openbaar belang

De exploitatie, zowel artistiek als commercieel, van het Muziekgebouw en het verzorgen van een pluriform muziekaanbod voor alle geledingen van de bevolking en met een hoge mate van toegankelijkheid voor alle geledingen van de bevolking.

Inzicht bestuurlijk belang

De gemeente is 100% aandeelhouder van het Muziekgebouw Eindhoven, subsidieverlener (via SCE) en vastgoedverstrekker. Door deze meerdere rollen is er sprake van een aanzienlijk bestuurlijk belang.

Wisselingen bestuur RvC / RvT

De voorzitter van de RvC (de heer De Jong) heeft per 31 maart 2022 zijn rol en betrokkenheid bij het Muziekgebouw Eindhoven beëindigd. De heer Janssen is voorzitter. Op 29 juni is de heer Slaats door de AVA benoemd als lid van de RvC. Op 28 september 2022 is mevrouw Haaijer benoemd. Het rooster van aftreden voor de huidige leden van de RvC is:

	Aangesteld per	Aftreden per
R. Janssen	5 December 2015	5 December 2023 (2e termijn)
H.M. Don	1 Mei 2019	1 Mei 2023 (1e termijn)
R. Slaats	29 Juni 2022	29 Juni 2026 (1e termijn)
I. Haaijer	28 September 2022	28 September 2026 (1e termijn)

Eind 2022 is de werving gestart voor een 5de lid van de RvC. Voor het 5de lid wordt gezocht naar expertise op het gebied van Kunst en Cultuur, met nadrukkelijke aandacht voor het versterken van de diversiteit in de RvC.

Wet Normering Topinkomens

De jaarrekening 2022 is nog niet ontvangen en volgt medio 2023. De bezoldiging van de directeur ligt onder de WNT grens.

Maatsch. verantwoord ondernemen Hier wordt bij de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVA) aandacht voor gevraagd.

Geleverde prestaties De jaarrekening 2022 is nog niet ontvangen en volgt medio 2023.

Belangrijkste ontw. en wjz. risico's Het Ontwikkelplan 'Verbinden en Verbreden' dat op 30 november 2021 door de gemeenteraad van Eindhoven is goedgekeurd is in 2022 leidraad geweest voor het Muziekgebouw.

De eerste maand van 2022 was het Muziekgebouw gesloten vanwege corona en in februari zeer beperkt open. Vanaf maart 2022 zijn de deuren weer opengegaan. Nieuwe programmalijnen gericht op het creëren van artistieke, sociale maatschappelijk en economische waarden zijn geïntroduceerd. We hebben mooie stappen gezet om een bredere en diverser publiek te bereiken.

Naast de uitvoering van het Ontwikkelplan zijn we in 2022 gestart met in beeld brengen van mogelijkheden om het negatieve eigen vermogen in te lopen. Ook is in 2022 gestart met het ontwikkelen van een visie op de governance van het Muziekgebouw. Doel daarvan is de rolzilverheid versterken van de verschillende rollen die de gemeente vervuld richting het Muziekgebouw. Zowel het inloopplan als de governance krijgen een vervolg in 2023.

Eind 2022 heeft de Heuvel een nieuwe eigenaar gekregen. 3W Real Estate is de nieuwe eigenaar. In 2022 loopt het huurcontract tussen de gemeente en de nieuwe eigenaar van de Heuvel af voor het Muziekgebouw. In 2022 zijn we gestart met voorbereidingen voor het ontwikkelen van toekomstscenario's op dit vlak.

	Resultaat 2022	Vreemd vermogen 2022	Eigen vermogen 2022	Resultaat 2021	Vreemd vermogen 2021	Eigen vermogen 2021
	nbn	nbn	nbn	313	7.764	-2.614
Toelichting financiële informatie	Jaarcijfers 2022 zijn nog niet beschikbaar.					

Park Strijp Beheer B.V.

Doelstelling en openbaar belang Zie Park Strijp C.V.

Inzicht bestuurlijk belang Zie Park Strijp C.V.

Wisselingen bestuur / RvC / RvT Zie Park Strijp C.V.

Wet Normering Topinkomens Zie Park Strijp C.V.

Maatsch. verantwoord ondernemen Zie Park Strijp C.V.

Geleverde prestaties Zie Park Strijp C.V.

Belangrijkste ontw. en wjz. risico's Zie Park Strijp C.V.

	Resultaat 2022	Vreemd vermogen 2022	Eigen vermogen 2022	Resultaat 2021	Vreemd vermogen 2021	Eigen vermogen 2021
	nbn	nbn	nbn	nbn	nbn	nbn
Toelichting financiële informatie	De jaarcijfers 2022 zijn nog niet beschikbaar.					

Park Strijp C.V.

Doelstelling en openbaar belang Dit betreft een samenwerkingsverband met VolkerWessels voor ontwikkeling van vm. Philips-locatie Strijp S met de ambitie om een kwalitatief aantrekkelijk en bruisend hoogstedelijk gebied te maken voor nieuwe gebruikers; cultuuruitingen, innovaties, bedrijfjes, evenementen en bewoners. Primaire doelstelling van de gemeente is de kwaliteitsverbetering van het Plangebied, de wijk en de stad door de herontwikkeling van de huidige bedrijfsbestemming in wervende woon-, werk- en centrumfuncties zoals voorzien in het Masterplan.

De doelstelling van Park Strijp C.V. is een kostendekkende grondexploitatie tegen een beheersbaar risico ten behoeve van een vernieuwd stedelijk gebied met hoge dichtheid, hoge kwaliteit en hoge mate van functiemenging, met een zodanige flexibiliteit in plan en programma dat ingespeeld kan worden op marktontwikkelingen met een wervend hoogstedelijk milieu, met ruimte voor een maximale 'woon- resp. werk-ladder', en van hoogwaardige kwaliteit.

Inzicht bestuurlijk belang

- Gemeente Eindhoven:
- Park Strijp Beheer B.V.: 50 % aandelen;
 - Park Strijp Beheer C.V.: 50 % aandelen
- VolkerWessels:
- Park Strijp Beheer B.V.: 50 % aandelen;
 - Park Strijp Beheer C.V. 50 % aandelen

Grondexploitatie/bouw- en woonrijp maken vindt plaats voor rekening en risico van Park Strijp C.V. Door Park Strijp C.V. zullen de nu nog resterende gronden en gebouwen in

het plangebied gefaseerd worden aangeboden aan de ontwikkelende partij VolkerWessels ten behoeve van de opstalontwikkeling.

De aandeelhouders ontmoeten elkaar 4-5x/jr in de AVA.

Wisselingen bestuur / Er zijn geen wijzigingen opgetreden.

RvC / RvT

Wet Normering Topinkomens Bij de bezoldiging van directie/bestuurders wordt voldaan aan de Wet Normering Topinkomens. Voor zover dit aan de orde komt/moet komen, ziet de AVA hierop toe i.c. neemt hiertoe benodigde beslissingen

Maatsch. verantwoord ondernemen Via de AVA wordt hier met enige regelmaat aandacht voor gevraagd. In 2016 is door de gemeente een PSO-convenant getekend met Stam & De Koning, de vaste bouwaannemer binnen het gebied. Tevens is in 2017 extra aandacht besteed aan een verkenning van kansen voor duurzaamheid (vloeit voort uit in 2017 vastgesteld gemeentelijk Klimaatplan). Verdere effectuering vindt plaats.

Geleverde prestaties Strijp-S krijgt steeds meer vorm. Vastgesteld kan worden dat de industriële bedrijvigheid nagenoeg is weggetrokken. En dat de ruimte nu steeds meer wordt ingenomen door nieuwe gebruikers; cultuuruitingen, innovaties, bedrijfjes, evenementen en bewoners. Om te bewerkstelligen dat de feitelijke zogenaamde opstalontwikkeling op gang blijft, blijft consequent energie gestopt worden in continue marktverkenning en acquisitie. Nu er steeds meer woon- en werkruimten hun definitieve invulling krijgen, verschuift de aandacht steeds meer naar het behoud van 'merk Strijp-S' en het duurzaam verkrijgen van een zo compleet mogelijke 'woon- resp. werkcladder' (m.n. ook qua diversiteit in prijsniveaus). Het totale plangebied is opgedeeld in deelplannen. Deze deelplannen zijn verder opgedeeld in 31 bouwvelden. Er resteren nog 5 te leveren bouwvelden (gelegen in de laatste fase van de ontwikkeling), waarbij er voor 2 al afspraken bestaan met een eindgebruiker. Op dit moment zijn ca. 1500 woningen opgeleverd, waarvan ca. 200 in 2021 (uiteindelijk verwachten we in 2028/2030 op ca. 3500 wooneenheden het gebied te voltooien). De stedenbouwkundige verkenning/planvorming voor de laatste fase van Strijp-S (fase IV) is afgerond, waarna de komende jaren aan de invulling/realisatie van de daar gelegen bouwvelden (en bestaande gebouwen) kan worden begonnen.

Belangrijkste ontw. en wijz. risico's Natuurlijk heeft de ontwikkeling van Strijp-S ook te maken met de momenten van economische recessie. Dit had m.n. effect op het tempo waarin bouwplannen gerealiseerd werden en worden. Maar, hoe vreemd het wellicht ook moge klinken, leverde dit juist ook positieve effecten op; de creatieve kansen, de events, de tijdelijke verhuur etc., accentueerden juist de inhoudelijke meerwaarde voor identiteit en klankkleur van het gebied. Daarnaast had/heeft Strijp-S het voordeel dat mogelijke renteverliezen/vertragingsschade voor een belangrijk deel gecompenseerd werd/wordt door de opbrengsten van de langere tijdelijke verhuur. In zijn algemeenheid kan worden geconcludeerd dat de ontwikkeling van Strijp-S opereert binnen gezonde financiële kaders en verwachtingswaarden.

	Resultaat 2022	Vreemd vermogen 2022	Eigen vermogen 2022	Resultaat 2021	Vreemd vermogen 2021	Eigen vermogen 2021
	n nb	n nb	n nb	n nb	n nb	n nb
Toelichting financiële informatie	Jaarcijfers 2022 zijn nog niet beschikbaar.					

Parktheater Eindhoven N.V.

Doelstelling en openbaar belang De exploitatie, zowel artistiek als commercieel, van het Parktheater te Eindhoven. Het verzorgen van een pluriform theateraanbod voor alle geledingen van de bevolking en met een hoge mate van toegankelijkheid voor alle geledingen van de bevolking.

Inzicht bestuurlijk belang 100% aandelenbelang en daaraan gekoppeld stemrecht in AvA.

Wisselingen bestuur / Niet van toepassing.

RvC / RvT

Wet Normering Topinkomens Onderdeel subsidieverlening.

Maatsch. verantwoord ondernemen Het Parktheater heeft hier vanuit intrinsieke motivatie veel aandacht voor. Binnen het Parktheater is bijvoorbeeld al meerdere jaren aandacht voor social return. Medewerkers van de Ergon zijn al vele jaren aan boord van het theater en verzorgen het groen, doen de post, regelen het magazijn en doen de schoonmaak. In de keukenbrigades van zowel het Parktheater als Pand P begeleiden de medewerkers van Parktheater meerdere mensen met een afstand tot de horeca-arbeidsmarkt.

Geleverde prestaties Het verzorgen van een pluriform theateraanbod voor alle geledingen van de bevolking.

Belangrijkste ontw. en wijz. risico's Het Parktheater heeft in 2022 een vierjarige subsidie (2021-2024) ontvangen in het kader van de Verordening Cultuur Eindhoven 2021-2024/Meerjarige subsidie – Eindhovense basis via de stichting Cultuur Eindhoven (SCE). Met de oprichting van stichting SCE heeft de gemeente de uitvoering van haar kunst- en cultuurbeleid verzelfstandigd. Hiermee is een

van de rollen die de gemeente had, namelijk subsidieverstrekker, verdwenen. Nu is er sprake van 2 rollen te weten verhuurder en eigenaar/aandeelhouder in de vennootschap. Voor het laatste geldt dat indertijd bij de oprichting van de NV vanwege het publieke belang gekozen is voor de deelneming. Heroverweging op dit punt zou kunnen plaatsvinden.

De maatregelen van de overheid ter bestrijding van het coronavirus hebben grote gevolgen voor het Parktheater. Naast de generieke steun van het rijk heeft het Parktheater ook in 2022 nog steun ontvangen van de gemeente Eindhoven in de vorm van korting op de huur.

	Resultaat 2022	Vreemd vermogen 2022	Eigen vermogen 2022	Resultaat 2021	Vreemd vermogen 2021	Eigen vermogen 2021
	nbn	nbn	nbn	-13	4.050	4.089
Toelichting financiële informatie	De jaarcijfers 2022 zijn nog niet beschikbaar.					

Twice Eindhoven B.V.

Doelstelling en openbaar belang	Twice stimuleert de totstandkoming en ontwikkeling van jonge, innovatieve technologie-ondernemingen in vijf thematische bedrijvencentra (Twinning 1999 - Bèta 2007 - Catalyst 2012 - M μ 2013 – Alpha 2021). Doel is om deze bedrijven hoogwaardige (infrastructurele) faciliteiten en voorzieningen te bieden (waaronder huisvesting) en uit te laten stromen naar elders in de regio. Zo wordt de sociaal economische structuur in de Brainportregio versterkt. Daarnaast ondersteunt Twice het ecosysteem door de verbinding te leggen met het regionale netwerk van adviseurs, investeerders en andere interessante partners. Twice blijft daarmee uniek en daarmee van groot belang voor het vestigingsklimaat in Brainport. Instroom -, uitbreiding- en uitstroom van bedrijven zijn de parameters voor succes.
Inzicht bestuurlijk belang	Gemeente Eindhoven heeft een aandelenbelang van 20%. Andere aandeelhouders zijn: Brainport Development met 20%, Brabantse Ontwikkelmaatschappij met 20%, Rabobank met 20% en TU/e met 20%. Elke aandeelhouder heeft dus 1/5 deel van de zeggenschap. Twice beschikt over een strategische eigendomspositie op de High Tech Campus Eindhoven (HTCE). Naast de (buitenlandse) eigenaar van de campus is zij de enige partij die hier grond in eigendom heeft. Als aandeelhouder van Twice BV heeft de gemeente Eindhoven derhalve voor 20% zeggenschap over deze strategische grondpositie.
Wisselingen bestuur RvC / RvT	Tot en met 31 januari 2022 was mevrouw Saskia van der Schoot bestuurlijk bevoegd voor Twice Eindhoven B.V. als directrice. Eind 2021 is een sollicitatieprocedure opgestart. Uit deze procedure is de heer Marc Kuipers naar voren gekomen als de meest geschikte kandidaat. De aanstelling van deze nieuwe directeur per 1 februari 2022 is december 2022 door de aandeelhouders bekrachtigd. In de samenstelling van de RvC hebben zich in 2022 geen wijzigingen voorgedaan.
Wet Normering Topinkomens	Er wordt voldaan aan de voorwaarden met betrekking tot normering van topinkomens.
Maatsch. verantwoord ondernemen	Alle gebouwen van Twice hebben een prima duurzaamheidslabel, maar hier is eerder nog geen promotie aan gegeven. Twice erkent in de strategische roadmap dat duurzaamheid een belangrijk onderwerp is op de agenda van veel partijen.
Geleverde prestaties	Het resultaat van Twice wordt bepaald door de mutaties die plaatsvinden in het aantal en de soort bedrijven die in de gebouwen worden gehuisvest.

Verhuurmutaties in 2021

Bedrijven- Instroom Uitstroom Uitbreiding Krimp Totaal mutaties centrum

Twinning	4	3	8	3	18
Catalyst	3	4	7	3	17
Beta	14	14	7	3	38
Mu	4	3	7	2	16
Alpha	39	4	8	3	54
Totaal	64	28	37	14	143

Per ultimo 2021 waren in totaal 137 bedrijven in de vijf bedrijvencentra gevestigd. De bezettingsgraden in de centra variëren van 82% tot 89% en ligt daarmee in lijn met de begroting. Van de 64 nieuw ingestroomde bedrijven waren er 66% te kwalificeren als 'startend bedrijf' (0-3 jaar oud), 27% scale-ups (3-5 jaar oud) en 7% nevenvestigingen van al bestaande bedrijven. Van deze nieuwe vestigers was 70% hiervoor ook al in de Brainportregio gevestigd. Oftewel; 30% van de bedrijven is afkomstig van buiten deze regio.

De 28 bedrijven die in 2021 uitstroonden uit een van de bedrijvencentra, zijn tezamen in omvang gegroeid van 65 naar 163 werknemers. Dat betekent een toename met een kleine 100 arbeidsplaatsen in de periode dat ze in een van de Twice-bedrijvencentra waren gevestigd.

Belangrijkste ontw. en wijz. risico's In 2020 heeft de directie / RvC van Twice een aangepaste strategie ontwikkeld, gericht op het verder ondersteunen van de doelgroep bij de groei van hun bedrijf. De start van bedrijvencentrum Alpha op de TU/e-campus in 2021 vloeit onder andere voort uit deze nieuwe strategie. Dit centrum is bedoeld om een nieuwe doelgroep te ondersteunen door het aanbieden van huisvesting die goedkoper is dan de vier reeds bestaande Twice-centra. Vanwege het succes van deze formule is Alpha al in het eerste jaar uitgebreid door een extra verdieping in gebruik te nemen.

Verder heeft Twice in 2021 een start gemaakt met de exploitatie van de zogenaamde 'Workplace Vitality Hub' in een nieuw gerealiseerd gebouw op de HTCE. Het gaat hier om een 'field lab' waar werkplekken kunnen worden gehuurd, waarbij tevens wordt onderzocht op welke manier een gezonde werkomgeving kan bijdragen aan het welbevinden en de output van een medewerker.

Om de aantrekkelijkheid van het gebouw Twinning te verhogen is in 2021 de derde verdieping verbouwd zodat hier het 'Brainbloc Experience & datalab' kan worden ondergebracht. Deze faciliteit richt zich op een specifieke doelgroep; nieuwe bedrijven die actief zijn in de driehoek IoT (Internet of Things), AI (Artificial Intelligence) en Blockchain.

	Resultaat 2022	Vreemd vermogen 2022	Eigen vermogen 2022	Resultaat 2021	Vreemd vermogen 2021	Eigen vermogen 2021
	nrb	nrb	nrb	82	11.571	7.094
Toelichting financiële informatie	De jaarcijfers voor 2022 zijn nog niet beschikbaar.					

3g. Grondbeleid

Vanuit het programma Grond wordt het grondbeleid van de gemeente Eindhoven gevoerd. Grondbeleid is een geheel van hulpmiddelen (instrumenten) dat in onderlinge samenhang en gedoseerd wordt ingezet om ruimtelijke bestuurlijke doelen te realiseren. Grondbeleid is geen primair beleid met een zelfstandig doel. Het geeft aan op welke wijze een gemeente de verschillende haar beschikbaar gestelde instrumenten inzet om ander beleid te realiseren. Denk daarbij aan bijvoorbeeld volkshuisvestelijk, economisch en maatschappelijk beleid. Grondbeleid is dus dienstbaar aan andere beleidsdoelen.

In het grondbeleid is verankerd dat Eindhoven bij gebiedsontwikkelingen niet alleen kijkt naar het financieel rendement van de grondexploitatie, maar ook naar waardecreatie. Er wordt gestreefd naar het best mogelijke resultaat, waarbij naar de optimale mix wordt gezocht van totaal financieel en maatschappelijk rendement. Hiermee heeft Eindhoven in beleid verwoord hoe in de praktijk bij gebiedsontwikkelingen al langere tijd gewerkt wordt.

Wijze waarop het grondbeleid in 2022 is uitgevoerd

Vanuit de diverse raadsprogramma's worden bestuurlijke ambities vertaald in projecten. Er wordt daarbij vastgoed (her)ontwikkeld. Hierbij kan de gemeente een actieve rol vervullen middels eigen grondexploitaties of een faciliterende rol bij private ontwikkelingen. De financiële vertaling van het ruimtelijke plan, waarbij de kosten en opbrengsten gefaseerd zijn in de tijd, worden opgenomen in grondexploitaties.

Net als in voorgaande jaren is ook dit jaar weer een Meerjaren Prognose Grondexploitaties en Private Ontwikkelingen (MPG) opgesteld. Het MPG voorziet in de belangrijkste bestuursinformatie over deze projecten. Naast verantwoording over 2022 (informatie voor deze jaarrekening) wordt ook een vooruitblik naar de toekomst gegeven (informatie voor kadernota en begroting).

Deze paragraaf beschrijft achtereenvolgens de volgende verplichte onderdelen voor deze jaarrekening (gebaseerd op het MPG 2023):

- Een actuele prognose van de te verwachten resultaten, waarbij voor de meest invloedrijke projecten een korte toelichting wordt gegeven;
- Afwijking 10 jaarstermijn grondexploitaties;
- Een onderbouwing van de gerealiseerde winstneming en voorzieningen;
- De benodigde weerstandscapaciteit (in relatie tot de risico's);
- Een korte toelichting op de voorraad en strategische verwervingen.

Prognose van de te verwachten resultaten

Het verwachte nog resterende resultaat is momenteel circa € 41,5 miljoen, waarbij er conform BBV regelgeving tot en met 2022 circa € 55,2 miljoen resultaat is genomen. In totaal (reeds genomen en nog verwacht resultaat) circa € 96,7 miljoen. Dit is een afname van circa € 6,4 miljoen ten opzichte van vorig jaar.

Dit negatieve effect wordt voornamelijk veroorzaakt door een afname van het verwachte resultaat van Meerhoven, Tongelresche Akkers en Stationsgebied. Daarnaast zien we ook een toename van het verwachte resultaat in de projecten GDC Noord Zuid-Westhoek, Aldi Haagdijk en Brainport Industries Campus cluster 2. Ook zijn er in 2022 nieuwe projecten vastgesteld die hier invloed op hebben. De grondexploitatie Ardechelaan zorgt voor een toename van het verwachte resultaat en de projecten Gildebuurt en VONK hebben een verwacht negatief resultaat. De belangrijkste ontwikkelingen in de meest invloedrijke projecten zijn hieronder opgenomen.

Meerhoven

Het totale verwachte resultaat van dit project is afgenomen. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door het niet meer kunnen opnemen van de grondopbrengst uit verkoop van de woon-werkkavels in Park Forum Zuid. De verkoop van de woon-werkkavels in Park Forum Zuid stopt al jaren. Van de 49 kavels zijn er 10 verkocht, waarvan slechts 2 in de laatste 10 jaar. De gemeente heeft altijd getracht gegadigden te werven voor afname van de woon-werkkavels, maar zonder resultaat. We hebben moeten constateren dat de uitgifte van deze woon-werkkavels niet meer reëel is

en daarmee ook de gehanteerde aannames voor de kosten en opbrengsten mogelijk niet meer realistisch waren. Door deze afname is circa € 6,2 miljoen van de eerder genomen winst teruggestort naar de grondexploitatie.

Meerhoven	MPG 2022 31-12-2021	MPG 2023 31-12-2022	
Saldo Boekwaarde incl. winstneming	-30.298.216	-9.409.887	
Nog te realiseren:			
Kosten	-32.920.351	-28.385.665	
Opbrengsten	67.577.843	39.821.232	
Rente	-708.163	138.287	
Resterend resultaat na winstneming	3.651.114	2.163.967	Winstneming 2022
Totale winstneming	16.159.945	9.942.918	-6.217.027
Totaal resultaat	19.811.059	12.106.885	

Tongelresche Akkers

Het totale verwachte resultaat van Tongelresche Akkers is afgenomen. Deze mutatie wordt veroorzaakt door de toename van de voorbereidingskosten vanwege de verdichting bij deelplan 7 en 9, de renteberekening van deelplan 12 en kostenstijging van civiele kosten. Door deze afname is het noodzakelijk het eerder genomen resultaat volledig terug te storten.

Tongelresche Akkers	MPG 2022 31-12-2021	MPG 2023 31-12-2022	
Saldo Boekwaarde incl. winstneming	-3.640.018	-2.942.893	
Nog te realiseren:			
Kosten	-1.423.411	-1.594.528	
Opbrengsten	5.283.178	4.605.917	
Rente	-64.750	-64.289	
Resterend resultaat na winstneming	155.000	4.207	Winstneming 2022
Totale winstneming	364.814	-	-364.814
Totaal resultaat	519.814	4.207	

Strijp S

Mutaties in de verhuur van panden, met name een forse toename van de nog te verwachten energiekosten, zijn verwerkt. De gemeentelijke grondexploitatie sluit door levering tegen boekwaarde altijd op 'nul'. Een deel van deze energiekosten worden doorbelast aan de huurders. Daarnaast stijgt door de toename van kosten ook de boekwaarde waartegen wordt geleverd. Dit vertaalt zich naar hogere opbrengsten.

Strijp S	MPG 2022 31-12-2021	MPG 2023 31-12-2022	
Saldo Boekwaarde incl. winstneming	-20.520.968	-23.677.607	
Nog te realiseren:			
Kosten	-21.072.468	-26.759.322	
Opbrengsten	43.433.326	52.964.623	
Rente	-1.839.888	-2.527.695	
Resterend resultaat na winstneming	-	-	Winstneming 2022
Totale winstneming	-	-	-
Totaal resultaat	-	-	

Blixembosch

Het totale verwachte resultaat is afgenomen. Voornaamste redenen van deze afname zijn de toegenomen civiel technische investeringen en bijbehorende prijsstijgingen. Daarbij is de raming van de planontwikkelingskosten naar beneden bijgesteld. In 2022 is circa € 0,57 miljoen winst uit de grondexploitatie genomen.

Blixembosch	MPG 2022 31-12-2021	MPG 2023 31-12-2022	
Saldo Boekwaarde incl. winstneming	478.727	3.095.157	
Nog te realiseren:			
Kosten	-3.783.867	-2.692.566	
Opbrengsten	4.333.873	-38.377	
Rente	69.652	54.462	
Resterend resultaat na winstneming	1.098.384	418.676	Winstneming 2022
Totale winstneming	4.340.297	4.914.560	574.263
Totaal resultaat	5.438.682	5.333.236	

Stationsgebied

Het totale verwachte resultaat van dit project is afgenomen. Dit wordt veroorzaakt door hogere apparaatskosten in verband met complexiteit, vertraging en uitbreiding van het projectteam. Daartegenover staat dat een deel van de onderzoekskosten voor de bezwaarprocedures van de bestemmingsplannen wordt verrekend met de ontwikkelaars van de diverse plannen. Door de afname van het totaal verwacht resultaat wordt in 2022 circa € 0,12 miljoen eerder genomen winst teruggestort in de grondexploitatie.

Stationsdistrict	MPG 2022 31-12-2021	MPG 2023 31-12-2022	
Saldo Boekwaarde incl. winstneming	-1.371.292	-1.772.330	
Nog te realiseren:			
Kosten	-31.118.864	-32.195.690	
Opbrengsten	36.624.965	37.755.066	
Rente	1.282.718	1.391.152	
Resterend resultaat na winstneming	5.417.526	5.178.199	Winstneming 2022
Totale winstneming	3.457.007	3.341.462	-115.545
Totaal resultaat	8.874.533	8.519.661	

GDC Noord

Het totale verwachte resultaat van dit project is toegenomen. De belangrijkste oorzaak is dat ondanks de kosten blijven stijgen (met name indexering) de uitgifteprijs van de grond ruim is gestegen. Omdat nog geen grondverkoop zijn gerealiseerd, is nog geen winst genomen.

GDC Noord	MPG 2022 31-12-2021	MPG 2023 31-12-2022	
Saldo Boekwaarde incl. winstneming	3.437.423	4.026.466	
Nog te realiseren:			
Kosten	-9.671.573	-11.240.197	
Opbrengsten	12.207.103	13.517.080	
Rente	63.211	-18.419	
Resterend resultaat na winstneming	6.036.164	6.284.930	Winstneming 2022
Totale winstneming			
Totaal resultaat	6.036.164	6.284.930	

VDMA

Het verwachte resultaat van dit project is nagenoeg gelijk gebleven. De belangrijkste mutaties zijn een stijging van de voorbereidingskosten en de beheerkosten vastgoed vanwege het opschuiven van de leveringsdatum aan de ontwikkelaar. Daartegenover staat dat we ook langer opbrengsten genereren uit beheer vastgoed en de reserveringsrente die de ontwikkelaar verschuldigd is tot aan de levering. In 2022 is circa € 0,08 miljoen winst uit de grondexploitatie genomen.

VDMA	MPG 2022 31-12-2021	MPG 2023 31-12-2022	
Saldo Boekwaarde incl. winstneming	-9.809.917	-9.728.577	
Nog te realiseren:			
Kosten	-2.440.575	-2.734.299	
Opbrengsten	15.336.021	15.648.433	
Rente	85.222	-137.566	
Resterend resultaat na winstneming	3.170.751	3.047.991	Winstneming 2022
Totale winstneming	433.344	509.680	76.336
Totaal resultaat	3.604.095	3.557.670	

Brainport Industries Campus (BIC) cluster 2

In 2022 is door de raad een gewijzigde grondexploitatie voor BIC cluster 2 vastgesteld. De kosten nemen toe als gevolg van het inbrengen van de boekwaarde van de gemeentelijke gronden die 'as is' worden verkocht aan de ontwikkelaar en hogere voorbereidingskosten. De opbrengsten nemen toe door de 'as is' grondverkoop aan de ontwikkelaar en de door de ontwikkelaar te betalen exploitatiebijdrage voor de door de gemeente te maken kosten. Het verwachte resultaat van de grondexploitatie BIC cluster 2 is hierdoor toegenomen.

Brainport Industries Campus Cluster 2	MPG 2022 31-12-2021	MPG 2023 31-12-2022	
Saldo Boekwaarde incl. winstneming	-984.974	-883.132	
Nog te realiseren:			
Kosten	-174.784	-3.696.633	
Opbrengsten	1.261.682	10.772.260	
Rente	-39.455	93.897	
Resterend resultaat na winstneming	62.470	6.286.393	Winstneming 2022
Totale winstneming	-	-	
Totaal resultaat	62.470	6.286.393	

Emmasingelkwadrant

Het verwachte resultaat van dit project is nagenoeg gelijk gebleven. De belangrijkste mutaties daarbij zijn enerzijds hogere kosten voor woonrijp maken van het openbare gebied als gevolg van hogere inflatie, hogere kosten voor een brug en hogere VAT-kosten als gevolg van hogere inflatie. Anderzijds zijn er hogere grondopbrengsten als gevolg van hogere inflatie (CPI) en een hogere verwachte exploitatiebijdrage als gevolg van het doorberekenen van de inflatie aan de ontwikkelaars. In 2022 is circa € 0,05 miljoen winst uit de grondexploitatie genomen.

Emmasingelkwadrant	MPG 2022 31-12-2021	MPG 2023 31-12-2022	
Saldo Boekwaarde incl. winstneming	-2.360.430	-3.143.005	
Nog te realiseren:			
Kosten	-6.355.845	-6.040.046	
Opbrengsten	18.967.557	19.625.445	
Rente	870.009	597.383	
Resterend resultaat na winstneming	11.121.292	11.039.776	Winstneming 2022
Totale winstneming		45.207	45.207
Totaal resultaat	11.121.292	11.084.983	

Deken van Somerenstraat

Het verwachte resultaat van deze grondexploitatie is afgenomen. In deze afname is rekening gehouden met een toename van de gemeentelijk apparaatskosten, de verrekening van de door de gemeente voorgefinancierde sloopkosten en de berekende meeropbrengsten van het woningbouwprogramma. In 2022 is circa € 5,3 miljoen winst uit de grondexploitatie genomen.

Deken van Somerenstraat	MPG 2022 31-12-2021	MPG 2023 31-12-2022	
Saldo Boekwaarde incl. winstneming	-4.024.196	69.063	
Nog te realiseren:			
Kosten	-195.264	-105.310	
Opbrengsten	9.734.224	162.920	
Rente	172.877	5.604	
Resterend resultaat na winstneming	5.687.641	132.277	Winstneming 2022
Totale winstneming	394.764	5.734.512	5.339.748
Totaal resultaat	6.082.405	5.866.788	

Verbonden partijen

Strijp-S

'Strijp-S is een publiek-private samenwerking tussen Gemeente Eindhoven (50%) en VolkerWessels (50%). Deze samenwerking is geregeld in een samenwerkingsovereenkomst die is vastgesteld in de gemeenteraadsvergadering van februari 2002. Voor het werkapparaat van de samenwerking is een BV/CV- constructie opgericht, Park Strijp Beheer (PSB) genaamd. De directie werkt onder een raad van aandeelhouders waarvan Gemeente Eindhoven en

VolkerWessels aandeelhouders zijn. Park Strijp neemt gronden en gebouwen tegen boekwaarde over van de gemeente (om financiële redenen heeft de gemeente indertijd van Philips gekocht, de verantwoordelijkheid is echter 50-50 met VolkerWessels beschreven). Vervolgens legt Park Strijp nieuwe openbare ruimte aan en verkoopt de bouwkavels aan opstalontwikkelaars. De grondexploitatie van Park Strijp is kostendekkend.

Flight Forum

Voor de ontwikkeling van dit bedrijventerrein is in 1998 een samenwerking met Schiphol Real Estate Eindhoven (SREE) aangegaan in de vorm van een BV/CV constructie. De gemeente Eindhoven is voor 50,95% aandeelhouder. Op dit moment zijn de gronden voor ongeveer 75% uitgegeven. De gemeente Eindhoven heeft eerder een winstuitkering van € 7 miljoen ontvangen. De uitgifte van kantoren stagneert al jaren. Daarom is in 2021 door de gemeente Eindhoven een gebiedsvisie opgesteld voor het hele Eindhoven Airport District. Voor het deelgebied Flight Forum voorziet deze visie erin dat de doelgroep wordt verbreed. Op de nog beschikbare kavels hoeven niet langer perse kantoorgebouwen te worden gerealiseerd, maar er komt ook ruimte voor de huisvesting van andere bedrijfsfuncties, voorzieningen en wooneenheden. In 2023 worden de overeenkomsten hiervoor geactualiseerd.

Gebiedsontwikkeling Fellenoord

Eindhoven Internationale Knoop XL bestaat uit het Stationsgebied-Zuid, de Multimodale Knoop Eindhoven Centraal én de Gebiedsontwikkeling Fellenoord. Fellenoord wordt een gebied dat transformeert van een monofunctioneel gebied naar een levendig en gemengd stadsdistrict. Voor deze gebiedsontwikkeling heeft de raad begin 2023 besloten een samenwerking aan te gaan met de Provincie Noord-Brabant door een Besloten Vennootschap (BV) "ontwikkelmaatschappij gebiedsontwikkeling Fellenoord" op te richten waar de gemeente Eindhoven voor 50% eigenaar van is.

Richttermijn maximale looptijd grondexploitaties 10 jaar

De commissie BBV heeft de richttermijn voor de maximale looptijd van grondexploitaties gesteld op 10 jaar. Hiervan kan gemotiveerd worden afgeweken. Een gemotiveerde afwijking houdt in dat deze motivatie is geautoriseerd door de raad en verantwoord in de begroting en de jaarstukken. De motivatie moet tevens zijn voorzien van risico-bepalende beheersmaatregelen die de gemeente heeft genomen om de onzekerheden en risico's die gepaard gaan met de langere looptijd te mitigeren.

Op dit moment zijn er geen grondexploitaties met een looptijd langer dan 10 jaar.

Voorzieningen

De gemeente Eindhoven kent naast projecten met een verwacht positief financieel resultaat ook projecten met een verwacht negatief financieel resultaat. De noodzakelijke investeringen zijn soms nodig om de gemeentelijke ambities en doelstellingen te verwezenlijken. Als uitgangspunt (BBV regelgeving) geldt dat voor een project met een verwacht negatief resultaat direct een voorziening moet worden getroffen. Verliezen in projecten moeten dus al genomen worden zodra ze worden geraamd. Als dit het geval is, wordt een verliesvoorziening gevormd ter grootte van de netto contante waarde (NCW) van de grondexploitatie. Deze NCW wordt berekend aan de hand van de door de commissie BBV voorgeschreven discontovoet (het streefpercentage van de ECB voor de inflatie, zijnde 2%).

Verloopoverzicht voorziening grondexploitaties

	NCW	Eindwaarde
Beginstand voorziening grondexploitaties 01-01-2022	-4.488.650	
+Tussentijds verwerkt via begr.wijz. Vonk	-558.000	
-/- vrijval i.v.m. afsluiting verliesgevende exploitaties	247.265	
-/- vrijval i.v.m. wijziging verliesgevend naar winstgevend	100.000	
+ Mutatie voorziening i.v.m. (extra) verliesgevende exploitaties	-274.387	
Eindstand voorziening grondexploitaties 31-12-2022	-4.973.772	-5.094.386

In 2022 is de grondexploitatie VONK vastgesteld met een verwacht negatief resultaat. Ter dekking hiervan is tussentijds de voorziening verhoogd. Verder is in 2022 de grondexploitatie Karregat afgesloten. De hiervoor

getroffen voorziening is in 2022 vrijgevallen ter dekking van het negatief resultaat. Het verwacht negatief resultaat op de te verhalen apparaatskosten voor Strijp is minder negatief, waardoor een deel van de hiervoor getroffen voorziening kan vrijvallen. De storting in de verliesvoorziening als gevolg van een hogere verliesverwachting wordt voornamelijk veroorzaakt door een hoger verwacht negatief resultaat van de grondexploitaties Woonwagenlocaties en NRE-terrein.

Verloopoverzicht voorziening private ontwikkelingen

	NCW	Eindwaarde
Beginstand voorziening private ontwikkelingen 01-01-2022	-2.040.185	
+Tussentijds verwerkt via begr.wijz. Gildebuurt	-928.000	
-/- vrijval i.v.m. afsluiting verliesgevende exploitaties	1.157	
-/- vrijval i.v.m. wijziging verliesgevend naar winstgevend	730	
+ Mutatie voorziening i.v.m. (extra) verliesgevende exploitaties	378.089	
Eindstand voorziening private ontwikkelingen 31-12-2022	-2.588.209	- 3.706.367

In 2022 is de grondexploitatie Gildebuurt vastgesteld met een verwacht negatief resultaat. Ter dekking hiervan is tussentijds de voorziening verhoogd. De storting in de verliesvoorziening als gevolg van een hogere verliesverwachting wordt voornamelijk veroorzaakt door een hoger verwacht negatief resultaat van de private ontwikkelingen Eurobuilding, Gildebuurt en BIC cluster 1.

Verloopoverzicht voorziening voorraad

Beginstand voorziening voorraad 01-01-2022	-4.894.168
-/- vrijval i.v.m. overheveling naar grondexploitatie	-
-/- vrijval i.v.m. wijziging overheveling naar grondexploitatie	499.899
+ Mutatie voorziening i.v.m. (extra) verliesgevende exploitaties	-
Eindstand voorziening voorraad 31-12-2022	-4.394.269

Voor de voorraadprojecten geldt dat er verlies moet worden genomen indien de boekwaarde (het tot nu toe geïnvesteerde vermogen) hoger is dan de actuele marktwaarde. Om dit te beoordelen wordt de boekwaarde vergeleken met de marktwaarde. Als de boekwaarde hoger is dan de marktwaarde, wordt hiervoor direct een verliesvoorziening getroffen. Met het vaststellen van de gewijzigde grondexploitatie voor BIC cluster 2 zijn de gronden in eigendom van de gemeente Eindhoven in dit gebied overgeheveld naar de grondexploitatie. De hiervoor getroffen voorziening kan vrijvallen. De marktwaarde van de locatie Fuutlaan is gestegen waardoor een deel van de getroffen voorziening kan vrijvallen.

Per saldo is de totale voorziening circa € 1,5 miljoen hoger dan in 2021.

Gerealiseerde winstneming

Winst uit grondexploitaties of exploitaties voor private ontwikkeling ontstaat als volgt:

- Winstneming uit grondexploitaties conform BBV-regelgeving;
- Grondverkoop bij private ontwikkeling;

Gezien de grote onzekerheden over resultaten uit (grond)exploitaties zijn er in de begroting 2022 geen resultaten begroot. In onderstaande figuur is het gerealiseerde resultaat weergegeven.

Jaarrekening 2022	Baten	Lasten	Gerealiseerd
Resultaat projecten	7.258.487	359.614	
Verliesvoorziening	849.051	824.298	
Afdrachten:			
Saldireserve specifiek (fietsenkelder station)		-	
Reserve bovenwijken		-4.604.431	
Reserve IKXL		-	
Reserve onderwijshuisvesting		4.010.877	
Resultaat vastgoed		1.654	
Reserve Strategische investeringen		7.726.249	
Totaal	8.107.538	8.318.260	-210.722

Het resultaat uit projecten bedraagt circa € 7,2 miljoen. Hiervan is € 6,1 miljoen uit lopende grondexploitaties en € 1,1 miljoen uit afgesloten grondexploitaties. Door de raad is eerder besloten delen van dit resultaat te bestemmen naar verschillende reserves. Gebaseerd op deze besluiten wordt circa € 4 miljoen gestort in de reserve Onderwijshuisvesting en circa € 7,7 miljoen in de reserve Strategische Investerings. Vanwege een afname van het totale verwachte resultaat van de grondexploitatie Meerhoven moet een deel van de eerder genomen winst worden teruggestort in de grondexploitatie Meerhoven. Omdat 100% van het resultaat uit de grondexploitatie Meerhoven wordt gestort in de reserve bovenwijkse voorzieningen, wordt deze terugstorting verrekend met de reserve bovenwijkse voorzieningen. Per saldo (stortingen en onttrekkingen) resulteert een onttrekking van € 4,6 miljoen uit de reserve Bovenwijkse voorzieningen.

Ook zijn er projecten met een negatief resultaat van totaal circa € 0,36 miljoen afgesloten. Voor de grondexploitatie Karregat was een voorziening getroffen.

De mutatie van de voorziening zoals benoemd onder het kopje voorziening wordt voornamelijk veroorzaakt door tussentijdse mutaties als gevolg van het vaststellen van de grondexploitatie VONK en Gildebuurt. Deze zijn via een begrotingswijziging verwerkt en hebben geen effect op het resultaat. Verder is de vrijval ongeveer gelijk aan de dotatie.

Het netto resultaat van circa € 0,21 miljoen negatief komt ten laste van het jaarrekeningresultaat.

Bovenwijkse voorzieningen

In 2019 is de nota Bovenwijkse Voorzieningen door de raad vastgesteld. Onderstaand een korte toelichting.

Private ontwikkelingen

Het gaat hierbij om een afdracht vanuit de private initiatieven waar sprake is van een bouwplan waarvoor een wijziging of afwijking van het bestemmingsplan nodig is (ook kleine plannen conform art. 6.2.1.a BRO1). De bijdrage door private initiatieven dient betaald te worden op het moment van het onherroepelijk worden van het bestemmingsplan. De in 2022 ontvangen bijdrage van € 0,8 miljoen gaat rechtstreeks naar de reserve Bovenwijken.

Grondexploitaties

Ook de gemeentelijke grondexploitaties dragen bij aan de reserve Bovenwijken. Vooraf wordt per project de hoogte van de bijdrage bepaald (te realiseren programma * M² prijs voor de bijdrage Bovenwijken). Dit wordt afgezet tegen het verwachte resultaat (welk percentage van het resultaat wordt bijgedragen aan de reserve Bovenwijken). Vervolgens wordt jaarlijks het resultaat uit de projecten bepaald, waarna aan de hand van het percentage de bijdrage aan de reserve Bovenwijken wordt vastgesteld. Dit uiteraard voor zover het resultaat van de grondexploitatie dit toelaat (conform BBV regelgeving mag niet meer uit de grondexploitaties worden bestemd dan het resultaat uit de grondexploitaties toelaat). Als er geen resultaat wordt verwacht, vindt dus geen afdracht plaats.

Weerstandsvermogen grond

Het identificeren en beheersen van de risico's draagt er aan bij om de projecten binnen de (financiële) kaders te laten verlopen. De benodigde weerstandscapaciteit voor de risico's van de projecten is afgenomen gestegen van circa € 20,7 miljoen naar circa € 16,4 miljoen. We zien vooral een afname van projectspecifieke risico's in de grondexploitatie Meerhoven.

Bij de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit houden we rekening met:

- De ontwikkeling van de nog te realiseren opbrengsten en rente in de grondexploitaties. Ervaring uit de afgelopen jaren heeft ons geleerd dat deze sterk afhankelijk zijn van marktontwikkelingen waar wij als Eindhoven geen invloed op hebben. Daarom rekenen we scenario's uit om te bepalen wat lagere opbrengsten (5-15%), vertraging in realisatie (2-6 jaar) en hogere rente (0,5-1%) zou betekenen voor de verwachte resultaten van onze grondexploitaties.
- Ook de ontwikkeling van de nog te realiseren kosten in de grondexploitaties. Het afgelopen jaar zijn we geconfronteerd met sterke kostenstijgingen en is het erg onzeker hoe de kosten zich de komende jaren zullen ontwikkelen. Daarom houden we bij het bepalen van de benodigde weerstandscapaciteit rekening met een kostenrisico. We hebben gerekend met een scenario's waarin de kostenstijging de bovenkant van de in de Outlook Grondexploitaties van Metafoor aangegeven bandbreedte volgt.
- Projectspecifieke risico's. Deze bestaan hoofdzakelijk uit het risico op tegenvallende kosten, bijvoorbeeld als gevolg van sanering, archeologie of explosieven, en contractuele risico's.
- Het risico dat eerder teveel genomen tussentijdse winst moet terugvloeien naar de grondexploitatie.
- De mogelijkheid om financiële effecten van het optreden van risico's gedeeltelijk op te vangen binnen de verwachte resultaten van de projecten zelf voordat het weerstandsvermogen moet worden aangesproken

Voorraad en strategische verwervingen

We beschikken nog over meerdere grondposities die mogelijk naar de toekomst toe tot ontwikkeling worden gebracht. Voor enkele van deze grondposities worden momenteel voorbereidingen getroffen om deze tot ontwikkeling te brengen. En met het tot ontwikkeling brengen van deze locaties nemen onze strategische grondposities verder af. Om voldoende strategische grondposities beschikbaar te houden voor realisatie van de ambities en doelstellingen van Eindhoven wordt continue gekeken naar de mogelijkheid om strategisch te verwerven.

3h. Gebiedsgericht werken

In 2022 hebben we langzaamaan met elkaar moeten wennen aan het 'nieuwe normaal' waarin we de nieuwe vormen van samenwerken en communiceren doorgezet hebben. De impact van corona was in het begin van het jaar daarin groter dan later in het jaar. Het gebruik van ontmoetingsplekken (zoals buurthuizen) en activiteiten/programma's voor doelgroepen was op een aantal plekken nog beperkt. We zien daarin dat de sociale veerkracht in de verschillende buurten wisselend is; we hebben geprobeerd om daarin zoveel mogelijk naast de inwoners te gaan staan om juist daar te kunnen ondersteunen waar nodig.

Inzet middelen

Het afgelopen jaar waren er extra middelen beschikbaar om een impuls te kunnen geven op verschillende ontwikkelingen in de gebieden. Voor Bennekel, Doornakkers en Hemelrijken/Gildebuurt is een 'actieplan impuls wijkaanpak' opgesteld waarmee een aantal thema's in die buurten een boost hebben gekregen. Denk daarbij aan:

- Inzet van 'gastheren' in het gebied Kruisstraat/Woenselse Markt
- Extra schoonmaakrondes/afvalinzameling
- Aanvulling op jongerenwerk, maatwerk en coaching
- Samenleven in Verscheidenheid

Dit jaar is daarnaast de keuze gemaakt om de eerdere inzet in Oud Woensel te continueren, naast een aantal ontwikkelingen die meer verspreid door de stad plaats vonden. Er is naast Oud Woensel ook specifiek op Doornakkers en Bennekel ingezet. Daarnaast zijn deze middelen ingezet op vernieuwing/impuls ten aanzien van:

- actief burgerschap (onder andere Buurtaanjagers CKE)
- een extra boost m.b.t. Oud Woensel / Woensel Zuid (onder andere ondersteuning ondernemers, communicatie/placemaking (met fysieke locatie in Kruisstraat), uitwerking Toekomstbeeld Oud Woensel in de Kruisstraat
- bijdrage voor wijk GGD'ers in Oud Woensel en Oud Gestel
- sociale cohesie/ontmoeting (onder andere door Buurtbinders, streetart-projecten)
- ontmoetingsplekken Trudoplein

Volkshuisvestingsfonds

We hebben in het afgelopen jaar gewerkt aan de uitwerking van de Volkshuisvestingsfondsprojecten (herstructurering van kwetsbaar particulier bezit, de verduurzaming van de particuliere woningvoorraad en de herstructurering van de Gildebuurt). De plannen voor de Gildebuurt hebben in de planvorming een duidelijke opwaardering gekregen door deze bijdrage. Voor het verduurzamen van particuliere woningen is na de zomer de subsidieregeling gepubliceerd.

Pact Woensel Zuid

Vanaf juli 2022 is het stadsdeel Woensel Zuid door het Rijk als 'stedelijk focusgebied' binnen het Nationaal Programma Leefbaarheid & Veiligheid aangewezen. We hebben daarom afgelopen jaar diverse stappen gezet in het 'bouwen' van het Pact, waarin we samen met diverse partners/partijen uit de stad doelen gaan stellen voor de komende 15 a 20 jaar. Om de doelen te bepalen zijn er meerdere ateliers geweest in de diverse buurten om daar input op te kunnen halen bij bewoners, ondernemers en partners. Er wordt domeinoversteigend aan deze opgave gewerkt.

Gebiedsgericht instrumentarium

De methodiek rondom gebiedsgericht werken is het afgelopen jaar verder doorontwikkeld. Het traject rondom de buurtbudget Oud Woensel is afgerond en geëvalueerd. De gebiedscommissies in de actiegebieden zijn zo goed als overal op orde en we zien dat er weer steeds meer activiteiten door bewonersorganisaties georganiseerd worden. De Buurtkijker is het afgelopen jaar ook verder ontwikkeld waarbij er steeds meer partijen en datasets aan verbonden worden.

3i. Duurzaamheid

Inleiding

De effecten van klimaatverandering worden steeds meer zichtbaar. Mondiaal, in Nederland en daarmee ook in Eindhoven. Zomers worden warmer en droger, winters worden natter en het aantal weersextremen neemt toe. De aanpak van Klimaatverandering stelt de samenleving voor grote uitdagingen. Enerzijds moeten we ons leren aanpassen aan de veranderende klimaatomstandigheden. Dat vraagt om een andere benadering van de inrichting van de openbare ruimte en het bodem- en watersysteem. Anderzijds moeten we alle zeilen bijzetten om te zorgen dat de mondiale opwarming van het klimaat zoveel mogelijk beperkt blijft tot 1,5 graden Celsius. We moeten de uitstoot van broeikasgassen zo snel mogelijk reduceren tot nul en zelfs toewerken naar negatieve emissies. Dit is een mondiale verantwoordelijkheid, die vastgelegd is in het Klimaatakkoord van Parijs¹ en in de Klimaatwet² en is uitgewerkt in het in 2019 door overheden, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties overeengekomen nationaal Klimaatakkoord³.

Reductie van broeikasgasemissies

Naar aanleiding van de afspraken uit het Klimaatakkoord van Parijs heeft Eindhoven in 2016 al een eigen Klimaatverordening⁴ vastgesteld. De hierin vastgelegde doelstellingen: een emissiereductie van broeikasgassen ter hoogte van ten minste 55% in 2030 en ten minste 95% in 2050 ten opzichte van het ijkjaar 1990. De ambities van het huidige stadsbestuur rijken zelfs nog verder. In het Bestuursakkoord 2022-2026 'Samen Morgen Mooier Maken'⁵ wordt de ambitie uitgesproken een aanzienlijke versnelling te realiseren en reeds in 2030 klimaatneutraal te zijn. In dat kader neemt Eindhoven deel aan de Europese missie van 100 Klimaatneutrale en Slimme steden⁶.

De versnellingsopgave voor het reduceren van broeikasgasemissies is een uitdaging die de gemeente Eindhoven niet succesvol in haar eentje kan aangaan. Hiervoor is een doorbraak nodig, op het vlak van techniek en innovatie, op het vlak van financiering en regelgeving, op het vlak van opschaling en bovenal op het vlak van samenwerking met partners binnen en buiten de gemeente. Om dit te kunnen bewerkstelligen heeft de DR de Klimaatopgave als één van de hoofdopgaven van de Gemeente Eindhoven verklaard, waarmee de directie het tot haar verantwoordelijkheid rekent ervoor te zorgen dat de klimaatambities worden vertaald en doorgelegd naar de gehele organisatie en goed binnen verschillende deeldomeinen van de gemeentelijke organisatie wordt verankerd. Om grip te houden op de voortgang van de klimaatambities is het van belang werk te maken van een goed monitoringssysteem dat tevens de mogelijkheid geeft bestaand en voorgenomen beleid te analyseren op de behaalde effecten om daarmee gerichte sturing te kunnen geven aan het beleid.

Een groot deel van onze directe CO₂-uitstoot is het gevolg van energieverbruik. Het gaat dan voornamelijk om elektriciteit, warmte en voertuigbrandstoffen. Het verminderen van uitstoot begint bij besparing, immers alles wat bespaard kan worden, hoeft niet te worden verduurzaamd of gecompenseerd. Via de warmtetransitie, beschreven in de visie 'Eindhoven Aardgasvrij'⁷ werken we aan de verduurzaming van de gebouwde omgeving: eerst zoveel mogelijk besparen, de resterende warmtevraag verduurzamen. De verduurzaming van bedrijventerreinen vraagt om een eigen aanpak die in 2023 verder moet zijn uitgewerkt. De mobiliteitstransitie valt onder het programma mobiliteit, waarbinnen in 2023 een aanvullend onderzoek gedaan zal worden naar de mogelijkheden de uitstoot van verkeer sneller te reduceren.

1 <https://www.emissieautoriteit.nl/onderwerpen/klimaatakkoord-van-parijs>

2 <https://wetten.overheid.nl/BWBR0042394/2022-03-02>

3 <https://www.klimaatakkoord.nl/>

4 <https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR410114>

5 https://www.eindhoven.nl/sites/default/files/2022-06/WEBTX_Bestuursakkoord%202022%20v1.pdf

6 <https://netzerocities.eu/>

7 https://www.eindhovenduurzaam.nl/sites/default/files/2021-12/Transitievisie_Warmte_Eindhoven_Aardgasvrij.pdf

Circulariteit

De doelstelling om in 2030 klimaatneutraal te zijn behelst meer dan alleen het reduceren van de eigen uitstoot van broeikasgassen. Productieketens zijn in de voorbije decennia steeds meer gefragmenteerd en geglobaliseerd. Wat we in Eindhoven consumeren, wordt elders geassembleerd en weer op een andere plek gefabriceerd. Al die stappen hebben een effect op de klimaatafdruk van onze consumptie, onze indirecte uitstoot. Sterker nog: de indirecte uitstoot is inmiddels grofweg twee keer zo hoog als de directe uitstoot.

Minstens net zo belangrijk is dat de huidige productiewijzen een forse impact hebben op tal van andere milieudomeinen en druk leggen op steeds schaarser wordende grondstoffen. Mede om die reden heeft ook het rijk in 2016 het rijksbrede programma 'Nederland Circulair in 2050'⁸ opgetuigd. De interventies die in het programma uitgewerkt worden, omvatten vijf transitieagenda's: biomassa & voedsel, bouw, consumptiegoederen, kunststoffen en de maakindustrie. Voor Eindhoven is circulariteit nog een onontgonnen terrein. Om de klimaat- en milieuschade van de economie te reduceren, zijn ook op het gemeentelijke niveau maatregelen en interventies nodig. En hoewel circulariteit veel meer is dan alleen het inzamelen en hergebruiken van afvalstromen, is de wijze waarop we onze afval inzamelen en verwerken, wel degelijk van belang. Niet alleen omdat we staan voor een kwalitatief hoogwaardige dienstverlening aan onze inwoners, maar evenzeer vanwege de gedachte dat afval zoveel mogelijk als nieuwe grondstof moet dienen om zo onze klimaat- en milieuafdruk zo klein mogelijk te maken.

Stedelijke groei

De bovengenoemde ambities staan niet op zich, maar moeten worden vormgegeven binnen de context van Eindhoven als snel groeiende stad. Eindhoven is het centrum van de regio Brainport, dat na Amsterdam en Utrecht de derde economische regio van Nederland is, maar bovenal de snelst groeiende. De komende jaren worden in de regio 72.000 nieuwe banen gecreëerd en moeten er 62.000 nieuwe woningen verrijzen. Daarvan worden er 40.000 in Eindhoven gebouwd, de helft daarvan binnen de ring. Om de opgave te kunnen halen, moet in de bestaande stad hard gewerkt worden aan een gezond, klimaatneutraal en -robuust stedelijk weefsel. Tegelijk moet geborgd worden dat de nieuwe ontwikkelingen de opgaven niet groter maken, maar juist kleiner. De nieuwe ontwikkelingen moeten in positieve zin bijdragen aan de doelstellingen, om de hoofdoopgave voor heel de stad haalbaar te maken. Dat vergt een integrale blik op de verstedelijkingsopgave, waarbij gebiedsontwikkelingen meer dan nu moeten worden gezien in de context van de hele stad.

Energie en warmtetransitie

In 2050 moeten alle woningen en overige gebouwen zijn afgesloten van het aardgas en op een alternatieve, duurzame manier verwarmd worden. De in 2021 door de raad vastgestelde Transitievisie Warmte geeft een doorkijk in de wijze waarop Eindhoven per buurt en wijk vorm geeft aan die opgave. Inmiddels wordt gewerkt aan de eerste concrete projecten om buurten van het aardgas af te halen. De komende jaren staan in het teken van opschaling van die aanpak.

- In 2018 is 't Ven-Lievendaal gekozen als de eerste Eindhovense proeftuin in het kader van het landelijke Programma Aardgasvrije Wijken (PAW) om ervaring op te doen met het aardgasvrij maken van bestaande buurten. Daarvoor is door het ministerie van BZK een bedrag van € 4,65 miljoen beschikbaar gesteld. Begin 2022 bleek het oorspronkelijke Uitvoeringsplan financieel niet haalbaar en is direct gestart met onderzoek naar een alternatief Uitvoeringsplan. Belangrijk uitgangspunt voor het nieuwe Uitvoeringsplan is de ontwikkeling van duurzame lokale warmtebronnen. Afgelopen jaar bleek het vervangingsmoment van het korfbalveld op sportpark Strijp aangegeven als een interessante pilotlocatie voor de aanleg van een innovatief collectorveld. Onder de toplaag van een kunstgrasveld wordt een collectorveld aangelegd waarmee naar verwachting voldoende thermische energie wordt gewonnen voor de verwarming van 100 tot 150 woningen. Deze warmte wordt opgeslagen in een WKO-systeem. Een combinatie van deze systemen is uniek voor Nederland. Het veld wordt voor de zomer 2023 opgeleverd. Indien succesvol, kan deze techniek toegepast worden op 18

⁸ <https://www.rijksverheid.nl/onderwerpen/circulaire-economie/nederland-circulair-in-2050>

kunstgrasvoetbalvelden, 2 korfbalvelden, 12 hockeyvelden en 83 tennisbanen die in potentie geschikt zijn voor het winnen van warmte. Tegelijkertijd worden de mogelijkheden verkend voor de inzet van aquathermie vanuit het Beatrixkanaal als warmtebron voor de rest van de proeftuin 't Ven-Lievendaal.

- De Generalenbuurt is in maart 2022 door het ministerie van BZK aangewezen als de tweede Eindhovense proeftuin. Hiervoor is € 6 miljoen beschikbaar gesteld. Met dit geld kunnen maatregelen worden getroffen om circa 500 woningen uit Generalenbuurt-Zuid van het aardgas af te halen en te verwarmen met warmte uit de Riolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI). De RWZI heeft voldoende warmte beschikbaar voor in totaal 8.000 woningen. Per 2023 is een projectleider voor de proeftuin aangesteld. In beide proeftuinen wordt vanuit het Duurzaamheidspact, Enexis en Waterschap de Dommel en andere betrokkenen momenteel gewerkt aan de verdere uitwerking van de plannen. In Oude Gracht Oost ondersteunt de gemeente sinds oktober 2022, in opdracht van de provincie, een bewonersinitiatief om te komen tot een routekaart buurtplan. Het doel is te leren wat er nodig is om bewoners te helpen aan een eigen ontwikkeld buurtplan voor het aardgasvrij maken van woningen. De verwachting is dat de routekaart medio 2023 wordt opgeleverd. Op landelijk niveau zijn vergevorderde plannen voor de ontwikkeling van een buizen tracé (Delta Corridor) van het Havenbedrijf Rotterdam naar het industrieel cluster Chemelot in Limburg, die o.a. waterstof zal vervoeren. In 2022 heeft een aantal grootverbruikers in Eindhoven aangegeven interesse te hebben in het investeren in een mogelijke aftakking naar Eindhoven. Samen met de gemeente Eindhoven hebben deze partijen een indicatieve berekening gemaakt van de haalbaarheid van een aftakking. Wanneer de definitieve randvoorwaarden voor een aftakking van de Delta Corridor bekend zijn, zal de gemeente samen met de geïnteresseerde partijen in Eindhoven de businesscase voor een aftakking verder onderzoeken.
- In september is het onderzoek gestart naar de oprichting van een publiek energiebedrijf. Dit moet onder meer duidelijk maken hoe maatschappelijke belangen, zoals duurzaamheid, betaalbaarheid, leveringszekerheid en inclusiviteit van energie en de energietransitie, geborgd kunnen worden. In de eerste maanden had het onderzoek een opstartend en verkennend karakter en is aan de hand van enkele projecten zoals Fellenoord een start gemaakt met ideevorming rond de mogelijke invulling, rol en impact van een publiek energiebedrijf.
- In september heeft het college het Samenwerkings- en Uitvoeringsprogramma (S&Up) van de Regionale Energie Strategie (RES) vastgesteld, net als de 20 andere colleges in de Metropoolregio Eindhoven en Gedeputeerde Staten van de provincie. Daarmee werken we op regionale schaal aan strategie en versnelling van de uitvoering van de warmte- en energietransitie.
- In het voorjaar van 2022 heeft de gemeenteraad het Masterplan Bodemenergie Centrumgebied Eindhoven en de Verordening interferentiegebied bodemenergie gemeente Eindhoven 2022 vastgesteld. Met besluiten kan de gemeente regie voeren op de optimale benutting van bodemenergie in het centrumgebied van Eindhoven. Ook banen deze besluiten de weg voor een collectieve warmtevoorziening voor nieuwbouwprojecten in Fellenoord, Binnenstad en Emmasingelkwadrant. De Verordening biedt een basis voor de regie op bodemenergie in andere gebieden van de stad.
- In 2022 is de Algemene verordening ondergrondse infrastructuur vastgesteld in de gemeenteraad. Deze verordening vervangt de Kabels en Leidingen verordening. De nieuwe verordening geeft de gemeente mogelijkheden om regie te voeren op infrastructuur voor de energietransitie en de ruimtelijke inpassing daarvan.
- In het voorjaar van 2022 kregen we voor het eerst te maken met afnameschaarste op de elektriciteitsnetten in Eindhoven. Dit vormde de aanleiding voor het opstellen van een aanpak netschaarste, welke in 2023 uitvoering zal krijgen onder de volgende vier sporen: het borgen van oplossingen voor netschaarste in de lobby en strategische samenwerkingen, het gezamenlijk programmeren en prioriteren van netwerkversterkingsprojecten met de netbeheerder en andere gemeenten, het slimmer en innovatiever omgaan met de elektriciteitsvoorziening op gebiedsniveau en het versnellen van de ruimtelijke procedures voor versterkingen van het elektriciteitsnetwerk. De aanpak is met de gemeenteraad besproken tijdens een A-avond. In 2022 is in samenwerking met Enexis verkend hoe de regionale samenwerking in MRE verband op dit thema vorm kan krijgen. Op het bedrijventerrein Park Forum heeft de gemeente met bedrijvenkoepels en Enexis een plan ontwikkeld om de gevolgen van netschaarste zoveel mogelijk te verlichten. De uitvoering is voorzien in 2023.
- De vier ondernemers en vastgoedeigenaren op Flight Forum hebben samen met de gemeente Eindhoven afgesproken om samen te werken aan een slim energienetwerk. Via een lokaal energiehandelsplatform kunnen de aangesloten partijen onderling en op de markt energie verhandelen. Dat levert financieel voordeel en draagt bij aan verduurzaming. Bovendien kan zo worden voorkomen dat het netwerk overbelast raakt.

- In 2022 is de eerste fase van de energievisie Eindhoven Noordwest opgeleverd. Dit beslaat het gebied GDC, BIC, Flight Forum, en Parkforum. De eerste fase bestaat uit een inventarisatie van de huidige en in de toekomst verwachte energievraag en energiestromen in het gebied. De belangrijkste bevinding is dat er in dit gebied een grote behoefte gaat ontstaan aan energieopslag en het slim benutten en uitwisselen van energie. Naast een inzet op het optimaal uitnutten van bodemenergie, zoals ook in het centrumgebied is gedaan met het Masterplan Bodemenergie Centrumgebied, moet er een oplossing komen voor de opslag van elektriciteit. In de tweede fase van het project in 2023 worden oplossingsrichtingen hiervoor verkend. Dit gebeurt in samenspraak met de bedrijven(koepels) in het gebied.

Circulaire Stad

Eindhoven wil in 2050 een circulaire stad zijn, met als tussendoelstelling 50% minder primaire grondstoffengebruik in 2030. Hiervoor is een toekomstvisie en een routekaart nodig. In 2022 is hiermee een start gemaakt met het opstellen van een Monitoringsplan en een Startanalyse-Nulmeting, die inzicht geeft in de materiaalstromen in de stad.

- Na een succesvolle pilot met gebruik van 50% hergebruikt oud asfaltgranulaat bij vervanging van het asfalt op de Insulindelaan, wordt op alle projecten een verhoogd percentage gerecycled asfalt toegepast. Het aandeel hergebruik ligt inmiddels op 60% van het geheel en neemt nog altijd toe.
- In oktober 2022 hebben de vier woningcorporaties en een aantal grote partijen in de bouw samen met de gemeente het Convenant Regionale Circulaire Bouwstrategie getekend. De ondertekenaars zijn partner van Cirkelstad Eindhoven. Dit platform werkt aan regionaal circulair opdrachtgeverschap aan de hand van Het Nieuwe Normaal, een tool om circulair opdrachtgeverschap eenduidig in de markt te zetten.
- Er is gewerkt aan het Innovatieplan Woningbouw met uitvoeringsagenda, dat in 2023 ter vaststelling wordt aangeboden.
- Met de woningbouwcorporaties werkt de gemeente onder de vlag van het Duurzaamheidspact in 2022 aan een circulaire stad door steeds meer te werken met duurzame materialen en gesloten kringlopen. In een aparte werkgroep worden kennis en ervaringen gedeeld.
- In 2022 is de gemeente Eindhoven deelnemer geworden van de Citydeal Circulair en Conceptueel Bouwen. De citydeal beoogt partijen bij elkaar te brengen, bewijst dat te creëren op basis van praktijkervaring én een actieve link met beleid te maken.
- In de Green Business Club Spoorzone is een werkgroep Circulaire Economie actief. De gemeente Eindhoven neemt hieraan deel om bedrijven in de Spoorzone die kansen zien om circulair te werken, te verbinden aan de ontwikkeling van het gebied.
- Met de TU Eindhoven (Urban Development Initiative UDI) en Fontys (Expertisecentrum Circulaire Transitie FECT) ontwikkelen we kennis en netwerken die ons kunnen helpen de volgende stappen richting een circulaire stad te zetten.
- Met de zesde editie van de e-Wasterace zijn in het voorjaar van 2022 kinderen en hun ouders bewust gemaakt van circulariteit. Er deden zestien scholen mee uit de gemeenten Eindhoven, Geldrop-Mierlo en Valkenswaard. In totaal werden 10.777 oude elektronische apparaten ingezameld.
- In 2022 heeft de eerste Textielrace plaatsgevonden, waarmee 8.759 kilo textiel is ingezameld. Deze wordt gerepareerd, hergebruikt of gerecycleerd.
- In juni vond de tweede editie van de Groene Wijkweek plaats. De Groene Wijk Week laat de wijk op een leuke manier kennis maken met duurzamer leven. De Groene Wijk Week is een initiatief van het Duurzaamheidspact: een samenwerking van gemeente Eindhoven, PEK en de vier Eindhovense woningcorporaties.

Missie Europa

Eind april 2022 is Eindhoven samen met Helmond als duo-stad geselecteerd voor de Europese klimaatmissie: '100 klimaat neutrale en slimme steden in 2030'. Ook vijf andere grote Nederlandse steden zijn hiervoor geselecteerd, te weten Groningen, Amsterdam, Utrecht, Den Haag, Rotterdam. Met hen zijn we ook een samenwerking aangegaan. We trekken als Nederlandse missiesteden samen op richting Rijk en EU, o.a. voor het verkrijgen van

experimenteerruimte of een pilotstatus voor belemmerende wet- en regelgeving en daarnaast om budget, capaciteit en ondersteuning te krijgen. Zo wordt in gezamenlijkheid een EU-call voor een proeftuinproject rondom de financiële effecten van de uitvoering van ambities inzake klimaatneutraliteit voorbereid. In 2022 is begonnen met de voorbereiding van drie 'stadslabs' met partners uit de stad en twee klimaatbijeenkomsten voor inwoners.

Woningbouw

- Ter ondersteuning van Eindhovenaren met een beperkt inkomen, is in 2022 I een aanvullende bijdrage van € 530,- per huishouden beschikbaar gekomen ter verlichting van de stijgende energiekosten.
- In mei is in 23 buurten een inkoopactie voor energiebesparende maatregelen gestart. Huiseigenaren kopen gezamenlijk zonnepanelen, isolatieglas, vloerisolatie en spouwmuurisolatie in. De Gemeente Eindhoven werkte voor deze actie samen met 'Winst uit je woning' en 040energie. In oktober werd de actie herhaald.
- De gemeente Eindhoven heeft samen met Het VvE Transitie Centrum Brabant een programma ontwikkeld dat VvE bestuurders helpt bij de verduurzaming van wooncomplexen. Het programma bestaat uit een cursus en de Campagnebox: een handige informatiemap. Het cursusdeel besloeg drie dagdelen en is in 2022 twee keer georganiseerd.
- Via het energieloket konden bewoners ook in 2022 advies krijgen over energiebesparende maatregelen in huis. Vanaf het najaar konden inwoners daarnaast terecht bij het wekelijkse inloopuur van de Energiecoach. Ook stond op verschillende plekken in Eindhoven een mobiel Energieloket. In en rond het kleine rijdende huisje is een schat aan materialen en informatie te vinden, zoals energiemeters, sluipstroomkillers, een CV inregelkit, isolatiematerialen en een zonnepaneel en was een adviseur van 040energie aanwezig voor het beantwoorden van vragen.
- Aan het begin van het nieuwe schooljaar namen 400 leerlingen van negen Eindhovense basisscholen deel aan de Energy Race. Leerlingen krijgen alles te weten over verschillende energiebronnen, de voor- en nadelen hiervan én over besparingsmogelijkheden. De basisschoolklassen deden er in de race alles aan om zoveel mogelijk buurtbewoners te informeren en Energiebespaarboxen te verspreiden. In totaal zijn 142 boxen uitgegeven.
- In het najaar startte de gemeente samen met de woningcorporaties Trudo, 'thuis, Woonbedrijf en Wooninc met de Eindhovense Klusbus. Doel van de Klusbus is om in 14.000 woningen direct kleine maatregelen toe te passen die ook direct leiden tot energiebesparing en een lagere rekening.
- Er zijn in 2022 20.356 vouchers voor kleine energiebesparende maatregelen en 2499 Energieboxen plus advies vanuit de RREW verstrekt.
- In 2022 is er een verdiepingsslag gemaakt op de 4 thema's van het Duurzaamheidspact. CO₂-neutraal en aardgasvrij in 2050; (isoleren, gasloos en energietransitie), Duurzame materialen en gesloten kringlopen (circulariteit), Een natuurlijke stad (biodiversiteit en klimaatadaptatie) en Kwaliteit van Leven (betaalbaarheid, wooncomfort en gezonde woonomgeving). De opgaven per thema zijn aangescherpt voor 2023 en verder en zullen ook concrete KPI's worden vastgesteld. Vervolgens komt een vertaling in maatregelen en projecten. In Bosrijk (Meerhoven) zijn afgelopen jaar 28 duurzame woningen opgeleverd. In totaal hebben we hier middels tenders 191 duurzame woningen uitgevraagd verspreid over meerdere clusters. Dit levert zeer inspirerende voorbeeldprojecten op. 85 woningen zijn in aanbouw. De rest start naar verwachting dit jaar met bouwen.
- In Grasrijk is dit jaar het project PUUR opgeleverd, bestaande uit 56 Cross Laminated Timber (massieve houtbouw) woningen. Dit is gevierd met een symposium op de locatie waarin de opgedane kennis gedeeld is een breed publiek.

Bedrijven en Industrie

- Veertien zorgverleners, de MRE-gemeenten het Milieu Platform Zorgsector, de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant, de Brabantse Ontwikkelingsmaatschappij en het Ministerie van VWS hebben zich in 2022 gecommitteerd aan de Green Deal Zorg Eindhoven 2.0/MRE. Het doel van de Green Deal Zorg is om de milieuprestaties van zorginstellingen te verbeteren door energie te besparen, efficiënter met afval en water om te gaan, voedselverspilling tegen te gaan en vervoersbewegingen te beperken. De zorginstellingen moeten binnen drie jaar na ondertekening van de Green Deal minimaal het bronzen niveau van de Milieuthermometer Zorg behalen.

- De gemeente Eindhoven, Ondernemerskontakt (OK) De Hurk, lokaal gevestigde bedrijven en de Provincie Noord-Brabant willen gezamenlijk De Hurk ontwikkelen tot een duurzame en toekomstbestendige werkomgeving. De eerste stappen zijn hiertoe al gezet. In 2021 is gestart met verkennende gesprekken met circa 25 ondernemers op De Hurk. Het resultaat hiervan was een longlist met kansrijke acties en collectieve oplossingsrichtingen. Dit is omgezet in een Plan van Aanpak. Concreet zijn de volgende activiteiten in 2022 gestart: ontwikkeling groene wandelroute, onderzoek naar (collectieve) duurzame mobiliteit, inventarisatie mogelijkheden collectief energieprofiel, uitvoeren van energiescans bij bedrijven, en inzicht verkrijgen in materiaalstromen op stadsniveau.
- In opdracht van de gemeente Eindhoven heeft Tebodin Bilfinger in juli en augustus 2022 23 interviews uitgevoerd met verschillende Eindhovense bedrijven over duurzame energieoplossingen. Deze interviews zijn onderdeel van de input voor het plan van aanpaktransitievisie warmte bedrijventerreinen Eindhoven. In Januari 2023 starten we met de uitwerking van deze transitievisie, welke als paragraaf toegevoegd zal worden aan Transitie Visie Warmte.
- Vanaf 1 januari 2023 moet ieder kantoorgebouw met een oppervlakte van minimaal 100 m² en waarvan minimaal 50% een kantoorfunctie heeft, minimaal energielabel C hebben. Eindhoven heeft de kantooreigenaren hierover vroegtijdig aangeschreven. Dat heeft ertoe geleid dat eind 2022 91% van de labelplichtige kantoren een label C of hoger heeft. Nog 37 panden voldoen niet aan de eis. Daarvan staan er 16 op de nominatie voor herontwikkeling. De overige 21 panden worden in 2023 opnieuw gecontroleerd. Indien niet aan de labeleis wordt voldaan wordt een handhavingstraject ingezet.

Gemeentelijke Organisatie

Uiteraard heeft de gemeente een voorbeeldfunctie op het gebied van duurzaamheid. En als bezitter van honderden panden, aanbestede van tal van ruimtelijke projecten en als inkoper van producten en diensten van derden, heeft de gemeente ook een fors aandeel in de totale verduurzamingsopgave van de stad. Daarom heeft ook de interne werkwijze van de gemeente de volle aandacht. Doelstellingen rondom duurzaamheid worden ook steeds meer verlegd naar de diverse sectoren, aangezien duurzaamheid integraal onderdeel van de werkwijze en het beleid van Eindhoven moet zijn.

- Vanaf 2020 werkt Eindhoven aan het verduurzamen van de kernportefeuille van het maatschappelijk vastgoed. Het gaat daarbij onder meer om accommodaties voor sport, cultuur, welzijn en overig). In 2022 werd de gemeente geconfronteerd met fors veranderende marktomstandigheden, zoals hogere prijzen, minder aanbieders en langere levertijden. In totaal zijn er op 41 panden zonnepanelen gelegd, zijn 25 panden extra geïsoleerd, hebben 50 panden LED verlichting gekregen en wordt het energieverbruik van het grootste deel van de kernportefeuille gemonitord. In totaal leidt het, inclusief het Pieter van de Hoogenband Zwembad, tot een reductie van 3,1 miljoen kg CO₂ per jaar.
- Er is gestart met onderzoeken en voorbereiden voor het aardgasloos maken van de eerste panden. De aandacht gaat daarbij in eerste instantie naar de grootste verbruikers, zoals de zwembaden en de ijsbaan en naar de panden waar groot onderhoud gepland is. In 2023 worden de eerste resultaten verwacht.
- Tot nu toe besparen we voor het Stadhuis, Mercado, NRE, Stadhuistoren en het Van Abbemuseum samen jaarlijks 536.000 kg CO₂, dat is 22% van de uitstoot begin 2017. Het Stadhuis en de Stadhuistoren zijn al geheel aardgasvrij. In 2022 hebben we vooral gewerkt aan de voorbereidingen voor het verduurzamen van het Van Abbemuseum, Mercado en een aardgasloos Stadhuisplein. De realisatie daarvan zal starten in 2023 met name voor het Van Abbemuseum en Mercado. Het aardgasloos Stadhuisplein volgt vanzelfsprekend de ontwikkelingen van de nieuwbouw rond het Stadhuisplein.
- Het beleid rondom circulair inkopen wordt doorontwikkeld. Bestekken worden aangepast om meer circulair beton toe te passen. Ook is het Manifest MVOI (Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen) ondertekend en een bijbehorend actieplan opgesteld.
- Afgelopen jaar zijn er diverse trainingen en workshops geweest waarin op basis van 'The Natural Step' plannen zijn gemaakt voor verduurzaming van eigen werkzaamheden. Stadsbeheer, Vastgoed en FAO hebben zo een solide basis gelegd voor het verder verduurzamen van hun werkzaamheden en opdrachtgeverschap. Ook in 2023 bieden we de organisatie deze trainingen aan en ontwikkelen we een E-learning The Natural Step.
- Eén keer per jaar analyseert het Aanbestedingsinstituut alle openbare aanbestedingen van de afgelopen twee jaar. De gemeente Eindhoven ging vorig jaar al van de 23e plek naar plek acht en steeg dit jaar door naar de zevende plaats.

3j. Investerings

Voor onze stedelijke investeringen maken we een investeringsplanning in jaarschijven. We begroten realistisch, maar jaarschijven zijn niet altijd haalbaar door afhankelijkheden van derden, gebrek aan personele capaciteit (in- en extern), materiaal schaarste, vertraagde of mislukte aanbestedingen en bezwaar en beroep in ruimtelijke procedures.

Prijsontwikkelingen en beschikbaarheid materialen

Al sinds 2020 zien we prijsstijgingen binnen de Bouw en Infra. Belangrijkste redenen voor deze prijsstijging zijn de schaarste van personeel en materiaal op de markt en de forse stijging van gas-, brandstof- en energieprijzen. Dit vormt een risico voor nagenoeg alle hieronder genoemde investeringen, zowel voor de planning als in financiële zin.

Investerings als gevolg van de groei van de stad: Strategische investeringsopgave

Door de kennisintensieve maakindustrie blijven werkgelegenheid en de bevolking in en rondom Eindhoven hard groeien. De stad staat voor de opgave deze schaa sprong (zowel fysiek als sociaal) en de bijkomende grootstedelijke opgaven zo goed mogelijk te faciliteren. Meer kwaliteit en een hogere dichtheid moeten leiden tot een aantrekkelijk, hoogwaardig en leefbaar centrum van de Brainportregio. In de periode tot 2040 worden regionaal zo'n 62.000 woningen toegevoegd, waarvan ca. 40.000 woningen binnenstedelijk in Eindhoven. Het aantal arbeidsplaatsen in de Brainport groeit in dezelfde periode met 72.000. Om de groei op te vangen zijn ingrepen in de structuur van de stad op gebied van klimaat, groen en water, energievoorziening en mobiliteit noodzakelijk en randvoorwaardelijk. Dit brengt omvangrijke strategische investeringen met zich mee.

Als onderdeel van de strategische investeringen zijn op het BO MIRT van 9 november 2022 afspraken gemaakt met het Rijk rondom de financiering van een pakket van afgerond € 1,6 miljard incl. btw. Hiervan wordt € afgerond € 1 miljard door het Rijk gedekt en € 0,6 miljard door de regio. Het deel van de regio is verdeeld tussen MRE gemeenten (incl. Eindhoven), Provincie Noord-Brabant en private partijen. De regionale verdeling wordt in 2023 verder uitgewerkt. Het pakket bestaat uit een zestal maatregelen: gebiedsontwikkeling Fellenoord, korte termijn maatregelenpakket mobiliteitstransitie, Multimodale Knoop Eindhoven, HOV4, Spoorse maatregelen (stap 1) en A58 Eindhoven-Tilburg.

In onderstaand overzicht presenteren we de voortgang van de huidige investeringen op vier onderdelen: planning, financiën, inhoud en risico's.

In de kadernota wordt ingegaan op nieuwe investeringen.

Verbetering ↑ of verslechtering ↓ t.o.v. Tussentijdse rapportage-2.
P=Planning, F= Financieel, I= Inhoud, R= Risico

Beschrijving	Project-naam	Krediet (* € 1.000)		Status				Toelichting
		Uit-gaven	Inkom-sten	P	F	I	R	
Voortgang Strategische investeringen								
1	Eindhoven Noord West	92.743	64.977					Het project draagt bij aan de bereikbaarheid van Eindhoven NW. Met o.a. een nieuwe verbinding onder de A2 en diverse wegen zijn we in staat om de verhoogde verkeersintensiteit aan te kunnen. Het grootste gedeelte van de wegenstructuur is in 2023 gereed. Er wordt een onderbesteding van € 4 miljoen verwacht.
2	Strategische verwervingen	73.561	0					Begin 2022 was het nog openstaande krediet voor strategische verwervingen € 43,4 miljoen. Totaal is hiervan in 2022 € 6,3 miljoen uitgegeven. Daarnaast heeft, via een aanvullend krediet, de aankoop van Landgoed de Wielewaal plaatsgevonden. Het nu nog openstaande krediet is € 37,1 miljoen. Strategische aankopen grond zijn moeilijk te ramen en zijn o.a. afhankelijk van de mogelijkheden die zich voordoen.

Beschrijving	Project-naam	Krediet (* € 1.000)		Status				Toelichting
		Uit-gaven	Inkom-sten	P	F	I	R	
3	HOV 2	39.943	34.763					Bij de P&R wordt nog een nazorgpunt opgelost, en daarna is het project gereed. Het investeringsbudget van HOV2 heeft een verwacht overschot van ca € 3,3 miljoen.
4	HOV 3	31.037	20.522					In het budget HOV3 is rekening gehouden met de stijging van het prijspeil. De aanbesteding van de tunnel Fokkerweg loopt. In maart wordt de prijs hiervan bekend. Niet lang daarna volgt de Marathonloop. Daarna valt er meer te zeggen over de toereikendheid van het geraamde budget. Een risico betreft eventuele vertraging als één van de zes percelen niet minnelijk verworven kan worden. Het beroep bij de Raad van State is ingetrokken, daarmee is het bestemmingsplan onherroepelijk.
5	Stations gebied	3.079	3.079					Het Stationsgebied bestaat uit drie projecten gericht op het verbeteren van de capaciteit, veiligheid en bereikbaarheid rondom Fellenoord en het busstation. Deze projecten zijn vooruitlopend op de grote strategische projecten onder Internationale Knoop XL met een regionale cofinancieringsbehoefte van met name de gemeente (gebiedsontwikkeling Fellenoord, Multimodale KnoopXL en de projecten in Stationsgebied Zuid). De quick wins aan de noordzijde van het station en de maatregelen om de instapperrons bruikbaar te maken voor twee bussen en de uitstapruimte en bufferruimte te vergroten bevinden zich in de nazorgfase. Derde project is de aanpassing van de tunnels rondom het busstation om de sociale veiligheid en de bereikbaarheid te verbeteren.
Voortgang Vervangingsinvesteringen								
1	Openbare ruimte	358.745	53.015		↓			Enkele projecten starten later als gevolg van langere levertijden van materialen. Voor een aantal complexe projecten geldt dat de planvorming langer duurt dan gepland. Op hoofdlijnen is er geen afwijking op de inhoud van de geraamde projecten en wordt er uitgevoerd conform raming. Er zijn geen noemenswaardige risico's met uitzondering van de gevolgen van de prijsstijgingen op de beschikbare middelen en personele krapte.
2	Onderwijs huisvesting	201.199	1.000		↑			De voorbereiding en uitvoering van de projecten verloopt goed. De budgetten van lopende projecten zijn inmiddels verhoogd. Alhoewel de markt lijkt te stabiliseren is markt nog onzeker. Het programma en overzicht 2022 is in april aan uw raad aangeboden. Daarin worden ook de normkosten geïndexeerd. Zeker voor Voortgezet Onderwijs worden de normkosten significant opgehoogd.
3	Vastgoed	87.849	24.801		↓			Een deel van de investeringen in vastgoed starten later om diverse redenen. Voor een aantal investeringen geldt dat het doorvoeren van duurzaamheids-verbeteringen een langere doorlooptijd vergt. In 2022 zijn er flinke prijsstijgingen geweest, vooral bij het vervangen van daken. De extra kosten n.a.v. de hoge prijsstijgingen kunnen vooralsnog binnen het krediet worden opgevangen. Het tekort op het krediet wat voor deze investeringen is ontstaan zal uiteindelijk moeten worden aangevuld.
4	Sport	34.204	5.290		↓			Het dossier 'Vaststellen kwaliteitsniveaus en geactualiseerde beheerplannen inclusief actualisatie en demarcatie onderhoudsbudgetten Sportaccommodaties' is geagendeerd voor de raad van 24 januari 2023. Effect van dossier betreft "een verschuiving in de tijd van activiteiten" (geen financieel risico). Bij sommige

Beschrijving	Project-naam	Krediet (* € 1.000)		Status				Toelichting
		Uit-gaven	Inkom-sten	P	F	I	R	
								investeringen leidt het interne capaciteitsprobleem tot latere uitvoering van het project. Daarbij kampen ook veel externe uitvoerende partijen met personeelsgebrek wat ook voor vertraging kan zorgen.
5	Hard- en software	25.074	0					De planning van investeringen in hard- en software loopt vertraging op, waar diverse oorzaken voor zijn aan te wijzen, zoals het wereldwijde chiptekort. Voor 35% van de investeringen is een gedeelte gerealiseerd en volgt het restant van de uitvoering in 2023 als gevolg van de wereldwijde leveringsproblemen. De doorlooptijd van ongeveer 37% is afhankelijk van een aantal factoren waaronder punten bij I&B (uitkristalliseren van het fundament van de IT omgeving), capaciteit bij sectoren en de voortgang landelijke aanbestedingen (VNG)
6	Slim verduurzamen gemeentelijke gebouwen	23.658	0					De investeringsbudgetten zijn inmiddels geheralloceerd om maximale verduurzaming mogelijk te maken en de afgesproken prestaties in het contract Slim verduurzamen Gemeentelijke Gebouwen. Voorsnog is de verwachting dat we dit, ondanks de langere levertijden, binnen de contractperiode (tot 1-1-2027) realiseren. Er is een risico ten aanzien van beschikbaarheid benodigde vaklui.
7	Slim verduurzamen vastgoed	15.605	52					De totale uitvoering heeft een langere doorlooptijd ivm de tekorten in de markt, afspraken etc. De realisatie van de pv op Meerbos loopt vertraging op ivm de aanvullende overeenkomsten die hier opgesteld moeten worden. Tekort aan vakpersoneel kan mogelijk leiden tot vertraging in de uitvoering.
8	Vorbereiding skosten grond	7.000	0					Geen bijzonderheden
9	Facilitaire zaken	3.494	0					Geen bijzonderheden. De uitvoeringsplannen zijn gereed. Verwachte uitvoering is 2023.
10	Veiligheid	1.061	0					Uitgaven lopen conform planning; dit met uitzondering van de BITE bus, deze verschuift naar 2023. Binnen de investeringsbudgetten van Veiligheid is geen structurele dekking aanwezig voor uitbreiding cameratoezicht indien noodzakelijk wordt geacht.
11	Overige < 1 miljoen	1.654	0					
Voortgang belangrijke investeringen								
1	Onderwijs-huisvesting: Lorentz Casimir lyceum	20.340	0					Het project verloopt conform planning, er loopt nog een bezwaarprocedure voor ontsluiting.
2	Onderwijs-huisvesting: Ch. Huygens Lyceum	18.852	0					De planning is gehaald (gebouw is 5 september in gebruik genomen). Het project is uitgevoerd met een overschrijding. Er is echter nog discussie over prijsstijgingen en uitloopkosten. Dit resulteert niet in een overschrijding.
3	Openbare ruimte: Maatregelen pakket de Run	15.396	9.610					Budgetten staan onder druk door onder andere prijsstijgingen. Binnen de projecten Kempenbaan Oost (trekker gemeente Veldhoven) en doorfietsroute HTCE De Run lijkt dat op dit moment afgewend, hoewel juridische procedures nog een risico zijn. De onderdoorgang Beemdstraat/Limburglaan is nog niet aanbesteed en er is aanvullend budget benodigd. De projecten zorgen voor een belangrijke verbetering van de bereikbaarheid van De Run en omgeving. Vanwege de sterke groei van ASML, is het van belang om het gebied duurzaam bereikbaar te houden. Er wordt ook stevig ingezet op fietsinfrastructuur, werk-geversaanpak

Project-naam	Beschrijving	Krediet (* € 1.000)		Status				Toelichting
		Uit-gaven	Inkom-sten	P	F	I	R	
								en hubs. De doorfietsroute HTCE - De Run kan aan Veldhovense zijde starten. Aan Eindhovense zijde is er een uitvoeringsrisico door juridische procedures. Voor de onderdoorgang Beemdstraat is er extra financiering vanuit gemeente benodigd om tot realisatie te komen.
4	Openbare ruimte: Centrum Gebied	20.395	1.220					Het open houden van de horeca op Stratumseind en tegelijkertijd grootschalige werkzaamheden uitvoeren leidt tot concessies aan beider zijde. Via bijsturingssacties wordt ervoor gezorgd dat de planning haalbaar blijft, maar maatwerk blijft nodig. Dat en nieuwe ontwikkelingen en afspraken vormen een uitdaging voor het halen van de planning. Het DO voor Fase 2 (Demer, Rechtestraat, Hooghuisstraat) incl financiële consequenties wordt eerste helft 2023 voor besluitvorming voorgelegd. Prijsstijgingen zijn hoger dan verwacht, vooralsnog wordt voor de uitvoering van Stratumseind de post onvoorzien aangewend. Met de huidige marktwerking blijft het lastig om een juiste prognose af te geven. De complexiteit van het centrumgebied zorgt ervoor dat niet alle doelstellingen maximaal behaald kunnen worden. Er dienen keuzes gemaakt te worden om zowel ontwerp als uitvoering mogelijk te maken. Door een complexe ontwerp-opgave met veel ontwerpvariabelen, nieuw beleid dat tijdens het project wordt vastgesteld en het belang dat we aan samenspraak en draagvlak hechten, komt de planning voor het verdere verloop van het project in het geding. Dit leidt tevens tot extra druk op de personeelskosten.
5	Onderwijs-huisvesting Spilcentrum Eckart	6.735	0					Planning blijft een risico vanwege onzekere markt. Er vinden gesprekken plaats met het schoolbestuur omtrent wie de prijsstijgingen voor zijn rekening neemt
6	Openbare ruimte: Mathildelaan	4.102	601					Op dit moment verloopt alles nog volgens planning en is de kruising weer opengesteld voor busverkeer (in twee richtingen Bosschdijktunnel / Emmasingel) en voor autoverkeer richting Emmasingel. De weg wordt vergroend en (deels) autoluw gemaakt. Risico's worden gemonitord en vooralsnog lijken de belangrijke risico's (NGE/vervuild grond) niet op te gaan treden.
7	Openbare ruimte: Snelfietsroute Helmond	3.129	645					De tracédelen binnen de bebouwde kom zijn voor grootste deel uitgevoerd of zijn in uitvoering. Voor het gedeelte van de fietsroute tussen de Loostraat en Eeneind (parallel aan het spoor) is bestemmingsplan ter inzage gelegd. Onder voorbehoud van evt procedures (in Eindhoven danwel Nuenen) start uitvoering in 2024. De fietsroute kan volgens huidige verwachte planning (exclusief eventuele procedures) binnen beschikbaar gestelde budget uitgevoerd worden. Er is risico op juridische procedures naar aanleiding van bestemmingsplan en een risico op vertraging door verwerving van gronden.
8	Vastgoed: Omvorming Tongelreep	Vertrouwelijk	Vertrouwelijk					De afronding van de Definitief Ontwerp fase heeft in 2022 plaatsgevonden, inclusief herijking / actualisatie van de benodigde investering. De start van de fysieke werkzaamheden staat gepland voor het 1e (sloop) en 2e kwartaal (start bouw) van 2023 en de oplevering eind 2025. Er is sprake van prijsstijgingen binnen het project, om dit op te vangen komt er een separaat dossier. De variant 3-plus is uitgewerkt in een Definitief Ontwerp. Het risico dat de bouwkosten nog sterker stijgen wordt versterkt door de complexiteit van de opgave (type gebouw, bouwen aan bestaand gebouw dat in gebruik blijft, etc.), het goed invullen van het ambitieniveau en de looptijd van het project. Dossier is onlangs

Beschrijving Project-naam	Krediet (* € 1.000) Uit-gaven	Inkom-sten	Status				Toelichting
			P	F	I	R	
							vastgesteld. Met de kennis van nu is voldoende budget beschikbaar.
9 Onderwijs-huisvesting Van Maerlant Lyceum	Vertrouw-welijk	Vertrouw-welijk					Project verloopt conform bijgestelde planning.

Bedragen x € 1.000

	Realisatie 2021	Primitieve begroting 2022	Gewijzigde begroting 2022 (1)	Realisatie 2022 (2)	Afwijking (3=1-2)
Afschrijvingen	24.080	27.925	25.295	25.288	7
Rente	6.656	7.366	6.876	6.894	-18
Totaal kapitaallasten	30.736	35.291	32.171	32.182	-11
Extra afschrijving	284			1.126	-1.126
Totaal kapitaallasten	31.020	35.291	32.171	33.308	-1.137

Gemeentebreed wijkt de realisatie van de kapitaallasten met € 1,1 miljoen af van de gewijzigde begroting. Hierbij wordt opgemerkt dat afschrijvingen worden berekend over activa (objecten) in het jaar nadat het object in gebruik is genomen. Ingebruikname in 2022 leidt tot een eerste afschrijving in 2023. Er wordt wel rente berekend over de investeringen gedurende de uitvoering. Uitzondering zijn de vervangingsinvesteringen in openbare ruimte. Bij deze investeringen start de eerste afschrijving het jaar nadat er lasten zijn geboekt. Reden is dat investeringen in openbare ruimte in gedeeltes worden opgeleverd c.q. in gebruik genomen. Zo wordt een weg nooit in zijn geheel afgesloten, maar slechts gedeeltelijk. Uit de cijfers blijkt dat de afwijking tussen gewijzigde begroting en realisatie 2022 slechts € 11.000 afwijkt.

De extra afschrijving is het gevolg van desinvesteringen. Vanwege nieuwbouw twee onderwijspanden zijn de 'oude' panden gedesinvesteerd (€ 0,9 miljoen). Overige desinvestering heeft te maken met een buiten gebruik gestelde sporthal en nieuwbouw zwembad De Splinter.

Activanr	Omschrijving	Aanleiding	Bedrag extra afschrijving
10514	Geert Grootestraat 72 nieuwbouw	Begr.wijz.2021.146 (922.104)	2.068
10515	Geert Grootestraat 72 Armaturen 1999	Begr.wijz.2021.146 (922.104)	1.839
10517	Geert Grootestraat 72 Armaturen 20002	Begr.wijz.2021.146 (922.104)	3.581
10519	Geert Grootestraat 72 dak/Plafond zaal	Begr.wijz.2021.146 (922.104)	38.548
16534	Geert Grootestraat 72 Regelkast algemeen	Begr.wijz.2021.146 (922.104)	16.907
14689	Zwembad de Splinter	Begr.wijz.2022.222 (922.155)	146.616
11904	Bourgondielaan 2 integratieverbouwing	Desinvestering JRR sloop 2022	1.617
12135	Bourgondielaan 2 aanp 1 lok	Desinvestering JRR sloop 2022	148.481
11301	Fransebaan 237 stichting	Desinvestering JRR sloop 2022	186.860
12058	Fransebaan 237 uitbr 4 lok	Desinvestering JRR sloop 2022	141.544
12059	Fransebaan 237 owk vern (2004365)	Desinvestering JRR sloop 2022	104.066
15180	Fransebaan 237 uitbr 220m2 (2012024)	Desinvestering JRR sloop 2022	333.527
			1.125.654

3k. Openbaarheidsparagraaf

De Wet open overheid (Woo) regelt het recht op informatie over hoe de overheid handelt en hoe besluiten zijn genomen. In deze paragraaf verantwoorden wij over de drie hoofdonderdelen van de Woo.

Passieve openbaarmaking (documenten op verzoek verstrekken)

Een inwoner kan met een Woo-verzoek informatie opvragen bij de gemeente. De ingediende verzoeken zijn toegenomen in aantal en behandelduur vanwege de complexiteit in het zoekwerk en beperkte beschikbare capaciteit. Uit onze registratie vanaf 1 mei – 31 december 2022 blijkt dat bij circa tweederde van de verzoeken de wettelijke termijnen worden overschreden. Positief is dat we in overleg met de indiener ook een aantal verzoeken informeel behandelen. Dat houdt in zonder de gehele juridische procedure te doorlopen. Om te zorgen voor een kortere doorlooptijd van Woo-verzoeken zijn de volgende verbeteringen doorgevoerd:

- Een centraal ondersteuningsteam dat vanaf 1 januari 2023 zorgt voor centrale registratie en coördinatie van Woo-verzoeken en sectoren ondersteunt.
- De basis is gelegd voor een centraal overzicht van Woo-verzoeken.
- Samen met Woo-juristen is in concept een aangepast Woo-proces beschreven.
- Op het intranet is een pagina ingericht waar medewerkers informatie over Woo(-verzoeken) kunnen vinden, waaronder modelbrieven.
- We hebben onderzoek gedaan naar de mogelijkheden voor een betere IT-ondersteuning voor de opvolging van verzoeken. Dit implementeren we in 2023.

Verder hebben we er in 2022 voor gezorgd dat de digitale toegankelijkheid van Woo-verzoeken is verbeterd.

Actieve openbaarmaking (documenten op eigen initiatief publiceren)

De Woo vraagt ook om documenten actief openbaar te maken. We hebben een programmaorganisatie ingericht die een kalender voor de implementatie van de wet opgesteld. Daarnaast is er een inventarisatie uitgevoerd van (werk)processen en typen documenten waar de Woo betrekking op heeft. Ter ondersteuning van actieve openbaarmaking gaan we gebruik maken van een anonimiseringstool. Die implementeren we in 2023. We hebben in 2022 verder verschillende kennissessies en presentaties verzorgd over de Woo.

Informatiehuishouding

Een belangrijke randvoorwaarde voor de uitvoering van de Woo is dat we de informatiehuishouding verder op orde brengen. Het gaat dan om goede inzet van techniek, heldere afspraken (governance) en bewustwording. Meer hierover in het onderdeel Informatievoorziening.

Jaarrekening

4. Jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet, waarin door de gemeenteraad de uitgangspunten voor het financieel beleid alsmede de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgesteld. De financiële verordening 2022, zoals bedoeld in art 212 Gemeentewet is vastgesteld in de raadsvergadering van 21 december 2021.

De jaarrekening bestaat uit de algemene grondslagen van waardering en resultaatbepaling (4.1), balans inclusief verloopoverzicht en toelichting op de balans (4.2), het overzicht van baten en lasten met toelichting (4.3), een overzicht met de gebeurtenissen na balansdatum (4.4), de SISA bijlage (4.5) en de verantwoording over de specifiek ontvangen middelen onder de subsidieregeling van het bereikbaarheidsakkoord (4.6).

4.1 Algemene grondslagen van waardering en resultaatbepaling

4.1.1 Algemene grondslagen

Grondslagen voor waardering

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de betreffende balanspost anders is vermeld, worden de activa en de passiva opgenomen tegen de nominale waarden. Waardeverminderingen op een actief worden op het actief zelf in mindering gebracht door het vormen van een voorziening voor waardevermindering. Indien een actief buiten gebruik is gesteld, is deze afgewaardeerd (via een voorziening) indien de directe opbrengstwaarde lager is dan de boekwaarde.

Grondslagen voor resultaatbepaling

Voor de resultaatbepaling is conform het Besluit Begroting en Verantwoording het gemodificeerde stelsel van baten en lasten gehanteerd. Dat wil zeggen dat de baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op de balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn.

Dividendopbrengsten

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

Algemene uitkering

Met het betrekking tot het verwerken van de algemene uitkering heeft de commissie BBV een stellige uitspraak gedaan. Deze uitspraak houdt in dat in de jaarrekening de algemene uitkering wordt opgenomen conform de in het laatste jaar gepubliceerde accresmededeling. Doorgaans is deze opgenomen in de septembercirculaire van het betreffende boekjaar.

Personeelslasten en arbeidskosten gerelateerde verplichtingen

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod (BBV) op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijkse terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten toegerekend aan het jaar waarin ze zijn uitbetaald.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten 4 jaar. Indien sprake is van (eenmalige) schokeffecten, bijvoorbeeld door een reorganisatie is wel een verplichting opgenomen.

Eigen bijdrage CAK

Een aanvrager van een voorziening, zoals hulp in de huishouding, ondersteuning of een financiële tegemoetkoming (persoonsgebonden budget) is op grond van de Wmo een eigen bijdrage verschuldigd. Het CAK is het publiekrechtelijk zelfstandig bestuursorgaan (zbo) dat door de wetgever is belast met de berekening, oplegging en incasso van de eigen bijdrage. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dit betekent dat door de gemeenten geen zekerheden omtrent omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen. De ontvangen eigen bijdragen 2022 zijn op kasbasis verantwoord.

Afschrijvingen

De afschrijvingspercentages zijn gebaseerd op de verwachte levensduur. Voor de diverse soorten van activa zijn per soort afschrijvingspercentages vastgesteld die zijn vastgelegd in de financiële verordening. Afschrijvingen geschieden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar. Vanaf 2019 wordt er afgeschreven vanaf het boekjaar volgend op het jaar waarin het kapitaalgoed gereed komt/ verworven wordt. Op grond wordt niet afgeschreven.

Uurtarieven

In de Financiële verordening 2022 (Artikel 12. Kostprijsberekening en tarieven) is het volgende opgenomen:

1. De grondslag voor het bepalen van de heffingen en tarieven wordt gevormd door de extracomptabel geraamde kostprijs van de betreffende producten en diensten van de gemeente Eindhoven. Bij de kostentoe rekening worden naast de directe kosten alleen die indirecte kosten betrokken, die samenhangen met de door de gemeente verleende diensten.

Stelselwijziging

Wachtgeld, Pensioen en Nabestaandenpensioen voor (voormalig) wethouders is geregeld in de Algemene Pensioenwet Politiek Ambtsdragers (APPA). Voor de uitvoering van de APPA (Pensioen en Nabestaandenpensioen) had de gemeente Eindhoven twee lopende contracten: met APG (vanaf 2002 heeft de gemeente de specialistische uitvoerende werkzaamheden van de lopende pensioenuitkeringen bij het APG belegd) en met ASR (vanaf 2012 heeft de gemeente voor de op dat moment actieve wethouders de voor hen toekomstige pensioenuitkeringen verzekerd). De contractuele afdrachten en premies werden jaarlijks uit de lopende exploitatie gedekt omdat de verplichtingen jaarlijks als gelijkblijvend gezien werden.

Met ingang van 1 januari 2022 is de verzekering gestopt en het opgebouwde pensioen is in 2022 uitgekeerd aan de gemeente Eindhoven. Omdat het beeld is dat de jaarlijkse verplichting niet gelijkblijvend meer is nu de verzekering gestopt is, en met name de nog niet ingegane pensioenen aan fluctuaties onderhevig zijn, zijn de verplichtingen vanaf 2022 voorzien. Dat betekent dat de waarderingsgrondslag met ingang van 1-1-2022 is gewijzigd. Het college heeft per 8-11-2022 een voorziening ingesteld (conform mandaat in de nota reserves, voorzieningen en weerstandsvermogen). Een 6-tal bij ASR ondergebrachte pensioenen worden pas in 2023 overgedragen, deze zijn in 2022 nog verantwoord als 'niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen'.

De over te dragen poliswaarde van deze personen is nog niet bekend omdat de indexatie nog niet berekend is en onderwerp van gesprek is..

Specifieke uitgangspunten resultaatbepaling

De volgende uitgangspunten liggen ten grondslag aan de totstandkoming van het resultaat 2022 en zijn van belang integraal te duiden:

- Tussentijdse beleidswijzigingen (uitbreiding scope, aanvullend beleid, extra krediet) zijn besloten via separate dossiers en het financiële effect op 2022 is verwerkt in de begroting.
- De tussentijds geprognosticeerde financiële voor- en nadelen op lopend beleid 2022 zijn gerapporteerd bij de tussentijdse rapportages, maar zijn tussentijds niet verwerkt in de begroting. Hierop gelden de volgende uitzonderingen die door de raad besloten zijn:
 - effecten van de prijsstijging op de exploitatiebudgetten zijn bijgesteld (raadsvoorstel begrotingswijzigingen turap 1- 2022/ raadsvoorstel begrotingswijzigingen n.a.v. turap 2-2022)
 - De uitvoeringsbudgetten sociaal domein zijn gealloceerd voor in totaal € 5,4 miljoen ter dekking van inhuurkosten (raadsvoorstel begrotingswijzigingen turap 1-2022)
 - In december 2022 is het raadsvoorstel reserveringen 2022 vastgesteld. De verwachte budgetvoordelen per jaareinde zijn begrotingstechnisch verwerkt (verlagen budget en storting in

- de reserve reserveringen). Per jaareinde zijn de werkelijke restantbedragen gestort. Dat leidt op enkele programma's tot afwijkingen die zijn toegelicht;
- De dekking van de extra lasten en derving van de inkomsten als gevolg van corona zijn tussentijds naar beste inzicht verwerkt.
 - De afschrijvingslasten zijn bijgesteld ten gunste van het begrote resultaat (raadsvoorstel begrotingswijziging n.a.v. turap 2-2022).
 - De voor- en nadelen op het budget groot onderhoud vastgoed verrekenen we per jaareinde in de in 2019 ingestelde reserves voor onderhoud,
 - Op diverse beleidsterreinen voeren we exploitatie-activiteiten projectmatig uit (bijvoorbeeld groot onderhoud, revitalisering bomen, verbeteren luchtkwaliteiten). Bij de start van het project worden de beschikbare middelen samengebracht. Projecten hebben als kenmerk dat ze jaaroverschrijdend zijn. Het toegekende projectbudget is beschikbaar voor alle jaren. De raming per jaarschijf en de realisatie per jaarschijf wijken om verschillende redenen af van de planning. De middelen blijven beschikbaar doordat we deze projecten egaliseren via een reserve (maatschappelijk nut in ontwikkeling). Per programma waar dit aan de orde is, is op de afzonderlijke taakvelden inzichtelijk gemaakt wat de afwijking op jaarschijf 2022 is.

4.1.2 Grondslagen balans

Vaste activa

Immateriële vaste activa

Algemeen

De immateriële vaste activa wordt gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en naar verwachting duurzame waardeverminderingen. Eventuele van derden verkregen specifieke investeringsbijdragen worden in mindering gebracht op het geactiveerde bedrag. De kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio worden direct ten laste van de exploitatie gebracht en niet als zodanig geactiveerd.

Kosten van onderzoek en ontwikkeling

Kosten van onderzoek en ontwikkeling bij grondexploitaties blijven uiterlijk 5 jaar geactiveerd staan. Binnen die periode worden zij bij realisering van het actief overgeboekt naar het betreffende actief of bij niet realiseren van het actief doch uiterlijk na 5 jaar afgeboekt ten laste van het jaarresultaat.

Kosten van onderzoek en ontwikkeling gerelateerd aan een investering in materieel vast actief worden niet meer geactiveerd met ingang van 1 januari 2020. In de periode tot en met 1 januari 2020 zijn deze kosten wel geactiveerd.

Bijdrage aan activa in eigendom van derden

De bijdrage worden geactiveerd voor het bedrag van de verstrekte bijdragen verminderd met de afschrijvingen. Conform de vastgestelde financiële verordening (2022) worden de volgende afschrijvingstermijnen gehanteerd:

Omschrijving balanscode	Omschrijving soort activum	Levensduur Economisch nut	Levensduur Maatschappelijk nut	Toelichting
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	Ondergrond			Conform afschrijvingstermijn ondergrond in eigendom
	Schoolgebouwen			
	Overig			Conform afschrijvingstermijn activa in eigendom
Machines, apparaten en installaties	Divers	10-30		

Materiële vaste activa

Algemeen

Waardering van de geactiveerde materiële vaste activa geschiedt op basis van de verkrijgingsprijs (inkoopprijs plus de bijkomende kosten) of tegen vervaardigingsprijs (de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend).

Voorts kan worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak dat aan de vervaardiging van het activum kan worden toegerekend).

Conform de financiële verordening 2022 (art.10 lid 10) activeren we activa met een verkrijgingsprijs van minder dan € 10.000 niet, uitgezonderd gronden en terreinen. Deze laatstgenoemden worden altijd geactiveerd. Activa met een levensduur van minder dan drie jaar worden direct ten laste van de exploitatie gebracht, tenzij wettelijk voor het betreffende activa anders is voorgeschreven. Kunstvoorwerpen met een cultuurhistorische waarden en de BTW op activa indien deze compensabel is volgens de Wet op het BTW-compensatiefonds activeren we eveneens niet. Afschrijving vindt plaats op basis van de lineaire methode. Voor de investeringen ten behoeve van de afvalinzameling, parkeergarage KBC, biomassacentrales, krachtspportcentrum Tongelreep alsmede de nieuwbouw van de Effenaar, Parktheater, Dynamo en NatLab is de annuïtaire methode gehanteerd.

Indien de waarde van een actief duurzaam vermindert in enig jaar, is deze waardevermindering onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

Conform de vastgestelde financiële verordening worden de volgende afschrijvingstermijnen gehanteerd:

Omschrijving balanscode	Omschrijving soort activum	Levensduur Economisch nut	Levensduur Maatschappelijk nut	Toelichting
Gronden en terreinen	Grond	Oneindig	Oneindig	Op grond wordt niet afgeschreven
	Sportparken	25		Kosten aanleg sportparken inclusief civiel technisch (park, verharding paden en riool plus alle velden).
		30/8-12		Kunstgras en all weatherbanen. Onderlaag 30 jaar en bovenlaag 8 t/m12 jaar. *)
		20/15		Hekwerken 20 jaar en overige voorzieningen 15 jaar.
		30/15		Verlichting: masten 30 jaar en armaturen 15 jaar
		50		Tribune 50 jaar met renovatie na 25 jaar
		15/20		Tennismuur, parkeergarage, rijwielstalling
	Voorzieningen aan parkeerterrein	20	20	Betreft openbare parkeerterreinen (omheiningen en blokkades)
	Voorzieningen aan overige terreinen	20-30	20-30	Voorzieningen aan / bij bedrijfsgebouwen zoals buitenverlichting, hekwerk, fietsenstallingen, beplanting *)
	Begraafplaatsen	50		Aanleg (niet ondergrond, op grond wordt niet afgeschreven)
	overige categorieën	25		Open hekken verzonken staal
		40		Centrale electr. voorz. Collse Watermolen
		20		led-verlichting
15-40			Terreinvoorzieningen	
Grond erfpacht	Grond erfpacht	oneindig	oneindig	Op grond wordt niet afgeschreven
Gebouwen	Gebouwen	50		Kantoor- en bedrijfsgebouwen, sporthallen, zwembaden en watersport-accommodaties, kunstijsbaan, parkeergarage, kleedlokalen. Niet de installaties en inrichting.
	Gebouwen van hout	15		Noodlokalen, houten units (houten noodlokalen: levensduur 15 jaar, subsidie rijk)
	Bio-massacentrale (niet zijnde gebouw)	20/10		Feitelijke levensduur afhankelijk van type *)
	Schoolgebouwen	20/ 50		Upgrade 20 jaar; transformatie en nieuwbouw 50 jaar
	Kwekerijen / kassen	25		

Omschrijving balanscode	Omschrijving soort activum	Levensduur Economisch nut	Levensduur Maatschappelijk nut	Toelichting
	Jongerencentra, jeugdthons, gemeenschapshuizen	40		
	Voorzieningen aan gehuurde gebouwen	Max 25		Af te stemmen op de huurtermijn, maar niet langer dan 25 jaar. *)
	Verbouwingen	Max 25		Tenzij de verwachte levensduur of huurtermijn van het gebouw korter is: dan daaraan koppelen. *)
	Achterstallig onderhoud en saneringen	Max 10	0	Achterstallig onderhoud in openbare ruimte mag niet worden geactiveerd *)
	Voegwerk	40		
	Daken, opstal, boeibord, kozijnen, verduurzamen	15-40		incidentele investeringen (daken, opstal verduurzamen, boeibord, kozijnen). Afhankelijk materialen e.d.
Woonruimten	Woningen	50		Alleen gebouwd. Op grond wordt niet afgeschreven
Grond- weg- en waterbouwkundige werken	Havens, kanalen	50		
	Rioleringen	60		
	Beschoeiing van metaal	80		
	Overige beschoeiing		10	
	Bruggen en viaducten		80	
	Verkeersinfrastructuur		40	Wegen, bestrating, fietspaden, voetpaden
	Herinrichting centrumgebied		25	
	Verkeersvoorzieningen		20	Voorzieningen met uitzondering van verlichting. Bijv. drempels over middengeleiders
	Vorbereidingskosten HOV 3		40	
	Openbare verlichting: kabels en masten		40	
	Openbare verlichting: armaturen en behuizing (evt. LED)		20	
	Roadmap licht, verlichting		10	
	Groeninrichting		40	Bomen en parkrenovaties
	Groenvoorzieningen		10	Parkmeubilair (o.a. banken en prullenbakken)
	Overig groen		15-25	Hekwerken, bruggen hout, aanleg, vergroening, groeiverbinding, herinrichting en renovatie
	Winkelcentrum Woensel		25	Bestrating en verlichting
	Gebied binnen de ring		25	Bestrating en verlichting
Machines, installaties, meubilair en gereedschappen	Installaties en inrichting van gebouwen	10-30		Verlichting, Liften, centrale verwarming, installaties van bedrijfsgebouwen *)
	Inventaris en meubilair	Max 20		Voor scholen geldt de rijksnorm *)
	Machines	Max 15		Pompen, aggregaten, zaagmachines en compressoren. Reprografie apparaten. *)
	Computer hardware, elektronische apparatuur	3		Hardware 3 jaar: (balie)printers en plotters, CPU's, laptops, tablets, aanvullende beveiligingsapparatuur, beeldschermen/displays.
		4		Hardware 4 jaar: laptops (raad), tablets (raad) en vaste PC's
		5		Hardware 5 jaar: netwerkkapapparaat, printers/ multi-functionals, overige apparatuur (tenzij anders vermeld)
		6		Hardware 6 jaar: servers & storage, gewone beeldschermen
		20/10/8		Overig: computerruimte bouwkundig 20 jaar; Noodstroom, blusinstallatie, airco 10 jaar; inrichting 8 jaar. Paspomaat Dynamische reizigers systeem
	Computer software	3		Beveiligingssoftware

Omschrijving balanscode	Omschrijving soort activum	Levensduur Economisch nut	Levensduur Maatschappelijk nut	Toelichting
		5		KA- en lokale PC-applicaties, virtualisatie software en overige procesapplicaties
		7		Grote proces-software
	Infrastructuur	15/12		Glasvezel 15 jaar, overige kabels in en tussen gebouwen 12 jaar
	Telefonie	6		(server based) telefooncentrale, telefoontoestellen
	Speeltuinen (toestellen)	10		Zwembad op speelterrein 20 jaar
	Parkeermeters, parkeerautomaten	20		
	Verkeersregelinstanties		8/15/30	Verkeersregeltoestel incl. verkeerslantaarns en detectielussen 15 jaar; grondkabels en masten 30 jaar, switch 8 jaar
	VRI voorziening en ICT oplossing		20	
	Aanleg VRI		10	
	Containers (grof vuil standplaatsen)	10		
	Containers (ondergronds bij flats)	30/10/5		Buitenbak 30 jaar, binnenbak en opbouw 10 jaar, elektronica 5 jaar
	Zonnepanelen	15/20		Afhankelijk van type/plaatsing e.d.
	Klein apparatuur	5/10		brandmelders, couverteermachine
	Incidenteel	5-20		Afhankelijk van type investering, eenmalige zaken
Vervoersmiddelen	Bedrijfswagens, tractie	7		Vrachtwagen, huisvuilwagen
	Personenauto's, bestelauto's	7		Dienstauto's
	Postauto	7		
	Hoogwerker	10		
	Gladheidsbestrijdingsmaterieel	10/20		Gladheid
	Overige vervoersmiddelen	7		Aanhangwagens

*) Voor elke nieuwe investering wordt de exacte afschrijvingstermijn vastgesteld.

In erfpacht uitgegeven gronden

Voor de in erfpacht uitgegeven gronden geldt de uitgifteprijs van eerste uitgifte als verkrijgingsprijs. Gronden waarvan de erfpacht eeuwigdurend is afgekocht, worden gewaardeerd tegen zogenaamde registratiewaarde.

Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

Wanneer investeringen grotendeels worden gedaan in het kader van riolering, het inzamelen van huishoudelijk afval of andere heffingen alsook voor rechten die op grond van artikel 229, lid 1 a en b Gemeentewet worden geheven, dan worden deze investeringen op de balans opgenomen in een aparte categorie: de investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

Investerings met een economisch nut (excl. erfpacht)

Deze activa zijn verhandelbaar en/of kunnen bijdragen tot het genereren van middelen. Ze worden geactiveerd voor het bedrag van de investering, het zogenaamde bruto-activeren. Aftrek van eigen middelen (reserves) is niet toegestaan. Bijdragen van derden welke in directe relatie staan met het activum worden wel in mindering gebracht (netto-variant).

Investerings in openbare ruimte met een maatschappelijk nut (bijvoorbeeld wegen)

Investerings met een maatschappelijk nut worden, evenals investeringen met een economisch nut geactiveerd en over de verwachte toekomstige gebruiksduur wordt afgeschreven. Volgens de nieuwe BBV-regelgeving moeten deze investeringen met ingang van 2017 worden geactiveerd, daarvoor was dit een keuze. De gemeente Eindhoven heeft er voor gekozen om deze met ingang van 2016 te activeren. De investeringen tot en met 2015 zijn direct ten laste van de exploitatie gebracht.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen, (overige) leningen en (overige) uitzettingen zijn - tenzij hierna anders is vermeld - opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden.

Vlottende activa

Vorraden

Grond- en hulpstoffen

Deze worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Wanneer sprake is van duurzaam lagere marktwaarde waarden we de grond- en hulpstoffen af naar deze duurzaam lagere marktwaarde.

Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie

De als onderhanden werk opgenomen 'bouwgronden in exploitatie' worden gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs. Indien de marktwaarde duurzaam lager is, dan wordt deze lagere marktwaarde als waardering gebruikt. Indien sprake is van een geprognosticeerd verlieslatend project wordt een voorziening getroffen tegen de netto contante waarde. Deze voorziening wordt als waardecorrectie op bouwgrond in exploitatie verwerkt en jaarlijks opnieuw bepaald. Voor de kosten die aan de vervaardigingsprijs kunnen worden toegerekend wordt aangesloten op de kostensoortenlijst zoals opgenomen artikel 6.2.4 van het Besluit ruimtelijke ordening. Dit betekent dat maximaal deze kostensoorten kunnen worden toegerekend aan de bouwgronden in exploitatie, waarbij ten aanzien van de rente geldt dat alleen de rente over het vreemd vermogen wordt toegerekend en geen rente over het eigen vermogen. Voor Strijp-S wordt projectfinanciering toegepast.

In overeenstemming met BBV-regelgeving wordt winst uit grondexploitatie genomen als:

1. Het resultaat op de grondexploitatie betrouwbaar kan worden ingeschat, én
2. De grond (of een deelperceel) is verkocht, én
3. Kosten zijn gerealiseerd.

Voor de grondexploitatie die aan deze drie voorwaarden voldoen wordt winst genomen gebaseerd op de door BBV voorgeschreven POC-methode.

Voor de berekening dient onderstaande formule te worden gehanteerd:

$(\text{gerealiseerde kosten} / \text{totale kosten}) \times (\text{gerealiseerde opbrengsten} / \text{totale opbrengsten}) = \% \text{ POC}$
 $((\text{geraamd eindsaldo} - \text{project specifieke risico's}) \times \% \text{ POC}) - \text{eerder genomen tussentijdse winst} = \text{bedrag tussentijds winst nemen lopend boekjaar}$

Gereed product en handelsgoederen

De voorraad gereed product en handelsgoederen worden gewaardeerd tegen de kostprijs of tegen de duurzaam lagere marktwaarde. Indien de marktwaarde duurzaam lager is, wordt een voorziening getroffen als waardecorrectie op de boekwaarde gereed product. Op de handelsportefeuille panden wordt niet afgeschreven.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De vorderingen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening (o.a. dubieuze debiteuren) in mindering gebracht. Deze voorziening is bepaald via een combinatie van de statische en dynamische methode.

Liquide middelen

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Overlopende activa

Overlopende activa worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Vaste passiva

Eigen vermogen

Eigen vermogen wordt gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichtingen van wethouders wordt gewaardeerd tegen de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen.

Indien sprake is van achterstallig onderhoud waarbij sprake is van kapitaalvernietiging en/of onveilige situaties wordt op basis van artikel 44, lid 1a BBV een voorziening gevormd.

Er kan, conform BBV geen sprake zijn van een negatieve voorziening. Een onverwacht bij het opmaken van de jaarrekening gesignaleerde negatieve stand wordt via een eenmalige last gedekt. (Een tijdens het opmaken van de begroting gesignaleerde verwachte negatieve stand wordt conform BBV aangepast via het aanpassen van de toekomstige stortingen.

Vaste schulden

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer worden gewaardeerd tegen de oorspronkelijke hoofdsom (nominale waarde), verminderd met de gedane aflossingen.

Vlottende passiva

Netto-vlottende schulden

De netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Overlopende passiva

De overlopende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en garantstellingen

Borg- en garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de balanstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

4.2 Balans en toelichting

Activa

Balans Activa (bedragen x € 1.000)		31-12-2021	31-12-2022
VASTE ACTIVA		746.482	827.230
Immateriele vaste activa	B01	180.396	201.115
Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief		687	1.322
Bijdragen aan activa in eigendom van derden		179.709	199.793
Materiële vaste activa	B02	543.846	605.147
In erfpacht uitgegeven gronden		50.235	50.208
Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven		69.058	70.536
Investerings met een economisch nut (excl. erfpacht)		358.082	388.231
Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut		66.471	96.173
Financiële vaste activa	B03	22.239	20.968
Kapitaalverstrekkingen aan:			
- deelnemingen		8.409	8.409
Leningen aan:			
- woningbouwcorporaties		1.499	1.431
- deelnemingen		4.260	1.477
Overige langlopende leningen		8.047	9.626
Overige financiële vaste activa		25	25
VLOTTENDE ACTIVA		252.886	254.130
Voorraden	B31	76.608	43.729
Grond- en hulpstoffen		14	14
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie		73.404	41.376
Gereed product en handelsgoederen		3.191	2.339
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	B11	136.348	151.567
Vorderingen op openbare lichamen		49.292	57.078
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		60.514	67.093
Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen		716	47
Overige vorderingen		25.824	27.347
Overige uitzettingen		2	2
Liquide middelen	B12	367	239
Kassaldi		46	52
Banksaldi		320	188
Overlopende activa	B21	39.563	58.595
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel:			
- Europese overheidslichamen		115	320
- het Rijk		8.440	19.304
- overige Nederlandse overheidslichamen		4.831	3.324
Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen		26.177	35.648
TOTAAL ACTIVA		999.368	1.081.360
Recht op verliescompensatie krachtens de wet VPB (1969)		nihil	nihil

Passiva

Balans Passiva (bedragen x € 1.000)		31-12-2021	31-12-2022
VASTE PASSIVA		766.318	823.008
Eigen vermogen	B04	393.515	474.034
Algemene reserve		139.540	151.326
Bestemmingsreserves		221.269	274.614
Het gerealiseerd resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening		32.707	48.094
Voorzieningen	B05	16.237	25.871
Voorziening voor verplichtingen, verliezen en risico's (BBV art. 44.1 a en 44.1b)		2.182	10.607
Voorziening ter egalisering van kosten (BBV art. 44.1 c)		1.579	1.257
Voorziening voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen waarvoor een heffing wordt geheven (BBV art. 44.1 d)		12.476	13.601
Voorziening voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is (BBV art. 44.2)		0	407
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	B06	356.565	323.103
Onderhandse leningen van:			
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen		278.907	268.347
- openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden		28.542	5.979
- buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren		48.600	48.600
Ontvangen waarborgsommen van derden		517	178
VLOTTENDE PASSIVA		233.050	258.351
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	B13	47.982	66.061
Overige schulden		47.982	66.061
Overlopende passiva	B22	185.068	192.290
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen		49.540	45.796
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren:			
- Europese overheidslichamen		2.037	751
- het Rijk		101.415	115.466
- overige Nederlandse overheidslichamen		23.198	20.792
Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen		8.879	9.486
TOTAAL PASSIVA		999.368	1.081.360
Totaalbedrag waartoe aan natuurlijke en rechtspersonen borgstellingen of garantstellingen zijn verstrekt		8.240	7.627

4.2.1 Toelichting per balanspost

Vaste activa

Immateriële vaste activa

Overzicht immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa wordt onderscheiden in:

bedragen x € 1.000

	31-12-2021	31-12-2022
Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	687	1.322
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	179.709	199.793
Immateriële vaste activa	B01 180.396	201.115

Verloop immateriële vaste activa

Het hierna opgenomen overzicht geeft het verloop weer van de immateriële vaste activa in 2022.

bedragen in € x 1.000

Omschrijving	Boek- waarde 01-01- 2022	Herru- bricering	Inves- teringen / Uitzet- tingen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	mut. Voorz. Waardeverm.	Bijdragen van derden	Boek- waarde 31-12- 2022
Immateriële vaste act	180.396	5.245	21.144	-	5.666	-	4	201.115
Kosten afsluiten geldleningen en saldo agio en disagio	-	-	-	-	-	-	-	-
Kosten voor onderzoek en ontwikkeling	687	-	638	-	-	-	4	1.322
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	179.709	5.245	20.505	-	5.666	-	-	199.793

Toelichting

Onder bijdragen van derden zijn de bijdragen van derden opgenomen die direct gerelateerd zijn aan de investering. Onder de afwaarderingen staan de afwaarderingen vanwege duurzame waardeverminderingen. Deze afwaarderingen worden verwerkt via een voorziening die in mindering wordt gebracht op de boekwaarde.

De boekwaarde van de immateriële vaste activa is in 2022 met € 20,7 miljoen toegenomen als resultante van herrubriceringen, investeringen en afschrijvingen.

Onder de herrubricering bij de activa in eigendom van derden zijn de boekwaarden per 1 januari 2022 opgenomen die het gevolg zijn van twee eigendomsoverdracht (via notariële akte) van schoolgebouwen aan schoolbesturen. Daarnaast is een school teruggeleverd aan de gemeente in verband met buiten gebruik stelling. Bij de materiële vaste activa vindt voor per saldo hetzelfde bedrag een verlaging plaats, omdat de kosten al waren geactiveerd maar nu een andere status hebben gekregen.

Op de activa in eigendom van derden wordt op een reguliere en vergelijkbare basis als de eigen activa afgeschreven. In 2022 is er ruim € 5,6 miljoen afgeschreven. Hier staan € 20,5 miljoen aan investeringen tegenover. De grootste investering betreft de vervangende nieuwbouw van het schoolgebouw, inclusief gymnastieklokaal, van het Huygens Lyceum aan de Rachmaninowlaan 2 (€ 8,2 miljoen).

De kosten van onderzoek en ontwikkeling hebben enkel nog betrekking op de activering van voorbereidingskosten voor grondlocaties. Indien mogelijk worden de kosten overgebracht naar de betreffende grondexploitatie, maar dan moet er eerst sprake zijn van een vastgestelde exploitatie.

Materiële vaste activa

Overzicht materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaat uit de volgende onderdelen:

bedragen x € 1.000

	31-12-2021	31-12-2022
In erfpacht uitgegeven gronden	50.235	50.208
Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	69.058	70.536
Investerings met een economisch nut (excl. erfpacht)	358.082	388.231
Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	66.471	96.173
Materiële vaste activa	B02	543.846
		605.147

Verloop materiële vaste activa

Onderstaand overzicht toont het verloop van de materiële vaste activa in 2022.

bedragen in € x 1.000

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Boek- waarde 01-01- 2022	Herru- bricering	Inves- teringen / Uitzet- tingen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	mut. Voorz. Waardeverm.	Bijdragen van derden	Boek- waarde 31-12- 2022
Materiële vaste activa	543.846	-5.031	119.240	-	20.650	-595	32.853	605.147
Investerings met een economisch nut	358.082	-5.031	53.222	-	16.526	-595	2.111	388.231
Gronden en terreinen	96.729	-692	28.176	-	1.229	-332	52	123.265
Woonruimten	576	-	6.689	-	21	-	-	7.244
Bedrijfsgebouwen	186.762	-4.338	11.554	-	6.711	-263	1.806	185.723
Vervoermiddelen	1.508	-	206	-	214	-	-	1.500
Machines, apparaten en installaties	72.462	-	6.597	-	8.340	-	253	70.466
Overige materiële vaste activa	44	-	-	-	11	-	-	33
Economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	69.058	-	13.911	-	1.592	-	10.842	70.536
Grond-, weg-, waterbouwkundige werken	69.058	-	13.911	-	1.592	-	10.842	70.536
Investerings in openbare ruimte met een maatschappelijk nut	66.471	-	52.134	-	2.532	-	19.899	96.173
Gronden en terreinen	723	-	1.134	-	11	-	118	1.729
Grond-, weg-, waterbouwkundige werken	57.855	-	48.195	-	2.031	-	19.605	84.414
Machines, apparaten en installaties	7.893	-	2.804	-	490	-	177	10.030
In erfpacht uitgegeven gronden	50.235	-	-27	-	-	-	-	50.208
In erfpacht uitgegeven gronden	50.235	-	-27	-	-	-	-	50.208

Toelichting materiële vaste activa (algemeen)

Vanaf 2019 wordt er afgeschreven vanaf het boekjaar volgend op het jaar waarin het kapitaalgoed gereed komt / verworven wordt. Op grond wordt niet afgeschreven.

Onder bijdragen van derden zijn de bijdragen van derden opgenomen die direct gerelateerd zijn aan de investering. Onder de afwaarderingen staan de afwaarderingen vanwege duurzame waardeverminderingen. Deze afwaarderingen worden verwerkt via een voorziening die in mindering wordt gebracht op de boekwaarde.

De toename van de materiële vaste activa van € 544 miljoen naar € 605 miljoen is te verklaren vanuit een aantal activiteiten en ontwikkelingen, waarvan de belangrijkste zijn:

- De notariële overdracht van scholen naar de schoolbesturen, waardoor deze activa naar de immateriële vaste activa zijn overgebracht; dit betekent hier een verlaging van € 5,2 miljoen;
- Overheveling van panden van voorraad naar MVA, omdat deze in gebruik zijn. De verkoop van deze panden is op langere termijn. Dit is een verhoging van € 0,3 miljoen.
- Nieuwe investeringen minus de daaraan te relateren bijdragen van derden (netto toename circa € 86,4 miljoen).
- Reguliere afschrijving en desinvesteringen op de lopende activa (verlaging circa € 20,6 miljoen).
- Verlaging van de voorziening waardevermindering vastgoed met € 0,3 miljoen en grond met € 0,5 miljoen in verband met verhouding van de boekwaarde en de te verwachten opbrengstwaarde.

Stille reserves

De kunstvoorwerpen van het Van Abbemuseum met een cultuurhistorische waarde zijn niet in de balans opgenomen (de verzekerde waarde per 31 december 2022 inclusief bruiklenen, bedraagt circa € 151,5 miljoen)

Tevens is sprake van een stille reserve (verwachte opbrengstwaarde is hoger dan de boekwaarde) met betrekking tot niet bedrijfsgebonden activa.

Toelichting investeringen met economisch nut

De investeringen 2022 bedragen in totaal € 52,0 miljoen. Dit bedrag wordt gevormd door een groot aantal mutaties van welke hierna een beperkte opsomming volgt:

- Machines, apparaten en installaties voor een totaal bedrag van € 6,5 miljoen. De grootste en daarmee belangrijkste investeringen zijn meubilair en inrichting Mercado (€ 1,0 miljoen), investeringen sporthal Geert Grootestraat (€ 0,8 miljoen), zonnepanelen (€ 0,8 miljoen) en hybride werken, zoals beeldschermen (€ 0,7 miljoen)
- Bedrijfsgebouwen totaal € 11,6 miljoen, waarvan sportgebouwen (€ 3,8 miljoen) Slim verduurzamen Van Abbemuseum (€ 1,0 miljoen), investeringen Noord Brabantlaan (€ 1,7 miljoen) en tijdelijke units onderwijshuisvesting (€ 1,2 miljoen) de belangrijkste zijn.
- Woonruimten totaal € 6,7 miljoen, waarvan de grootste wordt gevormd door aankoop Oirschotsedijk (€ 6,3 miljoen)
- Vervoermiddelen in totaal € 0,2 miljoen; voornamelijk ten behoeve van gladheidsbestrijding.
- Gronden en terreinen voor € 28,1 miljoen. Dit betreft strategische verwervingen (€ 26,5 miljoen) en grenscorrectie met Best (€1,1 miljoen).

Toelichting investeringen met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

De investeringen in waterbouwkundige werken zijnde riolen, rioolkolken en gemalen, zijn gerelateerd aan het gemeentelijk rioleringsplan (GRP) 2019-2022. De heffing die hiertegenover staat betreft de rioolheffing zoals in de [paragraaf lokale heffingen](#) nader toegelicht. De investeringen 2022 bedroegen € 13,9 miljoen en de afschrijvingen zijn € 1,6 miljoen. De vervangingsinvesteringen voor riolering worden zoveel als mogelijk gedekt vanuit de voorziening riolering die in het verloop overzicht als bijdrage van derden is weergegeven € 10,8 miljoen.

Toelichting investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut

Vanaf 1 januari 2017 zijn we verplicht de investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut te activeren. Per 1 januari 2017 zijn de restantbudgetten ad € 25,4 miljoen van 86 bestaande projecten omgezet naar activa. Van deze investeringen bedragen de uitgaven en inkomsten tot en met 2016 netto € 49,9 miljoen. Dit deel is niet geactiveerd. Vanaf 2017 worden alle nieuwe investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut geactiveerd.

De investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut bedragen in 2022 totaal € 52,1 miljoen. Dit zijn veel mutaties, waarvan de grootste hieronder worden opgesomd:

- Wegenstructuur Brainport Park (€ 23,9 mln.).
- Groot onderhoud enkele wegen (€ 6,3 mln)
- Buurtschap Te Veld (onderdeel maatschappelijk nut) (€ 4,2 mln)
- Stratumseind (€ 2,3 mln)
- Mathildelaan (€ 2,7 mln)
- Bruggen Genderpark (1,2 mln)

Een deel van de investeringen in openbare ruimte met maatschappelijk nut wordt gedekt door bijdragen van derden. In totaal is voor € 19,9 miljoen geboekt aan bijdragen van derden.

Toelichting in erfpacht uitgegeven gronden

De boekwaarde van de in erfpacht uitgegeven gronden is met € 27.466 afgenomen door verkoop van 37 objecten.

Financiële vaste activa

Overzicht financiële vaste activa

De financiële vaste activa wordt onderverdeeld in:

bedragen x € 1.000

	31-12-2021	31-12-2022
Kapitaalverstrekkingen aan:		
- deelnemingen	8.409	8.409
Leningen aan:		
- woningbouwcorporaties	1.499	1.431
- deelnemingen	4.260	1.477
Overige langlopende leningen	8.047	9.626
Overige financiële vaste activa	25	25
Financiële vaste activa	B03 22.239	20.968

Verloop financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2022 is als volgt:

bedragen in € x 1.000

Omschrijving	Boek- waarde 01-01- 2022	Herru- bricering	Inves- teringen / Uitzet- tingen	Desinves- teringen/ aflossingen	Afschrij- vingen	mut. Voorz. Waardeverm.	Bijdragen van derden	Boek- waarde 31-12- 2022
Financiële vaste activa	22.239	-	2.958	4.230	-	-	-	20.968
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	8.409							8.409
Leningen aan woningbouwcorporaties	1.499			68				1.431
Leningen aan deelnemingen	4.260			2.783				1.477
Overige langlopende leningen	8.047		2.958	1.379				9.626
Betaalde waarborgsommen	25							25

Onder "mutatie voorziening waardevermindering" staan de afwaarderingen vanwege duurzame waardeverminderingen. Deze afwaarderingen worden verwerkt via een voorziening die in mindering wordt gebracht op de boekwaarde. Voor de afdekking van het risico met betrekking tot de verstrekte leningen aan derden is een reserve gevormd (saldo per 31-12-2022 € 2,59 miljoen).

Toelichting kapitaalverstrekking aan deelnemingen

Hieronder wordt een overzicht gegeven van de aandelen in gemeenschappelijke regelingen en deelnemingen:

(x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2022	Mutatie	Omvang deelneming
Muziekgebouw Eindhoven N.V.	45	45	-	100%
Af: voorziening Afwaardering Muziekgebouw 1)	-45	-45	-	
Parktheater Eindhoven N.V.	45	45	-	100%
Meerderheidsdeelneming in nom kapitaal	45	45	-	
Enexis Holding N.V. (voorheen Essent)	11	11	-	0,02%
Eindhoven Airport N.V.	556	556	-	24,5%
Twice Eindhoven B.V.	113	113	-	20%
N.V. Brainport Development	7	7	-	14,5%
BNG N.V.	429	429	-	0,3%
Park Strijp C.V.	1.000	1.000	-	50%
Park Strijp Beheer B.V.	10	10	-	50%
Breedband Regio Eindhoven B.V. 2)	1.569	1.569	-	30,7%
Minderheidsdeelneming in nom kapitaal	3.695	3.695	-	
Flight Forum BV/CV (035-09-13) 3)	4.669	4.669	-	50,9%
Flight Forum	4.669	4.669	-	
Totaal verstrekte geldleningen	8.409	8.409	-	

¹⁾ Vanwege de financiële positie van het Muziekgebouw is het aandelenpakket van het Muziekgebouw afgewaardeerd tot op nihil.

²⁾ Breedband: door nieuwe huisvesting en investeringen in de infrastructuur zijn over 2018 en 2019 aanzienlijke verliezen geleden. Door deze verliezen wordt ingeteerd op het eigen vermogen. De algemene reserve gaat naar nihil en een deel van het geplaatste kapitaal van de deelnemers wordt gebruikt ter afdekking van de verliezen. Vanaf het boekjaar 2020 worden er weer positieve resultaten verwacht. Op basis van deze verwachting is dan ook de inschatting dat in 2024 weer sprake zal zijn van een vrij beschikbare algemene reserve en dat dus het gestorte kapitaal van de deelnemers weer is aangevuld vanuit de positieve resultaten. Daarmee is voor nu geen sprake van een duurzame lagere marktwaarde en dus afwaardering.

³⁾ Flight Forum: Voor een nadere toelichting zie de paragraaf grondbeleid onderdeel verbonden partijen.

Toelichting leningen aan woningbouwcorporaties

Toelichting leningen aan woningbouwcorporaties Er resteert nog slechts één lening, die is ondergebracht bij het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). Het WSW staat garant indien een woningbouwcorporatie in gebreke blijft met betrekking tot rente- en aflossingsverplichtingen. Op deze lening vonden reguliere rente- en aflossingen plaats.

Toelichting leningen aan deelnemingen

De lening aan het Muziekgebouw Eindhoven is in 2022 volgens planning afgelost. Er resteert een lening aan Park Strijp CV, waarop in 2022 € 2,583 miljoen is afgelost.

Toelichting overige langlopende leningen

Aan het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting is de uitvoering uitbesteed voor activiteiten waarbij de gemeente Eindhoven leningen (€ 1,587 miljoen) verstrekt ten behoeve van onder andere starters op de woningmarkt en duurzaamheid (energiebepalende maatregelen). Er is voor € 6,033 miljoen aan leningen verstrekt aan particulieren binnen het zonnepanelenproject Zuidoost-Brabant.

Flottende activa

Voorraden

Overzicht voorraden

De in de balans opgenomen voorraden worden uitgesplitst naar de volgende categorieën:

bedragen x € 1.000

	31-12-2021	31-12-2022
Grond- en hulpstoffen	14	14
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	73.404	41.376
- bouwgronden in exploitatie	76.419	44.842
- voorziening verliesgevende exploitatie	-4.489	-4.974
- overig	1.473	1.508
Gereed product en handelsgoederen	3.191	2.339
Voorraden	76.608	43.729

Toelichting onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie

De balanspost 'Onderhanden werk' heeft per ultimo 2022 een saldo van € 41,4 miljoen. Binnen deze post zijn onder andere begrepen de in exploitatie genomen gronden. De boekwaarde hiervan bedroeg ultimo 2021 € 76,4 miljoen. Deze balanspost betreft de grondexploitaties waarbij de gemeente de in bezit zijnde grond en (eventueel) aanwezige opstallen omvormt naar bouwrijpe grond, met als oogmerk (opnieuw) te worden bebouwd. Ultimo 2022 was de boekwaarde van deze grondexploitaties € 44,8 miljoen (dit vóór aftrek van voorziening verliesgevende planexploitaties) en is met € 31,6 miljoen afgenomen. Dit is onder andere veroorzaakt doordat voor diverse projecten eerder gemaakte kosten (grondaankoop, kosten voorbereiding en bouw- en woonrijp maken van de grond) zijn goedge maakt door het realiseren van opbrengsten door verkoop van deze bouw- en woonrijp gemaakte kavels en overige grondverkoop.

Ook dit jaar zijn de prospecties van de grondexploitaties herijkt. We zien dat de kosten- en opbrengstenstijgingen voor de komende jaren lastig zijn in te schatten omdat deze afhankelijk zijn van vele factoren die momenteel onzeker zijn. Gebaseerd op de Outlook Grondexploitaties 2023 van adviesbureau Metafoor hebben we een zo reëel mogelijk inschatting gemaakt van de kosten- en opbrengstenstijgingen en deze verwerkt in het MPG 2023. In de Outlook Grondexploitaties 2023 wordt voor de komende jaren echter gewerkt met bandbreedtes voor de kosten- en opbrengstenstijgingen. We hebben de onder- en bovenkant van de bandbreedte vertaald naar een kans- en een risicoscenario.

	Scenario kans				Reële verwachting MPG 2023				Scenario Risico			
	2023	2024	2025	2026 e.v.	2023	2024	2025	2026 e.v.	2023	2024	2025	2026 e.v.
Kosten												
Apparaatskosten	4%	3%	3%	2%	6%	4%	4%	2%	8%	5%	5%	2%
Civiele werken	4%	3%	3%	2%	6%	4%	4%	2%	8%	5%	5%	2%
Opbrengsten												
Wonen	3%	2%	2%	2%	1%	0%	0%	2%	-1%	-2%	-2%	2%
Bedrijven	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Kantoren	1%	2%	2%	2%	0%	1%	1%	2%	-1%	0%	0%	2%
Winkels	0%	2%	2%	2%	-1%	1%	1%	2%	-2%	0%	0%	2%
Exploitatiebijdrage	4%	3%	3%	2%	6%	4%	4%	2%	8%	5%	5%	2%

Op basis van de reële verwachting zoals verwerkt in het MPG is de verwachte eindwaarde van de bouwgronden in exploitatie circa € 32,6 miljoen en de verwachte netto contante waarde circa € 29,2 miljoen. In de prospecties (toekomstige opbrengsten) zijn een aantal verliesgevend exploitaties naar voren gekomen. Hiervoor is een voorziening gevormd. De voorziening verliesgevend grondexploitaties (stand per 31-12-2022 € 5,0 miljoen) wordt in mindering gebracht op de boekwaarde. De voorziening is contant gemaakt met de wettelijk voorgeschreven disconteringsvoet van 2%. De voorziening zal in de komende jaren jaarlijks minimaal met de rentecomponent verhoogd worden om aan het einde van de looptijd het verwachte verlies te kunnen afdekken.

Bedragen * € 1.000

	Verloop-overzicht	1-1-2022 (1)	Vermeerderingen (2)	Verminderingen (3)	31-12-2022 (1+2-3)	Geraamde lasten	Geraamde baten	Verwacht eindsaldo	NCW
Bouwgronden in exploitatie		76.419	20.909	52.486	44.842	116.303	193.723	-32.577	-29.201

Met een scenarioanalyse is inzichtelijk gemaakt wat de effecten op de nog verwachte resterende resultaten van de grondexploitaties zijn in geval van het kans- en risicoscenario. Dit geeft inzicht in de gevoeligheid van onze grondexploitaties voor het optreden van hogere of lagere kosten- en opbrengstenstijgingen de komende jaren.

Bedragen * € 1.000

Effect op nog verwacht resterend resultaat MPG 2023	Scenario kans		Reële verwachting MPG 2023	Scenario Risico	
	Resterend resultaat	Mutatie t.o.v. reële verwachting		Mutatie t.o.v. reële verwachting	Resterend resultaat
GDC Noord Zuid-Westhoek	2.009	299	1.710	-305	1.405
Tongelresche Akkers	13	9	4	-8	-4
Meerhoven	3.759	1.595	2.164	-1.580	584
Blixembosch	427	8	419	-9	410
VDMA	3.098	50	3.048	-50	2.998
Stationsgebied	6.320	1.142	5.178	-1.167	4.011
Emmasingelkwadrant	10.976	-64	11.040	66	11.106
Deken van Somerenstraat	136	4	132	-3	129
Overige projecten	18.362	557	17.805	-544	17.261
Totaal	45.100	3.600	41.500	-3.600	37.900

Het MPG 2023 geeft inzicht in grondexploitaties en private ontwikkelingen (kostenverhaal). Het verwacht resterend resultaat van deze tezamen bedraagt op basis van de reële verwachting circa € 41,5 miljoen, waarvan circa € 32,6 miljoen uit bouwgronden in exploitatie. Met name in de grondexploitaties Meerhoven en Stationsgebied, waar nog relatief veel kosten moeten worden gemaakt, kan dit een substantieel effect hebben. Het nog verwachte resterende resultaat blijft wel positief, dus het treffen van een voorziening is in deze scenario's niet noodzakelijk.

De resultaten die uiteindelijk werkelijk worden behaald, worden beïnvloed door vele factoren, waaronder conjunctuur, marktontwikkelingen en overheidsbeleid. Om eventuele risico's in dit kader te kunnen opvangen is bij de herijking een berekening gemaakt van de benodigde weerstandscapaciteit. Hierbij zijn de specifieke

projectrisico's en marktrisico's benoemd en gekwantificeerd. Bij de marktrisico's is daarbij rekening gehouden met mogelijke rentestijging, opbrengstdaling en vertraging. Het totale weerstandsvermogen ([zie paragraaf weerstandsvermogen](#)) van de gemeente is voldoende om de ingeschatte benodigde weerstandscapaciteit van €16,4 miljoen op te kunnen vangen ([zie paragraaf grondbeleid](#) voor meer toelichting en de ingerekende scenario's in het weerstandsvermogen).

Tussentijds winstnemen

De totale tussentijdse winstneming uit lopende grondexploitaties bedraagt € 7,1 miljoen. Bij de berekening hiervan hebben we, evenals bij de berekening van de tussentijdse winst bij eerdere jaarrekeningen, de projectrisico's buiten beschouwing gelaten.

Toelichting gereed product en handelsgoederen

Onder gereed product zijn panden opgenomen die bestemd zijn te verkopen. De boekwaarde van deze panden is conform voorschrift BBV bij de bestemming tot verkoop overgaan van materieel vast actief naar voorraden.

Ultimo 2021 bedroeg de balanspositie afgerond € 3,2 miljoen. Ultimo 2022 is dat afgerond € 2,3 miljoen.

De verlaging van € 0,9 miljoen wordt met name verklaard door:

1. Door de verkoop van panden is de balanswaarde gedaald (- € 0,5 miljoen). Het betreffen 4 panden die zijn gedesinvesteerd.
2. Herrubriceren van 4 panden (- € 0,3 miljoen). Deze panden zijn overgeheveld naar materiële vaste activa, aangezien de panden in gebruik zijn. Dit betreffen Nieuwe Achtse Heide (Grond) grond, Kanaaldijk-Noord 61.
3. Op de panden vindt nog steeds afschrijving plaats (- € 0,1 miljoen).

Als de boekwaarde van de panden wordt afgezet tegen de te verwachten opbrengstwaarde, dan is het niet nodig om al een afwaardering toe te passen.

Verloop-overzicht	Boekwaarde 1-2022	1- Herrubricering naar materiële vaste activa	Investering	Desinvestering (verkoop)	Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2022
Gereed product en handelsgoederen	3.191	-276	13	-490	-98	2.339

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Overzicht uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De uitzettingen met een looptijd van 1 jaar of minder worden als volgt gespecificeerd:

bedragen x € 1.000

	31-12-2021	31-12-2022
Vorderingen op openbare lichamen	49.292	57.078
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	60.514	67.093
Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	716	47
Overige vorderingen	25.824	27.347
Clientdebiteuren	8.857	7.006
Belastingdebiteuren	2.551	8.390
Overige debiteuren	14.416	11.951
Overige uitzettingen	2	2
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	B11	136.348
		151.567

Toelichting vorderingen op openbare lichamen

De vordering bestaat uit een tweetal grote posten. Dit zijn de vordering op de fiscus inzake het landelijk BTW compensatiefonds van € 49,9 miljoen (toename ten opzichte van 2021 met € 8,1 miljoen) en de vordering op het Rijk inzake de regeling BBZ (Bijstand Besluit Zelfstandigen) van € 3,0 miljoen. Van de overige € 4,3 miljoen heeft € 1,7 miljoen betrekking op vooruitbetaalde afvalinzameling 2023 aan gemeenschappelijke regeling Cure.

Toelichting op schatkistbankieren

Op basis van de artikel 7 van de uitvoeringsregeling schatkistbankieren decentrale overheden mogen de middelen op de bankrekeningen gerekend over een kwartaal gemiddeld het drempelbedrag niet te boven gaan.

Kasoverschotten op reguliere bankrekeningen moeten boven de norm verplicht worden afgestort naar de schatkist van de Staat. Het drempelbedrag bedraagt €11,0 miljoen voor Eindhoven in 2022. In 2022 is het saldo op de bankrekeningen onder de norm gebleven.

Schatkistbankieren	kw1	kw2	kw3	kw4
Limiet (norm)	11,0	11,0	11,0	11,0
Gemiddeld saldo op bankrekeningen gedurende het kwartaal	0,2	3,5	0,7	0,0

Toelichting overige vorderingen

Algemeen

Eind 2022 was de stand van de overige vorderingen afgerond € 35,3 miljoen. Dit is opgebouwd uit 3 soorten vorderingen, namelijk cliëntdebiteuren, belastingdebiteuren en overige debiteuren. Inzake deze vorderingen is de inschatting dat niet alle bedragen ontvangen zullen worden. We corrigeren daarom de boekwaarde met een bedrag voor verwachte oninbaarheid (voorziening dubieuze debiteuren) van in totaal afgerond € 7,9 miljoen. Dit resulteert in een balanswaarde van € 27,4 miljoen. Deze voorziening dubieuze debiteuren wordt voor de drie componenten afzonderlijk bepaald. Onderstaand overzicht toont per component de boekwaarde eind 2022, de getroffen voorziening en de balanswaarde per 31-12-2022.

(x € 1.000)	Totaal debiteuren	Voorziening	Te ontvangen 31-12-2021	Totaal debiteuren	Voorziening	Te ontvangen 31-12-2022
Cliëntdebiteuren	16.495	7.637	8.857	13.108	6.102	7.006
Belastingdebiteuren	3.108	557	2.551	9.041	651	8.390
Overige debiteuren	16.724	2.308	14.416	13.110	1.159	11.951
Totaal overige vorderingen	36.326	10.503	25.824	35.259	7.912	27.347

Cliëntdebiteuren

Het saldo van de cliëntdebiteuren is met € 3,4 miljoen gedaald ten opzichte van 2021 en de voorziening is met € 1,5 miljoen afgenomen. De vorderingen op cliëntdebiteuren ontstaan vanuit diverse soorten inkomensregelingen. De belangrijkste oorzaken zijn: terugvorderingen, fraudevorderingen, boetes en geldleningen. Sinds 2020 zijn hier TOZO vorderingen bijgekomen (€ 1,7 miljoen in 2022, een daling van € 0,8 miljoen t.o.v. 2021). Naast de afname van de TOZO debiteuren is het debiteuren saldo afgenomen doordat er minder teruggevorderd is dan in 2021 en er meer is afgeboekt dan in 2021. Dit als gevolg van de omgekeerde toets.

We vormen een voorziening voor deze debiteuren omdat er een risico bestaat op oninbaarheid. Voor de berekening van de voorziening cliëntdebiteuren wordt rekening gehouden met het soort regeling. Elke regeling kenmerkt zich door eigen wet- en regelgeving, wat van invloed is op de berekening van de voorziening cliëntdebiteuren. De systematiek voor het bepalen van het oninbaarheidspercentage is niet gewijzigd t.o.v. 2021. Aan de hand van een gewogen gemiddeld percentage wordt naar aanleiding van de werkelijke stand van zaken in de financiële administratie de waardering en de voorziening van cliëntdebiteuren bepaald.

Belastingdebiteuren

De vorderingen op de belastingdebiteuren zijn opgebouwd uit openstaande belastingaanslagen voor gemeentelijke belastingen. Eind 2022 bedraagt de boekwaarde € 9,0 miljoen. Een toename van afgerond € 5,9 miljoen ten opzichte van eind 2021 die wordt veroorzaakt doordat eind 2022 nog veel aanslagen zijn opgelegd. Deze aanslagen zijn tijdig opgelegd. Deze toename wordt verklaard door o.a. een relatief grote impact op het aanslag- en invorderingsproces i.v.m. overgang GBA-Belastingen-koppeling. Een ander verklarend aspect is dat een relatief groot aantal niet-woning WOZ-objecten met een hoge WOZ-waarde beschikt (incl. OZB-aanslagenoplegging) zijn. Dit laatste geldt ook voor de 1e kohierrun rioolgebruik belastingjaar 2022 die in december 2022 is uitgegaan.

Op het openstaand saldo is een voorziening voor verwachte oninbaarheid getroffen van € 0,6 miljoen. Voor deze schatting is gebruik gemaakt van de ervaringscijfers uit het verleden (feitelijke oninbaarheid afgezet tegen de oorspronkelijke vorderingen). De voorziening is in 2022 met afgerond € 0,1 miljoen toegenomen. Deze mutatie laat

zich verklaren door een inzet op oninbare posten in 2022 (- € 0,4 miljoen) en een aanvullende storting van de voorziening op basis van de beoordeling per jaareinde (€ 0,5 miljoen).

Overige debiteuren

De boekwaarde van de overige debiteuren bedraagt per jaareinde € 13,1 miljoen. Een afname van € 3,6 miljoen ten opzichte van voorgaand jaar. Voor de daling is niet direct een verklaring. De invordering die tijdens corona tijdelijk was geminimaliseerd is wederom is opgestart. Dit heeft mogelijk geleid tot een beter betaalgedrag en daarmee een afname van het openstaande saldo.

Voor het openstaand debiteurensaldo is een voorziening getroffen voor een bedrag van afgerond € 1,2 miljoen. De voorziening voor dubieuze debiteuren is net als voorgaand jaar bepaald o.b.v. de beste schatting. Uitgangspunt is de debiteurenstand per 31-12-2022. De betalingen tot en met 31 januari 2022 zijn in mindering gebracht. Voor het dan nog openstaande deel van de vorderingen is de voorziening bepaald. De gevolgen van corona, energiecrisis en oorlog in oekraïne hebben impact op de liquiditeit en continuïteit van onze debiteuren. Tegelijkertijd is op verschillende onderdelen compensatie beschikbaar en hebben we ook veelal geen direct zicht op de liquiditeit van onze debiteuren. We hebben daarom net als in 2020 en 2021 onze debiteuren in groepen verdeeld naar aard van debiteuren (o.a. horeca, culturele instellingen, sportverenigingen, scholen, welzijnsinstellingen etc.) zodat we een groter gedeelte van de massa specifiek kunnen beoordelen. De voorziening is in 2022 met afgerond € 1,1 miljoen afgenomen met name omdat op basis van het [raadsbesluit ontwikkelplan route muziekcluster](#) in 2022 afgerond € 1,0 miljoen huur muziekgebouw is kwijtgescholden t.l.v. de voorziening.

Liquide middelen

Overzicht liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de kas- en banksaldi per 31-12-2022.

bedragen x € 1.000

	31-12-2021	31-12-2022
Kassaldi	46	52
Banksaldi	320	188
Liquide middelen	B12 367	239

Overlopende activa

Overzicht overlopende activa

De balanspost overlopende activa wordt als volgt onderscheiden:

bedragen x € 1.000

	31-12-2021	31-12-2022
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel:		
- Europese overheidslichamen	115	320
- het Rijk	8.440	19.304
- overige Nederlandse overheidslichamen	4.831	3.324
Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	26.177	35.648
Overige nog te ontvangen bedragen	20.980	32.434
Vooruitbetaalde bedragen	5.197	3.214
Overlopende activa	B21 39.563	58.595

Toelichting op de van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel

Onderstaand overzicht geeft een beeld van de nog te ontvangen inkomende geldstromen (subsidies) van projecten die mede gefinancierd worden door Europa, het Rijk en overige Nederland. De te ontvangen bedragen worden jaarlijks, volgens een vastgestelde methodiek, toegerekend naarmate de subsidiabele uitgaven worden gerealiseerd.

bedragen x € 1.000	Het saldo aan het begin van het begrotingsjaar 2022	Toevoegingen	Ontvangen bedragen	Het saldo aan het einde van het begrotingsjaar 2022
Europese overheidslichamen	115	318	113	320
UMOS	5	-5	0	0
UNaLab- SCC-02-2016-2017	0	268	0	268
Citython	5	-5	0	0
OPZuid Project VvE Transitiecentrum Brabant	0	23	22	1
EnergyMEASURES	0	27	0	27
Umcase	0	16	5	11
EIT Urban Mobility BP2022	0	17	5	12
C-Mobile	78	0	78	0
SmarrHUBS	23	-23	0	0
ProTECT pre financiering Payment DITSS	4	0	4	0
het Rijk	8.440	25.020	14.156	19.304
SISA A16 bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	0	22.884	6.131	16.753
SISA B2 Gemeentelijke hulp gedupeerden Toeslagenproblematiek	525	57	521	62
SISA C62 Kwijtschelding gemeentelijke belastingen gedupeerden toeslagenaffaire	46	17	0	63
SISA E3.1 Sanering Verkeerslawaaï	432	0	0	432
SISA E3 Sanering Verkeerslawaaï (E3.2 in 2021)	12	0	0	12
SISA E3.3 Sanering Verkeerslawaaï (E3.4 in 2021)	91	13	0	103
SISA E3.4 Sanering Verkeerslawaaï	0	40	0	40
SiSa E53.4 Schone lucht akkoord Micromobility Hubs	0	13	0	13
SISA E53.6 Onderzoek elektrische(deel)mobilititeit	0	66	60	6
SISA E83.1 Tijdelijke regeling specifieke uitkering bodemopgaven 2022	0	91	75	16
SISA G2 Participatiewet gederfde baten kinderopvangtoeslagenaffaire	15	58	0	73
SISA G3 BBZ gederfde baten kinderopvangtoeslagenaffaire	15	1	0	16
SISA G4 TOZO	5.221	0	5.221	0
SISA G4 TOZO kinderopvangtoeslagenaffaire	7	10	0	17
SISA G12 Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagenaffaire	64	25	0	90
Samenwerking in regionaal mobiliteitsteam Zuidoost-Brabant 2022	0	1.161	319	842
REACT ESF 2014-2020 2021EUSF20254	63	274	0	337
Samenwerking in regionaal mobiliteitsteam Zuidoost-Brabant	103	-77	0	26
Wegenstructuur - Rijkswaterstaat/Erica	1.300	0	1.300	0
Subsidie SIM 4 monumenten	58	72	29	100
AMIF subsidie	482	0	482	0
Brabant leert Zuid Oost Brabant	0	126	12	114
Subsidie SIM Catharinakerk	0	190	0	190
Begeleiding ex-gedetineerden	6	0	6	0
Overige Nederlandse overheidslichamen	4.831	3.088	4.595	3.324
SISA A18b Opvang ontheemden Oekraïne door veiligheidsregio's	0	1.319	0	1.319
SISA E32b.2 Smartwayz gebiedsgerichte realisatie	0	394	262	131
Urban Sportpark Eindhoven 't Schoot II	159	0	159	0
Dedicated Conference Center A1.3 2e fase	93	26	119	0
Provincie NoordBrab HOV traject	3.063	0	3.063	0
Klimaatbuffers Z61840	0	68	0	68
Bod B5 Natuurnetwerk Brabant II	0	3	0	3
Ateliers en Makerspaces Brainport Eindhoven Regiodeal	561	336	370	527

bedragen x € 1.000	Het saldo aan het begin van het begrotingsjaar 2022	Toevoegingen	Ontvangen bedragen	Het saldo aan het einde van het begrotingsjaar 2022
Snelfietsroute HTCE - De Run	274	142	0	416
Omscholingsaanpak Brainport Regio	5	0	5	0
SLLE Bijdrage Regionaal Meetnet	17	33	40	10
Services Holland Expat Center South / Brainport	264	43	0	308
Nationaal Zwemcentrum de Tongelreep	99	308	0	407
Urban Sportpark Eindhoven 't Schoot	34	0	34	0
Eindhoven Airport District	0	114	45	69
Landschap van Allure	258	0	258	0
Van verwarring naar verbinding in Oost Brabant	5	42	47	0
B20.91 Kunstroute-netwerk RegioDeal	0	40	17	23
Sluipverkeerwerende maatregelen binnenring Eindhoven	0	220	176	44

Toelichting overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen ten laste van volgende begrotingsjaren

Overige nog te ontvangen bedragen

Overeenkomstig het BBV zijn de vorderingen inzake faciliterend grondbeleid onder de overige nog te ontvangen bedragen opgenomen en zijn deze uitgesplitst in verhaalbare (€ 4,3 miljoen) en verrekenbare (€ 1,3 miljoen) kosten. Totaal (€ 5,6 miljoen). Voor het gedeelte wat hiervan op basis van een prognose naar verwachting niet verhaalbaar zal zijn, is een verliesvoorziening gevormd (stand per 31-12-2022 € 3,5 miljoen) en hierop in mindering gebracht. Per saldo bedroeg het aandeel faciliterend grondbeleid afgerond € 2,1 miljoen.

De vorderingen op privaatrechtelijke instanties bedroeg ultimo 2022 € 14,6 miljoen. Dit is een stijging ten opzichte van 2021 ad € 7,1 miljoen die voornamelijk is toe te wijzen aan een nog te ontvangen uitkering gemeentefonds 2022 ad € 12,4 miljoen. Bij de overige vorderingen is een stijging te zien ad € 6,7 miljoen ten opzichte van 2021. Deze stijging is voornamelijk toe te schrijven aan nog te ontvangen toeristenbelasting 2022 ad € 3,5 miljoen en nog te ontvangen bedragen i.v.m. Strijp S ad € 2,1 miljoen.

Vooruitbetaalde bedragen

Het balanssaldo van de vooruitbetaalde bedragen per 31-12-2022 nam met € 2,0 miljoen af ten opzichte van 2021. Deze afname is met name toe te wijzen aan de afloop van een correctie op de balanspresentatie in jaarrekening 2021 (overheveling van negatieve overige schulden van passiva- naar activazijde). Het saldo per ultimo 2022 betreft facturen welke op voorschot worden voldaan en waarvan de lasten betrekking hebben op het boekjaar 2023. De vooruitbetaalde kosten ICT (hardware en software) op basis van doorlopende contracten bedroegen € 1,2 miljoen, de rente op de erfpachtconstructie met PSV bedroeg (€ 0,6 miljoen). Daarnaast hebben de bedragen o.a. betrekking op verzekeringspremies, energievoorschotten en huren.

Vaste passiva

Eigen vermogen/reserves

Overzicht eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

bedragen x € 1.000	31-12-2021	31-12-2022
Algemene reserve	139.540	151.326
Bestemmingsreserves	221.269	274.614
Totaal reserves	360.809	425.940
Gerealiseerd resultaat	32.707	48.094
Eigen vermogen	B04	393.515
		474.034

	1-1-2022	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat voorgaand boekjaar	Vermindering ter dekking afschrijvingen	31-12-2022	Type	(B=bestedingsfunctie, E=egaliseringsfunctie, R=risicodekking) Doel van de reserve
Algemene reserves								
Reserve Eigen Kapitaal	139.540	4.858	25.778	32.707	-	151.326		Het Eigen Kapitaal is een algemene reserve waaraan geen specifieke bestemming is gegeven. Het Eigen Kapitaal is het belangrijkste onderdeel van de weerstandscapaciteit en dient als buffer voor het kunnen opvangen van tegenvallers.
Algemene reserves	139.540	4.858	25.778	32.707	-	151.326		
Bestemmingsreserves								
1. Klimaat en weer								
Reserve bodemsanering	1.771	241	-	-	-	2.012	B	Medefinanciering van uitvoeringstaken ihkv de Wet Bodembescherming en heeft tot doel stagnatie als gevolg van onverwachte verontreiniging te voorkomen en eventueel acuut optredende risico's van bodemverontreiniging te kunnen aanpakken.
Reserve WKO's	130	-	1	-	-	129	B	Opvangen aanloopverliezen en tariefegaliseratie.
Reserve Duurzaamheidsfonds SVGG	2.465	817	94	-	-	3.188	B	mogelijk maken van flexibiliteit (BVP-aanbesteding /systeemgerichte aanpak) om te schuiven in tijd budgetten t.b.v. verduurzaming en taakuitvoering en binnen het contract SVGG
CO ₂ -reductie vastgoed	1.589	128	309	-	-	1.407	E	Egalisatie van kosten en revolving fund (bv bij subsidies) t.b.v. het programma SVV, verduurzamen kernportefeuille vastgoed.
Egalisatieres. transitievisie warmte	5.203	625	-433	-	-	6.261	E	Egaliseren van de resultaten van projecten en exploitatie, gerelateerd aan warmte en koude voorzieningen, vanuit de warmtevisie 2020 en transitievisie warmte
Reserve Bomencompensatie	1.192	64	384	-	-	871	E	Dekking voor kosten bomencompensatie uhv Regeling Bomencompensatiefonds. Het egaliseren van uitgaven in de openbare ruimte tbv het aanplanten van een boom inclusief realisatie standplaats, het revitaliseren van het bomenbestand en onderzoek tbv regeling tegemoetkoming particuliere waardevolle bomen.
Reserve Groencompensatie	169	-	163	-	-	6	E	Dekking voor kosten groencompensatie uhv Regeling Groencompensatiefonds.
Reserve Stimuleren energietransitie	1.653	1.326	692	-	-	2.287	E	Inzet op CO ₂ reductie door met name in te zetten op de warmtetransitie.
Reserve gebiedsgericht grondwaterbeheer	861	50	-136	-	-	1.047	E	Het Gebiedsplan Gebiedsgericht Grondwaterbeheer Eindhoven-centrum (GGB-plan) biedt een kader voor de omgang met grondwaterverontreinigingen, waarmee de gewenste dynamische ontwikkeling in het centrumgebied van de stad meer ruimte krijgt en meer kosteneffectief uitgevoerd kan worden. De reserve heeft als doel om beheersmaatregelen en onderzoeken die samenhangen met het GGB-plan uit te kunnen voeren
2. Sociale stad (onderwijs)								
Reserve internationale school	4.081	462	534	-	-	4.009	B	De middelen dienen voor de bouw en exploitatie van de Internationale School.
Kapitaallastenreserve uitbreiding ISE	5.761	-	-	-	-	5.761	B	Dekking van de afschrijvingslasten uitbreiding ISE
Reserve huisvesting onderwijs	16.797	10.408	5.980	-	-	21.225	E	Het doel is toekomstige tekorten in het budget onderwijshuisvesting op te vangen. De voeding van de reserve wordt gevormd door de jaarlijkse overschotten binnen de onderwijsbegroting in eerdere jaren en door verkoopwinsten van schoolpanden.
Reserve VVE (voor-vroegschoolse educ.)	1.897	821	852	-	-	1.866	E	Dekking van VVE begroting 2020 tot en met 2026
2. Sociale stad (sociaal domein)								

	1-1-2022	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat voorgaand boekjaar	Vermindering ter dekking afschrijvingen	31-12-2022	Type	(B=bestedingsfunctie, E=egaliseringsfunctie, R=risicodekking)	Doel van de reserve
Reserve Transformatieagenda soc.basis	2.376	1.534	-	-	-	3.910	E		Het dekken van kosten van nog te starten projecten die jaar overschrijdend worden uitgevoerd. Inzetten op de implementatie van transformatie, vernieuwde samenwerking van partijen en alternatieve financieringsvormen.
Reserve opvang ontheemden Oekraïne	-	8.628	-	-	-	8.628	E		Dekken van kosten van uitgaven opvang ontheemden Oekraïne (jaar overschrijdend)
Reserve innovatie beschermd wonen	-	7.779	-	-	-	7.779	E		Het maximaal benutten van de middelen voor de Innovatie Beschermd wonen en het voldoen aan de regionaal gemaakte afspraken over de beschikbaarheid van middelen ten behoeve van de innovatie in de periode 2022-2026.
3. Woningbouw en bereikbaarheid									
Res.Onderz.& ontwikkeling (vh voorb.kr.)	1.028	497	816	-	-	709	B		Het dekken van kosten van onderzoek en ontwikkeling voor nog te starten projecten en investeringen. Daarnaast het afboeken van kosten voor voorbereiding van investeringen die niet leiden tot een investering.
Reserve strategische investeringen	5.780	18.586	175	-	-	24.191	B		Adequaat kunnen inspelen op eigen plannen en die van andere overheden en private partijen om strategisch te investeren in de stad ('schaalsprong').
Reserve uitvoeringsplan fietsparkeren	284	-	-	-	-	284	B		Invulling geven aan het nog vast te stellen uitvoeringsplan fietsparkeren
Res.expl.proj.openb.ruimte meerjarig	38.489	24.585	13.102	-	-	49.971	E		Ingesteld 12-12-2006. Financiering van projecten met een maatschappelijk nut in ontwikkeling in de openbare ruimte.
Res.niet te activeren invester.(vh MIP)	10.981	559	11.540	-	-	-	E		Inzetten ten behoeve van de dekking van investeringen maatschappelijk nut die niet geactiveerd hoeven te worden dan wel ter dekking van de gemeentelijke bijdrage aan investeringen van derden.
Reserve knooppunt XL	1.837	-	1.292	-	-	545	E		Gelden die in het plangebied internationale knoep XL als opbrengst of via winstneming vrijkomen tbv hetzelfde gebied inzetten om hiermee de ontwikkeling van internationale knoep XL daadwerkelijk gestalte te kunnen geven.
Reserve bovenwijkse voorzieningen	14.096	2.421	6.291	-	-	10.226	E		Ter dekking voor lasten van bovenwijkse voorzieningen
Reserve Mobiliteitsfonds	506	159	-	-	-	666	E		Het reserveren van middelen voor de financiering van maatregelen die direct bijdragen aan het verminderen van de parkeerdruk in de openbare ruimte waardoor de kwaliteit van het parkeeraanbod gegarandeerd blijft en er een bijdrage wordt geleverd
Res.regiobr. proj.bereikb.heidsagenda ZOB	3.564	-	517	-	-	3.047	E		het voldoen aan de cofinancieringsbijdrage van de gemeente Eindhoven ad €5.109.317,- voor financiering van de regiobrede projecten van de Bereikbaarheidsagenda Zuidoost-Brabant conform de Samenwerkingsovereenkomst
4. Fijne en veilige wijken									
Reserve Opkomst verkiezingen	44	11	44	-	-	11	B		Jaarlijks wordt geld gereserveerd om bij verkiezingen een opkomstcampagne te kunnen voeren.
5. Levendige stad									
Reserve Citymarketing, toerisme, recr-ev	1.496	1.012	508	-	-	2.000	B		Inzetten tbv incidentele activiteiten en investeringen op het gebied van citymarketing, toerisme, recreatie en evenementen.
Reserve strategische sportevenementen	-	361	-	-	-	361	B		Investeren in en sparen voor grootschalige sportevenementen: zwemmen, hockey, voetbal en urban.
Reserve buurtsportcoaches	347	-	347	-	-	-	B		Afdekking van de inzet combinatiefunctionaris/buurtsportcoaches en de bijbehorende activiteiten.
Reserve aankoop kunstvoorwerpen	984	232	97	-	-	1.119	E		T.b.v. aankoop kunst (incl. bijkomende kosten).

	1-1-2022	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat voorgaand boekjaar	Vermindering ter dekking afschrijvingen	31-12-2022	Type	(B=bestedingsfunctie, E=egaliseringsfunctie, R=risicodekking) Doel van de reserve
Reserve tentoonstellingen Van Abbemuseum	1.786	350	355	-	-	1.781	E	Egaliseren kosten voor langlopende voorbereidings- en ontwikkelingskosten voor presentaties in van Abbemuseum.
Reserve Revolving fund monumenten	1.515	-	380	-	-	1.134	E	Met de opbrengsten uit monumenten financiële ruimte bieden om aan de onderhoudsverplichting en overige kosten met betrekking tot de monumenten te kunnen voldoen.
6. Organisatie (algemeen)								
Reserve Burgerzaken	882	486	541	-	-	827	B	Egaliseren van de kosten van de verkiezingen over de jaren.
Reserve Lokaal Overleg (LO)	-	89	-	-	-	89	E	Gelden beschikbaar houden die vallen onder het overeenstemmingsvereiste met het Lokaal Overleg (LO)
6. Organisatie (onderhoud)								
Reserve groot onderhoud	8.883	318	3.109	-	-	6.092	E	Dekking incidentele groot onderhoudskosten in de openbare ruimte (niet zijnde groen en water).
res. vastgoed eigenaarsonderhoud	12.497	638	2.654	-	-	10.481	E	Het egaliseren van de onderhoudskosten vastgoed
res. onderwijshuisv. eigenaars-onderhoud	2.108	80	1.701	-	-	487	E	Het egaliseren van de onderhoudskosten onderwijshuisvesting
res. sport gebruikersonderhoud	3.254	60	524	-	-	2.790	E	Het egaliseren van de kosten gebruikersonderhoud sport
res. Van Abbemuseum gebruikersonderhoud	759	100	-	-	-	859	E	Het egaliseren van onderhoudskosten gebruiker van Abbe
res. Biomassacentr. planmatig onderhoud	211	88	-	-	-	298	E	Het egaliseren van onderhoudskosten Bio Energie Centrale Meerhoven
res. SVGG planmatig onderhoud	3.294	-	553	-	-	2.740	E	Het egaliseren van het planmatige onderhoud in het kader van slim verduurzamen gemeentelijke gebouwen
6. Organisatie (technisch)								
Reserve circulaire gemeentefonds	10.318	26.468	8.289	-	-	28.497	B	Het doel van deze reserve is administratief verwerken van bedragen die worden ontvangen in de uitkeringen gemeentefonds die in enig jaar worden ontvangen ten behoeve van komende jaren. Dusdanig laat in het jaar worden ontvangen dat besluitvorming en besteding niet meer in het lopend jaar mogelijk is
Reserve reserveringen 2021	20.790	-	20.530	-	-	260	B	monitoring van de in 2021 gereserveerde middelen. Deze posten zijn allen specifiek benoemd.
Reserve reserveringen 2022	-	21.728	-	-	-	21.728	B	monitoring van de in 2022 gereserveerde middelen. Deze posten zijn allen specifiek benoemd.
Saldireserve specifiek	17.750	28.710	21.748	-	-	24.712	*) B	De Saldireserve Specifiek is een reserve die middelen bevat die zijn bestemd voor verschillende specifiek benoemde doeleinden (bestedingsfunctie).
Saldireserve actuele ontwikkelingen	1.500	-	633	-	-	867	B	Adequaat inspelen op actuele ontwikkelingen
Reserve risico's garanties geldleningen	3.336	10	753	-	-	2.593	R	Dekking van eventuele aanspraken/claims in verband met verstrekte garanties en geldleningen
Risicoreserve PSV	4.418	444	-	-	-	4.863	R	Ter dekking van mogelijke optredende risico's in de financiering en waarde van de gronden PSV.
In 2022 opgeheven reserves								
Reserve Volkshuisvesting	2	-	2	-	-	-	B	Onderbrengen van middelen voortkomend uit de liquidatie van het Woningbedrijf per 1-1-1997, zodat bijdragen die verleend worden voor werkzaamheden op het gebied van de volkshuisvesting kunnen worden gevolgd. Door het vervallen van de Woonwagewet is per 1 april 2003 het beheer en gedeeltelijk het eigendom van de woonwagendplaatsen overgedragen aan de woningbouwcorporaties. Toen besloten om de reserve in te zetten om het ingezette woonwagenebeleid verder tot uitvoering te brengen.

	1-1-2022	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat voorgaand boekjaar	Vermindering ter dekking afschrijvingen	31-12-2022	Type	(B=bestedingsfunctie, E=egaliseringsfunctie, R=risicodekking) Doel van de reserve
Reserve herstructurering sportparken SEN	71	-	71	-	-	-	B	Herstructurering van sportpark Woensel, met name de velden van v.v. Woensel en ESV. Tevens voor de opvang van de lagere boekwinst bij verkoop van gronden als gevolg van een gewijzigde waardering (BBV).
Reserve integrale wijkvernieuwing	0	-	0	-	-	-	B	Ingesteld 7 oktober 2002. Doel is de beschikbare middelen te clusteren en daaruit de uitgaven te bekostigen van de integrale wijkvernieuwing.
Reserve maatschappelijk nut projecten	2.374	-	2.374	-	-	-	B	Ingesteld 20 december 2004. Doel van deze reserve is de uitgaven te dekken voor investeringen van maatschappelijk nut.
Reserve huisvesting/het nieuwe werken	40	-	40	-	-	-	B	Realisatie van ambtelijke huisvesting en invoering van het nieuwe werken.
Reserve reserveringen 2020	100	-	100	-	-	-	B	monitoring van de in 2020 gereserveerde middelen Deze posten zijn allen specifiek benoemd.
Reserve CO ₂ -reductie	0	-	0	-	-	-	E	Het reduceren van de CO ₂ -uitstoot in de stad
Bestemmingsreserves	221.269	160.875	107.529	-	-	274.614		
TOTAAL RESERVES	360.808	165.732	133.307	32.707	-	425.940		

*) waarvan [14.339 coronamiddelen](#) en 10.374 overige middelen

Toelichting verloop reserves

Reserve eigen kapitaal

Het rekeningresultaat 2021 ad € 32,7 miljoen is gestort in de reserve eigen kapitaal. Er zijn 6 reserves met een totaal saldo van € 2,1 miljoen opgeheven en uit 2 reserves is een bedrag van € 2,8 miljoen vrijgevallen. Deze bedragen zijn gestort in de reserve eigen kapitaal. Verder vinden er verschuivingen plaats naar bestemmingsreserves. Dit betreft een overheveling van € 9,6 miljoen naar Saldireserve specifiek en € 0,6 miljoen naar Reserve exploitatie projecten openbare ruimte meerjarig. Verder is een bedrag van € 15,5 miljoen ingezet conform primaire begroting.

Toelichting op de stortingen

In de bestemmingsreserves is in 2022 zo'n € 161 miljoen gestort. Onderstaand zijn de voornaamste mutaties toegelicht.

€ 28,7 miljoen saldireserve specifiek

Conform primaire begroting wordt er € 21,2 miljoen gestort. Uit de circulaire 2021 en 2022 wordt € 7,5 miljoen gestort waarvan € 6,3 miljoen voor Corona.

€ 26,4 miljoen reserve circulaire gemeentefonds

Met de septembercirculaire gemeentefonds 2022 is een bedrag ad € 7,1 miljoen incidenteel toegekend. Het betreft middelen voor invoeringskosten omgevingswet + Wkb, informele scholing en een gedeelte van de energietoeslag 2022. Met de decembercirculaire 2022 zijn budgetten toegekend voor een totaalbedrag van € 19,3 miljoen voor diverse onderwerpen. Deze middelen zijn in de reserve gestort ter besteding in 2023.

€ 24,6 miljoen reserve exploitatieprojecten openbare ruimte meerjarig

De reserve wordt gebruikt om de jaarschijven van projecten te egaliseren (welke niet geactiveerd worden conform BBV). Vanuit andere reserves en vanuit de exploitatie worden middelen binnen de reserve geconcentreerd ter besteding aan deze projecten. Voeding voor in totaal € 8,7 miljoen vindt plaats uit de reserves groot onderhoud € 2,6 miljoen, knooppunt XL € 1,3 miljoen, niet te activeren investeringen € 2,5 miljoen, eigen kapitaal € 0,6 miljoen, onderzoek & ontwikkeling € 0,8 miljoen en saldireserve specifiek € 0,9 miljoen. Verder vinden er stortingen uit de exploitatie plaats voor de diverse projecten ad € 15,9 miljoen.

€ 21,7 miljoen reserve reserveringen 2022

Aan het einde van elk jaar worden de reserveringsvoorstellen aan de raad voorgelegd. Eind 2022 is er voorgesteld om maximaal € 31,8 miljoen te storten in de reserve reserveringen 2022. De storting vindt plaats op basis van het werkelijk restant budget wat ultimo het jaar aanwezig is. Dit betekent dat er voor een bedrag ad € 21,7 miljoen gestort is in de reserve. Dit bedrag wordt in 2023 weer ingezet als budget binnen de exploitatie.

€ 18,6 miljoen reserve strategische investeringen

De reserve is gevoed door de storting van het resultaat van gebiedsontwikkeling ad + € 0,7 miljoen en grondbedrijf + € 7,7 miljoen. Een bedrag van € 2,4 miljoen betreft een overheveling uit de afgesloten reserve niet te activeren investeringen. Conform primaire begroting wordt er een bedrag van € 7,8 miljoen gestort.

€ 10,4 miljoen reserve huisvesting onderwijs

In deze reserve worden jaarlijks kosten van onderwijshuisvesting geëgaliseerd. Eind 2022 is er sprake van een voordelig saldo van € 7,3 miljoen. Dit bedrag is teruggestort in de reserve. Daarnaast wordt restant budget ad € 1,5 miljoen in de reserve gestort voor inzet in 2023. Een vrijval van € 1,6 miljoen uit de reserve onderwijshuisvesting eigenaarsonderhoud wordt overgeheveld naar deze reserve.

€ 8,6 miljoen reserve opvang ontheemden Oekraïne

Bij de instelling van deze nieuwe reserve eind 2022 is er conform instellingsbesluit een bedrag van € 4,5 miljoen in de reserve gestort. De reserve heeft een egalisatiefunctie, per jaareinde zijn restantbedragen ad € 4,1 miljoen verrekend met de reserve.

€ 7,8 miljoen reserve innovatie beschermd wonen

Deze reserve is eind 2022 ingesteld en conform instellingsbesluit is er € 6,7 miljoen in de reserve gestort. Bij het instellen van de reserve is tevens vastgesteld dat de reserve een egalisatiefunctie heeft. Per jaareinde zijn restantbedragen ad € 1,1 miljoen verrekend met de reserve.

€ 2,4 miljoen reserve bovenwijkse voorzieningen.

De afdrachten vanuit de gemeentelijke grondexploitaties (tussentijdse winst + €1,6 miljoen) en vanuit de private ontwikkelingen (+ € 0,8 miljoen) zijn eind van het jaar met de reserve verrekend.

€ 1,5 miljoen reserve Transformatieagenda sociale basis

Betreft de storting ultimo 2022 van niet benut budget voor dekking van de kosten van jaaroverschrijdende projecten.

€ 9,5 miljoen diverse reserves

Voor een bedrag van € 9,5 miljoen zijn stortingen onder de € 1,5 miljoen in diverse reserves gedaan. De grootste storting betreft € 1,3 miljoen storting in de reserve stimuleren energietransitie conform kadernota en primaire begroting 2022.

Toelichting op de onttrekkingen

In de bestemmingsreserves is in 2022 zo'n € 107 miljoen onttrokken. Onderstaand zijn de voornaamste mutaties toegelicht.

€ 21,7 miljoen saldireserve specifiek

Conform raadsvoorstel begroting wordt er € 11,2 miljoen aan intensiveringsmiddelen onttrokken waarvan € 4,1 miljoen wordt overgeheveld naar de reserve strategische investeringen. Er wordt in 2022 € 6,2 miljoen onttrokken voor inzet op Corona. Voor het bestuursakkoord 2022-2026 wordt een bedrag van € 2,5 miljoen uit de reserve onttrokken. Verder wordt er € 0,8 miljoen overgeheveld naar reserve exploitatie projecten openbare ruimte meerjarig. Er zijn voor € 0,7 miljoen diverse onttrekkingen kleiner dan € 0,5 miljoen. Een bedrag van € 0,3 miljoen valt vrij ten gunste van de reserve eigen kapitaal.

€ 20,5 miljoen reserve reserveringen 2021

Dit betreft de inzet van de middelen die in 2021 zijn gereserveerd per jaareinde om in de jaren erna in te zetten.

€ 13,1 miljoen reserve exploitatieprojecten openbare ruimte meerjarig

Uit de reserve is € 10,6 miljoen ingezet op projecten in de openbare ruimte. Bij doorlichting van de reserve is gebleken dat er € 2,5 miljoen vrij kan vallen uit de reserve en deze worden overgeheveld naar de reserve eigen kapitaal.

€ 11,5 miljoen reserve niet te activeren investeringen

De reserve is opgeheven, er wordt € 2,4 miljoen overgeheveld naar de reserve strategische investeringen, € 2,5 miljoen naar de reserve exploitatieprojecten openbare ruimte meerjarig en € 6,6 miljoen gaat naar de reserve eigen kapitaal.

€ 8,3 miljoen reserve circulaires gemeentefonds

De toegekende middelen voor taakwijzigingen en coronacompensatie op basis van de september- en decembercirculaire 2021 zijn eind 2021 gestort in de reserve. In 2022 zijn deze middelen weer onttrokken en ingezet. De grootste mutatie heeft betrekking op de overheveling van middelen voor corona naar de saldireserve specifiek (€ 5,8 miljoen).

€ 6,3 miljoen reserve bovenwijkse voorzieningen

De afdrachten vanuit de gemeentelijke grondexploitaties (tussentijdse winst) en vanuit de private ontwikkelingen worden eind van het jaar met de reserve verrekend. De onttrekking eind 2022 van € 6,2 miljoen is veroorzaakt door het niet meer kunnen opnemen van de grondopbrengst uit verkoop van de woon-werkkavels in de grondexploitatie Park Forum Zuid. Door deze afname is op basis van de geldende rekenregels de eerder genomen winst teruggestort naar de grondexploitatie vanuit de reserve.

€ 6 miljoen Reserve huisvesting onderwijs

Voor het programma 2022 en diverse spoedaanvragen is een bedrag van € 6,0 miljoen ingezet.

Dit bedrag is ingezet conform verordening huisvesting onderwijs en voor andere onderwijs gerelateerde zaken, zoals het saneren van boekwaardes als gevolg van sloop onderwijspannen, bekostiging projectbegeleiding, afschrijven verloren plankosten en bijdrage aan ventilatie van scholen waar ook SUVIS subsidies voor verstrekt zijn.

€ 3,1 miljoen reserve groot onderhoud

Dit betreft de overheveling van € 2,6 miljoen naar de reserve exploitatie projecten openbare ruimte meerjarig en een onttrekking van € 0,5 miljoen voor Volkshuisvestingsfonds -projecten Woensel Zuid.

€ 2,7 miljoen reserve vastgoed eigenaarsonderhoud

De onttrekking van € 2,3 miljoen betreft de egalisatie van de onderhoudskosten vastgoed. Een bedrag van € 0,4 miljoen wordt overgeheveld naar de reserve exploitatieprojecten openbare ruimte meerjarig.

€ 2,3 miljoen reserve maatschappelijk nut projecten.

De reserve is in 2022 opgeheven en een bedrag van € 0,4 miljoen is overgeheveld naar de reserve exploitatieprojecten openbare ruimte meerjarig. Een bedrag van € 1,9 miljoen is vrij gevallen ten gunste van de reserve eigen kapitaal.

€ 1,7 miljoen reserve onderwijshuisvesting eigenaarsonderhoud

Het saldo van de reserve onderwijshuisvesting eigenaarsonderhoud dat in het verleden is opgebouwd ad € 1,6 miljoen valt vrij ten gunste van de reserve huisvesting onderwijs. Voor planmatig onderhoud wordt € 0,1 miljoen onttrokken.

€ 10 miljoen diverse onttrekkingen

Voor een bedrag van € 10 miljoen zijn diverse onttrekkingen onder de € 1,5 miljoen aan reserves gedaan. De grootste onttrekking betreft een overheveling uit de reserve knooppunt XL van € 1,3 miljoen naar de reserve

exploitatieprojecten openbare ruimte meerjarig.

Voorzieningen

Overzicht voorzieningen

De voorzieningen worden onderverdeeld in de volgende categorieën:

bedragen x € 1.000

	31-12-2021	31-12-2022
Voorziening voor verplichtingen, verliezen en risico's (BBV art. 44.1 a en 44.1b)	2.182	10.607
Voorziening ter egalisering van kosten (BBV art. 44.1 c)	1.579	1.257
Voorziening voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen waarvoor een heffing wordt geheven (BBV art. 44.1 d)	12.476	13.601
Voorziening voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is (BBV art. 44.2)	0	407
Voorzieningen	B05	16.237
		25.871

	01-01-2022	Toevoeging	Vrijval	Vermindering	31-12-2022	Doel van de voorziening
Voorziening voor verplichtingen, verliezen en risico's (BBV art. 44.1 a en 44.1b)						
Voorz. risico's schulddienstverlening	83	49	-	17	114	Ten behoeve van oninbare leningen verstrekt door Schulddienstverlening (Stadsbank)
Voorziening voormalig personeel	400	30	-	58	372	Kosten voormalig personeel
Voorziening frictiekosten ombuigingen	81	10	-	72	19	De voorziening dient ter financiering van de frictiekosten (loon- en WW-kosten) van (tijdelijk) boventalligen als gevolg van de afwikkeling van de uit Route 2014 voortvloeiende personele taakstellende bezuiniging.
Voorz. sociaal plan medewerkers ijsbaan	537	-	70	102	365	Afwikkeling van de financiële aspecten naar aanleiding van het overeengekomen sociaal plan voor de medewerkers Ijsbaan welke ten tijde van de verzelfstandiging in dienst waren bij de gemeente Eindhoven
voorz. overige WW-ers	426	-	113	142	171	Bekostigen van de WW verplichtingen van voormalige werknemers
Voorziening wachtgeld bestuurders	0	821	-	267	554	Voldoen aan de wachtgeldverplichtingen voormalige bestuurders
Voorz. claims en juridische geschillen	654	56	-	103	607	Afwikkelen van lopende claims en geschillen waarbij sprake is van onzekerheid
Voorziening Pensioenen Wethouders	0	7.011	-	299	6.712	Het beschikken over voldoende vermogen ter financiering van de pensioenverplichtingen ten behoeve van huidige en voormalige wethouders
Voorziening spaarverlof	0	1.693	-	-	1.693	Voldoende middelen beschikbaar te hebben om het t.z.t. op te nemen verlof te kunnen compenseren
Voorziening voor verplichtingen, verliezen en risico's (BBV art. 44.1 a en 44.1b)	2.182	9.670	183	1.062	10.607	
Voorziening ter egalisering van kosten (BBV art. 44.1 c)						
Voorziening tariefsegalisatie riolering	1.579	-	-	322	1.257	Egalisatie van tarieven om tekorten of overschotten uit rioolexploitatie op te vangen.
Voorziening ter egalisering van kosten (BBV art. 44.1 c)	1.579	-	-	322	1.257	
Voorziening voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen waarvoor een heffing wordt geheven (BBV art. 44.1 d)						
Voorziening Riolen	12.476	10.961	-	9.836	13.601	Deze voorziening wordt ingezet voor vervangings- en verbeteringsinvesteringen vanuit het Gemeentelijk Rioleringsplan.
Voorziening voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen	12.476	10.961	-	9.836	13.601	

	01-01- 2022	Toevoeging	Vrijval	Vermindering	31-12- 2022	Doel van de voorziening
waarvoor een heffing wordt geheven (BBV art. 44.1 d)						
Voorziening voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is (BBV art. 44.2)						
Voorziening afvalstoffen	0	500	-	93	407	Opvangen van schommelingen in de afvalstoffenheffing (huishoudens) en reinigingsrecht (bedrijven).
Voorziening voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is (BBV art. 44.2)	-	500	-	93	407	
TOTAAL VOORZIENINGEN	16.237	21.131	183	11.314	25.871	

Toelichting verloop voorzieningen

Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's

Voorzieningen arbeidsgelateerde kosten (verplichting)

Onder deze categorie zijn een aantal voorzieningen opgenomen die gerelateerd zijn aan arbeidsgelateerde kosten. Voor deze kosten wordt (conform BBV) een voorziening gevormd omdat sprake is van een niet jaarlijks gelijkblijvend volume. Het gaat dan om de kosten van voormalig personeel, frictiekosten ontstaan door bezuinigingsoperatie route 2014, kosten als gevolg van het sociaal plan van de ijsbaan, de WW- verplichting voormalige werknemers en de wachtgeldverplichtingen voormalig bestuurders. De werkelijke kosten worden per jaar ten laste van de voorziening gebracht. Eind 2022 heeft de jaarlijkse beoordeling plaatsgevonden of de voorzieningen van voldoende omvang zijn. Uitgangspunt bij de berekening van deze voorzieningen is een gemiddelde stijging van de kosten van 2,9% per jaar, gebaseerd op de gegevens van het CBS over de jaren 2018-2022. Daarnaast wordt rekening gehouden met de levensverwachting zoals deze door het CBS wordt gehanteerd (voorziening voormalig personeel). Bij de inschatting van de wachtgeldverplichting is beoordeeld welke toekomstige inkomsten de voormalig bestuurder naar verwachting op een andere manier kan genereren.

Voorziening claims en juridische geschillen

De risico's die de gemeente loopt, zijn opgenomen in de paragraaf weerstandsv Vermogen. Het financieel effect van deze risico's is vertaald als onderdeel van de benodigde weerstandscapaciteit. In sommige situaties wordt een risico concreter, bijvoorbeeld door rechtspraak. Er is dan sprake van een verplichtingen/ verlies waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten. Voor die risico's is deze voorziening bedoeld. In 2022 is € 0,1 miljoen onttrokken ter dekking van gemaakte kosten en een bedrag gestort voor een verwachte verplichting in 2023.

Voorziening pensioenen wethouders

Voor de uitvoering van de pensioenen van (voormalig) wethouders had de gemeente Eindhoven een tweetal contracten die we hebben moeten beëindigen. Vanaf 2022 zijn de deelnemers van het contract met ASR bij APG ondergebracht. Het huidige contract bij APG (lopende pensioenverplichtingen) werd gedekt vanuit de exploitatie, omdat de verplichtingen jaarlijks als gelijkblijvend gezien werden. Met het aanvullend onderbrengen van het oude ASR-contract bij APG is het beeld dat de jaarlijkse verplichting niet gelijkblijvend meer is. Met name de nog niet ingegane pensioenen zijn aan fluctuaties onderhevig. Op basis van BBV is in 2022 daarom een voorziening gevormd. De vanuit ASR overgedragen middelen ad € 4,3 miljoen zijn gestort in de voorziening en op basis van een nieuw actuariële berekening eind 2022 is € 2,7 miljoen extra gestort. De kosten 2022 zijn onttrokken aan de voorziening (- € 0,3 miljoen).

Voorziening spaarverlof

Medewerkers kunnen vanaf 1 januari 2022 (bovenwettelijke) vakantie-uren sparen. Met dit 'verlofsparen' kunnen medewerkers passend bij hun levensfase hun bovenwettelijke vakantie-uren inzetten op een manier die aansluit bij hun persoonlijke levens- en carrièreplanning en het gemeentelijke vitaliteitsbeeld

Voor de toekomstige verplichting (het gespaarde verlof) moet een voorziening worden opgenomen omdat hier sprake is van een spaarsaldo dat in de tijd, naar verwachting, niet van gelijke omvang zal zijn wat betreft toevoegingen en opnamen van spaarverlof. Daarnaast is besloten (beleid) dat het bovenwettelijke verlof 5 jaar in

de verlofcategorie bovenwettelijk blijft staan en na de 5 jaar automatisch omgezet wordt naar de categorie verlofsparen. Tot slot zijn er nog uren gespaard onder een oude regeling spaarovereenkomst.

Voor spaarovereenkomst (oude regeling), het verlofsparen (actief door medewerkers aangegeven) en bovenmatige deel van bovenwettelijke verlof (deel wat anders zou verjaren) is € 1,7 miljoen in de voorziening verlofsparen gestort eind 2022.

Voorzieningen ter egalisering van kosten

Voorziening tariefsegalisatie riolering

Het negatieve resultaat van € 0,3 miljoen op de exploitatiemiddelen riolering is eind 2022 gedekt vanuit de voorziening tariefsegalisatie riolering

Voorzieningen bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen waarvoor een heffing wordt geheven

In de voorziening riolen is conform de begroting (en berekening tarief) € 10,9 miljoen gestort. De storting is gebaseerd op de verwachte vervangingsinvesteringen zoals opgenomen in het GRP (gemeentelijk rioleringsplan) en is onderdeel van het tarief voor riolering. Aanvullend is op basis van turapl en de meicirculaire € 0,1 miljoen gestort. De gerealiseerde vervangingsinvesteringen ad € 10,1 miljoen zijn conform het GRP ten laste gebracht van de voorziening.

Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is

De voorziening afval is onderdeel van het gesloten systeem 'afval'. De stand per 1-1-22 bedroeg € 0. Het bij de begroting structureel geraamde bedrag van € 0,5 miljoen is in de voorziening gestort. Op het eind van 2022 is het negatieve resultaat op de afvalexploitatie 2022 ad € 0,1 miljoen onttrokken uit de hiervoor bestemde voorziening.

Vaste schulden

Overzicht vaste schulden

De onderverdeling van de in de balans opgenomen vaste schulden met een looptijd van langer dan één jaar is als volgt:

bedragen x € 1.000

	31-12-2021	31-12-2022
Onderhandse leningen van:		
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	278.907	268.347
- openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden	28.542	5.979
- buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren	48.600	48.600
Onderhandse leningen	356.049	322.926
Ontvangen waarborgsommen van derden	517	178
Ontvangen waarborgsommen van derden	517	178
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	B06	356.565
		323.103

Verloop vaste schulden

In het hierna opgenomen overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden in 2022 weergegeven.

Vaste Schulden bedragen x € 1.000	Restant bedrag per 31-12-2021	Vermeerdering in 2022	Aflossing in 2022	Restant bedrag per 31- 12-2022
Onderhandse leningen van:				
- binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	0			0
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	278.907		10.560	268.347
- openbare lichamen	28.542		22.563	5.979
- buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren	48.600			48.600
Totaal onderhandse leningen	356.048	-	33.123	322.926
Door derden belegde gelden	-			-
Totaal door derden belegde gelden	-	-	-	-

Vaste Schulden bedragen x € 1.000	Restant bedrag per 31-12-2021	Vermeerdering in 2022	Aflossing in 2022	Restant bedrag per 31- 12-2022
Ontvangen waarborgsommen van derden	517	52	392	178
Totaal ontvangen waarborgsommen van derden	517	52	392	178
Overige vaste schulden	-	-	-	-
Totaal overige vaste schulden	-	-	-	-
B06 Totaal vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	356.565	52	33.514	323.103

Toelichting vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

De langlopende schuldpositie van de gemeente Eindhoven is in 2022 gedaald van € 357 miljoen naar € 323 miljoen. In 2022 werd voor een bedrag van € 33,5 miljoen aan leningen afgelost. Vanwege de ruime liquiditeitspositie was het niet noodzakelijk om nieuwe lange financiering aan te trekken in 2022. De rentekosten op de vaste schulden over 2022 bedragen € 6,5 miljoen.

Flottende passiva

Netto-vlottende schulden

Overzicht netto-vlottende schulden

De in de balans opgenomen netto vlottende schulden worden als volgt gespecificeerd:

bedragen x € 1.000		31-12-2021	31-12-2022
Overige schulden		47.982	66.061
Afdrachtposten		16.810	18.008
Overige schulden		31.171	48.053
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	B13	47.982	66.061

Het balanssaldo van de netto-vlottende schulden per 31 december 2022 nam toe met € 18 miljoen ten opzichte van 2021. Deze stijging is met name toe te wijzen aan een toename van overige schulden van € 13,0 miljoen (met name toename onderhoud-/projectkosten van € 8,2 miljoen en toename kosten inhuur van € 2,5 miljoen), een toename van af te dragen loonbelasting en sociale voorzieningen van € 1,5 miljoen, een toename van af te dragen btw van € 1,3 miljoen en een toename van overige schulden vanuit het Sociaal Domein van € 1,8 miljoen.

Overlopende passiva

Overzicht overlopende passiva

De specificatie van de balanspost overlopende passiva is als volgt:

bedragen x € 1.000		31-12-2021	31-12-2022
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen		49.540	45.796
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren:			
- Europese overheidslichamen		2.037	751
- het Rijk		101.415	115.466
- overige Nederlandse overheidslichamen		23.198	20.792
Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen		8.879	9.486
Overlopende passiva	B22	185.068	192.290

Toelichting verplichtingen die in begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen

De grootste posten bij de verplichtingen betreffen verplichtingen in het kader van nog te betalen bedragen aan publiekrechtelijke lichamen (€ 10,2 miljoen), waaronder vennootschapsbelasting (€ 1,0 miljoen) en nog te betalen overige bedragen (€ 28,7 miljoen), waaronder nog te betalen zorgbedragen (€ 19,1 miljoen). Daarnaast zijn hier opgenomen de reguliere transitoria vanuit het inkoopproces en vooruit ontvangen (project-) bedragen, waarvoor de bestedingen in 2022 nog niet zijn gerealiseerd.

De afname met € 3,7 miljoen ten opzicht van 2021 is voornamelijk toe te schrijven aan een afname van nog te betalen bedragen aan openbare lichamen ad € 3,3 miljoen, een toename van overige nog te betalen bedragen ad € 0,9 miljoen (waaronder afloop nog te betalen CAO 2021 ad - € 3,2 miljoen en een toename van overige nog te betalen bedragen ad € 4,1 miljoen) en een afname van aanbestedingen grondverkoop ad € 1,2 miljoen.

Toelichting voorschotbedragen

(bedragen x € 1.000)	Saldo 31-12-2022	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen/ terugbetalingen	Saldo 31-12-2022
UNalab	428	0	428	0
2021EUSF20210 Arbeidstoeleiding Zuidoost Brabant 6	0	526	0	526
EnergyMEASURES	81	0	81	0
Heat Insyde H2020 CI LEIT	151	80	6	225
Passport 4 Work	1.376	0	1.376	0
Totaal Europese overheidslichamen	2.037	605	1.891	751
SISA A6 Preventieve aanpak tegen ondermijning (BOTOC)	542	500	553	489
SISA A17 voorkomen jeugdcriminaliteit	0	1.000	43	957
SISA C9.1 WBI Buurtschap te Veld	4.708	0	972	3.736
SISA C9.2 WBI Emmasingelkwadrant	4.500	0	0	4.500
SISA C9.3 WBI District E	1.550	0	0	1.550
SISA C9.4 SISA WBI Knoop XL	23.312	0	0	23.312
SISA C9.5 WBI Strijp-S	6.044	0	0	6.044
SISA C10 Verbetering digitale dienstverlening	81	0	81	0
SISA C32 Ventilatie in scholen	3.363	2.020	3.863	1.520
SISA C43 Reductie Energiegeb. Woningen	895	0	895	0
SISA C47 Volkshuisvesting	20.348	0	102	20.247
SISA C55 Middelen aanpak energiearmoede	0	8.301	112	8.189
SISA C64 Versnellen WB capaciteit en expertise	182	0	182	0
SISA C72 Proeftuin met aardgasvrije wijk	0	5.841	0	5.841
SISA C85 Huisvest.ontheemden, statushouders	0	6.480	0	6.480
SISA C209 Huisvesting aandachtsgroepen RHA	0	210	0	210
SISA D10 WEB Volwasseneducatie	397	1.992	1.796	593
SISA D11 RMC extra financiële middelen	231	0	0	231
SISA D12 RMC-taken	203	1.685	1.567	321
SISA D14 Covid-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	964	2.321	1.204	2.081
SISA E3.2 Sanering Verkeerslawaaï (E3.3 in 2021)	238	0	3	235
SISA E17 MaaS-Pilot	257	251	508	0
SISA E19 Adaptie Clausplein	29	0	29	0
SISA E20 Stimulering Verkeersveiligheidsmaatregelen	507	0	330	177
SISA E38 Veilig, doelmatig en duurzaam gebruik verkeersinfrastructuur 2020	6	0	6	0
SISA E53.1 Schone lucht akkoord Meetnet ILM2.0	393	0	89	304
SISA E53.2 Schone lucht akkoord Challenge Frisse Lucht	370	0	13	357
SISA E53.3 Schone lucht akkoord Houtstook	264	0	1	263
SISA E53.4 Schone lucht akkoord Micromobility Hubs	34	0	34	0
SISA E53.5 Schone lucht akkoord emissiearm aanbesteden	0	239	298	-60
SISA E53.7 Schone lucht akkoord mobiliteit buurtschap te Veld	0	64	0	64
SISA E53.8 Schone lucht akkoord masterclass luchtkwaliteit	0	54	0	54
SISA E53.9 Schone lucht akkoord info loket elektrische taxi	0	27	0	27
SISA E53.10 Schone lucht akkoord 2023 Schoner vergunnen	0	60	0	60
SISA E69 HOV-3 (Hoogwaardige OV verbinding 3)	10.640	0	288	10.352
SISA E83.1 bodemopgaven 2022	0	410	111	299
SISA E83.2 bodemopgaven 2022 historische spoedopgaven	0	800	15	785
SISA E84 stimulering verkeersveiligheidsmaatr.	0	620	0	620
SISA F11 MKB-deal	167	0	167	0
SISA G10 voorlopige uitk. wet inburgering 2021	0	1.546	558	988

(bedragen x € 1.000)	Saldo 31-12-2022	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen/ terugbetalingen	Saldo 31-12-2022
SISA G13 voorlopige uitk. onderwijsroute 2022	0	202	3	199
SISA H8.1 Sportakkoord 2020-2022 (2020)				
SISA H8.2 Sportakkoord 2020-2022 (2021)	779	0	310	469
SISA H8.3 specifieke uitk. Lokaal sportakk.2022	0	377	0	377
SISA H9 Expertisecentra Jeugd				
SISA H12 lokale preventieakk./aanpakken 2022	0	224	26	198
SISA H14 Doorontwikkeling Expertisecentra Jeugd	3.331	3.975	2.328	4.978
SISA H15 Vergroten acute jeugdcapaciteit GGZ	3.363	0	3.362	1
Slowlane Roffart-Kasteellaan	0	0	-354	354
Geluidssaneringschermen	1.169	0	6	1.164
Landschapsonwerp Dommeldal / De Hogt	521	0	29	492
DUMAVA Kleedaccommodatie / JC Dirkxpad 5	0	91	0	91
DUMAVA Gymzaal / Piuslaan 70	0	87	0	87
Subsidie SIM Catharinakerk	44	41	85	0
Vliegende Brigade+				
Doorontw onafh cliëntondersteuning	271	0	20	251
Weerbare wijken	0	210	0	210
Min EZK Groene Raamwerk	4.142	0	80	4.062
Infra verkeersveiligheid RMP	15	0	0	15
Min J&V Intensivering aanpak High Impact Crimes	241	0	97	144
Beter Aanbesteden		20	0	20
Wegenstructuur	7.315	0	5.788	1.527
SISA E76 Challengevariant Eindhoven	3.389	0	3.389	0
Min van EZK	3.926	0	2.400	1.527
Totaal Rijk	101.415	39.651	25.599	115.466
SISA A9b versterking lokale aanpak radicalisering'22	144	0	144	0
SISA A14b integrale aanpak van radicalisering, extremisme en terrorisme	0	183	104	79
SISA C41b Stimulering Woningbouw	1.238	0	196	1.043
SISA E32b.1 Smartwayz Korte termijn maatregelen A2 Randweg Eindhoven	684	1.653	891	1.446
SISA E32b.2 Smartwayz gebiedsgerichte realisatie	0	501	381	120
SISA E32b.3 Slimme mobiliteit maatr.infrastruct.deelopgave A67 (waarvan 46,1% SISA E32b.3)	0	2.500	404	2.096
SISA E32b.4 Smart mobility gebiedsgerichte realisatie ZO Brabant	0	1.998	644	1.354
Omscholingsaanpak Brainport Regio	0	72	0	72
HECS - FORMALITIES	0	100	0	100
HECS - Living in & MKB-accountmanagement	0	830	385	445
HECS 2022 2023 gemeente Tilburg	0	25	0	25
Routegebonden project 030d SFR Deurne - Eindhoven	0	409	-409	819
011B Bundelroutes: John F. Kennedylaan - Ring - Eisenhouwerlaan - A270	0	151	148	2
Grensinfopunt Eindhoven	163	66	46	183
Muziekgebouw Eindhoven	200	0	200	0
Fietsenstalling Stationsplein Zuid II	87	38	125	0
Dassentunnel Eindhoven	44	0	44	0
Plan van aanpak arbeidsmarktregio ZOB	730	297	57	969
Klimaatbuffers Z61840	92	0	92	0
Snelfietsroute Eindhoven-Helmond	646	697	505	837
Verkeers- en vervoersprojecten GGA	12	0	0	12
Snelfietsroute Den Bosch	3	0	3	0
Groenmaatregelen B5	912	0	634	278
Beter nutten van gezondheidspotentieel van burgers	48	58	28	78
Mensgerichte Maatregelen	28	0	28	0

(bedragen x € 1.000)	Saldo 31-12-2022	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen/ terugbetalingen	Saldo 31-12-2022
Veligheidsfonds regio	249	364	327	286
Proj JIKP VSO Pro	13	0	13	0
SOK Internationale Knoop XL (PNB)	506	0	233	272
Internationale Knoop XL PNB	929	0	454	475
Van zicht naar inzicht ZonMw	14	9	22	0
Actiecentrum Ondernijning	25	9	34	0
Stationsomgeving - Fietsparking Neckerspoel	1.754	0	22	1.733
Wegenstructuur	11.693	0	8.208	3.485
Provincie Noord-Brabant	11.270	0	7.950	3.320
Gemeente Oirschot	423	0	258	164
Bereikbaarheidsakkoord (BBA)	2.984	3.627	2.025	4.585
Totaal overige Nederlandse overheidslichamen	23.198	13.584	15.990	20.792
Totaal voorschotbedragen	126.649	53.840	43.480	137.009

Toelichting overige vooruitontvangen bedragen

De vooruitontvangen bedragen inzake faciliterend grondbeleid zijn opgenomen onder overige vooruitontvangen bedragen van private partijen. Ultimo 2022 was de boekwaarde hiervan € 6,5 miljoen en is met € 0,9 miljoen toegenomen.

Borg- en garantstellingen

Het in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte borg- en garantstellingen kan als volgt worden gespecificeerd:

Lening-nummer	Naam geldnemer	Naam geldgever	Oorspronkelijk bedrag geldlening	Deel gewaarborgd door gemeente	Restant geldlening per 1-1-2022 Totaal	Restant geldlening per 1-1-2022 Door gemeente gewaarborgd	Totaalbedrag (buiten)gewone aflossing (-/- = storting)	Restant geldlening per 31-12-2022 Totaal	Restant geldlening per 31-12-2022 Door gemeente gewaarborgd
Gezondheidszorg									
2015	SGE	NWB	782.771	100%	156.553	156.553	26.092	130.461	130.461
2016	SGE	BNG	610.087	100%	330.105	330.105	36.678	293.427	293.427
2017	SGE	BNG	1.168.884	100%	674.629	674.629	67.099	607.529	607.529
2112	Stg. Combinatie Jeugdzorg	BNG	5.000.000	100%	2.500.000	2.500.000	166.667	2.333.333	2.333.333
			7.561.742		3.661.287	3.661.287	296.537	3.364.750	3.364.750
Cultuur									
2028	Stg. Centrum voor de Kunsten	BNG	3.122.979	100%	2.570.480	2.570.480	143.343	2.427.137	2.427.137
2029	Stg. Complex	BNG	788.690	100%	478.770	478.770	78.626	400.144	400.144
			3.911.669		3.049.250	3.049.250	221.969	2.827.281	2.827.281
Sport									
2129a	HC Oranje Rood	ABN AMRO	500.000	50%	270.790	135.395	45.207	225.583	112.792
2129b	HC Oranje Rood	ABN AMRO	1.000.000	25%	770.710	192.678	37.797	732.913	183.228
2109	TV Bokt	Rabobank	170.215	100%	87.343	87.343	9.996	77.347	77.347
2112a	VV DBS	Rabobank Eindhoven	113.940	100%	84.400	84.400	8.440	75.960	75.960
2132	Rugbyclub EHV	Triodos Bank	150.000	50%	115.882	57.941	10.588	105.294	52.647
2133	HC Oranje Rood	ABN AMRO	150.000	50%	118.350	59.175	12.887	105.463	52.732
2134	TV Prinsenjagt	Rabobank	90.000	50%	61.500	30.750	13.500	48.000	24.000
			2.174.155		1.508.975	647.682	138.414	1.370.561	578.706
Welzijn									
2113	Stg Groendomein Wasven	ING	250.000	100%	242.000	242.000	4.000	238.000	238.000
2114	Stg Groendomein Wasven	ING	750.000	100%	630.880	630.880	12.540	618.340	618.340
			1.000.000		872.880	872.880	16.540	856.340	856.340
Overige garanties									
2131	Studio 040	Rabobank	70.000	80%	10.534	8.427	10.534	0	0
			70.000		10.534	8.427	10.534	0	0
Totaal garanties			14.717.566		9.102.927	8.239.526	683.994	8.418.932	7.627.077

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Algemeen

Hierna wordt inzicht gegeven in de financiële verplichtingen (afname/volume) waartoe de gemeente zich in 2022 of eerder heeft verbonden, welke doorlopen naar 2023 of later, groter zijn dan € 0,5 miljoen en niet op een andere wijze als schuld of voorziening in de balans zijn opgenomen.

Gewaarborgde geldleningen

De gemeente Eindhoven staat garant voor terugbetaling van rente en aflossing van leningen van diverse instellingen, die actief zijn op het gebied van gezondheidszorg, welzijn, sport en cultuur, aan de geldverstrekkers. In de categorie 'Sport' (zie specificatie) staat de gemeente samen met de Stichting Waarborgfonds Sport garant voor de leningen. Hieronder volgt een overzicht van het door de gemeente gewaarborgde bedrag van geldleningen naar diverse categorieën. In de toelichting op de balans zijn deze nader geduid.

Gewaarborgde geldleningen (bedragen x € 1.000)	Restant per 31-12-2021	Mutatie 2022	Restant per 31-12-2022
Gezondheidszorg	3.661	-297	3.365
Cultuur	3.049	-222	2.827
Sport	648	-69	579
Welzijn	873	-17	856
Overig	8	-8	0
Totaal borgstellingen	8.240	-612	7.627

Voor de afdekking van risico's met betrekking tot verstrekte leningen en gewaarborgde leningen is een reserve gevormd. De hoogte van deze reserve ultimo 2022 is €2,59 miljoen. Er zijn op dit moment geen concrete risico's onderkend waarvoor een voorziening dient te worden gevormd. Per 31 december 2022 verleent de gemeente Eindhoven voor ca. €1,55 miljard achtervang aan het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). Pas indien de reserve van het WSW plus de middelen (obligo's) van andere corporaties niet toereikend zijn, dienen het rijk en gemeenten renteloze leningen te verstrekken. Eind 2021 bedroegen deze samen ruim € 2,61 miljard.

Stichting waarborgfonds Eigen woning (nationale hypotheek garantie)

Op 10 oktober 1993 is de gemeente een overeenkomst aangegaan om tot zekerheid voor de nakoming van de betalingsverplichtingen van de stichting jegens geldgevers achtergestelde, renteloze leningen aan de stichting te verstrekken. In het 4e kwartaalbericht 2022 van het NHG is gebleken dat het garantievermogen van het waarborgfonds in 2022 is gestegen naar € 1,63 miljard. De stijging is te verklaren door een beperkte toename van nieuwe garanties en het lage aantal verliesdeclaraties door sterk stijgende huizenprijzen en een laag werkloosheidspercentage. In de Liquiditeitsprognose 2022-2027 is dan ook de verwachting dat er geen aanspraak zal worden gemaakt op de achtervangfunctie van het Rijk en de gemeenten. Deze achtervangfunctie geldt alleen voor tot 1 januari 2011 afgegeven hypotheekgaranties. Vanaf deze datum staat het Rijk voor 100% garant.

Factoren waar de prognose rekening mee houdt zijn de gunstige conjuncturele omstandigheden waardoor de door de stichting uit te betalen bedragen in verband met verliesdeclaraties naar verwachting in de komende jaren verder zullen dalen. De gemeente Eindhoven heeft nog 4.722 garanties uit heeft staan in de achtervang (t/m 2010) voor een totaal bedrag van € 747 miljoen.

Verlofaanspraken

Op basis van de huidige kosten per uur bedraagt de waarde van de wettelijke en niet voorziene bovenwettelijk verlofuren per 31-12-2022 € 15,7 miljoen. Op basis van een analyse hebben wij geconcludeerd dat de mutatie in het saldo verlofaanspraken primair wordt veroorzaakt door een toename in het aantal FTE, waardoor nog steeds sprake is van een vergelijkbaar volume over de jaren heen.

Onderhanden claims

Gemeente Eindhoven heeft een aantal claims ontvangen welke onderhanden zijn. Indien er naar waarschijnlijkheid sprake is van een mogelijk financiële verplichting en er is een reële schatting te maken van de omvang van de verplichting wordt een bedrag opgenomen in de voorziening juridische claims en geschillen en blijkt de verplichting wel uit de balans. Indien niet waarschijnlijk is dat de claim leidt tot een financiële verplichting dan wel het bedrag is niet reëel in te schatten, dan wordt de claim als risico geduid in de paragraaf weerstandsvermogen en blijkt de claim dus niet uit de balans. Eén risico zal leiden tot een financiële verplichting maar hiervan is het bedrag nog niet in te schatten. De curator van de failliete voormalig asbestsaneerder van het TR Ketelhuis Eindhoven heeft in 2017 een claim ingediend bij de gemeente. De rechtbank heeft 4 september 2019 uitspraak gedaan. Het faillissement van Horyon is niet veroorzaakt door de gemeente. Maar de gemeente heeft ten onrechte geweigerd de “meer-meerwerk” opdracht te verstrekken. De schade die daaruit voortvloeit moet in een aparte schadestaatprocedure worden begroot. Er is dus nog geen concrete schadevergoeding toegewezen. Op 15 november 2022 is het door de gemeente ingestelde hoger beroep tegen het vonnis van de rechtbank afgewezen. Een inschatting van een reëel bedrag om te voorzien is op dit moment niet mogelijk. Een reële schatting van de te vergoeden schade wordt bepaald via de schadestaatprocedure die zal worden opgestart nu het hoger beroep is afgewikkeld.

Investeringsverplichtingen

De totale investeringskredieten bedragen per 31-12-2022 € 999,9 miljoen. De realisatie per jaareinde bedraagt € 409,6 miljoen zodat per saldo € 590,3 miljoen aan investeringskredieten resteert. De bijdragen van derden aan deze investeringskredieten bedragen per 31-12-2022 € 207,5 miljoen. De realisatie per jaareinde bedraagt € 129,6 miljoen zodat per saldo € 77,9 miljoen aan bijdragen derden resteert.

Algemene uitkering- nagekomen bate over 2022

De algemene uitkering 2022 is conform bestendige gedragslijn gebaseerd op: de accessen op basis van de septembercircularis, alle overige mutaties op basis van de decembercircularis en alles wat officieel in latere circularis wordt toegekend met betrekking tot 2022 wordt een nagekomen bate in een volgend rekeningjaar. In de Rijksnajaarsnota 2022 is voorgesteld om – gegeven de uitzonderlijke stijging van de prijzen – eenmalig af te wijken van de reguliere systematiek, en bij de Rijksvoorjaarsnota (= Meicircularis Gemeentefonds 2023) een extra prijsbijstelling over 2022 uit te keren met ingang van 2023. Die extra prijsbijstelling geldt voor de ministeries maar ook voor het gemeentefonds. De ministeries kunnen vervolgens zelf beslissen of ze met die extra financiële ruimte voor hun sector iets specifiek willen regelen in verband met compensatie energiekosten. Het in de Rijksnajaarsnota genoemde bedrag van structureel € 300 miljoen is een voorlopige schatting. De werkelijke extra inflatiecorrectie zal worden gebaseerd op het Centraal Economisch Plan 2023 van het Centraal Planbureau. De verdeling van de middelen over de gemeenten wordt in de Meicircularis 2023 opgenomen. Voor het gemeentefonds worden deze middelen onderdeel van de algemene financiële ruimte die beschikbaar komt voor loon-, prijs- en volumeontwikkelingen.

Pensioenen wethouders

Voor de uitvoering van de pensioenen van (voormalig) wethouders had de gemeente Eindhoven een tweetal contracten die we hebben moeten beëindigen. Vanaf 2022 zijn de deelnemers van het contract met ASR bij APG ondergebracht en hebben we een voorziening pensioenen wethouders gevormd voor de pensioenverplichtingen. Een 6-tal bij ASR ondergebrachte pensioenen worden pas in 2023 overgedragen. De over te dragen poliswaarde inclusief indexering van deze personen is nog niet bekend. De waarde exclusief indexatie bedraagt € 1,3 miljoen.

Overige financiële verplichtingen

De overige financiële verplichtingen omvatten voornamelijk de langlopende huur/lease verplichtingen/contacten (afgerond € 25,5 miljoen). Een aantal contracten lopen in de komende jaren af. Vanaf 2026 resteren dan nog een tweetal langlopende huurcontracten die in 2026 een waarde van € 18,6 miljoen als langlopende verplichtingen vanuit afgesloten huurcontracten vertegenwoordigen.

4.3 Overzicht baten en lasten

4.3.1 Overzicht baten en lasten

Exploitatie (x € 1.000)	Begroting 2022 voor wijziging (nov '21)			Begroting 2022 na wijziging (dec '22)			Realisatie 2022		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
0.1 Bestuur	13.786	-422	13.364	18.624	-4.811	13.813	20.979	-5.076	15.903
0.2 Burgerzaken	9.452	-3.575	5.877	10.362	-3.599	6.763	10.539	-4.346	6.193
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	1.633	-87	1.546	1.711	-95	1.616	2.254	-1.293	961
0.4 Overhead	88.368	-2.237	86.131	87.233	-2.732	84.501	87.921	-2.768	85.153
0.5 Treasury	2.313	-4.007	-1.694	3.499	-4.604	-1.105	185	-4.971	-4.786
0.61 OZB woningen	1.323	-39.189	-37.866	1.379	-39.189	-37.810	1.333	-39.642	-38.309
0.62 OZB niet-woningen	893	-43.585	-42.692	929	-43.585	-42.656	899	-44.672	-43.773
0.63 Parkeerbelasting	380	-16.022	-15.642	396	-16.017	-15.621	453	-16.963	-16.510
0.64 Belastingen overig	987	-2.847	-1.860	1.005	-2.397	-1.392	1.296	-2.929	-1.633
0.7 Algemene en ov. uitkering gem.fonds	116	-524.862	-524.746	116	-576.945	-576.829	116	-622.126	-622.010
0.8 Overige baten en lasten	-4.154	-35	-4.189	-4.308	-35	-4.343	-2.700	-14	-2.714
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0	0	0	0	2.094	0	2.094
Bestuur en ondersteuning	115.097	-636.868	-521.771	120.946	-694.009	-573.063	125.369	-744.800	-619.431
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	15.592	-407	15.185	15.547	-407	15.140	15.501	-428	15.073
1.2 Openbare orde en veiligheid	19.768	-1.399	18.369	27.030	-6.205	20.825	26.353	-6.871	19.482
Veiligheid	35.360	-1.806	33.554	42.577	-6.612	35.965	41.854	-7.299	34.555
2.1 Verkeer en vervoer	38.712	-3.001	35.711	57.022	-13.289	43.733	43.207	-8.459	34.748
2.2 Parkeren	9.608	-2.992	6.616	10.542	-12.776	-2.234	5.794	-1.899	3.895
2.4 Economische havens en waterwegen	264	-118	146	274	-118	156	233	-77	156
2.5 Openbaar vervoer	1.456	-12	1.444	1.896	-41	1.855	1.394	-61	1.333
Verkeer, vervoer en waterstaat	50.040	-6.123	43.917	69.734	-26.224	43.510	50.628	-10.496	40.131
3.1 Economische ontwikkeling	3.254	0	3.254	3.227	0	3.227	3.311	0	3.311
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	7.084	-6.356	728	13.643	-12.742	901	15.016	-14.193	822
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	2.048	-1.823	225	2.764	-2.263	501	2.439	-2.044	395
3.4 Economische promotie	3.247	-2.817	430	4.483	-3.317	1.166	4.516	-4.396	120
Economie	15.633	-10.996	4.637	24.117	-18.322	5.795	25.282	-20.634	4.649
4.2 Onderwijshuisvesting	22.297	-2.739	19.558	27.590	-5.374	22.216	24.452	-9.512	14.940
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	27.209	-12.502	14.707	31.124	-14.689	16.435	29.535	-14.318	15.218
Onderwijs	49.506	-15.241	34.265	58.714	-20.063	38.651	53.987	-23.829	30.157
5.1 Sportbeleid en activering	3.231	0	3.231	4.086	-451	3.635	4.244	-343	3.902
5.2 Sportaccommodaties	24.102	-11.035	13.067	25.301	-11.115	14.186	27.527	-12.823	14.704
5.3 Cultuurpresentatie, -prod. en particip.	34.032	-4.013	30.019	38.402	-5.570	32.832	35.441	-3.752	31.689
5.4 Musea	5.914	-1.016	4.898	5.925	-791	5.134	6.812	-1.951	4.861
5.5 Cultureel erfgoed	1.678	-136	1.542	2.228	-134	2.094	2.820	-416	2.404
5.6 Media	431	0	431	431	0	431	431	0	431
5.7 Openb. groen en (openlucht)recreatie	17.787	-206	17.581	19.506	-198	19.308	17.169	-969	16.200
Sport, cultuur en recreatie	87.175	-16.406	70.769	95.879	-18.259	77.620	94.444	-20.253	74.191
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	32.524	-3.150	29.374	50.239	-24.988	25.251	43.270	-29.126	14.144
6.2 Wijkteams	32.441	0	32.441	34.604	0	34.604	33.881	-92	33.789
6.3 Inkomensregelingen	141.985	-121.049	20.936	159.249	-121.049	38.200	159.287	-107.986	51.301
6.4 Begeleide participatie	34.018	0	34.018	35.907	0	35.907	35.920	0	35.920
6.5 Arbeidsparticipatie	16.580	-297	16.283	32.060	-9.887	22.173	18.039	-3.592	14.447
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	8.388	0	8.388	8.547	0	8.547	9.096	-7	9.089
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	47.127	-2.667	44.460	46.938	-2.667	44.271	46.142	-2.166	43.976
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	70.376	-478	69.898	71.082	-478	70.604	66.123	-1.400	64.723
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	51.655	-1.030	50.625	50.003	-1.070	48.933	47.789	-853	46.936
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	9.920	0	9.920	17.365	-6.453	10.912	16.299	-5.715	10.584
Sociaal domein	445.014	-128.671	316.343	505.994	-166.592	339.402	475.845	-150.936	324.909
7.1 Volksgezondheid	10.920	0	10.920	11.389	-224	11.165	11.320	-46	11.275
7.2 Riolering	21.443	-22.452	-1.009	22.410	-22.763	-353	21.254	-22.714	-1.460
7.3 Afval	27.044	-28.587	-1.543	27.055	-28.579	-1.524	27.148	-28.872	-1.724
7.4 Milieubeheer	12.375	-14.570	-2.195	16.666	-13.834	2.832	14.230	-7.893	6.337
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	863	-648	215	922	-648	274	983	-601	382
Volksgezondheid en milieu	72.645	-66.257	6.388	78.442	-66.048	12.394	74.935	-60.126	14.810
8.1 Ruimte en leefomgeving	12.564	-3.957	8.607	20.037	-10.175	9.862	17.317	-6.811	10.505
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	75.430	-72.838	2.592	75.050	-71.043	4.007	45.055	-45.400	-345
8.3 Wonen en bouwen	14.644	-9.844	4.800	16.804	-10.528	6.276	18.133	-12.782	5.351
Volkshuisvesting, leefomgeving	102.638	-86.639	15.999	111.891	-91.746	20.145	80.505	-64.994	15.511
Totaal saldo van baten en lasten	973.108	-969.007	4.101	1.108.294	-1.107.875	419	1.022.848	-1.103.367	-80.519
0.10 Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	32.062	-36.163	-4.101	128.814	-129.930	-1.116	165.732	-133.307	32.425
Resultaat	1.005.170	-1.005.170	0	1.237.108	-1.237.805	-697	1.188.581	-1.236.674	-48.094

Verdeling taakvelden naar programma's

De gemeente Eindhoven heeft ervoor gekozen om de programma-indeling te laten aansluiten op de BBV-indeling en rubricering van de taakvelden. De toelichting op de baten en lasten van de taakvelden is daarom één op één terug te vinden binnen de programmaverantwoording (hoofdstuk 2).

4.3.2 Baten en lasten naar categorieën

bedragen x € 1.000

Lasten in 2022	Begroting primair (nov '21)	Begroting gewijzigd (dec '22)	Rekening	Begroting primair	Begroting gewijzigd	Rekening
Personeelslasten	208.862	223.848	225.312	21%	18%	19%
Kapitaallasten	45.380	40.845	41.668	5%	3%	4%
Goederen en diensten	221.203	295.124	225.317	22%	24%	19%
Subsidies en overdrachten	456.637	495.503	485.496	45%	40%	41%
Overig	29.465	35.562	21.124	3%	3%	2%
Toevoegingen voorzieningen	11.561	17.412	23.931	1%	1%	2%
Toevoeging reserves	32.062	128.814	165.732	3%	10%	14%
	1.005.170	1.237.108	1.188.581	100%	100%	100%

bedragen x € 1.000

Baten in 2022	Begroting primair (nov '21)	Begroting gewijzigd (dec '22)	Rekening	Begroting primair	Begroting gewijzigd	Rekening
Uitkering uit gemeentefonds	524.862	576.945	622.126	52%	47%	50%
Overige rijksbijdragen	144.912	212.155	170.397	14%	17%	14%
Belastingen en heffingen	167.393	166.954	173.625	17%	13%	14%
Goederen en diensten	119.309	127.822	113.250	12%	10%	9%
Overige overdrachten	8.019	21.045	15.005	1%	2%	1%
Overig	4.512	2.954	8.964	0%	0%	1%
Onttrekking reserves	36.163	129.930	133.307	4%	10%	11%
	1.005.170	1.237.805	1.236.674	100%	100%	100%

4.3.3 Toelichting staat van baten en lasten

Algemene dekkingsmiddelen

	Begroting 2022 voor wijziging (nov '21)			Begroting 2022 na wijziging (dec '22)			Realisatie 2022		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Algemene dekkingsmiddelen:									
Lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is		85.061	85.061	84.611	84.611		86.310	86.310	
Algemene uitkeringen		524.862	524.862	576.945	576.945		622.126	622.126	
Dividend		528	528	415	415		406	406	
Saldo financieringsfunctie		-1.972	-1.972	-3.066	-3.066		624	624	
Overige algemene dekkingsmiddelen		3.267	3.267	3.885	3.885		3.885	3.885	
Onvoorzien	239		239	155	155		155	155	
Totaal algemene dekkingsmiddelen	239	611.746	611.985	155	662.790	662.945	155	713.350	713.505
Bedrag van de heffing voor de vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-	-	2.094	-2.094	
Totaal saldo van baten en lasten	973.108	969.007	-4.101	1.108.294	1.107.875	-419	1.022.848	1.103.367	80.519
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	32.062	36.163	4.101	128.814	129.930	1.116	165.732	133.307	-32.425
Het gerealiseerde resultaat	1.005.170	1.005.170	-	1.237.108	1.237.805	697	1.188.581	1.236.674	48.094

De algemene dekkingsmiddelen zijn verwerkt in het 'overzicht baten en lasten' in de jaarrekening. De baten lokale heffingen maken onderdeel uit van de taakvelden 0.61 OZB woningen, 0.62 OZB niet woningen en 0.64 belastingen overig. De overige dekkingsmiddelen zijn begroot en gerealiseerd binnen de taakvelden 0.5 treasury, 0.7 algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds en 0.8 overige baten en lasten.

Toelichting algemene dekkingsmiddelen

De algemene dekkingsmiddelen vormen de basis om de uitgaven in het kader van de verschillende programmaonderdelen te dekken. In het voorgaande overzicht is aangegeven uit welke onderdelen deze algemene dekkingsmiddelen bestaan. Hieronder volgt voor de belangrijkste onderdelen een toelichting op het verschil tussen het in 2022 begrote en gerealiseerde bedrag.

Lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is

Het totaal van de lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is bedraagt € 86,3 miljoen. De afwijking van € 1,7 miljoen wordt verklaard door de OZB vanwege de hogere waarde van de nieuwbouwobjecten (woningen) en de hogere waarde van een aantal grotere niet-woning objecten.

Algemene uitkeringen

De algemene uitkering 2022 is conform bestendige gedragslijn gebaseerd op: de accessen op basis van de septembercirculaire, alle overige mutaties op basis van de decembercirculaire en alles wat officieel in latere circulaire wordt toegekend met betrekking tot 2022 wordt een nagekomen bate in een volgend rekeningjaar.

De uitkeringen uit het gemeentefonds zijn € 45,1 miljoen hoger dan geraamd. Dit komt door actualisering van verdeelmaatstaven (€ 0,7 miljoen). De accessen zijn aangepast (€ 13,9 miljoen) en de ruimte onder het BCF-plafond is aangepast (€ 5,2 miljoen). We hebben compensatie gekregen voor Loon- en prijsontwikkeling Sociaal Domein (€ 2,3 miljoen) en de restant behoedzaamheidsmarge is vrijgevallen (€ 3,2 miljoen). Voor de reguliere zorgtaken in het sociaal domein is vanwege de opvang van Oekraïense vluchtelingen compensatie ontvangen (€ 0,5 miljoen voordelig). Voor het uitkeringsjaar 2022 hebben we bij de Decembercirculaire geld gekregen voor taakmutaties en coronacompensatie (samen € 19,3 miljoen). Dit geld is gestort in de reserve circulaire gemeentefonds om besteding in 2023 mogelijk te maken.

Dividend

Aan dividenden is in 2022 voor wijziging € 528.000 begroot. In de begroting na wijziging is dit bijgesteld gezien door de corona pandemie Eindhoven Airport, geen dividend (€ 113.000) uitkeert. De begroting na wijziging bedraagt € 415.000. Het werkelijk uitgekeerde dividend en teruggave dividendbelasting bedroeg €404.000 bestaande uit ontvangen dividenden van BNG (€ 391.000) en Enexis (€ 13.000).

Saldo financieringsfunctie

Het gerealiseerde renteresultaat is € 0,6 miljoen positief. De afwijking ten opzichte van gewijzigde begroting is met name het gevolg van lagere externe rentelasten door minder investeringen in de afgelopen jaren.

Overige algemene dekkingsmiddelen

De commissie BBV heeft in 2016 de berekening van de interne rente exact voorgeschreven. De rentekosten worden omgeslagen over de activa die integraal zijn gefinancierd. In de begroting 2022 is de interne rekenrente en rekenrente op reserves en voorzieningen vastgesteld op 1,0%. Gedurende het jaar is berekend of de doorbelaste rentelasten in de realisatie niet meer dan 25% afwijken van de werkelijke netto rentelasten, met een te positief renteresultaat tot gevolg. Het gerealiseerde renteresultaat op het taakveld treasury valt in 2022 binnen de bandbreedte die in de BBV notitie is gedefinieerd. Het rentepercentage voor het grondbedrijf is bij de gewijzigde begroting vastgesteld op 1,1%. Dit percentage is ook gehanteerd in de realisatie.

Onvoorzien

In de begroting 2022 is een bedrag van € 239.000 opgenomen voor onvoorziene lasten en voor niet begrote uitgaven die onvoorzien, onvermijdbaar en onuitstelbaar (O-O-O) zijn. De post is ingezet ter werving van een nieuwe burgemeester (€ 75.000) en inhuur t.b.v. toename in verantwoording van het aantal SISA regelingen (€ 35.000). Daarnaast is de post ingezet voor het maken van een ontwerpplan gerelateerd aan de gezondmaking van het muziekgebouw (€ 30.000) en de meerkosten van de accountant inzake de controle jaarrekening 2021 (€ 15.000) die begin 2022 is uitgevoerd. Hiermee resteert op de post onvoorzien een budget van € 84.000.

Bedrag van de heffing voor de vennootschapsbelasting

De verwachte VPB last is niet begroot. Jaarlijks schatten we de geprognosticeerde belastbare winst en de hieruitvolgende VPB verplichting in. De totale ingeschatte belastbare winst over de periode 2016 t/m 2022 bedraagt € 5,8 miljoen. Hiervan is t/m 2021 € 3,7 miljoen als last verantwoord. De te verantwoorden last over 2022 bedraagt € 2,1 miljoen en bestaat uit de ingeschatte belastbare winst 2022 en effecten over de voorgaande jaren (met name: definitieve aanslag 2017).

Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

De in 2022 gerealiseerde toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves zijn toegelicht in de toelichting op de balanspost reserves in paragraaf 4.2.1. In hoofdstuk 2 zijn de afwijkingen ten opzicht van de begroting per taakveld toegelicht.

Incidentele baten en lasten

Algemeen

Een belangrijk financieel uitgangspunt voor het provinciaal toezicht is een reëel sluitende begroting. Dit houdt in dat bij de begroting aangegeven dient te worden of de begroting in evenwicht is. Dat wil zeggen dat de jaarlijks terugkerende lasten zijn gedekt door jaarlijks terugkerende baten. Ook bij de jaarrekening moet hierin inzicht worden gegeven, oftewel de gerealiseerde baten en lasten dienen structureel in evenwicht te zijn. Is dit niet het geval dan roept dit vragen op over het reële gehalte van de begroting en is extra alertheid nodig bij het vaststellen van de nieuwe begroting.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2022	Incidenteel	Structureel
Exploitielasten	1.022.848	144.559	878.289
Exploitielasten	-1.103.367	-101.356	-1.002.011
Exploitielastensaldo	-80.519	43.203	-123.722
Mutaties reserves	32.425	31.488	937
Resultaat	48.094 V	74.692 N	122.786 V

Hieronder volgt per programma een overzicht van de incidentele baten en lasten over het jaar 2022.

Er is een uitsplitsing gemaakt tussen de corona middelen en de reguliere middelen per programma.

Bedragen onder de € 0,5 miljoen worden niet separaat weergegeven en toegelicht. De grootste mutaties worden onder de tabel kort toegelicht.

Projecten geen investeringen in relatie tot reserve exploitatie projecten openbare ruimte meerjarig

Per programma komt diverse keren een incidenteel resultaat terug op de projecten (geen investeringen). Op diverse beleidsterreinen voeren we activiteiten projectmatig uit (bijvoorbeeld groot onderhoud, revitalisering bomen, verbeteren luchtkwaliteit). Het betreft hier nadrukkelijk geen investeringen maar exploitatieactiviteiten. Bij de start van een project worden de beschikbare middelen samengebracht (deze storting in de reserve exploitatie projecten openbare ruimte meerjarig merken we als incidenteel aan). Projecten hebben als kenmerk dat ze jaaroverschrijdend zijn. Het toegekende projectbudget is beschikbaar voor alle jaren. De raming per jaarschijf en de realisatie per jaarschijf wijken om verschillende redenen af van de planning. De middelen blijven beschikbaar doordat we de projecten egaliseren via de reserve exploitatie projecten openbare ruimte meerjarig. De gerealiseerde lasten, baten en mutatie op de reserve merken we als incidenteel aan.

Saldireserve specifiek in relatie tot corona middelen

Conform besluitvorming zijn alle corona gerelateerde middelen centraal ondergebracht in de saldireserve specifiek. De onderliggende begrotingswijzigingen zijn op de werkbudgetten verwerkt door aan de saldireserve specifiek te onttrekken. De gerealiseerde onttrekkingen aan de saldireserve specifiek zijn op realisatiebasis verwerkt ([besluit gemeenteraad 21 december 2021](#)). Per programma zijn de coronagerelateerde middelen > € 0,5 miljoen inzichtelijk gemaakt waarbij de onttrekking aan de saldireserve specifiek is opgenomen onder de mutatie reserves onderdeel saldireserve specifiek. Het totaal aan coronagerelateerde stortingen bedroeg € 6,3 miljoen aan rijksmiddelen uit de [decembercirculaire 2021](#). De corona gerelateerde onttrekkingen die hier tegenover

stonden bedroegen € 6,2 miljoen verdeeld onder onderstaande programma's en als mutatie opgenomen onder saldireserve specifiek. Voor een specificatie van de corona uitgaven zie [bijlage 4: Uitnutting coronamiddelen saldireserve specifiek](#).

Reserve reserveringen in relatie tot reserveringsdossier 2022 en 2021

In december 2022 is het dossier [reserveringsvoorstel 2022](#) door de raad vastgesteld. De verwachte budgetvoordelen per jaareinde zijn begrotingstechnisch verwerkt (verlagen budget en storting in de reserve reserveringen). Per jaareinde zijn de werkelijke restantbedragen gestort. Dat leidt op enkele programma's tot afwijkingen die zijn toegelicht en afwikkelen op de reserve reserveringen 2022. Daarnaast zijn er afwikkelingen op het [reserveringsvoorstel 2021](#). De a.g.v. corona niet benutte reguliere middelen zijn toen eenmalig gereserveerd. De afwikkeling komt in onderstaande overzichten per programma terug in de reserve reserveringen.

Bedragen x € 1.000

Incidentele baten en lasten per programma	lasten	baten	mutaties reserves	gerealiseerd resultaat
P0 Bestuur en ondersteuning	17.449	-6.382	27.743	38.810
P1 Veiligheid	446	-	-1.292	-846
P2 Verkeer, vervoer en waterstaat	11.736	-4.763	-590	6.384
P3 Economie	14.409	-14.159	376	625
P4 Onderwijs	420	-4.013	2.092	-1.501
P5 Sport, cultuur en recreatie	3.266	-1.082	-4.238	-2.054
P6 Sociaal domein	50.750	-27.269	7.065	30.546
P7 Volksgezondheid en milieu	2.926	-2.501	1.657	2.081
P8 Volkshuisvesting, r.o.en sted. vernieuwing	43.157	-41.187	-1.323	646
Totaal	144.559	-101.356	31.488	74.692

P0. Bestuur en ondersteuning	lasten	baten	mutaties reserves	gerealiseerd resultaat
<u>Corona middelen programma 0</u>				
Compensatie Rijk 2022 o.b.v. circulaire (m.n. dec. 2021)		-6.269		-6.269
Corona posten (< € 0,5 mln)	977	0	0	977
<u>Reguliere middelen programma 0</u>				
Opvang ontheemden Oekraïne	2.050			2.050
aanbestedingskalender IB (Kadernota 2022)	1.284			1.284
governance, risk, compliancy (Kadernota 2022)	769			769
Voorziening pensioenen wethouders	4.282			4.282
Voorziening voormalig personeel/wachtgeld bestuurders	3.580			3.580
Voorziening spaarverlof	1.693			1.693
Reserve Circulaires gemeentefonds			26.356	26.356
Reserve SVGG planmatig onderhoud			-553	-553
reserve exploitatie projecten openbare ruimte meerjarig			6.742	6.742
Reserve niet te activ.invester. (vh MIP)			559	559
Reserve strategische investeringen			3.600	3.600
Saldireserve specifiek			1.295	1.295
Reserve reserveringen			5.506	5.506
Mutatie weerstandsvermogen (reserve eigen kapitaal)			-15.518	-15.518
Overige posten (< € 0,5 mln)	2.814	-113	-244	2.457
Totaal P0. Bestuur en ondersteuning	17.449	-6.382	27.743	38.810

Op programma 0 bestuur en ondersteuning ontstaat een incidenteel resultaat van € 38,8 miljoen.

De coronagerelateerde kosten voor o.a. dienstverlening inwonersplein en ondernemers, meerkosten verkiezingen en extra ambtelijke inzet op programma 0 bedroeg in totaal € 1 miljoen. De coronagerelateerde middelen uit de decembercirculaire 2021 zijn in 2022 in de saldireserve specifiek gestort. (€ 6,3 miljoen). De kosten voor de gemeentelijke opvang Oekraïners zijn onder te verdelen in exploitatiekosten en transitiekosten en derhalve gedeeltelijk aan programma 0 toe te rekenen (€ 2 miljoen). De overige kosten en afwikkeling reserve inzake Oekraïne zijn op programma 6 toegelicht. In de kadernota 2022 zijn extra intensiveringsmiddelen beschikbaar gesteld voor met name de aanbestedingskalender en governance en risk compliancy (€ 2 miljoen) Door een wetwijziging in het BBV voor spaarverlof en wijziging in uitvoering bij de pensioenen APPA zijn incidenteel extra stortingen in de personele voorzieningen noodzakelijk (€ 9,6 miljoen). De storting in de reserve

circulaires (€ 26,4 miljoen) maakt inzet in 2023 mogelijk en betreft m.n. de actualisatie van de verdeelmaatstaven uit de [septembercirculaire 2022](#). Daarnaast vanuit de [decembercirculaire 2022](#) taakmutaties energietoeslag 2023 en bijzondere bijstand en compensatie corona voor de continuïteit van zorg. Daarnaast is vanuit de septembercirculaire 2022 de van het Rijk ontvangen energietoeslag 2022 ingezet ter compensatie van de gestegen energiekosten van inwoners (€ 26,4 miljoen). De afwikkeling van de reserveringsvoorstellen via de reserve reserveringen is in algemene toegelicht. (€ 5,5 miljoen). De niet ingezette middelen planmatig onderhoud verduurzaming gemeentelijk vastgoed zijn teruggestort in de reserve (€ 0,6 miljoen). Bij de kadernota 2022 is besloten om € 3,6 miljoen aanvullend in de reserve strategische investeringen te storten. De coronamiddelen uit de saldireserve specifiek (totaal mutatie € 1,2 miljoen) zijn in algemene zin toegelicht. Daarnaast waren de grootste mutaties de stortingen in de saldireserve specifiek vanuit de primaire begroting en taakmutaties vanuit de circulaires (€ 5,6 miljoen). Vanuit de begroting 2022 zijn intensiveringsmiddelen beschikbaar gesteld voor bedrijfsvoering en belastingen. Daarnaast zijn middelen onttrokken voor slagkracht binnenstad, parkeren WoensXL en verlaging precariobelasting a.g.v. corona (€ - 2,5 miljoen). Vanuit het bestuursakkoord 2022-2026 zijn middelen onttrokken ter voorfinanciering en ondersteuning van het bestuursakkoord (€ - 0,7 miljoen). De mutatie weerstandsvermogen (reserve eigen kapitaal) betreft de inzet conform primaire begroting (- € 15,5 miljoen).

P1. Veiligheid	lasten	baten	mutaties reserves	gerealiseerd resultaat
Corona middelen programma 1				
Corona posten (< € 0,5 mln)	346	0	0	346
Reguliere middelen programma 1				
Reserve Circulaires gemeentefonds			-415	-415
Reserve reserveringen			-251	-251
Overige posten (< € 0,5 mln)	100	0	-626	-526
Totaal P1. Veiligheid	446	0	-1.292	-846

Op programma 1 veiligheid ontstaat een incidenteel resultaat van € - 0,8 miljoen.

De mutatie vanuit de reserve circulaires betreft € 0,4 miljoen aan middelen ter versterking van de dienstverlening Zorg -en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost (ZVHBZO). De afwikkeling van de reserveringsvoorstellen via de reserve reserveringen is in algemene zijn toegelicht. (€ - 0,3 miljoen). Onder overige posten zijn de afwikkeling op de reserve vastgoed eigenarenonderhoud, reserve actuele ontwikkelingen en saldireserve specifiek opgenomen.

P2. Verkeer, vervoer en waterstaat	lasten	baten	mutaties reserves	gerealiseerd resultaat
Corona middelen programma 2				
Corona posten (< € 0,5 mln)	56	0	0	56
Reguliere middelen programma 2				
Projecten (geen investeringen)	11.439	-4.763		6.677
Reserve exploitatie projecten openbare ruimte meerjarig			-453	-453
Reserve Regiobrede projecten			-517	-517
Reserve strategische investeringen			759	759
Saldireserve specifiek			-1.203	-1.203
Reserve reserveringen			420	420
Overige posten (< € 0,5 mln)	241	0	404	645
Totaal P2. Verkeer, vervoer en waterstaat	11.736	-4.763	-590	6.384

Op programma 2 verkeer, vervoer en waterstaat ontstaat een incidenteel resultaat van € 6,4 miljoen.

Het resultaat op de projecten niet zijnde investeringen (€ 6,7 miljoen) en de afwikkeling via de reserve exploitatie projecten openbare ruimte meerjarig (€ 0,5 miljoen) is in algemene zin toegelicht. De reserve strategische investeringen is aangevuld vanuit het restant exploitatiebudget op de stelpost strategische investeringen taakveld 2.1 (€ 0,8 miljoen). De bijdrage van Brainport Bereikbaar voor de bereikbaarheidsagenda Zuidoost-Brabant is in de reserve regiobrede projecten gestort (€ - 0,5 miljoen). Vanuit de begroting 2022 zijn vanuit de saldireserve specifiek incidenteel middelen beschikbaar gesteld voor bladkorven, mobiliteitsgedrag en verkeersveiligheid (€ - 1,2 miljoen). De afwikkeling van de reserveringsvoorstellen via de reserve reserveringen is in algemene zijn toegelicht (€ 0,4 miljoen).

P3. Economie	lasten	baten	mutaties reserves	gerealiseerd resultaat
Corona middelen programma 3				
Coronatoegangsbewijs subsidieregeling	239			239
Corona posten (< € 0,5 mln)	102	0	0	102
Reguliere middelen programma 3				
Tussentijdse winstname en resultaat afgesloten projecten grond/bedrijventerreinen	14.068	-14.159		-91
Reserve Citymarketing, toerisme, recr/ev			402	402
Saldireserve specifiek			-841	-841
Reserve reserveringen			602	602
Overige posten (< € 0,5 mln)	0	0	213	213
Totaal P3. Economie	14.409	-14.159	376	626

Op programma 3 economie ontstaat een incidenteel resultaat van € 0,6 miljoen.

Als gevolg van corona is de tijdelijke subsidieregeling ondersteuning controles coronatoegangsbewijs ingesteld begroot € 0,5 miljoen en gerealiseerd € 0,2 miljoen. Het verschil is verrekend met de saldireserve specifiek evenals het voordeel op de toeristenbelasting 2021 (€ 0,2 miljoen) in lijn met de algemene toelichting op de coronamiddelen. Het voordeel op de toeristenbelasting 2022 is verrekend met de reserve citymarketing (€ 0,4 miljoen). Grondexploitaties hebben een meerjarig karakter. De lasten en baten per jaar worden in het taakveld verwerkt. Het jaarsaldo wordt geboekt naar de balans waardoor er per saldo resultaat op het taakveld is. Conform besluitvorming is het resultaat (€ -0,1 miljoen) gestort in de reserve strategische investeringen en reserve bovenwijks (€ 0,1 miljoen) die onder overige posten zijn opgenomen. Vanuit de intensiveringen begroting 2022 is € -0,5 miljoen vanuit de saldireserve specifiek beschikbaar gesteld voor de kwaliteitsimpuls van een 6-tal winkelgebieden. De coronagerelateerde middelen uit de saldireserve specifiek zijn in algemene zin toegelicht (€ -0,8 miljoen). De afwikkeling van de reserveringsvoorstellen via de reserve reserveringen is in algemene toegelicht (€ 0,6 miljoen).

P4. Onderwijs	lasten	baten	mutaties reserves	gerealiseerd resultaat
Reguliere middelen programma 4				
Verkoop oude schoolgebouwen	0	-4.013		-4.013
Res. huisvesting onderwijs			2.832	2.832
Reserve VVE			-31	-31
Saldireserve specifiek			-866	-866
Reserve reserveringen			188	188
Overige posten (< € 0,5 mln)	420	0	-31	389
Totaal P4. Onderwijs	420	-4.013	2.092	-1.501

Op programma 4 onderwijs ontstaat een incidenteel resultaat van € -1,5 miljoen.

Het incidenteel resultaat op programma 4 wordt veroorzaakt doordat een aantal te verkopen oude schoolgebouwen onderdeel zijn van een grondexploitatie waarbij tussentijds winst is genomen (€ -4 miljoen). De totale afwijking zoals op taakveld 4.2 toegelicht bedroeg € 7,3 miljoen en is teruggestort in de reserve onderwijshuisvesting. Daarnaast wordt het restant budget ad € 1,5 miljoen in de reserve gestort voor inzet in 2023.

Voor het programma 2022 en diverse spoedaanvragen is een bedrag van € 6 miljoen ingezet zodat per saldo de mutatie in de reserve onderwijshuisvesting € 2,8 miljoen bedraagt. De VVE subsidies zijn a.g.v corona en krapte op de arbeidsmarkt lager vastgesteld (€ 0,8 miljoen) en er waren hogere baten als gevolg van het onderwijsachterstanden beleid (€ -0,85 miljoen) per saldo is de mutatie in de reserve VVE nihil. Conform begroting 2022 zijn vanuit de saldireserve specifiek middelen beschikbaar gesteld voor groene schoolpleinen, incidentele subsidies, wijkbibliotheken en onderwijsachterstanden (€ -0,9 miljoen). De afwikkeling van de reserveringsvoorstellen via de reserve reserveringen is in algemene toegelicht (€ 0,2 miljoen).

P5. Sport, cultuur en recreatie	lasten	baten	mutaties reserves	gerealiseerd resultaat
Corona middelen programma 5				
Voucherregeling Speelgoed + pilot Volwassenenfonds Sport & Cultuur	468			468
Corona posten (< € 0,5 mln)	1.684	0	0	1.684
Reguliere middelen programma 5				
Projecten (geen investeringen)	748	-666		82
Res Vastgoed eigenaarsonderhoud			-1.356	-1.356
Res. sport gebruikersonderhoud			-464	-464
Reserve exploitatie projecten openbare ruimte meerjarig			357	357
Saldireserve specifiek			-2.497	-2.497
Reserve reserveringen			324	324
Overige posten (< € 0,5 mln)	366	-416	-602	-652
Totaal P5. Sport, cultuur en recreatie	3.266	-1.082	-4.238	-2.054

Op programma 5 sport, cultuur en recreatie ontstaat een incidenteel resultaat van € - 2,1 miljoen.

Vanuit de [Corona-ondersteuningsmaatregelen](#) gericht op perspectief op herstel of innovatie zijn de herstelmaatregelen voucherregeling speelgoed en pilot volwassenfonds ingesteld (€ 0,5 miljoen). De overige coronaposten bedroegen achterstand zwemlessen, invloed corona van Abbemuseum en diverse maatregelen ter instandhouding van de Eindhovense culturele infrastructuur (€ 1,7 miljoen). Deze zijn afgewikkeld op de saldireserve specifiek onderdeel coronamiddelen zoals in algemene zin toegelicht. Daarnaast conform begroting 2022 een onttrekking van € - 0,4 miljoen uit de saldireserve specifiek voor intensiveringen sport en groen in de wijken. Totaal mutatie saldireserve specifiek € -2,5 miljoen. Het resultaat op de projecten niet zijnde investeringen (€ 0,1 miljoen) en de afwikkeling via de reserve exploitatie projecten openbare ruimte meerjarig (€ 0,4 miljoen) is in algemene zin toegelicht. De mutaties op de reserve vastgoed eigenaarsonderhoud en sport gebruikersonderhoud betrof het onderhoud van de sportaccommodaties (€ 2,1 miljoen). De afwikkeling van de reserveringsvoorstellen via de reserve reserveringen is in algemene zin toegelicht (€ 0,3 miljoen).

P6. Sociaal Domein	lasten	baten	mutaties reserves	gerealiseerd resultaat
Corona middelen programma 6				
Meerkosten 2022 WMO maatschappelijke opvang	526			526
WIJeindhoven	1.600			1.600
Corona posten (< € 0,5 mln)	-87	0	0	-87
Reguliere middelen programma 6				
Energietoeslag 2022	25.258	0		25.258
energiecompensatie instellingen	45			45
jeugd SD (Kadernota 2022)	3.700			3.700
Projecten (geen investeringen)	4.183	-3.328		855
Opvang ontheemden Oekraïne	11.885	-22.563		-10.678
Implementatie Mono-multi	3.154	0		3.154
Voorz. dubieuze debiteuren	38	-1.378		-1.340
Res Innovatie beschermd wonen			7.779	7.779
Res. Circulaires gemeentefonds			-1.459	-1.459
Reserve exploitatie projecten openbare ruimte meerjarig			416	416
Reserve Opvang Ontheemden Oekraïne			8.628	8.628
Reserve Transformatieagenda soc.basis			1.534	1.534
Saldireserve specifiek			-3.454	-3.454
Reserve reserveringen			-6.133	-6.133
Overige posten (< € 0,5 mln)	449	0	-246	203
Totaal P6. Sociaal Domein	50.750	-27.269	7.065	30.546

Op programma 6 sociaal domein ontstaat een incidenteel resultaat van € 30,5 miljoen.

Vanuit corona waren er meerkosten maatschappelijke opvang (€ 0,5 miljoen) en is extra subsidie verleend aan WIJeindhoven (€ 1,6 miljoen). Onder de overige corona posten zijn met name minderkosten uit 2021 voor jeugd, WMO en MO opgenomen en de meerkosten jeugd en WMO 2022 (€ - 0,1 miljoen).

Bij de kadernota 2022 zijn extra middelen voor jeugd beschikbaar gesteld (€ 3,7 miljoen). Het resultaat op de projecten niet zijnde investeringen (€ 0,9 miljoen) en de afwikkeling via de reserve exploitatie projecten openbare

ruimte meerjarig (€ 0,4 miljoen) is in algemene zin toegelicht. De kosten voor de gemeentelijke opvang Oekraïners zijn onder te verdelen in exploitatiekosten en transitiekosten en derhalve aan programma 0 en 6 toe te rekenen (€ -10,7 miljoen). De niet bestede middelen zijn ter inzet in komende jaren in de reserve opvang Ontheemden Oekraïne gestort (€ 8,6 miljoen). Daarnaast zijn er implementatiekosten voor Mono-multi (€ 3,2 miljoen) en heeft er een storting in de voorziening dubieuze debiteuren plaatsgevonden omdat we minder terugvorderen als begroot en mogelijk als gevolg van het afschaffen van de kostendelersnorm en omgekeerde toets. (€ - 1,3 miljoen). De niet bestede middelen voor beschermd wonen en innovatie zijn in reserve gestort ter inzet in volgende jaren (€ 7,8 miljoen). De middelen vanuit de reserve circulaires betroffen met name middelen voor het sociaal werkbedrijf uit de decembercirculaire 2021 en breed offensief uit de septembercirculaire 2021 (€ - 1,5 miljoen). In de reserve transformatieagenda sociale basis is het ultimo 2022 niet benut budget voor dekking van de kosten van jaaroverschrijdende projecten gestort (€ 1,5 miljoen). Conform primaire begroting heeft een in de saldireserve specifiek een storting plaatsgevonden van € 1 miljoen en zijn vanuit het bestuursakkoord 2022-2026 middelen onttrokken voor de afwikkeling van Tozo, inzet wijkteams en veilig thuis en aanpassing van de subsidieregeling meedoenbijdrage (€ -1,8 miljoen). Vanuit de intensiveringen begroting 2022 zijn middelen onttrokken voor subsidies en de aanpassing in de kostendelersnorm (€ - 0,5 miljoen). De coronagerelateerde middelen uit de saldireserve specifiek zijn in algemene zin toegelicht. Totaal mutatie saldireserve specifiek € - 3,5 miljoen. De afwikkeling van de reserveringsvoorstellen via de reserve reserveringen is in algemene zin toegelicht (€ - 6,1 miljoen).

P7. Volksgezondheid en milieu	lasten	baten	mutaties reserves	gerealiseerd resultaat
Corona middelen programma 7				
Corona posten (< € 0,5 mln)	268	0		268
Reguliere middelen programma 7				
Projecten (geen investeringen)	2.658	-2.501		157
Fonds klimaat en energie			709	709
Reserve exploitatie projecten openbare ruimte meerjarig			61	61
Reserve transitievisie warmte			632	632
Reserve reserveringen			347	347
Overige posten (< € 0,5 mln)	0	0	-93	-93
Totaal P7. Volksgezondheid en milieu	2.926	-2.501	1.656	2.081

Op programma 7 volksgezondheid en milieu ontstaat een incidenteel resultaat van € 2,1 miljoen.

Het resultaat op de projecten niet zijnde investeringen (€ 0,2 miljoen) en de afwikkeling via de reserve exploitatie projecten openbare ruimte meerjarig (€ 0,1 miljoen) is in algemene zin toegelicht. In het fonds klimaat en energie is conform primaire begroting gestort en onttrokken en daarnaast is de reservering 2021 afgewikkeld (€ 0,7 miljoen). In de reserve transitievisie warmte is het ultimo 2022 niet benut budget voor dekking van de kosten van jaaroverschrijdende projecten en het resultaat van de biomassacentrale Meerhoven gestort (€ 0,6 miljoen). De afwikkeling van de reserveringsvoorstellen via de reserve reserveringen is in algemene zin toegelicht (€ 0,3 miljoen).

8. Volkshuisv., ruimtelijke ordening en stedelijke vern.	lasten	baten	mutaties reserves	gerealiseerd resultaat
Reguliere middelen programma 8				
Tussentijdse winstname projecten grond niet-bedrijventerreinen via mutatie reserve bovenwijkse voorzieningen	31.800	-34.571	-3.804	-6.575
Incidentele grondverkopen	16	-870		-854
Projecten (geen investeringen)	4.776	-1.506		3.270
KnoopXL en MIRT (Kadernota 2022)	487			487
Projecten faciliterend grondbedrijf	3.420	-3.385		35
Voorziening verliesgevende facilitaire projecten	1.474	-2		1.473
Voorz. verwachte nadelige grondexploitaties	876	-335		541
Voorziening waardevermindering voorraad grond	0	-500		-500
Reserve exploitatie projecten openbare ruimte meerjarig			-2.627	-2.627
Reserve strategische investeringen			7.468	7.468
Saldireserve specifiek			-1.613	-1.613
Reserve reserveringen			335	335
Overige posten (< € 0,5 mln)	307	-19	-1.082	-794
Totaal 8. Volkshuisv., ruimtelijke ordening en stedelijke vern.	43.157	-41.188	-1.323	646

Op programma 8 volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing ontstaat een incidenteel resultaat van € 0,8 miljoen.

Het resultaat op de projecten niet zijnde investeringen (€ 3,3 miljoen) en de afwikkeling via de reserve exploitatie projecten openbare ruimte meerjarig (€ -2,6 miljoen) is in algemene zin toegelicht.

Voor KnoopXL en MIRT zijn in de kadernota 2022 middelen beschikbaar gesteld (€ 0,5 miljoen).

Op de grondexploitaties (niet bedrijventerreinen) is in 2022 meer aan tussentijdse winst gerealiseerd dan geraamd (€ 2,8 miljoen). Voor de eigen projecten is gestort in de reserve bovenwijks (€ 3,8 miljoen) en in de reserve strategische investeringen (€ 7,5 miljoen). Voor de verlieslatende facilitaire projecten is een voorziening gevormd (€ 1,4 miljoen) en een gedeelte uit de voorziening waardevermindering voorraad grond kon vrijvallen als gevolg van een hogere marktwaarde bij een tweetal objecten (€ -0,5 miljoen). Saldirreserve specifiek (€ -1,6 miljoen) betreft de intensiveringen vanuit de begroting 2022 voor integraal gebiedsgericht werken en het bouwoffensief. De coronagerelateerde middelen uit de saldirreserve specifiek zijn in algemene zin toegelicht. De afwikkeling van de reserveringsvoorstellen via de reserve reserveringen is eveneens in algemene zin toegelicht (€ 0,3 miljoen).

Bedragen x € 1.000

Overzicht structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves	storting 2022	onttrekking 2022	realisatie 2022
P0 Bestuur en ondersteuning	1.749	-1.432	317
P1 Veiligheid	-	-	-
P2 Verkeer, vervoer en waterstaat	72	-	72
P3 Economie	-	-	-
P4 Onderwijs	462	-534	-72
P5 Sport, cultuur en recreatie	-	-	-
P6 Sociaal domein	-	-	-
P7 Volksgezondheid en milieu	241	-	241
P8 Volkshuisvesting, r.o.en sted. vernieuwing	444	-65	379
Totaal	2.968	-2.031	937

Hieronder volgt per programma een overzicht van de structurele toevoegingen en onttrekkingen van de reserves over het jaar 2022. De bedragen onder de € 0,5 miljoen zijn niet afzonderlijk verantwoord. Wel wordt toegelicht welke reserves het betreft.

Structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves Bedragen x € 1.000	storting 2022	onttrekking 2022	realisatie 2022
P0. Bestuur en ondersteuning			
Reserve Burgerzaken	486	-541	-55
Reserve Duurzaamheidsfonds SVGG	817	-94	723
Reserve kredietrisico's gar.geldleningen	10	-753	-743
Overige posten (< € 0,5 mln)	436	-44	392
Totaal P0. Bestuur en ondersteuning	1.749	-1.432	317
P2. Verkeer, vervoer en waterstaat			
Overige posten (< € 0,5 mln)	72	-	72
Totaal P2. Verkeer, vervoer en waterstaat	72	-	72
P 4. Onderwijs			
Reserve internationale school	462	-534	-72
Totaal P4. Onderwijs	462	-534	-72
P7. Volksgezondheid en milieu			
Overige posten (< € 0,5 mln)	241	-	241
Totaal P7. Volksgezondheid en milieu	241	-	241
P8. Volkshuisv., ruimtelijke ordening en stedelijke vern.			
Overige posten (< € 0,5 mln)	444	-65	379
Totaal P8. Volkshuisv., ruimt. ordening en sted. vern.	444	-65	379
Totaal	2.968	-2.031	937

Op programma 0 bestuur en ondersteuning bedraagt de structurele mutatie reserves € 0,3 miljoen.

Reserve duurzaamheidsfonds SVGG (€ 0,7 miljoen). Deze reserve wordt ingezet om flexibiliteit mogelijk te maken en om te schuiven in tijd en budgetten t.b.v. verduurzaming en taakuitvoering en binnen het contract SVGG.

De reserve burgerzaken (€ - 0,1 miljoen). Deze is ingezet ter afwikkeling van de kosten voor de organisatie (excl. de meerkosten a.g.v. corona) van de gemeenteraadsverkiezingen op 16 maart 2022. Reserve kredietrisico's en garantstelling leningen (€ - 0,7 miljoen). Naar aanleiding van de beoordeling van de toereikendheid van de reserve is geconstateerd dat er een bedrag kon vrijvallen.

Onder overige posten (< € 0,5 mln.) zijn de volgende reserves opgenomen:

Reserve opkomst verkiezingen en reserve onderzoek & ontwikkeling (vh. voorb.krediet.)

Op programma 2 verkeer, vervoer en waterstaat bedraagt de structurele mutatie reserves € 0,1 miljoen.

Onder overige posten (< € 0,5 mln.) zijn de volgende reserves opgenomen:

Reserve onderzoek & ontwikkeling (vh. voorb.krediet.)

Op programma 4 onderwijs bedraagt de structurele mutatie reserves € - 0,1 miljoen.

Reserve internationale school (€ - 0,1 miljoen). Betreft een jaarlijkse storting van € 0,5 miljoen. Voor de jaarlijkse financiële bijdrage wordt eveneens € - 0,5 miljoen onttrokken.

Op programma 7 volksgezondheid en milieu bedraagt de structurele mutatie reserves € 0,3 miljoen.

Onder overige posten (< € 0,5 mln.) zijn de volgende reserves opgenomen:

Reserve bodemsanering.

Op programma 8 volkshuisvesting en ruimtelijke ordening bedraagt de structurele mutatie reserves € 0,4 miljoen.

Onder overige posten (< € 0,5 mln.) zijn de volgende reserves opgenomen:

Risicoreserve PSV en reserve onderzoek & ontwikkeling (vh. voorb.krediet.)

WNT

WNT-verantwoording 2022

In het kader van de WNT (Wet Normering Topinkomens) zijn voor een viertal topfunctionarissen de gegevens verstrekt. Het betreft hier de functie van gemeentesecretaris en de functie van griffier. Het voor de gemeente Eindhoven geldende bezoldigingsmaximum bedraagt € 216.000 in 2022.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling

Gegevens 2022			
bedragen x € 1	A.A. Zwierstra	H.P.C. Verbruggen	A.D.E. Jongbloed
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/01 t/m 31/12	N.v.t.	01/05 t/m 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	N.v.t.	1
Dienstbetrekking?	Ja	N.v.t.	Ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€149.001,51	€1.553,13	€71.075,86
Beloningen betaalbaar op termijn	€22.920,65	-	€13.717,36
<i>Subtotaal</i>	<i>€171.922,16</i>	<i>€1.553,13</i>	<i>€84.793,22</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€216.000,00	-	€144.986,30
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	-	N.v.t.
Bezoldiging	€171.922,16	€1.553,13	€84.793,22
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan		* Zie toelichting onder de WNT-verantwoording	

Gegevens 2021			
bedragen x € 1	A.A. Zwierstra	H.P.C. Verbruggen	A.D.E. Jongbloed
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Raadsgriffier	n.v.t.
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01/01 t/m 31/12	01/01 t/m 31/12	n.v.t.
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1	n.v.t.
Dienstbetrekking?	ja	Ja	n.v.t.
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€142.903,00	€125.960,00	n.v.t.
Beloningen betaalbaar op termijn	€22.554,00	€21.124,00	n.v.t.
<i>Subtotaal</i>	<i>€165.457,00</i>	<i>€147.084,00</i>	<i>n.v.t.</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€209.000,00	€209.000,00	n.v.t.
Bezoldiging	€165.457,00	€147.084,00	n.v.t.

* Mevrouw Verbruggen heeft in 2022 een bedrag ontvangen van € 1.553,13. Dit bedrag betreft een nabetaling die ziet op 2021. Deze nabetaling kan op grond van artikel 3, lid 2 Uitvoeringsregeling WNT worden toegerekend aan 2021 en leidt niet tot een overschrijding van het bezoldigingsmaximum in 2021.

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12

bedragen x € 1	M. van Dam
Functiegegevens	Interim Griffier
Kalenderjaar	2022
Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvang - einde)	01-01 t/m 13-05
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar	5
Omvang van het dienstverband in uren per kalenderjaar	628
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	€206,00
Maximum op basis van de normbedragen per maand	€143.000,00
Individueel toepasselijk maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	€129.368,00
Bezoldiging (alle bedragen exclusief btw)	
Werkelijk uurtarief lager dan het maximum uurtarief?	
Bezoldiging in de betreffende periode	€89.019,00
Bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	€89.019,00
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t
Bezoldiging	€89.019,00
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking.

Er zijn geen topfunctionarissen met uitkeringen wegens beëindiging dienstverband.

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2022 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

4.3.4 Analyse begrotingsrechtmatigheid

In de financiële hoofdlijn zijn de belangrijkste afwijkingen ten opzichte van de begroting toegelicht. De programmaverantwoording (hoofdstuk 2) bevat per taakveld de financiële analyse. De analyse van het overzicht van de algemene dekkingsmiddelen is vooraan in dit hoofdstuk opgenomen. Dit onderdeel gaat nader in op een tweetal dwarsdoorsnedes ten aanzien van de begroting. Achtereenvolgens een analyse op de begrotingsonrechtmatigheid van de lasten en vervolgens op de investeringskredieten.

Kaders analyse begrotingsrechtmatigheid

De toe te passen normen voor het begrotingscriterium zijn op hoofdlijnen door de wetgever bepaald (artikel 189, 190, 191, 192 van de Gemeentewet). Meest essentieel hierin is dat:

- De lasten in het jaar en de bijbehorende balansmutaties de begroting niet mogen overschrijden;
- Dat de wijzigingen van de begroting in het desbetreffende begrotingsjaar (uiterlijk 31-12) besloten moeten zijn;
- De toevoegingen en onttrekkingen aan elk van de bestemmingsreserves overeenkomstig de gewijzigde begroting zijn, behalve voor die reserves waarvan de raad heeft vastgesteld dat een verschil op realisatiebasis met de reserve verrekend mag worden.

Aanvullend heeft de raad in de financiële verordening 2022 bepaald dat zij de lasten en baten op programmaniveau autoriseert. Het college heeft mandaat om de lasten en baten te wijzigen op programmaniveau indien:

- Er geen sprake is van nieuw beleid
- Het onderwerp niet politiek gevoelig is
- Er geen wijziging in de doelstelling van een programma optreedt
- Er geen sprake is van een resultaatbestemming (m.u.v. actualiseren planning investeringen)
- Bedragen niet groter dan of gelijk zijn aan € 1 miljoen. Waarbij deze grens niet van toepassing is op technische begrotingswijzigingen:
 - indien deze voortvloeien uit gewijzigde uitkeringen gemeentefonds;
 - indien deze het gevolg zijn van verschuivingen over de jaarschijven van exploitatieprojecten.
 - waarbij het totaal bedrag gelijk blijft.

Daarnaast is vastgelegd in de financiële verordening dat de raad met het vaststellen van de begroting de investeringskredieten vaststelt en daarbij aangeeft van welke kredieten de raad op een later tijdstip een apart nader uitgewerkt voorstel wil ontvangen alvorens het krediet definitief wordt geautoriseerd. De raad verleent het college mandaat om niet voorziene investeringskredieten te autoriseren of geautoriseerde kredieten te wijzigen indien:

- Er geen sprake is van nieuw beleid;
- Het onderwerp niet politiek gevoelig is / er is geen politieke impact;
- Er geen wijziging in de doelstellingen van een programma optreedt;
- De verhoging van het bruto krediet of het nieuwe niet voorziene krediet kleiner is dan €1.000.000,-

Analyse begrotingsrechtmatigheid lasten en mutatie reserves

Op programmaniveau zien we het volgende beeld voor de begroting na wijziging, realisatie 2022 en de afwijkingen

Exploitatie (x € 1.000)	Begroting 2022 na wijziging (dec '22)				Realisatie 2022				Afwijkingen 2022			
	Lasten	Baten	Mutatie reserves	Saldo	Lasten	Baten	Mutatie reserves	Saldo	Lasten	Baten	Mutatie reserves	Saldo
0 Bestuur en ondersteuning	120.946	-694.009	9.127	-563.936	125.369	-744.800	28.060	-591.371	-4.423	50.791	-18.933	27.435
1 Veiligheid	42.577	-6.612	-1.260	34.705	41.854	-7.299	-1.292	33.263	723	687	32	1.442
2 Verkeer, vervoer en waterstaat	69.734	-26.224	-2.459	41.051	50.628	-10.496	-518	39.613	19.106	-15.728	-1.941	1.438
3 Economie	24.117	-18.322	-530	5.265	25.282	-20.634	376	5.024	-1.165	2.312	-906	241
4 Onderwijs	58.714	-20.063	-5.651	33.000	53.987	-23.829	2.020	32.177	4.727	3.766	-7.671	823
5 Sport, cultuur en recreatie	95.879	-18.259	-7.395	70.225	94.444	-20.253	-4.238	69.953	1.435	1.994	-3.157	272
6 Sociaal domein	505.994	-166.592	6.069	345.471	475.845	-150.936	7.066	331.974	30.149	-15.656	-997	13.497
7 Volksgezondheid en milieu	78.442	-66.048	4.938	17.332	74.935	-60.126	1.897	16.706	3.507	-5.922	3.041	626
8 Volkshuisvesting, leefomgeving	111.891	-91.746	-3.955	16.190	80.505	-64.994	-945	14.567	31.386	-26.752	-3.010	1.623
Resultaat	1.108.294	-	-1.116	-697	1.022.848	-	32.425	-48.094	85.446	-4.508	-33.541	47.397
		1.107.875				1.103.367						

Overschrijding op de lasten

Op programmaniveau worden de lasten bij programma 0 en 3 overschreden.

In hoofdlijn gaat het om de onderstaande afwijkingen:

Programma 0: Afwijking lasten - € 4,4 miljoen

- Budgetoverschrijdingen door verplicht te vormen/actualiseren voorzieningen (rechtmatig):
 - Storting in de voorziening wachtgeld voormalig wethouders met name als gevolg van bestuurlijke wisseling (- € 0,8 miljoen) en hogere storting in voorziening pensioenverplichtingen o.b.v. actuariële berekening. (- € 2,7 miljoen);
 - Storting in voorziening verlofsparen (- € 1,7 miljoen) op basis van de gewijzigde CAO en de uitspraken van commissie BBV in januari 2023 over de verwerking hiervan;
- Budgetoverschrijdingen die worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten (rechtmatig)
 - De verkoop en (later dan geplande) levering van de Steentjeskerk leidt tot desinvesteringkosten en tijdelijke beheerkosten (-€ 0,5) die worden gedekt door de verkoopbaten en tijdelijke huurinkomsten.
 - Door meer aanvragen van met name de reisdocumenten en naturalisaties zijn de afdrachten burgerzaken aan het rijk hoger dan geraamd (- € 0,5 miljoen). Deze worden gedekt door de hieraan gerelateerde hoger legesinkomsten
- Budgetoverschrijdingen die niet eerder voorzien zijn (rechtmatig)
 - Jaarlijks schatten we de geprognosticeerde belastbare winst en de hieruitvolgende VPB verplichting in. Op basis van de begin 2023 bepaalde fiscale positie t/m 2022 bedraagt de totale ingeschatte belastbare winst over de periode 2016 t/m 2022 € 5,8 miljoen. Hiervan is t/m 2021 € 3,7 miljoen als last verantwoord. De te verantwoorden last over 2022 bedraagt € 2,1 miljoen en bestaat uit de ingeschatte belastbare winst 2022 en effecten van aanpassingen over de voorgaande jaren (- € 2,1, miljoen);
- Overige posten (rechtmatig):
 - Op de rentelasten wordt een positief resultaat gehaald (+ € 3,3 miljoen) en daarnaast diverse kleinere voordelen (+ € 0,6 miljoen) binnen dit programma.

Programma 3: Afwijking lasten - € 1,2 miljoen

- Budgetoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten (rechtmatig):
 - Het saldo van lasten en baten van de lopende grondexploitaties bedrijventerreinen wordt verevend via onderhanden werk positie en leidt per saldo niet tot resultaat. De hogere lasten (- 1,4 miljoen) zijn gelijk aan de hogere baten.

- Overige posten (rechtmatig)
 - Beperkte afwijkingen op overige lasten (+ € 0,2 miljoen).

Overschrijding reserves

Op de mutaties van de reserves is sprake van afwijkingen op nagenoeg alle programma's. Deze afwijkingen zijn gerelateerd aan afwijkingen op de baten en lasten. Het betreft mutaties in reserves waarvan de raad besloten heeft dat deze per jaareinde op basis van de realisatiecijfers afgewikkeld mogen worden of die specifiek onderdeel zijn van het reserveringsdossier 2022 waarover de raad eind december 2022 besloten heeft. (De raad heeft maximaal te reserveren bedrag vastgesteld en dit is in de begroting verwerkt). Conform besluit is vervolgens bij de jaarrekening op realisatiebasis daadwerkelijk gestort in de reserve reserveringen 2022 wat tot afwijkingen kan leiden). Dat betekent dat de afwijkingen op de reserves, zoals die onderstaand zijn toegelicht in geen geval leiden tot een begrotingsonrechtmatigheid.

In hoofdlijn gaat het om de onderstaande rechtmatige afwijkingen op de mutatie reserves:

Programma 0 afwijking reserves - € 18,9 miljoen

- Storting van de extra baten vanuit de decembercirculaire (taakmutaties, coronacompensatie, energietoeslag) in de reserve circulaires gemeentefonds (- € 19,4 miljoen).
- De onttrekking aan de reserve SVGG is hoger dan begroot (+€ 0,5).

Programma 2 afwijking reserves -€ 1,9 miljoen

- Gerealiseerde lasten en baten van jaaroverschrijdende projecten worden geëgaliseerd via de reserve "exploitatie projecten openbare ruimte meerjarig" (- € 1,5 miljoen). De afwijking worden onder andere veroorzaakt door onderhouds- en verkeersprojecten, het project Spoortraject Eindhoven-Düsseldorf en de fietsenstalling aan Noord- en Zuidzijde van het station.
- Conform raadsbesluit begroting 2021 is het begrote onbenutte deel van de kapitaalslasten gestort in de reserve strategische investeringen (- € 0,8 miljoen). Deze storting was niet geraamd.
- Beperkte afwijkingen op de diverse reserves (+ € 0,4 miljoen) waarvan de lasten op realisatiebasis worden afgewikkeld

Programma 3 afwijking reserves -€ 0,9 miljoen

- Hogere storting in de reserve citymarketing vanuit de meeropbrengsten toerisme 2022 (- € 0,7 miljoen).
- Lagere onttrekking aan de saldireserve specifiek coronamiddelen omdat:
 - Er minder gebruik gemaakt is van de subsidieregeling coronatoegangsbewijs (- € 0,2 miljoen)
 - Er nagekomen baten zijn uit de opgelegde toeristenbelasting 2020, 2021 zodat de derving over deze jaren ten laste van de coronamiddelen lager is (- € 0,3 miljoen).
- Beperkte afwijkingen op de diverse reserves (+ € 0,3 miljoen) waarvan de lasten op realisatiebasis worden afgewikkeld.

Programma 4 afwijking reserves -€ 7,7 miljoen

- De storting in de reserve onderwijshuisvesting is hoger dan geraamd. In hoofdlijn veroorzaakt door:
 - Hogere storting door verkoop schoolgebouwen (- € 4,0 miljoen)
 - Hogere storting door achterblijvende kapitaallasten IHP en later dan geplande afwaardering Normandiëlaan (- € 3,5 miljoen)
 - Lagere storting vanuit diverse overige resultaten (+€ 0,6 miljoen)
- Hogere storting in de reserve VVE omdat conform het raadsvoorstel 'begroting SPIL/VVE 2021/2022' het niet bestede budget 2022 per jaareinde toegevoegd is (- € 0,6 miljoen).
- Beperkte afwijkingen op de diverse reserves (- € 0,2 miljoen) waarvan de lasten op realisatiebasis worden afgewikkeld

Programma 5 afwijking reserves -€ 3,2 miljoen

- Gerealiseerde lasten en baten van jaaroverschrijdende projecten worden geëgaliseerd via de reserve "exploitatie projecten openbare ruimte meerjarig" (- € 3,2 miljoen).

- De per saldo lagere onderhoudslasten van eigenaar en van de gebruiker op sportaccommodaties, cultuurpanden en monumenten zijn verrekend met de reserves eigenarenonderhoud vastgoed (- € 0,1 miljoen), gebruikersonderhoud sport (+ € 0,3 miljoen), gebruikersonderhoud van Abbemuseum (- € 0,1 miljoen) en revolving fund monumenten (+ € 0,4 miljoen).
- Beperkte afwijkingen op de diverse reserves (- € 0,5 miljoen) waarvan de lasten op realisatiebasis worden afgewikkeld

Programma 6 afwijking reserves -€ 1,0 miljoen

- De werkelijke storting in de reserve reserveringen 2022 is lager is dan begroot bij het reserveringsdossier (+ € 9,2 miljoen) met name omdat de energietoeslag alsnog in 2022 is verstrekt.
- Gerealiseerde lasten en baten van jaaroverschrijdende projecten worden geëgaliseerd via de reserve "exploitatie projecten openbare ruimte meerjarig" (- € 2,8 miljoen).
- Gerealiseerde lasten en baten van de jaaroverschrijdende projecten uit de transformatieagenda sociale basis 2021-2025 worden geëgaliseerd via de reserve transformatieagenda. (- € 1,5 miljoen).
- Hogere storting in de reserve opvang ontheemden Oekraïners (- € 4,1 miljoen) omdat de normvergoeding die ontvangen is hoger is dan de werkelijke lasten.
- Beschermd wonen: het beroep op ondersteuning is afgenomen als gevolg van uitstroom naar de WLZ. De lagere lasten leiden tot een hogere storting in de reserve innovatie beschermd wonen (- € 1,1 miljoen).
- De meerkosten jeugd en Wmo die zorgaanbieders hebben gemaakt in verband met RIVM-maatregelen door Corona zijn op realisatiebasis verrekend met de saldireserve specifiek wat leidt tot een extra onttrekking aan de reserve (+ € 0,3 miljoen).
- Beperkte afwijkingen op de diverse reserves (- € 1,0 miljoen) waarvan de lasten op realisatiebasis worden afgewikkeld.

Programma 8 afwijking reserves -€ 3 miljoen

- Op basis van het resultaat op de grondexploitaties niet bedrijventerreinen is een hogere storting gedaan in de de reserve strategische investeringen (- € 7,6 miljoen) en is per saldo in eerdere jaren gestorte winst onttrokken aan de reserve bovenwijken (+ € 4,6 miljoen).
- De ontvangen bijdrage van private initiatiefnemers voor bovenwijkse voorzieningen leidt tot een hogere storting in de reserve bovenwijkse voorzieningen (- € 0,8 miljoen).
- Gerealiseerde lasten en baten van jaaroverschrijdende projecten worden geëgaliseerd via de reserve "exploitatie projecten openbare ruimte meerjarig" (- € 0,8 miljoen).

Analyse begrotingsrechtmatigheid kredieten

Vanaf 2022 zijn de kredieten op een hoger abstractieniveau vastgesteld. Door de raad zijn 19 kredieten vastgesteld, onderverdeeld in strategische investeringen en vervangingsinvesteringen. Binnen deze kredieten zijn investeringsbudgetten opgenomen. De investeringsbudgetten kunnen onderling bewegen, zonder dat het krediet hoeft te worden gewijzigd. Hierdoor is er meer flexibiliteit en minder kans op overschrijding van kredieten. Onderstaand overzicht geeft het verloop van de kredieten weer. Uit dit overzicht kan worden geconcludeerd dat er eind 2022 voldoende investeringsruimte per krediet beschikbaar is.

Investeringsruimte (x € 1.000)	krediet		Planning 2022		Realisatie t/m 2021		Realisatie 2022		Investeringsruimte	
	Lasten	Bijdragen derden	Lasten	Bijdragen derden	Lasten	Bijdragen derden	Lasten	Bijdragen derden	Lasten	Bijdragen derden
Strategische investeringen										
Eindhoven Noord-West	92.743	64.977	22.758	12.816	50.534	29.261	23.945	15.263	18.264	20.453
HOV2	39.943	34.763	224	0	36.630	34.688	143	-14	3.170	89
HOV3	31.037	20.522	1.158	1	1.809	77	864	293	28.364	20.152
Stationsgebied	3.079	3.079	1.817	1.840	1.942	1.784	42	134	1.095	1.161
Strategische verwerving	73.561	0	40.149	0	0	0	36.535	0	37.026	0
Totaal strategische investeringen	240.363	123.342	66.106	14.657	90.916	65.810	61.529	15.676	87.919	41.856
Vervangingsinvesteringen										
Aardgasvrije wijken	485	0	0	0	189	0	-189	0	485	0
Dienstauto's	192	0	0	0	71	0	0	0	121	0
Facilitaire zaken	3.494	0	1.464	0	753	0	1.356	0	1.384	0
facilitaire zaken Van Abbemuseum	977	0	333	0	115	0	127	0	735	0
Hard- en software	25.074	0	3.673	0	920	0	1.522	0	22.653	0
Onderwijshuisvesting	201.199	1.000	50.421	1.000	50.726	0	21.856	0	129.825	1.000
Openbare ruimte	358.745	53.015	80.175	15.444	110.853	26.805	43.094	15.911	204.798	10.300
Sport	34.204	5.290	7.560	1.269	5.555	1.004	747	116	27.902	4.170
Vastgoed	87.849	24.801	10.020	765	4.079	2.386	6.415	1.073	77.355	21.341
Slim verduurzamen gemeentelijke gebouwen	23.658	0	7.910	0	1.995	0	2.605	0	19.037	0
Slim verduurzamen vastgoed	15.605	52	9.877	38	1.687	56	697	77	13.222	-81
Veiligheid	1.061	0	30	0	372	0	25	0	665	0
Vorbereidingskosten grond	7.000	0	1.000	0	961	637	638	4	5.401	-641
Totaal vervangingsinvesteringen	759.545	84.158	172.462	18.516	178.275	30.888	78.895	17.181	503.584	36.089
Totaal	999.908	207.499	238.568	33.173	269.190	96.698	140.423	32.857	591.503	77.944

Jaarlijks beoordelen we of de toekomstige te maken kosten nog passen binnen het huidig beschikbaar gesteld krediet (cost tot complete). Voor alle 19 kredieten geldt dat er binnen het krediet voldoende ruimte is om de toekomstige kosten te dekken. Daarbij wordt wel opgemerkt dat de huidige prijsstijgingen en de beschikbaarheid van materialen van invloed zijn op de toereikendheid van de kredieten.

Analyse investeringskredieten

De analyse van investeringskredieten richt zich op de tijdige afsluiting en op eventuele overschrijdingen van investeringsbudgetten. In 2022 zijn 98 investeringsbudgetten en 26 investeringsprojecten afgesloten. De investeringsbudgetten worden tijdig afgesloten. Uit analyse blijkt dat de investeringsbudgetten niet onnodig lang open staan. Een aantal investeringsbudgetten hebben bij het afsluiten een kleine overschrijding, die door andere investeringsbudgetten binnen het krediet worden gecompenseerd. Onderstaand overzicht geeft een beeld van de afgesloten investeringsbudgetten per krediet.

Krediet	Investeringsbudget		Totaal besteed				Toelichting
	bedragen x € 1.000	uitgaven	bijdragen derden	uitgaven	bijdragen derden	uitgaven	
Facilitaire zaken		1.363		1.360		5	
Facilitaire zaken Van Abbemuseum		94		95		-1	Kleine overschrijding, afronding
Hard- en Software		1.070		1.060		10	
Openbare ruimte		588	3	562	2	26	-1 Lagere bijdragen derden door lagere uitgaven
Sport		732	95	197	7	535	-88 Lagere bijdragen derden door lagere uitgaven
Strategische verwervingen grond		33.873		33.872		1	
Slim verduurzamen gemeentelijke gebouwen		26		23		3	
Slim verduurzamen vastgoed		14		13		1	
Vastgoed		7.683		7.745		-5	kleine overschrijding
Veiligheid		356		356		0	
Totaal		45.799	98	45.283	9	575	-89

Uit bovenstaand overzicht kan worden geconcludeerd dat de afgesloten investeringsbudgetten onderling compenseren. Er is een kleine overschrijding bij facilitaire zaken Van Abbemuseum als gevolg van afronding. Daarnaast is er een kleine overschrijding bij Vastgoed. Een zestal investeringsbudgetten zijn met een kleine overschrijding afgesloten, welke niet volledig zijn gecompenseerd door afgesloten budgetten met een overschot. In totaal gaat het om een minimale overschrijding van € 4.542 die niet rechtmatig is.

4.4 Gebeurtenissen na balansdatum

Het BBV schrijft voor dat inzichten van belang voor de financiële positie, dienen te worden verwerkt in de jaarrekening, ook als deze inzichten zijn verkregen na 31 december, maar vóór het vaststellen van de jaarstukken. Gebeurtenissen na balansdatum moeten in de jaarstukken worden verwerkt als ze nadere informatie geven over de nadere informatie per balansdatum.

Als de gebeurtenissen geen nadere informatie geven over de situatie op balansdatum worden de gebeurtenissen in dit onderdeel van de jaarrekening toegelicht. In 2023 is geen sprake van gebeurtenissen na balansdatum in relatie tot jaarrekening 2022.

4.5 Sisa

Sisa bijlage verantwoordingsinformatie 2022 op grond van artikel 3 van de Regeling Informatieverstrekking sisa - d.d. 9-3-2023								
Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	
JenV	ASB	<p>Specifieke uitkering versterking van de lokale integrale aanpak van radicalisering, extremisme en terrorisme</p> <p>Sisa tussen medeoverheden</p>	<p>Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen</p> <p><i>Aard controle n.v.t. Indicator: ASB/01</i></p>	<p>Naam hoofdcategorie</p> <p><i>Aard controle n.v.t. Indicator: ASB/02</i></p>	<p>Bestedingen (Jaar T) komen overeen met activiteitenplan per hoofdcategorie (Ja/Nee)</p> <p><i>Aard controle D1 Indicator: ASB/03</i></p>	<p>Besteding uitvoering activiteiten (Jaar T) per hoofdcategorie.</p> <p><i>Aard controle R Indicator: ASB/04</i></p>	<p>Cumulatieve besteding uitvoering activiteiten (t/m Jaar T) per hoofdcategorie</p> <p><i>Aard controle n.v.t. Indicator: ASB/05</i></p>	<p>Afwijking t.o.v. aanvraag overeengekomen (Ja/nee) in (Jaar T) per hoofdcategorie - bij Ja is Indicator 08 verplicht</p> <p><i>Aard controle n.v.t. Indicator: ASB/06</i></p>
			1 060820 Gemeente Nuenen C.a.	Opbouwen, behouden en faciliteren van een netwerk van personen en organisaties die betrokken zijn bij de preventie van radicalisering;	Ja	€ 14.550	€ 27.292	Nee
			2 060820 Gemeente Nuenen C.a.	Deskundigheidsbevordering en voorlichting van personen en organisaties die betrokken zijn bij de preventie van radicalisering;	Ja	€ 0	€ 46.000	Nee
			3 060820 Gemeente Nuenen C.a.	Deskundigheidsbevordering en voorlichting van personen en organisaties die betrokken zijn bij de preventie van radicalisering;	Ja	€ 10.000	€ 10.000	Nee
			4 060820 Gemeente Nuenen C.a.	Deskundigheidsbevordering en voorlichting van personen en organisaties die betrokken zijn bij de preventie van radicalisering;	Ja	€ 0	€ 14.175	Nee
			5 060820 Gemeente Nuenen C.a.	Persoonsgerichte aanpak van geradicaliseerde personen;	Ja	€ 0	€ 47.360	Nee
			6 060820 Gemeente Nuenen C.a.	Evaluëren van de activiteiten die zijn verricht in het kader van het tegengaan van radicalisering, extremisme en terrorisme.	Ja	€ 34.750	€ 46.250	Nee
			Kopie gemeente(code)	Toelichting afwijking besteding (Jaar T) volgens projectplan per hoofdcategorie				
			1 060820 Gemeente Nuenen C.a.	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: ASB/07</i> Niet van toepassing; meerkosten zijn gedekt binnen beschikbaar gestelde middelen				
			2 060820 Gemeente Nuenen C.a.	Niet van toepassing; meerkosten zijn gedekt binnen beschikbaar gestelde middelen n				
			3 060820 Gemeente Nuenen C.a.	Niet van toepassing				
			4 060820 Gemeente Nuenen C.a.	Niet van toepassing				
			5 060820 Gemeente Nuenen C.a.	Niet van toepassing				
			6 060820 Gemeente Nuenen C.a.	Niet van toepassing				
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: ASB/09</i>					
			Ja					

JenV	A6	Specifieke Uitkering Preventieve Aanpak tegen Ondernijning (onderdeel BOTOC)	Totale besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie ten laste van zowel provinciale als overige middelen	Totale cofinanciering (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
	Gemeenten		Aard controle R Indicator: A6/01 € 553.478	Aard controle n.v.t. Indicator: A6/02 € 1.141.171	Aard controle n.v.t. Indicator: A6/03 € 353.986	Nee
			Aard controle n.v.t. Indicator: A6/05	Aard controle n.v.t. Indicator: A6/06	Aard controle n.v.t. Indicator: A6/07	
			Projectnaam/nummer	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per project aangeven	Toelichting op niet-afgeronde projecten en afwijking t.o.v. de toekenning – Bij afwijkingen is afstemming met ministerie verplicht	
			1 Data: Infovoorziening over mogelijkheid vroege interventies	Ja	Hier is in 2022 uitvoering aan gegeven. De daadwerkelijke lasten zijn hoger dan voor dit onderdeel begroot en de overschrijding wordt ofm voorwaarden gedekt vanuit restantmiddelen van de overige onderdelen.	
			2 Data: Inhuur analist	Ja	Hier is in 2022 uitvoering aan gegeven binnen beschikbaar gestelde middelen.	
			3 Data: Monitor Fluide Netwerken	Ja	Hier is in 2022 uitvoering aan gegeven.	
			4 Overig: Innovatie & maatwerk	Nee	Aan dit onderdeel is in 2022 uitvoering gegeven. De restantmiddelen blijven beschikbaar en in 2023 wordt hier verder op ingezet.	
			5 Preventieve Inzet: Alleen jij bepaalt wie je bent	Nee	Aan dit onderdeel is in 2022 uitvoering gegeven. De restantmiddelen blijven beschikbaar voor 2023 en in 2023 wordt hier verder uitvoering aan gegeven.	
			6 Preventieve Inzet: Buddycoach	Nee	In 2022 is vanuit Stichting Jeugdcoach uitvoering gegeven aan Buddycoaching. De daadwerkelijke lasten zijn hoger dan begroot en de overschrijding is ofm voorwaarden opgevangen binnen restantmiddelen overige onderdelen. In 2023 wordt de uitvoering gecontinueerd.	
			7 Preventieve Inzet: Coachingtrajecten	Nee	Hier is in 2022 op ingezet. De restantmiddelen blijven beschikbaar en o.b.v. kan ook in 2023 worden ingezet.	
			8 Preventieve Inzet: Inzet Film Zicht	Nee	Aan dit onderdeel is in 2022 uitvoering gegeven. De restantmiddelen blijven beschikbaar voor 2023.	
			9 Preventieve Inzet: Presentaanpak	Nee	In 2022 is vanuit de Backbone Academy uitvoering gegeven aan de Presentaanpak. In 2023 wordt dit gecontinueerd.	
			10 Preventieve Inzet: Training & uitvoering vroegsignalering ondernijning	Nee	Aan dit onderdeel is in 2022 uitvoering gegeven. De restantmiddelen blijven beschikbaar voor Inzet in 2023.	

			11 Projectmanagement: Projectleider	Nee	Inzet heeft in 2022 plaatsgevonden. De restantmiddelen blijven beschikbaar en in 2023 wordt hier ook op ingezet.			
JenV	A9B	Specifieke uitkering versterking van de lokale Integrale aanpak van radicalisering. (gewelddadig) extremisme en terrorisme in 2021 SISa tussen medeoverheden	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t. Indicator: A9B/01</i>	Naam hoofdcategorie <i>Aard controle n.v.t. Indicator: A9B/02</i>	Bestedingen (jaar T) komen overeen met activiteitenplan per hoofdcategorie (Ja/Nee) <i>Aard controle D1 Indicator: A9B/03</i>	Besteding uitvoering activiteiten (jaar T) per hoofdcategorie. <i>Aard controle R Indicator: A9B/04</i>	Cumulatieve besteding uitvoering activiteiten (t/m jaar T) per hoofdcategorie <i>Aard controle n.v.t. Indicator: A9B/05</i>	Afwijking t.o.v. aanvraag overeengekomen (Ja/nee) in (jaar T) per hoofdcategorie - bij Ja is Indicator 08 verplicht <i>Aard controle n.v.t. Indicator: A9B/06</i>
			1 060820 Gemeente Nuenen C. a.	Analyse van de lokale problematiek met betrekking tot radicalisering, (gewelddadig) extremisme en de evaluatie van de aanpak van radicalisering naar (gewelddadig) extremisme;	Ja	€ 34.288	€ 70.000	Nee
			2 060820 Gemeente Nuenen C. a.	Analyse van de lokale problematiek met betrekking tot radicalisering, (gewelddadig) extremisme en de evaluatie van de aanpak van radicalisering naar (gewelddadig) extremisme;	Ja	€ 63.276	€ 63.276	Nee
			3 060820 Gemeente Nuenen C. a.	Opbouwen, behouden en faciliteren van een netwerk van personen en organisaties die betrokken zijn bij het signaleren van mogelijke radicalisering	Ja	€ 0	€ 0	Nee
			Kopie gemeente(code)	Toelichting afwijking besteding (jaar T) volgens projectplan per hoofdcategorie <i>Aard controle n.v.t. Indicator: A9B/07</i>				
			1 060820 Gemeente Nuenen C. a.	Niet van toepassing; uitnutting cfm beschikbaar gesteld budget				
			2 060820 Gemeente Nuenen C. a.	Niet van toepassing; daadwerkelijke kosten binnen beschikbaar gesteld budget				
			3 060820 Gemeente Nuenen C. a.	Geen kosten op dit onderdeel gemaakt.				
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: A9B/09</i>					
			Ja					
JenV	A12B	Incidentale bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen Gemeenten	Naam veiligheidsregio <i>Aard controle n.v.t. Indicator: A12B/01</i>	Besteding (jaar T) <i>Aard controle R Indicator: A12B/02</i>	Besteding volgens besluit van de veiligheidsregio uitgevoerd (Ja/nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: A12B/03</i>	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: A12B/04</i>	Eindverantwoording (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: A12B/05</i>	
			050639 Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost	€ 0	Ja	€ 247.983	Ja	
JenV	A13	Incidentale bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen Gemeenten	Besteding in (jaar T) (zelfstandige uitvoering inclusief uitvoering door andere partijen, niet zijnde medeoverheden) <i>Aard controle R Indicator: A13/01</i>	Zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: A13/02</i>	Correcte besteding (jaar T-1) Vanaf SISa 2023 van toepassing i.v.m. SISa tussen medeoverheden <i>Aard controle R Indicator: A13/03</i>	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) In inclusief uitvoering door andere medeoverheden vanaf SISa 2023 <i>Aard controle R Indicator: A13/04</i>	Eindverantwoording (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: A13/05</i>	

		€ 207.325		€ 0		€ 207.325			
JenV	A14B	Specifieke uitkering versterking van de lokale integrale aanpak van radicalisering. (gewelddadig) extremisme en terrorisme in 2022	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Naam hoofdcategorie	Bestedingen (jaar T) komen overeen met activiteitenplan per hoofdcategorie (Ja/Nee)	Besteding uitvoering activiteiten (jaar T) per hoofdcategorie.	Cumulatieve besteding uitvoering activiteiten (tm jaar T) per hoofdcategorie	Afwijking t.o.v. aanvraag overeengekomen (Ja/née) in (jaar T) per hoofdcategorie - bij Ja is indicator 08 verplicht	
		SIGa tussen medeoverheden	Aard controle n.v.t. Indicator: A14B/01	Aard controle n.v.t. Indicator: A14B/02	Aard controle D1 Indicator: A14B/03	Aard controle R Indicator: A14B/04	Aard controle n.v.t. Indicator: A14B/05	Aard controle n.v.t. Indicator: A14B/06	
			1 060820 Gemeente Nuenen C.a.	Analyse van de lokale problematiek met betrekking tot radicalisering en extremisme en de evaluatie van de aanpak van radicalisering en extremisme;	Ja	€ 0	€ 0	Nee	
			2 060820 Gemeente Nuenen C.a.	Deskundighedsbevordering en voorlichting van personen en organisaties die betrokken zijn bij de preventie van radicalisering;	Ja	€ 0	€ 0	Nee	
			3 060820 Gemeente Nuenen C.a.	Persoonsgerichte aanpak van radicaliseerde personen;	Ja	€ 70.000	€ 70.000	Nee	
			4 060820 Gemeente Nuenen C.a.	Preventie-activiteiten gericht op specifieke kwetsbare doelgroepen;	Ja	€ 13.875	€ 13.875	Nee	
			5 060820 Gemeente Nuenen C.a.	Evaluëren van de activiteiten die zijn verricht in het kader van het tegengaan van radicalisering, extremisme en terrorisme.	Ja	€ 19.907	€ 19.907	Nee	
			Kopie gemeente(code)	Toelichting afwijking besteding (jaar T) volgens projectplan per hoofdcategorie					
			1 060820 Gemeente Nuenen C.a.	Aard controle n.v.t. Indicator: A14B/07	Aard controle n.v.t. Indicator: A14B/08				
			2 060820 Gemeente Nuenen C.a.	Niet van toepassing; geen kosten gemaakt en in te zetten voor 2023					
			3 060820 Gemeente Nuenen C.a.	Niet van toepassing; geen kosten gemaakt en in te zetten voor 2023					
			4 060820 Gemeente Nuenen C.a.	Daadwerkelijke kosten otm raming					
			5 060820 Gemeente Nuenen C.a.	Niet van toepassing; restant beschikbaar wordt in 2023 Ingezet					
			5 060820 Gemeente Nuenen C.a.	Niet van toepassing; restant beschikbaar wordt in 2023 Ingezet					
			Eindverantwoording (Ja/Nee)						
			Aard controle n.v.t. Indicator: A14B/09						
			Nee						
JenV	A16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde plek per dag (GOO) 1 maart tot en met 14 oktober 2022	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde plek per dag (GOO) met ingang van 15 oktober 2022 (jaar T)	Vul in verschil werkelijke bestedingen ten opzichte van de gecombineerde uitkomst van A16/01 en A16/02 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringskosten	Besteding (jaar T) uitvoeringskosten tbv de transitie	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (POO)	
		Gemeenten	Aard controle R Indicator: A16/01	Aard controle R Indicator: A16/02	Aard controle R Indicator: A16/03	Aard controle R Indicator: A16/04	Aard controle R Indicator: A16/05	Aard controle R Indicator: A16/06	
			€ 12.650.000	€ 6.059.996	€ 0	€ 2.191.000	€ 133.724	€ 1.198.166	

			Totaal bedrag vorderingen uitgekeerde verstrekkingen (jaar T) POO Aard controle R Indicator: A16/07	Vul in totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) in (jaar T) Aard controle R Indicator: A16/08	Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01 t/m 08 Aard controle n.v.t. Indicator: A16/09	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: A16/10	Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: A16/11	
			€ 0	€ 651.000	€ 22.883.886	€ 22.883.886	Nee	
JenV	A17	Regeling specifieke uitkering voorkomen georganiseerde en ondermijnende jeugdcriminaliteit Gemeenten	Besteding (jaar T) Aard controle R Indicator: A17/01 € 43.063	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: A17/02 € 43.063	Project afgerond in jaar T (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: A17/03 Nee	Eventuele toelichting als bij de vorige indicator "nee" is ingevuld Aard controle n.v.t. Indicator: A17/04 Restantmiddelen kunnen lom ministerie in 2023 e.v. worden ingezet.		
JenV	A18B	Bekostiging eerste opvang ontheemden Oekraïne door Veiligheidsregio's (SISa tussen medeoverheden) SISa tussen medeoverheden	Naam veiligheidsregio Aard controle n.v.t. Indicator: A18B/01	Naam kostensoort Aard controle n.v.t. Indicator: A18B/02	Besteding per kostensoort (jaar T) Aard controle R Indicator: A18B/03			
			1 050639 Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost	Meerkosten coördinerende gemeente	€ 0			
			2 050639 Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost	Hotels/centra	€ 1.295.050			
			3 050639 Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost	Overige specifieke meerkosten	€ 0			
			4 050639 Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost	Overige Meerkosten	€ 24.206			
			Project afgerond in jaar T? (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: A18B/04 Nee	Eventuele toelichting als bij de vorige indicator "nee" is ingevuld Aard controle n.v.t. Indicator: A18B/05 Nav de beëindiging van het contract van de huidige HUB (1e opvang) dient in het jaar 2023 een nieuwe locatie te worden ingericht.				
JenV	A19	Bekostigingsregeling pilot Landelijke Vreemdelingenvoorzieningen 2022 Gemeenten	Pilot uitgevoerd (jaar T)? (Ja/Nee) Aard controle R Indicator: A19/01 Ja	Project afgerond in jaar T? (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: A19/02 Nee	Eventuele toelichting als bij de vorige indicator "nee" is ingevuld Aard controle n.v.t. Indicator: A19/03 1 Financieel oogpunt: voor 2022 zijn in het kader van de LVV subsidies verstrekt die pas medio 2023 worden vastgesteld. 2. Vanuit project oogpunt: het ministerie heeft het voornemen uitgesproken de pilot LVV in 2023 te continueren.			
FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek Gemeenten	Aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (jaar T) Aard controle R Indicator: B2/01 24	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: B2/02 576	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T) Aard controle D2 Indicator: B2/03 9	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: B2/04 136	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee)(vanaf 2021) Aard controle n.v.t. Indicator: B2/05 Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2	Normbedragen voor e (ja/nee) (vanaf 2021) Aard controle n.v.t. Indicator: B2/06 Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2

			Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: B2/07	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/08	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle n.v.t. Indicator: B2/09				
			Nee	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/10 € 16.354	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/11 € 16.354	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/12	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/13	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/14	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/15
				Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/16 € 9.120	Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/17 € 218.880	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/18 € 31.212	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/19 € 471.648	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/20 € 0	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/21 € 0
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/22 € 0	Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/23 € 120.000	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/24 € 0	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/25 € 0	Totaal Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling Aard controle n.v.t. Indicator: B2/26 € 56.686		
BZK	C9	Specifieke uitkering woningbouwimpuls Tranche 1 t/m 3 Gemeenten	Projectnaamnummer Aard controle n.v.t. Indicator: C9/01	Aantal woningen waarvan bouw is gestart in (jaar T) komt overeen met fasering uit de projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 05 verplicht Aard controle n.v.t. Indicator: C9/02	Aantal woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: C9/03	Uitvoering WBI-maatregelen verloopt conform fasering projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 05 verplicht Aard controle n.v.t. Indicator: C9/04	Toelichting afwijkingen in faserings (Indicatoren 02 en 04) Aard controle n.v.t. Indicator: C9/05	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) Aard controle D2 Indicator: C9/06	
			1 RE122 Buurtschap te Veld Castillelaan	Nee	171	Nee	Het uitwerken van het ontwerp en de voorbereiding op de uitvoering heeft vertraging opgelopen vanwege de complexiteit van de opgave. Daarnaast blijkt dat afstemming tussen de vier verschillende initiatiefnemers en gemeente complexer is dan vooraf gedacht. Het project heeft ook nog eens last van vertraging door schaarste van materialen en personele tekorten. Ondanks de vertraging in voorbereiding en uitvoering verwachten we dat het project binnen de verwachte termijn wordt opgeleverd.	€ 10.316.440	

			2	Westveld Emmasingelkwadrant	Nee	0	Nee	Langer tijd nodig om bouw op te starten. Redenen: langere bestemmingsplanprocedure. Bouwcrisis, hoge bouwkosten waardoor project moeilijk haalbaar blijkt te zijn en bouw wordt uitgesteld door ontwikkelaar. Als gevolg van vertraging en bouwcrisis ook hogere (plan)voorbereidingskosten. We hebben goede contracten afgesloten met ontwikkelende partijen. Hierdoor zijn exploitatiebijdragen en opbrengsten hoger dan bij de aanvraag waardoor het publieke tekort lager zal uitpakken.	€ 3.429.707
			3	2021-0000014506 District E	Nee	0	Nee	Langer tijd nodig om bouw op te starten. Redenen: langere bestemmingsplanprocedure (vm raad van state. Bouwcrisis, hoge bouwkosten waardoor project moeilijk haalbaar lijkt te zijn.	€ 3.240.352
			4	2021-0000093291 WBI Knp XL	Nee	0	Ja	In één plandeel, te weten Lichthoven 1 (175 woningen) is vertraging opgelopen als gevolg van een beroepprocedure bij de RvS.	€ 1.335.692
			5	Strijp S, 2021-0000645909	Ja	0	Ja	nvt	€ 3.837.352
				Kopie projectnaam/ nummer	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T)	Prijscategorieën woningen komen overeen met projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht	Toelichting afwijking(en) prijscategorieën woningen	Aantal betaalbare woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T)	Eindverantwoording/ project afgerond (Ja/nee)
				Aard controle n.v.t. Indicator: C9/07	Aard controle D2 Indicator: C9/08	Aard controle n.v.t. Indicator: C9/09	Aard controle n.v.t. Indicator: C9/10	Aard controle n.v.t. Indicator: C9/11	Aard controle n.v.t. Indicator: C9/12
			1	RE122 Buurtschap te Veld Castillelaan	€ 90.410	Ja	nvt	171	Nee
			2	Westveld Emmasingelkwadrant	€ 258.025	Ja	nvt	0	Nee
			3	2021-0000014506 District E	€ 2.518.237	Ja	nvt	0	Nee
			4	2021-0000093291 WBI Knp XL	€ 784.595	Ja	nvt	0	Nee
			5	Strijp S, 2021-0000645909	€ 2.262.731	Ja	nvt	0	Nee
BZK	C32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen		Beschikkingnummer/naam	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Start bouwactiviteiten uiterlijk 31 augustus 2022 (Ja/Nee)	Toelichting (verplicht als bij start bouwactiviteiten (Indicator 04) 'Nee' is ingevuld)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
		Gemeenten		Aard controle n.v.t. Indicator: C32/01	Aard controle R Indicator: C32/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C32/03	Aard controle D2 Indicator: C32/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C32/05	Aard controle n.v.t. Indicator: C32/06
			1	SUVIS21-00786727	€ 10.008	€ 10.008	Ja	Uitstel tot 31 december 2022	Nee
			2	SUVIS21-00786734	€ 210.000	€ 210.000	Nee	Uitstel tot 31 december 2022	Nee
			3	SUVIS21-00787590 afgemeld	€ 0	€ 0	Nee	Afgemeld	Ja
			4	SUVIS21-00789797 afgemeld	€ 0	€ 0	Nee	Afgemeld	Ja
			5	SUVIS21-00791720 afgemeld	€ 0	€ 0	Nee	Afgemeld	Ja
			6	SUVIS21-00791993	€ 217.675	€ 217.675	Nee	Uitstel tot 31 december 2022	Nee
			7	SUVIS21-00791998	€ 420.000	€ 420.000	Nee	Uitstel tot 31 december 2022	Nee
			8	SUVIS21-00792063	€ 150.000	€ 150.000	Nee	Uitstel tot 31 december 2022	Nee
			9	SUVIS21-00792918	€ 0	€ 0	Nee	Uitstel tot 31 december 2022	Nee
			10	SUVIS21-00792923	€ 0	€ 0	Nee	Uitstel tot 31 december 2022	Nee
			11	SUVIS21-00792929	€ 420.000	€ 420.000	Nee	Uitstel tot 31 december 2022	Nee
			12	SUVIS21-00792688 afgemeld	€ 0	€ 0	Nee	Afgemeld	Ja
			13	SUVIS21-00794366 afgemeld	€ 0	€ 0	Nee	Afgemeld	Ja
			14	SUVIS21-2-02237942	€ 0	€ 0	Nee	Uitstel tot 31 december 2022	Nee
			15	SUVIS21-2-02209242	€ 0	€ 0	Nee	Uitstel tot 31 december 2022	Nee
			16	SUVIS21-2-02671610	€ 420.000	€ 420.000	Nee	Uitstel tot 31 december 2022	Nee
			17	SUVIS21-2-02670835	€ 0	€ 0	Nee	Uitstel tot 31 december 2022	Nee
			18	SUVIS21-2-02669548	€ 800.000	€ 800.000	Nee	Uitstel tot 31 december 2022	Nee

			Kopie Beschikkingnummer/Naam	Zijn de begrotingsposten waarvoor een uitkering is aangevraagd uitgevoerd? (Ja/Nee/N.v.t.)	Toelichting (verplicht als bij Indicator 08 nee is ingevuld)			
			Aard controle n.v.t. Indicator: C32/07	Aard controle D2 Indicator: C32/08	Aard controle n.v.t. Indicator: C32/09			
			1 SUVIS21-00786727	Nee	Deels, afronding in 2025			
			2 SUVIS21-00786734	Nee	Deels, afronding in 2025			
			3 SUVIS21-00787590 afgemeld	N.v.t.	Afgemeld			
			4 SUVIS21-00789797 afgemeld	N.v.t.	Afgemeld			
			5 SUVIS21-00791720 afgemeld	N.v.t.	Afgemeld			
			6 SUVIS21-00791993	Nee	Deels, afronding in 2025			
			7 SUVIS21-00791998	Nee	Deels, afronding in 2025			
			8 SUVIS21-00792063	Nee	Deels, afronding in 2025			
			9 SUVIS21-00792918	Nee	Deels, afronding in 2025			
			10 SUVIS21-00792923	Nee	Deels, afronding in 2025			
			11 SUVIS21-00792929	Nee	Deels, afronding in 2025			
			12 SUVIS21-00792688 afgemeld	N.v.t.	Afgemeld			
			13 SUVIS21-00794366 afgemeld	N.v.t.	Afgemeld			
			14 SUVIS21-2-02237942	Nee	Deels, afronding in 2025			
			15 SUVIS21-2-02209242	Nee	Deels, afronding in 2025			
			16 SUVIS21-2-02671610	Nee	Deels, afronding in 2025			
			17 SUVIS21-2-02670835	Nee	Deels, afronding in 2025			
			18 SUVIS21-2-02669548	Nee	Deels, afronding in 2025			
BZK	C41B	Regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw	Hieronder per regel één provincie(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die provincie invullen	Besteding (jaar T) aan flexibele ondersteuning, capaciteit en expertise	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) aan flexibele ondersteuning capaciteit en expertise	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Aantal projecten dat (in jaar T) is geholpen met middelen	Aantal projecten dat cumulatief (t/m jaar T) is geholpen met middelen
		SiSa tussen medeoverheden	Aard controle n.v.t. Indicator: C41B/01	Aard controle R Indicator: C41B/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C41B/03	Aard controle R Indicator: C41B/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C41B/05	Aard controle n.v.t. Indicator: C41B/06
			1 030010 Provincie Noord-Brabant	€ 195.773	€ 195.773	€ 0	13	13
			Kopie provinciecode	Cumulatief aantal (t/m jaar T) woningen dat in deze projecten wordt gerealiseerd	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			Aard controle n.v.t. Indicator: C41B/07	Aard controle n.v.t. Indicator: C41B/08	Aard controle n.v.t. Indicator: C41B/09			
			1 030010 Provincie Noord-Brabant	4.806	Nee			
BZK	C43	Regeling reductie energieverbruik woningen	Beschikkingnummer/naam	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Aantal bereikte woningen	Toelichting	Eindverantwoording (Ja/Nee)
		Gemeenten	Aard controle n.v.t. Indicator: C43/01	Aard controle R Indicator: C43/02	Aard controle R Indicator: C43/03	Aard controle D1 Indicator: C43/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C43/05	Aard controle n.v.t. Indicator: C43/06
			RREW2020-00449195	€ 455.481	€ 1.777.661	22.855	meer huishoudens bereikt t.o.v. doelstelling van de aanvraag 22704	Ja
			Totaal aantal bereikte huurwoningen	Is minstens 70% van de uitgekeerde specifieke uitkering bestemd voor activiteiten als bedoeld in artikel 4, eerste lid, onder a, b of c van de regeling (Ja/Nee)?				
			Aard controle D1 Indicator: C43/07	Aard controle n.v.t. Indicator: C43/08				
			12.530	Ja				
BZK	C47	Volkshuisvesting	Deelplannaam	Aantal woningen waarvan de herstructurering gestart is in (jaar T)	Aantal woningen waarvan de herstructurering gestart is (t/m jaar T)	Aantal volledig gerealiseerde geherstructureerde woningen (inclusief labelstappen) (t/m jaar T)	Besteding (jaar T) - per deelplan	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per deelplan - inclusief uitvoering door derden vanaf sisa 2022
		Gemeenten	Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.	Zelfstandige uitvoering Aard controle R	Aard controle R

			Indicator: C47/01	Indicator: C47/02	Indicator: C47/03	Indicator: C47/04	Indicator: C47/05	Indicator: C47/06
			1 Samen vooruit In Woensel Zuid; 838-302	0	0	0	€ 15.884	€ 15.884
			2 Samen vooruit In Woensel Zuid; 838-310	0	0	0	€ 0	€ 0
			3 Samen vooruit In Woensel Zuid; 838-500	0	0	0	€ 74.260	€ 74.260
			4 Samen vooruit In Woensel Zuid; 838-320	0	0	0	€ 11.388	€ 11.388
			Kopie deelplannaam	Totale opbrengsten (jaar T) per deelplan	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) per deelplan - inclusief uitvoering door derden vanaf sisa 2022	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) per deelplan		
				Zelfstandige uitvoering				
			Aard controle n.v.t. Indicator: C47/07	Aard controle R Indicator: C47/08	Aard controle R Indicator: C47/09	Aard controle R Indicator: C47/10		
			1 Samen vooruit In Woensel Zuid; 838-302	€ 0	€ 0	€ 6.991		
			2 Samen vooruit In Woensel Zuid; 838-310	€ 0	€ 0	€ 0		
			3 Samen vooruit In Woensel Zuid; 838-500	€ 0	€ 0	€ 32.685		
			4 Samen vooruit In Woensel Zuid; 838-320	€ 0	€ 0	€ 5.012		
			Zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle n.v.t. Indicator: C47/11	Aard controle n.v.t. Indicator: C47/12				
			Ja	Nee				
BZK	C55	Aanpak energiearmoede	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten
			Aard controle n.v.t. Indicator: C55/01	Aard controle R Indicator: C55/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/04	Aard controle R Indicator: C55/05	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/06
			181	€ 59.422	€ 59.422	18	€ 21.081	€ 21.081
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen.	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten			
			Aard controle n.v.t. Indicator: C55/07	Aard controle R Indicator: C55/08	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/09			
			169	€ 31.923	€ 31.923			
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips)	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen)	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.)	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.)	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg.	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen
			Aard controle n.v.t. Indicator: C55/10	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/11	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/12	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/13	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/14	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/15
			229	126	0	0	28	46

BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen Aard controle R Indicator: C62/03 € 4.830	Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: C62/04 Nee				
BZK	C64	Tijdelijke capaciteit of externe expertise 14 grootschalige woningbouwgebieden	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen Aard controle R Indicator: C64/01 € 908.375	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen Aard controle n.v.t. Indicator: C64/02 € 908.375	Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: C64/03 Ja			
BZK	C72	Specifieke uitkeringen proeftuinen aardgasvrije wijken 3e ronde Gemeenten	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen Aard controle R Indicator: C72/01 € 0	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) te laste van Rijksmiddelen Deze Indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie Aard controle n.v.t. Indicator: C72/02 € 0	Aantal (t/m jaar T) aardgasvrij gemaakte bestaande woningen en andere gebouwen in de wijk Aard controle D2 Indicator: C72/03 0	Aantal (t/m jaar T) aardgasvrij-readygemaakte bestaande woningen en andere gebouwen in de wijk Aard controle D2 Indicator: C72/04 0	Aanvraag is volgens plan/aanvraag uitgevoerd (Ja/Nee) Indicator D6 verplicht als hier 'Nee' wordt ingevuld Ja	Eventuele toelichting op niet volgens plan/aanvraag uitgevoerde projecten Verplicht als bij indicator 05 'Nee' is ingevuld Aard controle n.v.t. Indicator: C72/05 Aard controle n.v.t. Indicator: C72/06
BZK	C65	Stimuleringsregeling flex- en transformatiewoningen Gemeenten	Projectnaam Aard controle n.v.t. Indicator: C85/01	Cumulatief aantal flex- of transformatiewoningen gerealiseerd per project (t/m jaar T) - betreft totalen Aard controle n.v.t. Indicator: C85/02	Cumulatief aantal woningen gerealiseerd voor Ontheemden of vergunninghouders per project (t/m jaar T) - betreft Aard controle n.v.t. Indicator: C85/03	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per project – inclusief uitvoering door derden Aard controle R Indicator: C85/04	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) per project – inclusief uitvoering door derden Aard controle R Indicator: C85/05	
		1 2022-0000098114 stimuleringsregeling flex- en transformatiewoningen	Kopie projectnaam	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: C85/06	Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: C85/08			
		1 2022-0000098114 stimuleringsregeling flex- en transformatiewoningen		Nee	Nee			
BZK	C209	Meerjarige regeling voor hulevesting aandachtsgroepen	Beschikkingnummer Aard controle n.v.t. Indicator: C209/01	Projectnaam Aard controle n.v.t. Indicator: C209/02	Besteding (jaar T) per project Aard controle R Indicator: C209/03	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) - per project Inclusief uitvoering door derde vanaf SISA 2023 Aard controle n.v.t. Indicator: C209/04	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) - per project Aard controle D2 Indicator: C209/05	Aantal woonruimten waarvan de werkzaamheden zijn gestart in (jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: C209/06
		1 RHA2022-03338501	In- en uitbreiding 3 woonwagencollocaties		€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		Kopie Projectnaam	Aantal volledig gerealiseerde woonruimten (t/m jaar T)	De uitvoering loopt volgens de planning (ja/nee)		Zelfstandige uitvoering (ja/nee)		
			Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.	Aard controle R.		

			Indicator: C209/07	Indicator: C209/08	Indicator: C209/09	Indicator: C209/10		
			1 In- en uitbreiding 3 woonwagencentraal Eindverantwoording (Ja/Nee)	0	Ja	Nee		
			Aard controle n.v.t. Indicator: C209/11					
			Nee					
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwalificaties (conform artikel 159, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voorschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, ouders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO)	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	
		Gemeenten	Aard controle R Indicator: D8/01	Aard controle R Indicator: D8/02	Aard controle R Indicator: D8/03	Aard controle R Indicator: D8/04	Aard controle R Indicator: D8/05	
			€ 7.574.817	€ 2.714.501	€ 91.539	-€ 541.316	€ 0	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	In 2022 opgebouwde reserve om mee te nemen naar volgende vierjarige periode	
			Aard controle n.v.t. Indicator: D8/06	Aard controle R Indicator: D8/07	Aard controle n.v.t. Indicator: D8/08	Aard controle R Indicator: D8/09	Aard controle R Indicator: D8/10	Bedrag
OCW	D10	Volwasseneneducatie	Verstrekke uitkering (jaar T) (inclusief eventuele prijsstelling)	Reservering educatie voorgaand jaar (jaar T-1) [beschikking OCW]	Totaal beschikbare middelen educatie (jaar T)	Besteding (jaar T) van educatie	Reservering besteding van educatie in (jaar T) voor volgend kalenderjaar (jaar T+1)	Onttrekking besteding van educatie in (jaar T) van volgend kalenderjaar (jaar T+1)
		Contactgemeenten	Aard controle R Indicator: D10/01	Aard controle R Indicator: D10/02	Aard controle R Indicator: D10/03	Aard controle R Indicator: D10/04	Aard controle R Indicator: D10/05	Aard controle R Indicator: D10/06
			€ 1.992.373	€ 396.801	€ 2.389.174	€ 1.824.654	€ 167.719	€ 0
OCW	D11	Regeling specifieke uitkering extra financiële middelen RMC-functie	Besteding (jaar T) contact gemeente	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
		Contactgemeenten	Aard controle R Indicator: D11/01	Aard controle n.v.t. Indicator: D11/02	Aard controle n.v.t. Indicator: D11/03			
			€ 0	€ 124.585	Nee			
OCW	D12	Regionale meld- en coördinatiefunctie	Besteding (jaar T) contactgemeente	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
		Besluit regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten Regeling vsv voor de jaren 2021 t/m 2024 Contactgemeenten	Aard controle R Indicator: D12/01	Aard controle R Indicator: D12/02	Aard controle n.v.t. Indicator: D12/03			
			€ 1.566.883	€ 203.472	Nee			
OCW	D12A	Regionaal programma voortijdig schoolverlaten	Besteding (jaar T) contactgemeente	Besteding aan contactschool (jaar T)	Totale besteding (jaar T) van educatie (automatisch ingevuld)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
		Besluit regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten Regeling vsv voor de jaren 2021 t/m 2024 Contactgemeenten	Aard controle R Indicator: D12A/01	Aard controle R Indicator: D12A/02	Aard controle n.v.t. Indicator: D12A/03	Aard controle R Indicator: D12A/04	Aard controle n.v.t. Indicator: D12A/05	
			€ 69.852	€ 672.895	€ 742.747	€ 0	Nee	

OCW	D14	Regeling specifieke uitkering Inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)		
			Aard controle R Indicator: D14/01	Aard controle R Indicator: D14/02	Aard controle R Indicator: D14/03	Aard controle R Indicator: D14/04	Aard controle R Indicator: D14/05		
			€ 1.155.273	€ 0	€ 48.712	€ 0	€ 963.779		
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs			
			Aard controle n.v.t. Indicator: D14/06	Aard controle R Indicator: D14/07	Aard controle n.v.t. Indicator: D14/08	Aard controle R Indicator: D14/09			
1									
OCW	D21	Specifieke uitkering Impuls Jongerencultuur	Naam instelling of samenwerkingsverband	Besteding (jaar T) per instelling of samenwerkingsverband	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per instelling of samenwerkingsverband	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Eventuele toelichting		
			Aard controle n.v.t. Indicator: D21/01	Aard controle R Indicator: D21/02	Aard controle R Indicator: D21/03	Aard controle n.v.t. Indicator: D21/04	Aard controle n.v.t. Indicator: D21/05		
1			Stichting Cultuur Eindhoven (SCE)	€ 310.000	€ 310.000	Nee			
IenW	E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaal Subsidieregeling sanering verkeerslawaal Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wqr)	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Overige bestedingen (jaar T)	Besteding (jaar T) door meenwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt	Correctie over besteding (t/m jaar T)	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen	
			Aard controle n.v.t. Indicator: E3/01	Aard controle R Indicator: E3/02	Aard controle R Indicator: E3/03	Aard controle R Indicator: E3/04	Aard controle R Indicator: E3/05	Aard controle R Indicator: E3/06	
			1 IenW/BSK-2020/120654	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			2 IenM/BSK-2014/242464	€ 4.150	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			3 IenM/BSK-2016/165538	€ 28.500	€ 357.228	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			4 BSV/22/00193	€ 39.750	€ 400.838	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Kopie beschikingsnummer	Cumulatieve bestedingen ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) Deze Indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Cumulatieve overige bestedingen (t/m jaar T) Deze Indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Cumulatieve Kosten ProRail (t/m jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen Deze Indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Correctie over besteding kosten ProRail (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: E3/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/09	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/10	Aard controle R Indicator: E3/11	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/12	
1			IenW/BSK-2020/120654	€ 432.250	€ 3.075.712	€ 0		Nee	
2			IenM/BSK-2014/242464	€ 14.182	€ 0	€ 0		Nee	
3			IenM/BSK-2016/165538	€ 103.455	€ 491.510	€ 0		Nee	
4			BSV/22/00193	€ 39.750	€ 400.838	€ 0		Nee	
IenW	E17	Regeling specifieke uitkering Maas-pilots Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T)	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cofinanciering (jaar T)	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Afspraken uit de bestuursvereinkomst nagekomen? (Ja/Nee)	
			Aard controle R Indicator: E17/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E17/02	Aard controle n.v.t. Indicator: E17/03	Aard controle R Indicator: E17/04	Aard controle n.v.t. Indicator: E17/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E17/06	
			€ 591.968	Ja	€ 1.173.580	€ 322.272	€ 638.905	Ja	
			Volledige zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Correctie besteding (jaar T-1) t/m aan andere medeoverheden overgeboekte middelen	Eindverantwoording (Ja/Nee)				

			Aard controle n.v.t. Indicator: E17/07	Aard controle R Indicator: E17/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E17/09	
			Ja	Ja	Ja	
lenW	E20	Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021 Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T) Aard controle R Indicator: E20/01	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: E20/02	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) Aard controle R Indicator: E20/03	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: E20/04
			€ 787.376	€ 1.582.002	€ 1.099.237	Ja
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk
			Aard controle n.v.t. Indicator: E20/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/06	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/08
			1 108 Aanleg van een knispuntplateau ETW-ETW aantal in st	Ja	22	
			2 109 Aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden aantal in st	Ja	14	Drempel
			3 209 Aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden aantal in st	Ja	2	Wegversmaling
			4 111 Aanleg van een voetgangersoversteekplaats aantal in st	Ja	0	
			5 112 Inrichten van een schoolzone door snelheidsbeïnvloedende maatregelen aantal in st	Ja	3	Markering en bebording
			6 212 Inrichten van een schoolzone door snelheidsbeïnvloedende maatregelen aantal in st	Ja	5	Zebra-pad
lenW	E32B	Incidentele specifieke uitkering Smartwayz SIGa tussen medeoverheden	Hieronder per regel één provincie(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die provincie invullen Aard controle n.v.t. Indicator: E32B/01	Besteding (jaar T) aan projectkosten voor het totale project Aard controle R Indicator: E32B/02	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) aan projectkosten voor het totale project Aard controle n.v.t. Indicator: E32B/03	Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: E32B/04
			1 030010 Provincie Noord-Brabant	€ 1.421.781	€ 3.011.374	Nee
			2 030010 Provincie Noord-Brabant	€ 2.472.214	€ 2.623.617	Nee
			3 030010 Provincie Noord-Brabant	€ 403.936	€ 403.936	Nee
			4 030010 Provincie Noord-Brabant	€ 3.025.546	€ 3.025.546	Nee
lenW	E38	Tijdelijke stimuleringsregeling veilig, doelmatig en duurzaam gebruik verkeersinfrastructuur 2020	Besteding (jaar T) aan projectkosten voor het totale project Zelfstandige uitvoering Aard controle R Indicator: E38/01	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) aan projectkosten voor het totale project Inclusief uitvoering door derden Aard controle R Indicator: E38/02	Volledige zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: E38/03	Eindverantwoording totale project (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: E38/04
			€ 11.490	€ 15.844	Ja	Ja
			Projectnaam/nummer per project	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per project		
			Aard controle n.v.t. Indicator: E38/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E38/06		
			1 project a	Ja		

lenW	E53	Regeling specifieke uitkering Schone Lucht Akkoord	Beschikingsnummer / naam	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	Daadwerkelijke startdatum van het project (dd/mm/jj)	Daadwerkelijke einddatum van het project (dd/mm/jj)	Ervaringen binnen 3 maanden na afronding project gedeeld (ja/nee)
			Aard controle n.v.t. Indicator: E53/01	Aard controle R Indicator: E53/02	Aard controle n.v.t. Indicator: E53/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E53/04	Aard controle n.v.t. Indicator: E53/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E53/06
			1 SPUKSLA-21-01258528 - Meetnet ILM2.0	€ 78.840	€ 96.100	44470	00-00-00	Nee
			2 SPUKSLA-21-01262251 - Challenge Frisse Lucht	€ 14.720	€ 43.109	44378	00-00-00	Nee
			3 SPUKSLA-21-01263429 - Houtstook	€ 1.485	€ 1.485	44440	00-00-00	Nee
			4 SPUKSLA-21-01264517 - Micromobility Hubs	€ 13.820	€ 62.500	44378	00-00-00	Nee
			5 SPUKSLA-21-02238694 - Emissiearm aanbesteden	€ 262.668	€ 298.487	44487	31-12-2022	Ja
			6 SPUKSLA-22-02973408 - Elektrische (deel)mobilititeit	€ 58.216	€ 58.216	44743	00-00-00	Nee
			7 SPUKSLA-22-03170810 - Laadinfra Te Veld	€ 0	€ 0	44743	00-00-00	Nee
			8 SPUKSLA-22-02973418 - Masterclass Luchtkwaliteit	€ 0	€ 0	44896	00-00-00	Nee
			9 SPUKSLA-22-02973695 - Taxi's	€ 0	€ 0	44896	00-00-00	Nee
			Kopie beschikingsnummer /naam	Jaar waarin het project is opgenomen in een decentraal uitvoeringsplan				
			Aard controle n.v.t. Indicator: E53/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E53/08				
			1 SPUKSLA-21-01258528 - Meetnet ILM2.0	2021				
			2 SPUKSLA-21-01262251 - Challenge Frisse Lucht	2021				
			3 SPUKSLA-21-01263429 - Houtstook	2021				
			4 SPUKSLA-21-01264517 - Micromobility Hubs	2021				
			5 SPUKSLA-21-02238694 - Emissiearm aanbesteden	2021				
			6 SPUKSLA-22-02973408 - Elektrische (deel)mobilititeit	2021				
			7 SPUKSLA-22-03170810 - Laadinfra Te Veld	2021				
			8 SPUKSLA-22-02973418 - Masterclass Luchtkwaliteit	2021				
			9 SPUKSLA-22-02973695 - Taxi's	2021				
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: E53/09					
			Nee					
lenW	E69	HOV-3 (Hoogwaardige OV verbinding 3)	Besteding (jaar T) aan projectkosten voor de in de beschikking genoemde tracédelen	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) projectkosten voor de in de beschikking genoemde tracédelen	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			Aard controle R Indicator: E69/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E69/02	Aard controle n.v.t. Indicator: E69/03			
			€ 343.933	€ 436.123	Nee			
lenW	E76	Incidentele specifieke uitkering Challengevariant Eindhoven	Besteding (jaar T-2) aan projectkosten ten laste van de Rijksbijdrage	Besteding (jaar T-1) aan projectkosten ten laste van de Rijksbijdrage	Besteding (jaar T) aan projectkosten ten laste van de Rijksbijdrage	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) aan projectkosten ten laste van de Rijksbijdrage	Verbeterde aansluiting A2-N2 gerealiseerd? (Ja/Nee)	Eindverantwoording (Ja/Nee)

			Aard controle R Indicator: E76/01	Aard controle R Indicator: E76/02	Aard controle R Indicator: E76/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E76/04	Aard controle n.v.t. Indicator: E76/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E76/06
					€ 3.388.852	€ 22.556.000	Ja	Ja
lenW	E83	Tijdelijke regeling specifieke uitkering bodem 2022	Projectnaam / nummer	Besteding (jaar T) per project	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Correctie Jaar T-1 per project t/m SISA tussen medeoverheden (Jaar T-1)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per project	
			Aard controle n.v.t. Indicator: E83/01	Aard controle R Indicator: E83/02	Aard controle n.v.t. Indicator: E83/03	Aard controle R Indicator: E83/04	Aard controle n.v.t. Indicator: E83/05	
			1 E83.1 31183443/5000005478	€ 201.402	Ja	€ 0	€ 201.402	
			2 E83.2 31185091/5000005683	€ 14.998	Ja	€ 0	€ 14.998	
			Kopie projectnaam / nummer	Uitvoering is volgens aanvraag uitgevoerd (Ja/Nee), zo nee geef in indicator 06 de reden aan.	Optionele toelichting. Verplicht als bij 07 nee is ingevuld	Project afgerond (Ja/Nee)		
			Aard controle n.v.t. Indicator: E83/06	Aard controle n.v.t. Indicator: E83/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E83/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E83/09		
			1 E83.1 31183443/5000005478	Ja		Nee		
			2 E83.2 31185091/5000005683	Ja		Nee		
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: E83/10					
			Nee					
lenW	E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023 Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)		
			Aard controle R Indicator: E84/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/02	Aard controle R Indicator: E84/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/04		
			€ 0	€ 0	€ 0	Nee		
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheidsmaatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk		
			Aard controle n.v.t. Indicator: E84/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/06	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/08		
			1 323 Aanleg ongelijkvloerse kruising (onderdoorgang) jaantal in Stuks	Nee	0			
EZK	F11	Regeling specifieke uitkering MKB Deals 1e tranche	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Totale cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T). Inclusief uitvoering door derde (sisa tussen medeoverheden) vanaf verantwoordingsjaar SISA 2021	Besteding (jaar T) t.l.v. cumulatieve cofinanciering	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	Bestedingen zijn verantwoord op basis van voorlopige toekenningen? (Ja/Nee)	Toelichting
			Zelfstandig uitvoering (exclusief uitvoering door derde)	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Dit betreft het deel dat naast de Rijksmiddelen is ingelegd volgens afspraak uit MKB-deal			Als bij 04 en 05 'Nee' is ingevuld, dan is toelichting verplicht
			Aard controle R Indicator: F11/01	Aard controle R Indicator: F11/02	Aard controle R Indicator: F11/03	Aard controle n.v.t. Indicator: F11/04	Aard controle D2 Indicator: F11/05	Aard controle n.v.t. Indicator: F11/06
			€ 93.518	€ 336.980	€ 423.633	Nee	Ja	Op basis van tussentijdse rapportages
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2022	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente
			I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle R Indicator: G2/01	Aard controle R Indicator: G2/02	Aard controle R Indicator: G2/03	Aard controle R Indicator: G2/04	Aard controle R Indicator: G2/05	Aard controle R Indicator: G2/06
			€ 92.877.454	€ 969.046	€ 3.928.776	€ 11.653	€ 371.421	€ 0

			Besteding (Jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente 1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2/07	Baten (Jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente 1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2/08	Baten (Jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente 1.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) Aard controle R Indicator: G2/09	Besteding (Jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente 1.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/10	Baten (Jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente 1.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/11	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (Jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/12
			€ 886.959	€ 143.221	€ 0	€ 6.444.884	€ 0	€ 58.098
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (Jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) Aard controle D2 Indicator: G2/13	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G2/14				
			€ 0	Ja				
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2022 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoordt hier het gemeentedeel over (Jaar T), ongeacht of de gemeente in (Jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wqr.	Besteding (Jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente Aard controle R Indicator: G3/01	Baten (Jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/02	Baten vanwege voor 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/03	Besteding (Jaar T) Bob Gemeente Aard controle R Indicator: G3/04	Baten (Jaar T) Bob (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/05	Besteding (Jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/06
			€ 43.153	€ 19.551	€ 206.661	€ 0	€ 0	€ 0
			BBZ voor 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (Jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G3/07	BBZ voor 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BBZ in (Jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G3/08	BBZ voor 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BOB in (Jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G3/09	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BBZ in (Jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G3/10	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G3/11	
			€ 1.352	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) gemeentedeel 2022 Alle gemeenten verantwoordt hier het gemeentedeel over Tozo (Jaar T), ongeacht of de gemeente in (Jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wqr	Welke regeling betreft het? Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01	Besteding (Jaar T) levensonderhoud Gemeente Aard controle R Indicator: G4/02	Besteding (Jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente Aard controle R Indicator: G4/03	Baten (Jaar T) levensonderhoud Gemeente Aard controle R Indicator: G4/04	Baten (Jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) Gemeente Aard controle R Indicator: G4/05	Baten (Jaar T) kapitaalverstrekking (overlig) Gemeente Aard controle R Indicator: G4/06
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 6.726	€ 0	€ 17.064	€ 54.644	€ 3.954
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 17.761	€ 70.334	€ 2.689
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 56.850	€ 54.845	€ 1.360
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 4.336	€ 11.990	€ 363
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 2.449	€ 0	€ 37.007	€ 805	€ 162
			6 Totaal	€ 9.175	€ 0	€ 59.004	€ 192.618	€ 8.528
			Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (Jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (Jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		

			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07	Gemeente Aard controle R Indicator: G4/08	Gemeente Aard controle R Indicator: G4/09	Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G4/10	
1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)		1	0		Ja	
2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)		0	0		Ja	
3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)		0	0		Ja	
4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)		0	0		Ja	
5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)		1	0		Ja	
6	Totaal		2	0			
	Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)		Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing		Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/11	Aard controle R Indicator: G4/12	Aard controle R Indicator: G4/13	Aard controle R Indicator: G4/14	Aard controle R Indicator: G4/15
1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)						
2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)						
3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)						
4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)						
5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)						
6	Totaal	€ 0		€ 0		€ 0	€ 0
	Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloelen uit kwljtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire		Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire		Kapitaalverstrekkings - Gederfde baten die voortvloelen uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkings Tozo in jaar T i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/16	Aard controle R Indicator: G4/17	Aard controle D2 Indicator: G4/18	Aard controle R Indicator: G4/19	
1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)			€ 0		€ 0	
2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)			€ 0		€ 0	
3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)			€ 0		€ 0	
4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)			€ 0		€ 0	
5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)			€ 0		€ 10.157	
6	Totaal	0		0		10.157	
SZW	G10	Wet Inburgering 2021_ gemeentedeel 2022 Alle gemeenten verantwoord voor het gemeentedeel over Wet Inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wqr	Besteding (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: G10/01	Baten (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: G10/02	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G10/03		
			€ 558.146	€ 250	Ja		
SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_ gemeentedeel	Gederfde baten die voortvloelen uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) Gemeente	Gederfde baten die voortvloelen uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente		

		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Aard controle R Indicator: G12/01	Aard controle R Indicator: G12/02	Aard controle n.v.t. Indicator: G12/04				
			€ 2.859	€ 0	Ja				
SZW	G13	Onderwijsroute 2022_ deel gemeente Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: G13/01	Baten onderwijsroute (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: G13/02	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: G13/03	Baten overige voorzieningen (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: G13/04	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05
			€ 3.250	€ 0	€ 0	€ 0	Ja		
VWS	H1	Ministeriële regeling heroïnebehandeling Gemeenten	Factelijke bezetting behandelplaatsen (jaar T) Afspraak Aard controle D1 Indicator: H1/01	Factelijke bezetting behandelplaatsen (jaar T) Realisatie Aard controle D1 Indicator: H1/02	Besteding (jaar T) Aard controle R Indicator: H1/03				
			20	20	€ 609.574				
VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) Aard controle R Indicator: H4/01	Totale werkelijke berekende subsidie Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02					
			€ 3.642.479	€ 2.826.299					
		Activiteiten	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: H4/03	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T) Aard controle R Indicator: H4/04	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) Onroerende zaken Aard controle R Indicator: H4/05	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) roerende zaken Aard controle R Indicator: H4/06	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) overige kosten Aard controle R Indicator: H4/07	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/08
		1	3642479	€ 2.826.299	€ 0	€ 0	€ 2.826.299		
VWS	H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022	Beschikkingnummer Aard controle n.v.t. Indicator: H8/01	Totaal bedrag volgens beschikking Aard controle n.v.t. Indicator: H8/02	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T) Gerealiseerd Aard controle R Indicator: H8/03	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T) Gerealiseerd Aard controle R Indicator: H8/04	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T) Gerealiseerd Aard controle n.v.t. Indicator: H8/05	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T) Gerealiseerd Aard controle n.v.t. Indicator: H8/06	
		1	2007287 / 1038747 / 560084674	€ 851.423	€ 0	€ 309.727	€ 0	€ 382.401	
		2	2007287 / 1042545 / 560131442	€ 377.165	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
		Kopie beschikkingnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: H8/07	Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: H8/08					
		1	2007287 / 1038747 / 560084674	Ja					
		2	2007287 / 1042545 / 560131442	Nee					
VWS	H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	Besteding (jaar T) Aard controle R Indicator: H12/01	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: H12/02	Eindverantwoording? (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: H12/03				
			€ 26.162	Ja	Nee				
VWS	H14	SPUK expertisecentra jeugdhulp	Besteding (jaar T) – zelfstandige uitvoering Aard controle R	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) – inclusief uitvoering door derden vanaf Sisa 2022 Aard controle R	Eindverantwoording? (Ja/Nee) Aard controle n.v.t.	Optionele toelichting Aard controle n.v.t.	Zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t.		

			Indicator: H14/01	Indicator: H14/02	Indicator: H14/03	Indicator: H14/04	Indicator: H14/05	
			€ 1.729.134	€ 2.098.575	Nee	In 2022 is een bedrag van € 598.500 uitgezet aan mede-overheden (H14B). Dit bedrag is niet meegenomen bij Indicator H14/01 en H14/02. Bij Indicator 02 is wel de verantwoording van de gemeente Tilburg (H14B) van € 900 opgenomen.	Ja	
VWS	H15	Specifieke uitkering tijdelijk vergroten van beschikbaarheid van acute jeugd-ggz capaciteit	Besteding (jaar T) – zelfstandige uitvoering Aard controle R Indicator: H15/01	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) – inclusief uitvoering door derden vanaf Sisa 2022 Aard controle R Indicator: H15/02	Plannen uitgevoerd conform aanvraag? (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: H15/03	Optionele toelichting Aard controle n.v.t. Indicator: H15/04	Eindverantwoording? (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: H15/05	Zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: H15/06
			€ 3.362.319	€ 4.925.627	Nee	De einddatum van deze regeling is ultimo 2022 aangepast naar 31-12-2023. Een aantal plannen hebben vertraging opgelopen, maar naar verwachting zijn de plannen ultimo 2023 uitgevoerd en de middelen besteed.	Nee	Ja
VWS	H16	Regeling specifieke uitkering Ijsbanen en zwembaden	Betreft jaar Aard controle n.v.t. Indicator: H16/01	Beschikingsnummer / naam Aard controle n.v.t. Indicator: H16/02	Totale cumulatieve besteding Automatisch berekend Aard controle R Indicator: H16/03			
			1 2020	SPUKJZ 21262	€ 1.393.423			
			2 2021	SPUKJZ 21R2225	€ 1.176.596			
			Naam locatie Aard controle n.v.t. Indicator: H16/04	Totale toezegging per locatie Aard controle n.v.t. Indicator: H16/05	Besteding (jaar T) per locatie Aard controle R Indicator: H16/06	Cumulatieve besteding per locatie (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: H16/07	Verschil toezegging vs. Besteding per locatie (automatisch berekend) Aard controle n.v.t. Indicator: H16/08	Betreft jaar? Aard controle R Indicator: H16/09
			1 Jssportocentrum (sportfondsen)	€ 156.362	€ 156.362	€ 156.362		€ 0 2020
			2 De splinter	€ 9.345	€ 9.345	€ 9.345		€ 0 2020
			3 IJzeren Man	€ 0	€ 0	€ 0		€ 0 2020
			4 Nationaal zwembad de Tongelreep	€ 591.534	€ 591.534	€ 591.534		€ 0 2020
			5 Ir. Ottenbad	€ 636.182	€ 636.182	€ 636.182		€ 0 2020
			6 Jssportocentrum (sportfondsen)	€ 342.950	€ 218.721	€ 218.721		€ 124.229 2021
			7 De splinter	€ 0	€ 0	€ 0		€ 0 2021
			8 IJzeren Man	€ 0	€ 0	€ 0		€ 0 2021
			9 Nationaal zwembad de Tongelreep	€ 397.505	€ 397.505	€ 397.505		€ 0 2021
			10 Ir. Ottenbad	€ 560.370	€ 560.370	€ 560.370		€ 0 2021
VWS	H22	Regeling specifieke uitkering regionaal projectleider aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling 2022 Gemeenten	Besteding (jaar T) Zelfstandige uitvoering Aard controle R Indicator: H22/01	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) Inclusief uitvoering door derde vanaf Sisa 2023 Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie Aard controle R Indicator: H22/02	Gerealiseerde activiteit aanstellen regionaal projectleider voor het uitvoeren van activiteiten in het kader van het programma 'Geweld hoort nergens thuis' in het jaar 2022? (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: H22/03	Toelichting (Toelichting verplicht indien bij H22/03 'Nee' is ingevuld) Aard controle n.v.t. Indicator: H22/04	Volledige zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: H22/05	Eindverantwoording? (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: H22/06
			€ 52.961	€ 52.961	Ja		Ja	Ja
VWS	H25	Regeling specifieke uitkering Ijsbanen en zwembaden (ronde 3)	Beschikingsnummer / kenmerk Aard controle n.v.t.	Ontvangen Rijksbijdrage (Jaar T) Automatisch berekend Aard controle n.v.t.	Totale definitieve exploitatietekort Automatisch berekend Aard controle n.v.t.	Totale cumulatieve besteding Automatisch berekend Aard controle n.v.t.	Eindverantwoording Aard controle n.v.t.	

	Indicator: H25/01	Indicator: H25/02	Indicator: H25/03	Indicator: H25/04	Indicator: H25/05	
1	SPUKIJZ21-22150	€ 495.730	€ 352.565	€ 352.565	Ja	
	Naam locatie	Betreft periode Nov + dec 2021 of Jan 2022?	Totale toezegging per locatie	Hoogte definitief exploitatietekort per locatie	Besteding per locatie	Cumulatieve besteding per locatie (t/m jaar T)
	Aard controle n.v.t. Indicator: H25/06	Aard controle R Indicator: H25/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H25/08	Aard controle R Indicator: H25/09	Aard controle R Indicator: H25/10	Aard controle n.v.t. Indicator: H25/11
1	Nationaal zwembad de Tongelreep	Nov + dec 2021	€ 187.597	€ 187.597	€ 187.597	€ 187.597
2	Nationaal zwembad de Tongelreep		44502	€ 58.813	€ 58.813	€ 58.813
3	Ir. Ottenbad	Nov + dec 2021	€ 143.165	€ 0	€ 0	€ 0
4	Ir. Ottenbad	44502	€ 106.155	€ 106.155	€ 106.155	€ 106.155

4.6 Subsidieregeling Bereikbaarheidsakkoord

Gemeente Eindhoven heeft een provinciale subsidie ontvangen inzake het bereikbaarheidsakkoord die in de regio wordt ingezet. Door gemeente Helmond is een deel van de subsidie aan gemeente Eindhoven toegekend. Om de verantwoordingslasten te verlichten, verantwoord iedere gemeente de regeling apart inde jaarstukken die door de accountant worden gewaarmerkt. Dat vormt vervolgens de basis voor gemeente Helmond om de verantwoording aan de provincie te verstrekken.

Regiobrede verantwoording

FINANCIËLE VERANTWOORDING REGIOBREDE projecten t/m 2022				Begroting (beschikt)			Project realisatie				Project vaststelling			Saldo BBA subsidie	Indicatoren	
Projectnr.	Project omschrijving	subsidie aan gemeente	datum verlening	Totale subsidabele kosten (begroot)	Subsidie Bereikbaarheidsakkoord (BBA provincie)	Cofinanciering regiogemeente n 50%	Gerealiseerde projectkosten (subsidabel) t/m 2021	Gerealiseerde projectkosten (subsidabel) 2022	Gerealiseerde projectkosten (subsidabel) cumulatief	t/m 2022 ingezette subsidie *	Project gereed (J/N)	Vastgestelde subsidie t/m 2022	Lopende bestede subsidie t/m 2022	verleende subsidie -/- ingezette subsidie	planning jaar afronding	toelichting project
001a	Brainport Smart Mobility, projectleiding	Eindhoven	12-3-2019	500.000	250.000	250.000	500.000		500.000	250.000	J	250.000				vaststellingsbeschikking 12-4-2022 50960490
001a	Brainport Smart Mobility, projectleiding	Eindhoven	9-4-2020	250.000	125.000	125.000	31.378		31.378	15.689	J	15.689				vaststellingsbeschikking 12-4-2022 50931741
001c	BSM, Clustermanager MaaS	Eindhoven	12-3-2019	112.500	56.250	56.250	112.500		112.500	56.250	J	56.250				vaststellingsbeschikking 12-4-2022 50960490
001c	BSM, Clustermanager MaaS	Eindhoven	9-4-2020	112.500	56.250	56.250	9.825		9.825	4.913	J	4.913				vaststellingsbeschikking 12-4-2022 50949582
001d	BSM, Mobility Lab	Eindhoven	12-3-2019	237.500	118.750	118.750	122.088		122.088	61.044	J	61.044				vaststellingsbeschikking 12-4-2022 50960490
001d	BSM, Mobility Lab	Eindhoven	5-6-2020	144.196	72.098	72.098	-		-	-	J	-				vaststellingsbeschikking 12-4-2022 50947326
001e	BSM, Mobility Market	Eindhoven	12-3-2019	65.000	32.500	32.500	46.680		46.680	23.340	J	23.340				vaststellingsbeschikking 12-4-2022 50960490
001f	BSM, Gedagsstrategie	Eindhoven	9-4-2020	70.000	35.000	35.000	70.000		70.000	35.000	J	35.000				vaststellingsbeschikking 6-4-2022 50950023
001f	BSM, Gedagsbenadering - uitvoering	Eindhoven	27-8-2020	20.000	10.000	10.000	17.760		17.760	8.880	J	8.880				vaststellingsbeschikking 6-4-2022 50949592
001g	ITS congres	Eindhoven	12-3-2019	35.000	17.500	17.500	43.977		43.977	17.500	J	17.500				vaststellingsbeschikking 12-4-2022 50960490
001h	BSM - Smart Hubs	Eindhoven	1-7-2019	273.000	136.500	136.500	273.000		273.000	136.500	J	136.500				vaststellingsbeschikking 12-4-2022 50960467
001i	BSM, Open MaaS Platform	Eindhoven	12-3-2019	300.000	150.000	150.000	107.406	98.661	206.068	103.034	J		103.034	46.966	2022	uitstel beschikking 12-4-2022 50960490
002	Verkeersaanpak	Eindhoven	12-3-2019	326.500	163.250	163.250	187.678		187.678	93.839	J	93.839				vaststellingsbeschikking 6-4-2022 50950056
003	Smart Roads	Eindhoven	12-3-2019	90.000	45.000	45.000	57.977		57.977	28.989	J	28.989				vaststellingsbeschikking 12-4-2022 50950686
005a	Data uitwisseling	Eindhoven	12-3-2019	495.000	242.500	242.500	93.509		93.509	46.755	J	46.755				vaststellingsbeschikking 6-4-2022 50950137
005d	Big data - Mijl04Routes	Eindhoven	12-3-2019	50.000	25.000	25.000	-		-	-	J	-				vaststellingsbeschikking 6-4-2022 50950180
008a	OV-knooppunt NS Eindhoven - busstation Neekerspoel	Eindhoven	9-4-2020	1.929.000	964.500	964.500	1.019.108	40.854	1.059.962	529.981	N		529.981	434.519	2022	Bestaat uit 859-001/859-010/859-020; uitstel verlend t/m 2023 POHO 13-10-2022
008c	OV-knooppunt NS Eindhoven - busstation Neekerspoel fietsstalling	Eindhoven	9-4-2020	1.000.000	500.000	500.000	22.939	22.939	-	-	N		-	500.000	2022	
009	Frequentie treinen	Eindhoven	20-8-2019	44.144	22.072	22.072	87.918		87.918	21.979	J	21.979				vaststellingsbeschikking 6-4-2022 50950212
	Totalen			6.044.340	3.022.170	3.022.170				1.433.691		800.677	633.015	981.485		

Verantwoording bereikbaarheidsakkoord

FINANCIËLE VERANTWOORDING REGIOBREDE projecten t/m 2022																
Projectnr.	Project omschrijving	subsidie aan gemeente	datum verlening	Begroting (beschikt)			Project realisatie				Project vaststelling			verleende subsidie -/ingezette subsidie	Indicatoren	
				Totale subsidabele kosten (begroot)	Subsidie Bereikbaarheidsakkoord (BBA provincie)	Cofinanciering regiogemeenten 50%	Gerealiseerde projectkosten (subsidiabel) t/m 2021	Gerealiseerde projectkosten (subsidiabel) 2022	Gerealiseerde projectkosten (subsidiabel) cumulatief	t/m 2022 ingezette subsidie *	Project gereed (J/N)	Vastgestelde subsidie t/m 2022	Lopende bestede subsidie t/m 2022		planning jaar afronding	toelichting project
00lh	BSM - Smart Hubs	BB Eindhoven	5-6-2020	500.000	250.000	250.000	285.932	214.068	500.000	250.000	J		250.000	-	2022	
006a	Uitrol C-ITS; doorstroming Eindhoven	BB Eindhoven	5-1-2021	340.000	170.000	170.000	88.500	176.543	265.043	132.522	N		132.522	37.478	2022	uitstel t/m 2023 verleend POHO 30-11-2022
901	Brainport Bereikbaar, organisatie	BB Eindhoven	10-11-2021	238.700	119.350	119.350	238.700		238.700	119.350	J		119.350		2024	Project nog niet gereed, wel maximum subsidabele kosten bereikt
901	Brainport Bereikbaar, organisatie 2022	BB Eindhoven	8-3-2022	568.840	189.614	189.614		568.840	568.840	189.614	N		189.614	-	2024	
911	Brainport Bereikbaar, programma en projectontwikkeling	BB Eindhoven	10-11-2021	345.500	172.750	172.750	172.615	87.227	259.842	129.921	N		129.921	42.829	2023	
921	Brainport Bereikbaar, gedragsverandering	BB Eindhoven	12-4-2022	788.150	172.038	172.038		363.985	363.985	79.451	N		79.451	92.587	2024	
922	Brainport Bereikbaar, werkgeverbenadering	BB Eindhoven	10-11-2021	375.000	187.500	187.500	286.856	78.144	375.000	187.500	J		187.500	0	2023	
922	Brainport Bereikbaar, werkgeverbenadering 2022	BB Eindhoven	12-4-2022	318.000	22.000	22.000		318.000	318.000	22.000	J		22.000	-	2024	
923	Brainport Bereikbaar, Collectief Besloten Vervoer	BB Eindhoven	10-11-2021	325.000	162.500	162.500	244.183	80.817	325.000	162.500	J		162.500	-	2023	
923	Brainport Bereikbaar, Collectief Besloten Vervoer 2022	BB Eindhoven	12-4-2022	253.000	63.250	63.250		199.654	199.654	49.913	N		49.913	13.337	2024	
924	Brainport Bereikbaar, Innovatieve Vervoersconcepten	BB Eindhoven	10-11-2021	98.750	49.375	49.375	98.750	-	98.750	49.375	J		49.375	-	2023	vast te stellen in 2023 i.o.m. IVC 2022
924	Brainport Bereikbaar, Innovatieve Vervoersconcepten 2022	BB Eindhoven	12-4-2022	540.575	135.144	135.144		128.394	128.394	32.098	N		32.098	103.046	2024	in 2022 is aangekondigd dat deze beschikking komt te vervallen en dat daarvoor in de plaats een beschikking komt voor hetzelfde bedrag aan subsidie met subsidabele kosten van 1.540.575,-
925	Brainport Bereikbaar, MaaS 2021	BB Eindhoven	10-11-2021	50.000	25.000	25.000	50.000	-	50.000	25.000	J		25.000	-	2023	vast te stellen in 2023 i.o.m. MaaS 2022
925	Brainport Bereikbaar, MaaS 2022	BB Eindhoven	12-4-2022	275.000	68.750	68.750		47.965	47.965	11.991	N		11.991	56.759	2024	
927	Brainport Bereikbaar, Smart Logistisc 2021	BB Eindhoven	10-11-2021	175.000	87.500	87.500		175.000	175.000	87.500	J		87.500	-	2023	
927	Brainport Bereikbaar, Smart Logistisc 2022	BB Eindhoven	12-4-2022	241.000	60.250	60.250	-	32.875	32.875	8.219	N		8.219	52.031	2024	
928	Brainport Bereikbaar, Slimmer Fietsen 2021	BB Eindhoven	10-11-2021	120.000	60.000	60.000	14.111	105.889	120.000	60.000	N		60.000	0	2023	
928	Brainport Bereikbaar, Slimmer Fietsen 2022	BB Eindhoven	12-4-2022	794.500	193.875	193.875	-	16.367	16.367	2.882	N		2.882	136.993	2024	
929	Brainport Bereikbaar; Lokale mobiliteitsclubs	BB Eindhoven	12-4-2022	474.720	93.680	93.680	-	48.243	48.243	9.520	N		9.520	84.160	2024	
	Totale			6.922.035	2.374.383	2.374.383				1.609.355		-	1.609.355	900.171		

Routegebonden verantwoording

FINANCIËLE VERANTWOORDING ROUTEGEBONDEN projecten 2022															
Projectnr.	Project omschrijving	subsidie aan gemeente	datum verlening	Begroting (beschikt)		Project realisatie			Project vaststelling			verleende subsidie -/vastgestelde subsidie t/m 2022 (nog lopende projecten)	Indicatoren		
				Totale subsidabele kosten (begroot)	Subsidie Bereikbaarheidsakkoord (BBA provincie) 25%	Gerealiseerde projectkosten (subsidiabel) t/m 2021	Gerealiseerde projectkosten (subsidiabel) 2022	Gerealiseerde projectkosten (subsidiabel) cumulatief	Project gereed (J/N)	Vastgestelde subsidie t/m 2022	Lopende bestede subsidie t/m 2022		planning jaar afronding	GGA projectcode	mijlpalen - toelichting project
011a	Verkennde studie bundelroutes	Eindhoven	12-3-2019	132.585	33.147	132.585		132.585	J	33.147					vaststelingsbeschikking 15-2-2022 50889621
011b	Bundelroutes John F. Kennedylaan-Ring-Eisenhouwerlaan-A270	Eindhoven	5-10-2020	40.000	10.000	36.897		36.897	J		9.224	776	2022		vastgesteld POHO 30-11-2022
011b	Bundelroutes John F. Kennedylaan-Ring-Eisenhouwerlaan-A270	Eindhoven	7-6-2022	602.615	150.654		-	-	J		-	150.654	2024		nihil vastgesteld POHO 30-11-2022, onderdeel van subsidiebeschikking 8-3-2022
030d	Snelle fietsroute Deurne-Eindhoven, deel Eindhoven	Eindhoven	9-4-2020	1.897.500	474.375			-	J		-	474.375			
030d	Snelle fietsroute Deurne-Eindhoven, deel Eindhoven	Eindhoven	8-3-2022	8.847.083	2.211.771		2.223.939	2.223.939	N		555.985	1.655.786	2024		
035	Fietsroute Eindhovens kanaal Helmond-Eindhoven, deel Eindhoven	Eindhoven	9-4-2020	174.087	43.522	573.774		573.774	J	43.522					vaststelingsbeschikking 15-2-2022 50889704
	Totale			11.693.870	2.923.468	743.256	2.223.939	2.967.196		76.669	565.209	2.281.590			

5. Overig

5.1 Controle verklaring onafhankelijke accountant

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan de gemeenteraad van de gemeente Eindhoven

VERKLARING OVER DE IN DE JAARSTUKKEN OPGENOMEN JAARREKENING 2022

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2022 van de gemeente Eindhoven gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- Geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2022 als van de activa en passiva van de gemeente Eindhoven op 31 december 2022 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).
- Zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2022 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het 'Normen- en Toetsingskader financiële rechtmatigheid 2017 - 2022 (actualisatie 2022)' zoals dit op 1 november 2022 door het college van burgemeester en wethouders is vastgesteld en waarover de gemeenteraad is geïnformeerd via de raadsinformatiebrief met kenmerk RIB 22bst01309 (hierna: het normenkader).

De jaarrekening bestaat uit:

- Het overzicht van baten en lasten over 2022.
- De balans per 31 december 2022.
- De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.
- De SiSa-bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen.
- De bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.
- De bijlage inzake de Subsidieregeling Bereikbaarheidsakkoord.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), de Nota verwachtingen accountantscontrole 2022, het normenkader en het Controleprotocol WNT 2022 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Eindhoven zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

INFORMATIE TER ONDERSTEUNING VAN ONS OORDEEL

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 11,8 miljoen. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado en het normenkader. Op basis van paragraaf 4 van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2022 hebben wij bij de controle van de SiSa-bijlage dezelfde materialiteit toegepast als bij de controle van de jaarrekening.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2022. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met de gemeenteraad overeengekomen dat wij aan de gemeenteraad tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 500.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve, SiSa- of WNT-redenen relevant zijn.

Controleaanpak frauderisico's

Wij hebben risico's geïdentificeerd en ingeschat op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude. Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in de gemeente en haar omgeving, de componenten van het interne-beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop het college van burgemeester en wethouders inspeelt op frauderisico's en het interne-beheersingssysteem monitort en de wijze waarop de gemeenteraad toezicht uitoefent, alsmede de uitkomsten daarvan. Het college van burgemeester en wethouders heeft haar geactualiseerde inventarisatie van frauderisico's en de ter zake getroffen maatregelen op 1 november 2022 vastgesteld. Vervolgens heeft het college van burgemeester en wethouders de gemeenteraad over deze geactualiseerde interne frauderisicoanalyse geïnformeerd via de raadsinformatiebrief met kenmerk RIB 22bst01309. Wij constateren in dit kader dat het college van burgemeester en wethouders beschikt over een actuele en geformaliseerde frauderisicoanalyse.

Wij hebben de opzet en de relevante aspecten van het interne-beheersingssysteem en in het bijzonder de interne frauderisicoanalyse geëvalueerd alsook bijvoorbeeld het Verbijzonderde interne controleplan 2022, de Gedragscode wethouders gemeente Eindhoven 2020, de Gedragscode ambtenaren gemeente Eindhoven 2020, de Beleidsnota ambtelijke integriteit 2016 – 2020 en de Meldregeling integriteitschendingen, misstanden en ongewenste gedragingen Gemeente Eindhoven. Wij hebben de opzet en het bestaan geëvalueerd, en voor zover wij noodzakelijk achten, de werking getoetst van interne-beheersmaatregelen gericht op het mitigeren van frauderisico's.

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van risico's op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en omkoping en corruptie. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude.

De door ons geïdentificeerde frauderisico's en uitgevoerde specifieke werkzaamheden zijn als volgt:

- Op basis van de hiervoor beschreven werkzaamheden en rekening houdend met de materialiteit voor de jaarrekeningcontrole van € 11,8 miljoen, hebben wij uitsluitend het in de Nederlandse controlestandaarden veronderstelde frauderisico geïdentificeerd inzake de mogelijkheid van het doorbreken van de interne-beheersingsmaatregelen door het management.
- Onze controlewerkzaamheden ten aanzien van dit frauderisico waren gericht op een evaluatie van de opzet en implementatie van de relevante interne-beheersingsmaatregelen om het risico te beperken.
- Daarnaast hebben wij aanvullende gegevensgerichte werkzaamheden uitgevoerd, waaronder het toetsen van journaalboekingen, de onderbouwing van eventuele significante transacties buiten de normale bedrijfsvoering, het beoordelen van schattingen bij vooral de waardering van de grondexploitatie op tendenties (inclusief een retrospectieve beoordeling van significante schattingen uit het voorgaande boekjaar), en de onderbouwing van de tijdens het opstellen van de jaarrekening aangebrachte aanpassingen.
- In onze controle hebben wij een element van onvoorspelbaarheid ingebouwd. Ook hebben wij de uitkomst van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die een aanwijzing geven voor fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving.

- Wij hebben kennis genomen van de beschikbare informatie en om inlichtingen gevraagd bij het college van burgemeester en wethouders, management (waaronder de gemeentesecretaris, concerncontroller en het hoofd sector Control) en de auditcommissie.

Uit deze werkzaamheden volgden geen signalen van fraude die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang in de jaarrekening.

Controleaanpak naleving van wet- en regelgeving

Wij hebben een algemeen inzicht verworven in het wet- en regelgevingskader dat van toepassing is op de gemeente door kennis te nemen van het normenkader, het doornemen van de jaarstukken 2022, en het lezen van notulen van vergaderingen van het college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad.

Voor zover materieel voor de gerelateerde financiële overzichten, hebben wij op basis van onze risicoanalyse, en rekening houdende met het feit dat het effect van niet-naleving van wet- en regelgeving aanzienlijk varieert, de wet- en regelgeving overwogen die is opgenomen in het normenkader als wet- en regelgeving met een directe invloed op de financiële overzichten.

Wij hebben voldoende en geschikte controle-informatie verkregen omtrent het naleven van de bepalingen van die wet- en regelgeving die gewoonlijk wordt geacht van directe invloed te zijn op de financiële overzichten.

Daarnaast is de gemeente onderworpen aan overige wet- en regelgeving waarvan de gevolgen van niet-naleving een van materieel belang zijnde invloed kunnen hebben op de financiële overzichten, bijvoorbeeld ten gevolge van boetes of rechtszaken.

Gezien de aard van de activiteiten van de gemeente en de complexiteit van bijvoorbeeld de Europese aanbestedingsrichtlijnen bestaat het risico dat niet wordt voldaan aan de vereisten van deze wet- en regelgeving.

Ten aanzien van de wet- en regelgeving die geen direct effect heeft op de vaststelling van de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening, zijn onze werkzaamheden beperkter.

Naleving van wet- en regelgeving kan van fundamenteel belang zijn voor de operationele aspecten van de gemeente dan wel voor het voorkomen van sancties van materieel belang (bijv. het naleven van de voorwaarden van een vergunning voor het uitvoeren van een activiteit, of het naleven van regelgeving betreffende het milieu); niet-naleving van dergelijke wet- en regelgeving kan daarom van materieel belang zijnde invloed hebben op de financiële overzichten. Onze verantwoordelijkheid is beperkt tot het uitvoeren van gespecificeerde controlewerkzaamheden ter bevordering van het identificeren van niet-naleving van wet- en regelgeving die een invloed van materieel belang kan hebben op de financiële overzichten. Onze werkzaamheden ter bevordering van het identificeren van gevallen van niet-naleving van overige wet- en regelgeving die een invloed van materieel belang kan hebben op de financiële overzichten, zijn beperkt tot (i) het management en het college van burgemeester en wethouders, en, in voorkomend geval, de gemeenteraad vragen of de entiteit dergelijke wet- en regelgeving naleeft; (ii) de eventuele correspondentie met de desbetreffende vergunningverlenende of regelgevende of toezichthoudende instanties inspecteren.

Uiteraard zijn wij gedurende de controle alert op indicaties van (vermoedens) van niet-naleving van wet- en regelgeving.

Ten slotte hebben wij een schriftelijke bevestiging verkregen dat alle bekende gevallen van niet-naleving of vermoede niet-naleving van wet- en regelgeving, ons ter kennis zijn gebracht.

Controleaanpak veronderstellingen inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie

Onze verantwoordelijkheden, en de verantwoordelijkheden van het college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad met betrekking tot de veronderstellingen inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie en de afweging of de gemeente in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder, zijn beschreven in het hoofdstuk 'Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening'.

Het college van burgemeester en wethouders heeft de jaarrekening opgesteld onder de veronderstelling dat de gemeente in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. In de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing' van het jaarverslag heeft het college van burgemeester en wethouders ter zake verantwoording afgelegd met het opnemen van een toelichting op de door haar geïdentificeerde en gekwantificeerde risico's, en een evaluatie van het cumulatieve risico ten opzichte van de hiervoor beschikbare weerstandscapaciteit. Wij hebben deze beoordeling door het college van burgemeester en wethouders geëvalueerd.

Hiertoe hebben wij de volgende werkzaamheden verricht:

- Wij hebben risico-inschattingswerkzaamheden verricht, waarbij wij hebben overwogen of sprake is van gebeurtenissen of omstandigheden die gerede twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van de gemeente om de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder.
- Wij hebben om inlichtingen verzocht bij het college van burgemeester en wethouders, management (waaronder de gemeentesecretaris, concerncontroller en het hoofd sector Control) en de auditcommissie of zij gebeurtenissen of omstandigheden hebben geïdentificeerd, die afzonderlijk of collectief, gerede twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van de vennootschap om haar continuïteit te handhaven.
- Wij hebben geëvalueerd of de beoordeling door het college van burgemeester en wethouders alle relevante informatie bevat, waarvan wij naar aanleiding van de controle kennis hebben verkregen.
- Wij hebben op basis van de jaarrekening 2022 en de begroting 2023 de ontwikkeling beoordeeld van de voor de gemeente relevante en in het BBV voorgeschreven kengetallen, zijnde de kengetallen voor de netto schuldquote, netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio, grondexploitatie, structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit.

Op basis van deze werkzaamheden is onze conclusie dat de gemeente in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2022 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

VERKLARING OVER DE IN DE JAARSTUKKEN OPGENOMEN ANDERE INFORMATIE

De jaarstukken omvatten andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

De andere informatie bestaat uit:

- Het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen.
- De bijlagen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- Met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.
- Alle informatie bevat die op grond van het BBV voor het jaarverslag is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

BESCHRIJVING VAN VERANTWOORDELIJKHEDEN MET BETREKKING TOT DE JAARREKENING

Verantwoordelijkheden van het college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad voor de jaarrekening

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het college van burgemeester en wethouders is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en

regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader.

In dit kader is het college van burgemeester en wethouders verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van burgemeester en wethouders noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van burgemeester en wethouders de veronderstellingen inzake de financiële risico's in relatie tot de financiële positie onderbouwen, en afwegen of de gemeente in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Het college van burgemeester en wethouders moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de financiële risico's kunnen worden opgevangen, toelichten in de jaarrekening.

De gemeenteraad is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeente.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controle-opdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, de Nota verwachtingen accountantscontrole 2022, het normenkader, het Controleprotocol WNT 2022, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude dan wel dat baten en lasten alsmede de balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van burgemeester en wethouders en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door het college van burgemeester en wethouders gehanteerde veronderstellingen aanvaardbaar zijn inzake de afweging dat de gemeente in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de gemeente haar financiële risico's kan opvangen. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de gemeente de financiële risico's niet kan opvangen.

- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen, en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de controle van de jaarrekening van de gemeente, rekening houdend met de invloed daarop van de aard en de significantie van de activiteiten van uitvoeringsorganisaties ten behoeve van de gemeente. Op basis hiervan hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden ten aanzien van deze uitvoeringsorganisaties.

Wij communiceren met de gemeenteraad onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Eindhoven, 31 mei 2023

Deloitte Accountants B.V.

Was getekend: drs. J.J. Zuidema RA

Bijlagen

Bijlage 1. Samenstelling van bestuur

Gemeenteraad

Als hoogste bestuursorgaan in de gemeente stelt de gemeenteraad de begroting vast en controleert of het college van burgemeester en wethouders het beleid goed uitvoert. Onze gemeenteraad bestaat uit 45 leden die in maart 2022 zijn gekozen voor een periode van 4 jaar. De raad telt 12 fracties. GroenLinks, CDA, PvdA en D66 vormen samen de coalitie.

Voor meer informatie, zie www.eindhoven.nl.

College van burgemeesters en wethouders

Jeroen Dijsselbloem

Burgemeester

- Openbare orde en veiligheid
- Toezicht en handhaving (excl. milieu-, bouw- en woningtoezicht)
- Vergunningen evenementen
- Bestuurlijke coördinatie
- Juridische zaken (advies, bezwaar, beroep en klachten)
- Toezicht AVG
- Representatie, Public Affairs en externe betrekkingen
- Internationale aangelegenheden en acquisitie

Rik Thijs

Wethouder van klimaat, energie, grond en vergroening

- Klimaat en energietransitie
- Openbare ruimte: groen en water
- Milieu, externe veiligheid, bodem, geluid en luchtkwaliteit
- Grondzaken
- Vergroening binnenstad
- Verduurzaming vastgoed (inclusief duurzaamheidspact)
- Wielewaal, Genneper Parken en Dommeldal
- Gebiedsontwikkeling Stadhuisplein
- Dierenwelzijn

Stijn Steenbakkers

Wethouder van Brainport, economie, onderwijs, KnoopXL en Eindhoven-Noordwest

- Economie, vestigingsklimaat en internationalisering
- Bedrijventerreinen en campussen (inclusief Ruimtelijke Ontwikkeling)
- Brainport: Brainport Nationale Actieagenda en Regio Deal
- Innovatie en digitalisering (extern)
- Onderwijs VVE, PO-VO (incl. Integraal Huisvestingsplan)
- Gebiedsontwikkeling Spoorzone / KnoopXL
- Gebiedsontwikkeling Noordwest (excl. Wielewaal)

Mieke Verhees

Wethouder van wonen, wijken, ruimte en dienstverlening

- Wonen (excl. enkele gebiedsontwikkelingen)
- Ruimtelijke ordening (excl. enkele gebiedsontwikkelingen) en Omgevingswet
- Verstedelijkingsstrategie
- Maatschappelijk vastgoed
- Bouw- en woningtoezicht
- Vergunningen ruimtelijk
- Wijken en gebiedsgericht werken
- Programma leefbaarheid en veiligheid Woensel-Zuid (pact)
- Bedrijfsvoering inclusief P&O en ICT
- Dienstverlening

Monique Esselbrugge

Wethouder van hoger- en beroepsonderwijs, mobiliteit, binnenstad en Design District

- Onderwijs MBO/HBO/WO
- Arbeidsmarkt
- Mobiliteit en bereikbaarheid (incl. Eindhoven Airport)
- Binnenstadseconomie en centrumontwikkeling
- Design District
- Toerisme en vrije tijd
- Citymarketing en evenementen
- Inwonersparticipatie
- Brede Welvaart / Brainport voor iedereen

Saskia Lammers

Wethouder van welzijn, werk, armoede, cultuur en design

- Werk, inkomen en participatie
- Armoede en schulden
- Welzijn (sociale basis en WIJ Eindhoven)
- Coördinatie 'Huis naar werk'
- Cultuur en design

Maes van Lanschot

Wethouder van financiën, sport, erfgoed en regionale samenwerking

- Financiën
- Sport
- Erfgoed
- Regionale samenwerking

- Deelnemingen

Samir Toub

Wethouder van diversiteit, zorg, jeugd en maatschappelijke ondersteuning

- Maatschappelijke zorg en ondersteuning (WMO)
- Gezondheid
- Jeugd en Jeugdzorg
- Opvang, statushouders en vluchtelingen
- Diversiteit, inclusie en verbinding
- Toegankelijkheid

Angelique Bellemakers

Stadsgezant

- Doorbraak wijkgericht werken

Janneke van Kessel

Stadsgezant

- Brainport voor iedereen en Inwonersparticipatie

Aline Zwierstra

Gemeentesecretaris

- Algemeen directeur

Bijlage 2. Kerngegevens

Kerngegevens

Kerngegevens per 31 december	2020	2021	2022
Sociale structuur			
Aantal inwoners	235.679	238.307	243.721
Inwoners < 20	45.755	46.022	46.823
Inwoners > 64 jaar	39.461	39.725	40.201
Inwoners 65 t/m 74 jaar	21.065	20.942	20.920
Inwoners 75-84 jaar	13.016	13.387	13.883
Inwoners 85 jaar e.o.	5.380	5.396	5.398
Aantal WW-uitkeringen	4.314	2.918	2.287
Aantal bijstandsgerechtigden WWB/Participatiewet ¹	6.476	6.308	6.232
Fysieke structuur			
Oppervlakte gemeente (in ha)	8.892	8.892	8.936
Lengte wegen (in km)	946	946	944
Aantal woningen	114.363	115.860	118.330
Aantal bewoners per woning	2,06	2,1	2,1
% huurwoning	54	55	56
% eigen woning	46	45	44

Algemene gegevens

Algemene gegevens	realisatie 2021	begroting 2022	realisatie 2022
Personeel			
	bezetting	formatie	Bezetting
Formatie/bezetting in fte's (per 31 december)	<u>2010</u>	<u>2053</u>	<u>2.175</u>
- gemeenteraad	45	45	45
- college B&W	7	6	8
- griffie	8	10	9
- overige formatie	1.951	1.992	2.113
Totaal personeelskosten (x €1.000)	210.626	208.862	226.374
- ten laste van exploitatie	209.819	208.862	225.312
- ten laste van activa en voorzieningen	807	0	1.062
Rente			
Omslagrente	1%	1%	1%
Rente grondexploitatie	0,97%	1,3%	1,1%
Rente IHP; bestaande kredieten	1%	1%	1%
Rente IHP; nieuwe kredieten	1%	1%	1%
Rente reserves / voorzieningen	1%	1%	1%
Prijsstijging voor			
Goederen en diensten	2%	1,4%	1,4%
Subsidies WMO/Jeugd	3,4%	3,4%	3,4%
Subsidies overige	2%	1,4%	1,4%
Indexering inkomsten			
OZB	1,6%	6,6%	6,6%
Tarieven, belastingen, rechten	2%	1,4%	1,4%
Overige	2%	1,4%	1,4%

Bijlage 3. EMU saldo

(Bedragen x € 1 miljoen)

Omschrijving	2022
1 Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	+ 80,5
2 Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	+ 26,4
3 Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	- 20,9
4 Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	- 140,4
5 Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	+ 32,9
6 Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voorzover niet op de exploitatie verantwoord	+ 0,5
7 Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijpmaken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	- 0
8 Baten bouwgrondexploitatie: Baten voorzover transacties niet op de exploitatie verantwoord	+ 0
9 Lasten op de balanspost voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen	- 11,3
10 Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van de bovengenoemde posten	- 0
Berekend EMU-saldo	-32,3

Bijlage 4. Reserves

Meerjarig verloop reserves

	Jaar	stand 1-1	Voeding/ toevoeging	Besteding/ onttrekking	rekening-resultaat jaar X-1	stand 31-12
Algemene reserve						
	2013	87.059.909	680.000	-6.621.445	22.098.882	103.217.346
	2014	103.217.346	-	-27.405.000	10.799.836	86.612.182
	2015	86.612.182	497.000	-12.569.000	13.004.972	87.545.155
	2016	87.545.155	3.135.000	-9.302.646	15.855.761	97.233.270
	2017	97.233.270	11.279.000	-17.658.000	-19.641.334	71.212.936
	2018	71.212.936	1.869.000	-14.871.000	-2.752.725	55.458.212
	2019	55.458.212	2.930.000	-29.952.000	71.594.582	100.030.794
	2020	100.030.794	8.462.000	-28.086.000	47.623.939	128.030.733
	2021	128.030.733	11.950.000	-39.505.000	39.063.875	139.539.608
	2022	139.539.608	4.857.518	-25.778.000	32.706.749	151.325.875
Bestemmingsreserves met bestedingsfunctie						
	2013	159.630.600	41.833.476	-80.450.786		121.013.290
	2014	121.013.290	45.536.716	-75.100.484		91.449.522
	2015	91.449.522	13.850.323	-48.726.517		56.573.328
	2016	56.573.328	17.635.507	-25.963.531		48.245.303
	2017	48.245.303	27.585.571	-38.178.308		37.652.567
	2018	35.796.567	23.919.943	-24.682.533		35.033.977
	2019	35.033.977	22.776.622	-21.159.873		36.650.726
	2020	36.650.726	81.087.060	-54.844.092		62.893.695
	* 2021	49.854.296	81.617.316	-58.761.141	4.303.000	77.013.471
	2022	77.013.471	99.379.315	-56.847.331	-	119.545.454
Bestemmingsreserves met egalisatiefunctie						
	2013	57.917.090	36.652.582	-36.916.319		57.653.353
	2014	57.653.353	37.125.515	-20.137.650		74.641.218
	2015	74.641.218	28.776.637	-34.806.062		68.611.793
	2016	68.611.793	37.424.452	-56.999.775		49.036.470
	2017	49.036.470	56.392.309	-45.195.084		60.233.695
	2018	60.233.695	31.469.140	-13.409.739		78.293.096
	2019	78.293.096	55.015.045	-28.246.271		105.061.870
	2020	105.061.870	42.117.649	-38.167.447		109.012.072
	* 2021	122.051.471	43.557.745	-29.107.772		136.501.444
	2022	136.501.444	61.040.757	-49.928.720		147.613.481
Bestemmingsreserves tbv risicoafdekking						
	2013	1.712.714	349.991	-		2.062.705
	2014	2.062.705	-533.226	-		1.529.479
	2015	1.529.479	9.345.816	-793.000		10.082.295
	2016	10.082.295	2.000.786	-2.175.000		9.908.081
	2017	9.908.081	2.962.892	-755.802		12.115.172
	2018	12.115.172	432.050	-2.197.000		10.350.221
	2019	10.350.221	2.078.258	-4.455.000		7.973.479
	2020	7.973.479	444.669	-1.108.935		7.309.213
	2021	7.309.213	444.727	-		7.753.940
	2022	7.753.940	454.487	-753.150		7.455.276
TOTAAL						
	2013	306.320.313	79.516.049	-123.988.551	22.098.882	283.946.693
	2014	283.946.693	82.129.005	-122.643.134	10.799.836	254.232.401
	2015	254.232.401	52.469.776	-96.894.579	13.004.972	222.812.570
	2016	222.812.570	60.195.745	-94.440.952	15.855.761	204.423.124
	2017	204.423.124	98.219.772	-101.787.193	-19.641.334	181.214.370
	2018	179.358.370	57.690.133	-55.160.272	-2.752.725	179.135.506
	2019	179.135.506	82.799.925	-83.813.143	71.594.582	249.716.870
	2020	249.716.870	132.111.378	-122.206.474	47.623.939	307.245.712
	2021	307.245.712	137.569.788	-127.373.913	43.366.875	360.808.462
	2022	360.808.462	165.732.077	-133.307.201	32.706.749	425.940.087

* In 2021 zijn de reserves VVE, Knoop XL en Bovenwijkse voorzieningen van "bestemmingsreserve met bestedingsfunctie" omgezet naar "bestemmingsreserve met egalisatiefunctie". Hierdoor is er geen aansluiting tussen stand 31-12-2020 en stand 1-1-2021

Uitnutting coronamiddelen saldireserve specifiek

Doorkijk en uitnutting saldireserve specifiek coronamiddelen (x € 1.000)	Begroot 2022	Realisatie 2022	Verschil begroot- realisatie 2022
Stand jaarrekening 2021	14.248	14.248	-
Stortingen 2022			
Compensatie Rijk 2022 o.b.v. decembercirculaire 2021	6.263	6.263	-
Compensatie Rijk 2022 o.b.v. meicirculaire 2022	4	4	-
Compensatie Rijk 2022 o.b.v. septembercirculaire 2022	2	2	-
Totaal stortingen 2022	6.269	6.269	-
Onttrekkingen 2022			
<i>Inzet coronamiddelen op basis van dossiers lasten</i>			
WIJeindhoven	-1.600	-1.600	-
Diverse inzet , JZ, B&B, R&C, Horeca, Evenementen, bestuursonderst	-650	-170	-480
Voucherregeling Speelgoed + pilot Volwassenenfond's Sport & Cultuur	-550	-468	-82
Meerkosten 2022 WMO maatschappelijke opvang	-526	-526	-
Coronatoegangsbewijs subsidieregeling	-500	-239	-261
Noodsteun subsidie Effenaar	-450	-450	-
Stimuleren en versterken van vrijwilligers en het vrijwilligerswerk	-350	-113	-237
Verlenging Toezicht & handhavingscapaciteit RU	-307	-238	-69
Snelgeld culturele instellingen	-300	-300	-
Ontwikkelingsfonds cultuur 2022 (uitvoering 2023 via reserveringsdossier)	-300	-300	-
Huurcompensatie (Parktheater, Plaza) tm juni 2021	-254	-254	-
Achterstand zwemlessen	-250	-222	-28
Dienstverlening ondernemers (incl. ondernemersloket)	-222	-153	-69
Maatregelen maatschappelijke partners SD wegens COVID- 19 crisis	-200	-49	-151
Programma Startups In Residence in 2022 (uitvoering 2023 via reserv. dossier)	-200	-200	-
Energiebesparing thuiswerken	-168	-168	-
Extra inzet telefonie	-162	-162	-
Actieplan nieuwe Binnenstad	-155	-122	-33
Project Samenleven in verscheidenheid + trainingen	-144	-52	-92
Organisatie veiligheids- en beheerprogramma ivm viering carnaval 2022	-120	-108	-12
Meerkosten gemeenteraadsverkiezingen 2022	-108	-108	-
Maatwerk subsidieregeling Covid-19 Sociaal Domein	-100	-18	-82
GGD-BZO tbv achterstallige werkzaamheden rondom SOA-testen	-100	-100	-
Dossier Brede Welvaart	-100	-29	-71
Inzet t.b.v. maatschappelijke onrust (polarisatie)	-99	-28	-71
Steu maatregelen Commerciële Huurders en ERFpachters (SCHERF 2)	-51	-56	5
Programma Sport: capaciteit	-50	-15	-35
Mediateam (mnVibes) en Videocommunicatie	-38	-38	-
Natlab 2022 Q1, Q2 en Q3	-36	-36	-
Voorzitter MET	-26	-26	-
Gastvrouw inwonersplein	-17	-17	-
Huurcompensatie Pand P 2022	-14	-14	-
Incidentele subsidie Stichting Jeugd en Wijkraad Burghplan wegens Covid-19 crisis	-14	-14	-
Thuisbezorgen paspoorten	-12	-8	-4
Avondopenstelling PC	-10	-47	37
Verwijderen markeringen en bebording mbt corona uit de binnenstad	-5	-	-5
Minderkosten subsidieregeling Covid-19 Noodsteun Cultuur 2021 (afwikkelen op realisatiebasis)	-	300	-300
Meerkosten 2e kamerverkiezingen 2021	-	-11	11
Minderkosten 2021 maatschappelijke opvang	-	361	-361
Minderkosten 2021 jeugd en wmo	-	112	-112
Meerkosten WMO 2022	-	-223	223
Meerkosten Jeugd 2022	-	-82	82
Totaal Inzet coronamiddelen op basis van dossiers lasten	-8.188	-5.990	-2.198
<i>Inzet coronamiddelen t.b.v. inkomstenderving baten</i>			
Invloed corona Van Abbemuseum	-185	-141	-44
Dividenduitkering Eindhoven airport	-113	-113	-
Toeristenbelasting 2021	-	220	-220
Huur compensatie pand P 2020/2021	-	-154	154
Totaal Inzet coronamiddelen op basis van inkomstenderving baten	-298	-188	-110
Totaal onttrekkingen 2022	-8.486	-6.178	-2.309
Stand reserve 2022- coronamiddelen	12.031	14.339	-2.309

Het 0 tarief voor precariobelasting is ten laste gebracht van de saldireserve specifiek - onderdeel incidentele middelen.

In 2023 wordt nog € 5,9 miljoen aan de reserve toegevoegd vanuit de decembercirculaire 2022. Eind 2022 staan deze middelen in de reserve circulaires.

Bijlage 5. Financieel overzicht

Lasten

LASTEN	personeels lasten	kapitaal lasten	goederen en diensten	subsidies en overdrachten	overhead en apparaatskosten	overig	toevoegingen voorzieningen	toevoeging reserves	Resultaat baten en lasten	totaal lasten
0.1 Bestuur	6.735	85	3.007	2.503	774	13	7.862	2.675	0	23.654
0.2 Burgerzaken	6.946	21	1.632	1.565	376	0	0	486	0	11.025
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	1.197	523	229	0	305	0	0	2	0	2.256
0.4 Overhead	74.870	4.899	22.643	0	-14.351	-150	10	42.937	0	130.858
0.5 Treasury	0	3.895	172	0	119	-4.000	0	0	0	185
0.61 OZB woningen	1.156	0	65	0	112	0	0	0	0	1.333
0.62 OZB niet-woningen	744	0	42	0	113	0	0	0	0	899
0.63 Parkeerbelasting	332	0	89	0	32	0	0	0	0	453
0.64 Belastingen overig	449	3	274	0	112	0	458	0	0	1.296
0.7 Algemene en ov. uitkering gem.fonds	0	0	0	0	116	0	0	39.743	0	39.859
0.8 Overige baten en lasten	0	11	0	0	470	-4.874	1.693	2.134	0	-566
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	2.094	0	0	0	0	0	0	2.094
0.10 Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0.11 Resultaat rek. van baten en lasten	0	0	0	0	0	0	0	0	48.094	48.094
0 Bestuur en ondersteuning	92.428	9.437	30.247	4.067	-11.822	-9.011	10.024	87.977	48.094	261.440
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	102	74	91	15.234	0	0	0	32	0	15.533
1.2 Openbare orde en veiligheid	16.784	352	2.923	6.177	67	50	0	919	0	27.272
1 Veiligheid	16.887	426	3.014	21.410	67	50	0	951	0	42.805
2.1 Verkeer en vervoer	5.668	2.735	32.653	0	242	1.909	0	10.858	0	54.065
2.2 Parkeren	1.144	1.177	3.251	0	32	190	0	3.334	0	9.128
2.4 Economische havens en waterwegen	0	136	97	0	0	0	0	0	0	233
2.5 Openbaar vervoer	129	33	920	0	309	3	0	0	0	1.394
2 Verkeer, vervoer en waterstaat	6.941	4.081	36.921	0	583	2.101	0	14.193	0	64.820
3.1 Economische ontwikkeling	826	16	774	1.690	6	0	0	123	0	3.434
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	191	-483	808	0	375	14.125	0	92	0	15.107
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	1.019	26	422	917	17	38	0	74	0	2.513
3.4 Economische promotie	703	0	688	2.733	392	0	0	1.717	0	6.233
3 Economie	2.738	-441	2.692	5.341	790	14.163	0	2.006	0	27.288
4.1 Openbaar basisonderwijs	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.2 Onderwijshuisvesting	1.096	9.648	8.904	4.157	46	600	0	10.951	0	35.402
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	5.215	0	3.784	20.457	79	0	0	1.441	0	30.976
4 Onderwijs	6.311	9.648	12.688	24.614	125	600	0	12.392	0	66.378
5.1 Sportbeleid en activering	2.016	0	1.074	1.103	50	1	0	779	0	5.023
5.2 Sportaccommodaties	9.885	4.778	12.062	603	199	0	0	211	0	27.738
5.3 Cultuurpresentatie,-prod. en particip.	1.641	3.968	3.891	25.862	78	0	0	1.014	0	36.455
5.4 Musea	3.382	111	3.314	0	4	0	0	682	0	7.494
5.5 Cultureel erfgoed	623	41	1.961	195	0	0	0	70	0	2.890
5.6 Media	0	0	0	429	2	0	0	0	0	431
5.7 Openb. groen en (openlucht)recreatie	3.350	825	12.796	205	228	-235	0	1.885	0	19.054
5 Sport, cultuur en recreatie	20.897	9.723	35.100	28.397	561	-234	0	4.640	0	99.084
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	3.679	481	8.392	30.039	679	0	0	11.302	0	54.572
6.2 Wijkteams	1.307	0	211	32.364	0	0	0	510	0	34.391
6.3 Inkomensregelingen	9.707	1	1.067	147.535	940	0	37	1.183	0	160.470
6.4 Begeleide participatie	1.317	0	804	33.707	91	0	0	952	0	36.872
6.5 Arbeidsparticipatie	3.001	0	12.267	1.969	101	700	0	2.811	0	20.850
6.6 Maatwerkvoorzieningen (VWMO)	2.553	0	52	6.397	93	0	0	0	0	9.096
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	4.341	0	1.067	40.592	93	0	49	1.020	0	47.162
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	7.258	0	3.537	55.337	-9	0	0	264	0	66.387
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	2.612	61	4.758	40.207	24	126	0	8.857	0	56.646
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	2.531	0	1.640	12.166	-38	0	0	352	0	16.651
6 Sociaal domein	38.306	542	33.796	400.314	1.974	826	86	27.251	0	503.096
7.1 Volksgezondheid	1.033	0	9.020	1.181	86	0	0	505	0	11.825
7.2 Riolering	1.770	2.148	4.235	108	0	2.023	10.970	0	0	21.254
7.3 Afval	559	137	20.717	0	111	5.124	500	0	0	27.148
7.4 Milieubeheer	3.637	599	9.331	0	51	612	0	1.500	0	15.730
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	74	10	819	0	80	0	0	0	0	983
7 Volksgezondheid en milieu	7.074	2.894	44.121	1.289	328	7.759	11.470	2.005	0	76.940
8.1 Ruimte en leefomgeving	5.663	323	5.102	55	2	4.697	1.474	3.575	0	20.892
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	1.361	4.692	15.963	0	70	22.092	876	9.702	0	54.757
8.3 Wonen en bouwen	26.706	345	5.672	9	7.322	-21.921	0	1.041	0	19.174
8 Volkshuisvesting, leefomgeving	33.731	5.359	26.737	64	7.394	4.869	2.350	14.317	0	94.822
Eindtotaal	225.312	41.668	225.317	485.496	0	21.124	23.931	165.732	48.094	1.236.674

Baten

BATEN	uitkering uit gemeente- fonds	overige belastingen en rijks- bijdragen	goederen en heffingen	goederen en diensten	overige overdrachten	overig	Onttrekking reserves	totaal baten
0.1 Bestuur	0	0	0	-606	-4.470	0	-2.900	-7.975
0.2 Burgerzaken	0	-567	-3.675	-104	0	0	-848	-5.194
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	0	0	0	-1.293	0	0	0	-1.293
0.4 Overhead	0	0	0	-1.695	-885	-188	-48.589	-51.357
0.5 Treasury	0	0	0	0	0	-4.971	-113	-5.084
0.61 OZB woningen	0	0	-39.642	0	0	0	0	-39.642
0.62 OZB niet-woningen	0	0	-44.672	0	0	0	0	-44.672
0.63 Parkeerbelasting	0	0	-16.963	0	0	0	-400	-17.363
0.64 Belastingen overig	0	0	-1.996	-927	-1	-5	-450	-3.379
0.7 Algemene en ov. uitkering gem.fonds	-622.126	0	0	0	0	0	-5.865	-627.991
0.8 Overige baten en lasten	0	0	0	-14	0	0	-753	-767
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0	0	0	0	0	0
0.10 Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0	0	0
0.11 Resultaat rek. van baten en lasten	0	0	0	0	0	0	0	0
0 Bestuur en ondersteuning	-622.126	-567	-106.948	-4.640	-5.356	-5.163	-59.918	-804.718
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	0	0	0	-428	0	0	-17	-445
1.2 Openbare orde en veiligheid	0	-672	-344	-1.276	-4.580	0	-2.226	-9.097
1 Veiligheid	0	-672	-344	-1.704	-4.580	0	-2.243	-9.542
2.1 Verkeer en vervoer	0	-4.720	-551	-3.085	-104	0	-11.195	-19.654
2.2 Parkeren	0	50	-150	-1.800	0	0	-3.542	-5.441
2.4 Economische havens en waterwegen	0	0	-40	-37	0	0	0	-77
2.5 Openbaar vervoer	0	-29	-31	0	0	0	27	-34
2 Verkeer, vervoer en waterstaat	0	-4.699	-772	-4.921	-104	0	-14.711	-25.207
3.1 Economische ontwikkeling	0	0	0	0	0	0	-111	-111
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	0	0	-14.156	0	-37	-122	-14.315
3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	0	0	-1.145	0	-899	0	0	-2.044
3.4 Economische promotie	0	-374	-3.676	-346	0	0	-1.397	-5.793
3 Economie	0	-374	-4.821	-14.502	-899	-37	-1.630	-22.264
4.1 Openbaar basisonderwijs	0	0	0	0	0	0	0	0
4.2 Onderwijshuisvesting	0	0	0	-5.480	-21	-4.011	-8.722	-18.234
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	0	-13.793	0	-35	-490	0	-1.650	-15.968
4 Onderwijs	0	-13.793	0	-5.514	-511	-4.011	-10.372	-34.201
5.1 Sportbeleid en activering	0	-310	0	-33	0	0	-1.909	-2.251
5.2 Sportaccommodaties	0	-2.737	0	-9.753	0	-333	-1.750	-14.573
5.3 Cultuurpresentatie, -prod. en particip.	0	-310	0	-3.106	-336	0	-2.095	-5.847
5.4 Musea	0	0	0	-1.945	-6	0	-593	-2.544
5.5 Cultureel erfgoed	0	0	0	-416	0	0	-972	-1.388
5.6 Media	0	0	0	0	0	0	0	0
5.7 Openb. groen en (openlucht)recreatie	0	-637	0	-332	0	0	-1.560	-2.529
5 Sport, cultuur en recreatie	0	-3.993	0	-15.584	-342	-333	-8.878	-29.131
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	0	-25.890	0	-1.892	-1.343	0	-1.822	-30.948
6.2 Wijkteams	0	-92	0	0	0	0	-2.400	-2.492
6.3 Inkomensregelingen	0	-107.040	0	0	431	-1.377	-2.250	-110.236
6.4 Begeleide participatie	0	0	0	0	0	0	-831	-831
6.5 Arbeidsparticipatie	0	-3.870	0	410	-131	0	-4.738	-8.329
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	0	0	0	0	-7	0	0	-7
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	0	-604	0	-85	-1.416	-62	-1.485	-3.651
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	0	-1.400	0	0	-911	-2.310
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	0	-28	0	-230	-595	0	-5.420	-6.273
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	0	-5.715	0	0	0	0	-329	-6.044
6 Sociaal domein	0	-143.238	0	-3.197	-3.062	-1.439	-20.186	-171.122
7.1 Volksgezondheid	0	0	0	0	-46	0	-295	-341
7.2 Riolering	0	-696	-21.553	-143	0	-322	375	-22.339
7.3 Afval	0	0	-28.706	-72	0	-93	0	-28.872
7.4 Milieubeheer	0	-889	0	-6.842	-80	-82	-188	-8.081
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	0	0	-601	0	0	0	0	-601
7 Volksgezondheid en milieu	0	-1.585	-50.860	-7.057	-126	-497	-108	-60.234
8.1 Ruimte en leefomgeving	0	-1.122	0	-7.152	-26	1.489	-5.977	-12.789
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	0	-157	0	-46.289	0	1.045	-6.487	-51.887
8.3 Wonen en bouwen	0	-196	-9.881	-2.689	0	-16	-2.798	-15.580
8 Volkshuisvesting, leefomgeving	0	-1.475	-9.881	-56.130	-26	2.518	-15.262	-80.256
Eindtotaal	-622.126	-170.397	-173.625	-113.250	-15.005	-8.964	-133.307	-1.236.674

Bijlage 6. Subsidies

Begrotingssubsidies

Voor het verstrekken van subsidie is een wettelijk voorschrift vereist. Artikel 4:23, derde lid, onderdeel c van de algemene wet bestuursrecht bepaalt dat een wettelijk voorschrift niet vereist is indien de begroting de subsidieontvanger en het bedrag waarop de subsidie ten hoogste kan worden vastgesteld vermeldt. De bedragen in deze lijst zijn ramingen, mede gebaseerd op de gemeentelijke begrotingsrichtlijnen voor subsidies. Via budgettendossiers en door middel van subsidieverlening wordt het te verlenen bedrag bepaald. Omdat de meeste gesubsidieerde instellingen per 1 mei volgend op het subsidiejaar verantwoording dienen af te leggen over de besteding van de subsidiegelden, is het qua tijdsplanning niet mogelijk om de subsidieverantwoording in de jaarrekening en het jaarverslag van de gemeente Eindhoven op te nemen. Daarom wordt jaarlijks een integraal dossier opgesteld om u te informeren over de bevindingen ten aanzien van de door de instellingen afgelegde verantwoording. De subsidies 2021 betreffen de vastgestelde subsidies, de subsidies 2022 betreffen de initiële toekenningen.

Subsidieontvanger	Taak- veld	Subsidie 2021 (* €1.000)	Subsidie 2022 (* € 1.000)
Economie			
Stichting Eindhoven Marketing (EHV365)	3.4	728	0
Stichting Glow	3.4	788	799
Federatie Eindhovense Carnaval	3.4	105	107
Stichting Intocht/welkomsfeest Sint Nicolaas	3.4	18	19
Stichting Lichtjesroute	3.4	89	87
Stichting 18 September	3.4	55	56
Stichting Fakkeltocht	3.4	2	19
Koningsdag	3.4	105	107
Onderwijs			
Bibliotheek VVE in Bieb	4.3	953	966
RSV.VO (trajectbegeleiding 17-)	4.3	110	112
Cultuur			
Stichting Cultuur Eindhoven	5.3	22.295	22.607
Dutch Design Foundation inzake Dutch Design Week	5.3	210	213
Dutch Design Foundation inzake Dutch Design Awards	5.3	210	213
Design Academy Eindhoven inz. Graduation Show	5.3	105	107
Designmuseum/futurelab	5.4	500	500
Media			
Stichting Omroep Eindhoven en omgeving	5.6	418	424
Groen en Recreatie			
Trefpunt Groen Eindhoven	5.7	201	205
Brabants Landschap	5.7	20	20
Sociale basis			
Stichting Vredesburo	6.1	24	24
Stichting Vluchtelingen in de Knel (Bed Bad Brood)	6.1	622	651
Stichting Vluchtelingen in de Knel (Project Toekomstperspectief)	6.1	523	574
WIJeindhoven	6.2	28.987	29.711

Niet-verrekenende gebouwgebonden kosten

Bedragen * € 1.000

Naam instelling	Gebouw-gebonden kosten ¹	Waarvan verrekend in huur ²	Bijdrage gemeente ³
Lumens Dynamo	556	198	359
Muziekgebouw Eindhoven N.V.	2.642	814	1.828
Stichting Cultureel Centrum de Effenaar	917	264	652
Parktheater Eindhoven N.V.	2.249	498	1.751
Coöperatieve vereniging Natlab	546	203	342
Stichting Popei	429	156	273
Stichting Vluchtelingenwerk	81	45	36
't Akkertje	25	19	7

¹ Kosten die gemeente maakt met betrekking tot het gebouw

² De huur die de gemeente in rekening brengt bij de instelling. De Raad heeft besloten de fiscale huur in rekening te brengen. Bij nieuwe contracten passen wij dit toe. Lopende contracten kunnen wij niet eenzijdig aanpassen.

³ De bijdrage van de gemeente bestaat uit de niet via huur verrekenende gebouwgebonden kosten.

Bijlage 7. Afkortingen

AB	Algemeen Bestuur	CAK	Centraal Administratie Kantoor
ACM	Autoriteit Consumenten & Markt	CAO	Collectieve ArbeidsOvereenkomst
AERIUS	Luchtkwaliteit rekentool	CAR	Salarisschalen gemeente
AMIF	Europese Asiel, Migratie en Integratiefonds	CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
AP	Autoriteit persoonsgegevens	CIO	Chief Information Office
APG	Algemene Pensioen Groep NV	CISO	Chief Information Security Officer
APPA	Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers	CKE	Centrum voor de Kunsten Eindhoven
APV	Algemene Plaatselijke Verordening	CO ₂	Koolstofdioxide
ASR	Nederlandse verzekeringsmaatschappij	COAP	Centrum voor Arbeidsverhoudingen Overheidspersoneel
AVA	Algemene Vergadering van Aandeelhouders	COELO	Centrum voor Onderzoek van de Economie van Lagere Overheden
AVE	Aanpak ter Voorkoming van Escalatie	COVID	Coronavirus
AVG	Algemene Verordening Gegevensbescherming	CPO	Chief Procurement Officer (Inkoop)
AZ	Ambulance zorg	CRK	Commissie Ruimtelijke Kwaliteit
AZC	Asielzoekerscentrum	CRSD	Cliëntenraad Sociaal Domein
B&W	Burgemeester en Wethouders	CURE	Centrum Uitvoering Reinigingstaken Eindhoven en omgeving
B.V.	Besloten Vennootschap	CV	Commanditaire Vennootschap
B5	De vijf grote Brabantse gemeenten Breda, Eindhoven, Helmond, 's-Hertogenbosch, en Tilburg	CZG	Collectieve Zorgverzekering Gemeenten
BAG	Basisregistratie adressen en gebouwen	DB	Dagelijks bestuur
BBA	Bereikbaarheids akkoord	DDF	Dutch Design Foundation
BBT	Best beschikbare technieken	DDW	Dutch Design Week
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten	DGT	De Groene Toren B.V.
BBZ	Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen	DPIA	Data Protection Impact Assessments
BCF	BTW CompensatieFonds	DR	Directieraad
BDO	BDO Accountants & Adviseurs	DSO	Digitaal stelsel Omgevingswet
BGT	Basisregistratie Grootchalige Topografie	EA	Eindhoven Airport
BGW	Begrotingswijziging	ECB	Europese Centrale Bank
BIBOB	Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur	EFX	Eindhoven Fiber Exchange
BIC	Brainport Industries Campus	EHV	Eindhoven
BITE	Bestuurlijk Interventie Team Eindhoven	EIT	European Institute of Innovation and Technology
BIZ	Bedrijven Investerings Zone	EJV	Eindhovense Jacht Vereniging
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten	EK	Eigen kapitaal
BO	Basisonderwijs	EKV	Eindhovense Kano Vereniging
BO MIRT	Bestuurlijk overleg Meerjaren programma Infrastructuur, Ruimte en Transport	EMU	Economische en Monetaire Unie
BOA	Buitengewoon opsporingsambtenaar	EN	Economisch Nut
BOTOC	Breed Offensief Tegen Ondermijnende Criminaliteit	ESF	Europees Sociaal Fonds
BOVO	Bovenwijkse voorzieningen	EU	Europese Unie
BRE	Breedband Regio Eindhoven	EZK	Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
BRP	Basisregistratie Personen	FAO	Facilitaire en Administratieve Ondersteuning
BS	Basisschool	FAQ	Veelgestelde vragen
BSO	Buitenschoolse opvang	FECT	Fontys Expertisecentrum Circulaire Transitie
BTW	Belasting Toegevoegde Waarde	FG	Functionaris gegevensbescherming
BUIG	Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten	FIDO	(wet) Financiering Decentrale Overheden
BV	Besloten Vennootschap	fte	fulltime-equivalent (personeel)
BVL	BrabantsVerkeersveiligheidsLabel	G4	De vier grote gemeenten: Amsterdam, Den Haag, Rotterdam en Utrecht
BVO	bruto vloeroppervlakte	G40	Netwerk van 40 (middel)grote steden in Nederland
BVP	Best Value Procurement (Ministerie van) Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	G6	De zes grote steden van Nederland: Amsterdam, Den Haag, Eindhoven, Groningen, Rotterdam en Utrecht
BZK	Commanditaire Vennootschap	GDC	Goederendistributiecentrum Acht
C.V.		GFT	Groente, fruit en tuinafval
		GGA	Gebiedsgerichte Aanpak
		GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst

GGD-BZO	Gemeentelijke Gezondheidsdienst Brabant-Zuidoost	MJOP	Meerjaren OnderhoudsProgramma
GGZ	Geestelijke gezondheidszorg	MKB	Midden- en Kleinbedrijf
GHOR	Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen	MN	Maatschappelijk nut
GI	Gecertificeerde instellingen	MNIO	Maatschappelijk Nut in Oprichting
GR	Gemeenschappelijke Regeling	MO	Maatschappelijke Opvang
GRP	Gemeentelijk RioleringsPlan	MPG	Meerjaren Prognose Grondexploitatie
GRWRE	Gemeenschappelijk Regeling Werkvoorziening Regio Eindhoven	MRE	Metropoolregio Eindhoven
GS	Gedeputeerde Staten	MVA	Materiele vaste activa
GVE	Glasvezel Eindhoven	MVI	Maatschappelijk Verantwoord Inkopen
HbH	Hulp bij Huishouden	MVO	Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen
HBO	Hoger Beroeps Onderwijs	MVOI	Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen
HIC	High Impact Crimes (woninginbraken, overvallen en straatroven)	N.V.	Naamloze Vennootschap
HnW	High-net-worth expat market	NATLAB	NATuurkundigLABoratorium
HOV	Hoogwaardig Openbaar Vervoer	NCW	Netto Contante Waarde
HR	Human Resource	NEN	Nederlandse Norm
HTCE	High Tech campus Eindhoven	NEOS	Regionale organisatie voor opvang
I&B	Informatisering & Beheer	NHG	Nationale Hypotheek Garantie
I&W	Ministerie van infrastructuur en waterstaat	NIEGG	Niet in exploitatie genomen grond
i.o.	In oprichting	nrb	Nog niet bekend
IAM	Identity- en Access Management	NO2	Stikstofdioxide
ICT	Informatie en Communicatie Technologie	NOC*NSF	Nederlandse sportorganisatie met als doel (top)sport in Nederland bevorderen
IHP	Integraal HuisvestingsPlan (onderwijs)	NP	Nationaal Programma
IIT	Individuele inkomensstoelagen	NRE	Nutsbedrijf Regio Eindhoven
IKB	Individueel keuzebudget	NSI	Nascheidingsinstallatie
ILM	Regionaal meetnet ZO-Brabant	ntb	Nader te bepalen
IND	Immigratie- en Naturalisatiedienst	NV	Naamloze Vennootschap
IOP	Inwoners en overheids participatie	NWB	Nederlandse Waterschapsbank
IPTA	Integrale Persoonsgerichte Toeleiding naar Arbeid	OBI	Optimale beheersing investeringen
ISE	Internationale School Eindhoven	ODZOB	Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant
IST	Individuele studietoelage	OK	Ondernemerscontact
IT	Informatie Technologie	OOO	Onvoorzien onvermijdbaar onuitstelbaar
IV	Informatievoorziening	OR	Openbare Ruimte
J&V	Justitie en Veiligheid	OTO	Opleiden, trainen en oefenen
JIKP	Jongeren in kwetsbare positie	OV	Openbaar Vervoer
JOC	Jeugdoverlast en -criminaliteit	OW	Ondersteuning wonen
JOGG	Jongeren op gezond gewicht	OZB	Onroerende Zaak Belasting
KCC	Klanten Contact Centrum	OZL	Ondersteuning zelfstandig leven
KIA	Kennis- en innovatieagenda	P&C	Planning & Control
KIC	Knowledge and Innovation Communities	P&O	Personeel & Organisatie
KOT	Kinderopvang Toeslagaffaire	P+R	Park and Ride
KPI	Key performance indicators	P4W	Project Passport for work
LEA	Lokale Educatieve Agenda	PAW	Programma Aardgasvrije Wijken
LED	LED-verlichting (light-emitting diode)	PEK	Platform Eindhovense Klantenraden
LEO	Luchthaven Eindhoven Overleg lesbische vrouwen, homoseksuele mannen, biseksuelen, transgender- en interseks personen	PfW	Passport for Work
LHBTI		PG	Publieke gezondheid
LKS	Loonkostensubsidie	PGB	Persoons Gebonden Budget
LPO	Loon- en prijsontwikkeling	plv	plaatsvervangend
LVV	Landelijke Vreemdelingen Voorziening	PNB	Provincie Noord Brabant
Maas	Mobility as a Service	PO	Primair onderwijs
MBO	Middelbaar BeroepsOnderwijs	POC	Percentage of completion methode
MER	Milieu-effect rapportage	POHO	Portefeuillehouders Overleg
MGE	Muziek Gebouw Eindhoven	PSM	Programmaorganisatie Stationsdistrict & MIRT
MGR	Milieugezondheidsrisico indicator	PSO	Prestatieladder Sociaal Ondernemen
MIP	Meerjaren InvesteringsProgramma	RDW	Rijksdienst voor het Wegverkeer
MIRT	Meerjaren programma Infrastructuur, Ruimte en Transport	REOS	Ruimtelijke en Economische OntwikkelStrategie
		RES	Regionale Energie Strategie
		RHCe	Regionaal Historisch Centrum
		RIB	Raadsinformatiebrief

RIEC	Regionale Informatie- en Expertise Centrum	TSD	Toezicht Sociaal Domein
RMC	Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (Schoolverlaters)	TU/e	Technische Universiteit Eindhoven
RMT	Regionale mobiliteitsteam	Turap	Tussenrapportage
RO	Ruimtelijke Ordening	TV	Taakveld
ROW	Regionaal Ontwikkefonds Werklocaties (bedrijven)	TVS	Tegemoetkoming Verhuurders Sportaccommodaties
RREW	Regeling Reductie Energiegebruik Woningen	TWh	Terawatt-hour (electriciteitsverbruik)
RSV.VO	Regionaal samenwerkingsverband voor Passend Voortgezet Onderwijs	UDC	Urban Data Centrum
RvC	Raad van Commissarissen	UMOS	Urban Mobility Operating System
RVMK	Regionale Verkeers Milieu Kaart	UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
RVO	Rijksdienst voor ondernemend Nederland	VDMA	Van der Meulen-Ansems
RWZI	Rioolwaterzuiveringsinstallatie	VE	Voorschoolse Educatie
SAAS	Software as a Service (software als online dienst)	VIC	Verbijzonderde Interne Controle
SCE	Stichting Cultuur Eindhoven	VIK	Veiligheidsinformatiekoppunt
SD	Sociaal Domein	VMBO	Vorbereidend middelbaar beroepsonderwijs
SDE	Subsidie duurzame energie	VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
SDG	Sustainable Development Goals	VO	Voortgezet onderwijs
SEN	Sportpark Eindhoven Noord	VOG	Verklaring Omtrent Gedrag
SGE	Stedelijk Gebied Eindhoven	VPB	Vennootschapsbelasting
SISA	Single information, Single audit (verantwoording specifieke uitkeringen)	VRBZO	Veiligheidsregio Brabant ZuidOost
SMART	Specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdgebonden	VRI	Verkeersregelinstallatie
SO	Speciaal onderwijs	VSO	Voortgezet Speciaal Onderwijs
SOA	Seksueel overdraagbare aandoeningen	VSV	Voortijdig SchoolVerlaten
SOK	Samenwerkingsovereenkomst	VTH	Vergunning, toezicht en handhaving
SPIL	SPelen, Integreren en Lereren	VvC	Vereniging van Contractanten
SPUK	Specifieke uitkering	VVE	Voor- en vroegschoolse educatie
SUVIS	Specifieke uitkering ventilatie in scholen	VWS	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
SVGG	Slim Verduurzamen Gemeentelijke Gebouwen	W&R	Wet- en regelinspecties
SVV	Slim Verduurzamen Vastgoed	WA	Wettelijke Aansprakelijkheid
SW	Ergon sociale werkvoorziening	WEB	Wet Educatie Beroepsonderwijs
SWS.HhvL	Stichting Woonbedrijf SWS.HhvL, Eindhoven	WKA	Water en Klimaatadaptie Aanpak
T&H	Toezicht & Handhaving	WKO	Warmte-Koude Opslaginstallatie
TDK	Technologie, Design en Kennis	WLZ	Wet Langdurige Zorg
TFF	Toekomstvast financiële functie	WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
TIO	Hogeschool TIO Eindhoven	WNB	Wet natuurbescherming
TLTRO	Targeted Longer- Term Refinancing Operation	WNT	Wet Normering Topinkomens
TONK	Tijdelijke ondersteuning noodzakelijke kosten (corona)	WO	Wetenschappelijk Onderwijs
TOO	Team Organisatie Ontwikkeling	WOO	Wet Open Overheid
TOZO	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers (corona)	WOZ	Waardering Onroerende Zaken
		WPB	Wijziging Woonplaatselbeginsel
		WSW	Wet Sociale Werkvoorziening
		WW	WerkloosheidsWet
		WWB	Wet werk en bijstand
		ZBO	Zelfstandige bestuursorganen
		ZOB	Zuidoost Brabant
		ZZP	Zelfstandige zonder personeel

EINDHOVEN